o antologie
a literaturii galatene
contemporane

PROZA

vol II

CONSILIUL JUDEŢULUI GALAŢI
CENTRUL CULTURAL DUNĂREA DE JOS
CONSILIUL LOCAL GALAŢI

o antologie a literaturii gălăţene contemporane

proză

Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos
Galaţi 2008

Director general al Centrului Cultural „Dunărea de Jos” Galaţi: **Răzvan Avram**

Coordonator proiect: **Mircea Gutter**

Echipa de redactare a antologiei:

Redactor-şef: **Florina Zaharia**
florinazaarina@yahoo.com
florina.zaharia@ccdj.ro

Documentare: **Ion Cordoneanu, Virgil Guruianu, Adi Secară**
Culegere şi corectură: **Laura Dumitrache Constantinescu, Gabriela Sburlan, Ionuţ Păun**
Tehnoredactare: **Eugen Ungureanu**
Realizare copertă: **Doru Adrian Nica**
Ilustraţia copertei: **Rene Magritte - ”Destinul omenesc” 1933**
Fotografiile aparţin lui **Nicolaie Sburlan**, a.g.secară sau arhivelor personale ale scriitorilor

Adresa: Strada Domnească nr.61, Galaţi 800008
Telefon/fax 0236/418400 0236/415590
e-mail: office@ccdj.ro
www.ccdj.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
O antologie a literaturii gălăţene contemporane. - Galaţi:
Editura Centrului Cultural Dunărea de Jos, 2008
3 vol.
ISBN 978-973-88974-0-3
Vol. 2: Proza. - ISBN 978-973-88974-2-7

821.135.1(498-35 Galaţi).09

o antologie
a literaturii gălăţene
contemporane

proză

NICOLAE AREFU

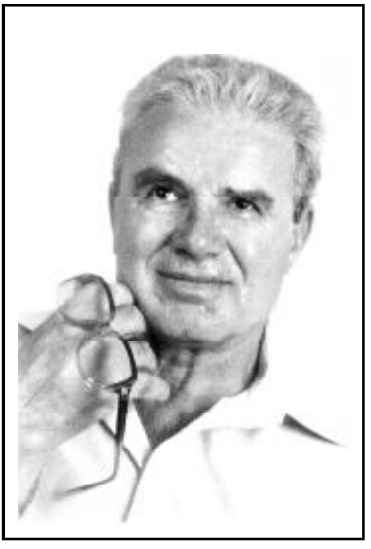

- **Născut** la 20 septembrie 1938 în comuna Arefu, judeţul Argeş;
- A absolvit şcoala tehnică de maiştri în Timişoara;
- **A debutat** în 1970 în revista Pagini Dunărene;
- **A publicat** „Rogoz înflorit” editura Sinteze, 2006;
- În prezent lucrează la romanul „Plantaţia de măceşi”.

GHILOTINA DE MĂCEŞ ŞI BETEALA DE MESTEACĂN
(fragment)

Oamenii care fug de moarte, aleargă după ea.

DEMOCRIT

Atunci fierul, lutul, arama, argintul şi aurul s-au sfărâmat împreună şi s-au făcut ca pleava din arie vara; le-a luat vântul şi nu s-a mai găsit nimic din ele.

DANIEL – 2.35.

I

Margareta a născut în ajunul crăciunului o fetiţă cu ochi căprui şi chipul de culoarea mierii topite, fără să scâncească la desprinderea din placentă, ceea ce le-a uimit pe asistente. Acasă însă, Zoiţa lui Zarincu s-a minunat şi mai tare:

- Dacă nu plânge nici la botez, ăsta e un semn rău.

Mama Margaretei a reacţionat dur:

- Ieşi afară, pocitanie! că îmi deochi minunăţia de fată.

În kibbutz a fost mirare şi bucurie; familia Manoliu a exaltat, Radosan s-a aburit - nu îmbătat - împreună cu Virgil.

Nici la botez n-a plâns fetiţa, ba chiar a zâmbit când popa a scos-o din cristelniţă şi a aşezat-o în braţele naşei - Olimpia, soţia lui Radosan, care a numit-o Cristina, chiar dacă Virgil şi Margareta au dorit s-o cheme Olimpia - nume mitologic, a precizat Tălmăzaru.

- S-a născut în noaptea naşterii lui Cristos şi e normal şi creştineşte să poarte numele de Cristina.

„Copiii sunt polimerii familiei”, avea sa-şi amintească Tălmăzaru de spusele lui Marinescu, mucalitul de la Lugoj.

Potrivit acestei găselniţe familia Tălmăzaru s-a consolidat suficient de bine ca să gândească la prosperitate, de bună seamă, poate unde Margareta fusese numită şefă de atelier de croitorie.

- Ştii, draga mea, Onasis a fost întrebat de un ziarist cum de a ajuns, din lustragiu, un om atât de bogat, la care Onasis a răspuns: „Am pus cent pe cent şi am scăpărat un chibrit de două ori”, după care a adăugat: „Averea nu se face din agoniseală, ci din chibzuială.” Şi vreau

să-ţi spun că chestia cu chibritul nu e o metaforă: în puşcărie băţul de chibrit se despică în două cu unghia.

Agoniseala şi chiverniseala au mers mână în mană şi în aprilie Virgil şi Margareta, însoţiţi de un şofer de la fabrică, au ajuns la Bacău, de unde au luat o Dacia 1300, cumpărată în rate. Totul s-a petrecut în mare taină - inclusiv şcoala de şoferi Tălmăzaru a făcut-o în mare taină - aşa că seara, când au ajuns acasă, toată lumea a rămas ca la dentist. Numai Vlad nu a fost surprins, poate unde ştia secretul, motiv pentru care a stat numai în stradă şi cu toată dojana bunicii nici nu a mâncat.

Era o realizare, de care unii se bucurau, alţii se înciudau,căci asta presupunea deja un alt mod de viaţă, mai ales că pe stradă ca să nu-i spunem uliţă, nimeni nu avea maşină, dar toţi aveau căruţe şi cai. Cristina avea de acum doi ani şi patru luni şi ştia să plângă destul de înţepat aşa că nu mai era vorba de o prevestire rea.

Prima ieşire au făcut-o la Soveja, încurajaţi şi asistaţi de Radosan. Şi începătorul conducător auto, în parcarea de lângă monumentul eroilor căzuţi la Mărăşti - care nu era prea departe - căzuţi în primul Război Mondial, a coborât de la volan transpirat şi emoţionat.

- Ei, cum a fost? i-a zâmbit Radosan. Te-am urmărit atent: ai avut o mică bâlbâială la traversarea şoselii principale, la Tişiţa

- Cum să fie! ca la început, Mă vedeţi emoţionat fiindcă eu am mai fost aici, în copilărie cu un unchi cu căruţa şi încerc să-mi amintesc pentru ce am venit.

Era o înaripare, sau poate o frângere imprevizibilă a destinului. Oricum, Vlad era într-o destindere zglobie, Cristina doar uimită, Margareta prinsă în clenciul nedumeririi. Si doar atât, căci nimeni nu putea să simtă sau să prevadă ce va urma. Familia Radosan prinsă în şotii cu cei doi băieţi, nu era nici uimită, nici încrâncenată; era doar cuprinsă de aura bucuriilor.

A doua zi, după ce a văzut rapoartele de producţie, a citit procesele-verbale de predare a schimburilor şi a trecut pe la fiecare loc de muncă, zăbovind la maşina de încleiat urzeli - unde Oancă, cel care devorase ca o lăcustă furajeră, destinul lui Lepădatu, se mândrea cu priceperea lui şi i-a sugerat şefului de secţie ce intervenţii ar trebui făcute la maşină pentru a-i mări performanţele. Tălmăzaru, fiind receptiv, a mers la maistru Manoliu, cel care răspundea de maşini şi instalaţii, prin echipele de întreţinere pe care le avea sub ordinea sa.

- Meştere, nişte probleme...

- Stai, stai, stai, mai întâi felicitări pentru maşină.

- O, dar ai şi aflat!

- Ei, la noi în cartier se află orice. Le-ai văzut pe muieri cum stau pe pietroiul de la poartă şi clefăiesc seminţe - bomboane agricole - ele află tot şi difuzează tot - radio şanţ.

- Bine, am înţeles în ce lume trăim; diseară te invit s-o vezi, adică s-o udăm.

- Corect. Dar altceva vreau să-ţi spun: îmi place de tine cum te-ai aşezat şi ce prestigiu ai câştigat şi sper că ai depăşit obsesia Lepădatu.

- Nu prea, dar, oricum, îţi mulţumesc că l-ai luat de pe capul meu.

- Eu nu ştiu ce ţi-a căşunat ţie în legătură cu el. E drept, sânt multe care te-au derutat, sau stârnit, dar vreau să-ţi spun că prea puţine, din ce ai aflat tu, sânt adevărate. Mai întâi că nu a fost finul lui Gheorghiu-Dej, ci al socrilor acestui defunct, care se pare că au luat şi ei calea veşniciei; apoi, nu a fost director politic la Canal, ci şeful lagărului de la Poarta Alba; că a făcut studii la Moscova şi asta poate fi o presupunere, dacă nu o scornire, deşi vorbeşte limba rusă mai bine decât pe cea română. Că a luptat în războiul civil din Spania – dar nu se ştie de care parte astea sânt deja nişte banalităţi care nici măcar nu-i acoperă biografia.

II

Şi când totul avea să se cufunde într-o monotonie schiloadă s-a iscat neprevăzutul…

Era într-o zi cu trei ceasuri rele, la o oră clamată a fi fatală, când în atelierul Margaretei au intrat trei inşi. Unul era preşedintele Cooperativei Progresu, cel zbârcit şi cu nascorniţă de evreu, preşedintele Uniunii Cooperativelor Meşteşugăreşti, şi un ins zvelt, cu părul blond tras într-o parte şi ochii albaştri, uşor întunecaţi de un zenit perfid.

- Margareta, fata lui tata, nu-ţi face probleme că nu ai de ce; ai să mergi însă cu tovarăşul maior pentru o discuţie „de la om la om", cum se spune, a glăsuit cu o blândeţe convingătoare preşedintele Cooperativei Progresu. Cel cu mecla de jidan a mustăcit, celălalt a zâmbit cu tentă de seducţie

La urcarea în maşină, sânii încorsetaţi ai Margaretei ca două veveriţe ştrengare înt-un ghioc de sutien, zvâcneau a nelinişte.

- Nu vă impacientaţi, doamnă, o să purtăm doar o discuţie.

Au mers pe o stradă despre care Margareta nici nu ştia că există în oraş şi au oprit în faţa unei clădiri pe care scria „Dispensar veterinar". La intrare, un ins în halat alb sub care se prefigura conturul unui toc de pistol, a sărit de pe scaun:

- Să trăiţi, tovarăşe maior!

Au înaintat pe un coridor, cu uşi pe dreapta şi pe stânga - poate cuşti pentru animalele bolnave - şi în fund au intrat într-o încăpere spaţioasă. O femeie s-a ridicat de la birou şi a luat poziţia de drepţi. O uşă era deschisă şi pe aceea au intrat într-un alt birou cu două mese de lucru pe care erau aşezate nişte aparate cu ecrane ca la televizor.

Omul cu ochi înceţoşaţi a tras un scaun şi i-a propus femeii să se aşeze după

care a apăsat pe un buton şi în prag a apărut femeia din camera de la intrare.

- Două cafele, te rog! Si uşa s-a închis.

- Doamnă, vreu să nu fiţi neliniştită. Avem ceva de discutat şi atâta tot.

Au apărut două ceşti de cafea, pe o tavă, după care uşa parcă s-a zăvorât.

- Serveşte, te rog.

Margareta a ridicat farfuriuţa cu o mână, cu cealaltă a apucat ceaşca de toartă. Ambele mâini îi tremurau.

- V-am rugat! nu intraţi în panică fiindcă în această situaţie nici nu avem ce discuta.

- Încerc să mă potolesc, dar nu pricep ce avem noi de discutat.

- Nici o problemă, veţi afla, dar vreau sa fiţi căt se poate de liniştită.

- Încerc.

- Stimată doamnă, dumneavoastră aţi fost căsătorită cu Rareş Tărchilă, un şahist renumit la vremea respectivă, care, într-un turneu în America, a cerut azil politic. Acum este în California la baza navală din San Diego unde lucrează ca informatician de clasa. Nici o problemă până aici şi mă bucur că v-aţi descreţit fruntea.

- Nu ştiu dacă mi-am descreţit-o, dar ce legătură mai au toate astea cu mine din moment ce sunt divorţată şi recăsătorită.

- Ei uite că mai au. Aveţi un copil împreună, elev în clasa a unsprezecea de liceu, un copil eminent.

- Copilul poartă numele meu....

- Aşa este şi nu este aşa. Domnul Tărchilă v-a avertizat prin scrisori că Vlad este băiatul lui de suflet şi nici nu se gândeşte să-l abandoneze.

- Eu nu am primit nici o scrisoare, aşa că Rareş pentru mine nu există.

- Toate scrisorile sânt la noi -şapte la număr.

Margareta a deschis ochii atât de spontan încât ai fi putut crede că-i zboară din cavitatea oculară.

- Şi acum, că ştim despre ce-i vorba, o să procedăm metodic şi cu inteligenţă. Îţi dau o scrisoare, pare ultima, pe care s-o citeşti în linişte cât eu voi fi ocupat cu alte treburi.

"Margareta, prima mea petală a iubirii, eu am fost un răzvratit care nu a priceput niciodată comunismul, dar mai ales teroarea pe care a ridicat-o la rang de religie, şi, emigrând într-o ţară liberă te-am sacrificat pe tine şi copilul nostru. Ţi-am scris mai multe scrisori, ca să mă explic, dar ele nu ţi-au parvenit fiindcă au intrat în marsupiul dementei voastre securităţi. Vreau însă să-ţi spun încă odată: eu în lumea aceea şi deci a voastră de acum, nu puteam respira. Şi nu am greşit, după ce am înţeles că noul vostru "iubit conducător" *e scăpat din găitanele cerebrale ale lui Orwell.*

Neîndoielnic, am greşit faţă de tine, dar tu - înţeleaptă şi răbdătoare - ai înţeles că eu nu eram pentru acea lume schimnică şi de aceea vrea să reţii: nu-ţi imput nimic, nu-ţi cer nimic. Vreau doar băiatul - să-l aduc pe altă planetă, în altă lume – să-l înaripez pentru a domina peste timp. Ştiu, cunosc bine situaţia ta - parohul de la biserica baptistă a depus toate informaţiile la consulat. Te-ai recăsătorit cu un bărbat deosebit, a cărui biografie e zdrobitoare pentru lumea în care trăiţi. Sincer, şi cu umilinţă, mă bucur nespus de mult. Chiar te felicit, mai ales că aveţi o fetiţă care îţi seamănă - zglobie, fermecatoare. Îi mulţumesc soţului tău pentru grija ce i-o poartă lui Vlăduţ, pentru felul cum a ştiut şi ştie să-l pregătească pentru confruntarea cu viitorul, care e atât de imprevizibil. Pentru asta o să-i fiu recunoscător până la inchinăciune.

Si eu m-am recăsătorit şi pe lângă o condiţie socială excelentă am şi doi gemelari, de opt ani. Dar altul este oful meu; la anu', Vlad termină liceul, şi-l vreau aici. Voi face pentru asta demersurile necesare şi am certitudinea că voi reuşi fără doar şi poate."

- Ei, cum e? Vă văd emoţionată!

- Mi se pare normal să fiu.

- Fireşte. Numai că de acum avem ceva de discutat, cu o precizare: scrisoarea, ca şi celelalte - care sunt doar patetice - vor rămâne la noi, asta ca să nu ai cine ştie ce probleme.

III

Şi s-a declanşat stihia, ca nimic să nu mai fie aşa cum părea a fi.

A doua zi, tot o zi fatidică, Margareta a fost transferată la atelierul imaginar al securităţii, pentru recondiţionarea echipamentelor şi însăilarea unora noi. Fireşte, era tot angajata Cooperativei Progresu dar cu o leafă mai substanţială.

- Nu trebuia să accepţi, i-a tăiat-o scurt Virgil. Putea fi şi altcineva în locul tău.

- Mi s-a impus

- Nu ştiu dacă o impunere poate fi hotărâtoare; la mijloc trebuie să fie altceva.

Şi era. Margareta nu avea de croit, nici de însăilat şi nici de tras la maşină. Avea de învăţat, intensiv, limba engleză şi operarea pe calculator.

Era, deci, pregătită pentru desant în America, la San Diego, unde era cea mai importantă bază navală din Pacific şi unde fostul ei soţ era timonier pe aisbergul informaţional.

Şi, Margareta, minte ageră, necontaminată de prejudecăţi şi dejecţii ideologice, a intrat în joc, asta poate unde curiozitatea mocnea în naivitatea sa. A şocat-o doar pregătirea psihologică pe care o făcea zilnic.

- Este important, în misiunea ce o vei primi, să memorezi, vizual şi acustic, tot ce te înconjoară. Pentru asta este necesar; să-ţi ştergi din memorie tot ce ai trăit, ceea ce îţi închipui că ai trăit sau simţit, fiindcă simţirea iţi distorsionează, emoţional, trăirea concretă, reală. Pentru asta vom recurge la nişte încercări. Şi uite: ai în faţă un ecran cu şaisprezece cadre pe care sunt tot atâtea figuri. Ai sesizat, nu? Şi acum închizi ochii şi te afunzi în abis şi de acolo încearcă să desluşeşti ce ai văzut cu ochii deschişi. Încearcă asta de trei ori ca să te convingi că ceea ce vezi din abis este identic cu ceea ce ai văzut la început. Şi acum, să descifrăm memoria vizuală:

- Ce era în primul cadran?

- Un leu.

- În al doilea?

- O gazelă.

- În al treilea;

- Un tigru.

- În următorul?

- O girafă.

- În al cincilea?

- Un vultur, urmat de un iepure, o vulpe, o găină, un ţap, o capră, un porc mistreţ, o holdă de porumb, un grajd şi un călăreţ cu calul între picioare.

- Bravo! Eşti extraordinară, adică exact ce ne trebuie pentru această misiune.

- Deci, suntem pe drumul cel bun. Totuşi, ca un alt test, încearcă să memorezi propoziţia pe care urmează să mi-o reproduci mâine: „Aprehensiunea este condiţia limită a omului cuprins de abulie şi încearcă, prin voinţa proprie, să-şi depăşească starea de abulie aprehensivă în care se află.” Eu îmi notez, că mi-a venit, aşa, ca o glumă proastă de care mâine s-ar putea să nu-mi mai amintesc, dumneata însă va trebui să-ţi aminteşti.

Sigmund Freud ce culori i-ar fi sugerat bunului său amic - Salvador Dali - ca să stilizeze demenţa? Dar Ştefan Zweig ce-ar scrie despre prietenul lui Dali - Gabriel Garcia care, răpus la Barcelona a dus cu el în neant nebunia unui secol însângerat, lăsând lumii doar poezia lui fulgurantă.

IV

Şi aşa a început coşmarul Margaretei, într-o „abulie aprehensivă”, întreţinută diabolic de omul cu ochii cufundaţi în sineală.

- Până aici totul a decurs perfect, adică aşa cum am presupus ca va trebui să fie. Acum urmează etapa premergătoare recrutării în instituţia noastră, ori asta presupune: să nu vorbeşti cu nimeni, nici din familie, nici de la cooperativă sau de altundeva, ce ai făcut, ce ai văzut şi ce ai auzit aici, nici în somn şi nici în vis, fiindcă de asta depinde

situaţia dumitale în prezent şi viitor. Şi ar trebui să mai ştii, pentru liniştea dumitale, că nu te supunem la cazne şi nici nu te expunem unor riscuri neplăcute. La momentul respectiv, când îţi vom încredinţa misiunea pentru care te pregătim o să afli toate amănuntele. Acum însă e prematur, dar se impune să semnezi un angajament de cooperare, cu noi, pe care îl vei semna cu numele conspirativ de Macnolia - a nu se confunda consoana c cu g.

Deci:

„Eu, Margareta Tălmăzaru, născută Margareta Dragomir, la data de, căsătorită iniţial cu Rareş Tărchilă care a emigrat mişeleşte într-un stat imperialist - America - lăsându-mă de izbelişte cu un copil care avea nevoie de îngrijire şi educaţie, motiv pentru care am divorţat şi cerut instanţei să-l decadă din drepturile de părinte fiindcă eu nu am dorit ca băiatul meu să poarte numele unui trădător de ţară. În consecinţă, nu voi accepta niciodată ca fiul meu căruia i-am purtat de grijă cu osârdie să fie luat pentru educaţie în America imperialistă, cu toate ameninţările pe care mi le face prin scrisori şi strădaniile depuse pe lângă autorităţile americane pentru a impune statului român o aşa-zisă reîntregire a familiei eu având familia mea destul de întregită. Voi accepta însă ca fiul meu să meargă în America pentru a-şi vedea tatăl - de care habar nu are - numai însoţit de mine şi în condiţiile impuse de statul român, pe care mă oblig să le respect cu sfiinţenie."

- Eu nu semnez un astfel de angajament, pentru că, în parte, nu este adevărat şi, în fapt, nu ştiu ce ascunde. Eu mă simt bine în familia mea, aşa cum este ea întregită, şi mă voi simţi şi mai bine când mă voi întoarce la atelierul meu de croitorie.

- Bine, bine, te înţeleg: eşti nedumerită, dar te vei lămuri până la urmă, şi pentru asta chiar o să te ajutăm. Astăzi întrerupem discuţia; o reluăm mâine, după ce mai lecturezi încă odată ciorna, adică acest proiect de angajament, fiindcă de fapt asta este. Acum mergi şi ridică-ţi salariul de la cooperativă, dar îţi mai reamintesc încă odată că noi avem urechile foarte lungi şi auzim orice ciripit, chiar şi cel de pe creanga uscată pe care zăboveşte al dumitale soţ Tălmăzaru, cel care la noi are un dosar destul de stufos, la care mai avem încă de adăugat ceva file. Şi la timpul potrivit am să-ţi spun şi ce presupune acest angajament, nu ce ascunde, după cum crezi mata.

Margareta, cu numele conspirativ Macnolia a ieşit din clădirea cu pricina mai mult decât tulburată şi a luat-o la pas domol spre sediul Cooperativei Progresu, încercând să uite de euforia ce o cuprinsese la un moment dat - că e foarte avansată la limba engleză şi ştie să programeze un calculator, amănunte pe care Virgil Tălmăzaru, cel de pe „creanga uscată", nici nu bănuia, deşi mirarea lui creştea în intensitate pe măsură ce o tot auzea vorbind cu Vlad în engleză, limbă pe care pretindea că a deprins-o, ca şi Vlad, la liceu, chiar cu acelaşi profesor. Dar, oricum, scoţând plicul din geantă, cu mâna zvâcnind, avea să-şi nedumerească şi mai mult soţul; numai Cristina, „polimerul" familiei, zglobie şi vorbăreaţă, avea să-i scoată din impas povestindu-le ce a

învăţat la grădiniţă. Numai că seara, în pat, Virgil şi-a activat neliniştea.

- Margareta, beteala nedumeririi mele, mie încă nu-mi este clar ce se întâmplă cu tine, ba, mai mult, mă uimeşte faptul că tu aduci bani mai mulţi ca de obicei. Ceva nu este în regulă.

- Virgile, te rog, nu-mi induce o stare de nelinişte pe care n-o s-o pot suporta.

- Dragă, eu ştiu ce poate securitatea, ştiu foarte bine - au tarantule flămânde peste tot, care te pişcă atunci când nici nu te aştepţi.

- Eşti fatalist, Virgile, şi asta nu-mi place. Înţeleg însă: cumplita ta experienţă de viaţă te-a marcat profund. Dar nu vreau, fiindcă ţin prea mult la tine, să cazi în capcana extremelor iraţionale.

A doua zi, în holul de la intrare în fatidicul „dispensar veterinar" - care mai avea o intrare prin curtea din spate în care se desfătau nişte cotarle fioroase - o aştepta maiorul Gioaglă, cel cu ochii pritociţi în sineală.

- Să urcăm până la mine, ca să-ţi dau ceva.

În antecameră, bruneţica zveltă trasă dintr-un fileu diabolic din care nici cea mai graţiosă lostriţă n-ar fi putut scăpa, a luat poziţia de drepţi:

- Bună dimineaţa, tovarăşa Macnolia.

În biroul lui Gioaglă era un ins spălăcit cu sprâncenele stufoase încâlcite în genele pleoapelor. Tocmai îşi terminase cafeaua şi se ridica de pe scaun. I-a spus ceva maiorului, în limba rusă, şi acesta a încuviinţat prin înclinarea capului, după care a privit-o cu luare-aminte pe Margareta chiar din cadrul uşii.

- Aşază-te, te rog. Imediat ai să primeşti o cafea şi o scrisoare de la Tărchila. Nu te impacienta - stai liniştită: bea cafeaua şi citeşte în linişte scrisoarea, în linişte profundă, ca s-o poţi citi şi acasă cât mai detaşată, ca să poţi surprinde reacţiile, adică ceea ce pe noi ne interesează; un curier poştal o va duce după ce o vei memora.

„Margareta, sunt neliniştit în ultima vreme şi-am scris de două ori, nădăjduind că voi primi un răspuns măcar. Nu am primit însă, şi asta mă îngrijorează, presupunând că nu vrei să-mi răspunzi. În situaţia în care mă aflu eu nu pot veni în ţară fiindcă mă înhaţă faimoasa voastră securitate despre care s-a auzit şi pe aici, ce-i drept, eu pot să primesc în orice moment cetăţenia americană dar mă codesc, într-un mod inexplicabil, s-o fac. Am însă o bănuială perfidă - că vei primi această scrisoare. Altfel voi veni în România ca cetăţean american şi tu ştii prea bine că eu nu mai am acolo pe nimeni în afară de tine şi băiat.

Acum, că mi-am descâlcit mintea, vreau să aflu cât mai multe despre Vlad, ca şi despre tine, fetiţă şi soţ. Şi nu trebuie să te sfieşti fiindcă eu ştiu ce nebunie e la voi şi taman pentru asta vreau să-l am pe Vlad aici în cursul acestui an, după bacalaureat fiindcă m-am şi orientat la ce universitate să-l dau, pentru cibernetică - disciplina care va copleşi viitorul. Tu îl vei însoţi doar până aici, cu o viză pentru

trei luni, aşa cum este legal în America. De această treabă se va ocupa consulatul american, cheltuielile de deplasare urmând să le suport eu. Băieţii mei şi soţia sunt nerăbdători să vă cunoască. Şi după câte am aflat Vlad este foarte bun la matematică şi engleză, ceea ce îi va uşura integrarea în lumea de aici. Vreau să-l încredinţez pe soţul tău, explicit, că nu are motive să-şi facă griji; tu te vei putea întoarce acasă chiar înainte de termen dacă vei dori, în condiţiile cele mai cordiale cu putinţă.

Şi, apropo, te rog să-mi notezi şi numărul vostru de telefon, pe care presupun că-l aveţi, ca să te pot suna, chiar dacă ştiu că la voi telefoanele sunt ascultate în draci.

Cu profundă afecţiune, vă sărut pe toţi.
Rareş Tărchilă.
Sant Diego - 06 a 6-a 19."

ION AVRAM

Născut la 10 decembrie 1951, în localitatea Cudalbi din judeţul Galaţi.
- A studiat la Liceul *Calistrat Hogaş* din Tecuci, unde îl găsim şi ca membru-scriitor de poezie al cenaclului literar al oraşului - *Calistrat Hogaş*.
- A absolvit Facultatea de Construcţii din Iaşi.
- Membru permanent al Cenaclului *Moldavia* din Iaşi, participând - ca poet - la spectacole de muzică şi poezie (recitându-şi versurile) pe scenele unor oraşe din Moldova.
- În prezent conducător şi cronicar la Cenaclul *Noduri şi Semne*
- Publică în revistele *Noduri şi Semne*, *Dominus*, *Porto Franco*, *Dunărea de Jos*.
- Redactor la publicaţia săptămânală *Noduri şi Semne* (1990-1995), la săptămânalul *Imparţial* (1995-2000), la revista *Dominus* (2000-2005); în paralel, este colaborator al cotidianului *Viaţa Liberă*, publicând săptămânal cronicile Cenaclului literar *Noduri şi Semne*.
- În anul 2000 înfiinţează, împreună cu alţi nouă scriitori gălăţeni, Asociaţia Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice (A.S.P.R.A.) „GRUP ZECE", cu personalitate juridică, unde activează şi astăzi.
- Debutează în 1996 cu romanul *Aşteaptă-ne, Lazăre!*, la Editura *Noduri şi Semne*
- A doua carte de proză, *Prin Văile Golgotei*, apare în 2002, la Editura *Dominus*, ca o continuare a primei cărţi şi ca o anticipare a celei de-a patra, cu titlul *De ce zâmbeşte Sara* (*Manase*) - toate trei constituindu-se într-o trilogie.
- *Zgomotul şi hârtia* – a treia în ordinea publicării, s-a născut dintr-o selecţie de proze scurte publicate lunar în revista *Dominus*. Cartea este publicată la Editura *Vinea*, prin grija poetului Mihail Gălăţanu - care o şi prefaţează, de altfel.
- Trilogia *Aşteaptă-ne, Lazăre!*, *Prin Văile Golgotei* şi *Manase* (*De ce zâmbeşte Sara*),

MANASE
(fragment)

Ascunsă de sălcii, barca se leagănă, aplecându-se. Stânga, dreapta. Stânga, dreapta. Uşor. Scurt. De la vânt. De la val. De la respirat, parcă. În atâta liniște. În atâta întuneric. Doar clipocitul apei printre rădăcini. Şi ceaţa – valuri, valuri. Peste apă. Peste cer. Peste sălcii. Clipocitul... Şi, din când în când, crapul cel mare, zvârcolindu-se. Să fugă. Să sară din barcă. Clipocitul – chemare acasă. Acasa peştilor. Împărăţia de apă. De rădăcini ale sălciilor. Sub malul tăvălit de valuri. De vânturi. Stelele, Luna – nicăieri. Malul celălalt – nicăieri. Doar ceaţa. Şi noaptea. Surori vitrege peste apă. Peste lume. Peste liniştea de peste ele. Petrache Zontea împinge cu vâsla în dreapta, îndepărtând barca de mal. Pleoscăitul lopătatului – moale. O dată, de două ori, de trei ori. Moale. Mâna stângă – pe copastie. Crapul cel mare se zvârcoleşte să sară. Să fugă. În împărăţia de apă. Prin întuneric – privirea pescarului. Moale. Şi gândurile lui legănate. Stânga, dreapta. Stânga, dreapta. Uşor. Scurt. Somnul – chemare acasă. Acasa gândurilor. Şi, iarăşi – barca, alunecând singură la mal. Şi el, împingând cu vâsla şi aşteptând. Poate, de data aceasta. Poate, în toana aceasta. Unul singur. Nu mai mult. Şi nu, neapărat, mare. Poate să fie şi mijlociu. Sau – chiar mic. Să-i poată spune lui Sotir a lu' Terze: *Tu, pescar, bă', a lu' Terze?! Uită-te, bă', aici: morun. O sută de kile, bă'! Sau, două… Cine ştie… Da' poa' să fie şi de optzeci. Morun, bă', înţelegi? Nu crăpcean…Nu strapazan... Nu mârliţă! Morun! Sau, nisetru… Sau, cegă, bă' a lu' Terze!*

Împungând malul cu vâsla. Aşteptând, cu ceaţa în oase. Mâna stângă – pe copastie. Genunchii – în crivacul din faţă. Crapul cel mare – zvârcolindu-se. Gândurile lui – zvârcolindu-se. Pe sub sălcii. *Stai, peşte! Nu mai încerca. N-ai cum. N-am cum. Înţelegi?Poate, dacă agăţ morunul. Altfel, nu. Eşti mare, peşte! Roagă-te să agăţ morunul şi, dacă-l agăţ, îţi dau drumul. Îţi promit. Altfel, nu. Nici dacă ai fi prinţul peştilor. N-am cum. Ce să-i spun lu' a lu' Terze? Că te-am prins şi ţi-am dat drumul dintr-un soi de milă sau, de ce? Că-l şi auzi: Bă', a lu' Zontea, da' tu eşti cam neînţărcat, bă'! Ha, ha, ha! Că-l ştii cum face, strigând în gura mare, prin crâşmă: Ce crap mare, bă', a lu' Zontea! Tu, crap mare! Poate - un crăpcean sau o mârliţă, acolo… Să-ţi arăt eu, crap. Da', nu crap, morun, bă', a lu' Zontea! De aceea n-am cum, peşte. Stai cuminte. Atâta ţi-a fost scris. Ca şi la oameni. Cât ţi-e scris, peşte, cât ţi-e scris. Înţelegi? Şi-apoi, nevasta… Copiii… Ce să le spun? C-am pierdut noaptea pentru trei mârliţe? Nici într-un caz, peşte! Ca să nu mai vorbim de*

întunericul şi de ceaţa care, le vezi cum îţi intră în ochi şi în oase.

Pe sub sălcii. În legănatul moale, scurt al bărcii. Privirea – pe apa care nu se vede. Pe sub apa care nu se vede. Dinspre răsărit – umbra sălciilor trage întunericul, adăpostindu-l la mal. Ceaţa – valuri, valuri – se decolorează agale. O sirenă şuieră de plecare. În depărtare – cocoşii satului. Cântând de ziuă. În pupa – un clipocit şi o umbră. Privirea se lipeşte de apă: *O cioată. Care vine la mal. Mare. Neagră. Prea mare. Prea neagră. Parcă, nu-i cioată. Parcă-i om.* Apucă amândouă vâslele. Vâsleşte. Barca – uşor în amonte. Cioata – spre mal. Privirea – peste umăr: *Să ştii că-i om! Da, om! Prins de gulerul hainei de-o cioată. Şi tras la mal. Te pomeneşti că nu-i mort!* Vâsleşte. Uşor, în amonte. Cioata – în aval. Şi spre mal. Prinde cioata cu cârligul bahorului. Şi trage. Încet. Aproape. *Da, om.* Cioata - lipită de barcă. *Om. Şi, nu-i umflat. Nu-i înecat. Te pomeneşti că trăieşte!* Cioata – aproape. S-o atingi cu mâna. O prinde. O trage. O răsuceşte de rădăcină. Cu om cu tot. Cu înfrigurare. Să-i vadă faţa. Aprinde bricheta. Îi vede faţa. Liniştită. Senină. *Nu-i de om înecat. Doamne, poate-i viu!*

Îl prinde de mână. Îl trage. Cioata îl ţine de guler. *Nu-i mână de înecat. Şi, faţa. Senină, liniştită. Nu-i mort.*

Trage barca la mal. Cu cioată cu tot. Cu om cu tot. Rădăcinile cioatei – braţe, plută sub trup. Îi pipăie uşor faţa, gâtul: *Trăieşte! Ce minune! Cioata l-a agăţat de guler. Dumnezeu a poruncit cioatei să-l agaţe de guler.*

Îi desface haina din agăţătoare. Cu grijă. Cu febrilitate. Îl ia de subţiori şi-l urcă. Trupul alunecă uşor pe scândura piturită a bărcii. Crapul cel mare se zvârcoleşte. Să fugă. Să sară. Îl reazemă cu spatele de crivacul din faţă. Cu peştele zvârcolindu-se la picioare. *Uşor, omule, uşor. Aici, lângă peşte. Uşor, peşte, uşor. Aici, lângă om.* Îl dezbracă. Haina. Cămaşa. Pantalonii. Toate. Grele. Ude. Pe crivacul din spate – pătura. Uşoară, uscată. Trupul – lung. Greu. Îl ridică. Îl înfăşoară. Din cap până-n picioare. Cât ţine pătura. *Aşa, omule, aşa! Trăieşte, omule, trăieşte!* Lung. Greu. Înfăşurat.

Spre răsărit, sălciile trăgând întunericul la mal. Ceaţa – valuri, valuri, tot mai decolorată. Pe valuri, printre valuri – zvonul de lumină al dimineţii. Şi malul celălalt, deodată. Munte. Monstru. Pe apă, pe cer. Braconierul din amonte şuieră scurt dintre sălcii. *Controlul!* Prinde cârligul bahorului de-o salcie şi trage. Barca intră adânc sub sălcii. Şuieră scurt spre aval. *Controlul! Vangheaua mamii lor de escroci! Numai ei să mănânce! Numai ei să fure! Ca hoţii vin. Pe muţeşte. Să te prindă. Să te-amendeze. Să te bage în puşcărie. Vangheaua mamii lor!*

Deodată, motorul - bondar supărat. Peste apă. Peste sălcii. Şi lumina reflectorului. Sabie. Peste apă. Peste sălcii.

- Stai! Mâinile sus! Ieşi la lumină!

Undeva, în amonte.

- Stai, că trag!

Vorba – cuţit. Lumina reflectorului – sabie. Motorul – bondar nervos. Prin întunericul adăpostit la mal. Prin ceaţa decolorată. Undeva, în amonte. Adânc, sub sălcii. Legănat scurt, stânga, dreapta. Palmele – pe copastie. Strânse. Încordate. Vorbele, strigătele – scrijelind sălciile. Malul. Apa. Din toate părţile. Aproape. Şi mai aproape. Gândurile – ciute hărţuite. Prin sălcii, pe sub sălcii. *Peştele, ca peştele. Da', omu'?! Ce le spun? Că-l trăgea o cioată de guler? Pe apă. Că, nu-l cunosc?! Că, acum l-am văzut prima dată?! Da', tu cine eşti? Petrache Zontea. Şi dacă eşti Petrache Zontea, ce cauţi matale cu barca, noaptea, pe Dunăre? Braconaj,ha'?! Buletinu'! Nu-l am la mine. Şi, dacă nu-l ai, crezi că scapi? Umflaţi-l! Staţi, că-l am! Era în haină. Şi dacă-l ai, crezi că scapi? Nu scapi! Ce-i cu mortu'? Nu-i mort. Ai zis că nu-l cunoşti. Nu-l cunosc, da' nu-i mort. Mort, nemort, mergi matale la poliţie, să-ţi luăm o declaraţie. Ce să-mi luaţi? Să dai o declaraţie. Nu-i bine. Mai bine-l ascund în sălcii. Şi, dacă mă prind? Ce-ai ascuns, matale, acolo? Un om. Care om? Cum îl cheamă? Nu-l cunosc. Nu-l cunoşti, da'-l ascunzi. Dacă-l ascunzi, înseamnă că-i mort. Nu-i mort. Dacă nu-i mort, de ce-l ascunzi? Plutea pe apă cu o cioată! I-auzi! Înota călare pe cioată. Nu înota. Atunci, îl trăgea cioata de guler? Ha, ha, ha! Da, îl trăgea cioata de guler. I-auzi! Crezi că noi suntem veniţi cu cioata? Hai, matale, la poliţie, să-ţi luăm o declaraţie! Umflaţi-l! Nu merge. Omu-i om. Peştele-i peşte. Pentru peşte, plăteşti o amendă. Şi, gata. Cu omu', ce faci? Şi, dacă moare? Doamne, fereşte!*

Gândurile – ciute hăituite. Vorbele, strigătele – junghere. Lumina – prin sălcii. Motorul – bondar furios. Aproape. Şi mai aproape. *Şi peştele acesta, care se zbate. Ca să-l audă, ca să mă prindă, parcă, şi să scape. Hotărăşte-te, bă', a lu' Zontea! Om sau peşte. Peşte sau om.* Ia peştele în braţe. Îl ridică. Îl coboară uşor în apă. Un clipocit tremurat scutură sălciile. *Du-te, peşte, du-te!* Adânc, sub sălcii. Palmele – încordate pe copastia bărcii. *Du-te, peşte, du-te!* Vorbele, strigătele – undeva, în aval.

- Stai, mâinile sus! Ieşi la lumină!

Departe. Şi mai departe.

Pe fundul bărcii, rezemat de crivac, înfăşurat în pătură – omul. Lung. Greu.

Ce morun, bă', a lu' Terze? Ce nisetru?Om, bă' a lu' Terze, om!

***

De când i s-a prăpădit feciorul, *Chiva lu' Deju* adoarme greu. Şi doarme zbuciumat. De la gânduri. Şi de la visuri. *Nu poate să creadă că-i mort. Şapte ani au trecut, şi tot îl mai aşteaptă. Că, dacă l-ar fi văzut mort, pus în sicriu şi slujit de preoţi, ar fi crezut şi, poate, s-ar mai fi liniştit.* Aşa spun cei care i-au găsit pe-ai lor, i-au înmormântat - cu toate cele de cuviinţă – şi care, parcă, s-au mai liniştit. *Două sute şi ceva de suflete... Dintr-o dată. Care nu vor mai fi, care ca şi cum n-au fost*

niciodată. Dintr-o dată. Cum să te liniştească? Ce blestem mai mare poţi îndura? Că, şi pe ei care, parcă, s-au mai liniştit, îi auzi... zi de zi, seară de seară, pe la colţuri, pe la porţi, de şapte ani îi tot auzi: *Noi, ca noi, că i-am găsit şi le-am făcut cele de trebuinţă*, îi auzi, *da' sărmana Chiva lu' Deju... Că ţi se rupe inima când o vezi aşteptând, îmbrăcată în negru ca o umbră, ca o stafie, în poartă...*, îi auzi. *Că, cine ştie ce-o fi gândind ea, ce-o fi crezând ea, stând acolo, în poartă, atâta amar de vreme, cu ochii duşi, scurşi pe drumurile lumii...Poate gândeşte, poate crede că nu-i mort, dacă nu l-au găsit. Poate gândeşte, poate crede că şi-o fi luat lumea-n cap şi a plecat cu vreuna care i-a sucit minţile. În lumea largă o fi plecat. Au mai fost şi alte cazuri. Aşa poate gândeşte, poate crede ea*, îi auzi. *Că, şi noi, am gândi, am crede la fel, poate. Nu? Da' pe-ai noştri i-au găsit şi i-am văzut în sicriu, slujiţi de preoţi şi înmormântaţi, cu toate cele de trebuinţă. Ce, crezi că tu sau eu, dacă nu-i găseau pe-ai noştri, nu i-am fi aşteptat? Spune! Nu i-am fi aşteptat? I-am fi aşteptat. Toată viaţa am fi aşteptat... În poartă, ca Chiva lu' Deju, i-am fi aşteptat. Cu ochii duşi, scurşi pe drumurile lumii, i-am fi aşteptat...*

Zi de zi. Seară de seară. Pe la colţuri. Pe la porţi. Îi auzi.

Cum să nu-ţi dai seama cam ce gândeşte? Cam ce crede? După cum îţi spune ce-ţi spune, când treci prin poarta ei şi te opreşti şi dai să-i vorbeşti, ca s-o mai scoţi din gânduri, îţi dai seama. C-o întrebi: Ce mai faci, Chivo? Ţi-ai prăşit bostanii, ţi-ai semănat fasolea? Şi, o vezi cum te priveşte... Ca de pe altă lume te priveşte. Prăşit..., semănat... Costache. Da', ce folos?... O auzi. Ca de pe altă lume, o auzi... Mare-i Dumnezeu, Chivo, mare-i Dumnezeu! Mare, Costache, mare, da' ce folos? Ţi se rupe inima când o auzi cum se amăgeşte: Că tocmai se certase cu Anca lu' Neagu. C-ar fi rămas grea cu el şi, că s-o ia de nevastă, cică. Şi, poate de asta şi-o fi luat lumea-n cap, se amăgeşte. I s-a părut ei că-şi pune cam multe boarfe în geantă când a plecat. Ştiţi, geanta mare, albastră, cu două torţi, cu care-şi căra sculele în cornul bicicletei, când îl chemaţi să vă lucreze ce-aveaţi voi de lucrat. Că, era harnic şi priceput, doar ştiţi. O auzi. Într-adevăr, harnic bărbat. Şi meşter. Ca de fabrică ieşea lemnul din mâinile lui! Zici aşa, ca s-o mai scoţi din gânduri, ca s-o mângâi. Când ea o ţine una şi bună: Mă duc să mai caut nişte materiale, mamă, că vine iarna şi ne prinde cu casa vraişte, mi-a zis, o auzi. Casa, care şi astăzi este neterminată, cum o vedeţi. Că, cine s-o mai termine, dacă Tase nu s-a mai întors? Tase, Tănase al meu! Ţi se rupe inima când o auzi, îi auzi. *Poate, el chiar se gândea să termine casa, că, dac-o fi lăsat-o grea pe Anca lu' Neagu, trebuia s-o ia, că era om cinstit, cum îl ştiţi. Şi să fie casa gata, când ar fi luat-o, dac-ar fi luat-o. Da' poate el s-o fi ştiut nevinovat, sau o fi ştiut el ce-o fi ştiut, şi de asta o fi plecat în lumea largă. Că, iată, au trecut şapte ani şi Anca lu' Neagu n-o mai născut. Că, mai bine năştea, să am şi eu un nepot de pe urma lui, că eu aş fi*

cunoscut dacă este sânge din sângele meu, o auzi.

Pe la colţuri. Pe la porţi. Zi de zi. Seară de seară. De şapte ani. Îi auzi.

Nici noaptea, nu pot să dorm. Mă frământ... Întorc lucrurile pe toate feţele... Că, dacă şi-o fi luat lumea-n cap, de ce să nu dea vreun semn? O vorbă, o scrisoare, ceva…Că, dacă s-a înecat, de ce nu l-au găsit? De ce, pe toţi i-au găsit şi pe el, nu? Că, era o namilă de om, cum îl ştiţi. De ce, pe două sute şi ceva i-a scos apa şi pe el, nu? De ce, Doamne, de ce? Bocind, sufocându-se, o auzi. L-o fi agăţat vreo rădăcină sub apă... Că, orice aş putea îndura, da' să-l ştiu hrană la peşti, nu pot. Că, oare, ce blestem mai mare poate să îndure o mamă? O auzi. Ţi se rupe inima când o auzi, *îi auzi.* Şi, ce poţi să-i spui, ca s-o mângâi? Că, da, şi-o fi luat lumea-n cap şi-o fi plecat cu vreuna, ca să scape de Anca lu' Neagu. Că, era un zdrahon de bărbat. Şi frumos, îi spui, ca s-o mângâi. Da, da...., frumos... Înalt, brunet cu ochii verzi. Mari. Cu pieptul şi braţele vânjoase. Şi ce privire! Şi ce barbă! Ca de sfânt! O auzi. *Îi auzi. Zi de zi. Seară de seară.*

Astfel, ca în fiecare noapte, de şapte ani, de când i s-a prăpădit feciorul, *Chiva lu' Deju* a adormit greu şi în noaptea aceasta. A întors lucrurile pe toate feţele, răsucindu-se de pe o parte pe alta, întrebându-se, rugându-se şi, într-un târziu, adormind. Cu faţa spre candela aprinsă. Până pe la cântatul de ziuă al cocoşilor când, deodată, se trezeşte în lătratul – de trei-patru ori, scurt – al lui Pătatu, amintindu-şi cu claritate visul. Ca pe o lume din care tocmai s-a întors, cu trupul asudat: Se făcea că este pe malul drept al fluviului, căutând cu ochii pe apă. De la un mal la altul. Din aval în amonte. Nu ştie ce caută. Caută! Caută! Aude – din toate direcţiile. Porunca – durere, chemare… Deodată, se face că se ridică şi pluteşte pe deasupra apei. Vede totul ca-n palmă. Din aval în amonte. De la un mal la altul. Căutând, fără să ştie ce caută. Caută! Caută! Aude. Din apă, din vânt, parcă aude. Departe, pe malul stâng apar doi bărbaţi. Se îndreaptă, plutind grăbită spre ei. Să-i vadă. Să-i cunoască. De aproape, tot mai de aproape. Îi vede. *Doamne, Tase, Tănase al meu!* O înăbuşă bucuria: *Tase, Tănase, fiule!* Pluteşte şi strigă. Vorbele nu vor să i se audă cât ar vrea de tare, trupul nu vrea să-i plutească cât ar vrea de repede. Face semne cu braţele, strigă: *Tase, Tănase, fiule!* Aşa de aproape îl vede, că se miră cum de n-o aude, n-o vede. Brusc, îşi dă seama că sunt doi Tase. Un Tase cu barbă şi un Tase – fără barbă. Şi nu se miră. Face semne cu braţele, strigă: *Tase, fiule! Tănase, fiule!* Tase fără barbă aude şi o priveşte. *Spune-i că-s aici!*, îi strigă, *Spune-i că-s aici!* Tase fără barbă îl trage de mânecă pe Tase cu barbă, arătând în direcţia ei. Tase cu barbă o priveşte şi i-l arată, de-acolo, de pe mal, pe Tase fără barbă, pe care-l trage de mânecă, arătând în direcţia ei. Apoi, îl vede cum, încet – ca o umbră, ca o ceaţă - se întoarce şi dispare după digul malului celălalt. Tocmai când Pătatu latră de trei-patru ori scurt, şi ea se trezeşte agitându-şi braţele. Strigând înăbuşit în camera întunecată: *Tase! Tănase, fiule! Unde pleci? Nu pleca! Întoarce-te!*

Înăbuşit. Agitându-şi braţele. Încrucişându-şi strâns palmele, de durere, în poala cămăşii. Ca şi cum somnul şi nesomnul, timpul şi netimpul şi-ar fi dat mâna în poala ei.

Îşi coboară, vlăguită, picioarele la marginea patului. Îşi şterge fruntea de sudoare. Faţa. Gâtul. Cu poalele cămăşii. De finet. Moale. Prin crăpătura perdelei – ascuţit – zorii. Cântatul cocoşilor – până dincolo de fluviu. Îşi caută papucii, pipăind cu tălpile. Priveşte candela. S-a stins. *Unde eşti, Tase, fiule, unde eşti?* Se ridică. Cu palma dreaptă, pipăie colţul mesei de lângă fereastră. Găseşte chibriturile. Scapără. Aprinde lampa. Ia candela. Din cui. Din perete. Pune ulei în candelă. Gesturi automate, mecanice: sticla cu ulei, dopul. Toarnă ulei. Scapără. *Unde-ai plecatu, Tase, fiule, unde te-ai dusu?* Bocet. Geamăt înăbuşit. Îşi face semnul crucii. Aprinde candela. Sărută marginea icoanei. O aşează la loc. În cui. În perete. Îşi face semnul crucii. *Unde l-ai dusu, Doamne, unde l-ai dusu?* Înăbuşit. Prin cântatul de ziuă al cocoşilor. Şi prin – de trei-patru ori – lătratul câinelui. *Ce ai, Pătatule, ce ai?* Ia lampa de toartă. Deschide uşa. Aerul zorilor – bici rece de mătase. Pe faţă. Pe trup. În faţa uşii – Pătatu. Dând din coadă. Lătrând. Ascuţit. Schelălăit. *Ce ai, Pătatule, ce ai? Codârrr, că nu dau tătarii!* Păşeşte peste prag, pe prispa de lut roşu a casei, sub streaşina de stuf. Ridică lampa deasupra ochilor, lateral, să vadă în faţă. Să vadă curtea. Lumina lămpii – voal lung, larg prin aer, peste curte. *Nu-i nimnea, Pătatule, stai locului.* De două, de trei ori, Pătatu latră schelălăit. Ascuţit. *Codârrr, Pătatule, că nu-i nimnea, nu vezi?* Pe prispa de lut, privind stânga, dreapta, cu lampa sus, lateral deasupra ochilor. Colţul casei – chiar lângă drum. După colţ, pe prispă – o umbră, o pată. Se apleacă să vadă mai bine. *Un om, parcă! Înfăşurat în pătură. Doarme. S-a îmbătat şi doarme…*, îşi zice. De jos, de lângă prispă, schelălăind ascuţit, scurt - de două, de trei ori – Pătatu. *Stai locului, Pătatule! Un creştin… S-a îmbătat şi doarme.* Coboară pe treptele de scândură ale prispei. Se apropie, să vadă de jos. Cucurigurile, din toate direcţiile, prin voalul de lumină al lămpii, prin curte. *De-alde cine o fi?* Trage uşor pătura. Îl dezveleşte. Gâtul, pieptul, braţele… Vânjoase. Faţa… fără barbă. Tremură lampa, genunchii, inima: *Tase, Tănase, fiule!* Aşează lampa pe prispă. Îl pipăie. Pieptul. Gâtul. Mâinile. Calde. *Trăieşte! Doamne, trăieşte! Tase, Tănase, fiule!* Îl dezveleşte. Îl înveleşte. Îl dezveleşte. Îl înveleşte. Inima – tobă. Sângele – cântec. *Tase, Tănase, puiule! Hai în casă, băiatul mamii, că tare ţi-o mai fi frig!* Murmur, miere de albine – vorba. Urcă înapoi, pe prispă. Apucă pătura de sub capul bărbatului şi trage cu totul. Trupul lung, greu. Nu-i simte greutatea. Pătatu schelălăie ascuţit pe jos, pe lângă prispă. Trage. Din toate puterile. Nu simte greutatea. Cucurigurile - prin curte, prin aer, prin voalul de lumină. Cocoşii – îngeri. Trage de-a lungul prispei, peste prag, peste rogojină, până la marginea patului. Nu simte greutatea. Îl ridică de subţiori şi-l aşează pe pat. Lumina candelei – moale. *Aşa, băiatul mamii, aşa! Şi picioarele...* Le ridică, le aşează. Îl înveleşte. Aduce lampa de pe prispă. În dreptul feţei. Să-l vadă mai bine. *El este. Nu are barbă, da' el este. Tase, fără*

barbă! Doamne, ce vis! Agaţă lampa în cui, deasupra patului. Îl ridică de cap, să-i aşeze perna. Simte o umflătură în ceafa moale, udă. Îşi priveşte palmele: *Sânge. Sânge închegat.* Îl aşează. Urechea dreaptă - pe piept. Ascultă. Inima – tobă. Sângele – cântec. *Trăieşte!* Găleata – după uşă. Toarnă apă într-o cratiţă. Pe plită. Aprinde focul. Flăcările dansează în sobă. Pe perete, pe albul varului – umbrele. Îngeri. Trage de sub pat o ladă de brad. O deschide. Caută. Inima – tobă. Sângele – cântec. Scoate un tifon. Lung. Lat. Îl sfâşie. Fâşii, fâşii. Pe plită – apa. Încropită. Înmoaie o fâşie, o stoarce. Îl ridică. Îi spală uşor ceafa. În dreptul umflăturii. Uşor. Cheagurile de sânge se dizolvă. Înroşesc tifonul. Pe plită – apa caldă. Înmoaie fâşia, o stoarce. Moaie, spală, şterge în dreptul umflăturii. *Aşa, băiatul mamii, aşa! Ţi-au spart capul, tâlharii! Au dat tare, să te omoare. Bine că a dat sângele! Că, dacă nu dădea sângele, cine ştie…* Moaie, spală, şterge. Murmur, miere de albine – vorba. Prin perdea, s-a crăpat de ziuă. Cucurigurile - peste curte, peste sat, până dincolo de fluviu. Cocoşii, în sufletul ei – îngeri. Se ridică. Iese în curte. Intră în grădină. Paşii ştiu cărările. Tocmai în colţul dinspre fluviu. Pipăie prin întuneric. Rupe una, două, trei frunze de patlagină. Late. Înrourate. *Aşa, băiatul mamii, aşa! Au dat tare, să te omoare au dat… Tâlharii!…* Murmur. Miere de albine – vorba. Cu un mănunchi de frunze, se întoarce în casă. Şterge frunzele cu pânza de tifon. Le aşează pe umflătură. Una, două, trei. Îi înfăşoară capul cu fâşia de tifon şi i-l aşează în puful de gâscă al pernei. Îl înveleşte.*Dormi, băiatul mamii, dormi!* Se ridică. Se plimbă în jurul patului, cu palmele strâns încrucişate în faţă. Ca bobocii din ou, gândurile sparg pojghiţa disperării şi intră-n lumină. Tase, Tănase al ei, fără barbă. Ca şi cum ar fi infirm, ca şi cum n-ar fi el. Că ea, de la douăzeci de ani, îl ştie tot cu barbă. Chipul copilului căruia abia îi dădeau tuleiele s-a decolorat, risipindu-se în cenuşiul lacom al memoriei. Ca şi cum s-a născut cu barbă. Şi tatăl, şi bunicul lui. Ca şi cum tot neamul lor s-a născut cu barbă. Şi, dintr-o dată, iată-l pe Tase al ei fără barbă! Îi priveşte trăsăturile. Ca bobocii din ou, gândurile sparg pojghiţa disperării şi intră-n lumină. Timide. Pufoase.

Desface perdeaua. Prinde fiecare jumătate în cârligele din tocul ferestrei. Prin unghiul ascuţit al perdelei – o geană de lumină, direct pe chipul ei, în ochii ei. Suflă în palma stângă, deasupra sticlei de lampă. Fără vlagă, flacăra se supune şi se stinge sub sticla de lampă, afumată într-o parte. De afară, din cuşca înaltă de scândură de brad veche – cântec de leagăn – guruitul porumbeilor. În spatele case, prin ogradă – cârâitul de nerăbdare al găinilor. Nerăbdarea fiecărei dimineţi. Porumbeii şi găinile. Apoi – grohăitul porcului şi nechezatul scurt al iepei în şopron. Şi gâştele. Şi raţele. Aşteptând, chemând. *Să vin cu lăturile, cu boabele, cu fânul. Cu hrana fiecărei dimineţi. Mă ceartă. Mă cheamă: Vino, de ne slujeşte! De ne hrăneşte! De ne adapă! De ne vorbeşte! Ca şi cum ele – păsările, ele – animalele ar fi stăpânul şi eu – omul – aş fi slujitorul.*

Prin unghiul ascuţit al perdelei – gândurile.

***

Cei care n-o văd pe Chiva lu' Deju trebăluind, într-o zi, prin faţa porţii, nu se miră. Aproape că nici nu observă. Dar, să nu iasă la poartă două sau trei sau chiar patru zile, de-acum e altceva. Ce-o fi cu Chiva? I-ai putea auzi, dac-ai putea. Miraţi. Îngrijoraţi. I-ai putea vedea, dac-ai putea. Ca şi cum, fără Chiva, lumea ar fi stearpă, dezţâţânată. Ca şi cum ea ar fi certitudinea că se poate şi mai rău decât li s-a întâmplat lor acum şapte ani. Că pe-ai lor i-au găsit şi le-au făcut cele de cuviinţă. Pe când ea…

Şi iată că, de câteva zile, Chiva lu' Deju nu mai apare pe la poartă. De murit – n-a murit, de bolnavă – nu-i bolnavă, c-o vezi prin ogradă trebăluind, din zori până seara. Ba, chiar, unii au văzut-o şi prin sat, după cumpărături. Da' nu se mai arată pe la poartă. Să stropească praful, să mătură, să plivească florile, să-şi facă de treabă. Orice. Numai să poată pândi drumul.

- Ceva nu-i a bună cu ea…

- Poate că i-a dat Dumnezeu pacea Lui, că se tot duce pe la biserici şi mănăstiri. De şapte ani de zile, într-una se tot duce. Lăsaţi-o in pace!

De lăsat, ar lăsa-o ei în pace, dar cum să treacă prin faţa casei, prin faţa porţii sau cum s-o urmărească de peste drum, de peste gard, trebăluind prin ogradă şi să nu se întrebe şi să nu se mire?

- Ceva nu-i a bună cu ea. Bag mâna-n foc, dacă-i a bună. Ia du-te, Nastasio, de vezi!

- Nu mă duc, Paraschive! Ce să caut? Ce să-i spun? Bună ziua, ţaţă Chivo, am venit să-ţi mai văd ochii?! Că, dacă nu-i în toane bune, ştii cum te ia: Vezi-i, bre, Nastasio, vezi-i, că nu costă bani! De-ţi vine să pleci de-a-ndăratelea. Lasă femeia în pacea Domnului!

- Da', bleoată mai eşti, nevastă! Te duci şi te faci că vrem ceva de la ea.

- Ce să vrem noi de la Chiva lu' Deju? Că-i săracă lipită pământului.

- Te faci că vrem rândeaua sau tesla sau ferăstrăul, că tot nu le dă. Doar ştii. Da' ca să intri-n vorbă. Că, sigur, ceva nu-i a bună cu ea. Bag mâna-n foc, dacă-i a bună.

- Nu mă duc, Paraschive! Nu ţi-am spus de Petrache Zontea? Bate azi-dimineaţă la poartă, ca tot omu', strigă: Ţaţă Chivo!, Ţaţă Chivo! Şi ea iese din casă şi-l ia la rost încă din prag: Hooo, bre, Petrache, că nu dau tătarii! Ce vrei? Împrumută-mi pentru un ceas ferăstrău', ţaţă Chivo, să scurtez nişte lătunoaie, că la al meu i s-a rupt pânza, c-auzeam de peste gard ce zice. Nu pot, Petrache, nu pot. Nu mă bag eu în sculele lu' fecioru-miu, doar ştii, face ea. Ştiu, ţaţă Chivo, ştiu, da' mă gândeam că… Nu te mai gândi, Petrache, nu te mai gândi, că gânditu-i greu şi odată cade de-ţi umflă boaşele. A plecat bietu' om cu coada-ntre

vine de la poarta ei. Că, mergea şi se tot uita în urmă prin curtea babei, de parcă era năuc. Nu mă duc, Paraschive, nu mă duc. Şi, drept să-ţi spun, mi-e şi cam frică. Parc-a luat-o razna, Doamne, păzeşte-ne! C-am pândit-o de peste gard şi mi s-a părut că vorbeşte de una singură prin grădină. Du-te tu, dacă vrei!

Aşa i-ai putea auzi, i-ai putea vedea, daca-i putea. Aşa cum şi ea, Nastasia lu' Paraschiv a lu' Cocu, ar putea-o auzi, ar putea-o vedea pe Chiva lu' Deju, dac-ar putea. Prin grădină, prin ogradă, ar auzi-o, ar vedea-o. Dincolo de pereţi, dac-ar putea, ar auzi-o, ar vedea-o. Ce spune, ce face, ar auzi-o, ar vedea-o.

Nu te juca, Doamne, cu mine, nu mă urgisi! Că, de la douăzeci de ani, nu l-am văzut fără barbă! Da', de va deschide ochii, voi şti că-i el... Fă să fie el, Doamne! Tase, Tănase al meu! Înzdrăveneşte-l, Tată Ceresc! Verzi să-i fie ochii, adâncă să-i fie privirea... Şi-atunci voi şti.

Aşa ar auzi-o Nastasia lu' Paraschiv a lu' Cocu, dac-ar putea. Prin grădină, prin ogradă, vorbind de una singură ar auzi-o. *Mare-i puterea Ta şi necunoscute sunt căile Tale, Părinte! Că, eu Ţi l-am trimis cu barbă şi Tu cum mi l-ai dat înapoi? Să nu mă amăgeşti! Să nu mă urgiseşti! Înzdrăveneşte-l, deschide-i ochii, Tată Ceresc! Verde, adâncă să-i fie privirea!* Prin grădină, prin ogradă, prin ocolul vitelor, fără să vadă florile, salcâmii, cerul, fără să audă cântatul cocoşilor, lătratul câinilor. Noaptea. Cârâitul de nerăbdare al găinilor, guruitul porumbeilor, grohăitul porcului în coteţ, nechezatul iepei cea murgă în şopron. Gâştele. Raţele. Dimineaţa. Umbră. Stafie grăbită, înfrigurată, trebăluind, vorbind de una singură prin grădină, prin ogradă. De două, trei zile.

Aşa ar auzi-o, aşa ar vedea-o, dac-ar putea.

Aşa i-ai putea auzi, i-ai putea vedea, dac-ai putea.

Marta lu' Petrache Zontea este tot mai nedumerită. Chiar îngrijorată. De două-trei zile bărbatul ei nu mai are astâmpăr. Se zvârcoleşte noaptea în aşternuturi, oftează, coboară din pat, iese din casă în toiul nopţii, se plimbă de colo-colo prin ogradă şi, culmea-culmilor, s-a apucat de fumat – el, care s-a jurat că nu mai pune ţigară în gură cât o trăi. Şi chiar nu a mai fumat de cinci ani, de când a venit caravana, le-a făcut micro şi i-au găsit plămânii pătaţi de-atât fumat, de i-a zis doctoriţa că, de mai fumează cinci-şase luni, îi cântă popa prohodul. Şi el s-a speriat şi a jurat să nu mai pună ţigară în gură cât o trăi. Şi iată-l acum, fumând ţigară după ţigară şi agitându-se ca apucatu'.

- Ce, Doamne, iartă-mă, ai, Petrache, de tot te zvârcoleşti ca peştele pe uscat? Ai dat de vreo belea? Spune!

- Stai în banca ta, muiere! Te scurmă undeva?

- Nu mă scurmă, da' nici să zburd nu-mi vine; că parc-ai făcut moarte de om, aşa te frămânţi.

- N-am făcut nici o moarte de om şi nici de vreo belea n-am dat. Ai tu vedenii.

- Oi fi având eu vedenii, da' ai grijă, că nu vreau să-mi rămână plodurile

pe drumuri.

- Stai locului şi nu-ţi mai da cu presupusu', că nu-ţi rămâne nici un plod pe nici un drum.

- Bine, Petrăchel, bine! Da' să nu spui că nu ţi-am spus.

- Sau poate ai vreuna care ai dori să-ţi umble prin izmene.

- Am două, nu una. Bine?

- Atunci, de ce te tot zgâieşti pe la poartă, de două, trei zile, de parc-ai fi Chiva lu' Deju?

- Tacă-ţi fleanca, muiere, că-mi faci capu' doage.

- Bine, Petrăchel, bine… Mai vedem noi…

- Care noi?

- Nu mai ştii care noi? O cauţi cu lumânarea, Petrăchel! Şi n-o găseşti!

- N-o găsesc, muiere, n-o găsesc. N-ai vrea s-o cauţi şi tu… C-ai s-o găseşti una, două…

Aruncă chiştocul de ţigară, îl striveşte cu talpa sandalei şi clatină dojenitor din cap: *Spurcată gură de muiere! Zici că-i proastă şi că nu-şi dă seama, da' o mişcare nu poţi să faci, că indata te ghiceşte. Da' cum să nu te ghicească, dacă te zbaţi ca musca în pânza păianjenului şi te fâţâi de colo-colo şi te holbezi peste poartă, ca tontu? Că, chiar poate crede cineva c-ai dat de belea, sau c-ai făcut moarte de om, Doamne fereşte! Termin-o odată cu holbatu', că-ţi bagi muierea-n lichituri! L-ai scos din apă viu? L-ai scos. L-ai dus unde l-ai dus? L-ai dus. Gata. Mai mult de-atât ce-ai fi vrut să faci? Să-l iei acasă? Da' ce-ţi trebuia belea pe cap? Dacă murea la tine acasă, ce făceai? Ce-ai fi spus la poliţie?*

Şi-aprinde alta ţigară. Trage fumul, lung, adânc în piept, apoi îl suflă afară în direcţia porţii, privind drumul de peste gard.

Are dreptate muierea cu zgâitul . Ce te tot holbezi? Ce-ai vrea să vezi? Ce-ai vrea s-auzi? Ai auzit băi, a lu' Zontea? Chiva lu' Deju a găsit unu', noaptea, pe prispa casei. Asta ai vrea sa auzi? Şi, dacă nu l-a găsit? Dacă şi-a revenit şi-a plecat? S-o fi trezit, bietu' om, că-i numai în cămaşă şi-n izmene – şi-o tulit-o. Tu n-ai fi tulit-o, în locu' lui? Ce-ai fi făcut, dacă te-ai fi trezit pe-o prispă necunoscută noaptea, numai în cămaşă şi-n izmene? Ai fi tulit-o iepureşte, îţi spun eu. Dar, dac-a tulit-o, atunci de ce m-a luat baba cu hooo, bre, Petrache? Ea care, de câte ori treci prin poarta ei, te opreşte şi te ţine de vorbă câte-un ceas, de-ţi povesteşte vrute şi nevrute, ca nu mai scapi de gura ei. Ceva nu-i în regulă.

Intră în tindă, îşi ia pălăria din cui şi se îndreaptă spre poartă.

- Unde pleci, Petrache? Vezi poate vii iar pe două cărări, ca aseară. Că, de undelemn n-ai bani, da'de rachiu ai! Du-te şi fă-l pe Marghidan om.

Dinspre fluviu, ca un geamăt lung se aude sirena unui vapor.

NICOLAE BACALBAŞA

- Născut la 29.03.1944, Bucureşti
Profesor de anestezie-reanimare la Facultatea de Medicină a Universităţii „Dunărea de Jos“ Galaţi.
Şeful Clinicii de ATI din Spitalul Judeţean Galaţi.
Absolvent IMF Bucureşti 1967, din 1976 doctor în ştiinţe medicale (teza „Circulaţia cerebrală în anestezie şi reanimare“) sub conducerea acad. prof. dr. Th. Burghele), din 1979 medic primar ATI.
Membru al Societăţii Medicilor Scriitori şi Publicişti din România.
Autor de literatură beletristică legată de activitatea sa de medic de bord, „Trilogia Mării“:
- „Fals tratat de navigaţie“, Ed. Alma, Galaţi, 1997;
- „Taci şi înoată“, Ed. Arionda, Galaţi, 2000;
- „A muri pe mare“, Ed. Fundaţiei „Scrisul Românesc“, Craiova, 2008.
Intensă activitate publicistică în presa din Galaţi şi din ţară („Viaţa Liberă“, „Antares“, „Dominus“, „Porto Franco“, „Dunărea de Jos“, „Viaţa Medicală“, „Pagini medicale bârlădene“).
Autor şi cuoator a 8 cărţi de medicină între care:
- „Anestezie colocvială“, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2005;
- „Fiziopatologie“, Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2004;
- „Îngrijirea vârstnicului cu obstrucţie urinară joasă“, Editura Istm, Galaţi, 2002;
- „Erori şi riscuri în anestezie şi reanimare“, Ed. Medicală, 1980.
A publicat 80 articole de specialitate în reviste din ţară şi străinătate.
2003 – Diploma de excelenţă a Consiliului Judeţean Galaţi
2005 – „Man of the Year“ acordat de Institutul Biografic American
2005 – Ordinul „Meritul sanitar“ în grad de ofiţer.

Avem noi aici o plângere despre dumneata.....

Era un meseriaş bun. Dar mârlan, beţiv şi ahtiat după parale.

Am venit ofiţer III punte pe „Cotnari" când el era căpitan, secund adică: cu nasul pe sus, plin de el, nu scotea echipajul din „pinguini", şi pus pe furăciune.

Numai că după '89 furăciunea era ceva mai complicată.

Pinguinii se deşteptaseră şi-şi făcuseră sindicat la bord. De unde să furi?

Cel mai comod e de la cambuză, de la mâncarea oamenilor.

Una e factura, altceva se livrează în fapt.

Bun, dar procesul verbal de predare, comisia de recepţie?

Ca să ai banul trebuie să-ţi meargă mintea, să ai obrazul gros dar şi scenariul bine şurubărit.

Eram practic doi oameni pe post de trei: eu şi unul din marina militară, îi ziceam „soldatul", la primul său voiaj civil.

Un nevinovat, nu avea habar cu ce se mâncă curvăsăria la vapor.

Secundul, mieros, a vrut să mă împingă să am eu grijă de cambuză.

Dar l-am simţit, prea binevoitor, prea mieros. Plutea în aer ceva ce nu-mi plăcea.

- Dom'căpitan eu o să mă ocup de hârtiile navei.

Aşa că până la urmă cambuza i-a revenit soldatului.

De lucrat au lucrat aproape curat.

Urma să ne aprovizionăm, şi aveam două zile de stat, unde dracu, în Las Palmas. În prima zi a venit shipchandlerul şi a ieşit cu comandantul şi secundul în oraş.

Eram în radă aşa că trebuia să ai şalupă să ieşi.

Ce este shipchandler?

Dacă ai traduce cuvânt cu cuvânt din engleză ar fi lumânărarul navei. Că pe vremuri seara la vapor trăiai la lumânare.

Vremurile s-au schimbat, numele a rămas.

Acum sub numele ăsta funcţionează agentul comercial, cel ce vinde navei tot ce are nevoie, în primul rând hrană.

A doua zi, când mai erau câteva ore până la plecare, comandantul aranjează pentru echipaj să poată ieşi la uscat.

- Da'repede, că imediat plecăm....

Toţi s-au îngrămădit în şalupă, a rămas vaporul gol.

Eu eram de cart aşa că în următoarea jumătate de oră când au sosit proviziile la

bord am văzut tot.

Am văzut dar am tăcut.

Nu era treaba mea, eu eram cu hârtiile navei.

Dar după zece zile de la o aprovizionare teoretic masivă a început foamea.

Şi odată cu foamea şi scandalul.

Că era imediat după ’89 şi se dezlegase ciocul la pinguini.

Furăciunea o lucraseră în doi, comandantul şi secundul, precum biela şi manivela, dar cine răspundea de cambuză era soldatul.

Şi au sărit cu toţii la gâtul soldatului.

Ăla, tolomac, nu pricepea nimic.

-Tibi, ce au ăştia cu mine?

- Păi, my friend, te-au păcălit şi i-ai păcălit. Că tu nu eşti pus aicea să fii păcălit. Trebuie să-ţi cadă fisa. Ia adu procesul verbal. Uite scrie 100 sticluţe de sos Tabasco. Ai văzut români să folosească sos Tabasco?

Trei dolari jumate sticluţa. Păi trebuia să ştii că o sticluţă face cel mult un parai, nu trei jumate.

Carnea de porc e calitatea întâia, adică muşchiuleţ, dezosată, degresată. Chiar dacă ar fi, tot e de trei ori mai scumpă decât ar fi normal.

Numai că eu nu am văzut decât jumătăţi de porc congelate. Care carne a-ntâia?

Până la urmă cele două celule de sindicat, maşina şi puntea, au făcut şedinţă şi au desemnat doi delegaţi pentru achiziţii de alimente. Puntea m-a uns pe mine om de încredere.

Cu dreptul de a băga în buzunar discountul, un fel de primă de achiziţie din partea shipchandlerului.

Mi-am făcut treaba ca un ceas elveţian. Totul cinstit-cinstit, la vedere, am afişat preţurile reale pentru cei ce vroiau să cumpere alcool şi tutun.

Biela-manivela turba dar după revoluţie nu prea mai aveai cum să apuci echipajul de bot ca să-i salţi banii.

Au încercat să mă lucreze.

Mă cheamă ce-i doi la cabina comandantului trişti, gravi, profund afectaţi de situaţia neplăcută pe care o aveau de rezolvat.

- Domnul Miclea avem o sesizare scrisă de la echipaj că au fost furaţi când au făcut achiziţii...

- Da, curios, pentru că eu am declaraţii de la toţi membrii echipajului care au făcut achiziţii că sunt perfect mulţumiţi de modul în care au fost deserviţi.

Şi le-am băgat hârtiile sub nas. Eram pregătit, îi ştiam eu pe fomiştii ăştia doi. Nesimţiţi şi agresivi. Dar agresivi cu cine ţine.

Cum dădeam unuia sticlele de whisky sau cartoanele de Marlboro îl puneam să semneze că a fost deservit corect şi elegant.

De plătit tot mi-a plătit-o.

Când m-am debarcat mi-a dispărut şi brevetul de navigaţie şi carnetul de marinar.

De abia după trei ani am aflat cum. Mi-a dat actele înapoi nevasta secundului, care ştia de tărăşenie.

Biata nevastă, asistentă medicală, era cu ponoasele. O bătea şi atunci când era beat şi în puţinele zile cât era treaz.

Ba mai mult, creditorii bărbatului care i-au atacat casa şi i-au spart mobila şi televizorul au tuns-o chelug.

A scris şi în „România liberă".

Că el când s-a repatriat dintr-un voiaj şi era echipaj românesc l-au rugat oamenii să le ducă şi lor banii acasă: care două mii de parai, care o mie cinci sute....

Au fost destui şi el a băgat banii în buzunar şi s-a făcut că plouă. Că nu i-au cerut chitanţă.

Numai că marinarul român ce îşi câştigă cu greu paraiul pe apă nu e cel mai bun subiect de ţepuială.

Sigur, era meseriaş bun dar degeaba ştii nişte lucruri dacă nu eşti apt în momentul critic să le aplici.

Ţin minte că eram în Canalul Mânecii, unde circulaţia este ca pe bulevardul Magheru în Bucureşti, pe o ceaţă să îţi bagi deştele în ochi, şi el şi comandantul beţi morţi.

Am stat şi i-am păzit, dar dacă nu era unul să-i păzească?

Ne-am întâlnit ultima oară în 2006 în sudul Mediteranei. Eu plecam spre Malta, de acolo în Italia şi apoi acasă. Mai aveam două zile de voiaj.

Eram şi eu secund dar pe o navă container occidentală, dichisită şi cu o leafă adevărată.

Ne-am ciocnit unul de altul la radio.

El era pe o veche navă românească, acei măgari de povară a flotei noastre, de 7800 tdw.

Navă veche, mică, companie privată românească, salariu pe măsură. Nu numai că stagnase în profesie, o luase la vale.

Din aroganţa şi suficienţa lui nu mai rămăsese nimic.

Politicos, circumspect, m-a ţinut numa în „domnul Miclea", s-a interesat cum e cu containerele, parcă ar fi vrut şi el....

Peste patru zile, eram deja la Bucureşti, îmi spune nevastă-mea:

- Ştii, s-a scufundat o navă românească în Mediterana. Sunt trei dispăruţi....

Am ştiut din primul moment că era vorba despre nava lor şi că el e mort.

Cum, nu mă întreba, că nu ştiu.

A fost o furtună, erau la ancoră, maşina nu le mergea, ancora a grapat, adică a târât-o curentul apei.

I-a aruncat pe ţărm.

Practic majoritatea au coborât direct pe plajă.

Doar că atunci când a izbit-o de pământ a răsturnat-o pe-o parte. El ar fi sărit în valuri, valul l-a proiectat în pietre. Că erau şi stânci pe-acolo.

Mi-a furat actele dar nu m-am bucurat de moartea lui.

Dar nici n-am regretat-o.

Kamikadze ship

Era o navă de 4800 tdw, românească, îi spunea pe vremuri „Târgu Jiu". A fost prăduită la turci, pe 150 de mii de para.

Cam cât face un apartament mai răsărit.

Acum îi spunea Kapitan nu ştiu cum bir. Bir înseamnă unu. Că mai avea turcul trei nave cu acelaşi nume, unu, doi şi trei.

Vaporul era ca peştele când se.npute: pe afară e cum este, pe dinăuntru e toată durerea.

Nu naviga decât în Marea Neagră şi în Marmara. Dacă ieşea altundeva o arestau imediat pentru starea tehnică.

Echipajul pe măsură - ori oameni tineri, de abia terminaţi ori bătrâni care pierduseră pasul sau aveau vreo hibă.

Eram 13 oameni, toţi români mai puţin unul-azer.

Azerii erau la mare cinste la turci căci diplomele turceşti nu erau recunoscute, cele a Azerbaidjanului da. Aşa că azerii lustruiau blazonul navelor. Şi ei musulmani ca şi turcii. Azerul era şef mecanic, nu vorbea boabă engleză nici română. Ca să vezi, nici românii nu vorbeau englezeşte. Din treisprezece, zece erau beţivi.

Ce înseamnă beţiv? Păi era unul care cum o lua se dezbrăca gol puşcă şi începea să cânte. Şi găsea destui cu care să facă cor.

Când ţi-era mai drag se oprea motorul principal.

Ba a şi explodat odată că s-au înfundat filtrele. Că nimeni nu schimba filtrele. A venit de la ţărm un supercargo care depana complet aiurea, unde sigur nu era nimic.

Şeful mecanic i-a explicat că sigur buba nu-i acolo, i-a indicat de altfel şi unde să umble.

Dar supercargo era mândru. Nu apleacă el urechea la altul. Las' că ştie el. Drept care motorul principal a explodat, un capac sărit a îndoit pereţii în maşină, bubuitură să

faci stop cardiac. După mult timp după ce s-a risipit fumul totul era acoperit de un strat gros de negreală.

Au trebuit să vopsească totul! De spălat nu se putea spăla.

Bucătarul avea două chiuvete. Ambele înfundate. Apa din chiuvete avea cam două săptămâni. Una din chiuvete cu apă murdară de tot, alta doar cu apă murdară. În cea murdară de tot spăla farfuriile noastre, în cea numai murdară doar le clătea.

L-am întrebat de ce nu desfundă chiuvetele.

Nu era obligaţia lui, cică. Trebuiau s-o facă timonierii.

Dar timonierii ori erau beţi ori când nu erau n-avea cine să le ordone.

Când a venit comandantul la bord m-am bucurat.

Relativ tânăr, vreo 45 de ani, 150 de kilograme.

Părea bonom.

Mi-a zis: Eu nu beau, nu fumez, nu merg la fetiţe.

M-am bucurat că l-am văzut gras, a întrebat cum găteşte bucătarul şi cu toţii am sperat.

Tot el ne-a spus că vorbeşte perfect englezeşte, că a învăţat cu o bagaboantă la New York unde a stat mult cu vaporul.

O fi, n-am avut ocazia să constat, tot timpul cât ne-a fost comandant nu l-am auzit pronunţând un cuvânt în limba lui Shakespeare.

La primă manevră pe care a făcut-o a îndoit castelul unei nave la cheu. Am zis că nu cunoştea nava dar era de-atunci beat.

Primea de la turc pentru protocol lunar cinci lăzi de bere. Bea o ladă pe zi.

Odată ne-a invitat pe mine şi ofiţerul doi la o bere. Noi am băut câte una.

El desfăcea cutia de 330, o sorbea fără oprire, o ghemuia, o trimitea la coş şi apuca pe următoarea.

La fiecare două cutii făcea pauză: mergea şi se pişa în chiuvetă. Nu închidea uşa de la baie, de altfel era prea gras şi nu încăpea cu uşa închisă.

În două ore jumătate a băut lada.

Atunci am avut primul şoc: nu am băut berea din cutie, am luat o cană de la el din baie.

Şi să vezi drăcie, berea avea gust de after-shave.

Apoi am descoperit cum stă treaba cu omul care nu bea, nu fumează, nu...

Vine la mine la baracă la trei noaptea.

- Edi, n-ai un dezinfectant, mi-a ieşit un furuncul pe fund, mă doare de-mi sar ochii. Trebuie să mă dezinfectez.

Pe navă eu răspundeam de medicamente.

Aveam iodină, iod în soluţie alcoolică. Foarte bun dezinfectant.

- Nu Edi, nu-i suficient de tare.

Atunci mi-am adus aminte că aveam în baracă, de la cel pe care l-am schimbat, un litru de alcool israelian. Sigilat.

- Dom'comandant am nişte alcool medicinal. Să vă dau oleacă...

I-am dus sticla, că doar îi comandant, să-şi dea pe buci şi să-mi aducă restul. Peste jumătate de oră vine nostromul.

- Edi cine i-a dat comandantului să bea? I-ai dat tu? Este praf.

- Nici vorbă, eu n-am băutură.

Ia stai, i-am dat alcool medicinal pentru o bubă. O sticlă de un kil. Du-te la el şi vezi cât a mai rămas.

Mai rămăseseră 200 de ml. Peste jumătate de oră dispăruseră şi ele.

Făceam cart de 6 ore. Atunci am făcut douăsprezece, că trebuia el să mă schimbe. După vreo şase ore a venit cu un aer de câine bolnav. Oricum a făcut timonierul cartul pentru el.

Apoi dom'comandant şi-a dat arama pe faţă. Umbla tiptil, ca tigrul prin noapte căutând o cabină unde să bea.

Dacă nu, năvălea pe la trei de noapte peste om.

- Petrică, stai şi tu de vorbă cu mine. N-ai una mică?

Că el oricâtă băutură îşi lua o stingea în câteva zile. Putea să bea şi doi litri de tărie şi să reziste.

A venit peste mecanicul doi, l-a tot rugat de una mică, apoi l-a rugat să-i facă un ceai. Bucătăria, la 15 metri de cabină.

Când a revenit dom' comandant dispăruse dar mirosea a after shave. Avea o sticluţă de firmă, 40 de dolari. A găsit-o până la urmă, goală, sub pernă.

A făcut figura asta la mai toţi, nici măcar nu schimba scenariul cu ceaiul.

După care a început să cerşească pastă de dinţi.

- Ştii, mi s-a terminat pasta.

Omul cât trăieşte învaţă. Poţi să te îmbeţi şi cu pastă de dinţi.

O dizolvi şi soluţia o treci prin pâine. Cică în pâine ar fi nişte fermenţi. Oricum iese ceva băubil. Este o tehnică de pârnăiaş. Eu îs din Basarabia şi cunoşteam cum stă treaba.

În ultimii ani ai Imperiului Gorbaciov a interzis alcoolul. El de fapt a spus că trebuie scăzut consumul şi pupincuriştii au făcut un fel de prohibiţie á l'americaine. Ce căutare avea colonia triplă de 70 de grade! Mureau beţivii ca muştele de băuturi falsificate. Unii s-au prăbuşit morţi chiar în cârciumă.

Apoi s-a umflat, s-a zbârcit şi a luat o culoare palid-vânătă. Ziceai că-i deshumat.

Până la urmă l-au rezolvat georgienii. Că făceam porturi din Gruzia. Îi cărau băutură contra ţigări. Ţigări de contrabandă.

Au ei o băutură „Ceacea". Răzbeşte pe oricine, otravă curată.

Cu bucătarul însă nu ne-a ieşit. Bucătarul s-a prins că dacă îi duce ţuică poate să nu mai gătească decât cartofi prăjiţi în fiecare zi.

- Mie-mi place. Găteşte bine.

Eu m-am debarcat. Că ştiam că turcului nu-i pasă dacă nava se scufundă la câţi bani dăduse. Poate că avea şi asigurare.

Dar eu eram băiat tânăr, aveam nevastă, doi copii gemeni, vroiam să trăiesc.

Oricât nu-i păsa turcului, la scurt timp după ce-am plecat l-a debarcat pe dom' comandant care nu bea, nu fumează, nu merge la fetiţe.

Unchiul meu Gheorghe

În faţa tuturor spaimelor, umilinţelor şi deznădejdii pe care le-am trăit de când am devenit conştient de mine (şi care oricum ar fi m-au deformat, m-au schilodit, au creat un altul decât cel sortit să fiu prin naştere) în anii în care tragedia social-politică şi golănie totodată denumită bolşevism îşi dădea întreaga măsură am avut o singură scăpare, o singură sursă de aer în atmosfera înecăcioasă de frici şi ură, unchiul meu Gheorghe. M-a salvat, m-a întărit şi mi-a redat demnitatea un om pe care nu-l cunoscusem niciodată, care a murit cu trei ani înainte de a mă naşte.

Şi astăzi când sunt bătrân este simbolul la care apelez precum alţii la morfină că SE POATE, că nu este obligatoriu să fii cufundat în haznaua ticăloşiei fără să crâcneşti datorită înrobirii la instinctul de conservare şi că sângele are puterea miraculoasă de a spăla umilinţele.

Tatăl meu era un copil făcut la vârsta târzie, fratele său Gheorghe era cu 17 ani mai în vârstă.

Descendent al unor macedoneni pe care vicisitudinile istoriei i-au făcut să migreze în etape de la sud la nord ajungând în cele din urmă în Basarabia deţinută de imperiul rus, Gheorghe Dobrovici Bacalbaşa, elev de liceu, avea 17 ani când a început golănia sângeroasă numită revoluţie bolşevică.

Deşi minor, a avut capacitatea de a înţelege fulgerător că se află în faţa manifestării răului deplin şi s-a simţit obligat să reacţioneze pe loc oferind ce avea mai scump, viaţa.

Fără să spună nimic părinţilor, luând puşca de vânătoare din cui, a dispărut.

În marele balamuc al înfruntărilor extrem de crude şi neclare ale acelor ani, a luptat în gherila urbană cu bolşevicii la Kiev.

Se luptau pentru străzi, se luptau pentru case.

Din când în când măcelul se oprea, ambele părţi convenind să-şi culeagă răniţii.

Într-un astfel de armistiţiu Gheorghe a văzut capcana întinsă de unul dintre adversari, un cizmar şchiop cu un picior de lemn (combatanţii ajunseseră să se

cunoască din vedere!).

Ascuns în spatele unei surori medicale în uniformă, tupilat cu ţeava armei pe umărul acesteia, cizmarul, nici el rus (dintr-o seminţie ce a sprijinit masiv bolşevismul) spera să împuşte duşmanii revoluţiei.

Şiretlicul nu a ţinut. Gheorghe l-a împuşcat prin sora medicală.

Era complice, era forţată?

Lupta era prea dură ca să îţi pui întrebări.

Până la urmă Gheorghe a fost capturat şi urma să fie împuşcat împreună cu alţii a doua zi dimineaţă.

Timp de peste trei ore în cursul nopţii macedoneanul mărunţel a căutat să-şi scoată capul printre gratii. Dacă iese capul iese şi restul.

Dacă nu reuşea să scoată capul nu aş fi ştiut povestea unchiului meu.

Dar a reuşit.

Gheorghe a murit de tuberculoză înaintea celui de-al doilea război mondial.

Familia sa a fost distrusă de bolşevismul pe care a căutat să-l stăvilească.

Tatăl său, bunicul meu, a fost omorât de securiştii sovietici la ocuparea Basarabiei din 1940. Fiul său, vărul meu, a murit de răni după ce reuşise să treacă în Iugoslavia în 1953.

Dar moartea lor a fost spălată cu sânge de bolşevic înainte.

Cine nu a trăit conştient în această ţară până în 1964 nu poate înţelege oroarea puturoasă numită comunism.

Ce a făcut unchiul meu Gheorghe au făcut alte câteva sute de oameni în munţii României.

Gestul lor a fost simbolic, puţin eficient dar ne putea salva.

Adevărul este că au fost în majoritate trădaţi iar o parte a poporului a căutat calea uitării vinovate.

Unii au fost înfricoşaţi, alţii au fost cumpăraţi.

Plin de ură şi gata fără nici o reticenţă morală să ucid (de mic şi până astăzi când sunt medic) am fost prea laş şi înspăimântat de a o face dacă mi s-ar fi oferit ocazia.

Mă ogoiam doar la gândul de sângele vărsat de unchiul meu Gheorghe.

Dar dacă astăzi unii se miră (oare sincer?) de ce oameni cu studii universitare în Occident, unii bogaţi şi cu perspective îşi pun rucsacul cu exploziv în spinare sau capturează avioane şi mor ca să verse sânge eu pot să înţeleg.

Nimic nu este mai grav decât să umileşti şi să înspăimânţi mari mase de oameni.

Ori îi elimini fizic atât pe ei cât şi pe urmaşii lor ori te vei afla în faţa unei bombe cu ceas care aşteaptă clipa de a-şi declanşa energia urii.

Cristalele urii sunt perene, se transmit prin generaţii.

Insultarea Dumnezeirii unora, călcatul vesel şi cu plăcere peste tabu-urile lor, folosirea copiilor ca taţii să vorbească, tortura despre care se află şi care mai ales se vede (apare în fotografii) devin nişte datorii care nu pot fi plătite decât într-un singur fel.

Peste propriile mele datorii pe care nu le pot plăti (nu mai am cui şi sunt prea laş) vin să se prăvale datorii ale altora faţă de mine pe care risc să le plătesc pentru că alţii în inabilitatea şi incapacitatea de a înţelege istoria şi omul le contractează în numele meu.

CRISTIAN BIRU

- **Născut** la 18 august 1969, Galaţi
- **A publicat** următoarele volume:
"Kykekoa- seminariile crimei-Buc.1992
"Omul de carne"- Buc.1993
"Cartea profului de română"- Bucureşti 1994
"Bătăuş în cârciuma blues-ului, Bucureşti 1995

Cavalerul de nisip

Şiiţii îl numeau Tăietorul de Capete pentru că judeca în deşert după o singură dogmă catolică-nici o infracţiune nu este minoră. La. baza acestei dogme exista, convingerea unui ordin castilian foarte vechi, după care cine minte poate să şi fure, iar cine fură poate să şi ucidă.

Într-un mic regat din deşertul Iordaniei regele Milan de Aragon se pregătea să moară înconjurat de cei mai fideli generali şi de cei doi fii ai săi, Alphonso şi Diego care aşteptau cu emoţie un testament politic.

În clipa dinaintea morţii, bătrânul rege zâmbi. Deşi viaţa lui fusese un jurnal de război plin de marşuri şi ambuscade, de campanii şi asedii prelungite, deşi nu întâlnise femeia pentru care s-a născut, care poate-l mai aşteaptă şi acum în umbra unei ferestre de castel, deşi nu iubise niciodată şi nu avusese nici măcar o singură zi liberă să se gândească mai bine asupra sufletului său sâ-şi dea seama mai bine cine este cu adevărat şi ce poate deveni, regele era înaintea morţii fericit pentru că găsise în sfârşit dogma care-i împlinea personalitatea sa catolică.

Îşi aminti tinereţea lui cruciată, ziua în care întemeiase regatul în deşert.

După ce-au fost hăituiţi prin deşert de selgiucizi , câţiva cruciaţi s-au rătăcit prin deşert pe un drum ostil şi fără nici o sursă de apă, numit *Drumul care nu duce nicăieri.* Cu feţele desfigurate de efectele setei, arşi de dogoarea soarelui şi mai ales de nisipul fierbinte, incapabili să se orienteze, fără nici sursă de apă, cavalerii şi-au lăsat în nisip pe rând armurile, coifurile, cămăşile grele de zale, pieptarele din piele, mânuşile, dar nu au renunţat la săbiile catolice în formă de cruce. Când îşi pierduseră orice speranţă şi se aflau în preajma colapsului, s-au prăbuşit în faţa unei dune foarte înalte care părea imposibil de urcat şi au început să cânte: Cred în unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem caeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Iesum Christum, Filium Dei ... La un moment dat Milan se ridică urmărind în zare cum se apropia o corabie uriaşă cu un vuiet puternic care creştea cu fiecare clipă. "Arca", şopti Milan privind mistic corabia lui Noe care a salvat lumea de potop. Deşi ceilalţi îl opriră, crezându-l nebun de sete şi soare, Milan se zbătu din braţele lor şi alergă după corabie râzând. Când căzu lovit de oboseală, auzi zgomotele unei aşezări omeneşti şi zâmbi ştiind că în sfârşit reuşise, şi cum întoarse capul de la nivelul solului cu gura plină de nisip, zări o oază locuită de câteva familii de tuaregi pe care o numi Arca în amintirea acestei viziuni.

Beduinii i-au îngrijit pe cavaleri şi le-au permis să locuiască alături de ei. Milan a înălţat o bisericuţă de hramul Sfântului Ioan Botezătorul şi lângă bisericuţă a construit un stadion. În jurul acestei bisericuţe avea să se extindă metropola incredibilă din inima deşertului, mai ales după ce nişte cavaleri cerşetori preocupaţi de arheologic descoperiseră din întâmplare un zăcământ de sare. Spaniolii nu au dat prea mare atenţie acestei descoperiri, dar beduinii au iniţiat un comerţ straniu cu o populaţie necunoscută. Noaptea beduinii plecau cu carele pline de sare şi se întorceau dimineaţa cu carele pline de aur, pe atunci sarea fiind mult mai valoroasă decât aurul mai ales în deşert.

Milan a înfiinţat Sfânta Hcrmandad, a ales un cortes care să ia cele mai importante hotărâri şi a decretat un singur impozit pentru orice tranzacţie comercială, impozit numit alcabala ca şi instituţia care-l strângea. Ce vremuri dogmatice! După ce a venit în cetate Tăietorul de Capete, împreună cu acesta a organizat armata pe care a numit-o Legiunea, armata cavalerilor întunecaţi după modelul cavalerilor castilieni de Alcantara, mascaţi în argint ca şi cum ar fi nemuritori, ca şi cum n-ar fi avut sentimente, ca nişte înger răzbunători. „Vai ce vremuri dogmatice!" gândi Milan de Aragon zâmbind, încercând să-şi mişte trupul ros de bătrâneţe, plin de cicatrice şi de răni care se deschideau când şi când umplând aşternuturile ude cu sânge.

Oricât de grea ar fi existenţa, oricât de umilită, în clipa dinaintea morţii, ea capătă o frumuseţe aproape nepământeană şi această frumuseţe poate fi contemplată la nesfârşit fără să simţi nici cea mai mică urmă de oboseală. Aceasta era într-adevăr ultima dogmă care-i împlinea definitiv personalitatea sa catolică.

Deodată însă faţa regelui se întunecă ca şi cum uitase ceva extrem de important şi, disperat îi făcu semn prinţului cel mic, Diego să se apropie.

Cu gura plină de sânge, regele îi şopti răsuflarea ultimilor cuvinte:

- Ai grijă de câinele meu!

Legenda spune că prinţul Diego a fost atât de emoţionat când a auzit aceste cuvinte, încât i-a apărut pe obraz urma unei lovituri cumplite de sabie de parcă ar fi fost lovit dinlăuntru, chiar din sufletul său.

Nimeni nu a auzit ultimile cuvinte ale regelui afară de prinţ, dar un general taglabit, pe nume Hussein intui ce şoptise regele şi fu sigur că acesta era de fapt testamentul politic aşteptat de generali şi de prinţi.

Tot legenda spune că generalul Hussein a plecat la Ierusalim în toiul nopţii cu o cămaşă a prinţului Diego ducând-o unui profet orb pe care evreii îl numeau Rabi. Acest profet ştia să ghicească viitorul prin viziuni pe care le vedea cu ochii minţii numai dacă atingea un obiect care aparţinea celui care dorea să-şi cunoască viitorul.

Orbul atinse cămaşa şi se concentră, mirându-se.

- Ce vezi? întrebă generalul.

- Puştiul ăsta este adevăratul conducător al regatului.

- De ce? Ce vezi? Cum ţi-ai dat seama?

- E prea multă moarte în jurul lui.

- Dar spune-mi ce vezi?

- Îl simt ca pe un mare conducător, un mare spadasin. Văd cum cad capetele în jurul lui. Este un tăietor de capete. Nu prea pot să mă concentrez. E un om deosebit, un înger al morţii.

- Prinţul Diego? se miră Hussein. Ăsta abia daca poate să ţină un băţ în mână. Poate nu te-ai concentrat bine. Descrie-mi o imagine din viitorul lui.

- Stai, zise orbul. Acum văd mai clar. Îl văd foarte bine.

- Ce face?

- Ară cu câinele.

- Poftim?!

- Il văd în uniforma de cavaler întunecat cum ară cu câinele.

- Vrei să spui că a înhămat un câine la plug ca pe un bou?

- Da, aşa se pare. Îl văd cum ară pe un teren cu plugul.

- Descrie-mi altă imagine, făcu iritat generalul. Te ştiu de atâţia ani Rabi şi nu m-ai minţit niciodată şi toate profeţiile tale s-au înfăptuit. Mai concentrează-te asupra unei imagini

- Bine, dar e ultima. Simt că mă sufoc. Are un suflet prea puternic.

Rabi atinse din nou cămaşa prinţului. Respiră profund şi văzu cu stupoare un călăreţ întunecat cu o mască de argint pe faţă care era atât de beat, încât abia mai putea să se ţină pe cal. Şi imaginea acestui cavaler beţiv era atât de caraghioasă, încât numai privind-o te bufnea râsul, darmite să te concentrezi asupra ei.

- A, zise orbul Rabi râzând, nu-ţi pot descrie imaginea asta, c-ai să spui că-mi bat joc de tine.

- Zi ce vezi, ordonă Hussein încruntându-se. N-am să-ţi fac nici un rău.

- Văd un cavaler întunecat care rătăceşte prin deşert şi care e atât de beat, încât abia mai poate să se ţină pe cal. Călăreşte foarte dezordonat.

- Eşti prost, zise generalul pierzându-şi răbdarea.

„S-a ramolit Rabi definitiv, gândea Hussein întorcându-se spre Arca. Dar dacă profeţiile lui sunt adevărate chiar dacă n-au nici o logică, nici un sens? Un cavaler care ară cu câinele, ce-o mai fi însemnat şi asta?"

Imediat după înmormântarea regelui Milan de Aragon, conform tradiţiei cortesul îl înscăună pe noul rege-prinţul cel mare, Alphonso de Aragon, cetatea fiind greu de administrat şi având nevoie urgentă de un conducător.

Pentru că era foarte ocupat, regele Alphonso obişnuia să ia o singură masă pe zi, seara târziu, alături de cavalerii lui hermanzi, cei care aveau grijă de ordine şi pază în cetate.

Când intra seara în sala de ospeţe şi vedea că fratele său nu este la masă întreba obosit:

- Unde este fratele meu?

- Este cu Hamas. Se plimbă pe coridoarele subterane ale palatului, îi răspundea generalul Hussein care era şi şeful spionilor.

- Cu Hamas?

- Da, Măria Ta, cu câinele răposatului rege, tatăl Măriei Tale, Milan de Aragon, slăvit să-i fie numele în veci!

- Aşa, zicea obosit regele. Atunci să mâncăm.

Anii au trecut. Alphonso s-a dovedit un bun administrator. Într-o noapte pe când se plimba pe terasele palatului, inspectând în acelaşi timp posturile legionarilor, cei care aveau grijă de exteriorul cetăţii, de după o coloană apăru un tânăr cu un chip ciudat care părea că vorbeşte singur.

Tânărul îl salută pe rege şi trecu mai departe. Din instinct regele duse mâna la armă, dar imediat înlemni auzind un mârâit cumplit şi simţind un puternic miros de fiară gata să sară.

- Vino Hamas! se auzi de la capătul coridorului şi câinele se întoarse căutând urma stăpânului.

În noaptea aceea regele îşi dădu seama că de fapt se întâlnise cu fratele său. Dar întâlnirea îl marcase într-un mod neplăcut. Deşi fusese o întâlnire banală, în sufletul regelui ea căpătase dimensiunile unui eveniment foarte important. Alphonso nu înţelegea de ce fusese atât de importantă această întâlnire şi de ce un fapt ca acesta, lipsit de semnificaţie, nu-l lasă să doarmă. Spre dimineaţă regele realiză că fratele său Diego îl salutase cu un aer de superioritate. Din cauza aceasta regele nu putea să doarmă. Prinţul Diego îl salutase ca un superior.

-Vreau să ştiu ce face fratele meu clipă de clipă, ordonă regele Alphonso în zori generalului Hussein. Pune nişte oameni să-1 urmărească zi şi noapte!

- Nu e nevoie, Măria Ta, zise generalul. Eu ştiu ce face prinţul Diego în fiecare moment. Ştiu tot ce se petrece în cetate. Asta e meseria mea.

- Şi ce face toată ziua, de nu vine nici măcar la masă?

- Citeşte.

- Citeşte?! se miră regele care era aproape analfabet.

- Da, Măria Ta, prinţul Diego citeşte toată ziua. Uneori şi toată noaptea. Câinele Hamas îi găseşte chiliile pline de cărţi de sub palat. Palatul a fost construit pe un cartier întemeiat cândva de nişte cavaleri cerşetori care-şi spuneau cavaleri minori ai Sfântului Francisc Sărăcuţul. Franciscanii ăştia se ocupau cu cărţile.

- Adică sub palat se află o bibliotecă?

- Da, Măria Ta, se poate spune şi aşa. Palatul este construit pe o bibliotecă.

- Şi prinţul citeşte toată ziua? Altceva nu mai are mai bun de făcut, decât să citească?

- Vreţi să nu-l mai las să citească?

- Nu, lasă-l să citească. Numai să nu pună la cale o conspiraţie. Aseară m-am întâlnit cu el şi mi s-a părut că mă salută cu un aer de superioritate.

- Aşa sunt intelectualii. De fapt să ştiţi că prinţul Diego este cunoscut în cetate ca un poet distrat. Nu trebuie să puneţi la inimă această întâmplare.

- Bine, să-i spui însă să mai vină din când în când la masă şi ţine-l sub supraveghere.

Prinţul Diego într-adevăr citea de dimineaţă până seara târziu şi învăţase deja limbile deşertului - dialectele ifrikane, dialectul hardjit, karmata, araba, persana, limbile sfinte - ebraica, greaca veche, latina...Citea mai ales manualele de luptă ale triburilor venite tocmai din Ifrikya pe drumul care nu duce nicăieri. Dar cea mai interesantă carte era cronica cetăţii regatului Arca, care era de fapt un monitor oficial în care erau notate cele mai importante hotărâri, recensămintele, impozitele şi puterea de cumpărare a fiecărei gospodării, dar mai ales războaiele, campaniile militare, asediile, bătăliile, ambuscadele şi marşurile în deşert. Trecutul legendar al tatălui său îl impresiona peste măsura.

Într-o noapte câinele Hamas îi descoperi o chilie în care nu era decât o carte şi un perete plin de arme şi o singură uniformă de legionar. Cartea din chilie avea coperţi din plumb şi era foarte grea, deşi conţinea o singură pagină pe care era scrisă o singură dogmă catolică- Nici o infracţiune nu este minoră! Dogma era semnată de Tăietorul de Capete, Alejandro de la Vega.

Pentru că citise cronica şi ştia cine a fost Alejandro de la Vega zis şi Tăietorul de Capete, Diego îşi dădu seama că pe perete sunt armele şi uniforma de legionar ale regelui Milan de Aragon.

Lângă uniformă se afla masca de argint legionară şi un fluier care nu scotea nici un sunet. De fiecare dată când sufla în fluierul mut, câinele Hamas tresărea şi prinţul Diego crezu că acest fluier îi folosise regelui Milan să-şi cheme câinele.

Când puse mâna pe sabia tatălui său, prinţul Diego văzu că sabia e frântă în două şi atunci îşi aduse aminte de un fragment din cronica regatului, pe care Diego îl căută şi-l citi din nou cu atenţie.

„Tu, fiul meu dacă citeşti această carte, să ştii că eu regele Milan de Aragon îţi las moştenire o sabie ruptă pe care ai s-o porţi cu demnitate până când îl vei găsi pe Tăietorul de Capete şi vei deveni cavaler de Alcantara, adică vei deveni şi tu un Tăietor de Capete. Vreau să faci asta pentru mine. Eu nu am reuşit să devin cavaler de Alcantara, deşi am fost rege. Dacă Tăietorul de Capete nu mai este în viaţă, trebuie să-i găseşti mormântul şi să-i iei sabia care se numeşte Kalthaka. Chilia sau mormântul Tăietorului de Capete se află undeva în platoul Golan. Eu l-am căutat până la sfârşitul vieţii să mă

ierte şi să se întoarcă în cetate, dar Tăietorul de Capete, prietenul meu nu s-a lăsat găsit. Eu ştiu că el se află acolo. în platoul Golan ai să-i găseşti ori chilia, ori mormântul. Câinele meu te va ajuta să-1 găseşti. Aşa să-ţi ajute Dumnezeu. Amin."

- Mărite prinţ, îi zise generalul Hussein apărut din senin în spatele lui, regele vă invită la masă.

- Dar nu mi-e foame, tresări prinţul. Vreau să citesc.

- Nu asta e important, explică generalul. Important este că regele vrea să vă aibă la masă şi eu am ordin să vă spun asta.

- Am înţeles, zise prinţul Diego, încingându-se cu sabia ruptă. Te urmez chiar acum la masă. Ia-o înainte, am impresia că n-am fost niciodată în sala de ospăţ.

În sala de mese era o atmosferă veselă. Regele Alphonso glumea cu prietenii lui hermanzi. Când apăru prinţul Diego cu sabia ruptă, nimeni nu se ridică în picioare. Cavalerii hermanzi îl priveau amuzaţi şi oarecum dispreţuitor. Nu-1 prea aveau la inimă pe prinţ.

După ce citea toata noaptea prinţul Diego adormea obosit în garnizoana legionarilor, îmbrăcat ca un simplu soldat, ori între hermanzi şi legionari era o adversitate istorică.

- Ia loc, frate, zise regele şi mănâncă.

- Cum zice Măria Ta, spuse supus Diego.

- Văd că eşti cam obosit, zise regele după câteva clipe de tăcere, privindu-şi fratele ca pe un străin, ca pe un necunoscut.

- Puţin, zise Diego.

- Am auzit că citeşti toată ziua. Văd că ai o carte la tine. Despre ce-i vorba în ea?

Prinţul Diego îşi privi uimit cartea cu coperţi din plumb. Nici nu-şi dăduse seama că o luase cu el.

- Este o carte foarte interesantă şi foarte grea. Această carte nu are decât o singură pagină.

- Aha, zise regele râzând. Dar ce este, un roman?

- Nu, făcu serios prinţul, fără să-şi dea seama că regele glumeşte pe seama lui. Cartea conţine o singură dogmă catolică.

- Cum aşa? Pentru o singură dogmă scriitorul a făcut o carte?

- Este o dogmă foarte importantă.

- Şi care este dogma asta?

- Nici o infracţiune nu este minoră. O semnează Tăietorul de Capete.

În sală se făcu linişte. Gărzile legionare care stăteau nemişcate la ferestre tresăriră

- Şi ce vrea sa spună dogma asta? Întrebă regele după câteva clipe, după ce încercase să-şi amintească cine este Tăietorul de Capete, despre care auzise parcă ceva.

- E simplu. Nici o infracţiune nu este minoră. Toate sunt majore şi pentru oricare infracţiune îţi poate cădea capul.

- Aşa, zise regele impresionat. Cine este acest Tăietor de Capete? Mi se pare cunoscut numele. Tu ai auzit despre el?

- Am citit despre el. A fost judecător în cetatea noastră. E o poveste lungă.

- Zi-o şi nouă! Avem timp destul. Nu ne grăbim.

- Tata a organizat aceasta comunitate după modelul civilizaţiei spaniole. După ce-au fost înfrânţi în preajma Ierusalimului câţiva cavaleri cruciaţi s-au rătăcit prin deşert pe drumul care nu duce nicăieri.

Fără rezerve de apă, incapabili să se orienteze, epuizaţi de calvarul drumului prin deşert, cavalerii şi-au pierdut orice speranţă şi se pregăteau să moară la poalele unei dune înalte, care părea imposibil de urcat.

Atunci tata a avut o viziune - a văzut prin deşert o corabie uriaşă care înainta cu un vuiet puternic pe dunele de nisip. A crezut că e corabia lui Noe. S-a luat după ea şi a dat peste o oază locuită de câteva familii de tuaregi.

- Eu ştiu că tuaregii trăiesc în Africa, zise regele Alphonso. Poate erau beduini!

- Şi eu ştiu asta. Studiind mai bine cronica, observându-le obiceiurile şi riturile străvechi sunt sigur că erau tuaregi veniţi tocmai din Africa. De asta tatăl nostru nu a reuşit să le înţeleagă limba niciodată. Oricum asta nu are nici o importanţă. Le spun beduini, daca aşa doreşte Măria Ta. Pot să povestesc?

- Povesteşte, zise regele.

- În amintirea acelei viziuni a numit aşezarea Arca, în cinstea corăbiei cu ajutorul căreia Noe a salvat omenirea de la potop. Tuaregii i-au îngrijit pe cavaleri şi le-au permis să locuiască alături de ei. Cruciaţii au ridicat o bisericuţă de hramul Sfântului Ioan Botezătorul şi un stadion care era mai mult un teren de instrucţie. Cu timpul aşezarea s-a extins, deşertul fiind un permanent furnizor de evenimente. În fiecare noapte cruciaţii ridicau un foc înalt de parcă ar fi fost nişte naufragiaţi pe o insulă pustie. Oceanul de nisip continuu mişcător aducea în zori resturi de maşini de asediu, uniforme şi arme. Într-o zi au început să vină în Arca şi oameni-cavalerii ioaniţi, ai sfântului Ioan, iezuiţii, cavaleri ai lui Iisus, cavalerii cortuzani, cavalerii Sfântului Imperiu, cavalerii hermezi, cavalerii cistercenzi, cavalerii castilieni de Calatrava şi Santiago, cavalerii dominicani, cavalerii benedictini, cavalerii teutoni, templierii, cavaleri ai Sfântului Mormânt, cavalerii ospitalieri, cruciaţi pentru totdeauna.

Din fiecare ordin, Milan de Aragon a ales un reprezentant şi a format un cortes care lua cele mai importante hotărâri. Conform tradiţiei Vechii Castilii, judecător trebuia să fie un cavaler de Alcantara, numai că acest ordin catolic fusese desfiinţat demult şi regele nu ştia asta. El spera să vină în cetate un cavaler de Alcantara care să fie ales justiţia aşa cum cerea tradiţia.

Dumnezeu l-a ascultat şi într-o zi i-a trimis în cetate un bătrân cavaler de Alcantara pe nume Alejandro de la Vega, care a devenit repede cunoscut sub porecla de Tăietorul de Capete, pentru că el judeca după singura dogmă "Nici o infracţiune nu este minoră".

- Dar cum avea loc judecata? Poate că era un fel de călău. Le tăia capul pe o buturugă?

- Nu, le tăia capul în luptă dreaptă. Aşa era pe atunci, se credea că adevărul are un caracter de turnir. Cine învingea avea dreptate. Cu ajutorul lui Dumnezeu a judecat şi a învins întotdeauna.

- Aşadar avea loc un duel?

- Da, se poate spune şi aşa. Avea loc un duel. Lupta dura însă câteva clipe. Judecatul lovea întotdeauna fulgerător şi capul celui vinovat se rostogolea în ţărână.

- Şi crezi că avea dreptul să judece aşa? Era corect sau nu? Mie mi se pare acest cavaler un înger al morţii.

- Nu ştiu dacă judeca bine sau nu. Eu pot sa-ţi spun, Măria Ta, doar care a fost influenţa Tăietorului de Capete asupra cetăţii.

- Spune.

- În cetatea noastră cât a fost Tăietorul de Capete judecător, casele nu aveau lacăte, zăvoare sau broaşte.

După ce a fost izgonit din cetate de tinerii evanghelişti, regele Milan de Aragon i-a simţit imediat lipsa. A fost nevoit să cheltuiască o grămadă de bani pentru noile instituţii apărute.

- Care instituţii? întrebă regele.

- În cetate apăruseră atâtea legi, pentru fiecare infracţiune evangheliştii făcuseră o lege. Aşa au apărut cărturarii care erau învăţaţi să ţină minte legile, adică avocaţii. Apoi au apărut procurorii care erau învăţaţi să acuze. Regele era nemulţumit pentru că avocaţii erau atât de buni, încât interpretau legile în chip neaşteptat. Procesele au început să dureze ani de zile şi uneori criminalii erau găsiţi, în urma acestor procese, nevinovaţi.

Nu ştiu dacă asta e bine sau nu.

- Dar ce se întâmpla dacă un copil fura o pâine, de exemplu? Îi tăia capul?

- Alejandro de la Vega nu era un habotnic. Era un cavaler de mare erudiţie dogmatică. La baza dogmei lui stă de fapt o tradiţie castiliană a celui mai vechi ordin catolic din Alcantara, după care cel care minte poate să şi fure, iar cel care fură poate să şi ucidă.

Dacă un copil făcea o infracţiune era adus înaintea Tăietorului de Capete, şi Tăietorul de Capete îl privea o clipă şi-i spunea: „Pleacă şi nu mai fura!" Copiii în cetatea noastră nu furau, dar dacă fura vreunul din ei, era cunoscut în cetate şi peste ani. Cine-l vedea ştia că a greşit cândva şi că a fost privit de Tăietorul de Capete. Regele a încercat până spre sfârşitul vieţii să-l aducă pe Tăietorul de Capete înapoi în cetate, dar

cavalerul nu s-a lăsat găsit. Legenda spune că s-a retras undeva în platoul Golan.

- Hm! zise regele Alphonso. Nu ştiu ce să zic de Tăietorul tău de Capete. Crezi că mai trăieşte?

- Nu cred, Măria Ta. Dacă mai trăieşte, e foarte bătrân. În cinstea amintirii Tăietorului de Capele, tatăl nostru a înfiinţat Legiunea.

- Cum aşa?

- Fiecare legionar are uniforma neagră cu mantie şi pălărie largă, cu pinteni şi pieptar din piele ţintuită, dar mai ales cu masca de argint care să-şi ascundă sentimentele în luptă. Asta este uniforma Tăietorului de Capete. Tot aşa purtau vechii cavaleri de Alcantara - o mască din argint pe faţă. Acest ordin cavaleresc a fost întemeiat de regina Isabel a Castiliei.

Din rândurile acestui ordin ea îşi alegea judecătorii care erau inamovibili şi nu puteau fi demişi. Justiţia putea acuza pe oricine dacă avea dovezi. Uneori judecătorul aresta un hidalgo chiar în timpul unei reuniuni la curte.

Cavalerii de Alcantara erau foarte mândri pentru că nu ascultau decât de regină. Erau ca unui rege al universului - aur şi smirnă, dar înainte să se întâmple asta, Maria umbla prin Bethleem căutând un loc în care să nască pe Fiul lui Dumnezeu, şi nimeni nu a primit-o într-o casa de oameni. Într-un târziu cineva a primit-o într-un grajd unde se nasc animalele.

Isus care s-a umilit printre oameni şi s-a lăsat răstignit pentru sufletul nostru, a fost recunoscut mai întâi de animale şi nu de oameni. Aceasta este o dogmă. Poate de aceea tatăl meu şi al Măriei Tale, regele Milan de Aragon îşi iubea atât de mult câinele.

Câinele dădu din capul său uriaş mârâind nemulţumit, ca şi cum ar fi spus: „Nu trebuia să spui asta! nu-mi place să se vorbească despre mine".

Sala amuţise paralizată de atenţie. Legionarii erau înmărmuriţi de profunzimea celor povestite de prinţ. Toată lumea se uită o clipă la câinele care stătea lângă noul stăpân.

Hamas mârâi ameninţător simţind că se vorbise de el. Cu blana năpârlită şi ochii obosiţi, cu botul plin de cicatrici, câinele avea ceva omenesc în privirea lui, o anumită demnitate rară aşa cum au numai adevăraţii conducători.

„Seamănă cu regele, gândi generalul Hussein."

- Foarte interesant! făcu regele ridicând o cupă plină de vin. Să bem, cavaleri, să bem pentru Tăietorul de Capete. Să-i fie ţărâna uşoară!

Sala se umplu de sunetul cupelor ciocnindu-se şi de atmosfera veselă. La masă cavalerii hermanzi discutau în şoapte cele spuse de prinţul Diego. Cineva zise, într-un moment de linişte, poate fără intenţie.

-Tăietorul de Capete trebuie să fi fost un mare spadasin.

Prinţul Diego de Aragon crezu că trebuie să răspundă şi zise fără să privească

pe nimeni:

- Da, a fost un mare spadasin! Tehnica lui de sabie este invincibilă.

- Cum poţi să spui aşa ceva? întrebă regele. De atunci tehnicile de sabie au evoluat.

- În domeniul ăsta nu se poate vorbi de progres sau regres. Este ca în cazul operelor de artă. Nu există progres în artă. Tehnica de sabie este o operă de artă de război, o artă marţială. Nu cred, că există pe continentul ăsta o tehnică de sabie mai bună, zise Diego sigur pe el.

- De ce eşti aşa sigur? întrebă încruntat regele.

- Am citit despre toate.

- Poftim?! Toate tehnicile de sabie? Asta-i bună! E prea de tot, zise regele ridicându-se de la masă.

Cavalerii se ridicaseră şi ei neştiind ce să facă. Regele se plimba prin faţa meselor cu mâinele la spate ca un strateg înaintea unei bătălii.

-Uite, zise regele, înainte de a veni tu la masă, Sandoval ne explica Tehnica Mâinii Ascunse, tehnica secretă a fatimizilor din Cairo.

Sandoval! făcu regele, fă-ne o demonstraţie. Sandoval este unul din instructorii şcolii noastre de sabie, explică regele prinţului Diego. Ai putea veni şi tu din când în când să mai înveţi câte ceva, în loc să stai toată ziua cu nasul în cărţi. Arată-ne ce ştii, Sandoval.

Cavalerul se ridică de la masă şi aranja trei lumânări. Îşi scoase sabia. Se concentra şi execută fulgerător o serie de lovituri. Îşi băgă sabia în teacă şi aruncă plin de sine mănuşa pe masă. Cele trei lumânări căzură despicate în două. Demonstraţia stârni un ropot de aplauze.

- Ei! ce zici de tehnica asta? făcu mândru regele spre Diego.

- În luptă se parează foarte uşor. Ştiu tehnica asta. Am citit despre ea.

- Asta-i bună, bătu nervos regele din picior. De unde eşti aşa de sigur? Tu n-ai pus niciodată mâna pe sabie. Ar trebui să-l las pe Sandoval să-ţi demonstreze în luptă. Parcă spuneai că adevărul are un caracter de turnir. Probabil ai să spui că nu ai sabie.

- Dar am o sabie, Măria Ta, zise Diego arătând sabia ruptă, stârnind râsul cavalerilor hermanzi.

- Sandoval, zise regele ironic. Arată-i prinţului lovitura. El ştie s-o pareze, doar a citit despre ea.

- Nu se poate aşa ceva, Măria Ta, spuse generalul Hussein, intervenind între cei doi, pentru că deja Sandoval se apropiase de prinţul Diego gata să atace. Hermandul s-ar putea să-l rănească pe prinţ.

- Atunci să folosim nişte săbii de lemn ca la antrenament, propuse regele. Oricum Sandoval doar o să-i arate lovitura, nu o să-l rănească.

- Nu e nevoie, zise Diego aproape iresponsabil. N-am să fiu rănit. Îmi asum

riscul. Sa începem!

Se făcu liniște. Generalul Hussein se retrase și Sandoval atacă fals de câteva ori. Diego ripostă eschivându-se ca un boxer, ținând sabia ruptă în gardă gata să lovească fără să se știe precis cum.

La un moment dat cavalerul hermand se roti neașteptat pe un picior și execută o lovitură năprasnica de parcă ar fi vrut să-l taie pe prinț în două, din creștet până în tălpi.

Diego pară lovitura fără să-și privească adversarul și cu o mișcare uluitoare, plină de grație smulse sabia hermandului din mână.

Legionarii aplaudară și regele aplaudă la rândul său uluit. Hermanzii îl imitară pe rege. Toată sala aplaudă felicitându-l pe prinț.

- Am vrut să-l protejez, explică hermandul celor de la masă în timp ce se așeză. Am controlat lovitura și am lovit cu încheietura brațului prea slabă. Dacă aș fi lovit mai tare, l-aș fi omorât, făcu Sandoval nervos și atât de umilit, încât uitase să-și ridice sabia de pe jos.

Cavalerul se duse să-și ia sabia, dar prințul Diego deja i-o ridicase și-i cerceta ideogramele de pe lama săbiei.

- De unde ai sabia asta? întrebă prințul.

Sandoval se uită prostit la prinț, apoi la rege.

- A câștigat-o într-o școală de sabie din Ierusalim, explică regele.

- Nu avea cum, zise prințul foarte sigur pe el.

- Măria, Ta, prințul Diego mă jignește. Mă face de rușine, spuse Sandoval neobișnuit de afectat. Dacă n-ar fi fost prinț, l-aș fi provocat la duel

-Diego, zise regele foarte grav, de ce spui că nu avea cum să câștige sabia în concurs?

- Pentru că e o sabie taglabită. E sabia unei căpătenii taglabite care a murit. Taglabiții inscripționează săbiile morților. Sabia asta a fost luată dintr-un mormânt.

- Taglabiții?! făcu regele. Cine sunt taglabiții?

- Taglabiții sunt o legendă, zise un consilier. Nu i-a văzut nimeni niciodată. Se spune că sunt niște cavaleri arabi creștinați, conduși de un șeic legendar pe nume Said, care s-a lăsat creștinat pentru a scăpa de legea fratricidului.

Sunt cunoscuți ca niște războinici invizibili ai deșertului. Pentru că au părăsit credința Coranului, Alah i-a transformat în umbre. Dar asta-i numai folclor.

- Nu este folclor, făcu Diego. Eu le cunosc limba foarte bine. Am citit despre ei. Tată meu i-a creștinat. Așa scrie în cronică. Într-un fel este adevărat, taglabiții luptă ca niște umbre.

- Tu ai văzut vreun taglabit? întrebă regele.

Diego vru să arate spre generalul Hussein despre care era sigur că e taglabit datorită însemnelor de pe teaca săbiei. Când îl privi pe general, Diego observă că

acestuia i se schimbă culoarea ochilor, ca şi cum ar fi vrut să se ascundă şi să-l facsă pe prinţ să nu spună asta, să nu-i dezvăluie naţionalitatea.

- Ai văzut sau nu ai văzut vreun tagabit? repetă regele.

- Nu sunt sigur.

- Atunci cum să te credem?

- Le-am citit cărţile. Le ştiu poeţii, cultura, obiceiurile, alfabetul. Ei există! Ştiu ce scrie pe sabia asta.

- Ce scrie?

- „Sabia lui Hadad este inima deşertului!", citi Diego cu oarecare greutate.

- Prinţul fabulează, făcu Sandoval. Măria Ta îmi este foarte ruşine!

- Vrei să spui că Sandoval este un mincinos? întrebă crunt regele Alphonso.

- Da, zise simplu Diego. Este cu siguranţă un mincinos.

- Este o acuzaţie foarte gravă, frate. Aş putea să-l arunc în temniţă numai pentru cuvântul tău.

- Nu m-am gândit la asta. E o situaţie fără ieşire.

Sandoval m-a slujit cu credinţă ani de zile. Acum aflu că e un mincinos. După dogma ta, dacă m-a minţit într-o problemă minoră, mă poate minţi şi într-o problemă majoră. Pentru fapta sa, el ar muri în temniţă, tu ai muri cu sabia în mână?

- Da, aş muri.

Spuneai că adevărul înseamnă turnir. Ai accepta să te lupţi cu Sandoval?

- Da, aş accepta, zise sec prinţul.

- Atunci poţi să-mi iei sabia şi să te lupţi cu ea. Eu am încredere în tine. Să învingă adevărul.

- Acest duel nu va avea loc, spuse generalul Hussem. Prinţul Diego nu trebuie să accepte o provocare de la orişicine.

- Nu tu hotărăşti asta, zise regele. Eu hotărăsc.

- Ar trebui întrebat cortesul.

- Cortesul nu poate interveni, zise un tânăr consilier proaspăt numit de Alphonso pentru că interpreta legile aşa cum dorea regele. De altfel există o lege nescrisă a turnirului la care răposatul rege Milan de Aragon ţinea foarte mult. În cetatea Arca oricine poate fi provocat la duel, chiar şi regele.

- Să înceapă duelul hotărâ Alphonso. Vrei o altă sabie sau lupţi cu sabia ruptă?

- Lupt cu sabia ruptă! Zise prinţul aşteptând calm semnalul luptei.

Sandoval atacă decisiv urlând galben de furie.

Diego ripostă calm de fiecare dată de parcă ar fi efectuat mişcări de dans.

- Ce stil o mai fi şi ăsta? Zise unul dintre cavaleri. Tocmai voia să pună un pariu, când Sandoval încremeni. Nimeni nu înţelesese ce se întâmplase. Din rana de la gât, două picături de sânge atinseră podeaua făcând un zgomot suprarealist, de parcă s-ar fi

prăbuşit o clădire undeva foarte departe, poate în imaginaţie, apoi capul cavalerului se rostogoli pe marmură.

Regele Alphonso îşi îmbrăţişă fratele şi ospăţul continuă ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

În zori prinţul Diego intră în corpul de gardă al legionarilor cu ochii înroşiţi de plâns.

Îi intinse sabia taglabită generalului Hussein şi-i zise:

- Ştii ce fac cu ea!

Generalul ascunse sabia întru-un fişet…

- Ştiu ce simţi, Măria ta, îl linişti generalul. Nimeni nu te poate ajuta. Aşa e când ucizi pentru prima oară.

- Este cumplit, făcu prinţul izbucnind în plâns. Cred că n-am să-mi mai revin niciodată.

Prinţul îşi reveni însă destul de repede pe coridoarele subterane ale palatului după ce câinele său îl certă înţelegător cu privire care semăna mai mult cu privire regelui Milan de Aragon din clipa dinaintea morţii.

- Prea te consumi pentru orice banalitate. Doar eşti os de rege, ce naiba?! părea că spune câinele. Dacă nu-l omorai tu, îl muşcam eu de gât.

Prinţul îşi luă jurnalul şi scrise: " Crima ca şi dragostea, ca şi naşterea ca şi moartea, nu se poate comuninca. Nu mă poate linişti nimeni. Poate doar câinele meu, dar nici el. Ideologia mea este umătoarea - existenţele nu pot comunica."

Cu fiecare zi, prinţul deveni un însingurat. Mergea prin cetate de parcă ar fi suferit de o tristeţe imensă, fără cauze precise, o tristeţe metafizică, legată de absolut. Oamenii credeau că e bolnav la cap. Mergea de parcă, ştergea zidurile şi parcă nu-l interesa timpul. Din când în când ieşea din cetate însoţit de câinele său şi urca o ruină de turn pe care o descoperise întâmplător. De câte ori cobora turnul aceala, se întorcea în cetate cu armura plină de lacrimi.

Generalul Hussein îl urmărea încruntat. Nu-l înţelegea deloc pe acest prinţ ciudat care-şi pierdea timpul privind peisaje.

Într-o zi îi spuse:

- Prinţe, ar trebui să mă anunţi când mai pleci din cetate. Deşertul e plin de bande care te pot răpi pentru răscumpărare.

- Nu cred că-şi dă cineva seama că sunt prinţ. N-am nici coroană, n-am haine deosebite. Am, doar un câine şi o carte.

- Şi o sabie.

- Da, şi o sabie ruptă. Sunt înarmat cu o sabie ruptă ca un nebun.

- Dar de fapt ce faci aici toată ziua?

- Stau şi privesc deşertul.

- Priveşti deşertul?!

- Da, mă linişteşte acest peisaj. Eu iau prezenţa acestui peisaj şi pun prezenţa sufletului meu. Mă întorc în cetate cu sufletul liniştit.

„Da, sigur e nebun prinţul ăsta, gândi Hussein, sau este un om deosebit."

- La fel vorbea şi Tăietorul de Capete.

- L-ai cunoscut?

- Cum să nu, am fost prietenul lui. A fost un mare cavaler catolic, un adevărat caracter. El obişnuia să privească deşertul ore în şir chiar de pe ruina asta. De fapt aici îşi făcea gimnastica de sabie. Şi când se întorcea în cetate, era trist şi cu armura plină de lacrimi. Dar nu cred că plângea el. Uneori urca pe turnul ăsta şi trăgea cu arcul într-o direcţie necunoscută.Spunea că trage în sufletul lui. Dacă vrei, îţi dau arcul Tăietorului de Capete.

- Ai arma asta?

- Cred c-a uitat-o în cetate.

- Şi ai să mi-o dai mâine?

- Poate chiar în seara asta. Numai dacă mă anunţi când vii aici. Altfel nu o să-ţi mai dau nimic.

- Am să te anunţ, Hussein. Sunt c-am trist, dar am să-mi revin. N-am crezut c-am să omor vreodată vreun om.

- N-a fost vina ta.

- Dar de ce crezi că venea Tăietorul de Capete aici? Din pricina liniştii?

- E ceva legat de turnul ăsta. Cred că se concentra şi comunica cu luptători din alte timpuri. Aşa spunea el cel puţin.

- Comunica cu luptători din alte timpuri! Incredibil! Trebuie să fie un turn deosebit.

A doua zi, Diego veni la turn şi-l cercetă cu atenţie. Încercă arcul Tăietorului de Capete care era atât de dur, încât nu reuşea cu nici un chip să-l întindă. Şi dacă-l întindea uşor, săgeata zbura doar câţiva paşi.

Când nu se antrena cu arcul, Diego săpa în jurul turnului căutând inscripţii. De la un timp observă că turnul se adânceşte foarte mult şi devine foarte înalt.

- Ce cauţi, Măria Ta? îl întreba generalul Hussein care apărea întotdeauna pe neaşteptate ca o umbră.

- Caut o inscripţie. Vreau să ştiu ce este cu turnul ăsta. Am dat peste un strat de zid ars şi dislocat. Turnul ăsta face parte dintr-o cetate foarte veche. Oriunde aş săpa în jurul lui sigur găsesc un zid. Generalul Hussein îl ajută să sape în jurul turnului.

- Vrei să chem nişte legionari să ne ajute?

- Nu e nevoie, zise prinţul care găsise un fragment de amforă. Căutând cu grijă, descoperi şi celelalte fragmente şi reconstitui amfora care era plină de inscripţii ciudate.

- Da, cred c-am găsit ceva deosebit.

- Poţi să citeşti ce scrie pe amforă?
- Sunt nişte desene, dar este scris şi ceva aici.
- Aici au locuit cândva nişte triburi de evrei. Sunt desene evreieşti.
- Nu, nicidecum, sunt desene de insulari, de corăbieri.
- Nu se poate. Aici n-a fost niciodată nici o mare.
- Poate au venit de pe mare. Ştiu ce scrie. E un singur cuvânt. Scrie în greceşte.
- Ce scrie?
- Ekron.
- Regatul filistin?! întrebă uimit generalul Hussein.
- Da, este exact regatul filistin.
- Dar, filistinii nu erau civilizaţi.
- Aşa spun evreii. Se pare că au fost greci. Nu vorbi nimănui despre descoperirea noastră.
- Nu, n-am să vorbesc. Dar mai stai şi în cetate. Nu-ţi este foame?
- Nu, nu-ţi face griji din cauza mea. Cât sunt cu câiinele meu nu mi se poate întâmpla nimic.

Hamas mârâi nemulţumit, ca şi cum ar fi spus: „M-am săturat de pietre. Generalul are dreptate, prea mult timp pierzi lângă turnul ăsta".

Până noaptea târziu, pe turnul întunecat, Diego îşi exersa tehnica de sabie, concentrându-se în atmosfera locului, ca şi cum ar fi vrut să simtă loviturile primilor războinici ai deşertului. Şi chiar se întâmpla să comunice cu fantomele deşertului şi uneori mişcările veneau de la sine, de parcă au fost executate de generaţii întregi de luptători.

Cu timpul reuşi să întindă arcul şi săgeata zbura mult mai departe.

Într-o noapte când se întorcea în cetate câinele Hamas nu mai voi să plece. Degeaba îl ruga Diego:

-Hai, Hamas să mergem acasă!

Câinele stătea nemişcat ca şi cum ar fi privit o stafie.

Urmărind privirea câinelui, Diego găsi în inima deşertului o grotă care-l impresionă prin aerul răcoros şi prin forţa neaşteptată a spaţiului! Putea să încapă foarte uşor în peşteră un stadion cu tot cu oameni.

Înaintând în peşteră, Diego observă că spaţiul este organizat ca şi cum ar intra într-un mormânt sau într-o locuinţă cu loc de dormit, cu rastel pentru arme, cu vatră pentru foc. Chiar lângă vatră găsi un sul din piele foarte vechi legat într-o fâşie de pânză cu însemne filistine. Dacă Diego înţelegea scrierea filistină, care însemna „Manual de luptă cu sabia", nu pricepea nici o iotă din ce era scris pe sulurile de piele.

Hamas începu să latre nervos parcă întrebând:

Ce-i cu peştera asta?

- Ştiu ce-i cu peştera asta, Hamas, ştiu şi ce-s cu cercurile astea. E peştera

Tăietorului de Capete. Aici a locuit o vreme. Poate aici a murit.

Deşi cercetă minuţios peştera, Diego nu găsi nici un schelet.

- Dacă mai trăieşte Tăietorul de Capete, o să vină aici într-o zi. Cu ajutorul cercurilor astea, îşi studia paşii de luptă. Problema e cu acest manuscris, nu ştiu în ce limbă e scris. Şi cunosc atâtea. Înţelegi?

- Da, înţeleg, părea că spune căinele lătrând, dar hai în cetate că mi-e somn. Vreau să dorm.

Diego îşi duse câinele în cetate să doarmă, dar el nu dormi sub nici un chip. Studia manuscrisele din piele, fiecare cuvânt, fiecare rădăcină de cuvânt, fiecare literă. Curând îşi dădu seama, că limba asta este mult mai veche decât toate limbile pe care le studiase. Limba conţinea cuvinte atât de vechi, încât puteai depista urme ale unor cuvinte din latină, din greacă, din arabă. Era însă sigur că şi această limbă ascultă de nişte reguli, de nişte relaţii dintre cuvinte.

NECULAI I. STAICU BUCIUMENI

- **Născut** la 14 noiembrie 1920 (01 decembrie 1920, în certificatul de naştere), în comuna Buciumeni, judeţul Galaţi;
- A absolvit Facultatea de Drept din Bucureşti (1943-1947). În 1947-1949 obţine titlul de doctor în ştiinţele politico-economice. Şi-a desfăşurat activitatea socio-profesională ca ofiţer activ (mai 1942 - august 1946); economist (februarie - august 1953); profesor (august 1953 - august 1967); economist C.S.G.(august 1967 - februarie 1982).
- **A publicat** următoarele cărţi:

Colonelul Ilie Dumitrescu, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 1997
Constelaţia dascălilor de la Mănăstirea Dealu, Târgovişte, Predeal, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 1977
Anii de glorie ai Smarandei Brăescu, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 1998
De la Marea Putredă în Cehia, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 1999
Mănăstirea Buciumeni - monument istoric, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 1999
Basarabia, Bucovina şi Ţinutul Herţa - străvechi pământ românesc, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 1999
Dragostea moare cu fiece zi, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 1999
Amintirile unui călăraş, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 1999
Monumentul istoric - Mănăstirea Sihastru, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 2000
Istoricul satului Buciumeni, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 2000
Drum rătăcit, roman, Ed. V. Cârlova, Bucureşti 2001
Spiritul mănăstirean şi cantemirismul, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2001
Cuibul Şoimilor, vol. I, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2001

Zbor printre bărbaţi, roman, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2001
Aniversarea unei promoţii, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2002
90 de ani de la înfiinţarea LMN Filipescu, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2002
Natalia Negru femeie fatală?, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2002
Cuibul Ţoimilor, vol. II, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2002
Lordul John, scenariu TV, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2002
Mamaia, roman, vol. I, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2002
Mamaia, roman, vol. II, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2002
N. Filipescu - marele roman, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2003
Leliţa, roman, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2003
Am făcut ce mi-a plăcut, roman, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2003
Prin veacuri, luptând..., proiect teza doctorat, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2003
La margine de codru, vol. I, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2003
Mănăstirea Dălhăuţi prin veacuri, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2004
Satul Buciumeni şi Biserica Sf. Voevozi, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2004
La margine de codru, vol. II, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2004
Pe dealul Smârdanului, roman, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2004
Buciumeni, vatra etno-folclorică, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2004
Pariul/Destinul Ninei Tufaru, roman Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2004
Mănăstirea Buciumeni, ediţia a II-a, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2004
Patriotul de la Deva/ în colaborare, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2005
Drum de sânge şi victorii, roman Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2005
Istoricul satului Buciumeni, Ediţia a II-a, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2005
Biserica Adormirea Maicii Domnului Rm. Sărat, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Scrisorile unui nemulţumit, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Destine frânte, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Pasiune şi infidelitate/Mara Panfil, roman, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Colegiul Militar Nicolae Filipescu, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
În luptă cu neocomunismul, Revoluţia furată, vol. I, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
În luptă cu neocomunismul, Pentru alegeri libere, vol. II, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Democraţie originală, vol. III, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Democraţie originală, Pentru un stat de drept, vol. IV, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Democraţie originală, Guvernarea trădării naţionale, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Democraţie originală, Guvernarea prostimii, vol. VII, Ed. Făt Frumos, Bucureşti2006

Democraţia originară, Continuă degringolada ţării, vol VII, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2006
Străbuna vatră, Ed. Făt Frumos, Bucureşti 2007
Transplantul, Roman, Ed. Sinteze, Galaţi, 2008
Povestea unei mame, Schiţe şi Nuvele, Ed. Sinteze, Galaţi, 2008

- Ca o activitate aparte trebuie menţionat faptul că a înfiinţat în comuna natală, la Căminul Cultural, un muzeu cu tema „Fii ai comunei" şi în casa părintească un muzeu etnografic în două camere.
- În cadrul Căminului Cultural înfiinţează şi un „colţ memorial" N. N., Şt. O. Iosif şi prof. univ. dr. Dimitrie Negru, creatorul Şcolii româneşti de radiologie .

Fragment din romanul "TRANSPLANT"

Întoarceri triumfale

Spre ţară au plecat după o lună de la intrarea în cantonament, o lună de înfrigurate aşteptări, căci toţi erau dornici să se întoarcă mai repede acasă, unde unii dintre ei nu fuseseră de mai bine de un an de zile, alţii aveau probleme care impuneau prezenţa lor, iar restul ştiind că nicăieri nu era mai bine ca acasă, în ţara ta, între oameni cu aceeaşi origine, care vorbesc aceeaşi limbă, indestructibil legaţi prin acelaşi trecut istoric, credinţă şi datini comune. Înainte de a pleca, o parte din ofiţeri au fost decoraţi, printre ei aflându-se şi lt. Mihai Codreanu.

Din Petrovitz au pornit în dimineaţa zilei de 11 iunie, bucuria aflându-se pe chipurile tuturor; marşul spre casă a fost lung şi obositor; până în garnizoana de pace au avut de străbătut 2000 km, dar i-au făcut cu multă plăcere, deoarece se duceau spre casă. De fapt au traversat regiuni deosebit de frumoase, munţi împăduriţi şi dealuri golaşe, au trecut pe lângă piscuri înalte şi au străbătut câmpii mănoase, ape cristaline, oraşe în sărbătoare. Au avut ocazia să facă, în sens invers, drumul victorios urmat în timpul crâncenenlor lupte pentru libertatea Europei.

Intrarea în ţară pe la Episcopia Bihor, le-a umplut inima de bucurie; acolo au făcut un popas de mai multe zile, un fel de carantină, pentru deparazitare şi baie; măsura era logică, deoarece armata îndurase multe mizerii în lungul lunilor cât se aflase în foc. La borna care marca frontiera între Ungaria şi România, lt. Codreanu şi prietenii săi s-au oprit, spre a imortaliza clipa; de acolo intrau în ţară, în Transilvania provincie etern românească, leagăn al românismului. După ce întregul regiment a ieşit din carantină, s-au pregătit de defilare în Oradea; era început de august, curând urma să se împlinească un an de la istoricul act de la 23 august '44, care salvase România de a deveni simplă republică unională a URSS.

Unităţile echipate cu efecte călcate, având tunurile unse cu ulei şi crupele caiior frumos ornate, au defilat prin centrul oraşului; în tribună se aflau comandanţii marilor unităţi din zonă şi autorităţile civile. Mulţimea popula bogat strada; oraşul Oradea primea, plin de entuziasm, pe cei ce sângeraseră pentru eliberarea Transilvaniei: ovaţii îndelungi, urale nesfârşite şi flori, multe flori; ploaie de flori cădea pe tunuri, pe oameni şi pe cai.

Lt. Codreanu avea braţele pline de flori; Mona, iapa roaibă care îl purtase tot lungul războiului, era puţin nervoasă, din cauza uralelor şi a florilor aruncate; de aceea când zbura un nou buchet de flori spre ea, sărea lateral, dar era redresată cu dibăcie de tânărul ofiţer.

Grupuri de tinere fete aclamau cu căldură războinicii care se întorceau cu chipurile bărbăteşti bronzate de soare şi vânt, asprite de ploi, de ger şi viscol. Voci cristaline le urau bun venit în limba maternă, întretăindu-se chemările în româneşte cu cele în ungureşte şi nemţeşte; o comunitate de sentimente nobile însufleţea mulţimea adunată în marea piaţă a oraşului. Războinicii au fost însoţiţi cu urale, aclamaţii şi flori, până au ajuns dincolo de tribuna oficială, departe spre marginea oraşului. Şi-au continuat apoi deplasarea până în prima localitate aflată dincolo de Oradea, pe şoseaua spre Tinca. În târgul de pe Crişul Repede au stat 2 săptămâni, timp în care au reintrat în viaţa de cazarmă, cu instrucţie de disciplinare. Urât program! Fiind foarte cald, lt. Codreanu şi prietenii săi se duceau în fiecare zi să facă baie în apa ce curgea domoală prin coasta oraşului, în luncă fiind foarte frumos; râul se trecea cu barca. Într-o zi, ofiţerii l-au răsturnat în apă pe bucureşteanul Eugen Manara, fost ofiţer de legătură cu infanteria, care era complet echipat, cu cisme şi centură cu diagonală; bietul student la drept s-a rugat să-l ierte, dar pas de te înţelege cu tinereţea descătuşată a războinicilor; au balansat barca până s-a răsturnat, soarele uscându-i hainele până spre seară, aşa că a avut cu ce pleca la cantonament.

Târgul cu viaţă liniştită a dat un bal în cinstea războinicilor din vest, dar luptătorii au fost reprezentaţi prin câţiva delegaţi; municipalitatea voise să sărbătorească pe cei din conducerea marii unităţi, care era cartiruită tot acolo.

În Tinca viaţa era liniştită, dar ostaşii voiau să ajungă cât mai repede acasă; de aceea au primit cu voie bună ordinul de întoarcere din drum, pentru a continua marşul spre garnizoana de pace, deşi nu ştiau unde se vor duce. În ziua a doua au trecut din nou prin Oradea, dar nu au poposit în frumosul oraş, ci în prima localitate aflată pe şoseaua Clujului, unde au făcut popas de odihnă până în zorii zilei următoare, când au plecat spre capitala culturală a Transilvaniei.

La Cluj urma să se facă primirea oficială a trupelor întoarse victorioase din războiul purtat în Ungaria, Cehoslovacia şi Austria; festivitatea a vut loc duminică 10 august, o zi splendidă cu cer senin şi soare strălucitor. Trei divizii participau la sărbătoare; primirea s-a desfăşurat cu mult fast, potrivit unui program destul de încărcat, pus cu minuţiozitate la punct, care s-a încheiat cu parada militară. Oraşul era plin de oameni - bărbaţi şi femei, tineri sau maturi - îmbrăcaţi în frumoase costume naţionale, care cântau, dansau, ovaţionau, agitând steagul tricolor.

Din suita care a trecut în revistă războinicii întorşi victorioşi în patrie, au făcut parte generalul Atanasiu Vasile, comandantul de armată al trupelor româneşti, ţara fiind reîntregită prin lupta lor, de la 25 octombrie 1944, când a fost eliberat Căreiul.

- Sunt mândru de voi, de chipul vostru bronzat în lupte..., le-a spus cu ochii strălucind puternic, cel ce-i purtase spre victorie.

Divizia de la Dunăre a încheaiat defilarea; cum infanteria-i regina bătăliei, era

normal ca artileria să fi defilat ultima, lăsând, deci, ultima impresie, vigoare, bărbăţie şi avânt. Lt. Codreanu era un pachet de nervi; privea mulţimea ce ovaţiona războinicii, dar nu reţinea nimic; îl încântau uralele, îi făcea să-i circule sângele mai grăbit entuziasmul mulţimii în sărbătoare; micuţele drapele, agitate tară întrerupere, îl făceau să zâmbească mulţumit. Tinere fete cu ii frumos înflorate, legate cu benzi tricolore pe frunte, încinse cu bete ţesute din lână toarsă subţire, aruncau flori, ovaţionând cu entuziasm, agitând steguleţe tricolore.

Luptătorii au fost însoţiţi de urale până s-au pierdut în lungul străzii spre Someşeni; cântecele, dansurile şi jocul bărbătesc nu au contenit în Cluj până târziu, către miezul nopţii; Capitala Transilvaniei îşi primise eliberatorii, în continuare sărbătoreau reîntoarcerea sa la patria mamă. Era din nou întregul Ardeal laolaltă cu ţara. De aceea se bucurau.

Din Apahida tunarii au plecat spre Bistriţa, popas făcând la poalele munţilor, în Mureşenii Bârgăului; priveau cu jind la pasul Tihuţa, a cărei traversare i-ar fi dus în Moldova de nord; parcă acolo era vorba să intre în cazarmă, la Rădăuţi; dar au fost opriţi înainte de a începe să urce; ofiţerii comenzii au fost, totuşi, cu docarul, să viziteze schitul Fântânele. În timpul petrecut la poalele munţilor din partea Bistriţei a plouat fără încetare, dar noroi nu s-a făcut, însă apa a pătruns peste tot, numai în case nu reuşise să se strecoare; cerul era plumburiu, iar piscurile munţilor din jur erau acoperite cu zdrenţe de nori.

Cât am stat acolo, col. Stănceanu a plecat cu o baterie să defileze la Bucureşti, cu ocazia împlinirii unui an de la ieşirea din Axa Berlin-Roma-Tokio; şi-a ales alţi oameni decât cei cu care străbătuse munţii Cehoslovaciei, pornind să plătească, astfel, celor care-1 supăraseră, începând cu lt. Codreanu, deşi acesta avea dreptate de fiecare dată; ca şi toţi ceilalţi de altfel. Căci pe vremea aceea ofiţerii se respectau între ei, iar discuţii în contradictoriu nu aveau cum să apară, deoarece avansările se făceau pe merit. Înainte de venirea comuniştilor la putere nu existau colonei decât cât încape, ei au umplut ţara cu acest important grad, ca să aibă aderenţi.

După un popas de 5 zile în ploaie sub culmile Bârgăului, timp pe care au trebuit să-1 petreacă închişi în casă, întrebându-se care le va fi soarta, deoarece oprirea din marş nu era lipsită de tâlc, în seara ultimei zile au primit ordin să se întoarcă din drum şi să pornească spre Sibiu. Deci o nouă bâlbâială; a doua în decurs de două săptămâni. Ordinul i-a uimit, deoarece socoteau că bâjbâiala nu era de bun augur; de aceea se întrebau cu nedumerire ce surprize putea să le aducă viitorul. În cea de a doua zi de marş, Coloana de marş nr. 1 a trecut prin satul Iada. Comandantul secund al regimentului mai zăbovea în Bistriţa, unde se odihnise peste noapte, coloana fiind condusă de lt. Codreanu, care mergea cu trăsura colonelului în capul coloanei; cu el mai erau doi ofiţeri, Mustaţă Zbârlită, camarad de promoţie şi baterie chiar şi un sublocotenent venit nou în regiment, originar de prin părţile Gherlei.

Înainte de a ajunge în mijlocul satului, au văzut oameni trecând în fugă pe lângă ei, apoi ş-a ivit şi o fanfară. Tinerii din trăsură nu le-au acordat, însă, nici o atenţie; era cald, vehicolul cu arcuri îi legăna uşor, aşa că moţăiau rezemaţi de pluşul bleumarin. Din somnolenţa care pusese stăpânire pe ei, i-a trezit o bătrânică ce le-a oferit fructe.

- Luaţi, mamă, renclode că sunt moi şi gustoase.

Cei trei ofiţeri s-au trezit şi au luat cu plăcere, mulţumindu-i pentru dar.

- Uite ce-i la primărie! a spus slt. Lazăr/Mustaţă Zbârlită/, care se ridicase în picioare.

Până acolo nu erau decât câteva zeci de metri. Lt. Codreanu s-a sculat să vadă ce se întâmplă.

- Pregăteşte-te pentru discurs, i-a spus transilvăneanul zâmbind voios.

În faţa primăriei era adunată o mare mulţime de oameni, în frunte cu autorităţile locale. Imediat ce a văzut zarva din centrul satului, lt. Codreanu a ordonat oprirea coloanei, prin agenţi comunicând refacerea pachetajului şi pregătirea pentru defilare; când totul a fost gata a ordonat reluarea marşului. În faţa primăriei s-au oprit, deoarece le-au ieşit în întâmpinare primarul satului, preotul şi învăţătorul, care le-au făcut urări de bun venit, apoi parohul a ţinut un mic discurs, folosind cuvinte pline de înţelepciune, dragoste frăţească şi de caldă apreciere pentru cei ce înfruntaseră iarna şi gerul, urmărind inamicul până la capitulare.

Cei trei ofiţeri ascultau în poziţie de drepţi, în timp ce prin minte le treceau întâmplări şi fapte din lunile petrecute pe crestele Cehoslovace, amintindu-şi împrejurările în care muriseră locotenentul de cavalerie Jipescu Nicolae, bucureştean de origine, locotenentul de infanterie Popa N. Ioan, fiu de ţăran din Berevoieşti-Pământeni-Muscel, sergentul Năstase Ion, fiu al întinsului Bărăgan, caporalul Radu, din Ialomiţa... Lt. Codreanu era camarad de liceu cu ofiţerii, pe gradaţi cunoscându-i în acţiune peste munţi şi văi, mereu prezenţi la datorie. Pentru fiecare vărsase o lacrimă plină de pioşenie, căci fiecare murise la datorie, luptând pe meleaguri străine, pentru reîntregirea patriei şi mai binele lor.

După ce cuvântul preotului s-a terminat, fiind urmat de prelungi aplauze, feciorul Ralucăi Lazăr-Codreanu s-a pregătit să răspundă celor ce-i primeau cu atâta căldură; el reprezenta pe colonel - unde s-o fi aflând, oare? - se întreba cu nedumerire şi nu vine să primească aclamaţiile unui sat din Transilvania eliberată, căci renunţase la treburile din câmp şi de acasă, ca să fie prezenţi la primirea luptătorilor de pe frontul de vest. Dar acesta nu şi-a făcut apariţia să-l scutească pe tânărul ofiţer de sarcina ce nu-i revenea.

Iubiţi fraţi din Transilvania

Vă rog să ne iertaţi că, din motive independente de voinţa sa, comandantul nostru nu vă poate spune „bun găsit“. Deşi meseria noastră este să luptăm pentru apărarea

fruntariilor şi libertatea poporului, deci nu am învăţat să ţinem discursuri, permiteţi-mi ca în numele regimentului nostru, să vă spun „bun găsit“. Stăpâniţi de cele mai frumoase sentimente pentru dumneavoastră, fraţii noştri din cetatea Transilvaniei, vă rog să-mi permiteţi să vă îmbrăţişez reprezentanţii, considerând că prin dânşii v-am îmbrăţişat cu toată căldura, pe fiecare în parte.

În timp ce spunea acest lucru, lt. Codreanu a coborât din trăsură şi a salutat amical pe cei trei bărbaţi. Calda îmbăţişare a fost însoţită de urale şi aplauze prelungite. Apoi tânărul ofiţer s-a urcat din nou în trăsură.

Suntem atât de emoţionaţi de primirea făcută, încât nu văd ce aş putea să vă mai spun. Să ştiţi că acolo în Cehoslovacia, când înfruntam viscolul înverşunat, gerul năprasnic sau ploi bogate, păşind peste crestele stropite bogat cu sânge românesc, ne-am gândit deseori la clipa în care Transilvania reîntregită va fi din nou trup din trupul ţării. Şi suferinţele dumneavoastră ne-au făcut să luptăm cu mai multă dârzenie.

Am revenit în Transilvania să ne bucurăm că sunteţi iarăşi liberi cu toţii. Şi să ştiţi că de aici nu vom pleca în vecii vecilor. Vă mulţumim pentru primire!

Ultimile cuvinte au fost urmate de ropot nesfârşit de urale şi aplauze. Apoi lt. Codreanu a dat ordin de defilare. Era doar comandantul unităţii!

- Regiment, pentru defilare cu onorul spre dreapta, înainte marş.

Cei trei ofiţeri s-au sprijinit cu stânga de armătura metalică a scaunului conductorului, perfect aliniaţi, cu dreapta salutând ostăşeşte. Imediat fanfara satului a început să cânte marşul artileriei. Un sat din Transilvania a făcut manifestaţie de simpatie celor ce luptaseră ca lei paralei, pentru libertatea zonei cotropite şi a ţării. La fel au făcut şi alte aşezări rurale, ca şi oraşele prin care treceau războinicii care se întorceau acasă.

- Credeam că ai să te bâlbâi, a spus Lazăr din Gherla, după ce trăsura a trecut de primărie.

- Sincer să fiu, eram tare neliniştit. Mi-era inima zbuciumată. Sper că nu am spus nici o prostie.

- Şeful nostru de la SOA Piteşti s-a descurcat lăudabil si aici, a ripostat transilvăneanul zâmbind pe sub mustaţa neagră ce-i împodobea buza de sus, semn de bărbăţie, gândea dânsul.

- Mulţumesc, Mustaţă Zbârlită.

După alte 2 popasuri, coloana a intrat în Mediaş, venind pe şoseaua ce trece prin Blăjel, coborând cu atenţie printre vii şi livezi. De data aceasta lt. Codreanu plecase cu secundul regimentului; îi ducea şoferul Cadelcu pe motocicleta sa; coloana rămăsese cu ceilalţi doi ofiţeri de la comandă; colonelul secund avea un frate comandor în oraş şi voise să-l vadă, aşa că a devansat coloana şi s-au oprit la locuinţa acestuia, unde au fost primiţi cu mare bucurie şi trataţi de foarte ospitaliera cumnată, cu ce aveau mai bun în casă, începând cu şliboviţă de Trencin.

Când coloana s-a oprit în centru, le-au ieşit în cale autorităţile locale împreună cu comandantul garnizoanei, un aviator.

- Bine, domnule locotenent, de ce nu ne-aţi anunţat sosirea? Noi ne--am pregătit să vă primim cum se cuvine. Vedeţi cum ne-aţi răsturnat planurile?

- Vă rugăm să ne iertaţi, dar nu am avut de unde să ştim ce intenţii aveaţi dumneavoastră. Dacă am fi aflat...

- Bine, frate, dar nu se putea să nu ne exprimăm bucuria de a vă primi.

- Problema o trataţi cu colonelul nostru. Uitaţi-l că vine.

- Care-i?

- Cine-i?

- Unde-i?

În acest timp motocicleta lui Cadelcu s-a oprit în piaţă. Căruţele cu coviltir arătau jalnic, lucru cunoscut foarte bine de secund, aşa că nu-i convenea să le vadă oprite în central oraşului. Cei 2000 kilometri parcurşi până atunci îşi spuneau cu prisosinţă cuvântul. Caii erau obosiţi, ostaşii nebărbieriţi, tunurile pline de praf. De aceea a dat ordin de plecare coloanei.

- Ce faceţi, domnule colonel? a întrebat prefectul judeţului, abia stăpânindu-şi nedumerirea, când a văzut că coloana s-a pus din nou în mişcare.

- Am dispus ca într-o jumătate de oră să intrăm în bivuac, de aceea trebuie să se grăbească.

- Şi cu primirea cum rămâne?

- Ce primire?

- De o lună de zile ne prăgătim pentru clipa aceasta şi dumneavoastră ne spulberaţi iluziile. Voiam să vă întâmpinăm sărbătoreşte.

- Vă rog să mă iertaţi, dar regimentul nu poate răspunde cum ar fi trebuit la o asemenea primire.

- Atunci ce ne facem? Ne-am străduit degeaba?

Între timp veniseră în piaţă şi restul notabilităţilor, care au asistat la discuţie, frământându-şi mintea spre a găsi o soluţie onorabilă de ieşire din impas.

- Nu va pot ajuta cu nimic, a spus cu hotărâre secundul regimentului. Mâine la ora 5 plecăm spre Sibiu.

- Nu se poate să ne lăsaţi aşa, a reluat prefectul, al cărui chip era supărat.

- Ce ar fi să defilăm după amiază la ora 16 numai cu grupurile de comandă şi piesele de artilerie, a spus lt. Codreanu care până atunci tăcuse, stând la câţiva paşi de grupul militaro-civil.

Propunerea sa a fost primită din zbor.

- Minunat... da... da... să defilaţi, au fost de acord reprezentanţii oraşului aflaţi în piaţă.

- Până atunci noi ne pregătim să vă întâmpinăm a spus prefectul. De acord domnule colonel?

- Da, a răspuns acesta zâmbind. lt. Codreanu, i-a motocicleta şi du-te să transmiţi ordinele de rigoare. La ora 15 coloana să fie gata de marş.

- Am înţeles.

Pregătirea pentru defilare nu era lucru uşor, strădaniile oamenilor durând două ore încheiate, căci au curăţat tunurile şi trăsurile Garulis, apoi le-au uns cu ulei, să strălucească; acelaşi lucru au făcut cu chesoanele de muniţie; apoi au pansat caii, cărora le-au împletit coamele şi cozile, după care le-au ornat crupele în formă de tablă de şah, şi-au făcut cizmele, în timp ce conducătorii cailor de la tunuri înfăşurat şleaurile în pânză albă, la fel fruntarele rotaşilor, mijlocaşilor şi înaintaşilor; toţi şi-au călcat hainele, s-au bărbierit, doar nu s-au pudrat şi parfumat după ras. Nu le-a rămas nici o clipă liberă, dar erau mulţumiţi că aveau ce să arate oraşului.

Defilarea a început la ora fixată; în piaţă tribuna era aranjată cu covoare şi tablouri, deasupra fâlfâind drapelul ţării. Conducerile militare şi civile erau adunate, toţi în haine de gală; în jurul lor mulţime de oameni, bărbaţi şi femei, tineret de ambele sexe, fetele cu braţele pline de flori aşteptau sosirea războinicilor. În capul coloanei mergea colonelul secund, pe un frumos cal alb; la circa. 20 de metri, un cal murg, cu mers în buiestru, îl purta pe căpitanul locţiitor politic, după care venea lt. Codreanu, cu Mona, iapa roaibă jumătate sânge, deja enervată de mulţimea care ovaţiona.

După dânsul erau două grupe de ostaşi, compuse din gradaţi cu figuri serioase, care formau grupul său de comandă; urmau transmisioniştii cu oltenaşul din Catane şi după ei comanda divizionului I, urmată de bateriile de tunuri, comanda divizionului II şi bateriile sale de branduri cu ţevile verticale, încheierea fiind făcută de chesoanele bateriilor şi bucătăriile de campanie, de asemenea frumos lustruite. Apariţia armatei române care, făcând popas de odihnă lângă oraşul Mediaş, îmbrăcase strai de sărbătoare ca să defileze prin centru vechii aşezări, a fost întâmpinată cu explozii de bucurie, urale, ovaţii prelungite; de cum a intrat în mijlocul mulţimii a început ploaia de flori; populaţia oraşului, adunată cu mic cu mare în piaţă, era stăpânită de entuziasm; feţele tuturor erau îmbujorate din cauza necontenitelor aclamaţii; râdeau din toată mima, plini de voie bună, încântaţi de momentul unic la care participau.

Despre cei care defilau ce aş putea să spun? Oameni şi animale treceau printre două ziduri vii, care aruncau flori, aclamau plini de bucurie, strigau fără încetare; era deci normal ca şi dânşii să participe trup şi suflet la entuziasta primire; numai că fiind sărbătoriţi, situaţia specială în care se aflau îi silea să înainteze cu grijă, dar fără să realizeze pe ce lume se aflau.

Lt. Codreanu privea încântat mulţimea, salutând plin de voie bună, deşi fiori neînţeleşi îi străbăteau trupul; cu stânga ţinea strâns frâul Monei, al cărei neastâmpăr

creştea; de la un timp orice atingere cu florile aruncate din mulţime, o făcea să tremure. Înainte de a ajunge la tribună, o fată tânără şi frumoasă, blondă reuşită, tip de slavă veritabilă, îmbrăcată cu o bluză albă de mătase şi fustă gri, a ieşit din mulţime, cu un buchet mare de flori în braţe; avea ochii strălucitori şi obrajii roşii ca para focului.

- Ot front priehâli? a întrebat când a ajuns la câţiva paşi de ofiţer.

- Da... da... da, a răspuns acesta privind ţintă în albastrul nepătat al ochilor fetei.

Tânăra rusoaică a mai făcut un pas şi a întins buchetul bărbatului cu chipul bronzat şi privirea vie; în clipa aceea Mona a cabrat, gestul dăruirii buchetului de flori speriind-o, fapt care a determinat-o să se ridice în două picioare. Mulţimea a amuţit; femeile impresionabile şi-au acoperit ochii cu mâna; bărbaţii priveau uimiţi, aşteptând ca din clipă în clipă ofiţerul să cadă din şa; un ah! repetat de sute de glasuri a răsunat imediat, atrăgând atenţia tuturor; dar nimic deosebit nu s-a întâmplat. Lt. Codreanu fusese atent, aşa că a reuşit să redreseze animalul scurtând frâul; revenirea Monei pe patru picioare a fost întâmpinată de mulţime cu răsuflare de uşurare.

Frumoasa fată, care nu se retrăsese la locul său, l-a întrebat din nou pe ofiţer dacă venea de pe front; primind acelaşi răspuns, a întins iar florile către chipeşul războinic, cu figură viguros bărbătească. Şi iar a cabrat Mona; a urmat o nouă exclamaţie de teamă, urmată, la scurt interval de alta de destindere, de relaxare, căci ofiţerul readusese pe Mona pe patru picioare. Ţinând scurt frâul animalului, a treia oară lt. Codreanu a reuşit să ia florile fetei, care venise de departe, din stepele Rusiei, să lupte, aici în Transilvania, pentru libertatea omenirii.

După ce a mai parcurs câteva zeci de paşi, cu braţele pline de flori, înaintând în ritmul marşului artileriei, pe care, de fapt, nu-l percepea decât slab, ca o adiere, o voce de femeie a început să strige, acoperind tumultul mulţimii.

- Domnule locotenent..., domnule locotenent... Atitudinea plină de bărbăţie a tânărului dăltuit, parcă, din granit, care înainta pe un cal nervos, fusese sesizată de toată lumea, prin faţa căreia trecea; aşa că la apariţia sa uralele se înteţeau, ploaia de flori devenea mai bogată, iar aplauzele nu mai conteneau.

Lt. Codreanu a auzit chemarea care împunsese văzduhul şi deşi era stăpânit de nemaiîntâlnită mulţumire, din subconştient un glas tainic i-a spus că vocea avea rezonanţe cunoscute; şi-a întors deci privirea să vadă cine lansase chemarea. În spatele oamenilor de ordine o femeie cu părul argintiu agita de zor un drapel, în timp ce cu mâna făcea semne insistente, vrând să atragă cu orice preţ atenţia asupra sa. Ofiţerul privea uimit către femei a care striga întruna.

Părea că mai văzuse chipul acela cu tâmplele argintii şi fata de lângă dânsa, nu-şi amintea unde le întâlnise; îşi scormonea memoria, dar în zadar; în timp ce făcea eforturi susţinute ca să dezlege misterul, continua să meargă, apropiindu-se de ele.

- Mihăeş... Mihăeş, bine ai venit sănătos! a strigat dânsa, sperând că tânărul

ofiţer îşi va aminti unde şi când le mai întâlnise.

- Bine te-am găsit mamaie, a spus ofiţerul cu chipul luminat.

Când a ajuns în dreptul lor, a aruncat un buchet de flori albe în braţele fetei de lângă femeia nespus de bucuroasă că fusese recunoscută. Florile sale s-au încrucişat în aer cu trandafirii aruncaţi de fata necunoscută, pe care o întâlnise întâmplător, într-un moment tragic din viaţa sa.

- Primeşte-le cu cele mai frumoase urări, fată cu aluniţă pe pleoapa dreaptă, a spus ofiţerul salutând cu deosebită curtoazie, continuând să se deplaseze către tribună. A mai făcut un mic semn cu mâna, după care s-a pregătit să salute, cu toată prestanţa, conducerea urbei din tribună.

- Cine-i măicuţă, omul acesta mândru; a întrebat Liliana Tomescu, după ce It. Minai Codreanu a dispărut din faţa ochilor lor.

- Ofiţerul care te-a scos de sub dărâmături în Bucureşti, la 4 aprilie ’44.

- Şi de unde ştie de aluniţă?

- Te-a dus în braţe până la spital.

NICOLAE MIHAI CÂRCIUMARU

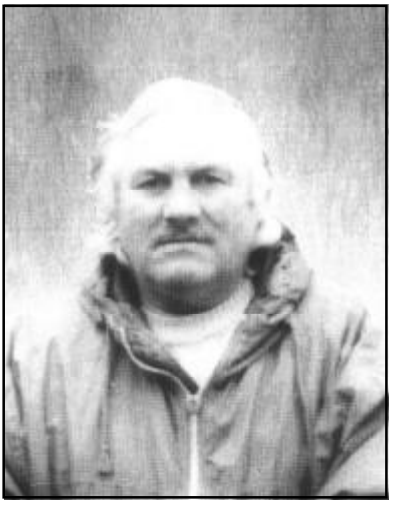

- **Născut** la 9 iulie 1944, în localitatea Cordăreni-Botoşani;
- a terminat liceul V. Alecsandri, după care a făcut două cursuri Postliceale cu două diplome de operator chimist şi tehnician cu profil mecanic.
- **A debutat** în revista *Săteanca*, cu schiţa „Dihorul".
- **A colaborat** cu reviste ca: *Femeia*, *Pagini Dunărene*.
- **A publicat** în 1999, romanul „O chestiune de onoare", ed. Istria , Galaţ, în 2000; „Un om din afară", 2000, editura pt.Literatură şi artă Galaţi; „Defileu de apă" şi „Vorbe prin cer", 2008.
- în curs de apariţie volumul „Amurg de toamnă" la editura Sinteze

IDILA CA O POVARĂ

Căutând să-l privească în ochi, femeia era numai zâmbet.

- Îmi place cum arătaţi, domnul meu, îi tot repeta. Puteţi să-mi spuneţi cu ce vă ocupaţi?

- Cu învăţământul, doamnă. Lucrez în învăţământ.

- Vai, cât de mult mi-am dorit eu să cunosc un intelectual pur sânge! deveni ea şi mai veselă. Aveţi catedră, predaţi?

- Desigur, doamnă.

- Şi numele?

- Mă numesc Paul Brumă şi toată lumea îmi spune Paul.

- Bravo, dar eu o să vă zic Pol, ca-n engleză. Ştiţi, nu se poate să nu ştiţi că sistemul fonetic al limbii engleze este diferit de al nostru. Dacă al nostru este considerat fonetic, al lor este etimologic, se scrie într-un fel şi se pronunţă în altfel. Ei, vedeţi am şi eu ceva în cap.

- Aveţi, aveţi, stimată doamnă. Vorbiţi engleza?

- Nu, ştiu doar câteva cuvinte, dar m-a interesat şi-am rămas doar cu interesul. Unde mai mergem?

- Ne mai plimbăm, dacă mai doriţi. Sau nu mai doriţi?

- Ba da însă prin grădina publică, daca se poate.

- Cum să nu se poată? Vară, cald, unde ar fi mai plăcut în altă parte? Să mergem.

Au mers şi şi-au continuat plimbările printre pomii înverziţi şi tufişuri.

- Aici mă simt întotdeauna ca-n pădure, zise ea după o vreme.

- Si eu la fel, zise şi el.

Continuau să se plimbe.

- N-ar fi mai bine să ne tutuim? rupse ea din nou tăcerea.

- Ba da. Dar nu vă ştiu numele.

- Ei, ce-i aşa de greu? Spuneţi-mi Lili.

- Ne tutuim sau cum?

- Da, ne tutuim, dragule. Uite, eu o să-ţi pun o întrebare, aşa, mai direct: Dacă ar fi să ne căsătorim, ai putea să mă iubeşti?

- De ce nu?

- Ei, uite, vezi? Dacă eram mai tânără şi dumneata la fel, nu aşa ar fi sunat răspunsul. M-ai fi luat în braţe şi-ai fi fugit cu mine prin parcul ăsta ca un nebun! Aşa însă!… Eu am 37 de ani, dumneata cât?

- Patruzeci şi şapte.

- Zece ani, nu-i o diferenţă mare. Să ştii ca eu încă sunt capabilă să iubesc ca o nebună.

- Aveţi doar 37 de ani, doamnă.

- Da, dar nu-i o diferenţă catastrofală ca să spui că, gata, nu mai ai acelaşi chef de viaţă! Când ai dat anunţul la Matrimoniale, ce-ai avut în cap, căsătorie sau doar aşa, hârjoneală?

- Îmi place limbajul pe care îl folosiţi. Sincer, am vrut doar să cunosc o persoană de alt sex.

- Şi eu sunt asta, nu?

- Da, cred că da.

- Păi dacă da, ia-mă în braţe şi aleargă cu mine printre copacii ăştia până mă zăpăceşti, nu sta şi te uita la mine ca la felul doi. Ia uită-te în ochii mei. Nu aşa, nu feri capul. Întinde braţul şi pune-mi-l după umeri. Aşa. Şi cu celălalt la fel. Acum eu mă salt pe vârfuri, iar tu apleacă capul. Aşa. Of că voi ăştia intelectualii greu vă mai descurcaţi cu femeile.

- Se uită lumea la noi, încerca el să se apere.

- Nu se mai uită nimeni şi taci. Ia uite, ai o gură ca de domnişoară. Şi buzele la fel. Dar ce-ai făcut, te-ai dat cu parfum în gură? Zău că te-ai dat cu parfum în gură. Dar nu-i nimic, lasă că miroase frumos. Ai ştiut hoţomane că eu o să vreau pupată! Râzi, ai! Îţi dau oglinda să te uiţi în ea. Ia uită-te, ai buzele roşii şi-ţi şade bine aşa. Parcă eşti o cocotă din aia de prin filme. Îţi plac filmele? Hai să mergem la un film.

- Nu mai avem decât un cinematograf în oraş, iar filmul care rulează, e o porcărie. Mai bine la o cofetărie.

- Nu, nu, ce naiba să facem acolo? Rămânem aşa, pe aici. Ia spune, ţi-am pus în mişcare simţurile? Nu da din cap că n-ai dreptate, ţi s-au înroşit obrajii. Ne aşezăm pe banca aceea?

- Ne aşezăm.

- Auzi, Pol, iubesc viaţa, cum nici nu-mi închipui. Dacă îţi măreşte salariul, că aşa se aude, facem şi noi nişte voiaje prin lume?

Zâmbind amar, Pol îi luă palma în palmele sale.

- Draga mea, cu banii pe care îi voi primi după mărirea salariului, abia de-mi ajunge să-mi achit o parte din datorii, nu să mai şi călătorim.

- Aşa? Păi ar fi vorba de vreo cinzeci la sută.

- Cinzeci la sută pentru Universitari, nu şi pentru noi cei din zona inferioară.

- Ce tot spui, ce inferioară?
- Predau la începători, draga mea, sunt învăţător.
- O, păi de ce nu mi-ai spus?
- Când era s-o fac? Acesta a fost momentul.
- Da, Pol, dar eu nu sunt de acord. Te las, plec.
- Unde?
- Unde oi vedea cu ochii. Şi unde mai pui că ne-am şi iubit puţin! Dar nu-i nimic, poate o să ne mai întâlnim din când în când. Nu? Şi hai, nu te mai uita aşa la mine Ce, nu mai sunt femei? Sunt, slavă Domnului. Una în mod sigur te aşteaptă. Hai, gata, dă-mi drumul la mână. Ia te uită, transpiri! Gata, o guriţă scurtă şi gata. Doamne, parcă nici nu-mi vine să plec. Dar plec totuşi. Pa, iubitule. Stai, nu te ridica, rămâi pe loc. Rămâi aşa până nu mă mai vezi, pe urmă vezi tu. Pa, Pol. Doamne, parcă m-am şi îndrăgostit! Extraordinar. Am telefonul tău, o să te mai sun. Nu crezi? De ce să nu crezi? Crede. Pa, iubitule.

CONFLICT FĂRĂ INTERES

- Domnişoară, am venit în instituţia voastră pregătit să arunc clădirea în aer, zise pe nerăsuflate tânărul blond şi înalt, având asupra sa doar o borsetă obişnuită.

Luată prin surprindere, fata îl privea uşor uimită.

- Glumiţi, desigur, rosti ea mai apoi.
- Nu glumesc deloc, părea omul suficient de ferm. Asta voi face în foarte scurt timp.
- Ei, lăsaţi, ne pricepem şi noi la ceva glume. Nu vreţi să luaţi loc pe scaunul acela?
- Ba da, dar nu pe scaun ci în fotoliul de colo.
- Cum doriţi. Şi chiar aveţi de gând să ne distrugeţi? mai zise fata.
- Bineînţeles. Ce vă face să puneţi la îndoială hotărâre mea?

Zâmbind scurt, ea mai zise:

- Nimic, ziceam şi eu aşa. Şi cu ce o veţi face?
- Cu o bombă, evident!
- Aha. Şi o aveţi la dumneavoastră?
- Desigur. Vreţi s-o vedeţi? Poftim.

Şi scoase din borsetă un ursuleţ Panda pluşat în care erau înfipte ace de siguranţă. Aceasta este, zise el hotărât.

- Extraordinar! părea din ce în ce mai uimită fata.Apoi pe un ton mai ferm?

Te înşeli dacă speri să-ţi reuşească. Dincolo de uşa pe care o vezi şi pe lângă toate celelalte pe lângă care ai trecut, se află o armată de oameni care, la o simplă apăsare de buton, vor fi aici, lângă dumneata, pentru a te linşa. Dar, evident că eşti pus pe glume şi că nu ai în cap o asemenea trăsnaie, motiv pentru care mă uit la dumneata cu resemnare, nu ţi se pare?

Privind-o absent, el zise:

- Şeful vostru e pe aici?

- Poate da, poate nu, dar de ce?

Nu mai reuşi să primească răspuns pentru că în uşa principală apăru administratorul clădirii - un ins jovial, de vreo patruzeci şi ceva de ani, care părea vorbăreţ şi vesel. Şi zise, aşa, dintr-o răsuflare:

- Emi, dragă, îţi aduc bomba zilei!

- Bombă?

- Da, bombă: America a intrat în recesiune.

- Ce-i aia recesiune?

- Criză financiară, draga mea, criză care, după părerea mea, s-ar putea extinde peste tot.

- Şi va ajunge şi prin părţile noastre, ne va afecta şi pe noi?

- Fără îndoială. O, dar observ că ai musafiri!

- Da, musafirul pe care îl vezi, domnule Iulian, a venit şi dânsul tot cu o bombă.

- Ha- ha - ha, păi, da, noi astăzi umblăm numai cu bombe. Domnule, permiteţi-mi să mă prezint. Mă numesc Palmuc Iulian sau Iulian Palmuc, cum doriţi şi sunt administratorul acestei clădiri. Dumneata?

Uşor derutat, tânărul ursuz îşi murmură identitatea.

- Barinski Joj.

- Oho, primul nu, al doilea însă pare francez, după câte înţeleg eu, nu?

- Nu prea, zise tânărul.

- Ba da, acel Joj vine din franceză. Dar nu contează. Aţi venit pentru angajare?

- Nu, domnule Iulian, interveni fata. Aşa cum am afirmat adineauri, dânsul a venit la noi cu o bombă adevărată, bombă cu care, cică, intenţionează să ne arunce clădirea, de care răspunzi dumneata, în aer.

- Şi tu ai crezut, nu?

- Sigur că da. Dar nu glumeşte, să ştii. Arată-i, domnule, bomba, şefului meu.

Spre surprinderea amândurora, ursuleţul Panda apăru pe genunchii tânărului, fără nici un fel de comentariu.

- Ha- ha- ha, asta da bombă! râse cu poftă administratorul. Emi, dragă, tânărul e plin de haz, ce mai! Dar dă-mi voie să cred că el a venit aici doar pentru tine şi, ca să te impresioneze, a luat cu el şi drăcia asta de ursuleţ chinezesc. Nu-i aşa, tinere?

- Nu prea.
- Ei, ce-ai să spui şi tu? Poţi să mi-1 dai şi mie puţin?
- Nu.
- De ce nu? hai, dă-mi-1 puţin.
- E totuşi o bombă, domnule.
- Ei şi? Bombă să fie, nu contează, vreau s-o văd şi eu mai de aproape. Se poate?
- Dar să aveţi grijă.
- Bineînţeles, eu nu ştiu ce înseamnă o bombă? Ia te uită, e şi frumoasă în ursuleţul ăla! Hai, îndrăzneşte, dă-mi-1 puţin.

Mâna întinsă avu un efect neaşteptat, căci după o uşoară tatonare din privire, tânărul îi puse în palmă drăcia de ursuleţ.

- Iată că se poate! Dar ce-i aşa de greu, ce are în el?
- Totuşi, e o bombă, domnule, aveţi grijă.
- Grijă? Sigur că o să am grijă. Emi, ai o cafea pentru noi?
- Am.
- Nu, eu nu vreau, zise tânărul uşor agitat.
- Păi, dacă nu vrei dumneata, nu mai vreau nici eu. Dar am o propunere: n-ai vrea să mergem la mine la birou ? E puţin mai încolo, la căpătul holului, ce spui ?
- Da, n-am nimic împotrivă.
- Atunci să mergem.
- Vin şi eu ? întreabă fata.
- Nu, ce să faci, noi suntem bărbaţi şi mai avem şi altceva de vorbit, nu tinere ?
- Cum credeţi.
- Aşa cred şi hai.

Biroul administratorului părea un atelier de pictură pentru că peste tot atârnau tablouri de artă.

- Sunteţi pictor?
- Nu, dar iubesc arta, aşa că uite ce-i pe aici! Ia zi, îmi dai voie să văd ce este în ursuleţ?
- Ce poate fi? încărcătură!
- Da, dar vreau să văd şi eu ce fel de încărcătură, se poate?
- Cum doriţi.

Obţinând consimţământul, cu ajutorul unui foarfece, administratorul dezmembră ursuleţul şi din el scoase o bilă metalică neagră pe care o aruncă imediat pe fereastra deschisă. Atunci, de afară, din stradă, se auzi ceva ca o farfurie spartă şi când se uitară pe geam să vadă ce s-a întâmplat, văzură o bătrânică în genunchi, adunând nişte cioburi.

- Să vă mănânce sărăcia, îmbogăţiţilor, le strigă ea când îi văzu la geam.

Că nu vă mai săturaţi de avere! Că dacă mă loveaţi în cap, aici rămânem. Doamne, ce zile am mai ajuns!

- Iată bomba ta, tinere nesăbuit! Ce-a fost în capul tău când ţi-a trecut prin cap o asemenea năzbâtie? Dar măcar bine că n-a avut încărcătură explozibilă, că asta ne mai trebuia!

- Am dat o mulţime de bani pe ea, nene.

- Pe ce-ai dat bani?

- Pe bombă.

- Ce bombă, mă băiatule, a fost o bilă de rulment cu care era să sparg capul unei babe şi nimic mai mult. Dar altceva mă frământă pe mine. Chiar ţi-a trecut vreodată prin cap să arunci clădirea în aer?

- Bineînţeles!

- E clar, va trebui să fac un denunţ la poliţie.

- Şi care va fi acuzaţia?

- Că eşti un terorist care ne-ai pus viaţa în pericol.

- Şi dovada?

- Dovada va fi secretara care va depune mărturie în acest sens.

- N-o să faceţi nimic.

- Ştiu şi de asta te invit să părăseşti cât mai repede locul faptei, până nu mă supăr mai rău.

- O sa ma întorc, nene.

- O să te întorci pentru cătuşe, băiatule, dar până atunci du-te şi te caută în altă parte. Pa.

Ceva mai târziu îl sună pe portar.

- Băi fiorosule, ia spune a ieşit cineva pe poartă acum câteva minute?

Da, a ieşit nepotul patronului.

Cine?

- Ce, nu se aude? Nepotul patronului.

- A, bine, băi. Ai grijă.

Apăru şi secretara.

- Ce-ai făcut cu scrântitul ăla?

- L-am trimis acasă.

- Ursuleţul era chiar bombă?

- Ei bombă! Jucărie. Ia spune, patronul are nepoţi?

- Habar n-am.

- Bine, gata am scăpat de el.

VICTOR CILINCĂ

- **Născut** la 16.01.1958
- A terminat Liceul de Artă, secţia Plastică - promoţia 1977, Facultatea T.C.P.A.T.P. Galaţi, promoţia 1983.
- Ziarist profesionist (membru atestat al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România), scriitor (fost membru al Societăţii „Costache Negri", Galaţi, actualmente membru al U.S.R. filiala Galaţi-Brăila), inginer, pictor şi ilustrator; a fost navigator pe mări şi oceane, scafandrier.
- Premii pentru teatru: menţiune la concursul de dramaturgie „Bogdan Amaru" - Râmnicu Vâlcea, 1993 (cu piesa „Revoluţia pisicilor"; Premiul II la concursul de teatru scurt „Camil Petrescu" - Oradea, 1995 (cu piesa „Polonius" - varianta scurtă). Piesa în două acte a fost jucată apoi în stagiunea 1995-1996 la Teatrul Dramatic „Fani Tardini" Galaţi; Premiul „Octavian Goga" pentru poezie la concursul naţional de poezie şi eseu „Octavian Goga" - Cluj, 2002; menţiune pentru proză scurtă la concursul naţional de proză scurtă şi eseu „Pavel Dan", Cluj, 2002

Volume publicate sau la care a colaborat: „Războiul de catifea"- roman publicat parţial în revista „Orientări", Galaţi, 1983; „Fetiţa care avea prea mulţi pistrui", poveşti, Ed. Porto-Franco, Galaţi, 1991 (cu ilustraţiile autorului); „Odiseea pentru uz intern" - roman publicat parţial în foileton în cotidinaul „Viaţa Liberă", Galaţi, 1994; „Odiseea pentru uz intern", roman despre viaţa marinarilor, Ed. Logos, Galaţi, 1997 (coperta desenată de autor); „Zaraza", roman publicat în foileton în cotidinaul „Viaţa Liberă", Galaţi, 1997 (cu pseudonim)

Teatru: Paparazzi/Polonius, dramaturgie, Ed. Dominus, Galaţi, 1998; „Polonius - A Political Farce“, dramaturgie, Ed. Alma, Galaţi, 2000 (în engleză de Petru Iamandi; coperta şi ilustraţiile aparţin autorului; „Maşina de distrus tot“, povestiri şi nuvele, Ed. N'Ergo, Galaţi, 2001; „Jihad“, roman SF de anticipaţie, Ed. N'Ergo, Galaţi, 2002; „Push-Push!“, roman de sertar, ediţie electronică, Ed. N'Ergo, Galaţi, 2002; „Ţara de sub picior“, basm, Ed. N'Ergo, Galaţi, 2005 (coperta şi ilustraţiile autorului);
Poezie: Mezzoland, poeme, Ed.N'Ergo, Galaţi, 2007.

Molia - de - sticlă

Moto: „Daca filme nu vedeam / te iubescul nu-l ştiam...
Te priveam ş-atâta tot, / mă priveai ş-atâta tot,
am fi râs şi am fi plâns, / mi-ai fi spus să te ţin strâns
şi cu mine ai fi fost… / proastă tu şi eu un prost,
anonimi şi şterşi şi mici.. / Cum iubesc aştia pe-aici,
ar fi râs lumea de noi!" (tot de Victor Cilincă)

Bă, Riri era singura din sat care-avea lanternă. În fapt nici nu era ea din sat, dumneaei era a satului doar atunci când cobora o dată-n săptămână de la Nemţii-de-sus, pentru cursul de alfabetizare. Şcoala de la noi fusese închisă prin anii 60, când cu colectiva. Că oamenii, deşi fierbinţi la miez, n-au mai vrut să lase copii, că le era ruşine să nu le dea de moştenire măcar câţiva ari - acolo, zicea nea Toare.

Riri, învăţătoarea, venea în clasa de la faţă a şcolii, cea în care nu ploua, şi aştepta acolo să vină oamenii la alfabetizare, după cum era obligaţia. Că jumătate de sat nu ştia decât cel mult să pună degetu´, nu urcase biata carte, sărăcuţa, dealu´ pân´la noi. Numai că nu venea nimeni la tovarăşa Riri ca să înveţe carte, lumea se temea că-i ceva dureros, că te bate la palmă, te pune pe coji sau că rămâi naibii fără vlagă după ce buchiseşti, ca atunci când urci măgura pe nemâncate. Se făcea de-a dreptul seară dar la şcoală tot nu venea nimeni şi de aia şi Riri, fată simţită, nici nu mai aprindea de la o vreme lămpile în clasă, să facă adică iconomie la gaz. Aştepta pe întuneric să se termine orele, atât cât era stabelit, iar o dată pe lună primarul Cândea îi semna că a făcut într-adevăr deplasarea, să-şi ia şi fata banii.

Eu mă deprinsesem să intru în clasă cu mult înaintea ei, fără să las umbră încă de pe lumină, şi s-o miros de la distanţă, aşa, ca orbeţii. Ea se dădea cu ceva care mirosea ca dulceaţa de trandafiri şi ca aguda călcată cu piciorul. De la distanţă mirosea, că o simţeai chiar dacă îşi schimba pe întuneric locul de la catedră, unde se cuvenea să stea, pe un loc într-una din băncile pe care baba Marta, moaşa fără slujbă, nu le pusese încă pe foc… Când mirosul se apropia, îmi ţineam strâns suflarea şi mă lipeam de perete, până auzeam foind a nemulţumire şarpele casei…

Pachiţa ştia că vin şi mă aştepta afară, după duzi, ca să n-o văd, dar s-o zăresc, dac-aş avea nevoie... Uneori îi auzeam prin peretele şcolii cum îi bate inima. Se liniştea doar când tovarăşa învăţătoare se urca pe bicicletă şi pleca, peste măgură, spre

Nemţii-de-sus. La Nemţii-de-jos nu mai era nici o fată care să umble noaptea cu lanternă!

Era cam în anul în care apăruse şi „Moş-omu´", cum l-am poreclit noi, copiii, în acea vreme. Nici cu drag, nici cu pizmă - ezact cum se cuvenea!

L-am găsit la marginea drumului, cam între sate, la poalele Deochiatului - un fel de munticel al nostru, care de sus e doar un podiş care se uită la noi ca într-o gaură. Trec uneori maşini, se mai opreşte unu´ să... vorba ceea, se dă omu´ la un tufiş de pe marginea râpei şi, cât face treaba, vede ceva mişcând aici, jos. Ăia suntem noi, văzuţi de sus, prin întuneric...

Moşul nu era ceva de capul lui, doar că ne picase pe drum, îi venise ceasul, se vede, taman între satele noastre, şi nu se hotărâse în care să moară. Nu se deosebea de un om, doar că nu vorbea şi nu-l cunoşteam, da´ nici nu părea să vie de pe cine ştie ce meleaguri. Nu, nu avea semne de lovitură, poate i se terminase brusc aerul la drum, poate i se terminaseră zilele. Dar ştiam că tot trebuie să anunţăm la Miliţie. Şi la Miliţie nu aveam cum să anunţăm, că se rupsese tortiţa aia de învârtea dinamul telefonului de la C.A.P. Noaptea aia l-au lăsat pe loc, de se împiedica lumea de el, pe întuneric...

Curent n-aveam pe atunci în sat, dar nouă ne ajungeau lămpile. Dacă nu se termina gazul lampant, căci în vale, de unde venea drumul, se făcuse încă din toamnă o surpătură. Aprindeam lămpile doar din când în când, ca să ştie şi străinii care treceau pe sus că e întuneric…

„O fi căzut bre de sus, de pe Deocheatu´, că doar n-o fi căzut din Cer", şi-a dat, normal, cu părerea părintele Daie, la care s-au dus oamenii cu mortul sau ce-o fi fost acela, până sosea în sat, poate la vară, şeful de post. Părintele nu prea voia să-l ţină el în biserică, că era vreme de primăvară şi nu voia să i se împută, Doamne-fereşte, ţoalele cele bune, pentru un venetic, poate turc sau ovrei. L-a lăsat chiar lângă toacă, ca să nu uite taica dascălul, înainte de a bate lemnul, să aprindă şi-un ciot de lumânare rămasă de la Paşti. Nici altă lume nu l-a vrut: „Dacă ăista are, Doamne-fereşte, vreun plod prin America, prin Germanea ceia şi-o să treeebuim să dăm declaraţii?!"

Era în primăvara aia în care Riri n-a mai venit trei luni şi o zi: o lovise pesemne putregaiul dezgheţului, atunci când duhurile din mocirla toamnei se dezgheaţă, piciorul s-afundă-n glod şi-i o minune când se opreşte-n ceva şi pământul fumegă ca ţigara. Îl ţineam pe moş-om afară sub toacă de-o săptămână, da´ minune - în loc să se împută, ghiujul începu să lumineze, aşa, ca o lanternă mică, după ce soarele se ducea naibii în spatele bisericii. Şi ca o lanternă de cele mari mai spre miezul nopţii, când se mai culca lumea. O fi minune, ne-am zis noi, care învăţasem la şcoală că nu există Dumnezeu, deci ceva-ceva fermecat, necurat, tot o fi după lăsarea întunericului. Iar părintele Daie ne-a lămurit că nu e voie să mai fie minuni din ´44 încoace, de când sfinţii nu mai coboară exact pe pământ, ci se agaţă doar cu spinarea şi coatele ascuţite în atât post de tencuiala bisericii şi se bucură pe dinăuntru că nu-s ca noi aici jos, în C.A.P. Ce-a fost vechi dintre

minuni s-a înregistrat, e trecut în catastife, ce e nou de-acu nu poate fi decât lucrarea lui Sarsăilă, ne-a luminat popa-părintele... Aşa că porunci să-l aruncăm afară pe moş-om, că prea lumina de te băga în boli: mai tare ca petromaxul inginerului Sterea! „Cine-a mai văzut creştin să lumineze?!"

În drum moş-om mai încurcă vreo două-trei nopţi, oamenii se fereau să dea peste el, mai ales muierile, ca să nu simtă cumva duhoare, dar uite că nu duhnea a nimic, de parc-ar fi fost de lemn. Şi chiar sună a lemn, când îl ciocăni moaşa a fără copii, Frusina. Da´ nu putea fi din lemn, căci meşter care să cioplească un moş perfect, fie el şi urât ca acesta, nu se găsea pe lume. Dar dac-ar fi fost de lemn, se explica şi lumina: doar se ştie, ciupercile uscate sunt, cum naiba-i spune, „fosforiscente".

I-am scris lui tovarăşa Riri salutări şi suspine şi nişte cuvinte care ritmau două câte două. Şi am trimis-o pe Pachiţa, într-o seară, ca să nu vadă mama că m-aş duce eu acolo sus. Că destul stătusem cu lunile noapte de noapte pe culme, aşteptând să văd lanterna tresăltând şi icnind parcă pe drumul răsucit printre nalbe. Da´ proasta n-a ajuns la nemţenii de sus, că s-a speriat cică de lumina ce plutea în jurul moşului ca fumul dintr-un bageac în care bate ploaia şi a venit toată plânsă. Da´ eu cred că era plânsă că citise înadins toată scrisoarea, care se vede că era lipită cu altă limbă decât a mea şi avea hârtia stropită şi sărată.

Am vorbit cu băieţii să ducem moşul la cimitir, să nu mai încurce seara fetele, da´ nu puteam să-l îngropăm fără ştirea părintelui. Că când ne-au dus odată într-o vară în vale la UTC, ne-au atras atenţia că popa e un element reacţionar şi să nu cătăm în gura lui, da´ până una-alta, la noi te îngropa popa, nu UTC-ul!

Şi l-a luat Haralambie, moşneagul. Zicea că şi el e aproape mort şi i-ar sta bine cu moş-om în casă, să nu mai vorbească adică singur. Măcar făcea iconomie de gaz. Şi oricum, dacă moş-om ar fi fost şi el viu, Haralambie tot n-ar fi auzit ce-i spune, că urechile lui erau numai bune pentru secrete, de când i-a pocit faţa cazanul cu ţuică, însemnându-l şi pentru Lumea cealaltă şi bubuitura trecând dintr-o ureche în alta chiar prin tărtăcuţă, după cum ne-a istorisit moaşa…

Ieşeam, în cele trei luni şi-o zi, cu Pachiţa. Ţineam împreună toată uliţa aia lungă, a Holteiului, şi până la biserică o lăsam să se lase sărutată. O dată! Apoi, la şcoală, pe întuneric, o îngrămădeam pe băncile bune şi-i auzeam inima ca deşteptătorul. Câteodată mi se năzărea parfum de dulceaţă de trandafiri, poate şi de dude călcate cu talpa goală, da´ era chiar dulceaţă de trandafiri, uitată de baba Marta la răcit pe catedră.

Când Riri începu să coboare din nou, pe bicicleta ei, o dată pe săptămână, cu lanterna legată cu sfoară de gleznă, să n-o piardă, anume îi ziceam Pachiţei să vină să mă ia de la şcoală, unde-mi făceam de treabă, cică săpam după râme. Uneori o făceam pe bărbaţii şi dădeam foc la carbid în apă, ca să facem bubuieli special pentru învăţătoare. Dar Riri îmi râdea la fel ca lui Pantelimon, ca lui Alecu sau chiar lui moş Haralambie.

O chemam uneori şi pe Tuţa, să mă vadă adică Riri cu două şi să plesnească de necaz, dar învăţătoarea îmi râdea în continuare la fel ca lui Pantelimon, Alecu sau chiar Haralambie, deşi Haralambie era moş bătrân, iar noi eram mai copii decât ea…

Dar măcar ajunsesem specialistul număru´ unu în moş-om. Riri era om de ştinţă şi clătina din cap, în timp ce eu o învăţam cum să-l deschidă şi cum să-l închidă pe întuneric. Că Haralambie îl acoperea cu o cergă groasă, de nu mai răzbătea lumina, sau cu un ţol mai destrămat, care făcea să treacă razele de lumină ca ălea ale lunii, noaptea sub dud.

Cu timpul, ne-am obişnuit bine cu moş-om. Miliţia nu mai urcase până la noi la Nemţii-de-jos, de când se surpase drumul, da´ noi n-aveam treabă: ne făceam în casă pâne-n ţest, iar de gaz nu mai aveam propriu-zis nevoie, că-l împrumutam pe moş-om de la unul la altul. Avea unul clacă la porumb, îl şi aduceam pe moşul luminos şi-l lăsam mai în spate, sub ţol, să nu ne bată lumina-n ochi şi să ne dăm adică peste degete. La o serată din astea pe dezghiogatele a venit chiar şi tovarăşa Riri, că avea de făcut un recesământ al copiilor. Şi recesământu´ a mers repede, că la noi toată lumea ştie că nu mai erau copii, de se închisese şcoala de prin anii ´60. Aşa că am stat şi cu tovarăşa învăţătoare la lumina moşului, şi doar rogojina pusă pe o blană de lemn de soc se mai zgâlţâia din când în când, de la Tuţa, care plângea cu spatele la noi, de pe laviţă, că cică i-a intrat ceva-n ochi. Da´am controlat-o şi nu avea nici pe dracu´, doar că voia să-mi facă mie protest. Pentru mine şi Riri. Lui Riri, care era acum puţin mai bătrână şi făcuse şi-o altă şcoală la fără frecvenţă cât fusese alea trei luni şi-o zi la pat, oricum nu-i păsa, că nu mă lăsa nici măcar să-i duc lanterna până sus pe măgură. Spunea că pleacă devreme, că voia să facă alfabetizarea în mai multe sate într-o singură zi. Că ce deşteaptă se făcuse dânsa!

Dar tot am atins-o! Când a văzut că Tuţa plânge, s-a dus s-o aline, s-o legene, a şi pupat-o pe lângă unde avea Tuţa zâmbet duminica. Ştiam precis unde e! Apoi, după două „Mărăşeşti", când tovarăşa o fi fost sus pe Deochiatu´, mi-am făcut timp s-o pup pe Tuţa, pe obrazul uscat, ezact unde ştiam eu că stătuse şi buzele lui Riri. Şi Tuţa chiar mirosea puţin a dudă zdrobită şi când am pupat-o a doua oară, după ce acoperisem moşul cu o pală de tablă galbanizată, de la coperişu´ bisericii, am simţit în sfârşit mirosul de petale…

Pe moş-om l-au dus în anii ăia de petreceri şi pe la nunţi, şi pe la hore - de nu-i mai ştiam poziţia, iar moş Haralambie chiar începuse să se cam supere, ´cea că iar trebuia să vorbească singur, cu toate că el se alesese cu deranju´. Iar când au venit odată nişte tovarăşi de la raion şi-au făcut şedinţă, l-am pus pe moşul-lampă în spate după nişte multe sticle de vin goale, de lumina în toată şcoala numai a galben şi-a verzuliu, aşa cum erau sticlele prin care trecea lumina moşului. Sigur că nu i-am lăsat să-l vadă pe moş, să nu ne amendeze sau mai ştiu eu ce. Dar după vizita tovilor, inginerul Sterea, deşi era de mult la pensie, ne luă frâiele trebii şi hotărî că şederea moşului la noi „trebuie să capete

o formă legală, că aşa ne învaţă Partidu´". Aşa că îl înregistrară la şcoală, cu număr de ordine, aşa cum e legal. Ca să-i deie şi un nume, l-au scris ca „Corp de iluminat public No 73". La 74 era lanterna preşedintelui de C.A.P., la 72 era trecut clopotul bisericii, la 71, catedra, şi de la 70 în jos urmau băncile; cel puţin pe hârtie, că multe le pusesem pe foc.

În anii în care s-a tras în sfârşit lumină în sat, după ce se raportase de câteva veri că toată România-i luminată, după cum am citit din „Scânteia" cine ştiam să cetim, lumina Corpului de iluminat public no 73 începu parcă să mai scadă, sau nu mai văzusem noi lumină electrică şi aia ne lua toţi ochii. Moşul fusese, ce-i drept, pe gratis, dar cu neajunsuri: unde pui că nu puteai face două nunţi în aceleşi timp, sau la una trebuia să te mulţumeşti cu lămpi cu gaz şi un foc în curte… Tovarăşa Riri parcă nu mai era Riri aia pe care o aşteptăm cu răsuflarea strânsă în sala din faţă fără de lumină a şcolii, da´ tot Riri era, şi ne râdea la fel şi mie şi lui Pantelimon, şi lui Alecu. Lui moş Haralambie nu, că între timp se mutase la cimitir, sub iarbă, poate şi de ciudă că nu mai voia nimeni „lumina lui". Lumina, moş-om, nu mai uimea pe nimeni, mai ales că apăruseră şi primele televizoare în sat şi puteai să vezi pe sticla aia mişcări şi să auzi vorbe neînţelese chiar şi două ore pe zi - ce ne mai trebuia scăpărici, luminătoare publică? S-o ţie acolo la şcoală, în pod! Părintele Daie, bucuros că „l-au dus pe necuratu´ unde-i locul lui" (îl căraseră pe moş-om cu roaba la şcoală, unde de altfel era şi înregistrat, şi ca despăgubire popa a promis că o să ne aducă şi o antenă în sat, pe banii lui, da´să stea când o zi la unu´, când o zi la altu´, ca să apuce toţi să vadă ca lumea „programul"…

Eu mă mai uitam pe la tovarăşa Riri, când venea, rar, să împrumute antena, că i-o lăsau mulţi da´nu voia ea oricum. Şi parcă mi se părea mai bătrână, deşi aveam şi eu mustaţă acum, ca omu´. Îi vedeam aluniţe care parcă nu erau vara trecută, şi părul i se mai zburlea în sus, nu venea aşa, ascultător, în jos, ca pentru mângâiat...

Stăteam uneori la cârciuma Mumei lu´ Zanc, în colţ lângă godin, chiar pe locul lu´ moş Haralambie, şi-mi dădeau acum să beau chiar din halba lui, pe care scria ceva, nişte litere-acolo. Şi mă uitam prin sticla halbei la lumina mare a becului şi mă gândeam la Riri, cum mai lumina ea pe vremuri noaptea cu lanterna aia a ei, până ce s-a terminat oficial toată alfabetizarea din România; pe hârtie, ca şi băncile şcolii, care nu mai erau, că făcuse moaşa dulceaţă cu ele, adică le pusese pe foc…

„Vezi, nici sticla, că-i sticlă, şi nu rămâne fără riduri!", oftă lângă mine Pantelimon, într-o zi în care ştiui că Riri nu va mai coborî niciodată la Nemţii-de-jos, că se terminase şi alfabetizarea şi lumea tot se încrâncena încă să nu mai facă copii, să vină Riri să-i înveţe. Da´ nemţenii dă jos nu aveau ceva anume cu Riri, aveau cu C.A.P.-ul, cu toate că se obişnuiseră să mergă la muncă, să se facă a munci şi să primească mai nimic şi te miri ce... Că cum să faci agricultură pe piatră?

Pantelimon purta acu ochelari de sticlă, îi prindea cu lacăt de botonieră, să nu-i

fure careva după prea multe ţuici. Tuţa se lăsase mai alături, pe-o bancă, odihnindu-şi pântecele mare cât un reflector, ca ălea care ni le adusese ca să arăm şi noaptea şi să doborâm planul. Şi se tot uita la pântece, se uita şi la mine cu înţeles. Trebuia eu să înţeleg într-o zi!

„Mi-a zis moş Haralambie - pe vremea când mai trăia, se-nţelege", am început a zice eu lui Pantelimon, uitându-mă la Tuţa prin sticlă. „Auzi, mă? Moşul spunea că sticla, oricât de bun-a fi, se macină şi ea, aşa, ca roasă de carii. Uite, de-un exemplu: halba lui moş Haralambie - de douj´ de-ani o văd şi jinduiam s-o ţin în mână aşa strălucitoare. Şi uite că acu´, că beau eu din dânsa, străluceşte tot mai puţin. Parcă a murit sticla, parcă nu mai trece lumina, aşa, prin ea, nici ca o lanternă"…

„Mă, e o gânganie care o roade", îmi spuse încet, la ureche, Pantelimon. „Să nu-i spui popii, că te afuriseşte şi, cine ştie, te dă afară şi din U.T.C.: a o molie-de-sticlă care intră înăuntru şi mănâncă încet lumina… Aşa se mănâncă, singura, şi viaţa, şi dorul, şi muierea. Dă aia fac oamenii poze, pe la oraş, să-i mai prindă lumina!" „Şi noi de ce dracu´ n-o vedem?", i-am zis. „De ce nu vedem molia aia? Tu de-o pildă, ai şi ochelari, vezi adică ceva mişcând?" Îmi zice: „Păi dacă-i şi dânsa dă sticlă, boule, cum adică s-o vezi? Molia-dă-sticlă e şi ea tot dă sticlă!"

N-a trecut mult şi-am auzit că în vale fusese, cu doar câteva luni în urmă, revoluţie. De la ´48 nu s-a mai pomenit pe la noi aşa ceva. Întâi am crezut că s-a înţeles prost, că a fost ceva pe la bulgari sau c-au dat americanii ori ruşii cu ceva. Că cu curmătura nouă din drum, noi n-am ştiut nimic lunile alea... Antena rămăsese sus, la tovarăşa Riri, şi habar n-aveam de vânzoleală… În perioada aia n-am mai primit baterii pentru radio, marmeladă la lădiţe de lemn, dar un bişniţar ne-a adus o căruţă cu antene de televizor bulgăreşti. Nu ştiu cum naiba a trecut. Am vorbit cu Tuţa să luăm şi noi una, pe banii de la alocaţie. Ne-am trezit că dădeau filme toată ziua da´revoluţia trecuse. Gata, o scăpaem! Noroc că apoi, de la Nemnţii-de-sus au coborât într-o noapte nişte revoluţionari. Ce revoluţionari?, nişte mineri de la o mină închisă treptat. Ne-au întrebat cam cum stăm noi cu revoluţia şi eu, de respect, i-am lăsat să bea, pe rând, din halba de sticlă întunecată lui moş Haralambie, da´ de plătit a plătit Pntelimon, că era mai curios şi-şi pusese ochelarii ca să pară învăţător, ezact ca tovarăşa Riri, da´ mai urât. Halba mea era de-acum de muzeu: cu toate că era de sticlă, nu mai trecea lumina prin ea. Parcă era flămândă de luceală. Nici suliţa lanternei lui Riri n-ar fi trecut dintr-o parte-n alta!

Băieţii au stat peste noapte sub toaca de la biserică, că era vară şi părintele Daia se temea să-i primească în biserică şi p-ormă să afle c-au fost, cine ştie, din ăia şase milioane cu carnet de partid. Ei s-au odihnit, ca să înceapă şi la noi revoluţia aia o dată, chiar a doua zi, când soarele o fi sus de tot. Că n-avea rost s-o începi prea de dimineaţă, la cinci spre exemplu, şi să nu vadă lumea ce şi cum.

A doua zi n-au găsit ei steag, ca să-i facă gaură, şi s-au dus întins la şcoală,

singura clădire mai de Doamne-ajută din sat, doar că era părăginită. N-au prea avut ei ce găsi acolo, da´ au luat registrul de inventar şi nu s-au lăsat până nu l-au găsit, în pod, înfăşurat în ziare vechi „Scânteia" şi-alte-alea. Moş-omul nu mai lumina, poate şi pentru că era zi de-a binelea. Da´ parcă începuse să miroase a trandafiri şi a încă ceva... Au mai găsit pe perete portretul lui Dej, încă de pe timpul cui se închisese şcoala din lipsă de copii (ştiţi povestea cu C.A.P.-ul, nu tre´ s-o mai afle şi alţii). Şi unul a aruncat de sus de la geamul podului portretul lui Dej şi chiar s-a-nfipt în clisa moale a drumului. Apoi, doi revoluţionari s-au apucat să-l arunce pe geam şi pe moş-om.

„Păi, cam ce-aţi avut cu acesta?", le-am zis nedumerit, după ce Corpul de iluminat no 73 se făcu ţăndări pe drum.

„Am zis c-o fi tovarăşu´ Lenin", zise unul mai scundac - Buleac, cred că-l chema.

„Nu ştii că Lenin avea cioc? Că doar măcar atât ai învăţat la şcoala aia!", se hlizi acela care aruncase numai portretul lui Dej.

„Ştii ceva bă, boule? Ce, Lenin ăla s-a născut cu barbă? Aiasta o fi fost ezact statuia lui Lenin de când o fost el mic…"

La sfârşitul anului şcoala se prăbuşi singură, într-o noapte. Cred acum că de la nişte bătăi de inimă care-o pisaseră nopţile în care tovarăşa Riri, cum o mai fi arătând acum, venea să ne facă alfabetizare. Iar nopţile, în jurul fostei şcoli, de când ne-au oprit lumina pentru datoriile Primăriei, măcar şoseaua luminează frumos. Şoseaua pe care abia au lipit-o peste vechiul drum clisos, şoseaua aia care cică merge spre Iuropa, unde dracu´ o mai fi şi asta, luminează în toată noaptea. Asfaltul nu a putut să acopere tot prafu´ ăla care-a rămas după ce revoluţionarii l-au aruncat pe moş-om din podul şcoli. Ş-acu, când mă gândesc la vremile ălea, zic eu frumoase, că nu-i vorba aici de C.A.P., îmi tot amintesc, nuş´ de ce, de moş-om. Ca să nu mă gândesc la tovarăşa Riri… Şi beau din halba mea de sticlă neagră.

COSTEL CRÂNGAN

- **Născut** la 26 septembrie 1966, localitatea Jorăşti, judeţul Galaţi
- A absolvit Facultatea de Studii Economice Bucureşti (1991-1995)

Activitate profesională: 1985 - angajat ca tehnician horticol la CAP Jorăşti, 1986-1987 - stagiul militar, 1987-1990 - şef fermă viticolă CAP Jorăşti, 1990-1991 - preşedinte al CAP Jorăşti, 1991-1995 - student ASE Bucureşti. Din 1993, angajat ca redactor al săptămânalului „Imparţial" din Galaţi. 1996-1998 - redactor şi director de marketing al amintitei publicaţii. 1998 -1999 - redactor şef adjunct „Imparţial". 1999-2001 - redactor şef al cotidianului „Imparţial". 2001-2007 - redactor la cotidianul „Viaţa liberă" din Galaţi. 2007- prezent - şef departament „Economie-Investigaţii" la publicaţia menţionată. Colaborări jurnalistice cu:, cotidianul „Adevărul" (1994-1997), săptămânalul „Capital" (1995-1999) şi cotidianul „Ziarul de Brăila" (2007-prezent). Premiat de Comisia Europeană cu distincţia „Reporter European".

Debut ca scriitor: 2007, volumul „Cutia cu păianjeni" (proză scurtă), Editura Senior.

Reviste de specialitate: revista de cultură „Dominus" din Galaţi (peste 200 de articole publicate), la care în perioada 1999-2000 a ocupat funcţia de redactor şef adjunct.

Volume publicate: „Cutia cu păianjeni" (proză scurtă), Editura Senior, Galaţi, 2007

Fragmente din cartea de proză scurtă „Cutia cu păianjeni”

Motto: *„Mila şi adevărul să nu te părăsească; leagă-le împrejurul gâtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale.”* (**Solomon 3,3**)

Petre se trezi buimac. Visase ceva urât. Însă, ca de obicei, la trecerea graniţei dintre somn şi trezie uitase tot. Îi rămăsese doar un gând negru înfipt ca un piron în suflet. *Vise…*, se consolă el. Apoi îşi dădu seama că nu se trezise întâmplător. Cei doi câini pe care-i avea legaţi lângă poartă făceau o hărmălaie infernală.

Se uită la ceas. Trecuse de miezul nopţii. Îşi aprinse o ţigară, îşi trase pantalonii pe el şi se îndreptă spre uşă. Înşfăcă lanterna de pe masă.

- *Care-i acolo, mă?*, strigă el din prag.

Nici un răspuns.

Se îndreptă spre poartă cu paşi şovăielnici. Presimţea ceva neplăcut. Nu era sigur ce, dar avea sentimentul că nu e în regulă. Apa din bălţile din ogradă - plouase zdravăn în ajun - îi pătrunse în pantofii scâlciaţi pe care îi luase la repezeală în picioare. *A dracu’, ce rece e!* gândi.

Deschise poarta. O pală rece de vânt de vânt îl izbi peste faţă. *Nici n-ai zice că-i iunie. Anul acesta pare să fie pe jumătate iarnă*, îşi spuse. Mirosea a tei înflorit şi a iarbă udă.

Îşi aduse aminte brusc de vis.

Se făcea că era copil şi că se juca în lutăria lui Stratan. O râpă hidoasă făurită de mâna omului în coasta unui deal de lângă satul copilăriei lui. Forfotea cu alţi doi puştani. Se jucase de multe ori acolo şi, de aceea, visul i se păruse o întâmplare aievea. Simţea lutul reavăn sub tălpi şi mirosul adânc de pământ. Prindeau păianjeni de pământ. *Gărgăuni*, li se mai zicea prin zonă. Făcuse asta de multe ori. Era simplu. O bucată de sfoară cu o bobiţă de smoală la capăt era introdusă în vizuina voracelui păianjen de pământ. Vietatea se arunca asupra viclenei capcane făurită de ştrengari, despre care credea că-i un gândac, dar rămânea cu colţii veninoşi prinşi în smoală. Sfoara era trasă afară, iar la capătul ei se

afla, de obicei, un ditamai păianjenul, mare cam cât o nucă, captiv al cocoloşului de smoală.

Gărgăunii capturaţi erau ţinuţi în sticle de un litru. Din acelea pentru lapte. Partea cea mai grea era să scoţi păianjenul din inedita undiţă şi să-l bagi în stică. Nimeni nu avea curaj să atingă fioroasele gângănii. De aceea, se foloseau de un dispozitiv dintr-o crenguţă ca o furcă. Se fixa păianjenul cu crenguţa, apoi se trăgea de sfoară până îi ieşeau *chelicerele* din bobiţa de smoală. Nu era o metodă infailibilă. Adesea, gângania era storcită pe altarul ştiinţei…

Petre nu-şi mai amintea de ce prindea păianjenii. Era un fel de sport al copilăriei. Ori un fel de *Animal Planet* pe buza râpei.

Uneori, în sticla în care ţinea doi-trei gărgăuni introducea o muscă fără aripi. Îi plăcea să pedepsească astfel, într-un acces de sadism infantil, sâcâitoarele insecte: le rupea aripile. Câteodată le dădea păianjenilor. Care se repezeau lacomi asupra muştelor, uitând că sunt captivi.

În vis, era tot la „pescuit" păianjeni. Prinsese câţiva. Deodată, sticla-cuşcă se sparse în mii de fărâme. Fără nici un zgomot şi parcă cu încetinitorul. Iar păianjenii începură a creşte. Întâi cât un pumn de copil, apoi cât un pepene, cât un câine, cât o căruţă, cât o casă… Oh, nu se mai opresc!

Se făcuseră nişte păianjeni uriaşi, cu colţii cât fildeşii mamutului şi cu picioarele cât stejarii bătrâni.

A dat să fugă. Dar şi-a dat seama că nu are unde. Era captiv într-o cuşcă de sticlă un pic mai mică decât curtea din faţa casei bunicii. Opt metri pe opt. Devenise musca din cutia cu păianjeni…

Trezia a venit ca o mântuire. Dar încă era speriat. Nu reuşea să fixeze linia echilibrului logic dintre vis şi realitate. La poartă, doar vânt şi întuneric de smoală…

Se întoarse pe călcâie către casă. Exact la vreme pentru a vedea fereastra de la uşa din faţă explodând. Cioburi. Hărmălaia câinilor ezită preţ de o secundă. Apoi izbucni cu şi mai multă forţă. Alergă către casă. Lângă uşă găsi o piatră mare. Cam la o jumătate de kilogram. Înfăşurată într-o foaie mototolită. Desfăcu hârtia. Era acoperită de un scris stâlcit, parcă aruncat în ciudă acolo. Citi: „*O să mori, măi, câine!"*. Se înfioră. *Ce naiba? Cine?... Şi de ce?...,* i se declanşară în minte câteva întrebări.

Intră în grabă în casă şi sună la postul de miliţie. De-abia la al cincilea apel îi răspunse o voce somnoroasă.

- *Alo, da!*
- *Alo, dom' şef?*
- *Mda… Cine mă caută?*
- *Eu, Petre. Am o problemă.*
- *Ce? Ce e? E foc la colectiv? S-a spart casieria*?, se alarmă miliţianul.

- Nici una din astea. Mi-a spart cineva geamul cu o piatră.

- Doar atât?! Şi acesta era motiv să mă scoli în miezul nopţii?! Las-o pe mâine, domnu' inginer…

- Nu pot. Era şi un bilet. Cică o să mă omoare.

După cam un sfert de ceas, pe uliţă se auzi pârâitul ascuţit al motoretei şefului de post. Petre îi ieşi în întâmpinare.

- Vă salut! Iată hârtia!

- Hm… Păi nu zice că vă omoară! Zice că o să muriţi.

- Şi nu-i tot una?

- Păi, nu e! Aşa, de murit murim toţi odată şi odată.

Miliţianul ştia, din experienţă, că în astfel de situaţii trebuie în primul rând să calmezi victima. Şi că nu era cazul de făcut dosar.

Mai avusese de cercetat un astfel de incident în urmă cu câţiva ani, pe când era proaspăt sergent major dornic de afirmare.

Muncise trei luni să facă un ditamai dosarul, iar procurorul i l-a aruncat pur şi simplu la coş. *„Prostii!"*, şi-a argumentat magistratul gestul.

Petre se mai calmă puţin. *Să ştii că boul de miliţian are dreptate. Cel care a scris biletul doar a reamintit un adevăr implacabil,* gândi el.

- Aveţi dreptate, domnu' şef. Cred că m-am pripit…E puţin ridicolă situaţia, dar vă rog să mă credeţi că m-am speriat. Mă scuzaţi că v-am pus pe drumuri.

- Nu mai faceţi plângere?

- Împotriva cui? Împotriva morţii?! Probabil că e o glumă a cuiva…

După plecarea miliţianului, Petre mai zăbovi câteva minute prin curte. Aerul nopţii îi mângâia plăcut faţa. Îi aducea aminte de serile din copilărie, când se juca „de-a v-aţi ascunselea" cu prietenii din mahala. *Ce n-aş da să mai fiu copil!*, îl fulgeră, pe neaşteptate, un gând.

A doua zi, dis de dimineaţă, Petre plecă, ca de obicei, la muncă. Însă îl frământa încă întâmplarea din ajun. *Cine? Şi de ce?*, se întreba el.

Petre nu era genul de lider specific acelor vremi. Lumea nu-l ura. Şi nici nu se temea de el. Era ceea ce definesc psihologii prin *lider natural*. Adică individul care se impune prin el însuşi în comunitate, nu prin acţiunea unor forţe externe. Cum ar fi activiştii de la centru.

Chiar dacă relaţiile dintre oameni erau tulburi, umbrite de angoasă, de teama că *sistemul* i-ar putea pedepsi, Petre găsise calea către sufletul celor alături de care trăia. Căuta să împace şi capra şi varza - un compromis specific, din păcate, intelectualului aflat sub un regim asupritor. O tactică ce uneori îşi demonstra însă, uneori, limitele. *Incidentul telegrama* a fost, de altfel, cel care l-a făcut pe Petre să se întrebe dacă starea de compromis mai e o soluţie.

Totul s-a petrecut în toamna de dinainte. *Conducerea superioară de partid şi de stat* - ah, laşii, nici măcar nu aveau curajul să semneze cu numele lor! - transmisese în teritoriu ordinul ca producţiile pe hectar să fie raportată în întregime. Stenograma sosită la sediu era generalistă în limbajul lemnos specific - *Să se ia toate măsurile pentru apărarea avutului obştesc, care trebuie să ajungă în hambarele poporului în întregime!* - însă activiştii de partid de la judeţ avuseseră grijă să o traducă: *Adică tre' să raportăm douăj' de tone la hectar, tovarăşi!*

Petre le-a trântit verde celor doi activişti veniţi să-l convingă să transmită telegrama cerută de partid: *Nu pot minţi cu atâta neruşinare!*

Activiştii s-au schimbat la faţă, dar nu au insistat. Ciudat e că nici nu l-au turnat. Sau poate că l-au turnat, dar reclamaţia s-a blocat pe undeva, prin sertarele multe, încăpătoare şi supraaglomerate ale Securităţii…

Prietenii i-au reproşat o vreme imprudenţa de a refuza un ordin al partidului. I-au picurat în ureche tot felul de scenarii groaznice, dar el a râs: *Se pare că voi aveţi imaginaţia mai bogată decât securiştii!*

Cam după un an, într-o dimineaţă senină de iunie, uşa biroului lui Petre se deschise brusc. În cadrul ei erau doi bărbaţi bine făcuţi, îmbrăcaţi elegant.

- *Tovarăşul Petre Marinescu?*, întrebă cu voce clară unul dintre ei.

- *Da. Eu…*, se fâstâci Petre.

- *Suntem de la Procuratură. Vă rugăm să ne urmaţi.*

- *Ce s-a întâmplat? E vreo problemă cu…*

Brusc, îşi aminti incidentul cu piatra.

- *Să ştiţi că nu vrea să fac nici o reclamaţie.*

- *Ce reclamaţie?!*, tresări procurorul ce părea să fie şeful echipei. *Am venit să te arestăm pentru uneltire împotriva poporului*.

Petre rămase fără glas. Ştia că nu are rost să se opună, deşi o clipă îl tentă gândul de a o lua la sănătoasa către pădurea din spatele sediului. Se resemnă. Ştia că nu e simplă arestare şi că, în spiritul justiţiei acelor timpuri, deja condamnarea îi fusese deja semnată.

La sediul procuraturii, la judeţ, un procuror cu figura absurd de bonomă - semăna cu vecinul părinţilor lui - i-a citit acuzaţiile: *furt din avutul obştesc, în repetate rânduri, delapidare şi sabotaj*. Apoi a detaliat, lecturând mai bine de două ore o poveste stufoasă, presărată cu zeci de declaraţii anonime ale *„oamenilor muncii"* şi cu o sumedenie de presupuneri. În linii mari, era vorba de moartea unor porci din ferma zootehnică şi despre faptul că ultimul plan de producţie nu fusese realizat *conform indicaţiilor conducerii superioare de partid şi de stat.*

După citirea acuzaţiilor, Petre a mai fost interogat vreme de câteva ceasuri. A povestit în amănunt cum a fost cu *„moartea scroafei numită Stela"* şi a trebuit să

facă faţă unor prelegeri demagogice despre *„reacţionari şi duşmani ai poporului”*. Timorat, Petre a semnat fără să mai citească declaraţia ce i s-a pus în faţă. Nu mai avea nimic de pierdut…

Spre seară, a fost urcat într-o dubă şi dus în beciul Poliţiei. Într-o încăpere de doi pe doi, fără fereastră. Doar cu un pat îngust, din fier, pe care era aruncată o saltea jegoasă şi o pătură cazonă. A stat acolo şase zile şi şase nopţi. Zile şi nopţi apăsătoare. Parcă interminabile. Simţea ritmul diurn doar pentru că ţinuse atent socoteala schimbului de gardieni. Ştia că fiecare schimb e de şase ore şi zgâriase pe perete, cu o mică monedă ce-i rămăsese ca prin minune în buzunar, câte o dunguliţă pentru fiecare schimb. Fiecare patru liniuţe erau tăiate cu o diagonală, semn că mai trecuse o zi.

Cel mai tare nu-l durea singurătatea, ci gândurile. *Ce se va alege de familia mea?*, se întreba el aproape obsedant. Nu-i păsa ce va păţi el. Se temea doar ca alţii să nu aibă de suferit din cauza lui.

În cea de-a şaptea zi i-au dat drumul. Nu înainte ca procurorul cu faţa absurd de bonomă să-i ţină o prelegere lungă despre *responsabilitatea intelectualului în apărarea valorilor socialismului*. A ascultat cu capul plecat, dar a tăcut. Din acea zi, Petre doar a tăcut. Ca un *Sphinx* dezinteresat de trecerea timpului…

A ajuns în sat, şi-a luat pe neobservate bagajul - o valijoară cu câteva haine - şi a plecat, pe jos către gară. L-au găsit, după vreo două zile, în râpa Lupului. Fix la jumătatea drumului către gară. Adică în acel punct “! critic al deciziei când, ajuns la jumătatea drumului, faci pasul care te aduce mai aproape de sosire decât de plecare, deci întoarcerea devine mai grea decât înaintarea.

Trăia. Dar părea mort. Nu vorbea şi parcă nici nu auzea. Doar privea în gol, cu faţa senină şi cu un început de zâmbet în colţurile gurii. Atâta cât să nu fie nici zâmbet, dar nici tristeţe. Un fel de *râsu-plânsu* caracteristic celor cu mintea rătăcită…

Mulţi ani la rând, Petre Marinescu a rămas internat într-un oribil ospiciu dintr-un sat din sudul Moldovei. A ieşit de-acolo printr-o întâmplare. La vreo doi ani după revoluţie, ospiciul - un vechi conac boieresc - a fost revendicat de nişte domnişori veniţi din Franţa. Băieţi fini. Nu ştiau o boabă româneşte, dar avocatul lor a făcut şi pe translatorul, în faţa ţăranilor adunaţi la primărie să vadă dacă nu cumva coloana de limuzine venită în sat a adus ceva ajutoare. *Domnii sunt nepoţii lui Stoilov, boierul care a ridicat conacul*, a spus avocatul.

Cum autorităţile nu prea ştiau unde să mute chiriaşii cu mintea rătăcită, cine a venit cu o idee: să le dea drumul *nepericuloşilor*. Să se bucure şi ei de democraţie, chit că nu prea aveau unde să se ducă. Ideea a fost repede susţinută şi de Senatorul, fost *tovarăş* convertit la economia de piaţă în chiar noaptea de 25 decembrie 1989, când a furat covoarele şi tablourile din judeţeana de partid, punând astfel bazele unui prosper SRL şi a unei fulminate cariere politice. *Tovară..., pardon, domnilor, este momentul*

să îi eliberăm pe fraţii noştri, nebunii, din carcera în care i-a aruncat tirania. În plus, vom face economii substanţiale la bugetul de stat, a cuvântat politicianul, cu mintea în altă parte. *Să-mi bag picioarele, rămân vreo 50.000 de dolari la afacerea asta. Îi transfer la Spital, şi p-ormă îi virez la mine-n sereleu. Le tai factură pe legume. Las' varăş' că pătrunjel şi leuştean creşte în curte, nu tre' varăş' să le mai dau eu,* gândea Senatorul.

Cam în aceste condiţii s-a pomenit Petre, într-o amiază de octombrie neverosimil de caldă, la poarta fostului ospiciu, redevenit ce a fost: conac. Căci roata istorie e rotundă.

Soarele îi mângâia faţa, iar vântul molcom îi răvăşea părul lung. După revoluţie, nu-l mai obligaseră să se tundă. Apoi simţi mirosul. Mirosea a pământ jilav, a tractor fierbinte şi a porumb. Brusc, ca şi cum o mână nevăzută ar fi ridicat o cortină, în mintea lui Petre pătrunse soarele. Pereţii cutiei dispărură, iar păianjenii care-l hărţuiau de atâţia ani se micşorară până la dimensiuni submicroscopice.

Cu un gest precipitat, Petre îşi şterse de pe frunte o pânză de păianjen. Zburau funigeii. Privi de-a lungul drumului. *„Sat european – 1 km"*, scria pe o pancartă alb-albastră. *Sunt liber!,* urlă Petre din adâncul plămânilor. Ba nu, din adâncul sufletului urlă. Apoi porni cu pas molcom de-a lungul panglicii cenuşii de asfalt ce se pierdea în zarea tremurândă. Spre nicăieri…

MIREL FLORICICĂ

Născut la 15.01.1977, Roşiori, Brăila
Studii: la Galaţi, Bucureşti, Iaşi, Moscova;
- desen tehnic în arhitectură, urbanism, amenajarea teritoriului, lucrări tehnico-edilitare, civile, industriale şi agro-zootehnice;
- managementul unităţii de alimentaţie publică;
- istorie şi filosofie;
- politică europeană şi românească;
- culturologie slavă;
- administraţie publică;
- studii doctorale, limba şi literatura rusă
- studii doctorale, filosofie rusă.

Limbi străine (la diverse niveluri):
- Sîrbo-croata, ceha, rusa, italiana, engleza, franceza, germana, portugheza, greaca veche, neogreaca, latina, bulgara, turca, slovena.

Debut: Anticipaţia, 1995

Volume publicate:
„Fantasticul nu iartă pe nimeni“, 2003
„Gagiul gagicilor ratate”, 2005

Alte lucrări:
- „Filosofia luminii”; „Cimitirul Prieteniei Romîno-Sovietice”; „Fericirea de a studia la Ulan-Bator”; „Cum au murit extratereştrii”; „Relaţia public-privat în opera lui Mihail Manoilescu”; „Binele şi Răul în spiritualitatea rusă”.

Stromata întîia
Oare cine vine de la Cimitirul Prieteniei Româno-Sovietice?

Ochiul întîi
Ghici, oare cine vine de la Cimitirul Prieteniei Româno-Sovietice

În odaie ardeau, în total, vreo treisprezece lumînări: două, negre, de o parte şi de alta a patului, - una într-o cupă cu nisip albastru, cealaltă, de la perete, pe o policioară, într-un ţoi de rachiu, bineînţeles, cu rachiu uitat în el; două de botez, dar rămase de la cununia lui Babulică, din vară, cu ştoarfa, într-o găleată ruginită, despre care Babulică afirma că ar fi pierdut-o sfîntu Omilian, venit pe pămînt, la o chindie cu ţigance. Restu lumînărilor, aprinse din exces, erau într-un suport special, adus special de văru Nălăj, specialist în astfel de proceduri. Puţea a guri de neamuri proaste, a băşinele, şi-a usturoi. Bineînţeles, cei mai mulţi, în gîndirile lor, în simulacrele lor, credeau că a început să se strice Babulică. Bătrînu, chelbos, cu fesu deranjat, pufni uşor. Pledu de peste pătură, roz, îi scotea în evidenţă obrazu ras, auriu. Bătrînu Babulică gemu. Cialbata, de aţipise, şuiera. Copilu ăla micu a lui Godinaş de ţinea pe nepoata moşului, pe Apraşca, copchil, de, ce să-i faci, copchilu lu Godinaş, în costum de vînător, dar fără pălărie, că nu-i găsiseră, oricum, costumu era primit de pomană, şi-i puseseră băscuţă din macrame, vru să strănute, nu reuşi, îşi aşeză chiloţii, pe ascuns, şi trase o băşinică.

-Ă! făcu mătuşa tuturor, Haparavţa, ochelarista, şi-i scăpără una după ceafă, de la ea, din balansoar. Dobitocule! Neamu-prost a lu tactu un s-a scris...

-Lasă, dragă, biatu în pace! se supără mă-sa.

Poliţistu Godinaş îşi aşeză musteaţa. Nevastă-sa îl privi, rece:

-Da, sigur, nu comentezi nimica...

Godinaş o privi, absent, năuc, milog, de vroia să-i amintească a cui mătuşă îl plesnise pe balaur, a ei, nu a lui.

-Nu zici nimica, parcă n-ar fi şi fecior-tu, nu de doare inimioara, nu, parcă el nu-i sînge din noiu, numa de alţii de doare sufletu, i-a să fi fost feteaţa ta...

Poliţistu se foi stînjenit pe scaunul incomod, îngust, înalt, şi lăsă capu-n piept, cu imaginea fetei, milog. Chelia îi strălucea, îmbătrînită de nerozie.

Mătuşa Haparavţa se lansă în balansări, uşor, de vreo două ori, desfăcu evantaiu şi bombăni:

-Motălău dracu!... cu cine l-o fi adus în neamu nostru...

Ce e drept, în urmă cu doisprezece ani, Haparavţa îl adusese pe umilu înlocuitor de plutonier, ce tot înlocuitor de plutonier era şi atunci, dar acum era înlocuitor major, la o cină, prezentîndu-l drept cantidat pentru nepoata Apraşca. Fusese o seară reuşită, plutonieru venise cu flori artificiale pentru Apraşca şi bombonele cu iaurt pentru moş

Babulică. Verişoara, de şi-a mai revenit din surzenie, de cînd o duseseră la patru şedinţe de psihanaliză, se simţise şi ea bine, băuse cam un litru de lichiorată, a recitat din romantici, din simbolişti, din dadaişti; ehe, au făcut politică, au giucat ghiul şi toci; moş Babulică a desfăcut două sticle de şampanie expirată; demult numai petrecuseră ei, că fuseseră atunci vreo doi ani teribilistici, cu vremuri nesigure, se schimbaseră guverne, revoluţii şi naufragii sociale. Poţistu, care nu scosese toată seara mai mult de zece cuvinţele, fusese luat de Ualişpica, pe atunci mai surdă, drept un palavragiu. Godinaş, dat cu gel, fricţionat bine de mă-sa-mare cu spirtist, tot privea, pe furiş, ceasul de buzunar împrumutat de la un sergent, cu capac aurit; mai servea, din vîrfu degetelor, cite-o prăjiturică, acele minunate cornuleţe cu varză călită, pe care mătuşa Haparavţa le tot lăudase, povestindu-I că-s gătite de nepoat-sa, Apraşca, sub directa îndrumare a mneaei, după o reţetă secretă a familiei. Bineînţeles, cornuleţele erau opera bucătarului acela zbanghiu, pe care moş Babulică îl crescuse de mic, găsindu-l, pe cînd venea de la un tîrg, la o margine de pădure, într-un coşuleţ de nuiele, golaş, dar învelit cu toporaşi, zambile şi narcise ruseşti. Apraşca, gătită, cu panglicuţe, pudrată, cu buzele ei mici, ochii aceia ficşi, albaştri, spălăciţi, îl tulburase pe bietu Godinaş, acesta uitase tot ce citise din Codul manierelor Supra-elegante, în ultimile trei săptămîni, de cînd se făceau mersurile între coana Haparavţa şi bunica lu Godinaş, de se cunoşteau de la o croitoreasă.

Lumînările alea de la nuntă, deşi erau de botez, deveniseră maronii. Găleata paleolitică. Altfel spaţioasă, camera se umpluse de prea-iubitori ai moşului Babulică, să-l vegheze, pe ultimu ceas din viaţă.

Guă Reovricitu, maimuţoi burlac, morfăia un măr mai mititel, pe furiş, fără zgomot, la intervale dese, cu muşcături microscopice. Guă, năsos, năduşit, nebărbierit, de-l ronţăia la stomacu, se ascunsese, pe banca din lemnu de lămîiţă, lîngă o matahală, probabil vreun gunoier de rudă a soţiei moşului, că şi moşu, îl găsise în vară însuratu. De atunci erau şi lumînările ale două din găleata lu sfîntu Petrea. Guă i le dusese, că fusese cavaleru de onoare. Mare onoare pentru Guă. Domnişoară trebuia să fie, da nu mai fusese, din partea miresei, vreo verişoară din aia mustăcioasă, cu ţîţe mici, în călduri, de şaişpe ani, numai bună de măritiş; că Guă nu s-ar mai fi uitat, lua şi una d-asta, nu mai suporta, om la meserie era, vorba aia, ajutor de tipograf, cu apartamentu lui, avea trei costume, se cheamă că avea stare, dar nu avusese norocu în viaţă. El, mai mult cu şahu, cu tablele şi şepticu, unde era şi admirat pentru isteţime şi vorbe de duh, printre partenerii de gioc, la cafenea, că avea şi cont deschis, deşi nu făcea el datorii prea mari, îşi mai scotea de-un rom din giocuri, pe ici - pe colo, că avea isteţime, citise odată un dicţionar explixativ al elevului, avea în bibliotecă, alcătuită din zece cărţi, şase broşuri cu maxime şi aforisme, nişte enciclopedii adică, vezi bine; doar se ştia că la cafenea nu oricine avea cont, decît foarte puţini, oameni de încredere, doar prinţul Barbajal, *Barbahal* - cum pronunţa

valetul său, avea mai mult, se spune că depăşise de mult valoarea cafenelei, cu tot ce era în ea, şi stocu pe trei luni.

Iar în stînga şedea tatăl miresei, socro lu moş Babulică se cheamă, unu slab, cam hîtru el, deşi om tăcut, cu nişte ăia ochi micii şi albaştrii, ca neamu lor, în costumu vechiu, cu păr alb, deşi abiau trecuse peste cincizeci de ani, cu familion, om cu griji, de mai mult cu porcii se ocupa, avea ceva stare, îi dăduse miresei cinci porci, cînd cu nunta, el pusese şi băutura, adusese şi-un lăutar de-i plăcea lui, unu Cnuşdule, un psihopat bătrîn, de le avea cu vioara, magie, în afară de cîntăreţii ăia doi tocmiţi de moş Babulică, doi prostănăi care se lăsaseră răpiţi, a doua zi la prînz, cînd, ce e drept, toţi erau duşi, de studentul Upş.

Intrase în odaie o aftă de casă, o fată-mare, de noăsprizeci de ani, cu o bonetă portocalie, fosforescentă, într-o rochie largă, cu multe volane, cute, buzunare, şireturi scurte şi nasturi de la mantale soldăţeşti. Fata avea cam 103 kilo, 1,85, başca, puţin strabism. Haparavţa zicea că şi trăgea, dumineca, înainte de slujbă, la măsea, cîte-o votcă dublă, în amestec cu sînge de şobolan. Fata avea nişte fălci portocalii, sprîncenele reunite, şi putea ridica, dintr-o mişcare, deasupra capului, un sublocotenent de infanterie.

-A venit coana Aregtina! raportă mătuşii Haparavţa.

Mătuşa, legănîndu-se, strînse uşor evantaiul.

-Bine, dragă, şi laşi cucoana să aştepte? Mai adu un scaun, că netoţii ăştia n-o să deie nimerica locul...

Coana Aregtina, bunica lu Godinaş, o hoaşcă din tablourile lui Goya, cu o băscuţă neagră, mai pe ceafă, ca revoluţioniştii, năvăli, parfumată, hohotind, cu două batiste, ca nişte fulare, una într-o mînă, una într-o mînă, răcnind, ca la tortură:

-Ăuiliuuu! murişi neică Babulică, ehe! ăuliu! ăuliu!... şi se prăbuşi lîngă patul moşului, luîndu-i stînga între batiste, zdrobită de durere, gata să leşine.

Pe Haparavţa, la atîta durere cîtă vedea, o înnăbuşi plînsu. Un vaer trecu prin mulţime. Moşu, speriat de răcnetele băbăciunii, încerca să-şi scoată mîna din strînsoare. Mulţi, speriaţi de răcnete, se treziseră, că moţăiau, mai toţi de plictiseală. Haparavţa făcu semn fetei şi scăpă evantaiul. La coana Aregtina, milos, se repezi Godinaş, gata să dărîme scaunu, lovind cu umărul pe cineva.

-Lasă, mămăiţă! Nu mai plîngea, că n-a murit, nu mai plîngea, mămăiţă! se milogi poliţistul, încercînd s-o ridice, s-o facă să înţeleagă.

-N-a murit! confirmă şi Apraşca, înduioşată, strîngînd, la piept, copchilu, că văzuse viitorul, într-o fracţiune, ca mine va fi şi ea pe pat de moarte, plînsă, aşa cu mari şi adînci regrete, că timpu trece.

Cialbata şuiera uşor, Guă Reovricitu dăduse-n tuse, că se necase cu măr, se speriase cînd intrase, răcnind, mămăiţa lu Godinaş.

Fata-n casă dăduse pe la nas mătuşii Haparavţa cu un flacon cu oţet, îi ridicase evantaiu, şi o legăna uşor.

-N-a murit, soro, vezi că te aude, nun e mai face şi tu, acuma, atîta inemă rea! porunci Haparavţa.

Mămăiţa lu Godinaş sugheţa, muşcîndu-şi buzele, ochioasă, mîngîind, cu forţă, mîna moşului. Că, ea îşi dorise să se mărite cu moşu, de vreo doi ani îşi dorea, chiar dacă ea era mai mare cu doisprezece ani, ea se ţinea mai bine.

Bătrînu Babulică, de nu ştia să aprecieze pe cine-l iubeşte, că luase pe ştoarfă, tînără şi mustăcioasă, fată de porcari, cu ţîţe dulci şi mici, ce dacă ea îl iubea cu adevărat pe moşu? nu s-au mai găsit pe lume alţii, de teapa ei? dacă o fi vreo obsedantă, dacă l-a luat pentru bani?... greu - greu de spus ceva… Babulică trebuia să se mai gîndească, nu trebuia să se grăbească, la ce-i trebuia lui fată tînără, deşi cuminte? nu avea el ce-i trebuia? nu putea găsi pe potriva lui, femeie în vîrstă, cu seriozitate, ă? Uite-aşa dau unii cu picioru-norocului, că nu ştiu să aprecieze pe cine trebuie, se lasă amăgiţi cu bună-ştiinţă, pierd vremea, da lasă, că vremea trece, ea nu uită, vremea e supremul judecător a toate, aşa spusese şi Marcus Aurelius, ehe, demult, de ce să nu spună, acum, şi ea, coana Kahamarahama, mămăiţa plutonierului godinaş? Păi, dacă Aurelius a zis, iar ea, coana Kahamarahama vrea să zică în identăciune totalmente, atunci de ce să nu zică? pentru că, are tot dreptul, ea a gîndit aceste lucruri pe cînd nu auzise de Marc Aurelius ăla, şi după ce a aflat că din gîndirile ei mai fuseseră enunţate de un împărat de pe Dunăre, cu atît mai mult se vedea întemeiată, se cheamă că acum avea un fundament în cultură, o logistică de care să se servească, de ce n-ar fi făcut aşa ceva? pentru că, doar, cît se poate de independent a ajuns la aceleaşi concluziuni, adică se cheamă aici o întîmplare, hazardul, după cum îi explicase, demult, un cunoscător al lui Spinoza, hazardul acţionase, fiindcă aşa reiese. Ştia mneaei, cetise „Către sine", tratatul scris în cort, între luptele cu năvălitorii, că tătari au fost de cînd lumea, e drept că se numeau de fiecare dată cu totul altfel, cu totul şi cu totul altfel, dar nu poţi nega, şi năvălitori vor mai fi cît lumea, chiar dacă acum nu li se mai zice tătari, ci, mai civilizat: barbari.

Bătrînu Babulică, ostenit, sfîrşit, mişcă uşor buzele învineţite, vru să gavarească vreoceva, dar pufăi, totul tulburîndu-se, auzind, ca de undeva dintr-un puţ, ce se întîmpla în odaie. Vedea nişte fîlfîiri, ceva ca nişte aburi, un gard de piatră; şi, dincolo era noapte, aripile se izbeau, cu furie, una de alta, iscînd ceaţa, şi prin ceaţă ceva ca nişte pitici roşii, veseli, ţopăiau, înnaintau spre el - aflat la capătul unei alei, printer castani enormi, în floare.

O nelinişte rece îl cuprinse; simţi cum doar pe ici - pe colo îi mai rămăsese viaţă, pe burtică, pe la mîini, gîtul, inima - slab, şi capul, dar numai spre exterior, ochii şi fruntea, puţin din creştet. În rest, totul nu mai era al lui, dispăruse, nu putea să le mai simtă, să permită sîngelui să gîlgîie prin venele bătrîneşti, ruginite, ostenite. Ceva ca o arsură, deşi nu prea puternică, îl apăsa spre inimă, dinspre gît. Gîtul dogorea, o ştia, nu putea să mai zică nimic, doar cite un oftat la jumătate de oră, încet, chinuitor, şi ochii - de plumb,

lăcrămoşi, micşoraţi, spre mijlocul camerei - spre tavan, dar greu şi asta, cu dureri.

Lui Guă Reovricitu îi era tare miloşenie de aşa suferinţe ca ale moşului. Reovricitu îl căina, vedea el, că, din cîţi atîţia se grămădiseră în ultimele momente să-i fie alături, cei mai mulţă n-aveau nici-o impresie de sentiment; ceva care să arate că sufereau cu adevărăciune, lipsea. Veniseră ca alde matahala asta de rudă a ştoarfei, la întîmplare. Matahala venise pentru că venise socrul lui moş Babulică, îşi iubea fata, deşi mustăcioasă cu ţîţe mici şi dulci, c-aşa le era neamu, considerase mereu că fata ştie mai bine ce doreşte, mai bine să ieie pe cine i-e drag, decît să sufere mai tîrziu, el asta concepţie avea, nu se opusese, deşi moş Babulică era mai mare cu 35-37 de ani ca ea, ştia toată lumea că fusese dragoste curată, nu din interes, dar nu vroiau să dea recunoaştere. Haparavţa, de exemplu, agitatorul suprem, colportorul şi coordonatorul tehnic, tot urzea cum că pentru avere, pentru partea din moştenire îl luase ştoarfa, de altfel nici nu era ştoarfă, era cinstită, deşi cu ţîţe dulci. Haparavţa nu avea dreptate, şi fata adusese zestre, pe care i-o cheltui tot ea, că moşul nu se opusese, doar Haparavţa se ocupa cu administraţiunea în casa lor; iar în schimb nu ceruse, n-avut pretenţii să devină părtaşă în acte, cum s-ar fi cuvenit. Ba, odată, cînd Haparavţa avea nevoie de bani, pentru nepotul ei minune, studentul Upş, e drept că ăsta mereu avea nevoie de bani, dar atunci fusese ceva special, nu erau trei luni d-atunci, cum care d-atunci? era vorba de o sumă serioasă, ştoarfa făcuse rost, chiar dacă pe studentul Upş nu-l văzuse decît la nuntă, cînd tot Haparavţa îi dăduse bani de dar, şi plecase a doua zi, pe la prînz, cu doi lăutari, şi-o damigeană şterpelită, başca o oală de sarmale în care vomitase cineva, dar îşi dăduse mai tîrziu seama, şi o dată cînd venise pe înserat, pe o ploicică, la Haparavţa, cînd spusese că vrea să intre în francmasonerie. Guă Reovricitu ştia că studentul Upş habar nu are despre *franco-masonerie* - cum o ironiza prinţul Barbajal, sau *Barbahal* – cum *prononţa* valetul său, atunci cînd mai făceau politică, pentru că la club nu era voie, puteai să faci şi închisoare, doar piraţii de pe *Spînzurătoarea Veselă* îşi permiteau, dar ei erau, oricum, ilegalişti, nici nu se punea problema. Studentul Upş era o hahaleră, un personaj meschin adesea, şi mai adesea prostănac, de mergea la concerte doar să facă ochi dulci fetelor urîte, să dea mîna cu oamenii de vază, să primească tutun gratis, să se intereseze de soarta elefanţilor indieni, să mai linguşească pe cite-o cocoană din cele care îl simpatizau, că toate erau boccii şi trecute, deci toate-l simpatizau, să mai accepte, bineînţeles, după ce se lăsa rugat, cite-o invitaţie la vreo serată.

Coana Aregtina, de slăbise enorm strînsoarea, simţi, cu groază, cum moşu, ce prinsese viaţă, ca printr-un vis, îşi trage mîna şi o duce mai spre gît, deasupra inimii. Chiar şi moşului, ce nu făcuse prea mari eforturi, i se păru un miracol, de aceea răsuflă, lung, lung, de uşurare. Răsuflarea lui, însă, fu percepută doar de coana Aregtina, pentru că un zumzet pusese stăpînire pe restul, sub forma unui sunet ciudat, monstruos, de parcă o

fiară pîndea pe undeva, în adîncul moşului. Cu simţurile dilatate, nevricoasă, coana Aregtina, ce înţălăsese că moşu nu-i mortăciune, izbucni în picioare, izbind pe Godinaş, care, de încordare, căutînd expresii elocvente, nu sesizase nimic. Da, Godinaş căutînd cuvinte măreţe, de o înţelepciune rară, expresii menite să figureze ca motto-uri, citate ori suflate cu aur pe frontispicii, rămăsese doar cu intenţia, pentru că nu găsi vorbele alea măreţe, ideile şi gîndirile care să-l facă personaj celebru în istoria ideilor şi gîndirilor; Godinaş, ca alte cazuri celebre, a rămas victima întemeiată a timpului care trece peste, ca un fluviu peste pietricele, peste falsele filosofii, gen wittgenstein, bunăoară, o biată creatură, şi ăsta, a impostorii, snobismului, leneviei unora de a distinge pe deştepţi de prostănaci, obişnuinţei de a lua de bune toate elucubraţiile, toate dejecţiile şi refulările unor obscuri indivizi ce cred că dacă au bani toate orăcăielile lor pe hîrtie vor fi egalele *Republicii* lui Platon sau... Nu, adevărată lucrare face fluviul că înghite şi transformă în nisip ceea ce nu e decît artificiu şi găselniţă, conjunctură, nemerit; să rămînă doar continentele: Platon, Aristotel!... şi ceea ce e mai important, nu toţi kierkegaarzii şi husserlieneii; să rămînă Schopenhauer, nu cretini ca descartesienii, oligoizi ca hegel, ehe... afară din filosofie cu scursurile, bre!... ehe...

Luată cu fiori, coana Aregtina îşi tamponă ocheanele cu batista din dreapta, lăsă dreapta, ridică stînga, îşi tamponă ocheanele, lăsă stînga, ridică dreapta, scînci, o dată lung, o dată scurt, reminiscenţe a răcnetelor cînd luase cu asalt pe moşu, îşi şterse ceva pe la gură, dădu pe la nas cu batista, coborî dreapta, lăsă batista din stînga în dreapta, duse mîna la faţă, se pipăi, îşi aranjă puţin nasul, părul şi gîndurile, luă iar batista, ce fusese în stînga, în stînga, se lăsă prinsă de Godinaş, de umeri, Godinaş o trase de lîngă pat, se ridică şi văru Nălăj, Aregtina mai tresări de vreo două ori, să arate că nu-i trecuse suferinţa, moşu nu vedea însă nimic din toate acestea, el vedea iar nişte păsări, într-un zbor calm, vîslind printr-o ceaţă albastră, indigo, simţind că se prăbuşeşte, încontinuu, vertebră în vertebră, osul în atom, sîngele în clipa cea mai mică.

- ... ăuliu! sughiţă baba.

- Ha’ coană Aregtino, vreai să paţi cevaşilea răutăţi, să-ţi veie cu leşinu, să faci cene şteie ce minunăţie de păţanie... o încurajă, o căină, o alina văru Nălăj, sufletist, că ştia ce suflet pune coana în astfel de evenimente.

- Dar cum dar! Aprobă cineva.

- Hai, bre, mămăiţă!... scînci poliţistu Godinaş, ca un mameluc, autoritar, dar frîngîndu-şi mîinile, că nu ştia cum s-o calmeze.

Coana Aregtina, de trăsese o răchie, înainte de a veni încoa, rîgîi, şi privi, cu ochii ei, ăia, bovini, dar mici, prin cameră, să vază cine ma estea, dacă o înţălege lumea, ce respect i se arată la aşa suferinţă ce avea.

Fata în casă, la porunca mătuşii Haparavţa, trase un mic balansoar, ascuns lîngă un dulap, o coloană şi un cuier în care, nu se ştie de ce, erau atîrnate două pături uzate,

verzi, dar care păreau albastre, pentru că lumina venea prin singura ferestruică, aproape de tavan, la picioarele moşului, chiar mai în stînga, dar soarele bătea de la dreapta, deci grosul luminii era spre picioarele moşului, ce le-o mai fi trebuindu, acum, atîta lumină? Balansoarul avusese o haină şi două coşuri, unu cu bulendre, unu cu mere nespălate, din care, cu siguranţă, prin cine ştie ce magie descoperit, Guă Reovricitu şterpelise, iar fata le lăsă, făcîndu-se că nu vede prea bine şi că se cam grăbeşte să execute ordinele mătuşii Haparavţa, peste picioarele Cialbatei, care, adormită, le întinsese, îndestul ca să strice atmosfera.

- Hai, soro, zău-aşa, ce-ţi veni, cocoană sereoasă, să plîngi ca un copchil, îţi spusei, soro, ce doară, îs cocoană sereoasă, că nu-i mort, doamne-iartă-mă, că e treaz şi ne-aude, îi facem inemă sărmană, şi dumnealui ştii că e romantic, aşa fost-a mereu, şi ne facem, soro, şi chiar şi nouă, mai ales la noi douoă, cocoane sereoase, inemă sărmană, că ne-aude şi... pace!... odată, doamne-iartă-mă, ne lasă, şi nu vrem să-l supărăm... ştii doar că e romantic... tot fredona mătuşa Haparavţa tovarăşei sale, care luă loc, ajutată de poliţist şi de văru Nălăj, în balansoaru aşezat în dreapta, în umbră, sub aripa mătuşii ce se mai legăna în balansoaru ei, ca o stăpînă, făcînd semne discrete, cu evantaiu, fetei în casă.

- Aşa, mămăiţă... aprobă, sfîşietor, poliţistu Godinaş, modul în care coana Aregtina se tolăni în balansoar. Aşa, aşa... Mai hodineşte-te, nu-ţi mai făcea sînge rău, toţi suferim... nu ne place, ştim, dar nu ne place nici cînd vedem că suferi atîtica...

Coana Aregtina, plictisită de nepot, puţin năucă, cam cu jăgărai, năduşită de la atmosfera din cameră, nu-l mai asculta, privi flăcările. Mătuşa Haparavţa, ce şuşotise ceva fetei în casă, începu să gîndească la ale ei, dar privind într-un fel în care oricine îi intra în cătare să fie străpuns, de mustrare, atotştiutoare, cui înroşit prin cavernoasele lor trupuri obosite; cu ochii ei goi, ca a multor oameni, jucînd mereu acel teatru în care actorul uită pentru totdeauna, de la început, cine e el, de fapt nemaiîntorcîndu-se niciodată la cel ce a fost, mutilat, mort, da, un mort care se mai plimbă pe străzi, mănîncă şi consumă oxigenul oamenilor onorabili, un mort dintre morţii cei mulţi, care umplu străzile, care mănîncă şi consumă oxigenul, un mort care pretinde că ştie ce e viaţa, că are soluţie şi putere, o morală - dacă nu singura, cum adesea susţin - sănătoasă; un mort dintre morţii ce au înstăpînit infernul pe pămînt, pentru că alt infern, altundeva, nu mai există, un mort dintre morţii ce conduc destinele, un mort care nu are moarte, pentru că moarte nu are decît cel ce are suflet, iar astăzi, cu greu, se mai poate găsi aşa-ceva, iar cînd cineva îndrăzneşte să înţeleagă realitatea, să arate minciuna, să ceară dreptatea, atunci, totul i se împotriveşte: din laşitate. E răsplătit cu indiferenţă, devine batjocura mulţimilor, un neînţeles periculos care supără urechile lor moarte cu fiorul vieţii; şi atunci, cel ce vrea dreptatea, trebuie eliminat, morţii universului îl cufundă într-un labirint al existenţei, absurd, al mimicimilor, compromisurilor, întîrzierilor, neîmplinirilor, speranţelor deşarte,

fantasmelor, ameninţările şi lipsurile iau cu asalt biata fiinţă aflată în rătăcire printre intestinele acestui monstru: Realitatea. Iar dacă omul întîlneşte pe altul sau alţii ca el, rar se recunosc, trec unii pe lîngă alţii, ca nişte străini, ca nişte duşmani, nemaicrezînd în cevaşilea, obosiţi, o, prea obosiţi, într-un amurg al sfîşierilor cărora le-a fost pradă inevitabilă, în amurgul măruntelor lucrări, într-o măcinare, împuţinare dureroasă, la începuturi, acum doar obositoare, prea obositoare pentru nişte oameni aşa de împovăraţi; iar dacă aceşti oameni s-ar recunoaşte, s-ar însoţi în drum, în revoltă, şi-ar sparge zidul, ar ajunge într-o cameră sau culoar ca acela de mai devreme. Poate că aici au mai fost oameni, asemeni lor, care-au spart vechile zidiri, poate. Dar zidurile timpului se reconstruiesc, singure, îndată, după prăbuşire. Timpul - bolnavul judecător în acest tribunal corupt. Dar, în faţa acestui tribunal nu a fost adus vreodată cineva din cei care deţin puterea, pentru simplul motiv că erau însăşi posibilitatea fiinţării acestui tribunal. Dacă se întîmpla ca unul din ei să piardă puterea, să fie doborît de timp, atunci, îndată se găsea cine să-i ocupe locul, pentru că după putere aleargă întreaga omenire: şi morţii dar şi vii, care mai de care. Şi aici locurile la masa puterii nu erau limitate, hotărîte odată pentru totdeauna. În goana puterii, împăraţi, sclavi, zei, generali, eroi, nebuni, visători, fiare, demoni, îngeri, pînă şi cei mai nemernici viermi. Dar Puterea, nici măcar ea, n-are putere asupra ei; ea e roaba nu a absurdului, a întîmplării, cît mai ales a oamenilor care au creat infernul pentru oameni. Vă puteţi imagina un infern al pisicilor? un infern al căţeluşilor? A vorbit cineva, vreodată, de un infern al crocodililor? Cum ar arăta un infern al fluturilor, fie ei şi cap-de-mort? Pentru purcei, cu siguranţă, infernul este stomacul omului. Omul e infernul pentru tot.

Peste mirosul acela siropos, de guri nespălate cumulate cu băşinelele portocalii de prin toate ungherele, răzbătu, hîrîitură, grăirea mătuşii Haparavţa:

-Vă rog, multă seriozitate...

Dascălul Kiguşcovici fornăi, se bălăngăni, privind, peste umărul taicii Şpreţov, prin lume. Că, veniseră şi ei, de.

Socrul lui Babulică se holba la copanele fetei în casă, huidumă înroşită la faţă, aşezetă, a sfidare, lîngă mătuşa tuturor. Verişoara Ualişpica aţipise. Văru Nălăj, transpirat mai devreme, luat cu răcori între timp, transpira din nou. „Cît suferă", îl plînse socrul lui Babulică. „Sărmanul de el, e inimos, n-ai ce zice, nevoie-mare, are inimioară moare...". Văru Nălăj, în erecţie, tocmai avea crampe, îşi tot imaginase cum o călăreşte pe vreo verişoară d-a ştoarfei, una d-aia mustăcioasă, cu ţîţe mici şi dulci. Văru Nălăj avea în gît, şi-n gură de două ori mai mult, un plăcut gust de dulce, şi nu-nţelegea de la ce. „Suferă, n-ai ce zice..." se foi socrul lui Babulică. Socrul lui Babulică, probabil se gîndea la moş Babulică.

Ştoarfa, fata socrului lui Babulică, de se măritase ea din mare drăgănească trebuşoară cu moşu Babulică, simţea un frig pe la subţiori, îi venea să se scarpine sub

bărbie, dar îşi tot freca lobul urechii din dreapta, deci urechea dreaptă ar veni, după cum ar analiza Berkeley, cel episcop. Şi pentru că nu-şi freca şi ceva pe la urechea din stînga, rezultă că doar la urechea din dreapta avea ea ce avea. De unde, Berkeley ar cocnluziona că la stînga nu avea vreo ceva decît urechea, urechea stîngă. Ce ţi-e cu Berkeley, nene.

-Oh, foc mistuitor, duh şi adevăr!... răcni taica Şpreţov, şi sutana lui negricioasă crescu, nu turn, nu piramidă, ci munte.

Un şuier, cu aburi, se învîrteji prin odaie. Toate lumînările îşi plecară flăcăricile. Toate.

-Au, bubui Şpreţov, în Acela, nu e vreun fel de întunericială, au, zău că nu, ci doar Lumină! Şi ea, Lumina ne face în putere a vedea... se scărpină la el la un ochi.

-Oau!... se auzi din mulţime.

-...Da, zău, ea e Adevărul, acel adevăr ce luminează pe atoate. Dar să nu se-nţeleagă vreo lumină din cele fizice, pentru că atunci de-l luăm doar Soarele nostru, doar atît, nu vom vedea adevărul, nu vom cunoaşte. E foc mistuitor, şi nu e vreo materie oarecare, lemn sau fîn, ci împotriva gîndurilor rele ale cugetului, faptelor ruşinoase, poftelor păcătoase...

-Hîc! suferea matahala, ruda aia a ştoarfei.

Fata în casă frigea, ruşinoasă. Văru Nălăj avea obrăjiorii spălaţi de lacrimi verzi. Mătuşa Haparavţa, iacă, nu se mai balansa, căscase o gură! şi uitase chiar unde e. Doar de la Cialbata venea un zumzet, dormind cu limba afară. Godinaş înţepenise, se îngustase, mai avea vreo 15 kile. Apraşca, tulburată de înălţătorul discurs, tot îndesa pălăria pe căpăţîna copchilului.

-De! iară unde se va găta cu poftele şi multele patimi, acolo se va ridica templu curat şi vrednic de Acela! tună taica Şpreţov, arătînd, înfiorător, cu deş-tu, tavanu roz.

Văru Nălăj scuipă, scîbit de gustul dulce al ţîţelor imaginate. Realizase şi el cît de păcătos era. Templu curat! Templu vrednic... oh! iar el, doar un muritoriu de rînd, care-n loc de templu vrednic, doar la scîrbe se gîndea! oh...

-Da, Aceluia, templu să-i construim, Aceluia... Iar despre duh, singurul care face viaţa, împotriva literei, să înţelegem pe cele *înţelegătoare*, sau *duhovniceşti*. Pentru că acela e Duh, iară Duhul e al lui... E duhul de viaţă...

-Bîch! rîgîi în surdină, îngreţoşată de materialism, scepticism, epicureism şi alte dulcegării, mătuşa Haparavţa. Dom-le, şi căsca o gură!...

-Amen! se trezi verişoara Ualişpica. Auzise prin aţipeală. Psihanaliză curată!

-Astfel, vocifărăiaaa taica Şpreţov, cu mîna stînga pe umărul stîng, cu dreapta, parcă spre sărutare, d-aiurea, cu ochii plecaţi spre dreapta, închişi chiar, cu părul, deşi lins, zbîrlit, astfel vom da vălul la o parte!

-Păi! şopti, fără să vrea, Apraşca spre copchil, tot îndesîndu-i pălărioara.

Nu se ştie de ce, Apraşcăi îi răsunară, aceste vorbe, doar în ea: „cum va primi

cuvîntul despre acestea, sau cu ce înţeles, cel ce laudă desfrînarea sau stricarea pruncilor, cel ce se închină patimilor şi care nu poate cugeta nimic mai presus de trup, cel ce şi-a dat şi mai înainte nişte zei şi pe aceştia i-a cunoscut în actele cele mai ruşinoase?”.

Cu buzele grele de jurămînte făcute cu viteza luminii, Apraşca simţi un ciudat miros de cuc. Privi spre taica Şpreţov, lăcrimînd uşor.

Văru Nălăj plîngea, făr de zgomot, repetînd, poate, „deee ceee?”, „dee cee?”, „de ce?”. Îhî...

-Amen! repetă verişoara Ualişpica, părîndu-i-se că taica a mai declamat ceva.

-Vă rog, multă seriozitate!... atenţionă mătuşa Haparavţa, înspre socrul lui Babulică.

Socrului, îi venise a fuma. Se tot juca, avea nasturi mari, de plastic.

-Amen! făcu taica Şpreţov.

Socrul lui Babulică avu intenţia să se ridice, dar taica reveni, cu mîinile pe piept şi fundu-napoi:

-Dar la închinat, să nu greşim, că nu e închinare spectacolului din templu, ci doar luare a unor umbre drept realitate. Putem să ne închinăm la oricare ceas, oriunde, dacă o faci nu spre, cum speri, a fi văzut de alţii, ci din dragoste de adevăr.

„Ehe”, ofta mătuşa Haparavţa, chiondărîndu-se la poliţiştul Godinaş. „De unde atîta? De unde atîta seriozitate?”.

-Eee adevărat, hohotea taica Şpreţov, clocotindu-i, în sinea Lui, Cuvîntul nu poa fi înţeles şi nici pătruns de mintea noastră omenească. Orice idee ne-am putea face, sau oricum ni l-am reprezenta, el este cu mult mai încoloşa decît tot ce putem cugeta înspre El. Puterea noastră de înţelegere... cîtă vreme se află închisă în temniţa trupului şi a sîngelui, ea se năuceşte şi se trîndăveşte în urma contactului cu această lume materială... Dă, ţmagornici, mintea noastră îşi deă seamă, că prin puterile ei nu e în stare sa vadă cum e Cuvîntul în fiinţa sa, în schimb, din frumuseţea lucrării sale, şi din măreţia fripturilor, adică făptirulor, pardoneală, făpturiilor, o, ţmagornici, făpturi de visare şi bună lucrătură, mintea deduce despre Cuvînt.

-Căci, ce e omul?... plînse Şpreţov, arătînd, nu se ştie de ce, chiar spre Babulică. Ă?... O fiinţă cugetătoate simplă, căreia nu i se mai poate adăuga absolut nimic.

-De! făcu, ne se ştie cine, dar dogit.

-Şi de unde vederea lucrurilor nevăzute, de unde are trupul puterea de a cunoaşte lucrurile cele netrupeşti? Să ştiţi, măi, ţmagornici, că numai printr-o contemplare raţională, după cum se exprima şi învăţătorul nostru, ne putem închipui despre Cuvînt. Că, fiinţa Ccuvîntului nu e, cum cred unii, pentru unul văzută, iar pentru altul nevăzută. Că, după cum fiecare din mădularele sădite în corpul nostru are, prin specificul formei lui, o anumită înclinare spre rostul pentru care l-a menit firea, tot aşa ne putem închipui că trebuie să credem că şi sufletul şi mintea au fost sădite într-un mod propriu şi potrivit scopului de a

cugeta şi a înţelege diferitele lucruri. Nu? Desigur! behăi el.

Ţmagornicii, sfîrşitori.

-Nu există vreo fiinţă care să poată vedea Cuvîntul. Acest lucru, tre să vă desluşesc, nu tre să-l înţelegem în sensul că după fiire fiinţa Cuvîntului ar fi vizibilă, dar ar scăpa privirii făpturii prea ticăloase, ci în sensul că tocmai prin firea sa Cuvîntul nu poa fi văzut. Oau, au, oar ce al- cevaşilea însemnează a vedea cu inima pe Cuvînt, decît să-l contempli cu mintea şi să-l cunoşti astfelu?

-Bîch!

-Să mai ştiţi, vă spui acu, pentru mereu, că-n fiecare din noi există doi oameni. Omul din afară are ca omonim pe omul luntric şi fiecare mădular al celui din afară se regăseşte, sub acelaşi nume, în omul cel din luntru...

La acestea, văru Nălăj scuipă, deşi nimeri aiurea, pe pantalonu său, cu ocheanele aţintite în trecut, ginind ţîţele exterioare ale unei verişoare de-a ştoarfei, verişoară cu ţîţe dulci şi mustăcioase. Sau mustăcioasă, că nici văru nu mai ştia, prea îl rătăcise prin sine discurseala lu taica Şpreţov.

„Da alea interioare?" îşi imagină văru Nălăj, despre ţîţe. De-odată, se lumină, că le văzu şi pe-alea. „Aha!" se cutremură el. „Le văd. Iată-le!" îi veni să ţipe, şi privi, galeş, la taica Şpreţov. Şi ele se cutremurară.

Apoiu, taica Şpreţov, mai gavari, la prostani, că Măreţiul Cuvînt e Viaţă, Adevărăciune... Că dacă n-ar fi vieţuială, nu ar putea trăi cele din lume, că ele trăiesc prin mijlocirea vieţii. Că nu s-ar putea întemeia pe adevărăciune vietăţile existente dacă nu ar proveni de la Adevărul însuşi... Mai gavari că ar fi Înţelepciune, pasemite, Cuvîntul. Aici interveni chiar şi dascălul Kiguşcovici Porfirogenetul, celebru pentru crescătoria sa de rîme, că de la el se aprovizionau ăia de pescuiau prin bălţi, mai încolo, şi dascălul Kiguşcovici Porfirogenetul, care de la o vreme cam umbla cu aleluia prin tîrg, chiar dascălul spuse o cugetare nemaipomenită, cum că voinţa izvorăşte din cugetare, Cialbata şuieră, Haparavţa se trezi să-i amenînţe că e nevoie de multă seriozitate pentru a avea voinţă, sau invers, nu se mai ştie, ei, oricum, aprobară, cineva pufni, dar în plîns, taica Şpreţov le aminti că tre să examineze pînă sîptămîna viitoare dacă, unu, e bine să spunem că stelele ar fi însufleţite; doi, dacă sufletele s-au născut deodată cu trupurile lor; trei, dacă sufletele au fost chemate la viaţă înaintea trupurilor; dacă se poate admite că după sfîrşitul lumii ele vor fi eliberate de corpurile lor; şi dacă, aşa cum ne despărţim şi noi de viaţa aceasta, vor înceta şi ele din menirea de a lumina lumea.

Verişoara Ualişpica a grohăit, iar socrul lui Babulică s-a scărpinat.

Era clar că aceste constelaţii, îşi răspundea văru Nălăj, la ce le amintise, pentru examinare, taica Şpreţov, sînt însufleţite, deoarece şi despre ele se spune că au primit poruncă - ceea ce de obicei se întîmplă numa cu fiinţele cugetătoare. Da, nici o mişcare a unui corp nu se poate face fără să participe la ea şi sufletul lui… e clar că nu pot exista

fiinţe care să nu se mişte. Şi oare n-ar fi cea mai mare nebunie să spui că o astfel de ordine şi o atît de mare regularitate şi înţeleaptă cîrmuire ar putea fi executate şi împlinite de nişte fiinţe lipsite de raţiune?... Pentru că stelele sînt însufleţite şi dăruite cu puterea de cugetare, atunci fără îndoială că la ele putem afla atît progres, cît şi regres.

APOSTOL GURĂU

-Născut la Galaţi 1940
- profesor
- A debutat cu: „Ispita mării verzi“, Luceafărul-47 (395), p. 5 cu pseudonim Constantin Ucuta
- Membru al Uniunii Scriitorilor din 1984
- A publicat: „Începutul verii astronomice“, povestiri, Ed. Cartea Românească, 1978; „Defonia“, roman, Cartea Românească, 981; „Ispita mării verzi“, proze scurte, Cartea Românească, 1986; „Sâmbure înflorit“, roman, Ed. Porto-Franco, 1990; „Agent T.F.P.: Omul Nopţii“, proză narativă, Ed. Logos, 1997, „Celălalt“, eseuri, cronici literare, memorialistică, Ed. Logos, 2000; „Brofft-Moft“, eseuri, cronici literare, Ed. Sinteze, 2003
- Colaborări la revistele: Luceafărul, Ateneu, România Literară, Antares, Oglinda Literară, Porto-Franco, Saeculum, Salonul Literar, Literatorul

CASTITAS

Vila Mon Caprice este o construcţie stranie din doua corpuri unite, cu parter şi etaj, cu trei turnuleţe gotice, pe sub care poţi trece în curte, printr-o poartă; avusese cândva un grilaj din fier şi un sistem complicat de închidere-deschidere. A fost înălţată în anii optzeci ai secolului al nouăsprezecelea de un antreprenor francez, Alfons Dollfuss de Merick, pentru tânăra (şi capricioasa?!) lui soţie, pe care voia s-o aşeze alături de el, într-un confort suportabil, aici, la marginea continentului. Vila a fost vândută unui politician, Onose, care la rândul lui a vândut-o unui profesor de fizică. Profesorul a avut două fete bolnăvicioase, una a şi murit de tânără. Cealaltă - o făptură de roman nordic - blondă, palidă, epileptică (deşi o fire sociabilă) a lăsat vila, după moarte, bisericii catolice de peste drum. Soţul aceleia (un om cumsecade) şi o bătrână menajeră au rămas, să locuiască până la sfârşitul zilelor în casă. Cu o obstinaţie bizară, motivată doar de mirările din copilărie, voiam să aflu amănunte despre vilă. Aşa l-am cunoscut pe parohul Alois, din ordinul franciscan al minorilor conventuali. Parohul se plimba meditativ prin curtea bisericii, printre straturile cu flori, în prejma statuii Sf. Francis din Assisi, ridicată în 1927: "O, Sf. Francisc, fiii tăi din Moldova, împreună cu terţiarii, s-au unii la ridicarea etc. etc." "Dumnezeul meu şi a toate... Eu sunt trimisul marelui rege!"

Alois e un sexagenar falnic, îmbrăcat în veşminte pure ca neaua, cusute cu iscusinţă, are ochii albaştri, faţa roşcovană şi buza de sus cărnoasă. De la distanţă, gesturile lui par studiate, de aproape, îi vezi capul rotund sub un basc mare, privirea ageră, expresia aşteptării şi-i auzi graiul din Moldova de mijloc. Vorbind cu el, părintele pare lipsit de imaginaţie, are însă grija faptelor particulare, semnul sigur al bunului simţ. Nu se conduce după idei generale, nu-i nici un risc să-i taxez de visător. Faptul că-i un bărbat atât de robust mă încurajează. Prea multe informaţii despre vilă şi locuitorii săi nu aflu de la el, pur şi simplu, nu ştie. Îmi arată în schimb biserica şi orga. Într-o nişă, aproape de altar, mă incită să citesc un epitaf scris în latina clasică. Este al parohului Pietro Buono. Lectura mea este însoţită de traducerea lui şoptită: "Aici zac rămăşiţele mutate, ale preacucernicului părinte, magistru din ordinul minorilor conventuali, Daniels Pietro Buono. Administrator al acestei biserici parohiale timp de mai mulţi ani, a reclădit casa, şcoala şi biserica, îndurând multe necazuri şi neajunsuri pentru aducerea călugăriţelor de Sion în pământul provinciei. A întemeiat seminarul de la Hălăuceşti, a fost vicar al diocezei de Iaşi, plin de merite şi zile, plăcut lui Dumnezeu şi confraţilor oameni. A încheiat ultima zi aici, la 25 august 1915. *In memoria aeterna erit*

- Pietro Buono se născuse în Italia în 1835, aici a pastorit între anii 1867-1895, adăugă părintele. El are povestea lui, am să v-o spun, după ce vedem şi orga.

Urcăm la orgă:

- Este un instrument vienez de mare fineţe şi acurateţe, a fost dăruit bisericii de Vasile Alecsandri, tatăl poetului, era catolic, l-a costat şaptesprezece mii de piaştri; părintele Alois palpează aerul cu degete diafane, ca şi cum ar executa o mesă, îl privesc cu încântare. Mă invită în casa parohială, o locuinţă austeră de celibatari, ca să studiez istoriculcomunităţii. Citesc câteva pagini în dactilogramă, sunt extrase din codexuri şi alte cărţi despre vizitele unor misionari catolici ajunşi în secole diferite până aici. Parohul mă veghează, aşezat la spatele meu, pe un scaun. Observ, că erau şi protestanţi în parohie. Subit devine volubil şi ironic:

- Da, zice, am să vă relatez o declaraţie a unui prelat, făcută unei reviste catolice: "Ori de câte ori Papa mătură biserica, gunoiul îl aruncă la protestanţi".

Râd. Citesc; întrerup şi conversez. Mă miră, ca pe atâţia alţii, celibatul preoţilor franciscani.

- E vechi. De la 1216 a devenit obligatoriu. Înainte de această dată, preoţii lăsau donaţiile către biserici urmaşilor direcţi şi, ca să se curme acea stare de lucruri, s-a introdus celibatul. E bun, sublimează credinţa, sporeşte sănătatea,vârsta şi, acum, impozitele. (Aud, deşi stau cu spatele, în vocea parohului sexagenar o mânie suavă, autoironică şi resemnată. Sunt uimit, nu ştiu ce să răspund; tac). Castitatea unui bărbat, continuă el, e greu de imaginat, aici, aproape de Orientul senzual şi primitiv, care, când nu înţelege, adoptă stilul agresiv. Uite, predecesorul meu, Bonaventura, a fost chemat acasă de o nuligestă, s-o binecuvânteze, pretindea că este bolnavă. I s-a aruncat goală în braţe! Părintele a respins-o şi, dezgustat, a plecat la Roma, intrând întrecălugării franciscani.

De data aceasta descifrez în vocea parohului Alois un zvon de mândrie şi triumf, îmi arată, pe un perete, fotografia lui Bonaventura. Ce bizar! Citesc rapoartele, fragmentele din codexuri, cu alţi ochi, şi-n minte-mi străluceşte o ipoteză, aparţine TFP: oare misionarii catolici n-au exercitat de-a lungul vremii o supraveghere şi-un control al castităţiiparohilor franciscani?! *"Orientul senzual"* şi mai adaug eu, desfrânat şi impudic, sceptic şi prozaic, cu libidoul său perseverent, a fost în stare să facă întotdeauna o presiune, chiar o agresiune asupra parohilor franciscani. Iscodesc textele şi-n acelaşi timp îmi imaginez cu blândeţe pe bărbaţii aceia însinguraţi, obsedaţi de masca neprihănirii. Ei înşişi,cred, îşi sporeau temerile în faţa unor eventuale provocări. Nu doresc să mai abordez acest subiect delicat şi, ca să nu se observe, că mă preocupă, încerc o mică diversiune:

- De ce a prins tocmai *aici* filosofia minorilorfranciscani?!

- Vedeţi, oftează parohul, din vechime a existat tristeţea, că nu-ţi poţi împlini viaţa decât la marginea unor civilizaţii.

Aici prindea numai o idee, care să reprezinte o îmbrăţişare directă a naturii, cu

picioarele goale pe pământ, lăudând pâinea săracă, murind dezbrăcat pe lutul gol. Natura şi omul fiind într-o "înrudire cosmică", cultura li s-ar fi părut înstrăinare. "Lăudat fii,Doamne, pentru Sora Apa, folositoare, umilă şi castă, fii lăudat pentru Mama Pământ, care ne hrăneşte şi ne dă tot felul de fructe, florile şi ierburile. Lăudat fii pentru Fratele Vânt..."

Rămân, pentru câteva clipe cu ochii pironiţi în gol, isonurile adânci, curate, ale parohului m-au tulburat.

Reîncep lectura cu aceeaşi ipoteză a castităţiisupravegheate. Oare de ce, la 1630, părintele Paul Bonnici, aflat în vizita pe pământurile restriştii, semnala vicarului din Constantinopol, Dalla Frata, tocmai lipsa unui paroh pentru cele douăzeci de case de catolici?! Pe patul morţii, aceştia, care-şi ziceau papistaşi, treceau la ortodoxie. Le trebuia, se pare, un rug al neprihănirii, un paroh cast, umil şi folositor ca Sora Apa, care să-i uimească pe acei oameni săraci, fără alte bucurii decât amorul. De altfel, Bonnici n-a stat prea mult, nu avea, ce să mănânce.

La 1 646 citesc în *Codex Bandinus,* doi catolici nelegiuiţi din părea locului voiau să vândă unor negustori până şi cimitirul,ca aceia să-şi facă prăvălii acolo. Parohul fusese trimis în ambasadă mobilă în Turcia, lipsea deci simbolul castităţi. Bandini instituie la plecare un *procurator templi.* o reminiscenţă husito-protestantă. un soi de fecior de biserică pentru a se îngriji de păstrarea bunurilor acesteia, îmi spune parohul Alois.

În 1682 parohul Del Monte găseşte comunitatea relativ prosperă, avea o biserică învelită cu ţiglă, dughene şi câteva capre (Vărul Lapte?!). Parohul îşi ţinea enoriaşii sub fascinaţia purităţii sale. Era bătrân; cei tineri, presupun, erau mai impresionanţi, ei puteau aspira mai cu îndreptăţire la metafora - rug ai neprihănirii...

Până la 1735, nu sunt ştiri despre papistaşii de aici, au fugit cu toţii de groaza turcească. Atunci, *un pudre* ascet nu ar mai fi folosit la nimic. Aflu că după Pacea de la Şiştov, din august 1791, Austria ia sub protectoratul său pe catolicii din Imperiul Otoman. între timp, după alte păci şi tratate, se înmulţesc în urbe consulatele apusene şi odată cu ele, catolicii.

În 1838, un consul italian Geymet, ia iniţiativa constituirii unui comitet pentru construcţia unei noi biserici. Comitetul a cerut multe ajutoare de la instituţii şi persoane oficiale din străinătate şi din ţară. Episcopul de Zagreb a fost primul care a donat patru sute de florini. Lista celor, care au dăruit, are, trebuie să recunosc, strălucire. Îmi notez împovărat de titlurile ilustre, nume de regi şi împăraţi. Din scrisori, mă interesau mai ales motivaţiile consulului Geymet. când se adresa regelui Franţei, Louis Philippe: "Devastat de război, de ciumă, iar ultima dată, în 1826, în întregime distrus ce un incendiu, în timp ce nefericiţii săi locuitori, victime ale acestor trei flagele căutau în altă parte refugiu, acest oraş a renăscut foarte repede din cenuşa lui ca pasărea Phoenix ("relever de ses cendres" - of, cât de mulţi s-au folosit de credula sinucigaşa pasăre Phoenix!), mai înfloritor ca

niciocată, datorită comerţului său, prin stabilirea mai multor firme ce negoţ străine, el rivalizând astăzi cu Odessa. Înaintea acestor dezastre, exista o biserică de credincioşi catolici, focul distrugând totul… În ciuda a numeroase căutări, nu s-a putut descoperi până acum amplasamentul ei."

După părerea mea, inclusă în aria neobositului TF, s-ar fi putut depista urmele acelui lăcaş incendiat, folosind *scânteietoarea* ipoteză, deoarece misionarii catolici, care au construit aici, *au îngropat* în fundamentul fiecărei biserici un pergament, pe care au scris un singur cuvânt latinesc *casititas,* strălucind ca flăcările pe comori.

"Totuşi argumenta Geymet regelui, locuitorii catolici crescând la număr, atât datorită dezvoltării relaţiilor comerciale ale acestui port, cât şi stabilirii reşedinţei unor consuli şi agenţi, necesitatea fondării unei biserici, ori a unei capele se impune. Rezultatul unei subscripţii printre aceşti locuitori a fost de a obţine, de la Misiunea din Iaşi, un preot, a cărui întreţinerea fost asigurată pe timp de un an. Apoi, o donaţie pioasă ("une pieuse donnation") recent făcută ce maiestatea sa regele Sardiniei, cea a guvernului din Trieste, despre care avem deja asigurări, adăugate la alte câteva eventuale resurse, va asigura pentru viitor întreţinerea acestei păţanii născute ("la naisante Paroisse"). Umilii dumneavoastră subsemnaţi, prezentând Maiestăţii Voastrg raportul de mai sus, pentru a restabili aici cultul catolic, au onoarea de a implora puternicul Dumneavoastră sprijin, sire, pentru a efectua un proiect atât de lăudabil, ("un louable project"). Regele Franţei a donat 8850 piaştri, mai puţin de cit cel ai Sardiniei, care a dăruit 10250 piaştri. împăratului Ferdinand I al Austriei i se reamintea de " înalta protecţie a religiei catolice din cele două principate dunărene, cu scopul de a putea cune în lucrare un proiect atât de..." Implorau firește, "puternicul ajutor al majestăţii." Prinţului Metternich un om atât de realist, care n-a înţeles niciodată rostul ficţiunilor literare) pe pământ (vai, şi ce carieră aveau să facă peste un veac ficţiunile, utopiile, de tot felul!), i se cerea sprijinul, după ce i se raporta şi lui câte ceva: "Mai întâi că au chemat un paroh, care de aproximativ două luni celebrează un serviciu divin, apoi, s-au numit şefi pentru administrarea bisericii înfiinţate. Cu scopul de a realiza mai repede lucrarea au hotărât să se adreseze suveranilor şi altor personalităţi distinse pentru a solicita dărnicia lor ("leur munificence"). Austria a dat cu una cu alta, 5000 piaştri, adăugând şi pe cei 200 florini daţi de împărat din fondurile secrete (se putea altfel?!). Domnitorul Sturdza a donat 8.850 p., episcopii Paulus Sardi şi Ardoini câte 4562 p. şi, respectiv, 7525 p. supuşii greci şi francezi 1204 p., alţii, alte sume, în fine, s-au adunat 124385 p. Domnitorul Mihai Racoviţă a ordonat pârcălabului său Beldiman să cedeze anume din proprietatea, oraşului terenul necesar pentru construirea bisericii, a casei parohiale şi a cimitirului, o suprafaţă 42/40 stânjeni domneşti Mihai Racoviţă cere între timp generalului Kisselef planul oraşului Odessa, ca model pentru reorganizarea urbei. Inginerul Rizer, catolic practicant, este însărcinat cu reconstrucţia. Planul bisericii 1-a întocmit un arhitect din Torino, la cererea consulului Geymet, proiectul a fost executat

de Rizer. Piatra de temelie a fost aşezată de prefectul Misiunii, părintele Carlo Magni. Acum *se pune* şi faimosul pergament nu se cunoaşte textul, bineînţeles. Eu, suflet roditor, imaginez ipoteze, nu putea fi scris pe el alt cuvinte! decât, mă rog, e ascuns cu grijă, ei bine, da: *castitas.*

Tabloul central, icoana Sf. Ioan Botezătorul, a fost pictat de preotul franciscan Sarullo. Binecuvântarea bisericii a fon-dată la cinci noiembrie 1844, de către episcopul Paulus Sardi.

S-au făcul reparaţii în 1853, 1863, 1893. În 1930, turnurile bisericii au căpătat forma de fleşă. În 1893, o repară parohul Daniels Pietro Buono. El adusese în oraş, încă de la 1867, pe maicile sioniste (cele care se rugau pentru convenirea evreilor şi buna educaţie a tineretului), care şi-au ridicat aici casa şi liceal, după regulile lor, un cartier întreg, făcând concurenţă şcolilor asemănătoare din Iaşi şi Bucureşti. În casa parohială mi se arată, pe un perete, portretul lui Pietro Buono. Pare un bărbat viguros, avea globii oculari uşor bulbucaţi, privirea fermă, pătrunzătoare. A rămas după ei şi amintirea unui om energic, dintr-o bucată. Acum, iată, *m-am copt,* mi se spune povestea lui. Tonul e acelaşi, suav înciudat poate melancoli...; vai agresiunilor asupra castităţii! O iau puţin razna, ipoteza mea se ridică peste marginile posibilului Am drept predecesori, nişte cardinali! Richelieu, cică, îşi închipuia câteodată că era cal. Sărea în jurul mesei de biliard nechezând şi azvârlind din picioare. Apoi, după o oră (îl ţinea destul!), accesul înceta. *Buone feste!*

Povestea parohului Pietro Buono se leagă şi de liceul "Notre Darne de Sion"; nu v-o spun, până nu relatez ce-am văzut la cimitirul catolic (l-am vizitat împreună cu parohul Alois), unde au şi maicile un cavou. *"Beati mortui qui in in Domino morintur"* scrie pe frontispiciul acestuia. Tot acolo, se află şi capela cimitirului, o încăpere igrasioasă şi rece. La subsol este cavoul, cu o uşă grea, metalică, vopsită în verde se deschide cu o cheie mare. Coborâm. Uneori, acolo plouă (se prelinge apa). Mă aşteptam să văd oase omeneşti însingurate, purtând pe ţeste, ca la Kiev, numere de inventar. Nu, osemintele maicilor au fost depuse în zidul criptei. Citesc, la lumina lanternei, numele lor scris pe o placă din marmură albă. Mă interesează, cu precădere, cele care au trăit în deceniul al optulea al secolului trecut. Ele au cunoscut povestea lui Daniels, de fapt, un mic scandal cu proces public. Femeile străine, singure, scorţoase, nefericite şi temerare au adus până aici limbile străine, ştiinţa lucrului de mână, a menajului, a castităţii, severităţii şi bunelor maniere. Iată numele câtorva: M. Vandelina, M. Antoinete, M. Priscila. M. Basiline. M. Wallburga, M. Clarisse, M. Hildebrand. M. Justa, M. Opportuna. M. Loyola, M. Colette, M. Giacoma etc. Într-o nişă separată odihneşte Elizabeta Cantemir, măre Ceciliane. Capela, criptele maicilor şi ale fraţilor minori conventuali au fost construite din granit negru de Suedia, pe cheltuiala unei bogătaşe, Gertrude Schweitzer, este şi ea înhumată aici. Hoţii i-au spart de curând mormântul, căutau aur. Plăcerea distrucţiei, este una activă, hoţii pun în actele

lor o energie concentrată, o hotărâre rece şi bărbătească. Ieşim. Alături, descopăr construcţia funerară a familiei de bancheri Dall'Orso, totul e părăginit, nu mai au urmaşi. Apoi. monumentul unor soldaţi italieni, *morti in terra romena, in 1917:* G. Giuseppe, Marghini Luigi, Ranghini Emilio. Pe cripta lor zace o creangă de salcâm putrezită, asemenea inscripţiei: "*Dal austriaca prigonia consunti. "* Văd şi piatră albă a unui marinar japonez, catolic, care a decedat în port: "A la memoire de ShintaroTsutsumi, mort le 3 fevrier 1921, age 26 ans". Ce fel de lacrimi se folosesc într-un atare exerciţiu de melancolie?! Compoziţia mă interesează! Sunt şi morminte protestante, nici unul nu are o inscripţie în limba engleză, doar în germană. Aş fi dorit să le notez pe cele în engleză, o extravaganţă. O prietenă, profesoară la Universitate, ar fi vrut să se amuze cu o comunicare urmărind, evoluţia englezei (balcanice) în *literatura* epitafurilor. "Vai, sărmanul Yorick!... era o tolbă nesecată de glume!"

Parohul Alois devine aferat, se desparte de mine, nu mi se pare *mişcat* de peisaj, e sigur pe el ca orice profesionist.

Rămân să iau inscripţii în engleză. în derivă, TFP, ca-ntotdeauna, procedează ia imixtiuni, aici unde pasiunile nu mai au substanţă, voi rememora *povestea* lui Pietro Buono, aşa cum mi-a spus *padre* Alois:

- O grecoaică bogată, văduvă, catolică, proprietara mai multor vapoare şi şlepuri, Mandanis Line, s-a înamorat pătimaş de el. Bietul paroh s-a ferit cum a putut de ardoarea damei, încă tânără, doar de câteva... minute sărise peste treizeci şi şapte de ani. La invitaţiile ei, Pietro Buono a vizitat-o acasă. O primea şi la confesional, însă femeia ca nas vulturesc, cu ochi negri şi sprâncene stufoase îl fixa atât de intens, încât, atunci când o privea, nu se putea gândi la altceva, decât la faptul că în ea se strecuraseră toate vicleniile păcatului originar. A început s-o evite, chiar s-o respingă în cuvinte, evoluând de la aluzie la ocări. Avea în oraş faima unui om cast. Dar, deşi o îndepărta, doamna Mandanis devenea mai insistentă, mai sfidătoare, mai îndrăcită. Era la mijloc, probabil, şi convingerea femeii că un bărbat de tinereţea şi vigoarea lui Pietro Buono nu poate rămâne neprihănit. Un zvon, ajuns şi la urechile parohului, îl prevenise că grecoaica făcuse un pariu cinic cu alte doamne, că-l va seduce. Ispitele cărnii fiind mai puternice decât frânele sufleteşti: sufletul trebuie să se plece trupului, nu invers.

Doamna Mandanis avea şi o fată de şaptesprezece am, elevă la "Notre Dame de Sion". Parohul o întâlnea adeseori pe copilă, fie la liceu, unde-i era profesor, fie la biserică. Ca orice inocent, copila se îndrăgostise de tânărul paroh. Văduvei nu-i scăpase nici un amănunt al idilei. Ca să-l compromită pe ingrat, doamna Mandanis a răspândit în urbe defăimarea, cum că fiica ei este însărcinată, iar tatăl viitorului copil nu-i altul decât desfrânatul macaronar, Daniels, plesnind de sănătate, puteri şi maliţie. Şi-ar fi deflorat ea însăşi copila, o, ce oribil, cu degetul, iar cu nişte legături şi perniţe i-ar fi închipuit semnele graviditătii. Copila bocea, se împotrivea, însă era ameninţată cu

dezmoştenirea, dureroasă decadenţă. Doamna Mandanis s-a adresat tribunalului. Avea, bani, deci avocaţi şi martori. Parohul Daniels a apelat la influenţa maicilor sioniste. Severele femei îl credeau nevinovat, ştiau de mult: înfrânarea virilităţii, puritatea erau forţa şi fascinaţia franciscanilor. Bietul Daniels devenise un cobai, pe care se experimentau interdicţii inumane). Sionistele s-au concentrat asupra copilei, dacă era pură, putea răsturna toate acuzaţiile.

În adevăr, la tribunal, fata s-a desprins de mamă. A impresionat urbea, până şi pe consulul belgian, un celibatar convins, care, după proces, a cerut-o în căsătorie. Daniels a rămas nepătat, cu o binemeritată faimă: ziarele i-au făurit o aureolă de sfânt!

Îmi amintesc că, la prima vizită, atunci când am ieşit cu padre Alois din casa parohială, în curtea bisericii, mi-a arătat gardul metalic, care înconjoară incinta:

- Grecoaica 1-a lucrat, pentru ispăşire, îmi spusese, şi a surâs anevoie, din cauza buzei de sus, prea groasă...

"Suavităţi înciudate, singurătăţi convertite", pronunţasem şi eu cu vocea gândului.

La despărţire, ţin minte, am mai aruncat o ultimă privire prin uşa deschisă a lăcaşului: îi radiografiam, îi tomografiam fundamentul, acolo, unde zac un pergament şi o luminiscentă ipoteză... *castitas!*

OMUL NOPŢII

Domnilor Ovidiu Bârlea şi Dumitru Roşca

Temutul comisar al N.K.V.D., Lavrenti Beria, sosise în lagărul de la Vorkuta, în bazinul Pecioarei, dincolo de Cercul Polar de Nord. Noi, prizonierii de război germani şi români, intuisem dinainte câte ceva: în căsuţa subterană a comandantului, se făcuseră pregătiri intense de întâmpinare - curăţenie exemplară, supraîncălzire, rezerve de lemne tăiate, despicate şi stivuite de nemţi, cu meticulozitatea ştiută. Comentasem evenimentul cu dr. Manfred Schultz, maior, un specialist în munca de informaţii din Abwehr. (De ce comisarul nu-şi alesese reşedinţa în oraş şi preferase lagărul de prizonieri? Ipoteze: misiunea strict secretă încredinţată chiar de Stalin, condiţii sporite de siguranţă, obţinerea de informaţii proaspete despre lagăr, de care se interesa Crucea Roşie Aliată, extravaganţa personajului şi dispreţul faţă de notabilităţile locului, care-l temeau etc. etc). Schultz presupunea că ruşii construiau în arhipelagul Novaia Zemlea, în Insula de Sud, un poligon pentru experienţe cu bomba H.

Manfred Schultz era un om modern, al calculului, n-aş spune că nu era şi simpatic, dar nu penetra profunzimea scorburoasă a omului din Ost. Ruta, pe unde trebuia să ajungă în Insula de Sud, ar fi fost aceasta: Vorkuta-Amderma, apoi Krasino (un oraş din

Insulă). Mai erau două-trei săptămâni până la începutul nopţii polare, comisarul amânase vizita, iar acum se grăbea. Numai că nişte uragane puternice, care suflau dinspre Uralii de Nord, îl ţineau pe loc. Noi, de opt ani, după bătălia de la Stalingrad, de când supravieţuiam aici, învăţasem multe despre clima locului, cu ea nu se putea glumi.

Lucram fie la minele de huilă, fie la exploatările forestiere, pentru fabricile de celuloză. în preajma râului Usa, un afluent al Pecioarei (românii îi spuneau Fecioara), gerurile înteţite de vânturi ajungeau la minus cincizeci de grade. Dumneavoastră vi le puteţi doar închipui, noi le-am trăit! Voi reveni cu detalii. Deci, din cauza vremii şi a firii sale, comisarul rămânea trei-patru zile în promiscuitatea lagărului. Fuseseră aici, cândva, şi femei, dar le-au transferat. Se va plictisi?! Ce surprize ne va face? Aşteptam!

- Să sperăm că nu se va înfuria, îi spuneam maiorului Schultz, încât să ne expedieze pe toţi în Insula Singurătăţii (un pământ îngheţat, pustiu, aflat între Novaia Zemlea şi Severnaia Zemlea). Acolo, au paraşutat doi ofiţeri-prizonieri, un căpitan german şi un maior *de-al nostru,* un găgăuţ isteric şi fanfaron. Au scăpat de mizeria din lagăr, de foamete, păduchi, tifos, muncă istovitoare şi exterminare lentă. În urma convoaielor noastre, când ieşeam de la *robotă,* rămâneau pete de sânge de la picioarele degerate, ori cadavre. Morţii arătau întotdeauna graşi, rozi, frumoşi, gerurile sunt cei mai iscusiţi ciocli din univers. Cele mai sensibile la geruri sunt mâinile, picioarele şi obrajii, toate trebuie băgate-n cârpe şi obiele; aburii ieşiţi din gură îi puteai prinde în palme, gata îngheţaţi.

În cea mai mare parte, prizonierii români erau foşti ţărani, în primele luni de şedere în lagăr erau copleşiţi de liniştea, măreţia şi nesfârşirea zăpezilor. În vasta zi polară, omăturile aveau o strălucire ca din alt tărâm. Naturi primitive şi pline de imaginaţie, ei îşi închipuiau că trăiesc într-un basm, cel mai verosimil şi cutremurător, întrucât îi avea protagonişti. Douăzeci la sută din cei chestionaţi de mine aveau impresia că se află în imperiul exotic al unei poveşti. Atunci, ei au stabilit şi cea mai stranie relaţie, care se putea face între scânteierea zăpezilor şi râs. Acolo, nu-ţi rămânea decât să râzi sau să crapi. Dacă râzi mult, nu e bine, dar cât rău mai aveau de îndurat? Lacrimile îngheţau. În lagăr, la muncă, se murea în proporţii dezastruoase şi, totuşi, după un an am constatat şi noi şi germanii, că românii erau mai rezistenţi, fie datorită rasei lor, fie tipului de cultură bazată pe strategia răbdării, ori pe râsul amânării.

A sosit momentul să-mi declin competenţele: eram şi sunt, slavă Domnului, folclorist, specializat în naratologie populară. Lagărul era *un prilej,* unde se spuneau cele mai felurite basme, legende, snoave etc. Adunaţi în barăci, aciuaţi într-un colţişor, mai mulţi prizonieri se încălzeau respirând, sporovăind, râzând, încercau să uite sinistrele uragane care bântuiau locurile. Stăteam în *cercul* lor şi-i ascultam. Am operat astfel două împărţiri ale povestitorilor: cei care debitau basme, legende şi cei care ziceau snoave, anecdote. Ambele tipuri cu particularităţile lor. Iată *un subiect* al primului tip: povesteşte

în ritm lent, cu dese pauze în debitul frazelor, emotiv, participă în manieră infantilă la evenimentele narate, se înduioşează la scenele culminante, are mare putere de interiorizare; acest tip crede în verosimilitatea basmelor, exaltat şi de peisajul exotic (fericiţi cei săraci cu duhul, alt secret al rezistenţei).

Celălalt tip: excelent povestitor de snoave, mare putere de actualizare, detalii locale; neobişnuită dramatizare prin mimică, dar mai ales prin intonaţie şi timbrul vocii; atras de comicul întâmplărilor; povesteşte scenele fără perdea cu naturaleţe desăvârşită; stil pe deplin format, vioi şi nervos, vădit personal; expunere cursivă cu foarte multe gesturi (acest tip uman a legat râsul de strălucirea zăpezilor).

Cred că v-am plictisit, deformaţie profesională. Cu mult timp în urmă, dr. Manfred Schultz, care s-a interesat de terapia umorului în lagăr, îmi propusese să-i prezint trei dintre *snovarii* români într-un spectacol. *Witz-ul* era şi desfătarea lor. I-am prezentat; eu am făcut-o pe interpretul. Autorităţile sovietice au tolerat acea reprezentaţie. Germanii s-au strâns într-o baracă, au improvizat un podium, unde s-au urcat pe rând Gheorghe Butoiaş, Luca Vinca şi Ion Donose. Slabi ca nişte strigoi, vorbeau, mimau şi gesticulau, expresivi până la desăvârşire, aveau un lung exerciţiu.

Butoiaş a spus: *Când mănânci sfeclă şi usturoi, unde-i unul parcă-s doi, Îi cu potcap? şi Păcală a căzut cloşcă.* Îl opream din când în când, ca să pot traduce adecvat; el, atunci, îşi lua o poză de om important, nu de măscărici. Iată prima snoavă spusă de el prizonierilor germani (pun şi spusele lui Gheorghe şi ale celorlalţi pe seama siglei găsite de dumneata, TFP, Travaliul fanteziei populare):

"Într-o duminică dimineaţa, un preot porni la sfânta biserică să-şi facă slujba. Când trecu pe lângă patul preotesei, i se păru că vede lângă ea, pe perna albă, şi al doilea cap. Dar, ca să nu-şi strice inima, cine ştie pentru ce, şi să nu se pripească, îşi căută de drum, ca, după ce va ieşi din biserică, să cerceteze, cum a fost pricina cu preoteasa lui. Preoteasa, temându-se de bucluc, chemă pe doftoreasa satului şi-i spune totul de-a fir-a păr.

- Las', draga mamei, că dreg eu busuiocul, da' ce-ai mâncat aseară?

- D-apoi, ce să mâncăm? Ia sfecle cu usturoi.

- Ei, las' că-i bine!

Când preotul ieşi din biserică şi se ducea acasă, cu gândul să cerceteze fapta preotesei, iaca-i iese baba-n cale şi-i zice:

- Sărutăm mâna, doi părinţi!

- Da ce ai mătuşă, nu vezi bine? Doar eu îs unul, nu doi.

- I... ra, părinte, să am iertare. Am mâncat aseară sfecle cu usturoi, ş-acu, unde-i unul, parcă-s doi.

Bogdaprosti, mătuşă, că te-a scos Dumnezeu înaintea mea şi mi-ai deschis ochii, că şi eu am mâncat sfecle cu usturoi, şi azi dimineaţă, când am trecut prin odaia

preotesei, ca să mă duc la biserică, mi s-a părut că mai este cineva în pat. De nu te scotea Dumnezeu în cale, cine ştie ce poznă mai făceam?!“

Aş mai reproduce şi a doua snoavă, *Îi cu potcap?,* dar teamă mi-e să nu se scrie şi despre *jitiile* lui Gheorghe, c-ar fi fost „vecine cu vulgaritatea“, cum face un comentator pudic de astăzi. Ei, Doamne, din *codru* rupi două timpane, ce-i pasă TFP-ului de eveniment?! Comentatorul este surd!

„O femeie a avut şi ea păcate cu un popă, că de, aşa-i lumea, nu era începutul de la dânsa; şi a dat Dumnezeu şi a făcut un copil. La naştere, întreabă ea moaşa:

- Îi băiat?

- Băiat.

- Da-i cu potcap ca tată-său?“

Nemţii râdeau cu însufleţire; a trebuit să amânăm puţin evoluţia pe scenă a lui Luca Vinca, a fost necesar să devin tâlmaci şi pentru gardienii sovietici; vroiau să înţeleagă şi ei de ce râdeau germanii.

Luca purta o mască de perpetuă uimire, parc-ar fi descoperit lumea întâia oară, *insolita* cu deplină candoare, îmi spusese cândva că oamenilor din satul lui din Maramureş li se adusese învinuirea că-ar fi sfărâmat cu bâtele toate ceasurile văzute, pentru a aboli timpul... Tot el mi-a vorbit şi despre *Omul Nopţii,* un spirit rău care-ar da târcoale satului lor. Eu mi-am permis un abuz: am extins aria de bântuire a duhului, până dincolo de Cercul Polar de Nord...

Luca a debitat: *Ia de nevastă pe cine vrei. Ultima speranţă* şi *Prea lungă.* Prima dintre snoave s-ar încadra în catalogul Aarne-Thompson, între poziţiile 1200 şi 1999. Iat-o: „Un flăcău harnic şi cuminte, venindu-i timpul de însurătoare, se învoieşte cu o fată să o ia de nevastă. Vesel şi mulţumit de nu-l mai ţinea pământul, se duce şi-i spune lui tată-său:

- Tată, am găsit o fată frumoasă, vrednică, cu zestre, mă laşi s-o iau de nevastă?

- A cui e fata, măi băiete?

- A Măriei lui Pricop.

- Aşa! Nu, tată, nu se poate. Aceea-i soră-ta... Şi-ar fi păcat.

Flăcăul, înţelegând cum stau lucrurile, şi-a călcat pe suflet, căci tare-i mai plăcea fata; n-a mai luat-o. După un timp iar se duce la tat-so.

- Tată, am găsit altă fată, mai bună.

- A cui e fata, flăcăul tatei?

- A lui Ion Popa.

- Aaa! Nu, tată, şi aceea ţi-e soră.

Flăcăul s-a întristat mult, pierindu-i pofta de însurătoare. Mamă-sa, văzându-l tot trist, fără curaj - nu se mai ducea nici la horă - se apucă şi-l întrebă într-o zi:

- Dar ce ai, băiatul mamei, de parcă tot îţi plouă şi-ţi ninge? Ţi s-a făcut de

însurătoare, aşa-i?

- Mi s-a făcut mamă. Am găsit fete frumoase, harnice şi cu zestre şi tata nu mă lasă să iau pe nici una.

- Pe cine ai găsit?

- Pe... pe...

- Şi de ce nu vrea, tat-to?

- Zice că sunt surorile mele.

- Ia de nevastă pe cine vrei. Nu ţi-e soră nici una, că nici el nu e tatăl tău".

Alta, *Prea lungă:*

„Mândru trece judele pe drum. Se întâlneşte cu o frumoasă a satului, care se opreşte să-i sărute mâna:

- Ce bâtă frumoasă ai, bade Irimie.

- Frumoasă, da, dar e cam lungă.

- D-apoi! taie din ea şi fă-o mai scurtă.

- Bine, bine, m-am gândit eu, dar deasupra e prea lungă".

Ion Donose era originar din Moldova, din munţi, vorbea în grai. Ion al nostru era o minte suplă, ascuţită, scânteietoare, memoria lui era legată de afinităţi. Uneori când povestea basme, lăsa neîntrebuinţate unele personaje, „am uitat să vă spun", zicea. Cât am stat noi în lagăr, cred că acasă, familile noastre uitau să ne mai folosească, „uitam de voi", spuneau. Ion era pipernicit, ager, nervos. El a spus nemţilor *Naşa ştie; Toderelşi Veronica; Ghici, bărbate, ce-i?* Cel mai greu îmi venea să găsesc transpunerile cele mai potrivite în germană şi rusă, ale frazeologismelor, fireşte:

„O femeie se avea de bine cu dascălul din sat, păcate! Vine bietul bărbatu-său, şi dascălul unde să se ascundă? Se suie pe cuptior şi începe a mânca plăcinte calde, iar omului nici prin gând nu-i trece despre aceasta. Ba femeii încă-i venea să glumească. Şi-i zice:

Plăcinţică rumenită
Cu smântână muruită
Pe cuptior, la spate dată
Şi de biet dascăl mâncată.
Ghici, bărbate, ce-i?!

- Cărămida! răspunse bărbatul.

- Nu! îl întârâta muierea.

- Apăi, dar, nu mă mai năcăjî dijeaba!"

Manfred Schultz se înroşise de plăcere, îi străluceau ochii, mai înviorasem pe germanii lui; şi gardienii sovietici se amuzaseră.

Am mai vizitat barăcile nemţilor de câteva ori. Au venit şi ei la noi cu nişte grupuri vocale: în melodiile lor populare se simţea, datorită interpreţilor, ceva din toxinele

cântecului cazon. Ajunseserăm vestiţi în lumea lagărului.

Nu ne-a surprins când comandantul lagărului, Nikolenko, ne-a invitat să-l distrăm pe „musafirul“ său. Afară, altfel, uraganul zguduia Siberia...

Comisarul Lavrenti Beria, biciul omnipotent al lui Stalin, ne-a primit în căsuţa comandantului. În cuier se vedea şuba lui luxoasă, avea un splendid guler din blănuri de animale polare. Ne-am prezentat în aceeaşi formaţie: Butoiaş, Vinca, Donose; eu foloseam de interpret. Şedea în fotoliu, îmbrăcat cu o rubaşcă fără epoleţi; cizme. Era gras sau buhăit? Era chel, purta ochelari. N-aş zice că părea arogant, mai degrabă avea o atitudine comodă, fără să se lăbărţeze în fotoliu. Îi plăceau anecdotele, poate.

Ţăranii noştri, cu antenele lor treze, îl priveau cu adânc respect pe comisar.

- Explicaţi-le, mi se adresă el neaşteptat de limpede şi profund detaşat, *principiul Sheherazadei;* vreau să râd!

Am înmărmurit; stăteam toţi patru pe aceeaşi linie în faţa *hanului.*

- Sheherazada, băsmuitoarea, lămuri sec şi comandantul Nikolenko; i-am privit uimit, arătau impenetrabili.

Le-am spus oamenilor să zică snoavele, pe care le considerau cele mai frumoase, ei au înţeles însă că se condiţiona ceva. I-am explicat comisarului, pe scurt, că aveau obiceiul să spună câte trei snoave de om, la noi snoava avea încă un rol superstiţios...

A mişcat braţul drept lateral, trebuia să începem.

Butoiaş a zis *Când mănânci sfecle cu usturoi...* Nu a râs. Vinca a *debitat Ia de nevastă pe cine vrei.* Comisarul ascultase atent, dar n-a râs, avea parcă gura zăvorâtă. Agerul Donose a simţit că *hanul vrea să râdă cu dispreţ...* A interpretat ceva din satul desăvârşitei prostii. *Mireasa înaltă: „*Un băiat mărunţel îşi zidi o casă după chipul şi asemănarea lui. Mai cu seamă uşa nu era nici cu un deget mai înaltă decât capul lui, cu căciulă cu tot. Veni vremea să se însoare. Femeia ce o alesese era de două ori mai înaltă decât el. Nunta au făcut-o la casa miresei, dar când a adus-o la casa lui, aici a întâmpinat o piedică: era peste putinţă ca mireasa să treacă uşa. S-au adunat familia, vecinii, tot satul, şi-au început să chibzuiască. Unii au găsit cu cale să-i taie miresei picioarele, alţii capul, dar nimeni nu avea curajul să înceapă.

Tocmai atunci a trecut pe acolo un călător.

- Dar ce vă frământaţi aşa, măi oameni buni? l-au spus pricina.

- Las c-o bag eu în casă, fără să-i tai nimic.

Şi, apropiindu-se de mireasă, deschise uşa, a pus-o în faţa ei şi-i dete un pumn ţeapăn în ceafă. Mireasa speriată să nu-i mai dea unul, s-a plecat. Atunci călătorul o împinse în casă“.

Gura comisarului se deschise puţin, ochii îi străluceau.

Butoiaş a atacat imediat, povestind despre „Moş Toma“:

„Se întorcea de la târg călare pe mârţoaga lui. Aducea cu sine o pereche de

desagi plini cu marfă, pe care, în loc de a-i lăsa ca lumea pe cal, îi luase în spinare. Nişte copii, când l-au văzut, au început să se întrebe unii pe alţii:

- Oare de a ce a luat Moş Toma desagii în spinare?!

- I-am luat, dragii moşului, ca să-i fie mai uşor calului. *Hanul* s-a foit în fotoliu, se pare că-i plăceau snoavele despre proşti.

Ion Donose fremăta şi el, căuta *pie*s*ele* caustice: *Cum au măsurat proştii fântâna:*

„Aveau în sat o fântână adâncă de tot. Vrând ei odată să ştie cât de afundă este, ce le trăsneşte-n gând? Hai s-o măsoare cu oameni! Să vadă de câţi oameni li-e fântâna de adâncă...

Se dau ei şi pun de-a curmezişul gurii fântânii un lemn, şi primarul, care era mai spătos, se lasă în fântână, prinzându-se cu mâinile de lemn, apoi altul coboară şi se prinde de picioarele primarului, apoi altul şi altul...

De la o vreme însă primarului îi era greu de tot. Ce să facă? Oamenii sunt grei şi el nu-i mai poate ţine. în sfârşit, îi vine un gând bun şi strigă celor de jos:

- Oameni buni, ţineţi-vă acum bine de mine c-am să scuip în palme, să mai prind puteri. A desprins mâinile de pe lemn, ca să scuipe.

Nu i-a mai scos nimeni din fântâna“.

Comisarul a surâs:

„- Trebuie să-i scoată, a zis, am să-i rog pe *tovarăşii* români să-i aducă la lumină, vor avea atâta nevoie de ei“ a râs cu hohote, îndelung.

Am tradus oamenilor ce-a spus.

Apoi, comisarul a privit cu severitate spre Nikolenko.

Acela ne-a făcut semn să părăsim încăperea.

* * *

Am comentat cu dr. Schultz întâlnirea cu Lavrenti Beria. Dr. Schultz se posomorâse, mi-a zis ceva de Omul Nopţii.

Furtuna a încetat brusc, cum se întâmpla acolo, începea şi se oprea subit: Ruta Vorkuta - Amderma - Krasino se degajase. Comisarul a plecat spre Novaia Zemlea însoţit de o adevărată escadrilă de avioane speciale. Când am aflat, era prea târziu chiar şi pentru un oftat: într-unul din avioane, erau sechestraţi Butoiaş, Vinca şi Donose, urmau să fie paraşutaţi în Insula Singurătăţii...

Mult mai târziu am aflat că lui Beria îi plăceau enorm snoavele, îi prezentase chiar lui Stalin un cântăreţ, ori clovn, un evreu din Budapesta, Pauker, ajuns apoi şeful pazei la Kremlin. Acela povestea anecdote de se tăvălea de râs *tătucul.* Pe Pauker l-au ucis *caucazienii,* ciripea în plus; aceeaşi soartă a avut-o şi un alt actor evreu, Mihoels, şi

el plin de haz. Comisarul, gelos pe talentul şi popularitatea lui, 1-a omorât în Estonia. Ilya Ehrenburg, un scriitor evreu, susţinea că l-a ucis numai ca să se amuze.

Nu am putut să mă abţin nici în acele momente, memorie de folclorist, i-am debitat atunci lui Manfred Schultz o istorioară orientală:

„ Un scorpion era urmărit de un duşman de moarte. Ajuns pe malul unei gârle, a strigat unei broaşte din apropiere:

„- Trece-mă apa!“ „Dar să nu mă înţepi!“ „Nu! Jur! Fă-mi acest bine şi-ţi voi fi recunoscător“. Părea sincer; şi chiar era în momentul acela. Broasca l-a trecut apa. Dincolo, pe mal, scorpionul a înţepat-o... „Spune-mi, îl rugă broasca muribundă, de ce-ai făcut-o?!“ „Iartă-mă, zise scorpionul, dar aşa mi-i firea“.

CĂTĂLIN ANGELO IOAN

-**Născut** la 18 ianuarie 1962, Brăila
-A absolvit Facultatea de matematică, Universitatea Bucureşti - 1981-1985; Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" Iaşi - Doctorat - 1992-2000
- Conferenţiar la Universitatea „Danubius" din Galaţi, Facultatea de Ştiinţe Economice. Secretar ştiinţific al Facultăţii de Ştiinţe Economice, Director al Departamentului de cercetare din cadrul Universităţii, în prezent: Director al Departamentului de Învăţământ la Distanţă din cadrul Universităţii.
- **A debutat** în anul 2004 - Proză în revista Danubius a Universităţii cu acelaşi nume.
- **A colaborat**: Revista „Dunărea de Jos" Galaţi; Revista „Danubius" a Universităţii Danubius Galaţi; Almanahul literar Dunărea de Jos 2007; Revista Euroeconomica (de orientare ştiinţifică) - s-a ocupat de editarea completă a tuturor celor 16 numere apărute; Revista Analele Universităţii Danubius Galaţi (2002-2006) - m-am ocupat de editarea completă a tuturor apariţiilor din perioada precizată
- **Volume publicate**: Moartea ca o dobândă - volum de proză, Ed. Sinteze Galaţi, 2007, Viaţa ca o uvertură - volum de proză, Ed. Zigotto, Galaţi, 2007, Povestiri despre timp şi spaţii - volum de proză, Ed. Zigotto, Galaţi, 2007; Alfabetica revoltă - plachetă de poezii, Ed. Zigotto, Galaţi, 2007

DEMOLATORII DE AZI, CĂPŞUNARII DE MÂINE

- Să trăieşti, domn' inginer!

- Bună ziua băieţi, spun eu mârâind.

Am uitat să mă prezint...

Mă numesc Ion Revengeanu şi, atunci când nu sunt zidar, zugrav, dulgher, instalator sau electrician, practic meseria de profesor, mai precis: profesor de matematică la o Universitate de provincie...

Pe lumea aceasta sunt patru categorii mari de oameni: ingineri, economişti, profesori şi ceilalţi.

Nu există mai mare jignire pentru un economist decât să-l faci inginer; pentru un inginer, apelativul de economist este o ofensă de neiertat; celorlalţi oameni le este indiferent dacă îi „botezi" altcumva. Pentru un profesor însă, a-l numi oricum altfel decât ceea ce este, devine un lucru pe care nu-l va uita şi ierta niciodată.

Iar am uitat ceva...

Mai există a cincea categorie - una mică, dar esenţială: cea a profesorilor de matematică.

Acesta sau aceasta este o entitate, de regulă plină de ea, ale cărei convingeri despre inferioritatea celorlalţi sunt atât de adânc înrădăcinate, încât a o numi cu un apelativ de inginer, economist sau orice altceva devine o crimă, un sacrilegiu pentru care nici arderea pe rug nu poate aduce purificarea.

Mă uit la cei patru gealaţi şi îmi spun în gând rapid, dar fără echivoc: „dobitoci..."

De ieri, sunt proprietarul unui nou apartament. Locuiam într-o garsonieră devenită destul de mică pentru mine şi nevastă-mea. Cu sacrificii bancare, ne-am hotărât într-o zi ca să ne mutăm. După ce am vizitat câteva „grote" pline de ţurţuri şi stucaturi variind coloristic de la bleumarin la maron, am ales un apartament ce părea mult mai accesibil în tentativele de demolare.

Cum trebuie să părăsim de urgenţă fosta locuinţă, vândută la rândul ei, încep cu sfârşitul: mutatul mobilei. Mă duc, de dimineaţă, într-un en-gros unde ştiu că există câteva duzini de hamali tocmai potriviţi pentru ceea ce am eu de gând. Negociez preţul la 20 euro de persoană şi îi încarc în autoturism.

Ajunşi la faţa locului, mă întreabă la ce etaj am locuit.

- La patru!

Mârâie înfundat, dar nu spun încă nimic. Evident, este vorba de etajul „patru din patru", adică nu există lift...

Cară mobilele pe scară, iar din când în când aud câte o bufnitură înfundată. „Ăsta cred că a fost şifonierul!" îmi spun eu la un zgomot mai puternic. „Asta a fost vitrina. Lasă că şi aşa nu puteam să o sufăr..."

În fine, mobilele şi toate celelalte lucruri sunt puse claie peste grămadă în camion şi hai la drum către noua locuinţă. Ajungem acolo, iar indivizii recidivează:

- Domn' Director, ne e şi nouă sete!

Hai că m-au şi avansat...

- De care suc vreţi băieţi?

- Hai Domn' Ministru ne iei la mişto? Avem noi feţe de suc? Ia şi matale acum nişte vodcuţă d'aia de-a noastră de la Scandic. Câte una mică, din aia de juma de kil, de fiecare!

Plec înciudat de dualitatea socio-politică la care ajunsesem: ministru-matale şi vin cu preţioasa încărcătură.

- Ei, domn Domn' Preşedinte acum mai merge...

„Chiar că mai merge băieţi" îmi vine să le spun, încântat din cale-afară de apelativ.

După ce se „răcoresc" indivizii încep să urce una câte una mobilele rămase parţial întregi. Tot la etajul „patru din patru".

Pe la jumătatea operaţiunii, vine către mine, bălăbănindu-se, „şeful" lor. Precis au terminat vodca...

- Domn' arhitect, vreau să-ţi spun ceva!

- Da, ascult...

- Domne', dacă ştiam că era vorba de atâtea etaje noi nu veneam. Păi ce, avem noi faţă de salahori?

- Şi cum vreţi să facem?

- Păi, uite... Ori cari matale ce a mai rămas, ori ne mai dai câte 10 euro de fiecare.

- Parcă nu aşa ne-a fost înţelegerea!

- Ete na, înţelegere! Parcă Preşedintele nu s-a înţeles cu Premierul şi ce, a respectat vreunul ceva?

Mă uit la patul şi biblioteca ce mai sunt în stradă şi la cele vreo mie de cărţi aşezate cuminţi în saci. Accept.

Mutarea s-a terminat, derbedeii au plecat...

Iată-mă-s în casă nouă!

Încep să privesc cu atenţie în jur. Atunci când am vizitat casa nu m-am uitat prea bine. Era dimineaţă şi mă grăbeam să mai văd multe altele. Rămăsesem la ea pentru că tot ceea ce mai vizionasem fusese oribil. Oricum doresc să schimb foarte multe lucruri.

În sufragerie, văd un bec prins cu un cablu de tavan. Apăs comutatorul. Nu se aprinde. „OK! Lumina nu merge”. Încerc acelaşi lucru şi în dormitor, în baie, pe hol, oriunde. Nicăieri nu funcţionează...

Soţia îmi spune că vrea să se spele pe mâini înainte de a pregăti ceva de mâncare. A cumpărat nişte salam şi nişte brânză de la o alimentară pentru că oricum aragazul nu este montat.

- Du-te la baie că văd că la bucătărie apa nu curge! îi strig eu de pe balconul închis cu geamuri impare adică primul, al treilea şi al cincilea există, iar restul nu.

- Nici la baie nu merge! aud şi încep încet-încet să mă cutremur.

- Ei, lasă că vedem mâine dimineaţă. Acum este târziu. Hai să mâncăm aşa murdari şi apoi să ne aşezăm pe pat îmbrăcaţi cum suntem şi să ne culcăm! N-om muri noi până mâine dimineaţă!

Am uitat să vă spun că suntem la mijlocul lui februarie. O lună dintr-un an din acela în care crapă pietrele de frig...

Pe la miezul noţii mă trezesc cu ţurţuri la gură. Pun mâna pe calorifer şi văd că e bocnă. Aprind bricheta şi la flacăra ei văd că ţeava este tăiată. „Ah, ce grozav, ăştia erau decuplaţi de tot de la căldură” constat eu după ce mă duc şi verific celelalte încăperi.

Adorm spre dimineaţă cu gândul la vodca consumată de nemernici. N-ar fi prins chiar rău...

Spre dimineaţă, visez că sunt în Siberia, într-un lagăr de concentrare. „Ivan Revengici, nu mai sta! Treci la muncă!” aud vocea unui torţionar ce mă izbeşte cu putere cu o curea pe spate.

Deschid ochii şi văd fereastra care s-a deschis de viscolul ce a început peste noapte şi pe nevastă-mea cum încearcă, în zadar, să o pună la locul ei.

- Ionică, fă ceva că nu mai pot!

Încerc şi reuşesc până la urmă ca să o obturez cu şifonierul. Măcar acum nu mai intră zăpada...

A doua zi, încep să caut meşteri pentru reparaţii. Nu găsesc. A treia zi, aflu de un faianţar-zugrav care îmi cere un onorariu echivalent cu trei Oltcit-uri. Nu ştiţi ce este acela un Oltcit? Este un autoturism excelent atunci când merge! Motorul „rage” chiar la viteze mici şi îţi dă o senzaţie ameţitoare. Singurul lui neajuns este că de obicei „stă”... Precum un măgar, are toane exact atunci când eşti grăbit sau te afli undeva pe câmp, pe vreo şosea uitată de lume... În rest, e „băiat bun”. Poţi căra oricât cu el, te poţi urca pe orice munte doreşti şi poţi ajunge unde vrei cu singura condiţie ca să nu i se strice puntea cu diode sau alternatorul sau delcoul sau...

Evident, refuz oferta...

A patra zi, am noroc! Găsesc un meşter, pe Ilie - sudor de meserie, bun la toate, ce mă asigură că ştie să văruiască - vopsească - tencuiască şi care are o echipă formată

dintr-un fost tinichigiu auto ce s-a reprofilat pe gresie - faianţă răspunzând la numele de Dan, Mircea - un fost subinginer de cadastru ce ştie la perfecţie partea electrică şi Sile - un individ care a lucrat la „Spaţii verzi”, dar s-a reprofilat pe instalaţii sanitare.

Stabilim un preţ estimativ şi gata de lucru. Mă asigură că mâine dimineaţă sunt cu toţii la lucru.

Este marţi. Îi aştept de ieri... Astăzi trebuie să mă duc la Universitate. Las cheia la o vecină pentru că şi soţia este plecată la servici.

Când mă întorc la ora 16, surpriză! Toată echipa munceşte de zor...

Ilie mă întâmpină triumfător.

- Şefu’, ţi-am făcut o surpriză! Ne-am apucat astăzi cu toţii să raşchetăm pereţii şi suntem aproape gata!

Mă uit şi nu-mi vine să-mi cred ochilor. Casa este plină de var uscat ce zace peste mobilele neacoperite.

- Măi băieţi, nu puteaţi să puneţi o folie pe mobilă?

- Lasă Şefu’ că curăţă doamna matale! Pune-o la treabă, că muierea dacă nu munceşte începe să se gândească la prostii!

Mă gândesc cu groază ce va zice Maria - nevastă-mea - atunci când va intra pe uşă. Surpriză! N-a spus nimic, dar absolut nimic! A rămas mută. Este dimineaţă acum, iar Maria tot nu scoate niciun cuvânt. Pleacă la servici. Mă întreb: oare se va mai întoarce vreodată?

Astăzi aş vrea ca să stau cu ei. Nu pot. Mi se înmânează o listă de materiale şi scule pe care trebuie să le cumpăr.

- Dar voi nu aveţi nici măcar bidinea sau o găleată? întreb eu, privind consternat lista.

- Ei domn’ inginer (*şi ştie nemernicul ce sunt*) noi ţi-am spus că ne pricepem să facem de toate, dar nu ţi-am zis că avem şi scule!

Aşa este, măgarul are dreptate!

Plec la capătul lumii. La propriu, pentru că sunt obligat să merg cu maşina vreo 50 km prin oraş pentru a procura tot ce mi s-a „ordonat”.

Când vin pe la patru după-amiaza, văd că „meşterii” mei au şters-o. Se pare că nu au făcut nimic.

A doua zi, îi întreb:

- Ce-aţi făcut ieri, ce-aţi mai lucrat?

- Păi te-am aşteptat cu sculele şi materialele, dar greu te mai mişti şi mata... Ia să văd ce ai cumpărat!

Ilie cercetează, vădit nemulţumit, achiziţiile de ieri.

- Şefu’, păi matale, ca inginer, var din ăsta ai luat?

- Ţi-am spus că nu sunt inginer ci profesor! spun eu gata să-l arunc pe fereastră

pe individ.

- Mă rog, cum vrei matale, dar ăsta nu este bun!

- Cum adică nu este bun? explodez eu.

- Păi cu ăsta tre' să dai vreo trei mâini până se acoperă. De ce n-ai luat „Spor"

- Iliuţă dragă, până una alta, banii sunt ai mei, casa este a mea şi iau ce vreau eu, ai înţeles?

- Bine, hai nu fi arţăgos! Am zis şi eu, dar o să vezi că n-o să iasă bine!

- Eu sper să iasă...

De o săptămână, la mine în casă se demolează. Faianţa veche este dată jos cu barosul deoarece este lipită cu clei de oase şi nici o daltă nu este suficient de puternică. Noaptea, când ne culcăm, auzim amândoi minute în şir, loviturile în pereţi, în creieri, în existenţa noastră ca un ecou îndepărtat, dar mereu revenit, dur şi nemilos, a doua zi.

Singurul lucru bun din viaţa mea este că nevasta nu m-a părăsit. Încă...

În fine, a mai trecut o săptămână, timp în care eu am cărat la groapa de gunoi a oraşului gresiile şi faianţa sparte la care s-a mai adăugat şi o găleată de var acum goală, dar fostă plină ochi şi vărsată din greşeală în mijlocul casei.

Primul care se apucă efectiv de lucru este Sile. Toţi au nevoie de apă. Pleacă jos la subsolul blocului pentru ca să închidă coloana şi să poată înlocui robineţii defecţi, de intrare în casă. Doamne, mă gândesc eu, cum au putut cei de dinainte să locuiască în aşa hal de casă? Dar cum n-am văzut eu jalea ce era peste tot? Răspunsul vine mai repede decât mă aşteptam...

La uşă este un individ ce se recomandă a fi administrator al blocului. Începe prin a-mi spune că a chemat el instalatorul zonei pentru că Sile habar nu are de unde se închide apa. Trebuie să dau 30 lei pentru efortul de a fi rotit un robinet. Îmi povesteşte că, de fapt, aici nu a locuit nimeni. Casa era aşa, ţinută pentru vânzare la suprapreţ, iar multiplele defecţiuni apărute inerent într-un bloc vechi fuseseră rezolvate prin anularea definitivă a instalaţiilor.

În fine, vine şi Sile triumfător şi gâfâind.

- Gata Şefu' am rezolvat-o!

Duhneşte a vodcă şi mă întreb: cine pe cine a soluţionat?

Avem apă!!! În sfârşit, avem apă!!!

De-abia aştept ca să vină Maria şi să vadă minunea...

Trece o oră şi îmi schimb rapid dorinţa. Între timp, unul din racorduri, nestrâns suficient, a cedat. Avem apă, dar peste tot în casă...

A mai trecut o săptămână şi au început să se vadă primele roade. Pereţii au fost îndreptaţi, iar prima mână de var dată. Mircea a reparat instalaţia electrică schimbând o serie de cabluri din pereţi ce erau întrerupte. Dan a pus faianţă cam în jumătate de baie şi tot coşmarul pare să fi luat sfârşit.

Este seară şi stau de vorbă cu soţia mea, întrebându-ne cât mai avem...

- Auzi Maria, ce-ar fi să punem televizorul în priză? Nu avem cablu, dar poate prindem măcar TVR1.

- Bună idee, chiar îmi era dor de un film sau măcar ceva acolo care să nu fie nici adeziv şi nici var sau vopsea.

Introduc ştecherul televizorului în priză şi nimic nu se întâmplă. Mă uit atent la cablu, dar acesta pare bun. Nicio ştrangulare sau urmă de întrerupere. Iau creionul de control şi văd că nu e tensiune deloc.

Încep să transpir...

Iau un scaun şi mă sui la doza de unde văzusem că s-a racordat priza. Transpiraţia este din ce în ce mai abundentă, iar inima începe să mă înţepe discret. Mircea a racordat priza la doza ce odinioară folosea antenei colective de pe bloc, demult desfiinţată şi cu parastas făcut. Lîngă ea este doza adevărată, liniştită, virgină...

A doua zi, Mircea sparse peretele aproape terminat şi făcu noul racord. În fine, televizorul merge. Altceva nu va mai putea funcţiona simultan, deoarece a legat toate prizele în serie, iar dacă voi încerca vreodată să pornesc maşina de spălat în timp ce soţia va călca rufele, cablurile din pereţi se vor prăji iremediabil.

Mai trece o săptămână...

Incidentul în care m-am curentat îngrozitor atunci când am vrut să mă spăl a fost uitat demult...

Mircea racordase la doză lumina din baie printr-un cablu ce „curgea" prin masca de la chiuvetă şi evident că avea o „ciupitură". Aceasta se plasase exact pe racordul ce conducea la robineţii metalici ai bateriei. Dimineaţa, atunci când am încercat să rotesc robinetul pentru a mă trezi aruncând nişte apă rece pe faţă, m-am pomenit cu un duş la fel de primenitor aşa, cam de 220 volţi. După ce a fost dărâmată toată masca chiuvetei şi refăcută instalaţia, totul a fost în regulă.

Astăzi, se împlinesc două luni de când am început curăţenia. Casa este curată, văruită, vopsită, gresia de pe hol arată binişor, iar faianţa din baie este încă pe pereţi.

Balconul a fost închis cu tablă până la un sfert din lăţimea geamurilor astfel că, locuind cu faţa spre vest, la vară voi avea acolo cel puţin 50 de grade. Măcar voi face economie la apă caldă, deoarece în ligheanul ce stă tot timpul acolo datorită izolaţiei acoperişului care exact la sfârşitul curăţeniei a cedat, se va aduna destulă apă aproape clocotită.

Mobila este într-o stare jalnică. „Meseriaşii" s-au urcat cu picioarele pe ea şi, cu toată protecţia foliilor pe care le plasasem peste tot, s-a sfâşiat sau zgâriat în zeci de locuri.

„Echipa de şoc" a plecat cu tot cu sculele pe care le-am cumpărat. Ilie şi Sile sunt acum în Spania la cules de căpşuni, iar Dan şi cu Mircea în Cipru la

cules de mandarine.

- Ce zici Maria, mai facem un împrumut ca să schimbăm mobila?

- Ionică, să-ţi spun drept nu mai rezist! Nu mai vreau să aud de meseriaşi în casă câte zile voi avea!

- Ei lasă, bine că s-a terminat! La mobilă nu are ce să se mai întâmple. Dăm comanda, iar apoi vin şi ne-o instalează în casă.

În baie se aude un zgomot asurzitor. Hodoronc, buf, buf, buf!!!

Mă reped ca în timpul unui cutremur şi vederea fliselor căzute prin toată baia mă zgâlţâie rău de tot. Emailul căzii s-a spart în câteva locuri, chiuveta s-a ciobit, iar restul fliselor sunt gata şi ele de călătoria gravitaţională, fără întoarcere. A doua zi, mă duc la magazin şi cumpăr din nou faianţă, adezivi şi ustensile. De data aceasta le pun singur-singurel, aşa prost cum pot, dar poate definitiv.

În săptămânile ce au urmat, am raşchetat tavanul bucătăriei care se umflase, am schimbat sensul apometrelor ce fuseseră montate invers şi alte câteva lucruri minore privind instalaţia electrică ce pica atunci când îmi era lumea mai dragă. Aveam acum curent la prize tras tocmai de la lumina dormitorului. Problema apărea atunci când, de exemplu, dacă Maria se odihnea iar eu vroiam să lucrez la calculator, trebuia să-i acopăr cu grijă faţa, să aprind lumina şi atunci pornea şi aparatul...

Între timp, am uitat să vă spun: am dat comandă pentru mobilă unui atelier renumit. După şase săptămâni de chin şi aşteptare, mobila este aproape terminată. În dormitor, patul dublu este instalat, iar în sufragerie - canapeaua şi fotoliile aşteaptă nerăbdătoare biblioteca. După vreo douăzeci de drumuri la firmă, este gata şi ea. Cărăuşii urcă cu greu cele patru etaje. Când să intre în casă, constată că este mai înaltă decât apartamentul. Forţează, poate-poate o intra. Nu reuşesc decât să facă o brazdă adâncă de vreo doi centimetri în tavan şi o zgârietură la fel de mare pe mobilă. Pleacă şi revin peste o săptămână cu mobila decupată longitudinal, dar suficient acum de modulată încât să pătrundă cu uşurinţă pe uşa de la intrare.

Lasă, îmi spun, ce dacă se văd zgârieturile în partea superioară, bine că aproape s-a terminat!

A mai rămas şifonierul. Am comandat unul cu patru uşi, ce va ocupa un întreg perete, suficient de mare pentru a ne încăpea toate hainele.

Comanda a fost plătită integral, dar şifonierul se lasă aşteptat. Între timp, toate hainele zac pe jos şi este o întreagă aventură ca să găsesc ceva asortat...

În seara aceasta, m-a sunat pe la ora 17, patronul firmei.

- Alo, domnul Revengeanu?

- Da, eu sunt! Gata? am întrebat eu, recunoscându-i vocea.

- Da, veniţi să îl luaţi!

- Păi nu îl aduceţi dumneavoastră?

- Ba da, dar să semnaţi de primire, aici la noi!

- Maria, vine şifonierul! S-a terminat coşmarul! am strigat eu aproape cu lacrimi de fericire.

Sunt în faţa firmei şi privesc în gol...

Acum zece minute am sosit la sediul acesteia. Un angajat m-a luat imediat în primire şi m-a întrebat:

- Camionul unde este ca să-l încărcăm?

- Am venit să văd mai întâi dacă este terminat într-adevăr.

- Haide domnule, este târziu şi mai pierdem timp cu flecăreala! Du-te şi adu maşina ca să venim la matale să-l montăm!

L-am dat uşor deoparte şi am început să mă uit prin atelier. Nici urmă de şifonier. M-am dus la patron şi l-am întrebat:

- Unde este?

- Acolo, nu l-aţi văzut?

- Nu.

- Haide domn' profesor, ce naiba...

Bine că nu m-a făcut şi ăsta inginer...

Am plecat şi, într-adevăr, şifonierul se odihnea în toată splendoarea sa. Din cele patru corpuri nu era decât unul. De fapt nici acela nu era, deoarece fuseseră terminaţi numai pereţii laterali şi capacele, fără spate sau faţă, fără uşi sau balamale, fără nimic, ce mai vorbă...

- Ăăăsta e?

- Da, nu vă place?

Mă uitasem la el şi nu-mi venea să cred ochilor, urechilor şi tuturor celorlalte simţuri. Rar încercase cineva ca să mă prostească aşa, în faţă, dar acum era incredibil.

- Păi n-aţi făcut nimic!!!

- Aaa, spuneţi aşa pentru că n-are uşi?

- N-are nimic!

- Ba da, domn' profesor! Uitaţi-vă acolo, în colţ. Avem toate materialele pregătite. Doar să le asamblăm!

- Văd numai nişte plăci întregi de lemn.

- Aaa, asta nu e o problemă. Imediat le tăiem. Mâine puteţi veni ca să-l luaţi?

- Ce zi este mâine?

- Joi.

- La ce oră?

- Când vreţi.

- Pe la 6 seara e bine?

- Da, perfect! Dar ştiţi ce? Mai bine veniţi vineri la prânz ca să nu mai bateţi

drumul de pomană. Cine ştie ce se mai poate întâmpla?

- Bine, pe vineri.

- Da, ne vedem luni seara!

Stau în stradă şi mă uit absent... M-aş sinucide, dar dacă tot ăştia fac şi sicrie?

Joia următoare primesc telefon de la patron care mă anunţă că, în sfârşit, lucrarea e gata. Îi spun că nu mă mai interesează. Nu mai vreau niciun şifonier.

Peste o oră mă trezesc cu gealaţii la uşă. L-au adus!

În sfârşit l-au adus!

Este numai bucăţi şi se apucă să-l asambleze la faţa locului. Le lipsesc nişte balamale, dar mâine le vor aduce pe toate. În fine, luni şifonierul e pe poziţie. Strâmb, cu uşile ce nu se închid decât din doi în doi, dar există...

Mă apuc singur să pun hainele la locul lor. Între timp, Maria a făcut o criză de nervi şi se află internată în spital.

A doua zi, aflu că banca la care am contractat împrumutul a majorat dobânzile foarte mult.

Nu vom putea plăti aşa că suntem nevoiţi să vindem apartamentul...

MIRCEA IONESCU

- **Născut** la 20 decembrie 1938, la Tg. Bujor - Galaţi.
- Absolvent al Universităţii „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, Facultatea de filologie - specialitatea limba şi literatura română.
- Redactor, apoi, şef secţiei la cotidianul gălăţean *Viaţa nouă.*
- Şef secţie la cotidianul gălăţean *Viaţa Liberă.*
- Consilier editorial atestat de Ministerul Culturii - 1992.
- Redactor şef adj. la ziarul *Acţiunea* al Editurii „Porto-Franco" Galaţi.
- Redactor responsabil al revistei de informaţie *Instanţa Publică* - supliment al revistei „Porto-Franco", Galaţi.
- Director al Editurii *Hypatya* Galaţi.
- Redactor şef al revistei *Hypatya* Galaţi.
- Redactor şef al ziarului *Jurnalul de Galaţi.*
- Director al Editurii şi revistei *Pax Aura Mundi* Galaţi.
- Membru al Societăţii Scriitorilor *„C. Negri"* din Galaţi.
- **A debutat** în literatură, cu un volum de nuvele poliţiste *Moartea paharelor de cristal* publicat la Editura „Junimea" - Iaşi, 1974.

- A publicat:

Singurătatea calului troian, Ed. „Junimea" - Iaşi, 1976; roman.
Adevăr şi metaforă Ed.„Cartea Românească"- Bucureşti, 1988; însemnări de reporter.
Taina bătrânului fort , Ed. „Ion Creangă" - Bucureşti, 1989; roman pentru copii.
O anchetă ratată, Ed. „Porto Franco" - Galaţi, 1990; roman.

Cacialmaua (a patra punte) Ed.„Porto-Franco” - Galaţi, 1991; roman premiat de Societatea Scriitorilor „C. Negri” Galaţi.

Capcana ucigaşă, Ed. „Porto-Franco” - Galaţi, 1993; roman.

Taina spovedaniei, Ed. „Porto-Franco” - Galaţi, 1993; volum colectiv de povestiri, ce poartă titlul celei scrise de Mircea Ionescu.

Misiune Ultrasecretă, Ed. „Hypatya” - Galaţi, 1995; nuvelă poliţistă.

- A mai scris:

- Peste zece scenarii radiofonice **Oameni de seamă**, transmise pe post.
- Peste zece scenarii şi piese de teatru transmise la radio şi televiziune.
- Numeroase scenarii radiofonice pentru copii.

- A colaborat la periodice literare:

- Debutul în revista literară *Tânărul scriitor* Bucureşti - 1954.
- *Cronica* Iaşi; *Ateneu* Bacău; *Tomis* Constanţa; *Luceafărul* Bucureşti; *Porto-Franco, Pagini Dunărene*, şi *Dunărea de Jos*, din Galaţi.

- Premii obţinute pentru activitatea literară:

- Premiu pentru scenarii de film - 1984.
- Premiu pentru creaţie dramatică-1987.
- Premiul Televiziunii Române pentru scenariul de film „Primăvara cailor sălbatici”.
- Premiul acordat de Societatea Scriitorilor „C. Negri” Galaţi, pentru proză - romanul „Cacialmaua”(a patra parte) - 1991.
- Editura „Pax Aura Mundi“ Galaţi a fost premiată la Salonul Internaţional de carte Pentru Copii desfăşurat la Chişinău - 2006.

Într-o primăvară...

*(din volumul **BRACONIERUL**)*

După o noapte de insomnie din cauza unor gânduri cenuşii precum geana orizontului care prevesteşte viscolul, pe la cinci dimineaţa - era încă întuneric adânc afară - m-am hotărât să plec de unul singur la o vânătoare de sitari în lunca Siretului. Zilele lui aprilie abia începuseră, timpul se menţinea umed şi rece, aflasem că trecuseră sitarii mici, fuseseră văzuţi şi câţiva dintre cei mari, semn sigur că se apropie sfârşitul pasajului de primăvară. Dar, mai ştii, poate aveam norocul să dau peste cei leneşi ori întârziaţi.

Cum m-a atins gândul acesta cu palma lui caldă şi alinătoare, parcă am simţit pe obraji adierea rece, înviorătoare a boarei de dimineaţă şi mirosul atât de plăcut al câmpului reavăn din preajma râului, cu un uşor iz de cânepă dubită. M-am ridicat din fotoliul în care zăcusem atâtea ceasuri, şi m-am întins cât eram de lung, trosnindu-mi oasele a dezmorţire.

Când am scos de prin dulapuri hainele de vânătoare şi din lada de tablă puşca, Bic, basetul meu, şi-a scuturat de vreo două ori somnul şi s-a sprijinit cu coada în uşa de la intrare, privindu-mă cu ochii săi rotunzi şi catifelaţi, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Stăpâne, fără mine nu pleci, m-am săturat de liniştea sihăstriei noastre, mi-e dor de câmp, de roua dimineţii şi de truda vânătorii!”... I-am zâmbit cu dragoste:

— Mergem la treabă, băiete!

În clipa aceea s-a liniştit. S-a dus în bucătărie, a înfulecat porţia de mâncare, a băut apă cât a putut şi, când eu, cu tot harnaşamentul pe mine, am deschis uşa, a şi ţâşnit printre picioarele mele şi a coborât în fugă la maşină. Mă îndreptam spre depărtările sinilii ale Siretului, acolo unde ştiam, din alte primăveri, că se află o încâlceală de rugi, arboret de sălcii, plopi şi lemn câinesc, exact ce-i trebuie sitarului să poposească o zi, două pe meleagurile noastre, în lunga sa călătorie spre munte.

Când am lăsat oraşul în urmă, în jurul nostru s-a făcut linişte. Geana sângerie a orizontului vestea că zorile reci se nasc în chinuri şi sub pecetea unor grele păcate, cu lăsări de mult sânge, dar şi cu acea speranţă a unui nou început. Motorul trăgea perfect, în maşină se făcuse cald, iar eu eram fericit fiindcă evadam în natură. Nici nu am băgat de seamă când am străbătut cei vreo treizeci de kilometri, până la drumeagul de ţară care avea să mă ducă spre malul Siretului.

În luncă era ziuă curată; iarba fragedă, plină de rouă, îţi încânta sufletul, sălciile înmuguriseră, păsări de toate neamurile îşi cântau iubirea ori îşi chemau, uneori cu duioşie,

alteori cu poruncă, perechea.

Am lăsat maşina într-o poiană, să o pot zări de departe şi, cu arma în mână, m-am îndreptat spre arboretul care se întindea până la malul râului. Câinele căuta harnic la vreo zece metri în faţa mea şi când, la puţină vreme, a căzut în primul aret lângă un foltan de rugi, am crezut că potaia minte. Se mai întâmplase să confunde o broască râioasă ori un şoarece de câmp cu o prepeliţă. Era încă tânăr şi nu avea experienţă. Nu-mi venea să cred că doar la câţiva metri de locul unde-mi lăsasem maşina se afla vreun sitar. M-am apropiat totuşi, călcând cu grijă, mi-am pregătit puşca şi, când am ajuns la şapte, opt paşi de el, i-am şoptit: „Muşcă!".

Bic a hămăit scurt, sărind în grămada de rugi şi, deodată, ca aruncaţi de o mică explozie, două ghemotoace roşcate- brumării s-au ridicat în aer şi au pornit în zbor unduitor şi înşelător peste crestele tufanelor spre pădurea de plopi. Am slobozit ambele focuri cam cu grabă, a căzut un sitar, celălalt a pierit printre ramurile plopilor şi, dus a fost... Am rămas ţintuit locului întrebându-mă, plin de nedumerire, cum îl scăpasem pe al doilea. M-am mângâiat însă cu gândul că, dubleul la sitari este o performanţă rară.

Între timp câinele, foarte mândru de isprava lui, mi-a adus pasărea căzută. Cioc lung, ochi negri, mari, traşi către tâmple, trup suriu spre maro. De ce mi s-o fi părut mie roşcat? Poate din cauza luminii, fiindcă soarele muşcase din buza orizontului, arătându-şi talgerul roşu-sângeriu ca jăratecul lemnului de salcâm uscat. Am mângâiat îndelung penele moi şi calde ale celei mai singuratice şi mai tainice dintre păsările vânătorului, i-am sorbit mirosul reavăn de iarbă crudă, am scos cu grijă deosebită trofeul din vârful aripii, acea pană minusculă ce se poartă cu legitimă mândrie ca podoabă la pălărie şi l-am aşezat în geantă. Bic şi-a primit bucăţica de glucoză şi cuvenitele laude şi am pornit mai departe. A fost o zi cum nu am mai întâlnit alta în viaţă. Într-o oră am reuşit să ridic vreo douăzeci de sitari, din care am împuşcat doar nouă, dar bucuria mea era imensă. Şi, poate că, m-aş mai fi ales cu încă doi, trei; timp era destul până când sitarii se trăgeau spre marginea pădurii, la umbra deasă, dar s-a auzit un nechezat tânguitor de cal, undeva pe aproape, şi Bic a rupt-o la fugă într-acolo. Nu am înţeles niciodată ce avea de împărţit câinele meu cu caii şi măgarii. Când îi întâlnea, pornea să-i latre până înnebuneau bietele animale şi săreau asupra lui cu copitele, mai-mai să-l omoare pe zărghitul de patruped, dar şi pe mine, stăpânul lui, care încercam să-l potolesc în vreun fel.

I-am auzit lătratul şi am grăbit pasul înspre acea parte a pădurii. Din fericire, de data aceasta am dat peste un cal frumos, înhămat la o căruţă şi legat zdravăn cu un lanţ destul de lung de un plop. Murgul nu arăta nici un semn de nelinişte la zbuciumul câinelui meu. Ba chiar, privea cu oarecare mirare plictisită potaia roşcată din faţa lui, aşa că mi-a venit destul de uşor să-l potolesc, mai ales că părea convins şi el de inutilitatea atitudinii sale războinice. Gândeam că sunt calul şi căruţa pădurarului şi m-am ridicat pe dig să văd dacă se află undeva pe aproape şi stăpânul. Pregătisem anume pentru el o

sticluţă pe care o purtam în geanta de la şold, monedă universală şi foarte apreciată de oamenii pădurilor ori a bălţilor, cu care se plătesc informaţiile despre locurile care ţin vânat. Hotărâsem să rămân şi pentru pânda de seară, într-un luminiş de pădure, când sitarii ies la zborul împerecherii şi chiar să revin a doua zi în zori. Cu un astfel de pasaj te întâlneşti o singură dată în viaţă!

Am ridicat panta abruptă a digului, cu arma în spate şi am descoperit că de partea cealaltă a digului, cât vedeai cu ochii, se întindea o baltă peste care soarele aruncase o punte din argint şi diamante. Boarea vântului o împestriţa cu valuri mici şi repezi, ce dădeau acestei minuni unduirile unei imense eşarfe de borangic. Foltane răzleţe de ţipirig păreau nişte arici somnoroşi, puşi pe harţă, iar perdeaua de stuf uscat care copia malul, o zidire firavă ce ascundea o lume plină de taine şi întâmplări cumplite. O pereche de raţe a săgetat pe deasupra mea şi le-am lăsat să se ducă liniştite în drumul lor. Se formaseră de acum perechile şi era o crimă să dobori una dintre ele.

Am întors capul şi am văzut undeva în dreapta mea, la câţiva metri de mal, o siluetă care frământa apa şi mâlul cu mâinile până aproape de umeri. Era cu spatele la mine şi nu m-a zărit când am apărut pe coama digului. După mişcările pe care le făcea mi-am dat seama că avea ascunse acolo, nişte scule pentru peşte, aşezate din seara precedentă.

Un om să intre în baltă în acel început de aprilie, când la suprafaţa apei erau doar câteva grade peste zero, mi se părea a fi nu o cutezanţă, ci o nebunie! Ce nevoie, ori durere crâncenă l-a împins? După frumuseţea calului şi robusteţea căruţei, nu părea a fi un sărac. Ceva nu era în ordine şi m-a cuprins dorinţa de a-mi lămuri această nedumerire.

I-am făcut semn câinelui să fie liniştit şi am pornit într-acolo. Mirarea mi-a sporit când am văzut că nesocotitul acela scoate din apă un coş împletit din răchită, o capcană primitivă de om nevoiaş, în care nu intră un peşte mai mare decât palma. Pentru un castron de plevuşcă, să-ţi rişti sănătatea, este prea de tot! Părea un lucru fără minte, pe care l-ar fi putut face un nebun, ori un ţăran din satele învecinate, căruia îi mureau copiii de foame acasă. Deşi vremurile erau grele, mai ales pe la ţară, despre oameni care să fi murit de foame încă nu auzisem prin părţile noastre. Am gândit atunci că pentru omul acela, ce se îndrepta spre mal cu coşul în braţe, abia târându-şi picioarele prin mâlul cleios şi adânc, adus de spate ca un împovărat de ani, ori de vreo suferinţă, trebuie să fac ceva. Era o datorie creştinească. Am pornit spre el şi, până să ajung în dreptul lui, am zărit, din loc în loc, încă trei coşuri de răchită, în care se zbăteau înnebuniţi câţiva caraşi, obleţi şi plăticuţe. Nici un peşte mai de doamne-ajută! Şi, tocmai când aşeza cu o grijă deosebită povara pe care o purta în braţe prin păişul de la poalele digului, i-am strigat, puţin cam prea răstit din pricina nedumeririi şi a emoţiei:

— Ce faci aici, măi omule?!...

Mogâldeaţa gârbovită s-a cutremurat de spaimă şi surprindere. A ridicat faţa

spre mine şi a fost rândul meu să mă cutremur. Braconierul din faţa mea era o femeie! Avea trupul firav, cu o faţă mică, vânătă de frig, de parcă ar fi fost frământată din humă, dar cu nişte ochi negri, neobişnuit de mari, în care se oglindea tot cerul primăverii şi pădurea înmugurită. Nu a spus nici un cuvânt. Mă privea năucă şi —A mai rămas un coş acolo, mi-a spus şoptit, arătând cu capul spre partea de unde venise. Din cauza frigului abia mai putea deschide gura.

— Mă duc să-l aduc, i-am răspuns. Pune nişte haine uscate pe dumneata. Cred că ai în căruţă?!

Mi-a făcut semn că are şi am plecat. Când m-am întors, am găsit-o aşezată lângă foc pe un braţ de paie. Era îmbrăcată cu o flanelă groasă din lână şi cu o pereche de pantaloni bărbăteşti. Calul avea o traistă cu grăunţe legată de bot şi ronţăia liniştit boabele, fornăind din când în când. Câinele se lungise la picioarele mele, încercând să aţipească. Soarele se ridicase spre vârful plopilor şi aerul zilei de primăvară se mai încălzise. Doar vântul trecea din când în când, lovind între ele ramurile înmugurite.

Am scos sticla din gentuţă şi i-am întins-o:

— Bea! poate scapi de răceală.

S-a bucurat la vederea ei şi a băut câteva înghiţituri adânci, cu o anume voluptate. În liniştea care căzuse peste noi, se auzea doar cântecul rar al păsărilor şi ronţăitul calului.

— Domnule, spuse aproape în şoaptă femeia. Doresc să fii încredinţat că nu am venit să fur peşte. Să nu-ţi faci despre mine gânduri vinovate. Am hârtie iscălită pentru asta. Să nu-mi scrii acte. Am destule necazuri, ca să mai umblu şi prin judecăţi!

Am negat, clătinând din cap. Mi-am dat seama că datorită costumului meu de vânătoare, m-a luat drept inspector silvic.

— N-ai grijă! Ceea ce ai făcut e o mare imprudenţă! La ce-ţi trebuie peştele acesta? am arătat cu mâna spre cele cinci coşuri rămase la umbra căruţei.

— Pentru o pomenire, domnule, mi-a răspuns bătrâna. Sâmbătă îi fac Pom primului meu bărbat. Se împlinesc douăzeci şi cinci de ani de când a murit. L-am visat de mai multe ori şi m-am gândit că-mi cere un Pom. Mi-a spus: „Dă-mi nişte haine mai subţiri, că tare mi-i cald în astea pe care le am!" Şi aşa este, domnule, l-am îngropat cu lucruri groase, de iarnă, ce aveam şi noi la vremea aceea prin casă. M-am dus şi m-am sfătuit cu părintele Daniel. El mi-a tălmăcit visele, zicându-mi că Gheorghe al meu cere o pomenire şi un Pom. Pentru pomană am avut nevoie de peştele acesta...

Am crezut că glumeşte, ori îşi bate joc de mine. Ştiam că prin satele din jur nu se fac pomeni fără să pui pe masă peşte şi măsline. Dar chiar aşa?!

— Puteai să-l cumperi din piaţa oraşului, ori de la pescari. De ce să intri dumneata, femeie în vârstă, în baltă la o vreme ca asta? E boală sigură! Nu-i păcat să-ţi baţi joc de sănătate?

Femeia adună din jurul ei câteva găteje şi le aruncă peste jarul care dogorea. Mi-am dat seama că făcea lucrul acesta să-şi pună ordine în gânduri:

— Pentru pomenirea lui Gheorghe aveam nevoie de peşte prins la coş. Domnule, oamenii de astăzi nu mai ştiu, ori nu mai vor, să pescuiască aşa. Coşul a fost dintotdeauna unealta săracului. A celui mai sărac şi năpăstuit pescar!

Am simţit că spusele ei învăluie o taină. Chiar şi răgazul de gândire pe care şi-l luase până să-mi răspundă la întrebare, era semn că bănuiala mea putea fi întemeiată.

— După cum arată calul şi căruţa, dumneata nu pari a fi atât de săracă, încât să nu poţi cumpăra câteva kilograme de peşte! Bucăţi mari, nu firfirei ca aceştia!

A zâmbit în colţurile ochilor şi mi-a răspuns cu o anume mândrie:

— Nici nu sunt, domnule! Bărbatul meu de acum este cinovnic la stat. Luăm bani de două ori pe lună. Avem casă frumoasă şi gospodărie mare. Avem vie, grădină de legume, păsări, animale de tot felul... Avem de toate, poate mai mult decât ne trebuie. Da', pentru pomenirea lui Gheorghe, pentru liniştea sufletului său, îşi ridică ea ochii spre cerul senin, aveam nevoie de peşte prins la coş. Acolo unde este el acum, să nu creadă că l-am uitat! Cum să uit?... Cum poţi să uiţi dragostea dintâi?!... Dacă m-am măritat după aproape douăzeci de ani de văduvie şi după luni şi luni de chibzuinţă şi de vorbe cu cele trei fete ale mele, am făcut-o gândindu-mă că ele îşi au casa lor acum, familiile lor, iar bătrâneţea în singurătate şi văduvie este urâcioasă şi apăsătoare. Îţi duşmăneşte sufletul, te înrăieşte şi îţi înveninează zilele pe care Dumnezeu ţi le-a lăsat să le trăieşti. Am destui ani, domnule, şi pot spune că de acum viaţa mea, s-a scuturat de bucuriile cele mari, precum copacul de frunze, toamna. Vântul îl bate, ramurile i se mişcă, viu este numai pe dinăuntru, altminteri pare uscat! Aşa-i şi omul de la o anumită vreme. Şi pentru el anotimpurile vieţii se schimbă, da' nu mai vin iară!... Şi de-or veni, de-o fi ceva acolo, cum spune Cartea Sfântă, îşi ridică ea ochii spre cerul senin al zilei de primăvară, noi nu ştim şi nu avem puterea să pătrundem spre acel adevăr înfricoşător şi tainic. Zicem că trăim o viaţă, dar de fapt, trăim un an cu anotimpurile sale! La ce să te zbuciumi, la ce să te frământi că altul este mai bogat ori mai mulţumit de viaţă ca tine? Totul e fum, abur şi ţărână. Rămâne din om, din huma întrupării noastre, doar amintirea. Dar şi aceea se uită mai devreme sau mai târziu. S-au prăbuşit în tină împărăţii ce păreau sortite să dăinuie o veşnicie, darmite o fiinţă nevolnică şi neajutorată, cum e omul! Parcă de-am să mor şi eu, atunci când se va întoarce fila cernită a calendarului, o să-şi mai amintească fetele mele de Gheorghe? Fetele poate, să nu vorbesc cu păcat, că le-a fost tată, da' copiii lor?... Ne-or uita şi nu poţi să-i condamni pentru lucrul acesta. Uite-aşa ne ducem toţi în uitare, domnule! Pierim şi duşi suntem pentru totdeauna!...

Mi-am dat seama că aveam în faţa mea o femeie înţeleaptă şi că norocul mi-o scosese în cale, tocmai într-o vreme când nu găseam răspunsurile cele mai potrivite la

multe dintre întrebările care-mi bântuiau mintea. Am tăcut şi i-am arătat, prin privirea mea, că sunt pregătit s-o ascult. Ştiam că fac parte dintre rarii oameni care au darul preţuirii unor poveşti din alte timpuri. Mai cunoşteam că, prin felul meu de a asculta, îi îndemnam pe oameni la mărturisiri. Nu oricine are acest har. Femeia m-a cumpătat şi a pătruns cu privirea până în străfundul sufletului meu. Poate s-a îndoit o clipă, fiindcă a tăcut preţ de câteva bateri de pleoape, scormonind ţărâna dinainte-i cu o crenguţă uscată de plop, dând la o parte învelişul de frunze ruginii, ca şi cum ar fi înlăturat anii care au trecut. Apoi, a început să vorbească rar şi stins, cu glas de mărturisire:

— Domnule, eu am fost o fată frumoasă!... Frumoasă de se mirau oamenii când mă vedeau trecând pe drum, dar săracă, tare săracă şi am rămas de mică fără mamă. La vreo doi ani după ce am coborât-o în pământ, tata a adus în casă o femeie din alt sat. Un sat vecin, cu rele muieri. Li se dusese buhul că erau uşărnice şi slabe de înger la vreme de seară cu lună nouă, da' tata n-a vrut să ţină cont de treaba asta. Vroia trup de femeie tânără, cu praf de puşcă în sânge şi i-a dat Dumnezeu cu mâinile amândouă. Sunt anume muieri făcute pentru treaba asta şi acelea n-ar trebui lăsate să fie mame. Poate fac un păcat, dar viaţa m-a luminat că aşa este...

Cu mine, această maşteră a fost o viperă. Şi eu am fost în anii din urmă nevastă şi maşteră, dar am avut grijă de copiii lui Petrache ca de ai mei. Pot spune cu mâna pe inimă că mai multe griji şi gânduri amare mi-au făcut fetele mele decât copiii bărbatului meu de acum. Că însoţirea târzie, domnule, este un fel de târg. Eu am grijă de tine, tu ai grijă de mine şi uite aşa trecem anii în linişte şi blândeţe. Lumea e rea, viaţa aspră şi, dacă nu ne ajutăm noi, cine să ne ajute?

Oftă adânc, tocmai din rărunchi; mi s-a părut că i se iviseră două bobiţe de rouă în colţurile ochilor şi a continuat cu aceeaşi voce moale, plină de nehotărâre:

— De amarnică şi sodomită ce era maştera, nici la şcoală nu m-a lăsat. După ce am făcut patru clase, m-a oprit în ogradă, să-i fiu slugă şi să aibă pe cine-şi vărsa năduful la beţie ori supărare. Era mult mai tânără ca tata şi-i plăcea să bea. Avea darul acesta. Când se îmbăta, pleca pe câmp ori prin pădure şi aţinea calea flăcăilor. Porunca trupului era mai puternică decât ruşinea şi dreapta judecată. S-au auzit vorbe, că de, satul e sat şi totul se află, totul se cunoaşte şi, din supărarea aceasta tatei i s-a tras moartea. A murit într-o noapte în somn, ori în zbuciumul sufletului său chinuit şi scorpia nici nu i-a aprins o lumânare, să aibă şi el lumină pe lumea cealaltă. Mare păcat, domnule!...

A trecut prin ramurile înmugurite ale plopilor o pală de vânt ceva mai lungă şi mai puternică, precum un şuierat uşor de mierlă. Femeia a tresărit şi a ridicat ochii spre crengi. M-a cuprins spaima. Am crezut că-şi pierde firul gândurilor. Dar şi-a reluat povestirea:

— Pe la vreo şaptesprezece ani, socoate dumneata că până la vârsta aceea n-am ştiut ce-i horă, ori nuntă, sau bal, eram străină de tinerii satului şi cam nebună de

atâtea răutăţi, într-o sărbătoare a Rusaliilor m-am întâlnit cu Gheorghe pe malul Siretului. Pe locul unde acum este balta, era un imaş. Păşteam două văcuţe şi câţiva cârlani, că asta era treaba mea, chiar şi în zilele de sărbătoare. Soarele se trăgea spre asfinţit. Întârziasem în câmp şi eram cam singură. Gheorghe îşi scotea caii la păscut noaptea. Tocmai se liberase din armată şi era flăcău mândru, multe fete din sat trăgeau cu coada ochiului spre el. A descălecat lângă mine, şi-a slobozit caii şi m-a întrebat:

„Nu ţi-i frică?"

„De cine?" i-am răspuns.

„Păi, sunt destui care caută fete singure sub geană de noapte!"

„Or fi şi nemernici din ăştia, da' ce, eu îs moartă, oloagă?! Nu vezi ce ghioagă am în mână? Când l-oi păli, îl duc ai lui cu scara, cu ţolul, la spital!"

— Adevărul este, domnule, că la vremea aceea nu-mi era frică nici de dracul! Gheorghe a încercat să facă un pas spre mine, am învârtit băţul ca flăcăii, cu amândouă mâinile, de-am cosit iarba din faţa mea şi el şi-a dat seama că nu avea cum să se apropie.

„Ascultă Marie, mi-a spus el, zâmbind. Eu rămân în noaptea asta cu caii la păscut. Nu vrei să stai cu mine, că mi-i urât singur!"

Am rămas, domnule, nu numai în seara aceea, ci şi în alte seri. Mai spre toamnă, într-o noapte, l-am auzit pe Gheorghe fluierând sub fereastra mea. Mi-am tras rochia peste cap, am deschis geamul şi m-am strecurat afară. El era lângă gard, caii ceva mai departe, legaţi de un copac, sforăiau şi băteau nerăbdători din copite.

„Hai cu mine", mi-a spus el grăbit.

„Unde?"

„Om vedea noi unde! Hai să fii nevasta mea!"

„Aşa cum sunt?"

„Aşa!..."

Am deschis poarta şi am plecat, domnule, după el, cum merge câinele acesta în urma dumitale. M-a urcat pe unul dintre cai şi am pornit-o spre luncă. Mergeam cu sufletul curat şi senin, ca luna care răsărise şi lumina pământul. Abia după ce am trecut de ultimele case ale satului am văzut că Gheorghe avea agăţat de greabănul calului său doi desagi şi un ceaun. Sub el erau vreo trei petecare. Din traista pe care o ducea pe umăr ieşea coada unei seceri, iar în mână avea o secure. Calul meu purta o cazma şi o sapă, doi, trei saci şi o dejă nu mai mare cât o căldare. Toate erau semne că plecam la drum lung, poate fără întoarcere, da' nu l-am întrebat încotro mergem şi ce vom face acolo. Era singurul om care mă mângâiase, mă simţeam ocrotită şi puternică lângă el şi puţin îmi păsa unde avea să mă ducă...

Răsărise luceafărul de ziuă când am ajuns pe malul Siretului. Prin anii aceia era aici o încâlceală de sălcii bătrâne şi stuf, de-ţi era frică să treci ziua în amiaza mare. Ne-am oprit în faţa unei colibe făcute din frunzare. Înăuntru era plină cu iarbă proaspătă

şi papură. Alături, o stivă de crengi uscate. Puţin mai încolo, se auzea susurând un izvor...

„Asta e casa noastră!" mi-a zis el zâmbind. Dinţii albi îi sclipeau în lumina stelelor şi fulgerarea lor m-a înfiorat. „Vom rămâne aici, cât va vrea Dumnezeu; apoi om vedea încotro! Să nu-ţi fie frică, de foame şi de frig n-o să murim!"

„De ce să-mi fie frică? Nu am de dat samă nimănui de faptele mele. Maştera se va bucura că am plecat din casa ei!"

„Şi dacă va trebui să locuim toată viaţa în coliba asta?"

„Vom locui, da' trebuie să o pregătim pentru iarnă. Să-i facem vatră, uşă, zămnic să ne punem bucatele la adăpost pentru iarnă. Dar mai bine ridicăm o odaie..."

Şi-a urcat faţa spre mine, m-a privit în ochi şi mi-a spus.

— Te văd tânăr, domnule, şi pot să-ţi dau o povaţă. Păcatul cel mare este singurătatea. Şi dacă nu eşti croit astfel dintru început, nici nu trebuie să stărui în singurătate. Când o fi să-ţi alegi o soaţă, caută una care poate locui cu dumneata şi într-o colibă. Femeia trebuie să fie pentru omul drag, cum e luceafărul cu luna. Să-l urmeze tăcută şi supusă în drumurile sale şi să nu încerce niciodată să-i întunece strălucirea. Eşti tânăr şi ai viaţa înainte!

M-am cutremurat. Femeia aceasta privea în sufletul omului ca într-o oglindă. Ce puteri demonice mânuia? Am luat sticla de coniac de lângă foc şi am băut câteva înghiţituri zdravene. Apoi, i-am întins-o. Şi-a pus-o dinainte şi a continuat:

— S-a întâmplat, domnule, ca nici părinţii lui să nu fie de acord cu căsătoria noastră. Erau oameni cuprinşi, din fruntea satului, iar eu eram o săracă, a nimănui. Gheorghe a avut nişte vorbe grele cu ei, da' eu am aflat mai târziu de lucrul acesta. Abia acum a băut din sticlă, mai mult şi-a clătit gura, iar tăria alcoolului a înfiorat-o. Avea gesturi potolite, de o anume eleganţă chiar. Mi-am aprins o ţigară şi mi-am strâns picioarele sub mine, semn că nu-mi pasă de timpul care trece peste noi.

— Şi s-a întâmplat, domnule, o minune, a exclamat deodată, iar faţa i s-a luminat de un zâmbet. Când s-a aflat în sat despre fuga noastră, maştera, câinele acela de om amarnic, viperă pentru mine şi despot şi sloi şi duşman, a sosit într-o dimineaţă cu un car plin de lucruri: o plapumă şi o saltea, două schimburi de albituri, prosoape ţesute la război şi cuverturi, străchini şi tacâmuri, rochii noi pentru mine şi alte lenjuri, o vacă, un porc, trei oi cu cârlanii lor, vreo zece găini şi un cocoş, mătură, făraş, mă rog, tot ce trebuia să alcătuiască zestrea unei fete care se mărită. Ne-a sărutat pe amândoi pe frunte şi ne-a spus:

„Am vorbit cu primarul şi părintele. Vă cunună şi vă dă loc de casă la marginera satului. Am să plătesc oameni să vă ajute să ridicaţi o cameră şi o sală din glod frământat cu pleavă. Să vii mâine dimineaţă, Gheorghe, să iei carul cu boi, să te duci în pădure şi să aduci furcile de stejar şi drugii de salcâm. I-am plătit pădurarului şi ne-am înţeles ca astăzi el să le aleagă şi să le pregătească. V-aş putea lua la mine, da' nu e bine.

Trebuie să aveţi gospodăria voastră. Mă bucur pentru voi. Să vă iubiţi şi să fiţi unul pentru altul ca acum. Poarta casei mele vă este oricând deschisă!”

S-a urcat în căruţă şi a plecat, domnule, lăsându-ne stană de piatră. Ne trezisem deodată gospodari. Ne-am pus pe treabă să facem o împrejmuire de frunzare pentru animale, cocină pentru porc şi coteţ găinilor. Apoi, la câteva zile, am pornit să ne ridicăm căsuţa la marginea satului. Nici somnul nu se mai lipea de mine de atâtea griji. Mă prindeau zorile cu ochii deschişi. Şi, în ceasurile acelea de frământări m-a bătut gândul, domnule, încercând să tălmăcesc pe înţelesul meu ce s-a petrecut în mintea maşterii, că tata, luând-o de soţie pe ea, o fată săracă şi necăjită ca şi mine, mult mai tânără ca el, încălcase legi nescrise, nesocotise nişte porniri ale inimii ei, o rupsese de lângă omul drag ori, cine ştie ce umilinţe a făcut-o să trăiască şi de aceea dăduse, sărmana, în patima beţiei şi aţinea calea flăcăilor, ca o răzbunare împotriva lui şi a ei! Că, sufletul femeii este cea mai întortocheată şi mai vicleană capcană! Nu-l poţi pătrunde cu gândul, fiindcă nici ea nu-şi gândeşte întotdeauna pornirile! Tot ce pot să vă spun este că în cei vreo doi ani cât a mai trăit, până să moară înecată, diavolul acela de femeie a fost pentru noi un înger păzitor. La o vreme, când începuse să aibă vedenii şi să audă glasuri, ne-a chemat să locuim împreună cu ea. Dar Gheorghe nu a voit şi eu nu am trecut peste cuvântul lui. Mă crezi că am plâns-o ca pe o mamă adevărată şi i-am făcut, domnule, toate pomenirile creştine, să aibă odihnă şi trai îmbelşugat pe lumea cealaltă. Aşa a fost... Apoi, ne-am mutat în casa tatii şi am trăit ca oamenii o vreme...

— De ce doar o vreme?!

Întrebarea mi-a scăpat fără să-mi dau seama. În acele clipe, gândurile mele erau la cei doi răzvrătiţi care avuseseră curajul să nesocotească voinţa părinţilor, oameni mândri şi bogaţi, ce gândeau viaţa copiilor după tiparele minţii lor. Ce era în sufletul tinerilor, chemarea unei iubiri curate nu ridica stavili şi nici pricini de îndoială. Şi Gheorghe şi femeia din faţa mea încălcaseră o cutumă, atât de puternică în anii aceia în Moldova şi fapta lor trebuia pedepsită în faţa întregului sat. Dragostea însă le-a dat puterea să lupte cu lipsurile de tot felul şi cu primejdiile. Deci, important este ca o femeie, când spune: „Vreau să fiu a ta!” s-o gândească şi s-o zică din suflet şi nu numai din gură şi din minte... Acestea erau gândurile care mă încercau.

— Puţină vreme, domnule, fiindcă prima iarnă după ce ne-am luat a fost tare grea. Siretul a făcut pod de gheaţă dintr-un mal în altul. Zăpada era până la streaşina casei şi în toate acele luni, Gheorghe a împletit din răchită coşuri pentru prins peşte. Pe la sfârşitul lui aprilie am născut-o pe Amalia, fata noastră cea mai mare. Trăiam de azi pe mâine. Gheorghe punea laţuri prin pădure şi prindea iepuri. Nu muream de foame, da’ nici prea sătui nu eram. Primăvara a fost târzie şi friguroasă. A început să aşeze coşurile în Siret. Mai mult noaptea, de frica pădurarilor şi a paznicilor. De pe urma acestor prăpădite de coşuri am trăit, domnule, că râul avea peşte din belşug, nu ca acum.

Dădeam peşte la schimb pe alte bucate. Numai că, din pescuitul acesta i s-a tras moartea. A răcit la plămâni şi, oricât l-am căutat prin doctori şi pe la sanatorii, vindecare nu a mai avut. A murit într-o toamnă, dinspre ziuă, cam la o lună după ce o născusem pe Catinca, a treia noastră fată. Asta a fost la un an, un an şi ceva după ce murise maştera. M-a lăsat cu trei fete. Eram acum în casa tatălui meu şi aveam din ce trăi. Dumnezeu să-l odihnească, oftă adânc femeia, aşa a fost să fie! Atât i-a fost dat să trăiască!...

Femeia a tăcut înfiorată de un tremur nervos. Am socotit că de vină era apa rece prin care umblase. Aruncând câteva lemne pe foc, m-am făcut că nu observ cum ducea pe furiş sticla la gură. Şi-a şters grăbită buzele cu mâneca aspră a flanelei de lână. Când m-am întors, sticla se afla la locul ei. Iar ea mă privea liniştită şi senină:

— Dacă numeri anii de când a murit Gheorghe, sunt douăzeci şi cinci. Dacă stai şi te gândeşti altfel, a trecut o viaţă de om! L-am visat de mai multe ori, aşa cum ţi-am mai spus şi m-am hotărât să-i fac o pomenire şi un Pom. Iar dacă tot îi voi face pomană, am socotit să-i pun pe masă peşte prins la coş. Prin ianuarie am venit aici, în luncă, am tăiat răchită din locul de unde o strângea şi Gheorghe. Apoi, am început să împletesc coşurile, arătă ea cu capul spre căruţă, şi, din ziua aceea, nu l-am mai visat. Am gândit că sufletul lui se liniştise. Era împăcat şi mulţumit. Dacă mi-am amintit cum se fac coşurile, aşa cum mă învăţase şi mă punea să-l ajut, asta era dovada că nu-l uitasem, că mă gândeam la el şi că-l purtam în inimă ca pe primul bărbat din viaţa mea! În suflet, în adâncul lui unde, ca în bulboanele cele fără de capăt, apele nu sunt mişcate nici de vânturi, nici de valuri, i-am rămas credincioasă, domnule, şi aşa o să-i fiu până în ultimul ceas al vieţii!

S-a ridicat, s-a dus cu paşi măsuraţi de gânduri spre căruţă, a ales de prin coşuri vreo cinci caraşi mai răsăriţi, încă vii, şi mi i-a adus, purtându-i în mâini ca pe nişte bijuterii de nepreţuit:

— Să faci o frigare, arătă spre foc, ori vreo saramură. Să fie de sufletul lui Gheorghe al meu că, atât cât am vorbit astăzi despre el cu dumneata, nu-mi amintesc s-o mai fi făcut cu cineva!

— Bogdaproste, am murmurat formula tradiţională. Am să-i mănânc cu plăcere!

Vorbele mele au bucurat-o. A scos traista din botul calului, s-a urcat în căruţă şi mi-a strigat:

— Dacă treci vreodată prin sat, arătă ea cu biciul spre şoseaua de asfalt, întreabă de casa lui Dragomir, zis Coţac. E omul meu de acum. Deschide-ne poarta. Avem de toate şi va fi o bucurie pentru noi să ne fii oaspete într-o seară, la o găină cu mujdei şi un pahar cu vin. A avut o scurtă ezitare, după care a adăugat:

— Poţi veni şi cu altcineva. Avem casă mare şi acum am rămas numai noi doi în ea...

Nu ştiu ce mi-a venit să-i spun:

— Sunt singur de câţiva ani. Am băgat de seamă că şi prietenii mi s-au mai împuţinat!

— Nu-ţi face gânduri negre, domnule, şi nici griji prea multe din pricina asta. Dar să ştii un lucru: cine nu este lângă tine la necaz, nu trebuie să-l chemi nici la bucurie. Să n-aibă scaun la masă şi loc în sufletul tău. Să-l ierţi şi să-l uiţi cu vorba, da' nu cu gândul şi nici cu inima. Asta-i legea omeniei!... Fiindcă, cine te-a părăsit odată, te va minţi şi înşela de câte ori va crede el că în altă parte îi este mai bine. Mai vorbim noi despre lucrurile astea, sunt convinsă! M-a învăluit cu ochii ei mari şi negri, zâmbind: „Dacă nu vii, vreau să fii încredinţat că eu ştiu să fac farmece şi te aduc val-vârtej la o vreme de seară. Te aşteptăm!... "

A întors căruţa şi a pornit prin păduricea de plopi, spre drumul care ducea către şoseaua de asfalt. Apoi, mi-am adus maşina lângă foc. Am mai făcut un drum spre malul bălţii, de unde am luat un bulz de humă. Am scos sitarii din geantă şi i-am aninat de o creangă, în bătaia vântului. Pe cel mai mare şi mai gras l-am curăţat de măruntaie, l-am spălat cu puţină apă, i-am dat un praf de sare, l-am umplut cu slănină afumată, bucăţi de salam şi conţinutul unei cutii cu pateu de ficat. Am învelit pasărea în humă şi am ascuns-o în spuză şi jar. Ştiam că este vorba de două, trei ore ca friptura să fie numai bună. Când spărgeai huma arsă, se lua cu pene cu tot, şi rămânea pasărea rumenită, cu o carne fragedă ca roua.

Soarele se ridicase spre amiază şi în pădure era o căldură plăcută. Am scos din maşină hamacul, l-am legat între doi plopi şi m-am urcat în el. Câinele s-a cuibărit lângă mine şi a început să sforăie. Era pace, era tihnă şi păsările cântau a primăvară...

Nu ştiu când am adormit. L-am visat pe Gheorghe, aşezându-şi coşurile în Siret, printre sloiurile mici de gheaţă. Era cu spatele la mine şi, dacă l-aş întâlni vreodată, nu aş putea să ştiu că este el şi să-i povestesc unde şi cum am cunoscut-o pe nevasta lui şi câtă încredere şi îmbărbătare mi-au dat cuvintele ei. Numai pentru faptul că trăiesc pe pământ astfel de femei şi, dacă există, s-ar putea să întâlnesc şi eu una ca ea, într-o zi...

VIOLETA IONESCU

- Născută la 29 septembrie 1946, Galaţi
- A studiat : Postliceale, Galaţi, 1966
- Asistentă pediatră (1967- 1991); membră a cenaclului literar „Ştefan Petică”, Galaţi (1980-1989;); editor, director la Editura GALATEEA, Galaţi (1992, cu *Atestat de editor,* eliberat de Ministerul Culturii, nr. 1165/16.04.1992); redactor la cotidianul gălăţean “Viaţa liberă” (1992- 2002); redactor, secretar de redacţie la revista „Călăuză Ortodoxă” (din 2004); editor, director la Editura PHOEBUS, Galaţi (din 2005) * după 1990: membră a Societăţii Scriitorilor Români „C. Negri” Galaţi * membră a Uniunii Ziariştilor din România * membră a Ligii Navale Galaţi * membră a A.R.P.I.A. (Asociaţia Română pentru Propaganda şi Istoria Aviaţiei), filiala „Cdor. Av. Anton Mărăşescu” Galaţi * membră a Societăţii Femeilor Creştin-Ortodoxe din România * Expoziţie de pictură (în ulei pe pânză) la Galeriile de Artă, colectivă, cu plasticieni amatori din domeniul sanitar (consemnare în „Viaţa Nouă”, 2 oct. 1988, de Mariana Cocoş) * **A debutat cu poezie** în „Pagini dunărene” (1983); publicistică: „Viaţa Medicală”, Bucureşti, 1989; proză - roman „Legendele nu se scufundă” 1990, la Editura „Ion Creangă”, Bucureşti
- **Premii literare**: Târgu Jiu (1980 pentru poezie şi 1987 pentru proză), Galaţi, pentru poezie, 1983; Piteşti, Curtea de Argeş, 1985, pentru poezie * Ordinul Ziariştilor clasa a III-a, Brevet acordat de Uniunea Ziariştilor din România „pentru merite deosebite în întreaga activitate publicistică”, 29 mai 2001
- **A colaborat:** din 1983 şi până în prezent - „Pagini dunărene”, ziarul „Viaţa Nouă”, „Viaţa Medicală” (Bucureşti), „Viaţa liberă”, “Porto Franco”, „Călăuză Ortodoxă”, „Dominus”, „Antares”; site-ul „aviatori.ro” al Fundaţiei ProEdu, Braşov

- Volume publicate sau la care a colaborat: *„Legendele nu se scufundă”,* roman, Editura „Ion Creangă”, Bucureşti, 1990, *„ Vulnerabila uitare”,* proză scurtă, Editura „Porto Franco” Galaţi, 1991, ; *„Du-mă cu tine la capătul lumii. Jurnal de bord cu Ana Maria Zaharescu şi Mihai Cosmin Popescu”*, cartea emisiunii radiofonice omonime (co-autor şi redactor), Editura „Alma”, Galaţi, 1999, ; *„Biserica Vovidenia Galaţi”*, monografie, editura Episcopiei Dunării de Jos, 2002, *„ Diocleţian , Fiul lui Jupiter”*, roman istoric, Editura Phoebus, Galaţi, 2006, 285 pagini, *“Un pilot subtil - pictorul Ion Ţarălungă, in memoriam”*, memorii, Editura „Phoebus” Galaţi, 2006

Sfinţi şi îndrăgostiţi

Motto: ***"… astăzi vei fi cu Mine în rai"***
(Luca, 23,43)

Dimineaţa se arăta senină în toate zările ei, totuşi o pâclă densă persista de-a lungul fluviului. În dreptul atelierelor de tăbăcărie care sufocau aerul cu mirosul lor de piele încinsă, lecticarii grăbiră pasul, urmaţi de mulţimea sclavilor însoţitori. Curând, alaiul ajunse în dreptul Câmpului lui Marte şi coti la dreapta, pe podul Aelius, la capătul căruia, pe celălalt mal, se înalţă sobrul mausoleu al lui Hadrianus. De acolo, prin parcul umbros, depăşi fântâna şi altarul lui Fontus, unde mai fluturau încă stinghere cununi de la sărbătoarea Fontinaliei, trecu pe lângă antrepozitele şi locuinţele insalubre şi se opri în locul unde municipalitatea găsise nimerit să organizeze ceea ce obrazele fine ale puritanilor şi matroanelor nu erau obligate să vadă: comerţul cu oameni.

De regulă, nicio nobilă care se respectă nu calcă în zona transtiberiană decât dacă i s-a urât cu binele. Aici trăiesc oameni de cea mai joasă speţă, vagabonzi care dorm pe sub poduri, cerşetori, potenţiali hoţi şi criminali, gata oricând să facă jocurile potentaţilor în disputele de orice fel, inclusiv politice. Şi totuşi, ignorând privirile a zeci de curioşi, Aglaida coborî ca o Graţie din lectică, ajutată de Secundus, bătrânul libert care o crescuse şi de care nu se despărţea decât în somn. Neobişnuita apariţie a acestei nobile fiice a Tibrului şi a însoţitoarelor sale printre oamenii de rând din acest loc blamat stârni senzaţie. Purta o *stola* din mătase cu ape albastre-verzui, acoperită de o pelerină prinsă la baza gâtului printr-o fibulă aurie, iar peste frunte o diademă subţire din aur care se pierdea în părul ridicat la spate. O sclavă îi deschise umbrela pentru a o apăra de firavele raze de soare care abia se prefirau printre sălcii, alta era pregătită să-i răcorească faţa cu evantaiul din pene de struţ, dacă emoţia, şi nu slaba căldură de sfârşit de octombrie, i-ar fi înroşit tenul cumva. Una îi ducea flaconul cu parfum de begonie, altele purtau coşuri cu flori, prăjituri şi fructe, din care împărţeau celor întâlniţi în drum.

Degeaba i s-a spus că o femeie cu înfăţişarea şi rangul ei se compromite dacă este văzută în acest loc. Pe Aglaida o fascinau interdicţiile şi râdea de convenienţe. Hotărîse să-şi aleagă ea însăşi un *dispensator* care să-i administreze casa şi averea, şi nimeni n-o putea convinge să se răzgândească. Tatăl ei, venerabilul Accacius, fost senator, consul, proconsul al Africii şi prefect al Urbei, eliberase prin testament nu mai puţin de o sută de sclavi care oricum trebuiau înlocuiţi, iar palatul ei de pe colina Aventin

şi imensa avere pe care o moştenise aveau nevoie de o mână pricepută. Auzise că este o zi bună pentru cumpărat "sclavi sau alte vite", după formula jurisprudenţei romane, cu preţuri avantajoase când oferta este mai mare, dar ea nu se uita la bani. Spera ca intuiţia să n-o înşele, căci, la urma urmei, orice sclav care a învăţat să scrie şi să socotească poate fi mai bun decât libertul lăsat de tatăl său, care o controla la tot pasul şi pe deasupra o mai şi fura!

Fără a se lăsa intimidată de rânjetele care o urmăreau, nici de priveliştea trupurilor aproape dezgolite, expuse pe estrade turnante sau pe lespezi de piatră, înaintă curajoasă, ascunzându-şi propria curiozitate sub un zâmbet ironic. Se apropie să vadă mai bine tăbliţele atârnate la gât, pe care erau înscrise identitatea, ţara de baştină, vârsta, meseria, calităţile şi defectele acestui "inventar cuvântător". În dreptul lui "Hierocles din Alexandria, 24 ani, maestru în ştiinţa voluptăţilor, rafinament, eleganţă, prea prost", izbucni în râs şi trecu mai departe.

- Se vede că nu-s de calitate, îi şopti Secundus. Marfa bună se vinde de acasă sau din prăvălii speciale. Poate că ar fi trebuit să-mi asculţi sfatul şi să aştepţi o ofertă mai bună.

- Nici nu mă gândesc! bătu ea din picior. Acum şi aici se va hotărî soarta averii mele!

Bătrânul se cutremură, dar avu tăria să zâmbească îngăduitor. O cunoştea prea bine. Cu mulţi ani în urmă, când ajungea la finalul istorisirilor despre Iason şi Lâna de Aur, Tezeu, Ariadna şi Minotaurul din Labirint sau Didona şi Aeneas, tot aşa bătea din picior, nepermiţându-i poveştii să ia sfârşit. Şi Secundus, ce era să facă, inventa. Aşa se face că Tezeus o recupera pe Ariadna din Labirint şi omora câte un Minotaur la fiecare colţ de stradă, Iason a descoperit Lâna de Aur în propria-i saltea, iar Aeneas s-a însurat cu Didona şi împreună au întemeiat Roma… pe ţărmul Africii. Până a învăţat să citească ea însăşi volumele din biblioteca tatălui său, copilăria Aglaidei a fost alimentată, la porunca ei, de un lanţ interminabil de fantasmagorii înşirate de Secundus. Pe mamă n-o cunoscuse, fiindcă s-a stins când a adus-o pe lume, însă când tatăl ei a trecut în lumea de dincolo, a fost distrusă că la bătaia ei din picior, Accacius nu deschidea ochii! Acum a rămas singură şi refuza în continuare să admită că viaţa nu este o poveste fără sfârşit. Citea în ochii ei ca într-o carte dorinţa de a asculta cu nesaţ alte şi alte istorii, toate adevărate, ascunse în viaţa fiecărui om aflat acolo, doar pentru a alege pe care dintre ele să o continue ea.

Comerţul cu oameni, cel mai profitabil din toate, se pregătea îndelung prin tocmeală directă sau "la mezat" şi se încheia prin semnarea unui contract oficial de vânzare-cumpărare, în prezenţa câtorva martori, în care erau înscrise drepturile şi obligaţiile ambelor părţi. Cei interesaţi dezbrăcau mai întâi "marfa", o pipăiau, îi încercau calităţile. Puneau fiinţele acelea să meargă, să alerge, să ţopăie în faţa lor, chiar dacă se garanta

formal că respectivii nu suferă de vreo boală sau infirmitate. În cazul în care un defect ar fi fost ascuns, negustorul îşi primea marfa înapoi, nu înainte de a plăti o amendă zdravănă şi a i se retrage autorizaţia de vânzare, cel puţin în acel loc.

Ceva mai sus, pe o estradă special amenajată, erau expuşi prizonierii de război, uşor de recunoscut după cununile de laur.

- Ce vreţi să cumpăraţi: o cunună sau omul de sub ea? striga questorul, deschizând licitaţia.

Totul era de vânzare, până şi gloria!

- Parcă am fi la bâlci! exclamă Aglaida. Niciodată laurii n-au fost mai batjocoriţi ca aici, în târgul de sclavi!

- De ce? se miră Secundus. Oamenii aceştia sunt mândria statului, au fost dobândiţi cu preţul multor vieţi! Sunt folosiţi în administraţia minelor, în birourile imperiale, în prăvălii...

- Da, şi acum tot statul îi vinde particularilor, ca să mai scoată pe ei câţiva arginţi!

- Statul câştigă oricum, din impozite şi din supravegherea vânzărilor. Cei mai norocoşi sunt cumpăraţi chiar de imparat, care îi îmbogăţeşte până ajung să se facă temuţi de oamenii bogaţi şi liberi.

Aglaida ridică din umeri şi trecu mai departe. Se opri în faţa unuia care scosese la vânzare o copiliţă zgribulită, de numai şase ani, pe care zicea că a găsit-o pe drumuri şi o lasă la 205 dinari, cam cât 41 purcei sau 57 miei, numai să scape de ea. Cu toate acestea, oferta lui nu tenta pe nimeni. Copila tremura speriată, ochii ei mari, de ciclamă, o priveau rugători.

- Secundus, cumpăr-o pentru mine, porunci Aglaida, brusc înduioşată de înfăţişarea ei angelică.

- Ce să faci cu ea?

- Nu contează. Fă ce-ţi spun. Ştie măcar cum o cheamă?

- Nu ştie, răspunse negustorul, dar dacă o cumperi poate află.

O numi pe loc Agnes, primul nume care-i veni în minte, semnă pe loc contractul, cu martorii aferenţi, Secundus plăti şi dădu fata în grija sclavilor însoţitori. Era mulţumită că salvase o fiinţă din cine ştie ce infern. Spălată, îmbrăcată şi hrănită ca lumea, copila aceasta va creşte de acum ca o floare în grădina ei.

Grupaţi după zonele de proveniență sau după împrejurarea capturării lor, văzu capadocieni şi sirieni renumiţi pentru forţa lor fizică şi frumoşi ca nişte zei. N-o interesau, avea destui care să-i care lectica! Îşi imagină cum trebuie să fi arătat furia "spartacuşilor", izbucnită la Capua ca o lavă a Vezuviului care s-a scurs spre sud şi s-a "răcit" pentru totdeauna la Apuleia. Mii de răstigniţi, mii de trupuri putrezite în *ergastulum* **(1)**… Şi totuşi, s-ar spune că pe alocuri mai există şi acum grupuri răzleţe de răzvrătiţi...

Despre un antiohian "puternic ca Hercules, curajos ca Tezeus, prudent şi blând ca un grec", se interesă într-o doară:

- Cât valorează omul acesta?

- 80.000 de sesterţi, i se răspunse. Îl vrei?

- O, nu-mi doresc ca următoarea revoltă să înceapă chiar din casa mea! se cutremură ea.

- Vrei un învăţat? Am un profesor, dar… costă!

- Cam cât?

- Pentru tine, 700.000 de sesterţi.

- Atât de prost e? râse Aglaida. Mai încolo, unul de lux costă de douăsprezece ori mai scump!

Avea destui medici, grămătici, chiar retori, care se descurcau destul de bine, dar despre niciunul nu a auzit să se spună că e "un învăţat".

- Nu-mi trebuie decât unul care să ştie să scrie, să citească şi să socotească.

- Cred că aş avea ce-ţi trebuie, numai că nu pot garanta pentru el, îi spuse vânzătorul, arătându-i, cocoţat pe un pietroi, un om care stătea ca o statuie "gipsată", cu un picior albit cu cretă, semn că era adus de peste mare, şi cu faţa acoperită de o pălărie cu boruri lăsate.

- Ce defecte are omul acesta? se interesă ea.

- Îi place vinul mai mult decât apa.

Pe inscripţia de la gâtul lui scria: "Bonifatius, 26 ani, Cilicia, ager la minte, socoteşte fără tăbliţă, nu mănâncă mult şi nu bea apă".

"O, gândi Aglaida, de-ar fi aşa, ăsta e omul ideal!"

- De vin, de ce nu ai scris aici?

- Fiindcă nu bea, dacă nu are. Totul e să nu-l scapi la burduf...

Cu gândul la pivniţele ei pline cu cele mai alese vinuri, pe care cineva le-ar putea lua în calcul "fără tăbliţă", Aglaida mai întrebă:

- Altceva ce mai ştie să mai facă?

- Să poruncesc, veni răspunsul din spatele pălăriei. Întreab-o dacă vrea să-şi cumpere un stăpân!

Aglaida nu se pierdu cu firea. Smulse umbrela din mâna sclavei, o închise şi, cu vârful ei azvârli cât colo pălăria de pe faţa "gipsatului", spre stupefacţia tuturor. Secundus îşi duse instinctiv mâinile la cap.

- Stăpân ai zis? De sclavi, poate! acceptă ea provocarea privindu-l drept în ochi.

Frumuseţea şi statura încărcată de voluptate autoritară a acestei demne urmaşe a spiţei lui Aeneas ar zăpăci până şi Olimpul. Cu toată emfaza afişată iniţial, Bonifatius era uluit: "Pe Hercules, iată un model pentru oricare din sculpturile sacre!…"

- Ce, ai amuţit? Măcar ştii să-i aduni? îl întrebă ea.

- La nevoie… scot din ei şi rădăcina pătrată! îşi reveni el.

- Şi în Cilicia, tot aşa… porunceai?

- Nu te lua după ce scrie aici, schimbă el vorba. Sclavul nu are patrie. Spune o maximă a jurisprudenţei, nu eu. Ai în faţa ta un cetăţean al lumii...

- Hei, îţi place să imiţi spusele altora?

- Te asigur că nici Diogenes, nici Seneca nu au fost mai liberi ca mine.

- Nu eşti prea modest, Bonifatius.

- Sunt disperat, frumoasă doamnă, fiindcă nu mai am nimic de pierdut. Cumpără-mă mai repede, dacă vrei să nu mă pierzi, că s-a făcut în urma ta o coadă...

Negustorului nu-i venea să creadă. Ce noroc pe capul lui! Aglaida se uită în urmă, unde într-adevăr se opriseră o droaie de curioşi, apoi îl privi din nou, mai atent.

- Şi, ia spune, cam cât vin bei tu… pe zi?

- "*Prefer să beau un fluviu, îmi spun cu multă fală/ decât din izvoraşul ce seacă la iuţeală*" **(2).**

- *"Ştii însă ce se-ntâmplă cu cel nesăţios?/ Un val la fund îl trage, când malul priporos/ De sub picioare-i fuge, alunecând la vale…"* îi replică ea fără ezitare. Îndrăzneşti să lauzi băutura în faţa mea?

- "*… Homer, el însuşi/ S-ar fi dedat vinului; probă: i-a adus elogii"* **(3)**.

- De ce foloseşti argumentele poeţilor?

- Pentru că "*Nu sunt versuri să vrăjească şi în veacuri să dureze/ Dacă scrise-au fost de mâna băutorilor de… apă*"! **(4)**

"Un tânăr chipeş ca Adonis şi înţelept ca un bătrân, gândi Aglaida. Chiar o să bea un fluviu? Eh, Tibru-i mare…" Oricum, nu mai avusese aşa ceva la curtea ei. Merita să încerce. "Bine, va fi el", îşi spuse şi semnă contractul fără să se tocmească, pentru 600 de denari.

- Cam câte vite cumpăr eu acum cu banii ăştia? nu uită ea să întrebe.

- 120 de purcei şi 166 de miei, îi răspuse serios negustorul.

Aglaida râse cu poftă, îi făcu semn lui Secundus să plătească şi contractul se încheie cu semnăturile adăugate ale martorilor, după care porni în grabă spre locul unde o aştepta lectica. I-ar mai fi trebuit câţiva sclavi pentru bucătărie şi grădină, dar renunţă. Simţea că norocul ei se epuizase pe ziua aceea.

În drum, îşi ridică poalele *stolei*, să sară peste o băltoacă şi se văzu pe neaşteptate luată pe sus de puternicele braţe ale lui Bonifatius care o strânse încetişor în timp ce o trecea dincolo.

- Nu trebuie să te temi de mine, stăpâna mea. Cel puţin astăzi, în prima zi, când sunt deposedat de jumătate din virtutea bărbătească...

Aglaidei îi veni din nou să râdă, dar se abţinu. Normal era să se înfurie. Se întoarse să-l plesnească peste faţă, dar el îi prinse încheietura mâinii din zbor.

- Nici nu m-ai cumpărat bine şi mă eliberezi? **(5)**

Avea toate motivele să se întrebe dacă a făcut sau nu o alegere bună. Începea să se îndoiască. "Ar merita să-l biciuiesc pentru asta, dar limbutului ăstuia îi trebuie altfel de pedepse." Se opri în dreptul unui vânzător de papagali şi porunci noului său sclav să-şi aleagă unul mai de soi care să-l înveţe cum să vorbească!

Pentru bătrânul Secundus, toate acestea erau semne clare că în palatul de pe Aventin vremea poveştilor de altădată trecuse demult. Altele erau pe cale să se înfiripe, numai că nu el va fi acela care i le va şopti la ureche frumoasei Aglaida...

La întoarcere, prin aglomeraţia care bloca drumul, alaiul ei înainta din ce în ce mai greu. O mulţime zgomotoasă şi agitată umplea acum ambele maluri ale Tibrului, scurgându-se pe toate podurile spre Roma. "Jos tiranii!" se striga, "Ne-am săturat de impozite, ne tratează ca pe nişte provinciali! Cum îşi permit să umilească Roma?", "Jos, Flavius Severus! Jos Galerius!" "Jos, Tetrarhia!", "Jos prefectul Abdelius!" "La Tibru cu ei! La Cloaca maxima!!"... "Vrem libertate!"... Apărură şi cohortele pretoriene, dar, culmea, nu mişcau un deget. Ce se întâmpla? Nu aveau ordin să intervină ori aşteptau ca mulţimea să se inflameze îndeajuns pentru a trece la arestări?

Lecticarii Aglaidei se îndreptară spre podul Milvius, în speranţa că vor reuşi să se strecoare mai uşor. Dar şi aici circulaţia era blocată. Pe sub largile arcade, mulţi zoreau să traverseze fluviul cu bărcile, aproape coastă la coastă. Privită de pe malul drept al Tibrului, Roma cu palatele ei grandioase părea un oraş asediat.

Vacarmul era de nedescris. Aglaida scoase capul de după perdele.

- Ce se întâmplă, Secundus?

- Cred că asistăm la o lovitură de stat, stăpână. De mult n-a mai avut Roma un spectacol pe cinste!

Răzmeriţa se declanşase şi lua proporţii, încurajată şi de pasivitatea pretorienilor care nu numai că nu interveneau, dar începură să strige şi ei cât îi ţinea gura, împreună cu comandanţii lor, dirijând lumea care se grăbea să ajungă pe malul celălalt şi de acolo în for, în miezul forfotei.

- Cetăţeni ai Romei! Nu mai toleraţi să ne dispreţuiască veneticii! Să ne alegem un principe de-al nostru, care să ridice Roma la strălucirea ei de odinioară!

- Maxentius! Să vină Maxentius!

- Care Maxentius? Fiul abdicatului? A promis ceva?

- Ba bine că nu! Să ne scutească de impozite…

- Toţi promit.

Aglaida se văzu nevoită să coboare din lectică şi valul mulţimii o împinse înainte, pe pod, apoi spre balustradă, gata să o strivească. Dinspre centrul Romei, un vuiet se răspândi ca o limbă de foc: Augustul Flavius Severus a fugit din oraş, iar prefectul Abdelius a fost prins şi n-a scăpat de furia mulţimii. Gata, pretorienii îl proclamă pe Maxentius!

De pe malul drept se vedea bine cum palatul ambasadorilor din Câmpul lui Marte, unde Maxentius locuia când venea la Roma, era asaltat de mulţimea care îşi scotea eroul afară, pe braţe.

- Trăiască Maxentius Augustus! strigară voci de pe ambele maluri, puse să dea tonul.

Din toate părţile, oameni care nu se cunoşteau între ei săreau ca nebunii unii în braţele altora, urlau bezmetic, se sărutau, se îmbrăţişau...

- Ura fraţilor! Libertate! Suntem liberi!...

- Încă nu, cât Severus trăieşte!

- La canal cu el! La canal...

Pentru a doua oară în ziua aceea, Aglaida se simţi luată pe sus şi fu scoasă din cercul de fier al trupurilor încinse. Se uită disperată după însoţitorii ei, care dispăreau înghiţiţi de gloată. Bonifatius coborî cu ea în braţe până sub picioarele podului, locul ceva mai sigur unde puteau aştepta bărcile care începeau să se întoarcă.

- Puteai să fugi. De ce n-ai făcut-o? îl întrebă ea.

- Îţi datorez 120 de purcei şi 166 de miei! Trebuie să muncesc, să-ţi recuperezi paguba. Iar tu… îmi datorezi o cupă cu "pârâu rece de Chios".

- Tot la băutură ţi-e gândul?

- O, nu e vin, cum crezi. În Chios, unde m-am născut eu, există un izvor cu apă care ia minţile...

*

Tulburările din ultima vreme nu au fost decât o picătură într-un ocean, pentru că viaţa la Roma curgea oricum ca un fluviu năvalnic mai tot timpul. Război civil însă nu mai fusese demult. Galerius pornise deja din Orient spre Italia, să-şi impună voinţa cu armele. Cei mai fricoşi fugeau din Roma, de teamă că zidul lui Aurelianus nu va fi destul de solid încât să oprească furia augustului trădat. Dar populaţia era hotărâtă să reziste. Nu va ceda tocmai acum, când îşi recăpătase dreptul de a nu mai plăti impozite, ca orice amărâtă provincie din imperiu, când prigoana împotriva creştinilor încetase în cetate şi când securitatea le era din nou asigurată de gărzile pretoriene revenite pe străzi.

*

Palatul Aglaidei, de pe Aventin, era el însuşi o fortăreaţă, dincolo de zidurile căruia zgomotele cetăţii se pierdeau în murmurul fântânilor arteziene şi în cântul flautelor şi al lăutelor care străbătea în surdină din peristil. Nimic din ce se întâmpla în afară nu o neliniştea, cât timp libertatea ei nu era primejduită ori îngrădită de vreo oprelişte. Viaţa pentru ea era o bucurie pe care n-avea de gând s-o împartă, nici să o lege cu vreun contract matrimonial, deşi era o partidă râvnită de mulţi. Prea puţini stiau însă că sub masca mândriei afişate se ascundea o dureroasă nevoie de ocrotire - sărmană slăbiciune care de obicei îi află reazem în himere.

La scurtă vreme de când îl adusese pe Bonifatius în casa ei, a realizat cât valorează acest om şi nu a pregetat să-şi încredinţeze în mâinile lui nu numai averea, ci şi soarta. Mai mult, împotriva voinţei sale, cu fiecare zi care trecea se simţea atrasă de el cu o pasiune dintre cele care aruncă în aer convenţiile şi nu cunosc limite. Şi nu de puţine ori, în lungile lor clipe împreună, se năruiau amândoi, *amantes amentes!* **(6)** pe altarul lui Bachus şi al Venerei, într-o dăruire totală.

Seara, după cină, se odihneau în *atrium,* la lumina câtorva lămpi. Într-un *nimpheum* **(7)** din mijlocul încăperii, apa parfumată ţâşnea din gura unui delfin încălecat de o nimfă, într-un mic bazin. Pe măsuţa rotundă de marmură, vase argintate, prăjituri, struguri, răcoritoare şi cupe cu vin de Phalern. Ea, pe un scaun sprijinit pe patru capete de lei; el, pe un taburet la picioarele ei, îmbrăţişându-i genunchii cu miros de begonie.

- Cum îndrăzneşti?! se prefăcea ea supărată.

- Aşa m-a învăţat Ovidius: *"Dragostea şi cu respectul: două lumi ce nu se-mpacă./ Una-ţi dă curaj în viaţă, alta cată să-l desfacă"...*

- Mai bine ascultă de Catullus: "*Tu, sclavule, ce umpli cu Phalernul/ pocalul pur, în formă de caliciu/ răstoarnă-mi vin amar! Amar ca legea care... legiferează orgia Romei/ apropiindu-ne de acest ciorchine"...* **(8)**

- Ai dreptate, zicea el, turnând din nou în cupe licoarea aceea zeiască. *"Cât despre apa care-insultă vinul, daţi-o pe fereastră! Vinul e singura fiinţă din lume/ Care refuză să consume apă!"...* **(9)**

La Bonifatius, patima pentru vin nu era viciu, cât nebunie de bună voie. Acum cel puţin, de când nu mai ştia dacă este sclavul ori stăpânul Aglaidei, simţea cum viaţa lui se clatină pe marginea prăpastiei.

Se supunea poruncii ei de a-i spune, iar şi iar, povestea lui. Una singură nefiind de ajuns, de fiecare dată inventa alta. Odată văzuse lumina zilei în Chios, participase la o revoltă şi fusese luat ostatic. Altădată era prinţ moştenitor al Armeniei, căzut în mâinile perşilor care l-au vândut mai departe, pe pieţele din Susa. Ori se născuse în Pont, la Sinope, unde băuse toată averea tatălui său, şi încă ceva pe deasupra, încât a trebuit să se pună rob pentru a-şi plăti datoriile. Ori era grec insular, studiase la Alexandria şi corabia cu care se întorcea acasă fusese atacată de piraţi. De aici a ajuns în Cilicia şi apoi la Roma... Nu mai ştiai ce să crezi. Până şi apa din gura delfinului dădea să îngheţe. Dar Aglaidei nu-i păsa. Pielea ei ca marmura de Luna se înfiora la auzul atâtor întâmplări din ţinuturi îndepărtate.

- Poate într-o zi te voi duce să vezi toate aceste locuri unde m-am născut… Dar mai întâi, să-mi plătesc datoria!

- 120 de purcei şi 166 de miei... asta înseamnă câţiva ani buni. Ani în care, *"din respect de omenire",* cum zice Ovidius, ne vom iubi în ascuns…

- De ce m-aş plânge? "*Nu am aur, nici bani, nici perle din Indii/ Am însă/*

dulcele chin… de a te avea” **(10)**

Printre coloanele de porfir îi priveau atent trandafiri galbeni şi stacojii, prinşi în ghirlande cu cea mai mare artă de noul *dispensator*.

În cămăruţa lui de la etaj, unde petrecea mult timp înconjurat de abace şi tăbliţe pline cu cifre, Bonifatius se considera un om norocos. Era iubit, nu putea spera mai mult. În plus, tot ce era pus să facă zi de zi constituia pentru el o provocare. Se ocupa de aprovizionarea cu alimente şi de cheltuielile de întreţinere cotidiene. O însoţea pretutindeni - era favoritul! (Secundus trecuse în plan secund). Când vizita magazinele cu stofe, cu obiecte de artă, îşi spunea părerea, dacă i se cerea. O escorta în călătoriile de plăcere, în vizite. Era şi secretar pentru corespondenţa ei, şi administrator al întregului palat. Un personaj tratat cu respect de toată lumea. Curând începuse să-i cunoască dorinţele şi gusturile, deţinea notiţa ei secretă şi intuia cu ce fantezii să o surprindă. Cea mai mare surpriză a fost însă când, în loc să ia lecţii de la papagal - aşa cum în glumă îl ameninţase ea la început - el a pus pasărea să vorbească. “Te iubesc la nebunie”, se auzi într-una din zile, din colivia aurită.

- Bonifatius, a înnebunit papagalul! Tu l-ai învăţat?

- Şi *“limba de biet papagal fu ca o limbă de om* **(11)** …

Mai târziu, când el însuşi îi repeta: “te iubesc la nebunie”, avea o motivaţie sinceră: “Trebuie să recunoşti, am avut un profesor bun. Acum… “*cine poate garanta că nu el e omul şi eu papagalul*?” **(12)**…

Fusese atenţionat să calculeze totul cu rigoare şi să nu depăşească limita impusă de un stil de viaţă fără risipă. Aşadar, respecta principiul maximal: mâncare simplă, îndestulătoare pentru toţi, tot ce presupune cultul familiei, plus băile calde după mese, lecturile, plimbările lungi, mesele în aer liber, serile de muzică şi petrecerile intime cu câţiva prieteni. La toate acestea se adăugau daniile zilnice, căci nu era zi să nu se strângă la intrare o droaie de nevoiaşi care ştiau că acolo vor primi hrană, îmbrăcăminе şi bani. Curios că, în ciuda bogăţiei familiei sale, Aglaida a fost educată să ducă o viaţă cumpătată şi să nu uite că există oameni mai puţin norocoşi decât ea.

De două ori sclav, prin condiţie şi prin firele nevăzute care îl legau de stăpâna sa, Bonifatius se gândea adeseori cu spaimă la ziua când va trebui să părăsească acest palat strălucitor şi această viaţă lipsită de griji. Presimţea că ea se va sătura de viaţa aceasta prea retrasă şi va hotărî să intre în rândul lumii, se va mărita cu un nobil, cum era şi firesc, va avea copii... Pe de o parte, spera să amâne cât mai mult această despărţire, pe de alta să rupă cât mai repede lanţurile care îl ţineau de două ori ţintuit. Există oameni liberi de la natură şi sclavi de la natură - cum zice Aristotel, înţelept. Poţi să-ţi dai seama din ce categorie faci parte, dar nu poţi să alegi. Cu fiecare dovadă de dragoste pe care o primea, se simţea mai rănit, ca un animal de casă prea strâns legat, pe care nu-l mai ţin picioarele să fugă la vecini.

*

Într-o bună zi, la poarta palatului de pe Aventin bătu un străin înfăşurat într-un *pallium* **(13)** - unul dintre acei monahi creştini care-şi părăsesc din când în când chilia pentru a împlini o misiune sfântă, primită de ei în viziuni... Cum şi de ce a ajuns omul acesta tocmai la Aglaida să ceară găzduire pentru o zi, nu se ştie. Impresionată de înfăţişarea lui, l-a primit ea însăşi, l-a aşezat la masă, a poruncit să i se aducă ceva de mâncare şi a aşteptat să-i asculte povestea. Şi povestea începu.

Spunea că vine tocmai din Răsărit, unde prigoana împotriva fraţilor lui de credinţă atinsese cote de neînchipuit:

- De când a venit Daia la putere şi s-a arătat duşman al credinţei noastre, o agitaţie groaznică domneşte peste tot. Ne găsesc după tabelul nominal întocmit de fisc şi ne constrâng să aducem sacrificii. În pieţe, nu poţi să cumperi nimic, alimentele sunt stropite cu apă lustrală, cu vin ritualic sau cu sângele animalelor sacrificate în temple. Termele şi fântânile sunt păzite şi nu avem acces până nu sacrificăm zeilor. Cine se opune, e torturat. Mulţi preferă să moară de foame şi de sete sau să umple minele şi carierele Tebaidei, Palestinei, Ciliciei, Ciprului. Condamnaţilor li se refuză înmormântarea, iar la marginea oraşelor, câini şi păsări de pradă le sfâşie cadavrele...

Aglaia îşi frângea mâinile. Aşa ceva nu mai auzise.

- Bine, dar ce crime au săvârşit aceşti oameni?

- "Crima" lor este de a nu-şi calca jurământul de credinţă pe care l-au făcut la botez faţă de Iisus Hristos, Domnul şi Mântuitorul nostru. Şi pentru aceasta, nu pot fi descrise chinurile şi batjocurile pe care martirii noştri le îndură. Unora le sfâşie trupul cu scoici ascuţite, până mor. Femeile sunt spânzurate goale, cu capul în jos. Pe unii îi leagă ca pe tâlhari, cu câte un picior de o creangă de copac, împreunând crengile cu un scripete, apoi dându-le drumul, într-o clipă trupul lor se despică în două... Asta se întâmplă uneori chiar şi de o sută de ori pe zi! Călăii fac cu rândul. Îi apucă oboseala, săracii.

- Dar creştinii nu… "obosesc"?

- Şi ei fac "cu rândul": abia apucă să se pronunţe sentinţa pentru unul, că sar alţii, mărturisind: "Şi eu sunt creştin!"...

- Sunteţi nebuni!

- Da, nebuni din dragoste pentru Hristos.

- Şi tu eşti ca ei. De ce nu te duci şi tu la moarte?

- Pentru că Dumnezeu mi-a încredinţat acum o altă misiune. Fiecare faptă la timpul său.

Aglaida nu trăia chiar pe sub pământ, ştia ce se întâmplă. Şi Roma fusese scena unor astfel de suplicii. Nu departe de ea, în cartierul Carina, de pe Esquilin, era până de curând un loc de judecare a creştinilor, consacrat prin formula "*ad Tellude*", amintind de templul lui Tellus care fusese acolo cândva. Alături e sediul prefectului Urbei, unde a

lucrat şi tatăl său, cu edificii care se întind de la cartierul Subura până la termele lui Traianus. Închisoarea şi locul de tortură se află chiar lângă Subura. Cu numai doi ani în urmă, acolo au fost judecaţi preotul Abundius şi diaconul Abundandius. I-au găsit ascunşi în casa matroanei Theodora, împreună cu alţi creştini, vreo douăzeci şi trei, din Rubrae. **(14)** I-au judecat pe rând, i-au torturat, apoi i-au decapitat şi au fost îngropaţi pe domeniul matroanei Teodora. Toate acestea le auzise de la tatăl său, nevoit, după cum se scuza el, să aplice legea. Dar parcă metodele practicate în Orient sunt prea barbare! Ce povestea acest om depăşea orice închipuire.

- Spune-mi, cum îşi învinge creştinii teama de durere şi de moarte?

- Râd, întâmpină cu voie bună chinurile şi cântă până la ultima suflare imnuri de laudă şi mulţumire lui Dumnezeu. Mulţi care se bucuraseră înainte de avere, de mărire, de grai frumos, de cugetare adâncă, socotesc acum că toate acestea sunt nimic pe lângă slava şi mărirea lui Dumnezeu.

Reacţii extreme la fapte extreme! Ce fel de oameni să fie aceştia care-şi părăsesc averea, ca şi cum ea n-ar însemna nimic? Oare chiar nu înseamnă nimic?

- Monahule, nu ştiu ce să zic… Eu nu am credinţa ta. Şi în plus, am o avere agonisită cinstit, moştenită de la tatăl meu, la care drept să-ţi spun nu aş putea renunţa. Mai am şi o mulţime de sclavi a căror viaţă depinde de a mea. I-am cumpărat, sunt ai mei. Ce să fac cu ei?

- Da? Ia spune-mi atunci, dacă poţi, cât valorează un om? Cu ce preţ socotiţi voi raţiunea? Dar trupul? Câţi oboli eşti dispusă să dai pe chipul lui Dumnezeu? Aşa că… nu mai fi atât de mândră că îi ai un timp limitat.

Aglaida roşi fără să vrea. Era prima oară când primea o dojană fără să riposteze, şi mai ales pentru un *status quo* de care nu se simţea deloc răspunzătoare. Abia putu rosti:

- Îţi mulţumesc, monahule, pentru tot ce-mi spui. Cred că eşti mare înaintea Dumnezeului tău.

- Nu, Aglaida, acum tu eşti mai mare decât mine, pentru că mi-ai oferit ospitalitate. Vrei să-ţi spun o poveste?

- Mai întrebi!

- În Siria, un stareţ, care locuia nu departe de calea monahilor veniţi din deşert, avea mereu grijă să-i primească şi să-i omenească. Odată a trecut pe la el un sihastru care nu a vrut să mănânce, zicând că posteşte. Dar stareţul i-a zis: "Eu te rog să nu treci pe la mine fără să mănânci. Iar dacă nu vrei, vino să ne rugăm împreună la un copac şi la care vom vedea că se înclină el, pe acela să-l ascultăm amândoi". S-a rugat sihastrul şi nu s-a întâmplat nimic. S-a rugat şi primitorul de străini şi îndată s-a înclinat şi copacul la rugăciunea sa, adeverind că primirea de străini este mai mare înaintea lui Dumnezeu decât viaţa călugărilor din deşert. Acum, copacul acela se înclină către tine…

*

Cam tot în acest timp, pe Bonifatius l-a cuprins o curiozitate subită să vadă cum arată criptele creştinilor de pe Via Apia. În seara când monahul acela misterios fusese găzduit în palatul de pe Aventin, aflase de la el, printre multe altele, că pentru creştini nu există sclavi, iar dacă vrea să se convingă, să viziteze catacombele.

- Bineînţeles, sclavia nu poate fi desfiinţată, recunoştea bătrânul, dar creştinii acordă celor aflaţi în această situaţie demnitatea de oameni. Uite, sclavul imperial Evlepistus, judecat şi condamnat la Roma, alături de filosoful Justinus, episcop în Orient, a fost îndreptăţit să-i spună prefectului: *"Şi eu sunt creştin, eliberat de Hristos, şi împărtăşesc aceeaşi nădejde cu darul lui"*... Sau Iosif, din vechile Sfinte Scripturi, care a strălucit mai mult în robie decât pe tron! A căzut rob şi nu s-a ruşinat, dovadă că sclavia nu este un obstacol pentru virtute.

Bonifatius văzuse cândva un *columbarium*, imagine funebră a unui palat în care bogaţii au parte de cele mai impunătoare monumente, pe când sclavii rămân sclavi şi pentru posteritate. În catacomba lui Callistus, în schimb, unde a fost condus prin galerii de Cecilia, o oarbă purtătoare de lumină, a rămas stupefiat citind inscripţiile de pe pereţi. Ai zice că defuncţii îngropaţi acolo nu au fost nici bogaţi, nici sclavi, nici liberţi, nici oameni liberi. Simboluri sacre, informaţii despre persoana respectivă, dar niciun indiciu despre condiţia socială! Ce să însemne tăcerea atâtor epitafuri?

- La noi, egalitatea se dobândeşte la botez, i se spuse. Între bărbat şi femeie, tânăr şi bătrân, bogat şi sărac, un există nicio deosebire.

"Oare! Aşa să fie? se îndoi el. Şi adepţii lui Cybele, prin castrare, devin liberi!"…

- În viaţă sau după moarte? mai întrebă.

- Nu există moarte, i se răspunse.

- Adică vrei să spui că toţi cei îngropaţi aici sunt… vii?

- Noi credem în promisiunea lui Hristos că toţi care Îl urmează vor avea viaţă veşnică.

Mai văzu cu uimire cum, în capela săpată în pământ, stăpâni şi sclavi stăteau alături, recitau împreună rugăciunile, cântau împreună. Mai mult, a observat că un nobil rămăsese la intrare, în timp ce sclavul lui se afla înăuntru, la slujbă. A întrebat de ce şi i s-a explicat că stăpânul face penitenţă... Însă la agapa de la sfârşit, i-a văzut mâncând alături. Toate astea nu ar fi fost posibile în lumea lui decât la smintitele Saturnalii, când sărbătoarea dă voie stăpânilor şi sclavilor să-şi schimbe rolurile între ei! Dar şi atunci, li se atrage atenţia: *"Non semper Saturnalia erunt!"*. **(15)**

Mai ales una din inscripţiile funerare l-a pus mult pe gânduri: *„Onisifor ridică un monument soţiei sale, Maxima, femina clarissima"*. Soţul scotea în evidenţă condiţia ei socială, în timp ce o omitea pe a sa, ceea ce înseamnă că acest Onisifor, posibil sclav sau libert, s-a putut însura cu o femeie dintr-o familie senatorială, poate chiar o descendentă

a Flavilor. Incredibil!

Plecă de acolo buimac şi până acasă nu făcu decât să gândească febril la tot ce văzuse şi auzise. "Creştinii pretind că nu există sclavi. Eu aş zice că nici oameni liberi nu există! De ce să ne ascundem după deget? Un om fără stăpân este condamnat la moarte. Nu are pentru cine munci, nici măslinele cui să le culeagă de pe jos, nici cine să-i ofere raţia zilnică de oţet cu sare... Dacă m-aş fi născut sclav, eram fericit din naştere, ca oarba aceea care m-a condus prin catacombe şi care spunea că ea nu ştie cum arată lumina pe care o poartă pentru alţii. Nu aş mai fi cunoscut grija zilei de mâine şi asta mi-ar fi dat oarecum iluzia libertăţii. Un sclav din naştere, odată eliberat, nu-şi poate dori decât să moară! Pe când eu m-am născut liber. Şi altă grijă n-ar trebui să am decât... cum să mă nasc din nou!".

După ce depăşi forul lui Traianus, cu cât se apropia de Aventin, convingerile începeau să i se clatine. "Poate creştinii au dreptate când spun: *Decât liber la trup şi cu sufletul înlănţuit, mai bine cu trupul legat şi cu sufletul liber"*... Iar când intră şi o văzu pe terasă, ca o zeiţă înconjurată de rododendroni, se înmuie cu totul. "O doresc ca pe o rodie iarna, smintitul de mine!" îşi zise. "Oh, zeii n-ar trebui să dăruiască unei muritoare atâta frumuseţe!"

*

După ce a aflat prin ce chinuri trec oamenii care refuză să aducă jertfe zeilor, dar se grăbesc să se ofere pe sine drept jertfă Dumnezeului lor, Aglaida nu a mai avut linişte. Un sentiment de milă amestecată cu revoltă o năpădi. Dacă ar fi ştiut… Oare tatăl ei să nu-i fi spus chiar tot?… În lume se întâmplă atâtea nedreptăţi, dar Accacius apăra legea, care a fost vina lui? Şi dacă legea e nedreaptă? Nu, legea un poate fi nedreaptă - gândea ea atunci, ca o demnă fiică de magistrat - doar aplicarea ei, lăsată pe mâna brutelor... Toate aceste frământări, cu care nu era obişnuită, o chinuiau. Pacea trăită până atunci se dovedea atât de precară! Cum să şi-o recapete? Abia descoperise dragostea. Cum să se mai bucure de ea? Cum să uite?

Să uite? "Ce-ar fi dacă aş trimite pe cineva să-mi aducă o părticică din relicvele acelor martiri?" se pomeni gândind pe neaşteptate. Cu siguranţă sunt purificatoare, tămăduitoare şi… aduc noroc!" Şi, dintr-o dată, furtuna din sufletul ei se potoli ca prin farmec. Chiar dacă oamenii aceia au murit pentru o cauză străină ei, sunt sfinţi. Plutarh spune: "*fiecare mort, în gândul celor vii, trece drept un zeu. E bun, înţelept, drept, fericit. Într-un cuvânt, e un sfânt* " - apoteoză de care se bucură, indiferent de rang, în lumea unde toţi sunt egali. Iar sfinţii sfinţesc locul şi pe cei care îi ating. Va aduce relicvele măcar ale unuia dintre ei, îi va înălţa un altar, îl va celebra ca pe un *lar* al casei şi în felul acesta va contribui şi ea la perpetuarea memoriei lui. Poate că în felul acesta şi tatăl ei va fi iertat…

Hotărârea fiind luată, începu să gândească la înfăptuirea ei. Cine ar fi mai nimerit

să le aducă? Cine, dacă nu chiar…

Îl chemă la ea şi-i zise:

- Bonifatius, îţi aminteşti monahul acela călător, căruia i-am dat adăpost zilele trecute în casa noastră. Ştii ce mi-a spus? Că dacă cineva are în casă relicve ale celor care au pătimit pentru Hristos şi le ţine cu cinste, casa aceea este ferită de spirite rele, iar cei care locuiesc într-însa îşi găsesc pacea de care au nevoie. Mai mult, se învrednicesc de iertare pentru greşelile de tot felul şi au parte de viaţă veşnică, asemeni creştinilor... Ei, ce zici, crezi că am putea face şi noi rost de aşa ceva?

- Ce idee! Bine, dacă asta ţi-e voia, trimitem după ele. De unde să le aducem?

- De la Tarsus. Bătrânul spunea că în Cilicia se moare pe capete.

- Mda… Numai că e cam periculos. Soldaţii păzesc leşurile şi nimeni nu are voie să se apropie de ele fără să-şi plătească îndrăzneala cu viaţa.

- Sau cu aurul de care noi nu prea ducem lipsă, nu-i aşa?

- După câte am auzit, acolo se cer averi pentru relicvele astea.

- Dar când m-am mai tocmit eu pentru a obţine ce vreau?

- Ştiu că nimic nu-ţi stă împotrivă, doamna mea. Te-ai gândit şi la cineva anume pentru drumul acesta?

- Da, l-am şi ales. Cred că a venit vremea să-ţi arăţi în sfârşit dragostea pe care zici că mi-o porţi. Tu mi le vei aduce, Bonifatius. Nimeni altul nu trebuie atingă ceea ce ne va purifica pe amândoi!

- O! făcu el surprins. A secat oare apa de izvor?... Doreşti tu asta cu adevărat?

- Din toată inima!

Bonifatius înghiţi în sec. “Sigur vrea să scape de mine!”, gândi la repezeală. Îi venea să-i spună: “Hei, frumoaso, eu sunt un bun de care poţi uza, un abuza!”… Dar se abţinu. “Poate îmi vrea binele, mai ştii? De ce să prelungeşti la nesfârşit viaţa unui bou, dacă tot ai de gând să-l sacrifici? Pe lângă o toană de-a ei, viaţa mea e la fel de importantă ca buba unei cămile!”.

Şi, absolut lipsit de voinţă, se abandonă în braţele ei reci şi albe ca marmura de Luna, care cu gestul acela ca un val de mare îi mângâiau uşor fruntea până adormea.

*

Au început pregătirile de drum. Aglaida i-a dat aur destul, să plătească relicvele, să mai dea şi la săracii întâlniţi în cale, i-a pregătit mai multe feluri de uleiuri aromate pentru uns relicvele şi pânzeturi curate pentru a le înveli, i-a dat cai şi doisprezece sclavi să-l însoţească, iar când totul fu gata, îi spuse:

- Să nu uiţi să întrebi cui îi aparţin. Până te întorci, voi ridica aici un altar. I-l vom dedica şi îl vom face ocrotitorul casei noastre.

În timp ce îşi lega mai strâns bagajele, Bonifatius îi zise, râzând:

- Poate se va întâmpla, doamnă, să nu găsesc niciun martir acolo unde mă duc.

- Ei, poate se va întâmpla să găseşti!

- Şi poate, până mă întorc, te vei mărita, vei face zece copii şi vei uita pentru ce m-ai trimis…

În clipa aceea simţi palma ei usturătoare.

- Na, să te înveţi minte!

- Să înţeleg că m-ai eliberat, stăpână?

- Abia ţi-am înroşit obrazul şi ţi-ai şi luat nasul la purtare? Chiar vrei să-ţi jur că nimic nu mi-e mai scump pe lume decât tine?

- Nu jura!

- Mă crezi?

- Cu condiţia să-mi răspunzi la o singură întrebare. Urmă o lungă pauză, când fiecare îşi auzi inima bătând cu putere în pieptul celuilalt. Dacă-ţi vor aduce oasele mele, le vei primi?...

- Ce glumă proastă mai e şi asta?! se înfurie ea.

Dădu să-l lovească din nou, dar el îi prinse încheietura mâinii la timp, ca atunci… O îmbrăţişare lungă topi trupurile lor unul în celălalt. Chiar dacă marea îl aştepta la Ostia, pe obrajii lui gustul ei sărat se simţea deja.

- *Spune, de ce mă-ndemni să părăsesc ce am iubit?/ Cum aş putea să renunţ de-cum înainte-n viaţă/ De-a fi un sclav fericit unei frumoase femei?"*...**(16)** Pe Hecate! *Sper ca Lethe să un înghită această iubire!* **(17)**

- Hai, gata, "*îndrăgostiţii cinstiţi fug de risipă!"* **(18),** îşi reveni ea. Nu mai plânge ca prostul şi du-te unde te-am trimis. Du-te cu gânduri curate şi fereşte-te de orice te-ar întina. Nu uita că noi nu suntem vrednici să ne atingem de lucrurile sfinte! Mergi în pace şi să te întorci cu bine!

Bonifatius se desprinse, în sfârşit. Curând îl va lua în stăpânire marea, iar ei nu-i rămânea decât o rugă: *"Navă, care în răspundere l-ai luat,/ du-mi-l, rogu-te, pe ţărmul/ Asiei nevătămat şi-mi păstrează jumătatea sufletului meu, iubită***" (19)**

*

Pe tot parcursul călătoriei, Bonifatius se gândi că Aglaida avea dreptate: cum să se atingă el, nevrednicul, de trupurile acelea sfinte? Şi, ca niciodată, ceva de necrezut se întâmplă: nu mai simţea nevoia să bea! Trecură zile şi mai ales nopţi de veghe pe punte, numai el cu stelele, în care nu s-a atins nici de mâncare. Nu-i mai era foame, nici sete. Se ruga, se ruga continuu să nu facă drumul în zadar şi să ducă la bun sfârşit misiunea care i-a fost încredinţată. Acum era convins că despre o misiune este vorba. Cu cât se apropia de ţărmurile Asiei Minor, cu atât sentimentul că o forţă atotputernică pune stăpânire pe el, creştea.

Orice pelerinaj este o călătorie de suflet, o înstrăinare binefăcătoare. Un act de pietate. Dar şi un eveniment decisiv care poate schimba cursul unei vieţi. Epiktet spune

că un tânăr care vrea să-şi dedice viaţa filosofiei, să se expatrieze, să-şi părăsească părinţii, fraţii, prietenii, pentru că vechile obiceiuri hărţuiesc şi împiedică punerea unui nou început. Avraam a primit porunca: *"Ieşi din pământul tău, din neamul tău şi din casa tatălui tău şi vino în pământul pe care ţi-l voi arăta Eu"* **(20).** Dacă vrei să te desăvârşeşti, fugi de oameni sau prefă-te nebun...

Dar dacă toată viaţa lui nu a fost decât o pregătire pentru drumul acesta, al cărui rost abia dacă îl întrezărea? Fiecare nouă bătaie de vâsle despica adânc învelişul de întuneric în care trăise el, sclavul de până acum. Fiecare pală de vânt care venea dinspre Asia mirosea dulce-amărui - a libertate cumva? Libertatea, la care râvnise atâţia ani, exista ea cu adevărat acolo? Un rob în sine poate fi liber undeva, în lume? Ce poate zdrobi lanţurile dragostei şi ale mizeriei omeneşti, ca să-l poată elibera?

*

La Tarsus, căută un han mai curat, îşi lăsă acolo caii şi tovarăşii să se odihnească, iar el, ca şi cum o grabă mare îl mâna, nu mai stătu în loc nici cât să-şi scuture praful de pe veşminte. Plecă în oraş. Pe străzile metropolei şi în pieţe se vorbea numai greceşte, ceea ce-l încuraja să se simtă "acasă". Descoperi destul de repede *martirionul* după mulţimea de vreo cinci sute de oameni adunaţi în acel loc. Se opri cu o strângere de inimă. Cât de mulţi au venit la întâlnirea cu moartea!

Vru mai întâi să vadă şi să audă. Ce li se imputa creştinilor, în afară de credinţa lor în Hristos şi o viaţă curată? Ascultă cu atenţie. "Nu se închină zeilor şi nu respectă cultul împăraţilor!". Şi pentru aceasta, chinurile lor erau cumplite. Unul stătea spânzurat cu capul în jos, spre un foc aprins care-i pârjolea părul şi faţa. Altul era întins pe patru stâlpi, altul, fusese tăiat cu fierăstrăul şi zăcea ca mort, altuia i se zdrobiseră oasele cu cleştii, altul era ridicat într-o ţeapă care-i ieşea prin grumaji, altul, cu mâinile şi picioarele tăiate, se zvârcolea pe pământ, ca un ghem...

Privi îngrozit la cei care răbdau aceste suplicii de neînchipuit şi rămase mut. Mai mult decât suferinţa, îl uimea seninătatea lor. Feţele acelea, pe care nu puteai desluşi niciun semn al durerii, erau parcă înconjurate de aura unei bucurii neomeneşti! Ce e cu ei? Cum e cu putinţă să suporţi toate astea şi să te bucuri? Ce putere îi face să nu mai simtă chinurile trupeşti? Nu cumva, nu cumva **aceasta** este libertatea însăşi? Eliberarea, în primul rând de tine, nevrednic neruşinat, şi de suferinţa care te ţine rob al fricii! Şi în momentul acela, un sentiment ciudat îl năpădi. Simţi ca prin minune că şi lui îi dispare frica. Se simţi solidar, ca un frate, da, frate!... de credinţă? - cu aceşti ne-pătimitori în trup. Simţi că este "de-al lor". De la acest gând şi de la această pornire, nu a mai fost decât un pas…

*

Tovarăşii pe care-i lăsase la han, neştiind nimic despre toate astea şi văzând că trece ziua, trece şi noaptea, vine o nouă zi şi Bonifatius nu se arată, au bănuit că s-ar fi

încurcat cumva într-o cârciumă, cum îi era obiceiul.

- Iată, Bonifatius al nostru a venit după relicve de sfinţi şi... "sfinţi" s-a făcut!

- O fi găsit câteva mai bunicele pe aici, că am auzit că orientalele nu prea sunt de lepădat.

Porniră totuşi să-l caute. Luară cârciumele la rând, umblară peste tot, întrebând:

- N-aţi văzut un bărbat nu prea înalt, cu părul blond şi ochi albaştri? A venit ieri cu noi de la Roma…

- Unul care spunea că e creştin?

- Nu, nu e creştin. Bonifatius e numele lui.

- Aşa, da, Bonifatius zicea că-l cheamă şi că vine de la Roma. Tocmai şi-a pierdut capul…

- După vreo curtezană?

- Da de unde! A fost decapitat azi dimineaţă, la *martirion*.

- Nu, nu poate să fie el!

- Ba da, el e! Ascultaţi-mă pe mine, că ştiu de la fratele meu care e grefier şi scrie tot, cum s-antâmplat. Mai mare mila să vezi cum un băiat aşa de tânăr şi de chipeş se aruncă singur în braţele morţii!

- N-are cum să fie, omule, te înşeli! Nu ştii pe cine căutăm noi. Omul nostru nu are nici o chemare pentru braţeleăleia, de care spui. Dacă erau ale Venerei sau ale lui Bachus, te mai credeam!

- Ascultaţi la mine, insistă cilicianul. Un om asemenea celui pe care îl căutaţi voi se află acolo, unde a fost tăiat. Dacă vă spun! Poate nu vă vine să credeţi, dar să ştiţi că a suportat toate torturile, de i-a uimit pe toţi. Numai când a fost să-i toarne plumb topit pe gură, mulţimea a strigat că e prea de tot şi a început să arunce cu pietre. De frică, judecătorul a fugit şi s-a adăpostit într-o casă din apropiere. A fost nebunie mare. Până la urmă, pe Bonifatius al vostru l-au băgat la arest. Asta a fost ieri. Azi dimineaţă, altă dandana: cei care duceau cazanul cu smoală topită, în care aveau de gând să-l bage, s-au împiedicat şi l-au răsturnat, nu ştiu cum, peste nişte soldaţi… Mulţimea a strigat din nou, că e un semn divin şi să-l ierte… Dar judecătorul ştie una şi bună. Ca să preîntâmpine alte nenorociri, a poruncit să termine mai repede cu el şi a dat sentinţa capitală. Credeţi ori nu, asta e. Ce vă este să vă duceţi până acolo şi să vă convingeţi dacă e omul vostru sau nu e?

Au mers, au văzut locul şi, spre marea lor surprindere, au recunoscut, înfipt într-un par, alături de trup, capul lui Bonifatius. Într-adevăr, el era!... O ruşine cumplită i-a cuprins pentru vorbele lor deşarte. Ce s-a întâmplat cu el? Ce-i vor spune stăpânei lor? Bonifatius al lor, transformat peste noapte din sclav în *eleuterocilician*... **(21)** Nu le mai rămânea decât să scoată aurul Aglaidei şi să plătească soldaţilor preţul pentru rămăşiţele lui pământeşti. I-au luat capul în mâini, l-au lipit de trupurile lor şi au văzut cu

spaimă cum ochii lui se întredeschid şi faţa i se luminează… Ce mai era de spus? I-au uns trupul cu uleiuri aromate, l-au înfăşurat în pânza albă, curată, şi l-au aşezat în racla pregătită pentru relicvele martirului pe care trebuiau să îl aducă doamnei lor, din Orient.

*

Corabia cu rămăşiţele pământeşti ale lui Bonifatius se apropia de Roma, când Aglaida avu un vis ciudat. Se făcea că se trezise, el era acolo, lângă patul ei, îmbrăţişând-o, totul părea atât de real, până şi gustul sărat al mării de pe faţa lui era acelaşi. Apoi a luat-o de mână şi a condus-o să-i arate ce dar îi adusese. Deschise capacul raclei, însă înăuntru era tot el, în timp ce acela de lângă ea dispăruse… "*Primeşte pe cel ce ţi-a fost rob, iar acum ţi-e stăpân... Şi de acum să-l cinsteşti, căci păzitorul sufletului tău va fi şi apărătorul vieţii tale"...* Cine a vorbit?

Se deşteptă înspăimântată. O nelinişte cumplită o cuprinse. Dacă e adevărat?! Dumnezeule, eu l-am trimis! Îşi chemă toţi slujitorii şi-i întrebă:

- A venit? Spuneţi-mi, l-a văzut cineva?

Bineînţeles, nimeni nu ştia nimic. Cercetă ea însăşi în grabă toate încăperile, iar când ajunse în *atrium* şi văzu papagalul, încremeni. Pasărea care, din colivia ei aurită, îi repeta de atâtea ori "te iubesc la nebunie", zăcea inertă. O grămadă de pene. "Gata, s-a sfârşit!"... îşi zise. Nu mai avea curajul să bată din picior.

Şi totuşi, povestea nu se sfârşea aici. Stăpânul ei se întorcea acasă, *"...de acum să-l cinsteşti, căci păzitorul sufletului tău va fi şi apărătorul vieţii tale"... ,* trebuia primit cum se cuvine, avea atâtea de făcut!...

N.A. Aglaida a ridicat într-adevăr o biserică, în care a aşezat trupul iubitului ei martir Bonifatius. Cu toate acestea, în vechile mărturii ale tradiţiei romane, Sfântul Bonifatius nu este cunoscut. Nu figurează nici în Martirologiul hieronimian. Legenda Sfântului Bonifatius, inserată în culegerea lui Reinart, a fost compusă, se pare, abia după translaţia la Roma a relicvelor unui martir cu acest nume, venerat în Orient, mutare ce nu putea avea loc înainte de sfârşitul secolului al VI-lea sau începutul secolului următor, din cauza invaziei arabilor în Siria. În secolul al VII-lea, o *"basilica sancti Bonifacii martyris ubi ipse dormit"* exista încă pe Aventin, consemnată de Monseniorul Giovanni de Rossi în "*Roma sotterranea*", ceea ce presupune că relicvele acestui martir au fost transportate aici. Cele mai sigure mărturii rămân: catalogul publicat de M. Giovanni Battista de Rossi şi vechiul document de cult al Sfântului Bonifatius, pe Aventin. În "*Liber Pontificalis*", Duchesne scrie: "Este vorba de misiunea unui creştin trimis de Roma în Cilicia şi care primeşte, la Tarsus, coroana de martir".

Bonifatius şi Aglaida au fost sanctificaţi de Biserica Răsăriteană ţi sunt amintiţi doar în calendarului ortodox, la 19 decembrie şi în "Vieţile sfinţilor" pe luna decembrie, consemnaţi de istoriografia creştin-ortodoxă, unde se spune că, după cincisprezece ani

de la întâmplările povestite aici, tot în locul pregătit pentru el, Aglaida l-a urmat. Deasupra locuinţei lor, cineva - poate Agnes, care a crescut într-adevăr în grădina ei ca o floare - a scrijelat în piatră aceste cuvinte: *"El şi-a spălat păcatele cu sângele, ea cu lacrimile"*. Dar timpul a şters aceste memorabile urme şi cei doi au rămas pe vecie închişi… în povestea aceasta.

Dincolo de detaliile legendare, autenticitatea acestor întâmplări poate fi îndoielnică. Dar orice legendă conţine un sâmbure de adevăr. După unii, este traiectoria unui sclav care s-a născut şi a murit liber; după alţii, este povestea unui miracol. Cum poate un păcătos să devină sfânt? Nu poate. Numai Dumnezeu ştie cum face un munte dintr-un bob de muştar.

NOTE

1. lat. închisoarea sclavilor
2. Horatius, *Satire*
3. idem
4. ibidem
5. e vorba de ultima palmă pe care stăpânul i-o dă sclavului, la eliberare
6. lat. "amanţi smintiţi"
7. lat. fântână grecească
8. Catullus, *Sclavului paharnic*
9. idem
10. după Lucretius
11. Ovidius, *Moartea papagalului*
12. idem
13. lat. pelerină cu glugă
14. localitate din Latium, pe via Salaria Veche, la 10 mile de Roma
15. lat. "Saturnaliile nu sunt veşnice!"
16. Tibullus, Elegia a IV-a, Cartea I, *Lui Bassus*
17. după Ovidius, *Puterea poeziei*
18. idem
19. Horatius
20. Facerea, 12,1
21. lat."cilician întotdeauna liber"

NICOLAE ITU

- **Născut** la 24 iulie 1929- Vinţu de Jos
- **Colaborează** la Contemporanul, Orizont, Pagini Dunărene
- În anul 2004 a primit ***Ordinul Meritul Cultural în grad de ofiţer***
- **A publicat:** "În umbra castelului cu vedenii", 2008, Ed.Unirea; "Ucenicul marinar" sau "Marinarul visător", libret coregrafic; " Eu şi restul schemei", proză satirică, ed.Junimea, 1973; "Ceremonii locale" roamn,ed.Cartea Românească, 1977; "Autoportret cu măşti", ed.Albatros, proză scurtă, 1982; " Semnul trecerii" roman, ed.Unirea, 2005; "Cină pentru călător", roman, Ed.Unirea, 2004; "A doua noapte cu Wanda", roman, ed.Unirea, 2005; "Gâlceava bestiilor selecte", proză scurtă, ed.Unirea, 2005; "Orice pentru un soclu vacant", roman, 2005; "O, celeste Aida!", roman, 2005; "Călcâiul doamnei Euterpe", proză scurtă, 2005;

ZILE NEGRE CU WANDA

Nu mai am scăpare; de gura târgului nu voi fi scutit nici în mormânt; nu-mi rămâne decât să mă însor; pentru a doua oară; nădăjduiesc să-mi fie de-ajuns; mă va ierta şi mama - oare cât o mai duce? - n-are încotro; nu-i pentru prima dată când o pun în faţa faptului împlinit; prima oară, haida de: cine se poate lupta cu gărgăunii şi hormonii tinereţii? Dar de-acuma-i râsul lumii; ascultă şi tace biata măicuţă... Şi umblă şi toacă meliţa lumii, de se zguduie pământul!: „Cine-a mai auzit de asemenea mire?, se căina o leliţă de prin vecini. În loc să-şi cate loc de veci, satiru' gâj bătrân se dă la cruditãţi, sta-i-ar cotorul în gât! Acuma, lasă, nici mireasa nu-i în toate minţile! la, colea, una umblată de mulţi, dar nici unul cu pirostriile în taşcă! la, nişte logodnici puşi pe chiolhan, un soi de: încalecă şi... descăleca şi du-te! Doamne iartă, că mă luă gura pe dinainte... Dar vezi, hanţuşca, japiţă de Capitalie bate şi bate la porţi şi nu se lasă, până nu i se deschide... Ei, i-a deschis dumnealui, berbantul? De bunăseamă că i-a deschis!!! Şi mai zici să te-ncrezi în promisiunea văduvoilor!? Adică noi, suratele mele, suntem bune numai să spălăm izmana de pe ei...“. „Şi chiar ţi-a făcut avansuri, vecină dragă?“. „Ehei, să fii mata sănătoasă cât am rănit după urma jucăriilor dumnealui; auzi... da', gura!, că mă bagi la necaz!, auzi? Ştii ce face? Să vezi şi să nu crezi: aduce, dragă câte una - de unde, Doamne iartă-mă Ie-o fi găsind? - şi-o dezbracă până o lasă cu ţâţăle-n vânt şi cu fundul gol...!“. „Stai, vecină stai, că astea-s modele, după urma lor trăieşte! Le pictează, soro, nimic nu le face altceva!“. “Ei, na că şi cu *asta* ce-a dat peste el, în toiul nopţii crezi că a iertat-o numai cu zugrăveala?“. „Care *asta* vecină?“. „Mireasa, dragă, asta de ni-l ia pe pictoraşul cartierului... lua-o-ar câmpii!“. „Nu mai spune! Are vecinul, are pensulă harnică...“. „Păi are, că d-aia m-am gândit şi eu, ca omul, deh! Că numai Dumnezeu ştie cât genunche am vătămat eu frecându-i podelele... Că, altfel e om bun: dă!, din ce are, dă şi la alţii... Mare păcat, vecină, s-ajungă, bietul, pe mâini străine; că încă-i în putere şi fără nevastă... Ce să fac? Vecini suntem şi ne mai ajutăm unul pe altul...“.

Cam asta era atmosfera lumii în ajunul cununiei; Wanda, ca la prima experienţă: gravă ca o preoteasă înainte de jertfă; nurnai că nu făcea vocalize cum să fie mai categorică atunci când spune: „da!“: Ioana şi Ginecologul, artizanii ceremoniei care va urma, zâmbeau cu subînţeles, înghiontindu-se! Le dă mâna: nici „înamoraţi tomnatici“ nu erau, nici acte prenupţiale nu depuseseră! Amuţise plutonul de funcţionare, adunate parcă din trâmbiţă,

să nu piardă momentul, pomenit luni de zile de-aici înainte... De-acum, fie ce-o fi; ce mi-e scris în frunte mi-e pus: hai, cu Wanda la ofiţerul stării civile!!!

Funcţionara mă privi bănuitor şi sever, apoi întoarse actele pe ambele feţe; da, păreau în regulă; fusesem gata să răsuflu uşurat şi să-i zâmbesc cu recunoştinţă; pe neaşteptate, însă, oficianta ridică ochii şi începu să împacheteze hârtiile; să mi le înapoieze, pesemne:

-... dar lipseşte mirele: prin procură nu se poate!

În spatele meu, înveselite de postura în care nimerisem, Wanda şi Ioana chicotiră neruşinat:

- Hai, curaj, tăticule, mă îmboldi fiică-mea.

- Doamnelor, vă rog, nu suntem la teatru... Domnule, repet, nu se poate prin procură! Oricât de ocupat ar fi, mirele trebuie să fie prezent la această ceremonie! Absolut obligatorie!

- Eu sunt mirele, stimată doamnă! l-am şoptit confidenţial, înclinându-mă uşor. Doar-doar voi distrage atenţia celorlalţi funcţionari care nu mai aveau ochi decât pentru mine.

- Da, mai sunt şi cazuri... Ce mă tot mir... Ţi-aduci aminte, dragă, de moşuleţul ăla de-acum două săptămâni? Se lumina la faţă funcţionara, întorcând capul spre colega de birou, din dreapta sa...Şi mireasa?

- Eu sunt: Wanda Serea, aveţi actele...

- Serea Wanda, doamnă, nu invers!

- Mă rog: Serea Wanda, cum doriţi dumneavoastră.

- Oficial, doamnă, nu cum „doresc“! Eu am obligaţia să oficiez corect, nu să „doresc“!...

Atentă şi grijulie, ca momentul festiv să nu deraieze lamentabil, Ioana înşfacă pachetul dinainte pregătit, sfâşie cu gesturi sigure ambalajul din ţiplă şi aşează pe mesele funcţionarelor arătoase cutii cu fondante şi fursecuri preparate la Capsa; metamorfozate subit, oficiantele - „O, nu vă deranjaţi! Câtă distincţie! La noi, de regulă, se obişnuieşte «după»... Oricum, nu aşa ceva!“ - se precipitară, ca electrizate, convinse că după defilarea enormului coş cu cale, adus de Ginecolog, urmează partea cea mai mustoasă a ceremoniei:

- A, deci dumneavoastră sunteţi protagoniştii! Bănuiam eu ceva-ceva... Oricum, fie şi mai târziu, decât niciodată! Noroc, fericire şi înţelegere!!! Poftiţi, în sala de festivităţi! Domnul primar vă aşteaptă! Chiar întrebase de.... dar parcă numai dumnealui? Un eveniment ca acesta nu trece neobservat... Deci dumneavoastră sunteţi pictorul cel aşteptat... Şi eu vă luam drept altul...

Totul se prăbuşise, totul se dusese naibii! Nimic nu mai rămăsese din ceea ce clădisem cu migală şi efort: în ciuda discreţiei în care sperasem, cununia mea cu Wanda devenise notorietate!!! Complot în toată regula! Altfel de unde atâtea figuri cunoscute?

Fără doar şi poate, cineva bătuse toba din răsputeri, să se afle, să se ştie; Hai, lume-lume, vezi minune! Mirele-i cu tâmple sure...

- Cetăţene... de bunăvoie şi nesilit de nimeni...

- Da!!! Am răspuns grăbit, doar-doar voi încheia mai repede...

Birturile celor doi profesionişti fulgerau cu hărnicie; camera video măcina mărunt, clipă de clipă, nimic să nu scape, nici un rictus să nu se irosească! Cine i-a adus? Cine îi angajase? Gravă şi pătrunsă de importanţa evenimentului, Wanda, când i se pusese întrebarea fundamentală, ridică bărbia şi pronunţă un „da“ prelung, convingător şi predestinat!...

Măi, să fie: chiar atât doreşte „Spaima galeriilor“ să-şi lege soarta de a mea? Ba mai mult, în acel moment, ca intrată în transă, fie din convingere, fie datorită aparatelor, iubita mea fiică Ioana, îşi împreunase mâinile în dreptul sânilor! O fi rostit oare: „Slavă domnului!“ Te pomeneşti că, neînsurat, i-oi fi fost povară dragei de moştenitoare! Chiar aşa? Nu cumva prelungitul meu celibat constituise un impediment în drumul vieţii sale? Firesc este ca, mai întâi să participe tata la cununia fiicei! Nu!, trăznita familie a pictorului Androne are sacra misiune să întoarcă lumea pe dos. Bine că nu era de faţă şi biata mea mamă; inspirată de ancestralul ei bun-simţ, soacra-mare preferă să rămână acasă, să supravegheze oalele şi fierturile; măcar astfel, cât de cât, să cârpească faţada! Nicidecum să-şi vadă fiul, mire tomnatec, ajuns de minunea lumii!!!

Şi ce tomnatic: mai face omul prostii, dar, chiar aşa, la anii lui...

Mă lăsasem invidiat şi felicitat, fără nici o jenă; n-aveam încotro! Prietenul familiei, Ginecologul, transformat în maestru de ceremonii, se agita plin de importanţă, deranjându-l pe oficialul cu eşarfă tricoloră care, iată, se simţise obligat să aducă îmbunătăţiri structurale cuvântării sale de rutină şi s-o transforme în „speech!“. Cum altfel? Doar nu era o cununie oarecare! Nicicând salonul nu-i fusese atât de plin cu figuri subţiri, nicicând presa atât de numeroasă. Şi-apoi calele... masa aceea compactă de cupe albe... potir lângă potir, mutată de colo-colo, mereu în calea mirilor, nu cumva, de emoţie, proaspeţii soţi să ignore darul simbolic al prietenului, o copie fidelă după modelul folosit de pictorul mexican!

- Gata, doctore, răzbătu vocea Wandei, am înţeles aluzia: calele, superbele cale ale lui Diego Rivera!!! Ce să fac acum? Să mă înham la coş? Te pomeneşti că vrei să-mi plasezi arta şi în pat! Doctore, doctore, te ştiam mai pragmatic: în noaptea nunţii nu de cale îmi arde mie...

Ultimile cuvinte, deloc protocolare, ale miresei opriră o clipă rumoarea adunării, dar imediat, veselia reveni mai intens! Deci, dacă proaspăta doamnă Androne îşi permite aluzii obscene, de ce nu şi-ar da drumul şi ceilalţi? Suntem la nuntă, nu la prohod! Drept care poetul Unvolumjuma... Stai, stai asta s-a întâmplat la atelier, unde avusese loc petrecerea propriu-zisă. Greu să reţii toate amănuntele...

- Vai, vai, ce oaspeţi fără suflet!!! Se căina mama privind cu jale prada şi risipa truditelor sale bucate: ici un bol cu icre - aur curat - mânzălit de un capăt de ţigară, fumegând încă; dincolo un platou cu buşeuri, abia atins, inundat indecent de galbenul incert al unei salate de crudităţi; alături, câteva şniţele - mândria bucătăresei! - dialogau resemnate, recuperabile oricum, cu un rest de capia copt; tortul miresei, hăcuit „ad libitum“, care, cum şi cât i-a poftit maţul, zăcea şoldit, alături de o murătură!

- Jaf şi pradă, mamă dragă! Se tânguia discret bătrâna, nu cumva să-i prindă oaspeţii supărarea. Mă, fiule, „asta nouă, a ta“ ştie măcar să prăjească o omletă?

- Ştie, mamă, cum să nu ştie? E o gospodină ce nu s-a văzut!

- Dea Domnul, mai n-aş crede... jaful de faţă, făcut în duşmănie, pare pus la cale de ea... uite ce pradă... Să mai zică cineva că-n România bântuie criză economică...

Cum s-o conving, cum să-i demonstrez că aşa-i la noi? Ce poţi aştepta de la nişte făpturi abia ieşite de sub obroc? Beau şi mănâncă, până dau cu degetul, apoi spurcă tot! Pesemne aşa se simte din plin belşug! N-am ce să le fac, dragă şi răbdătoarea mea mamă!!!

- Chiar că n-ai! Fie primit, ofrandă pentru morţii noştri!!!

Şi, în vremea asta, petrecerea îi da înainte: poetul Unvolumjuma, care de fapt se autoinvitase, neruşinatul!, ajunsese la cunoscuta sa lirică erotică, pe care o clama patetic, folosind interjecţii jenante! Mai decent, dar convins că fusese clou-ul adunării, Ginecologul încă nu epuizase povestea provenienţei acelui uriaş coş plin de cale, ca să demonstreze distinsei mirese că, în ciuda climatului politic actual, creaţia lui Diego Rivera, deşi comunist mexican, nu-i poate fi străină unui intelectual rasat din Est!!!

Oricât ar părea de ciudat, până şi cea mai prelungită petrecere cunoaşte un sfârşit: obosiţi şi euforici, ca să nu zic beţi -mare lucru ca omul să se ameţească la o cununie!!! - oaspeţii începură să plece. Draga mea fiică Ioana nu mai prididea să comande la taxiuri! Ca în Occident, fir-ar să fie!!! O familie onorabilă - tata, mama, doi copii plus un pudel - trimisese maşina goală înapoi, pe spezele gazdei, care oricum trebuie să suporte toate cheltuielile de protocol: nu se însoară pictorul Androne de trei ori... A doua oară tot o făcuse!!!...

Rămăsesem singuri, ca la începutul dintâi al omenirii: Adam şi Eva! Eu şi draga mea Wanda! Pune mâna, ia, adună! Scârbită de ceea ce vedea, ridică glasul şi crârti că toţi risipitorii nu pot să fie decât „de-ai mei!“ Bineînţeles că „de-ai mei“, şi Ginecologul, şi Unvolumjuma! Toţi! „Ai ei“, delicaţi şi plini de bun-simţ, nu se pretează la asemenea gesturi reprobabile! Până şi cadourile „alor mei“ purtau pecetea lipsei de gust; oricum, cel mai inspirat fusese Unvolumjuma care venise cu mâna goală! A, ba nu: în toiul veseliei înmânase miresei catrene festive, caligrafiate pe un carton, cât o carte poştală:

- N-a uitat nici floricelele, ca recruţii! Măgarul, mă ia drept vreo drăguţă de-a lui, de la ţară! Spuse Wanda, azvârlind scârbită opera poetului local.

Nici Ginecologul nu rămăsese neforfecat; uriaşul buchet de cale devenise cel mai penibil gest din câte cunoscuse ea!

- Ce să aştepţi de la un biet p... bântuit de nostalgii artistice?!?

Vulgarul termen folosit de Wanda mă îngreţoşă, ca o răsuflare greu mirositoare; eram convins că repugnanţa mea o va afecta:

- Păi sigur, prea-sensibilului domn pictor îi put până şi cuvintele... în fond ce-a vrut să demonstreze doctorul cu această căpiţă de cale? Continuă consoarta mea iegală - de-acuma! - lăsând-o mai moale cu cearta.

- Că ştie destule despre artă!

- Kitsch!

- Pentru el nu-i kitsch; a vrut să te elogieze! Calele nu-s pentru mine!

- Ei na!: să se dea mare, snobul! Du-le de-aici, duhnesc a îngrăşământ natural!

- Sărman prieten, praful se-alege din buna ta intenţie! Am exclamat, apucând uriaşul paner.

- Dacă ţii atât de mult... Dacă suporţi, lasă-l aici! Cineva trebuie să se sacrifice! Nu?

- Wanda, crezi că-i momentul cel mai potrivit de ceartă? E sărbătoarea noastră, ziua noastră de cununie, să nu o întunecăm!

- E prima noastră zi de căsnicie, bărbate dragă! Cununia? Ehe!!! A devenit istorie! Să nu le confundăm... Sau ai uitat noaptea aceea?

- Nopţile!!! Că nu ne-a fost de-ajuns una: două, legate una de alta!!!

- Maestre, eşti un satir bătrân!

- Şi tu o silfă nepereche!

- Ei, hai, să nu ne prostim chiar acum... Mirele mai are şi altă misiune în noapte cununiei oficiale; dar, iubite soţ, trebuie să te anunţ, cu regret: nu-se-poa-te! Ai priceput? Nu-se-poate! Nici doctorul nu recomandă!!! Aşa că, în loc „de“, să-i dăm înainte cu cearta: afară cu aceste cale viscerale!!! Să nu mă ia pe mine Ginecologul cu apropo-uri: studiază mai atent cu ce seamănă o cală, maestre? Cu frontul de lucru al doctorului!!!

Isprăveşte, Wanda!!!

- Mă supun orbeşte, stăpâne! Dar să ştii că, ori te superi, ori nu te superi, voi semna în continuare tot Wanda Serea!!! Să nu ridici obiecţii, că nu mă impresionează câtuşi de puţin! Mai la urma urmei, eu sunt mai cunoscută decât tine! îi fi tu preferatul elev al Maestrului, dar eu rămân tot Wanda Serea!!!

Superba şi elevata conversaţie de adineaori se consumase în dulcele şi gospodărescul zgomot de fond: clinchet de vase lovite, de pahare supuse operaţiunii de spălare! îmbrăcată până la coate în mănuşi de menaj, „Spaima galeriilor” îşi inaugura mariajul, rânind în urma invitaţiilor... Ea a vrut-o; avea cine să facă treaba asta, dar când nora doreşte să dovedească soacrei virtuţi casnice, concediază şi pe Coana Creaţă...

Altfel îmi imaginasem debutul convieţuirii cu Wanda, dar nu a fost să fie: viaţa se dovedise mai aspră, mai puţin spectaculoasă. Cheltuielile depăşiseră şi aşa modestele mele economii! Ca un făcut, vânzările de tablouri scăzuseră vertiginos; lumea începuse să tezaurizeze: nu mai aniversa, nu mai petrecea, ca altă dată; cu toată penuria financiară alesesem salonul florentin al unui restaurant select; învinsese însă opoziţia hotărâtă a viitoarei mele soţii, nu şi nu! Deschidem glasvandul atelierului şi cenzurăm energic lista invitaţilor! Asta putem, asta facem! Cui nu-i convine...

Convenise tuturor, belşugul şi voia bună nu lipsiseră; când ultimul oaspete urca în cârca taxiului, fusesem gata să ne retragem şi noi, gazdele, să lăsăm totul, resturi, platouri, tacâmuri şi veselă nespălate, ca la pomană! Mă refer la pomana noastră, ortodoxă; nu ştiu cum se procedează la celelalte confesii. Oare Wanda... cum de nu am întrebat-o până acum?

- Nevastă dragă, iartă-mi indiscreţia: cărei biserici aparţii?... Iarăşi făceam gafe; altfel de unde şi până unde acea privire aspră?

- Şi dacă nu-i ce aştepţi tu?

- Curiozitate de soţ, dragă! Iartă-mă dacă... Discuţia avusese loc, după ce tot ea decretase:

- Noi, tinerii însuraţei rămânem la locul crimei: ne simţim mai bine în atelierul maestrului!

Năucită de o întorsătură atât de neaşteptată, biata mama plecă învinsă privirea! Pregătise ea acasă ceva anume pentru miri, dar dacă mireasa... Sărmane fiu nici cu „asta“ n-ai nimerit-o! Mamă scumpă, n-am încotro! Numai mironosiţa de fiică-mea, Ioana, zâmbea în sensuri multiple, toate a deplină mulţumire: nu va mai împărţi spaţiul de dormit cu bunica! Prea ar fi fost mare aglomeraţie: şi părinţii Wandei, şi mamă, şi fiică! Fire prevăzătoare, tatăl Wandei - colonel în rezervă, artilerist ca Napoleon, dar fără tunuri, că servise mai mult la aprovizionare - rezervase cameră la Casa Armatei... Cum să doarmă la hotel, chiar dacă acest stabiliment onorabil se numeşte Casa Armatei?, cum n-are familia maturului său ginere un surplus de acoperiş, ca să-şi ocrotească socrii? Are, dar înghesuie pe alţii! Ei bine, iată: datorită înţeleptei sale fiice, militarul nu va înghesui pe nimeni: locuinţa ginerelui, casă gospodăreaseă, dovedeşte toate virtuţile ospeţiei tradiţionale! Colonelul poate să sforăie în tihnă; nu se aude, nu se simte: ziduri groase, cărămidă ţigănească!!!

Aşadar singuri, mai ceva decât Adam şi Eva! Măcar peste zbenguiala acestora veghease, după cum se scrie, spiritul Atotvăzător... Stimulat pesemne de asocierea cu perechea biblică, pusesem eu acea întrebare inoportună:

- Nevastă dragă, iartă-mi indiscreţia; cărei biserici aparţii? Wanda apucă, întâi, gura mănuşii din dreapta: poc!, apoi acelei din stânga: poc! şi restabilii echilibrul firesc al elasticităţii obiectelor din gumă; deşertă scârbită alte resturi de bucate, mai înmuie o dată

pământuful în detergent, frecă în duşmănie, apoi ridică privirea şi spuse în cel mai candid mod:

- Înclin să ader la şintoism!!! Te supără... Pe urmă pauză, vid... Altceva?

- Nu, nimic... fiecare individ cu preferinţele sale... Şintoism?!? Oare Colonelul... Dar ce importanţă are? Până la urmă s-ar putea ca Wanda să instituie o confesiune proprie! Cum se va numi vom vedea! Bun, şintoism! Flori, orez şi alte ofrande vegetale... Oricum nu sacrificii umane! Şi chiar de-ar fi, nu-şi expune ea soţul unei ceremonii de rutină! Stai, să vedem: ce, cum?

- Am convingerea că şi Ginecologul tău este gata să adere la şintoism!

- Coşul, calele?

- Poate... indivizii ăştia, zilnic printre viscere şi belşug de proteine, simt nevoia unui refugiu în lumea vegetală... Nevoia de salată, altfel spus...

Am acceptat cu greu ideea că un intelectual subţire, cum este prietenul Ginecolog, să dezerteze de la tradiţia noastră strămoşească, de dragul unui experiment, fie el şi insolit; oricum, ei îmi va rămâne cel mai apropiat, indiferent cărei confesiuni va adera. Ce mă fac însă cu Wanda? Dacă îmi va impune s-o cotigesc şi eu? Motive de îngrijorare destule: nu şi nu!!! Ea nici nu vrea să audă de „Isaia dănţuieşte", cum doreşte maică-mea! Care mamă încă mai este convinsă că, dacă la vremea potrivită, aş fi primit binecuvântarea fie şi a unui biet preot de ţară, Domnica nu m-ar fi părăsit...

- Vezi, să nu te facă şi „asta" de minune!...

M-am repezit hulpav să răsfoiesc câteva enciclopedii, să mă dumiresc ce-i şi cum e cu şintoismul, să aflu măcar ce mă aşteaptă? Ca înţelese, generoasele tomuri se rezumau doar la informaţii generale: nimic din ceea ce mă interesa!

- Dragă maestre, lasă Larousse-ul în pace! Tot nu vei afla ceremoniile şintoiste de cununie... Oricum, familia niponă pare mult mai stabilă... Nici o speranţă să te descotoroseşti de mine!

- Dar, Wanda, draga mea...

- Lasă, lasă, nu îmi umbla cu şoalda! Ce, nu simt eu unde-ţi zburdă mintea?...

Aşadar Wanda avea har: îmi citea până şi gândurile! Lăsai enciclopediile în plata Domnului şi mă întorsei resemnat la vraful de vase şi tacâmuri mânzălite, pe care, în următoarele minute le făcurăm strălucitoare şi pure ca ieşite din fabrică.

- De-acuma, bine-ar fi să te astâmperi! Fuga la baie, pune-ţi pijamaua şi însemnele resemnării: te-am prevenit: nu se poate!!!

- Gata, dragă, am înţeles! Ridic eu vreo pretenţie? Ar fi absurd să...

- Bineînţeles... Cum să pretinzi? Te-ai văzut cu sacii-n car: familist la vârsta când nu mai aveai nici o speranţă... La naiba cu toate obligaţiile conjugale!!! Abia aşteptai un pretext...

- Dar, Wanda dragă, tot eu...?

- Te rog, te rog! Nu sunt nici virgină, nici la prima împărtăşanie! Intri cam devreme, maestre, în cămaşa convieţuirii anoste!

- Nu înţeleg!

- Ce să înţelegi?

- Spuneai că „nu se poate!“

- Exact!!! Dar tu? Nici o reacţie, nici un semn de regret! Adică ţi-e indiferent, nu?

- Port eu vreo vină?

- Soţul trebuie să suporte orice!

Rostind aceste ultime cuvinte, Wanda se şi avântă în baie; peste nici cinci secunde, uşa băii fusese dată energic în lături şi un maldăr de prosoape fusese aruncat afară:

- Nesimţiţii, mi-au folosit tot!

M-am repezit la dulăpior, am scotocit raft după raft, mi-am umplut braţul de ştergare şi-am dat să i le înmânez.

- Ieşi, n-ai pic de pudoare!!!

M-am retras ca electrocutat; câtva timp mai târziu, o siluetă drapată traversă atelierul; când ajunse în micul dormitor, Wanda părăsi învelişul din textile, rămase câteva clipe goală, ca o cariatidă, apoi se instala gospodăreşte, conform inconfundabilului său stil:

- Maestre, am constatat că se poate! îmi şopti fierbinte, la ureche...

Tulburătoarea confidenţă a capricioasei mele soţii mă străbătu, fulger-dulce, răscolind în mine, nu dorinţa, ci vanitatea masculului, dator să respecte o anume tradiţie, impusă de evenimentul oficial căruia i se supusese! Nu mai reţin exact ce gest am schiţat; oricum, nu putea să fie altceva decât debutul unui ceremonial de adâncă intimitate, dar reacţia Wandei fusese de-a dreptul descurajatoare:

- Te rog, să nu mă umileşti!!!! Mai bine nu! decât s-o faci din obligaţie!

M-am retras ca melcul în cochilie, hotărât să renunţ la orice iniţiativă: pesemne aşa se manifestă ea la beţie, mi-am zis, amintindu-mi că răsturnase pe gât destule pahare cu băuturi tari; ca şi când îmi intuise gândurile, legala mea tovarăşă de viaţă continuă ofensiva:

- Laşule, profiţi de faptul că-s turmentată, nu?!?

- Ajunge, Wanda, ce naiba...

- Hai, plesneşte-mă, ce mai aştepţi? Ai tot dreptul: soţ îmi eşti, în casa ta sunt... Şi, mai la urma-urmei, nici măcar nu-s fată mare... cum s-ar cere unei mirese cât de cât onorabile... măcar în noaptea nunţii... Oare, dacă m-aş arăta la vreun medic specialist în restructurări de organe?!? Cică se poartă iarăşi virginitatea... la, imaginează-ţi scena: Eu: „Domnule doctor, vreau să-mi recapăt candoarea!“. El: „Dezbrăcaţi-vă şi luaţi loc pe masă, doamnă!“. Masă specifică profesiunii devotatului tău prieten, maestre... Eu: „Vai,

domnule obstetrician, mă jigniţi! Vedeţi în mine făptura capabilă să călărească astfel de obiect impudic?“. El: „Desigur, doamnă, de vreme ce... Chiar, de câte ori aţi urcat pe acest eşafod modern, doamna mea?“ Eu: „Cine mai ştie, domnule doctor... Oricum, am luat-o devreme, deodată cu ieşirea din adolescenţă... Chiar aşa: eşafod???“.

Ce să fi admirat mai întâi? Ratata vocaţie a soţiei mele în lumea teatrului? Sinceritatea? Cinismul?... dacă şi cinismul poate fi admirat... M-am strâns cât s-a putut înspre stavila recamierului, urmărind, când amuzat, când îngrijorat, evoluţia actoricească a dragei mele Wanda: Doamne, ce urmăreşte, Doamne unde vrea să ajungă? Străină de frământările mele, intrată parcă în transă, Wanda amplifica şi nuanţa imaginarul scenariu, cu aferentele dialoguri dintre ea şi presupusul medic, restaurator de himene:

El: „Da, doamnă, eşafod! N-aveţi idee câţi indivizi, câte destine au sucombat pe această masă, înainte de a se fi împlinit... Ei, hai, îndrăzniţi! Bravo, distinsă doamnă, bravo! Câtă eleganţă în şartul dumneavoastră, câtă distincţie, când vă deschideţi coapsele!!! Ehei, experienţa... Aveţi destui avortoni pe conştiinţă, tulburătoare domniţă!“. Eu: „Trei, domnule doctor, doar trei... Să nu mă întrebaţi cu câte tertipuri, cu câte subterfugii!!!“. El: „Chiar aşa, doamnă?“. Eu: „Nici măcar nu-s mulţi, doctore! Am o prietenă care...“.

Dar nu reuşi să-şi ducă fraza până la capăt: Wanda se prăbuşi plângând peste pieptul meu:

- Aş fi avut acum un băiat mare...

Am lăsat-o să se mistuie, fără să-i spun o vorbă, fără un gest de mângâiere: Wanda nu de compătimire avea nevoie; dorinţa impetuoasă să-şi descarce sufletul mi se părea firească, însă nu înţelegeam de ce alesese tocmai acel moment. De ce tocmai la debutul legalei noastre convieţuiţi? Dar, mai ales, de ce atâta patimă în pornita ei autoflagelare, când, cu faţa şiroind de lacrimi, continuă:

- Am fost o destrăbălată şi o nemernică; n-am exagerat nimic: trei chiuretaje, înainte de a împlini douăzeci şi cinci de ani!... Mă rog, aşa ceva s-a mai văzut, nu-i cine ştie ce performanţă...Josnicia constă în faptul că niciodată n-am putut să-i individualizez pe autorii nefericitelor mele sarcini: fuseseră mai mulţi bărbaţi deodată...

- Dar las-o naibii de prosteală, dragă Wanda! Nu-mi pune răbdarea la încercare!!! Ei, bine, câţi au putut să fie? Zece, cincisprezece? Ducă-se dracului, cu toţii!!! Nu-mi pasă de ce-a fost! Ce rost mai are să-i evoci, de vreme ce acum eşti aici... Wanda, m-asculţi?

Adormise; înfometată parcă de somn, respira profund, dilatându-şi nefiresc nările delicate; deodată se tulbură; visase pesemne ceva grav, că globurile ochilor i se zbuciumau sub perdeaua pleoapelor închise, iar buzele încercau zadarnic să articuleze scâncete sau chemări; intuindu-i coşmarul, fusesem gata-gata s-o trezesc, dar, am renunţat cu aceeaşi repeziciune: după ce mestecă în gol, Wanda se destinse într-un zâmbet generos,

aşezându-şi mai odihnitor capul pe pieptu-mi şi un genunchi peste abdomen; am ajutat-o să-şi împlinească mişcarea, pentru care schiţase parcă un gest de mulţumire; a, nu, mă înşelasem: Wanda dormea-dusă, sorbindu-şi cuveniţii cubi de aer cu deplina candoare a individului purificat de flacăra mărturisirii... Eşti frumoasă, păcătoasa mea, fire-ai tu a naibii; îţi freamătă nările ca la armăsari! Plângi acum, ingrato, dar ai ţinut piept hergheliei! Puteai să mi-o fi spus de la bun început, la adăpostul celor două nopţi petrecute laolaltă, tot aici... Ţi-aş fi atârnat oare taşca Adidas de gât şi te-aş fi trimis la plimbare? Aş! Dormi liniştită, nevastă-mea, ştii bine că nu aş fi făcut-o! Cel puţin din două motive: întâi şi întâi din interes; la ce bun să mă pun rău cu „Spaima galeriilor?“ Şi-apoi, în al doilea rând: dintr-o firească şi prea omenească slăbiciune, de ce să nu recunosc?: jocul în care m-ai învăluit mă tulburase, mă câştigase! Ce-i de ici de colo să năvălească peste tine, în pat, la miez de noapte, vrednica preoteasă a Venerei? Că la această tâlhărie amoroasă ai colaborat din plin cu proxeneta de fiică-mea, nimic mai adevărat! Impactul cu o astfel de împrejurare insolită mă pusese, într-adevăr, în derută! Fapt pe care, de altfel, scontaseşi, consoartă dragă! Ehehei, terapia şocului, paspartuul tuturor întrebărilor fundamentale care mistuie lumea acestui sfârşit de mileniu! Şoc, neşoc, asta ţi-ai propus, asta ai izbândit! M-ai vrut de bărbat? lată-mă, legat-gata, cu acte în regulă, cu inel de cununie! „Inel, inel de aur...“. Fir-ar el să fie de inel!!! Stai cuminte, unde eşti, nu te precipita, dă-i înainte cu somnul! N-ai ce să-mi reproşezi; tot ce-am făcut e lucru temeinic făcut; m-ai văzut cumva ezitând, în clipa când trebuia să spun „da“?... Ca să-mi vii acuma, aşa hodoronc-tronc! în noaptea nunţii: că să vezi, bărbate, ce lume rea şi neiertătoare mi-a marcat primul sfert de veac al vieţii... Că aşa am fost eu la vremea juneţii, când din continuă şi istovitoare febră creatoare, schimbam amanţii, ca ţiganii caii!!! la-auzi, pesemne că pe-acolo, pe unde slujeai, la Revistă, se cultiva poliandria! Toată admiraţia, doamna mea, bine i-ai mai programat, de n-au ajuns să se încaiere! Dar, dacă tot suntem la ora dureroaselor mărturisiri, măcar oferă-mi, dragă, evidenţa predecesorilor mei, să le recepţionez mai profund mesajul de compătimire... A, nu, nu! Ţine-i în sipetul tău, pentru totdeauna; nu-i treaba mea! Poate nici n-or fi atâţia; te lauzi şi tu; lacomă cum te ştiu... veşnic să te afli în frunte... ce ţi-ai zis, sărmana de tine: „Hai, să-l dau gata şi cu iubiţii!“... Te amăgeşti, doamnă, supraestimându-ţi palmaresul: chiar aşa abstinent mă crezi? Păi, Wanda dragă, dacă eu aş include în calcul şi „modelele“... Ehe, „modelele”... Ce forme, ce trupuri... dar câtă trudă, câtă zbatere până să le formezi! Voi, criticii, aveţi păreri preconcepute cu privire la „modele“; dar nu numai voi. la, ascultă: la vremea când dăscăleam la Liceul de arte, am reuşit să aduc în clasă şi să dezbrac un model; arăta superb, de la gât în jos, dar o luai la fugă, în momentul în care „cuprinzătorul“ ei surâs cabalin etala şiragul de hârleţe albe şi ameninţătoare ale gurii... Doamna mea, ai văzut dumneata vreodată urma vreunei muşcături de cal? Da, da, ce te miri? Calul mai şi muşcă, nu numai fuge sau nechează, ca în abecedarele bunicilor! Şi ce muşcătură!!!

DIMITRIE LUPU

Născut la 14.10.1944 în localitatea Pechea, judeţul Galaţi.
Termină Liceul Mixt din Brăila , a mai trecut şi prin Şcoala Profesională *Progresul* din Brăila, obţinând o diplomă de muncitor calificat.
Romanul s.f. *Pecinginea* apărut pe suport electronic la Editura *Liternet*
În proză debutează cu povestirea *Poveste Spaniolă*, 1980, la revista studenţească *Orientări*. Mai publică proză scurtă în revistele *Anticipaţia*, *Revista Nouă*, *Noduri şi Semne*, *Antares*, *Porto-Franco*. În 1999, cu sprijinul unor prieteni, îi apare prima carte, *Eşarfa Neagră*, la Editura *Dominus* din Galaţi - unul dintre cele mai bune romane de iniţiere ieşite pe piaţa literară după 1989. În anul 2007, Editura *Vinea* îl publică în serie de autor, aflându-se, cu *Omul din debara*, la a patra carte - după *Şapte povestiri crude* (2003), *Vremea mahalalelor* (2004) şi *Podul* (2006).

CUGETUL BUN

Ograda lui Costică Şiviţeanu îşi avea intrarea în Strada Tăcerii, ceva mai jos de cimitir, cum vii spre bulevard, în sus. Casa era teşită şi joasă, dar solidă şi încăpătoare, ca un pavilion de spital. Toată mahalaua cunoştea - sau, măcar, auzise - despre barul din dos, cu mese de biliard, cu zaruri şi cărţi de joc. Primul pahar îl primeai din partea *casei*, orice ai fi dorit. Însă, asta se petrecea doar nopţile ori, cel mai târziu, până treceau muncitorii la treburile lor şi se făcea iarăşi linişte pe stradă, dimineaţa.

Pe poarta înaltă, ferecată cu întăriturі din fier forjat, ieşi un om. Omul nu se grăbea deloc. Privi alene în jur strada lungă, coborâtoare spre oraş, copacii, casele, cerul, însă nu-şi găsi nici un motiv de zăbavă. Părea că nici vuietul oraşului nu-l îmbie. Atunci, o luă agale în sus, spre restaurantul din colţul unde strada se intersecta cu bulevardul.

Cae Barbă îl văzu şi nu-l văzu totodată, însă ştiu că de la Şiviţeanu ieşise şi se îndrepta spre el, Pavel al lui Marin Dâmbu. Ştiu şi ce hram purta în clipa aceea Pavel. Probabil avea buzunarele pardesiului doldora de hârtii foşnitoare. Acolo se reparau maşini, spunea firma scorojită. Vorba vine; că mai mult le aranjau să nu le recunoască vechii proprietari sau poliţia. Ştiau ei cum. Iar Pavel Dâmbu tocmai sosise de la drum lung.

Cae şedea pe banca lui, din faţa cimitirului. Acolo îi plăcea lui să steie, să caşte gura la casele înşirate spre vale, la mesele goale din grădina restaurantului de vizavi ori la norii de pe cer. Are el, aşa, un fel de a privi lucrurile, că până şi forfota bulevardului şi zgomotul continuu al oraşului se îndulcesc, nu ştiu cum, devin plăcute măcar, dacă nu chiar melodioase. Cae spune că eu încă nu înţeleg lumea: „că - zice el - dacă te împrieteneşti cu lucrurile, nu-ţi mai vine să le foloseşti numai în binele tău, ci te gândeşti şi la al lor, iar ele te pricep ce şi cum eşti, şi te ajută. Se nivelează ele, aşa, în tine şi se limpezesc singure, cum au primit poruncă de la Dumnezeu când le-a trimis în slujba omului". Dacă-i aşa, atunci sigur m-a citit; pentru mine, lumea n-are nici o rânduială.

Banca pe care stă Cae Barbă are o singură stinghie pentru şezut pe ea, cam la mijloc, şi alte cinci de care îşi poate rezema spatele. La dreapta băncii se află un castan domnesc, mare de tot, cu frunzele încă mici şi neîndemânatice, ca palmele copiilor în scutece. Castanul filtrează odihnitor lumina zilei, fiindcă Soarele n-a ajuns să urce la amiază în crucea tăriilor, ca în zilele foarte lungi; iar oasele lui primesc exact atâta căldură,

câtă le trebuie, pentru a uita că există de prea multă vreme. Trecătorii se uită la el, la câtu-i de puţin şi de firav, se minunează că încă nu l-a destrămat adierea vântului ori tremurul stârnit de maşinile mari, în viteză, însă îi vezi cum li se înseninează feţele şi încep a le zâmbi ochii, fiecăruia numai pentru sine; de parcă ar izvorî linişte şi pace din zbârciturile lui, din aspectul prăfuit ori din fuiorul subţire al bărbii, lungă de două palme şi mai bine. Că de aia-i şi zice Barbă; Căiţă cel cu bară lungă, adică, să-l deosebească lumea de ceilalţi din neamul lui.

Odată, cum şedea el pe stinghia aia, nici plecat cu duşii, dar nici viu de tot, careva l-a miluit cu un ban nu tocmai de aruncat, şi, măcar că Barbă i-a mulţumit creştineşte, cu un „bogdaproste", străinul s-a grăbit în drumul lui, ca şi când i-ar fi greşit cu ceva.

Pavel Dâmbu îl văzu pe bătrân, cumpăni o clipă lucrurile, apoi tăie bulevardul spre el; era mai de folos moş Cae Barbă, decât băutul în cârciumă. Dacă şedeai oleacă în preajma lui, numai tu cu el, aşa, ca doi oameni care s-au întâlnit pe un drum lung şi se opresc pentru a-şi trage sufletul, schimbând o vorbă, te limpezeai ca o apă de izvor, din mai nimic.

Însă, aceea nu era ziua norocoasă a lui Pavel. De-abia ajunse în faţa băncii lui Cae, că o palmă haină i se şi lăsă pe umăr:

- Ia stai, tu, oleacă, Dâmbule!Acesta se întoarse încet, încet de tot, înnegurat dintr-o dată până-n călcâie, de parcă Soarele intrase brusc în nori, numai pentru el:

- Ce treabă ai tu cu mine, Stăvărache?

Cel din faţa lui, tânăr ca şi el, însă mătăhălos, aprins în obraji, cu burta revărsată comic peste cureaua pantalonilor, îl înfruntă:

- Vrei să ţi-o spui?

Cuvintele ieşeau stropşite din gurile lor. Cae Barbă îşi miji ochii, deşi lumina îi cădea aproape din spate. Văzu doi cocoşi puşi pe harţă mare. Unul - mare, umflat în pene, sigur pe el, pe palmele lui largi şi pe tălpile bine înfipte în pământ; celălalt - subţire, însă tare ca piatra; calculat, însă aprig. Ştiu care va fi sfârşitul înfruntării. Cârâi moale:

- Îi vremea ta, Stăvărache?

- C-o fi a ta, Barbă!

- 'Ceam şi eu, aşa…

- Nu mai zi! se răsti cel mare şi mult, apoi îl înşfăcă pe bătrân într-o mână şi îl ridică în aer: Că, de-mi pun o dată mintea cu tine!…

Cae nu se sperie şi nu se agită. Avusese grijă să-şi aşeze tălpile pe stinghia pentru şezut, iar când Stăvărache îi dădu drumul, picioarele i se sprijiniră de la sine, până mai sus de genunchi, în rezemătoarea băncii. Privi în jur, îşi închipui ce caraghios arăta - cocoţat ca o găină pe gard şi râse tăcut, numai pentru sine.

Cei doi se înfruntau încă:

- Strici piaţa, Dâmbule, şi mie nu-mi place! Asculţi, sau!…

- Io fac o treabă-două şi mă las, v-am mai zis. Una la o juma' de an, poate; pe când voi…

- Cu noi, sau deloc! Acu', deşartă-te aici! Toate nouăzeci! Hai! Şi-altă dată!…

Cae Barbă văzu palma întinsă grăitor, văzu buza revolverului împungând prin buzunarul hainei, auzi clicul sec al armării, apoi văzu cum cei doi se izbesc berbeceşte pântec în pântec, o clipită. Arma bubui, însă prea târziu; glontele se înfipse în asfaltul trotuarului. Stăvărache făcu ochii mari, se clătină, alunecă într-un genunchi, apoi se prăvăli pe o parte. Bătrânul înţelese: Pavel apăsase cu o mână revolverul, pe deasupra buzunarului, iar cu cealaltă îl despicase de la vintre până în osul pieptului. Definitiv.

Pavel Dâmbu privi în jur. Ochii i se limpezeau, ca o băltoacă în care ai călcat din greşeală, însă mult mai repede. Îşi descleştă degetele albite pe cuţit, îi auzi sunetul mic la atingerea asfaltului, apoi se repezi la marginea trotuarului, să vomite în rigolă, icnit. Se uşură, până la urmă. Nu se mânjise de sânge. Doar câţiva stropi mici spre manşetele pantalonilor, că nici nu i-ai fi observat, dacă nu te uitai atent. Negureala dispăruse din el, lăsând numai o posomoreală călâie. Îl aşeză pe Cae Barbă la locul lui, pe stinghie.

- Ce faci, Cae? zise depărtat.

- Da' tu, Pavele?

- Io am făcut-o, Cae.

- Ai făcut-o, admise bătrânul. Du-te şi le spune ălora de la poliţie, acu'. Ţi se trece-n cont.

- Las' că vin ei încoace.

- Cum vrei tu.

Dâmbu se aşeză şi el pe stinghie:

- Ne-o ţine şipca asta, oare? schiţă un început de zâmbet, amar.

Trecură cu larmă câteva maşini de-ale pompierilor, urmate de un tramvai pestriţ ca o paparudă. Între timp, tânărul aprinse două ţigări. Cae nu-l refuză. El nu refuza niciodată, nimic. Fumară tăcuţi un timp, fiecare cu gândurile lui.

- Pe unde-ai umblat? rupse bătrânul tăcerea.

- Încolo, spre Bucureşti.

- Mai merge?

- Nu prea; îi plin de poliţie şi jandarmi peste tot.

- Acu' a mers.

- A mers. Era să mă găbjească-n Făurei, da'…

- Nouăzeci la târguială?

- Păi dar?

- Îi şi calic, prostu', şi te şi vinde.

- Zicea că-i cu rizic mare.

- Rizic pe naiba ghem, zise Cae, privind semnificativ în direcţia lui Stăvărache. Adică, acolo se găsea riscul, în bandele care începeau să controleze prin violenţă toate

locurile unde se adunau bani, nu în legalitatea sau în ilegalitatea afacerii.

- Parcă io nu văd?

- Legea nu mai e lege, Pavele. A ajuns cârpă, să se şteargă ei pe mâini cu ea. De-aia se şi strică rosturile, şi oamenii se fac mai răi, mai proşti, mai nesimţitori.

Vorbeau potolit, ca despre vreme ori despre mersul trenurilor, privind strada, copacii, casele, cerul. Doi guguştiuci se drăgosteau într-un tei de pe cealaltă parte a bulevardului. Zburătăceau, făceau roate scurte în aer, se regăseau. Bărbăţuşul se înfoia în pene, uguia, se mişca ţanţoş. Cae îi privea şi se minuna ce frumoşi sunt guguştiucii primăvara, însă, ca un făcut, lui îi plăceau mai mult rândunelii. Sunt mai aşezaţi, mai întregi; pe ei nu-i ştie nimeni când se împerechează şi când nu.

În jurul lui Stăvărache începuseră a se aduna curioşii. Îl priveau de la respectoasă distanţă, cu uimire şi teamă. Pavel îşi scoase pardesiul şi îl puse pe umerii lui Cae. I-l strecură pe sub şezut şi îi strânse poalele în jurul genunchilor uscaţi. Avea gesturi mici şi încete ca nişte şoapte, şi la fel îi era şi glasul:

- Treci mai încolo pă la Riţa; tre' s-apaie poliţia de-acu', înţelegi?

Bătrânul îl privi cu milă:

- Cum îi vorba ceea cu prostu'?

- N-o ştiu care; zi-o tu.

- Păi vezi?! Cum îi spui io Riţei, acu'?

- N-o să-i placă! N-are să-i placă deloc! se tângui şoptit Pavel. Da'… asta-i, şi gata! Că, dacă mă băgam cu ei în…, nu mai era drum înapoi. Tu înţelegi treburile astea, Cae.

- Cine nu le-nţelege?! zise mai mult pentru sine bătrânul. Că bun îi şi câştigu', da' bună-i şi liniştea, la casa ta. Da' cum îi spui io Riţei?

Cunoştea el destul de bine clipele acelea când glasul nu trebuia să-i fie nici alb, însă nici tocmai expresiv, când celuilalt îi jucau ochii în lacrimi, dar nu voia să plângă, când nu prea ştiai ce să spui şi cum să spui ori ce să faci şi cum să faci, pentru că nu era bine orice şi oricum ai fi spus ori ai fi făcut.

- Nu mă lăsa, Cae!

- Da' cine-a zis că te lasă?!

- Ia-o încet spre vale; tre' s-apaie de-acu'.

În trecerea-i spre casă, părintele Evghenie se opri o clipă în marginea grupului de curioşi. Avusese o pomenire în cimitir. Făcu o cruce largă asupra mortului, şopti un *Dumnezeu să-l ierte*, apoi îşi văzu de drum. Cae Barbă se luă după el:

- Am o vorbă cu dumneata, părinte, începu el când se găsi alături de preot. Apoi, în puţine cuvinte îi istorisi întâmplarea cu toate rădăcinile ei ascunse. La urmă, zise spăşit:

- Acu', eu nu ştiu cum o fi cu păcatu' tăinuirii, părinte. Da', oameni suntem şi trebuie s-alegem între şi între, şi poate nu nimerim mereu cum trebuie. Te-aş ruga să

ierţi, dacă… Mergeau agale, fără a se privi, însă Cae simţea că nu vorbise în vânt. Părintele Evghenie se gândi un răstimp înainte de a răspunde:

- Înţeleg că un om picat la necaz de vreme lungă ţi-a încredinţat nişte… bunuri pentru nevastă şi copiii lui, rămaşi de izbelişte.

- Aşa a fost, părinte, oftă bătrânul.

- Şi cugetul tău te îndeamnă să-ţi faci datoria, înainte de toate ale lumii?

- Păi, cum altfel?!

- Atunci, e un cuget bun, domnu' Căiţă. Şi de-o fi vreun păcat aici, ai încredere în Dumnezeu, că mare-i mila lui. Cât despre nevasta lui Pavel, treci mai pe seară pe la ea; până atunci, femeia află, că zvonul zboară repede, şi tu ai să-i pici ca o alinare.

CHIBRITURILE

Se lumina de ziuă şi în mahalaua de sus a oraşului. Zorile erau cei ai unei zile de toamnă, ca mai toate zilele din acest anotimp. Nu ploua. Plouase mai demult. Nu bătea vântul. Bătuse toată noaptea. Nu era frig, nici cald nu era. O oarecare dimineaţă de toamnă, cu frunze moarte şi cer de cenuşă udă.

În localul lui Neagu Popa, deja sosiseră primii muşterii. Cei cu setea adunată peste noapte, din băutura de ieri. Trecu Banu Căpăţână spre tramvai. El trecea întotdeauna primul la slujbă. Dimineaţa nu se abătea pe la Neagu. Apoi trecură ceilalţi. La început câte unul, câte doi, apoi tot mai mulţi. Se rărire şi trecătorii. Ieşiră şi însetaţii, grăbiţi. Se duseră în drumurile lor. În locanta prost luminată mai stăruiau câteva umbre; aşa-i toamna, lumina-i mai zgârcită. Neagu ieşi de după tejghea, trecu printre mese, adună paharele, îndreptă scaunele. Clăti paharele şi le aşeză cu gura în jos pe tava de scurgere, la dreapta lui. Gata, nu mai avea ce face. Aşa-i comerţul, aştepţi la voia cumpărătorului.

Poate s-ar mai fi găsit câte ceva de făcut, dar în dimineaţa asta n-avea nici un chef. Îşi rezemă coatele pe tabla tejghelei şi se lăsă dus de gânduri. Ceva nenumit îl îndemna la alean. Rămase un timp aşa, cu privirea pierdută înăuntrul său, dar acel ceva nu se lăsa zărit, prins şi îndreptat, cum îndrepţi un cui strâmb, o scândură în gard ori un scaun la masă. Nu era treabă de doctor şi nici de popă, la de-alde astea se pricepea el. Atunci, ce era de se simţea, parcă, ciung sau şchiop?

Trăise aici, în mahala, atâta timp, că îi ştia pe toţi. Şi pe hoţi, şi pe descântători, şi pe cei cu ocupaţii serioase. Îi cunoştea pe degete, că doar toţi trecuseră prin cârciuma lui. Ei cu distracţia ori cu cumpărăturile mici, el cu munca. Muncise mereu, de când se ştia. Îşi amintea cum intrase băiat de prăvălie la unchiul său, cum se trezea dimineaţa şi, încă picotind, se împleticea printre picioarele consumatorilor, adunând paharele de pe mese şi spălându-le într-o găleată pregătită de seara. În sus şi-n jos, până târziu în noapte,

când cădea frânt, pentru a se trezi a doua zi în zori. Dădea cu mătura, aduna paharele, le spăla, le punea la îndemâna unchiului, ştergea mesele… Nu era treabă grea, dar era alergătură multă. Şi-apoi, să te scoli în zori şi să adormi după miezul nopţii, ani la rând, nu-i chiar o plăcere.

Anii au trecut, a mai crescut şi el, însă toate au rămas la fel. Băieţii de seama lui se uitau lung după fete, cei mai îndrăzneţi le luau de mână şi se plimbau cu ele. El nu se uita, nici nu se plimba cu fetele. El se uita după mătură, pahare, cârpa de şters mesele. Bani, e drept, avea. Dar ce putea face cu ei, când de luni dimineaţă şi până duminică noaptea trebăluia prin cârciumă, la dispoziţia oricui?

Punea şi el banii deoparte. Îi strângea. Şi a tot strâns, până azi, când şi-a dat seama că vremea trecuse. Cine îi furase tinereţea? Ori să-i fi scăpat lui, printre degete? Poate chiar să şi-o fi vândut, la talcioc, unde-şi duc unii obiectele care nu le mai trebuiesc? De unde!? Că el nici nu ştie unde-i talciocul, ori Grădina Publică, ori faleza Dunării. Nici ograda lui nu şi-o ştie prea bine. El ştie numai de mese, pahare, sticle, preţuri… Unde să mai găsească acum un om care să se lipească de sufletul lui? Să aivă şi el cui spune bucuriile şi necazurile. Unul apropiat-apropiat, să-l înţeleagă, nu aşa… de muşteriu. O femeie. Dar ce femeie l-ar lua pe el de bărbat?

Şi totuşi s-a găsit una. De altfel nici nu-i treceau lui prin gând asemenea lucruri, dacă de câteva săptămâni nu s-ar fi învârtit prin local, am, n-am treabă, Chiţa, văduva docherului Anghel. Căzuse omul peste bord, şi bun căzut a fost. Când l-au scos, umflat şi ţeapăn ca un buştean, au văzut că era lovit la cap. Poate se izbise de ceva când alunecase de sus.

Iar acum, la numai câteva luni, că de la el cumpărase măslinele pentru parastasul de jumătate de an, Chiţa se fâţâia toată ziua prin cârciumă. De băut, nu bea. Cumpăra te miri ce şi mai nimic, de obicei o cutie de chibrituri, apoi revenea de două sau şi de trei ori, să schimbe ceea ce târguise. Se apropia de tejghea fără să prindă el de veste - de parcă îl pândea tocmai când turna în măsura gradată - şi, cu vocea ei mică, dar foarte clară, zicea:

Neagule, dă-mi alt chibrit, te rog.

El lua un chibrit de pe raft şi i-l întindea. Femeia pleca mulţumită, însă peste puţin timp era înapoi:

Nu te supăra, Neagule, da' şi ăsta-i tras.

Şi Neagu îi dădea altă cutie de chibrituri, pe care i-o mai schimba de două, trei ori, până ce nimerea Chiţa una pe voia ei.

La început, pe Neagu l-a cam iritat treaba asta, puteau ieşi vorbe rele pe seama localului. Apoi a început să-i placă glasul mic al femeii, şi felul clar cum îi pronunţa ea numele, cu o mică unduire la sfârşit; îi plăcea s-o vadă şi să se gândească la ea. De aceea îi şi pregătise două cutii de chibrituri, pe care le ţinea, expre pentru Chiţa, la umezeală. Şi, cum apărea femeia, o şi servea cu o cutie de chibrituri umede. Chiţa nu se

supăra. Ascundea cutia în palmă şi pleca. Acasă descoperea că-i trasă şi revenea la cârciumă s-o schimbe.

Eu cred că şi de n-ar fi fost chibriturile umede, Chiţa tot s-ar fi întors să le schimbe. Ba, ştiu sigur că, până a nu începe Neagu să pună la umezit cutiile, se ocupa ea însăşi de asta.

Acum, însă, Neagu era îngândurat. Chiţa nu mai dăduse pe la localul lui, nici ieri, nici alaltăieri, şi cele două cutii de chibrituri, pregătite din vreme, aşteptau zadarnic clipa dulce a trecerii dintr-o mână într-alta. E drept, o cutie putea să-i ajungă şi o săptămână sau chiar zece zile, însă nu la asta se gândea el. El se temea că poate nu ştiuse să se poarte cu femeia, că prea îi dăduse chibrituri ude şi că ea înţelesese cumva micul lui şiretlic, şi se supărase.

Dar nu se întâmplase nimic din toate astea. Chiţa îşi rărise vizitele la local pentru că începuse mahalaua a bârfi cum că ea îl peţeşte pe Neagu.

O fetiţă intră sprintenă pe uşă, se apropie de el, privi în sus şi ceru o litră de măsline. Neagu cântări ce şi cât i se ceruse, fără a-şi folosi mintea la ceea ce făcea. Gândul lui era în altă parte.

Măsline!? zise, întinzându-i copilului punga, iar faţa i se lumină toată. Se aplecă îndatoritor: Cum te chiamă pe tine?

Rodica, nene. Rodica. Eu ştiu cum te chiamă pe tine.

Bravo, Rodica. Bravo, o firitisi el. Da' a cui eşti tu?

A lui Sandu.

Care Sandu?

Sandu Paţilea, bre.

Eşti o fată deşteaptă, Rodica. Da' Chiţa lu' Anghel ştii unde stă?

A lui nenea Mitică, de-a murit el?

Îhâm. Ia zi, ştii?

Ştiu.

Ei, unde stă?

Stă… înainte de colţu' nostru.

Trei case înainte de colţ?

Da, trei. Da' tu de unde ştii?

Iaca ştiu.

Neagu luă o cutie de chibrituri din raft:

M-ai prins! zise, mimând vinovăţia. Da' , uite, Rodica, de ce te-am întrebat io pe tine dacă ştii unde stă Chiţa. A uitat asta azi dimineaţă, când a fost pe-aici. Vrei să i-o duci?

Fetiţa luă cutia, bucuroasă:

Da' să ştii că io ştiu cum te chiamă pe tine!

Şi Neagu se puse pe aşteptat. Nu se îndoia că mesajul lui era uşor de tradus, ci

de răspunsul Chiţei. Trecu o oră, apoi trecură două, însă femeia nu se arătă. Nici fetiţa nu reveni cu vreo veste de răspuns ori măcar să se laude cu isteţimea ei. În cârciumă începuse a se aduna lume. Bărbaţi puşi pe băut ori numai pe vorbă, stropită pe sponci, din căpătat. Ziua trecu. Dacă-i plin localul, trece ziua mai repede. Începuse a se însera. Acum chiar că era ticsit de lume la Neagu. Şi tocmai acest moment şi-l alesese Chiţa, pentru a se ivi în pragul uşii.

Se apropie încet de barul înalt şi zise cu glasul ei mic şi limpede:

Bună seara, Neagule. Mi-ai trimis cutia asta, printr-o fată de-a lu' Paţilea, uite, am venit să ţi-o dau înapoi.

O clipă lungă, Neagu Popa rămase cu gura căscată. Uită până şi să răspundă la salutul femeii. Apoi, mintea i se puse în mişcare. Va să zică, ea înţelesese mesajul, îl cântărise îndelung, hotărâse. Lungul şi uscatul Neagu se făcu mic. Greşise! Greşise tare undeva. La umezirea chibriturilor? Sigur, nu era el mare meşter la… vorbe. Ori, poate acum, la urmă, trimiţându-i cutia printr-un copil?

Chiţa puse cutia pe masă, lângă mâna lui:

Neagule, eu zic să nu-mi mai trimiţi… nimic, de-acu'. Că… a început lumea să vorbească… ştii tu cum. Că eu… că noi… lasă, înţelegi tu.

Neagu nu înţelese decât că speranţele i se năruiseră, şi nici măcar din vina lui ori a femeii. Un arc neştiut până atunci se destinse dintr-o dată în făptura lui. Chiţa ajunsese deja la uşă. Întindea mâna să o deschidă. Într-o clipită fu lângă ea. Sângele îi năvălise în obrajii prelungi, uscaţi. Şovăi. Altceva ar fi fost dacă erau numai ei doi, dimineaţă, cum socotise el.

Acum, cu atâta lume de faţă, nu ştia nici măcar unde să-şi ascundă mâinile - ce mâini mari mai avea şi el! - necum să se descurce cu vorbele. Dar ea, Chiţa, ce zisese? Şi dintr-o dată se auzi vorbind curgător, de parcă împrumutase felul ei de a rosti cuvintele:

Zici că vorbeşte lumea, Chiţo? Păi, vorbeşte lumea ce-a auzit. Că am zis io la vreo câţiva că te-aş lua de nevastă şi s-o fi aflat. Numai tu să vrei. Da' ce dacă vorbeşte? Nu ştii gura lumi'? Eu vreau să ne luăm, Chiţo; ai, tu ce zici? Că pe urmă n-o să mai vorbească nimeni.

Chiţa îşi plecă ochii spre podea, şovăi o clipită, apoi răspunse, ruşinată ca o codană:

Mde… Ştiu şi eu, Neagule? Să mă mai gândesc…

Şi ieşi repede, lăsând uşa deschisă. Întunericul nopţii o înghiţi repede.

Neagu închise cu grijă uşa şi se întoarse la locul lui, după tejghea. Nu mai era îngândurat. Înţelesese ceea ce nimeni din cei prezenţi la ora aceea de vârf în local nici nu bănuia. Înţelesese şi vorbele Chiţei, dar, mai ales, înţelesese chemarea din ochii ei şi din modularea numelui său, când i-l pronunţase: Neaa-guu-lee!

RADU MACOVEI

- **Născut** la 1 martie 1943, în oraşul Roman
- A absolvit Facultatea de Filologie, la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”- Iaşi
- **A debutat** la „Viaţa Noua”, o cronică la „Craii de Curtea Veche” în decembrie 1965
- Până la revoluţie a fost ziarist la secţia „cultură-învăţământ”
- În prezent director general al trustului de presă „Dunărea de Jos”- Galaţi
- Director General al Vieţii Libere
-Vicepreşedinte al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România
- **A publicat** un volum de eseuri politice „Vremea struţo-cămilei , 2003, editura Alma

Urmele

Aveau amândoi feţele ostenite, pământii, numai pomeţii obrajilor erau înroşiţi, arşi de vântul şi soarele de peste amiază; barca se scurgea fără vlagă pe fluviu în jos, cu vâslele mişcate când şi când, ca două aripi de pescăruş bătrân care caută în zbor obosit prada. Dinspre malul Dobrogei, vântul răzbea în scurte rafale prin perdeaua de plopi subţiri, răsăriţi de trei ani din nisipuri, cerul se încrunta undeva peste sălciile Prutului, aducător de ploaie repede şi rea pentru drum de căruţă, Dunărea toată, cu spinarea zbârlită, se pregătea să ia în primire malul, să-l foarfece, să-l cuprindă, să şi-l însuşească.

Învelită în pături cenuşii, ghemuită pe mormanul de plută şi plasă din care mai priveau cu ochi îngheţaţi câteva scrumbii încremenite, fata - gândea amărât Serafim - părea un trunchi retezat de salcie, dintre acelea care te sperie noaptea în baltă, o arătare să-ţi scuipi în sân şi să faci cruce, deşi ştii bine că n-are cum fi altceva decât lemn putred, porc rătăcit prin mlaştini sau vită răzbită de streche. Pe Simion nu-l vedea, îl simţea mai mult acolo, la pupa, mânuind instinctiv ghiondelul în siajul bărcii, aparent indiferent, închis cu şapte lacăte în amintire, dar încordat ca un arc gata să se destindă, să lovească sau să apuce. „N-a fost să fie“ - îşi spuse din nou Serafim, ca să-şi mai potolească din ciudă şi, cuprins totuşi de-o furie dinăuntru, lovi deodată apa cu sete, înfigând vâslele zmuncit în adâncuri. Fâlfâind pentru o clipă din pături, mogâldeaţa se răsturnă, fără icnet, pe spate. Simion o cuprinse şi o readuse în poziţia aceea de stană, de trunchi şi nălucă, mârâind înfundat o înjurătură fără cuvinte, înverşunată, ameninţătoare. Barca coti brusc spre curentul şenalului şi Serafim, cu ochii pironiţi pe piciorul alb-vânăt al fetei, dezgolit acum până-n şold, ţipă cu obidă:

Ţine malul, la dracu’, ţine malul sau lasă ghiondelul din mână! Şi acoperă-i zăludei ăsteia piciorul, că încă nu-i trează.

Cum? Vorbele ajungeau cu greu până la Simion, desfăcute fâşii de vântoasă, împinse îndărăt pe fluviu şi înghiţite de valuri.

Zic să-i acoperi piciorul...

Serafim se puse pe vâslit gospodăreşte, braţ şi lopată tot una, un ambielaj fără cusur, care putea să tragă aşa, ore întregi, fără întrerupere, ca orice ţăran din Pisica obişnuit cu drumul Galaţiului. Nu-l acuza de fapt pe Simion, n-o făcuse nici o clipă, nici măcar atunci când, după ce o scoseseră din apă, pe jumătate înecată, apucatul ăsta îl îmbrâncise cu forţa lui de taur peste crivace, pentru a o readuce singur în simţire. Când

a trecut „Moldova”, vaporul care urca la ora aceea dinspre Tulcea, ei erau în şforul apei, pregătiţi să dea drumul geamandurii, să deşire plasa, aşa că s-au ferit stând pe loc din vâsle, aşteptând cu ochii ţintă spre vas, să se liniştească unda.

Au văzut-o amândoi, trebuie s-o fi văzut limpede şi Simion cum stătea aplecată peste balustrada din spate, cercetând parcă apa, ea îmbrăcată în albastru, cu un şal alb sau o bluză aruncată pe umeri. Ca prin vis, pentru că au rămas încremeniţi o eternitate, au zărit trupul arcuindu-se peste bord şi dispărând în spumă. „Om la apă” n-a strigat nimeni de pe „Moldova”, aşa că după clipa aceea fantastică, când nu mai ştiau dacă-i vis, dacă-i aievea, dacă n-a fost închipuire, au sărit pe vâsle cu ochii înfipţi în locul unde fata apăruse pentru câteva secunde. A avut noroc să trăiască, să fie ei acolo, ştiutori ai fluviului, ai tăriei sale pe toată întinderea de la Zaclău şi până în privalele Isaccei.

Nu, nu-i purta râcă lui Simion, n-avea de ce, ba îl înţelegea într-un fel foarte bine, numai’ că asta era una şi pescuitul alta, putea să întrevadă că o să sfârşească într-altfel decât ar fi vrut-o, ca mai întotdeauna când şi-l lua de tovarăş. Ba, singur să fi fost, cu alde Profir sau cu frate-su Vasile, măcar că-i gură mare, n-ar fi putut face altfel. Viaţa e viaţă şi omul, mai ales, e om, sari să scapi o vită din bulboană, îi arunci funia între coarne şi tragi, înfăşurându-ţi-o de mijloc, darmite cu fata asta. Nu, nu asta era problema, dar pentru toana asta de peşte, s-ar fi cuvenit pe Simion să-l ocolească, să-l uite.

Ăsta, Simion, vorba lui taică-su, s-a născut să trăiască şi să umble singur, să-l ţii dacă poţi la rotundul lunii în casă şi, dacă nu, să te faci că nu-l vezi când pleacă, când ia mai ales drumul stufului prin baltă. Numai vara asta, neîncheiată încă, dacă o punea la socoteală - observa în sinea sa Serafim - Simion chemase întâmplare după întâmplare, încurcătură după încurcătură. S-au dus după stuf, ţinând grindul Baroanei şi au trebuit să se bată cu trei haidamaci pentru porcii lui Năstase, să-l prindă pe unul, să-l ducă la post, la Zaclău, să piardă o zi încheiată cu procese verbale; în altă zi, când îi crăpa măseaua să ajungă la oră fixă la Tulcea, să nu piardă scândura pentru care era înscris la depozit, a stat cu Simion patru ore încheiate, lângă Cetăţuia Dinogeţiei, să-l scoată pe unul din Garvăn cu căruţă cu tot, care rămăsese jumătate pe bac, jumătate în nămol, la trecerea peste Gârla Mare. Vezi că n-a mai apucat scândura nici până astăzi şi n-a mai avut la Tulcea cu cine să se înţeleagă. Altădată - şi nu-s nici trei săptămâni de atunci - tot Simion i-a ieşit în cale, rugându-l el de data asta să-l ajute la cioate. În coada Rotundului au dat peste un maşinist de la teatrul din Galaţi, ţeapăn printre nuferi, cu lipitori negre, scârboase, prinse de faţă, înecat după un atac de epilepsie. Trei zile au stat cei de la Galaţi cu declaraţiile pe capul lor şi dacă au scos ceva, tot de la el, Serafim, au scos, că Simion e, după fire, mut ca pământul.

Până la urmă, bătrânul o să şi râdă, ce-o să mai râdă, că doar i-a spus:

Să-mi scrii, Serafime, de la Galaţi sau de la Bucureşti, să nu mă laşi aşa, fără ştire, dacă tot pleci cu Simion pe Dunăre şi ţi s-a făcut de procuratură.

„Să fiu al dracului, dacă nu e pentru ultima dată”, îşi spuse, oarecum mai potolit de vâslitul în draci, Serafim, prinzând pe sub frunte imaginea: fata înfofolită în pături, pe Simion dând acum la ispol harnic, zvârlind apa gălbuie din barcă, Dunărea fugind în urmă, înghiţită la orizont de crepuscul. „E pentru ultima dată...”

Nu putea fi, şi ştia asta bine, cum ştia şi bătrânul. Ei doi crescuseră împreună sau, mai bine zis, se legaseră de mici prin jurământ de taină: să găsească împreună comoara lui Vieru şi s-o împartă frăţeşte. Comoara ascunsă în insula de la gura Prutului, îngropată de haiduc la rădăcina de salcie. Vieru murise la ocnă, spuneau oamenii, şi nu mai apucase s-o scoată. Au săpat după ea şi părinţii şi bunicii, degeaba, au săpat şi ei şi încă cu folos, pentru că până la urmă au găsit o armă rusească, două grenade şi o ladă cu cartuşe, din care ei au şi tras vreo zece, câte au apucat până i-au găsit grănicerii care i-au dus la pichet la Ghimia, de unde Serafim tatăl i-a scos numai în dupace, ţinându-i aşa până acasă. Jurământul mai cuprindea şi o altă taină pe care el, Serafim, se legase, picurând în deget sânge de frate de cruce, să n-o dezvăluie nimănui niciodată. E drept, sunt ani buni de atunci, dar uite că glasul tremurat al prietenului îl mai strânge şi acum de spinare: „Tu să m-ajuţi s-o găsesc pe mama...”. Numai el ştia că povestea aceea este neîncheiată, că Simion a căutat-o împreună cu dânsul prin toate ungherele din mal ale fluviului, dând cu prostovolul, cu ancora de fier moale sau scufundându-se prin rădăcinile pietrificate de salcie şi numai el ştia că Simion, cât îi de mare, n-a încetat niciodată s-o caute, deşi îi spunea, de când a făcut ochi să vadă şi gură să vorbească, Floarei a lui Măcriş mamă şi lui Măcriş însuşi, tată. Mai mult chiar, nimeni în afară de el nu ştia că Simion aflase că s-a găsit cineva, copil din om negru la suflet, să-i povestească totul.

Pentru că Simion era născut din mamă nebună sau numai înnebunită de durere, una care-l părăsise noaptea în stuf să-l mănânce scroafele cu botul lung de pe grindul lui Nichifor, îl lăsase acolo, ascuns în smârcuri, învelit într-o cârpă şi poate nici nu-l pusese vreodată la sân sau o făcuse inconştient înainte de a-l lepăda pentru totdeauna.

Pe mama aceasta a lui Simion, n-a mai scos-o nimeni, deşi au căutat-o prin vâltori, până mai jos de Reni, în malul basarabenilor, tot satul. Măcriş a găsit copilul aproape pierit, fără scâncet în el, din întâmplare. L-a dus la post şi i l-a pus în braţe lui Amăriei, miliţianul, bărbat cu ceafa groasă, construit pătrat, bolovănos la vorbă, dar iute la faptă. „Trebuie că-i al Zînei”- a presupus el. „Trebuie s-o găsim repede până nu face vreo prostie”. Se ştia că Zîna e grea, că ţine sarcina strânsă sus, în feşe, să nu se vadă, că zămislise, după cum umbla vorba, cu bărbat necunoscut, un om din port se pare, care-i dispăruse din viaţă fără urme. Era fără căpătâi Zîna în sat, răzleţită cu casa la margine, învelită în papură, n-o supăra şi nu supăra pe nimeni. „Al Zînei e, mai mult ca sigur” - a întărit atunci, parcă sub blestem, Măcriş şi a plecat s-o caute. Era la apă, când au găsit-o şi au strigat-o, chiar pe ponton, în dreptul anaforului mare, unde Dunărea nu iartă. Ochii - spun oamenii - îi erau ieşiţi din orbite, dar fără strălucire, parcă goliţi de

scânteie. N-au ştiut cum s-o ia, nu şi-au dat seama, nu era nici o femeie acolo, şi Zîna a sărit în adâncuri, dispărând pe sub lună şi pe sub undă, ca o rătăcire.

Barca intră în vârtejul cel mare al Pisicii, acolo unde fluviul întoarce năbădăios pentru ultima oară faţa spre izvoare, îşi suci prova spre mal, atingându-l mai sus de ponton, la loc de-ntinsură. Serafim sări într-o parte şi o trase cu putere lângă ţăruşul înfipt adânc în pământ, trecându-i lanţul cu ştiinţă de jur împrejur şi prinzându-l în lacăt.

Ei, şi acuma ce facem? Unde o s-o ducem?

Simion se ridică, crescând înalt peste apă, cu faţa spre malul dimpotrivă, unde pescarii ce dădeau la somn deja aprinseseră focuri. Apoi se întoarse.

Nichifor îi mai văzuse o singură dată, numai o singură dată, privirea aceea. Agăţaseră cu ancora, în chiar prima zi a jurământului lor, un sac plin de rumeguş împotmolit sub un mal surpat al insulei, un sac pe care el, în dorinţa de a o găsi, de a o culca sub o cruce, ca să-şi găsească după datină tihna, l-a crezut pentru o clipă a fi Zîna. Nu fusese ea, şi privirea aceea caldă, luminată de dragoste, încălzită de speranţe, se stinsese pentru a redeveni de atunci gravă, înceţoşată.

Simion coborî şi el, luă cu multă grijă fata în braţe, petrecându-şi măsurat paşii spre sat.

Cizmele înnoroite apăsau greu pe pământul de întinsură, săpând urme adânci, uniforme. Se ştergeau repede însă, una după alta, apa urca din nisipuri, înghiţindu-le pe rând, de parcă n-ar fi fost aşternute sau scrise cu o clipă mai înainte.

ION MANEA

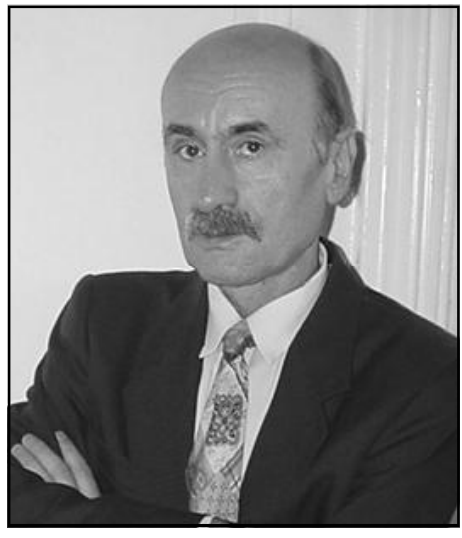

- **Născut** la 26 ianuarie, 1951, sat Moşeşti, comuna Robeasca, judeţul Buzău.
- **Debut în presă**, 1971, revista „Viaţa studenţească", Bucur
- **Debut editorial**, volumul de proză umoristică „Cocoşul de balcon", Editura Porto-Franco, Galaţi, 1990
- **A publicat** următoarele volume: „De-a v-aţi găsitelea", Editura Scorpion, Galaţi, 2003; „Delincvenţa juvenilă. O lecţie deschisă de sociologie", Editura Şcoala gălăţeană, Galaţi, 2005 (coautor Traian Drăgănescu); „Inefabule – Inn(s)fables", fabule, ediţie bilingvă, Editions le Brontosaure, Paris, 2006; „Laptele de la miezul nopţii", proză scurtă umoristică, Editura Fundaţia Culturală Antares, Galaţi, 2007.
- **A obţinut următoarele premii şi distincţii**: Premiul special al Televiziunii Române, Festivalul Naţional de Umor Vaslui, ediţia 1980; Ordinul Ziariştilor Profesionişti, clasa a III-a, 2001, Premiul revistei „Porto-Franco", pentru publicistică în domeniu culturii, Galaţi, 2006; Premiul revistei „Dunărea de Jos", Galaţi, 2007.

DESCÂNTECUL NIMFEI
(fragment)

Moto

„Şi am văzut un cer nou, şi un pământ nou. Căci cerul cel dintâi şi pământul cel dintâi au trecut (…). Şi am auzit din tron un glas puternic, care zicea: şi moarte nu va mai fi, nici plângere, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dintâi au trecut. Şi cel ce şade pe tron grăi: Iată, noi le facem

Apocalipsa lui Ioan (XXI, 1-5)

ICOANA ZBURĂTOARE ŞI NUCUL CU DOUĂ TULPINI

Satul Moşeşti este unul de câmpie prins de râul Buzău ca o ventuză de spatele unui şarpe preistoric, unduitor şi parşiv. Cei din aşezările învecinate îl consideră mai degrabă un cătun nenorocit, pierdut în câmpie şi de neluat în seamă. L-au numit, în bătaie de joc, nimeni nu mai ştie de ce, „Căţeaua”… Deşi ziaristul, din Buzău, născut aici, Cezar Dimitriu ar trebui să-i înjure de mama focului pe aceşti îngâmfaţi din imediata vecinătate rurală, n-a făcut-o niciodată, din cel puţin două motive, o dată că nu ştie mai deloc să înjure şi a doua oară pentru că, de multe ori, în anumite împrejurări, a fost nevoit să fie aproape de acord cu ei, chiar dacă a făcut-o doar cu o jumătate de inimă, mai exact cea în care îşi făcuse culcuş comod, de vreo două decenii, impetuosul urban…

Oricum, de la ultima casă şi până la firul leneş al apelor obosite de trecerea dinspre munte spre şes, chiar şi cel mai lent locuitor nu are nevoie decât de câteva minute, iar un şcolar în fugă abia apucă să termine de recitat „Mama” lui Coşbuc, dacă o ştie cumva pe de rost, pentru a ajunge la gârlă. Un student în sociologie de la Bucureşti, dar din Buzău de origine, adept al Şcolii Monografice iniţiate de marele Dimitrie Gusti, atras de originalitate aşezării, ca să nu zicem direct de pustietatea ei, dar pornind şi dintr-o evidentă recunoaştere a apartenenţei locale, cel puţin de nivel judeţean, avea să realizeze aici o monografie din care reieşea că satul are 1231 de suflete, repartizate astfel pe categoriile de vârste: între 0 şi 10 ani – 1,1 la sută; între 11 şi 20 de ani – 2,5 la sută; între 21 şi 30 de ani – 3,2; între 31 şi 40 de ani – 5,3 la sută; între 41 şi 50 de ani – 6,2 la sută; între 51 şi 60 de ani – 5,4 la sută; între 61 şi 70 de ani – 17,9 la sută; între 71 şi 80 de ani – 39,7 la sută; peste 80 de ani – 13,0 la sută. Datele i-au fost furnizate de primăriţa PD Rada Papuc şi de secretarul consiliului local, Ilie Sarivam, care ştia două

lucruri pe de rost, la orice oră din zi şi din noapte: vinul şi cifrele…

Sociologul comparase structura demografică actuală a satului cu o piramidă cu vârful în jos, primele vârste fiind foarte puţin reprezentate, ultimele formând baza masivă şi întoarsă, spre deosebire de structura consemnată înainte de Al Doilea Război Mondial, când piramida era una normală cu baza în jos, foarte bine populată de copii, adolescenţi şi tineri, şi cu vârful din ce în ce mai rarefiat de către cei care se încumetau să depăşească, 80, 90 şi chiar 100 de ani, niciunul însă, în ciuda unor tentative absolut lăudabile, neajungând la 200…

Printre cei care mai treceau acum de 80 şi chiar de 90 de ani, respiră cu nesaţ aerul satului de pe râu şi misteriosul Moş Săndei, personaj de un pitoresc aproape imposibil, controversat şi admirat în egală măsură, despre care vom avea ocazia să relatăm multe întâmplări stranii şi de-a dreptul incredibile. Moşul împlinise deja 98 de ani, instalându-se, singur şi aproape de neajuns, în vârful cel mai rarefiat al piramidei vârstelor. Tânărul sociolog făcuse şi alte analize de specialitate, se referise, în raportul lui, la tradiţii, obiceiuri, modele de viaţă, mentalităţi, folclor, religie, curiozităţi, mistere etc., etc., concluzia lui fiind însă una de-a dreptul apocaliptică: în câteva decenii - decreta el ştiinţific - satul va dispărea de pe marginea Buzăului şi, în general, de pe faţa pământului. El se va stinge ca o lumânare ajunsă la ultimele grame de substanţă ceroasă şi nici măcar supranumele total nemeritat, Căţeaua, pus în circulaţie de comunităţile vecine, nu mai va rămâne din el… Dar cât avea să se înşele temerarul cirac al marelui Gusti! Inventatorul monografiilor rurale l-ar fi lăsat, cu siguranţă, repetent, reproşându-i academic că nu dispune de nici un dram de imaginaţie sociologică…

*

În ziua în care Moş Săndei s-a mutat în a şaptea casă, şi o să vedem puţin mai departe de ce a şaptea, o icoană înfăţişându-l pe Mântuitor din catapeteasma bisericii din Moşeşti, zidită la 1886, a zburat pe deasupra satului şi s-a oprit în nucul cu două coroane din partea de sud a viei bătrânului. Unii spun că au văzut-o în zbor, alţii că doar li s-a părut că o văd, cei mai mulţi însă au negat vehement versiunea, susţinând că Moş Săndei însuşi a intrat pe furiş în biserică, a luat icoana, a înfăşurat-o în mai multe ziare vechi, a pus-o pe portbagajul ruginit al bicicletei sale, cumpărată în 1979, de la Buzău, şi nu s-a mai oprit apoi decât la nucul din capătul viei sale, unde ar fi bătut-o în cuie, direct pe trunchiul bătrân şi viu. Până la demararea anchetei Episcopiei, lucrurile au rămas aşa, icoana era pe nuc, iar unii, descoperind-o cu ocazia unor degustări din strugurii moşului, au început să vină acolo, în vie, ca să se închine în faţa minunii, coborându-se în genunchi peste primele frunze moarte şi peste nucile încă verzi, doborâte de patimile ciorilor flămânde. Victoriţa, sacagiţa, avea să fie prima, furişându-se spre via lui Săndei, imediat după ce s-a arătat obiectul acela luminos deasupra satului. Când s-a reîntors acasă, cei care au

văzut-o au găsit, la unison, că Victoriţa devenise mai tânără şi sensibil mai frumoasă, iar când ea le-a povestit despre icoana din vie, s-a stârnit pelerinajul…

Victoriţa fusese asistentă medicală la Spitalul de psihiatrie din Săpoca şi, în momentul în care a început să viseze, noapte de noapte, ba chiar şi în după-amiezele libere în care mai putea trage câte un pui de somn, diavoli onorabili îmbrăcaţi impecabil în costume de firmă şi cravate asortate, cu câte o bancnotă de 100 de euro prinsă în fiecare corn, invitând-o la dans pe holurile clădirii Casei Poporului din Bucureşti, animate de o orchestră numeroasă dirijată de Traian Băsescu, fără absolut nicio haină pe el, şi-a dat demisia, a renunţat la carieră şi s-a întors acasă, în sat; oricum, n-avea familie, nu fusese niciodată măritată şi n-avusese copii, chiar dacă nu se poate spune că îi lipsiseră vreodată bărbaţii. Şi mai era ceva: directorul rău-famatei unităţi medicale pusese ochii pe ea şi mai ales pe zona care începea cam din dreptul inimii şi se oprea brusc şi agresiv cu mult mai sus şi mult mai în faţă decât la alte dame de vârsta ei, amenințând-o, tot mai frecvent că este perfect potrivită pentru următorul eşalon de disponibilizări. Verişoară bună cu primărița, Rada Papuc, o ingineră isteaţă şi cu un explicit potenţial politic, a reuşit s-o convingă să îi încredinţeze sarcina de a căra cu căruţa şi caii tatălui abia decedat, în fiecare zi, apă de la singurele fântâni cu apă potabilă de la marginea satului pentru fiecare bătrân, şi, cum rămăseseră foarte puţini tineri care să nu fi plecat în ţară sau aiurea în Europa, Victoriţa seca de şapte ori pe săptămână cele două puţuri de pe malul râului, pentru a adăpa aproape întreg satul, care devenise dependent de atelajul şi butoaiele ei albastre de plastic. De aceea, i s-a spus Sacagiţa.

La numai câteva clipe de la apariţia icoanei pe trunchi, spre seară, dinspre balta Costeiu, un nor imens şi negru, precum coşmarul unui titan chinuit de angoase, s-a prăvălit peste sat, răpind cerului de început de septembrie mai toată vlaga luminii şi, un fulger imens, întortocheat ca o ramură de copac infinită, a cuprins tot întunericul, într-o îmbrăţişare apocaliptică, noapte şi zi într-o încleştare demonică, coitul contrariilor negându-se în împreunare şi definindu-se astfel, unul pe celălalt, lăsând, în chiot orgasmic, libere spre pământ, odraslele reci ale ploii de toamnă. După câteva clipiri de ochi, tunetul s-a prăvălit ca un bin-bang tardiv şi bezmetic pe firul râului, ajungând, cu ecouri stinse până la izvoare.

Atunci a apărut pe cer, pentru prima dată lumina rotitoare.

Numai cei care dormeau sau zăceau bolnavi la pat n-au văzut-o. A fost suficient s-o zărească Nicu Nebunu, care oricum era mai tot timpul cu capul în nori, pentru ca la strigătele lui de uimire, însoţite de un deget întins spre înalturi, să trezească atenţia întregii suflări. Era ca o lună nebună învârtindu-se deasupra aşezării, în cercuri foarte mari la început, ca şi cum ar fi vrut să traseze cu lumină albăstruie orizontul, din ce în ce mai mici apoi, până când, în epicentru, chiar deasupra bisericii „Sfântul Nicolae”, singura din sat,, a zăbovit cât un strănut, dispărând dintr-o dată, rapid, ca şi cum ai stinge un bec, sau ai

închide ochii sub sclipirea bliţului care te surprinde.

Lumea a reacţionat în toate felurile, mai toţi au ieşit prin curţi sau pe uliţe, în ploaie, strângându-se în mici grupuri şi comentând, bărbaţii înjurau, femeile îşi dădeau coate, pălăvrăgind, babele se închinau, unii care băuseră mai mult strigau cuvinte fără sens sau râdeau prosteşte, cei mai lucizi priveau neîncrezători, dar cu o anumită teamă nedisimulată, numai copiii, puţini câţi erau, zburdau prin praful înmuiat de picăturile reci, cântând „Avion, cu motor…". *Nu văzuseră pe cerul lor niciodată aşa ceva…*

- A fost o farfurie zburătoare, un OZN, a decretat, mai mult pentru sine, Academicianul, aprinzându-şi o ţigară *Moldavskii Tabac*, din cele cumpărate din piaţa Buzăului, de la *ruşi*.

Foarte puţini i-au auzit cuvintele, ele s-au transmis însă repede de la unul la altul, iar în comentariile care au urmat până noaptea târziu şi multe zile după aceea, fie pe câmp, fie prin ogrăzi, fie, cu mult mai multă intensitate, la crâşma lui Manolache, vorbele lui aveau să fie un punct de plecare şi un reper în toate explicaţiile posibile, opiniile Academicianului contând, ca întotdeauna, mai mult decât oricare alta, mai mult chiar decât verdictele lui Moş Săndei, cel mai de luat în seamă atunci când se impunea o concluzie după orice divergenţă de idei şi pentru că era cel mai bătrân dintre ei, dar şi pentru că era considerat cel mai isteţ dintre moşeşteni. Bătrânul nici nu s-a pronunţat însă public asupra fenomenului, altele erau preocupările lui primordiale la apariţia obiectului pe cer. Ştirile de la televiziuni şi radio aveau să confirme cuvintele filosofului. Mai toate jurnalele de actualităţi din seara aceea au avut ca primă ştire apariţia unei farfurii zburătoare, la unele posturi însoţită de ceva imagini surprinse pe telefoanele mobile, din satul Moşeşti…

Rada Papuc, primăriţa, era plecată la Prefectura din Buzău, aşa că nu avea să se pronunţe asupra fenomenului decât a doua zi. Dar ce putea face o primăriţă, oricât de isteaţă ar fi fost şi oricât de mult potenţial politic ar fi avut, în faţa unei farfurii zburătoare?

Academicianul era, de fapt, profesorul universitar Ion Codreanu, născut în sat, plecat, prin anii şaizeci, la studii în Bucureşti, unde, după absolvirea Facultăţii de filosofie, avea să treacă cu brio peste toate treptele universitare, de la asistent până la aceea de profesor doctor, fost Decan, autor a 189 cărţi şi a 843 de articole despre filosofia antică, expert în Platon, tradus în toată Europa, în America, Asia şi Africa, şi care, chiar în ziua în care trebuia să fie primit în Academie, la 61 de ani, a încărcat în trei camioane toate cărţile din uriaşa sa bibliotecă, din apartamentul cu trei camera situat în Piaţa Palatului, a pornit cu ele, deschizând el însuşi drumul cu maşina sa Ford, spre o comună de lângă Capitală, a oprit pe un câmp, lângă o pârloagă invadată de buruieni, a descărcat din maşini, cu ajutorul muncitorilor tocmiţi special, toate volumele, cu şi despre Eratostene, Anaxagora, Thales din Millet, Platon, Aristotel etc., le-a stropit cu cinci bidoane de benzină dinainte pregătite, a scânteiat bricheta de aur, cu un gest ritualic, a privit evlavios cum

vâlvătăile mistuie toată înţelepciunea vechii lumi şi, după ce a călcat cu propriile picioare peste cenuşa filosofiei sale, a bătut la poarta unui sătean, i-a oferit Fordul pe un cal, ţăranul a acceptat imediat şi bucuros schimbul, după care universitarul a pornit călare spre Moşeşti. A ajuns abia a doua zi, spre seară, şi nu avea să mai plece niciodată niciunde, instalându-se singur, (aşa cum fusese toată viaţa, după plecare, cunoştea singurătatea în toată întinderea ei, se ştia despre el că n-a avut niciodată soţie, nici copii), în casa părintească din sat, rămasă pustie, renovând-o şi apucându-se de mica agricultură pe cele două hectare de pământ pe care le moştenise. Trecuseră aproape trei ani de atunci şi filosoful se integrase perfect în comunitate.

- Alexandria mea a ars, m-am întors la strămoşi, vreau să trăiesc pe viu eterna reîntoarcere a lui Mircea Eliade, a spus el lui Moş Săndei, înţeleptul satului, singurul în care avea oarecare încredere şi care l-ar fi putut înţelege.

- Bine faci tinere, copiii mei sunt toţi pierduţi, pentru că toţi au plecat, i-a răspuns moş Săndei. Tu ai venit, ceea ce e cu totul altceva şi chiar dacă nu ştiu cine este Mircea Eliade, o să fiu alături de tine… Când o să te văd, la primăvară, cu sapa printre rânduri şi cu cămaşa pătată de vinul făcut de tine, o să zic că ai redevenit al nostru…

Lumea îl consideră nebun pe profesor, dar, niciodată nimeni, n-a rostit cuvântul, îl priveau toţi ca pe un mare învăţat, deşi, în casa lui, învelită cu stuf, nu exista nicio carte în afară de *Dialogurile* lui Platon; atunci, la rugul de despărţire de filosofia lumii, le strecurase, aproape inconştient, in buzunarele interioare ale pardesiului, şi, deşi se îmbrăca întocmai ca ei, semăna şi culegea odată cu ei, bea vin şi ţuică din aceleaşi pahare, creştea porci, găini şi gâşte, avea 10 oi, pe care le dădea, primăvara, ciobanilor obştii şi vorbea ca toţi ceilalţi, era cu totul şi cu totul altfel. Când trebuia să explice ceva, cuvintele îi erau parcă mai clare şi mai pline de adevăr decât ale lor, puţine şi mai întotdeauna aceleaşi, vorbele lui parcă se vedeau, păreau nişte ferestre luminoase dincolo de care, dintr-o dată, ca printr-o minune, vedeai ceea ce nu-ţi închipuiai că vei putea vedea vreodată..

Un învăţător din sat l-a numit, la început, Diogene, citise el ceva despre filosoful grec, dar pentru că porecla era prea altfel decât cele încetăţenite local, dar şi greu de acceptat în limbajul de pe câmp, din biserică sau de la vreo petrecere, i s-a spus, simplu, Gene. ”Nea Gene, ţi-au ieşit gâştele pe stradă” îi strigă copiii, ori de câte ori păsările se strecurau pe lângă poarta de lemn veche şi putrezită, mai întotdeauna rămasă deschisă ca o promisiune înnoită la infinit. Nimeni, nici măcar rudele, cele îndepărtate pe care le mai avea, nu-şi mai amintea de adevărata lui identitate, de numele Ion, consăteanul lor din neamul lui Codreanu. Erau însă şi unii, dintre cei înrudiţi mai ales, care păreau că ştiu mai multe despre viaţa academicianului, „are o fată la Bucureşti, a fost păcălit de o cucoană, n-a înnebunit el degeaba, ce caută un învăţat ca el la Moşeşti?”. Când, la puţin timp de la „botezul” învăţătorului, profesorul a aflat despre noua lui identitate, s-a dus foarte mânios (exact cât poate fi mânios un profesor universitar de filosofie antică,

specialist în Platon) la respectivul dascăl şi tocmai când se pregătea să-i administreze o înjurătură zdravănă, s-a pomenind vorbindu-i calm şi aproape prieteneşte:

- Învăţătorule, măcar să-mi fi ales o altă poreclă, Diogene acesta era un filosof tare ţicnit, dormea într-un butoi, se masturba în piaţa publică, după care se scărpina pe burtă, spunându-le privitorilor: „Ei, dacă ar fi tot atât de simplu şi cu potolirea foamei…". Vezi ce nume mi-ai dat? Noroc că ţăranii mei l-au ciuntit.. Gene e acceptabil…

- Iartă-mă, profesore, dar alt filosof nu cunoşteam, s-a scuzat bietul dascăl, după care l-a invitat la un pahar de vin alb, prilej cu care gazda avea să afle multe lucruri despre alţi mulţi filosofi de dinainte de Isus, lucruri pe care, din păcate, după cum el însuşi avea să mărturisească mai târziu, le-a uitat cu desăvârşire.

Zarva şi comentariile vecinilor, arătarea de pe cer, asupra căreia aruncase doar o privire plictisită şi total dezinteresată, fulgerul, tunetul, ploaia rece împrăştiată de un vânt din ce în ce mai aspru, bătăile prelungite ale clopotului de la biserică, trase de dascălul Vasilache, speriat de arătarea celestă, n-au avut nici un efect asupra lui Moş Săndei. El şi-a continuat, în tăcere, ajutat de Filofteia, nevastă-sa, o femeie îndoită de vreme, mai tânără însă cu aproape 20 de ani, rătăcind ca un semn de întrebare printre copacii, păsările şi animalele de curte şi vorbind mai tot timpul, mutarea lucrurilor din casa a VI-a în cea de-a VII-a, abia terminată şi mirosind a var proaspăt şi a vopsea de curând întinsă.

Moş Săndei surprinsese întreaga comunitate prin încăpăţânarea de a construi, în timp, casă lângă casă, absolut inutile la prima vedere, cea veche, moştenită de la părinţi fiind mai mult decât suficientă pentru el şi baba lui. De fiecare dată când termina una nouă, se desfăşura un adevărat ritual al mutării, cea în care locuise până atunci fiind ferecată şi trecută în istorie, într-o istorie al cărui sens numai el, moşul, o înţelegea.

Când ultimul scaun a fost pus în holul noii construcţii, urmând să-i găsească locul potrivit puţin mai târziu, el a răsuflat uşurat şi cu, o bucurie imensă pe chipul brăzdat de ghearele invizibile ale celor 98 de ani de viaţă, şi-a turnat într-un păhărel puţin mai mare decât un degetar şi nespălat niciodată, câteva gâlgâituri din sticla cu ultima ţuică de corcoduşe, tocmai trasă la cazanul din sat, l-a dat peste cap, pornind cu o rapiditate stranie pentru vârsta lui spre nucul din fundul curţii. *Avea să fie ce-a de-a şaptea întâlnire cu ei.*

Nucul din curte era de-o seamă cu cel din vie, îi plantase cu mâinile lui, în aceeaşi primăvară, cu 40 de ani în urmă, unul, la capătul rândurilor de viţă-de-vie pe locul de lângă movila Gorganului, moştenit de la părinţi, - întotdeauna pe locul acela a fost vie, via rămasă din generaţie în generaţie, mereu reînnoită, nici cooperativizarea nu s-a atins de ea, poate dintr-o neglijenţă inexplicabilă, sau mai degrabă dintr-un anumit respect -, iar celălalt în fundul curţii, lângă gardul ce-i separa ograda de gospodăria poliţaiului dresor de câinii, venit, de la Brăila, după pensionare, în sat, pentru a-şi cumpăra o casă, a creşte

câini de rasă şi a-şi trăi restul vieţii la ţară, într-o zonă liniştită şi fără poluare, în care nimeni nu-l cunoştea, aflată la mai mult de cincizeci de kilometri de cea mai apropiată fabrică din Bărăgan.

Ambii arbori aveau o însemnătate deosebită în existenţa lui Moş Săndei, nucul de acasă era un fel de templu personal, iar cel de la vie, releul, contactul lui cu lumea şi cu Universul. Poate tocmai de aceea, nucii erau fundamental diferiţi, cel de acasă fiind ca toţi nucii din sat, adică purtând o singură coroană, fratele lui din câmp avea însă două, graţie intervenţiei premeditate a lui Moş Săndei, cunoscut preţ de zece sate drept cel mai iscusit pământean în altoirea şi îngrijirea copacilor. Nimeni nu a ştiut vreodată cum şi ce a făcut bătrânul, dar nucul său din vie avea două coroane, una lângă alta, crescute, mai întâi puţin lateral din trunchiul imens, ca apoi să se desfăşoare, fiecare, pe verticala lui paralelă şi absolut identică, atât de egală cu sine încât mulţi ar fi putut paria, dacă ar fi existat posibilitatea logică a cuantificării, că numărul total de frunze din prima era egal cu numărul total de frunze din a două, cu o probabilitate de eroare de plus/minus 0,000001 la sută…

Între aceşti doi nuci îşi petrecea Moş Săndei viaţa şi, pentru că, întâmplător sau nu, existenţa satului însuşi se confunda, în ultimele decenii cel puţin, cu multe din evenimentele sau întâmplările legate de cei doi arbori, aceştia erau chiar istoria recentă sau noua legenda a aşezării. Iar aurul care stătea ascuns dincolo de bancnota relativă a notorietăţii moşului era asigurat de chiar aceşti doi nuci inegali şi inegalabili.

De undeva, dinspre acelaşi Costeiu, „balta bătrânească”, cum i se mai spunea, o geană de soare crepuscular a aruncat un zâmbet tomnatic peste casele puţine ale Moşeştilor, iscodind prin ferestre prăfuite umbra mişcărilor de dincolo de pereţii, mai toţi, din chirpici …

Ca ţintuit de o forţă invizibilă, Moş Săndei se opri brusc la mijlocul drumului dintre cele două case.

- Lacătul!, strigă.

- Care lacăt? Întrebă, absentă, Filofteia.

- Te-n cur pe mă-ta, femeie! Lacătul de la vechea casă! Unde l-am pus?

Filofteia făcu un semn cu degetul, spre fereastra casei.

Cum de uitase? Niciodată nu i se întâmplase aşa ceva, în cele şase strămutări. Era un lacăt bătrân cât casele şi ţinea la el mai mult ca la oricare alt obiect din gospodărie. „O fi semn rău? S-or fi supărat pe mine?”, se întrebă din vârful limbii pe care mai simţea încă gustul cocliu al tăriei. Se întoarse, luă, de pe pervazul geamului dinspre stradă al casei noi, un lacăt imens, se apropie de uşa casei a VI-a, în care trăise cinci ani, prinse închizătoarea grea în belciugele ruginite, închise, îşi vârî cheia în buzunarul de la piept al cămăşii pătate cu vin şi porni iarăşi spre nuc. Întârziase… Căzuse întunericul şi el nu era încă sub nuc, la marea întâlnire.

KATIA NANU

- **Născută** la 7 noiembrie 1954, Călăraşi, judeţul Călăraşi
- A studiat la: Universitatea Bucureşti, Facultatea de Istorie-Filozofie, Secţia Psihologie-Pedagogie
- Redactor şef, ziarul Viaţa liberă, Galaţi
- **Debut** în volum la Editura Ion Creangă, Bucureşti - 1984 cu volumul „De demult cu elefanţii" (versuri). Au urmat „Piersici cu aripi" (1987) şi „Pe urmele razei de soare"(1988). Cărţile au versuri pentru copii şi au apărut la aceeaşi editură.

După 1990 au apărut:

„Cercul poveştilor" - proza pentru copii - Editura Ion Creangă (1990)
„La verite sur les crocodiles" (versuri) – Editura Alma, Galaţi, 1997
„De demult cu elefanţii" (reeditare) – Editura Alma Galaţi ,2001
„Prietenii" (versuri pentru copii) - Editura Naţional, Bucureşti, 2004
Pufu1-„Te învăţ cum să vorbeşti", Editura Naţional, Bucureşti, 2005
Pufu2-„Fructele sunt tare bune", Editura Naţional, Bucureşti, 2005
Pufu3-„Jocul de-a numărătoarea", Editura Naţional, Bucureşti, 2005 (toate cu versuri pentru copii)

- **A mai publicat** : („Nevoia de colivie"-1995), două romane („Suflet de rezervă"-1999 şi „Cineva albastru" - 2002) şi un volum de publicistică („De cealaltă parte a fericirii", în colaborare cu Aurel Stancu, 1999).
- Membră a Uniunii Scriitorilor, filiala Bucureşti şi al Uniunii Ziariştilor Profesionişti.

Paso Doble
(fragment)

O mare de iarbă. Verde. Verde auriu pe o parte, verde sidefiu pe alta. Unduind. O mare de iarbă unduind sub tălpi uşoare, desfăcându-se în evantai sub degetele mari de la picioare, intrând pe sub degete, printre degete, gâdilând-o la talpă…

O mare de iarbă prin care să umbli cu tălpile goale şi prin care să-ţi răstorni privirea, tăvălind-o ca pe un topogan. Fata umbla prin iarbă în pas de dans către arătările care străjuiau bostănăria. Le văzuse din goana maşinii şi a oprit. *Trebuie să fie vreo câţiva ţărani ca vai de lume, după hainele care le flutură în vânt,* îşi spunea ea pipăind bucuroasă iarba cu piciorul. *Tata, mama şi un prunc, sau vreun nepot de-al unui frate, sau un vecin luat de ajutor, că aşa e la ţară, la vreme de vară, toata lumea se ajută… Las' că ajung eu la ei şi poate îmi cumpăr un pepene exact din lan. Sau din bostănărie…* Spunea pepene şi gândea bostan. *Aşa se zicea la bunica la ţară, bostan şi eu tot bostan zic. Da' de când mă tot corectează lumea, că cel verde e pepene, trebuie să învăţ să spun şi eu aşa.* Sări în sus, ca şi când ar fi înţepat-o o viespe. *Uite maci roşii în lanul verde!* S-a oprit să compare culorile şi să şi le întipărească mai bine în minte. *Ce roşu este roşul din lanul verde şi iar verde!* Paznicii din lan erau acum destul de aproape încât să le vadă cămaşa ruptă în spinare. *Bărbatului i se vede cămaşa ruptă în spinare,* se corectează ea oarecum uimită. *Din maşină nu se vedeau atât de rupţi în toate. Şi ce nemişcat stă ! De parcă el ar fi unul şi cămaşa cu totul şi cu totul altceva,* îşi zise fata curioasă. Mai zăboveşte puţin la întâlnirea cu macul cel roşu şi la numărat firele de iarbă, după care porneşte cântat mai departe. *Verde verde de acasă*, repetă ea cu gândul la cele două feţe ale ierbii, una aurie, alta argintie, după cum soarele lumina sau se ascundea după firele din lanul dinaintea lanului. Bărbatul cu cămaşa ruptă în spate era acum la o aruncătură de băţ. Tot nemişcat. Spatele lui arcurit peste o mătură uriaşă nu tresărea şi nici iarba părea că nu mai are putere să ajungă până la el. O linie dreaptă, mai dreaptă decât linia orizontului tăia lanul, oprindu-l brusc exact înaintea bostănăriei. Femeia bărbatului îmbrăcat într-o cămaşă ruptă avea fustă roşie - *ce bine*, se bucură fata*, ne vom înţelege minunat!* - şi un batic pestriţ peste faţa întoarsă către soare. *Te pomeneşti că face plajă să i se bronzeze bărbia,* comentează fata, în gând, poziţia nefirească. Ăla micu', aflat şi mai departe, stătea jos, lângă un bostan palid, cu vrejul negru, răsucit. *Toată lumea e adormită*, îşi mai zise fata, văzând că nimeni nu

mişcă în front. *Familia adormită din bostănărie… În picoare? Ce mai poveste! Hei, voi cei de colo, vindeţi bostani ? Copţi sunt ? Unt, unt*, se aude ecoul, sau numai aşa i se pare fetei că se aude. *Oameni buni !*, mai strigă ea cu glasul deja tremurat. *Uni uni,* se aude ecoul în marea de iarbă şi bostani. Cu pasul tremurat peste tremurul ierbii, fata ajunge lângă bărbat, îl ocoleşte cu grijă, potolită, roşie văpaie, şi se postează exact pe locul umbrit de pălăria lui. Cu precauţie, atentă şi sfioasă, să nu supere omul, fata se ridică pe vârfuri, privind apoi drept către faţa lui. Un ciorap găurit umplut cu paie. *Vai, Doamne păzeşte!* strigă ea, punându-şi mâinile la ochi. *E o sperietoare! E o sperietooaaareee!*

- Cine, draga mea?
- Daniel? Unde sunt?
- La mine în cameră, pe umărul meu. Ai adormit. Ce-ai visat ?
- Am adormit? Ce-am visat?
- Ai avut un coşmar, pentru că te-ai trezit ţipând. Ce te-a speriat ?
- Sperietoarea m-a speriat. Sperietoare din bostănarie!...

***

Primul lucru pe care Dragoş l-a văzut când s-a deschis uşa rezervei a fost… pervazul ferestrei. Privirea i s-a pironit încăpăţânată pe un pervaz de fereastră, ba de geam termopan, sic, unde stăteau cuminţi câteva cutii cu medicamente, o sticlă cu spirt albăstrui, *normal că e albastru din moment ce este medicinal,* îşi spune el, un pachet de vată şi băţul metalic, lung, tăind lucirea geamului în două, băţul perfuziei. Abia urmărind traseul tijei metalice dădu mai întâi peste punga cu lichid, apoi peste furtunul pefuziei şi, după aceea, peste mâna la care aceasta se oprea. Şi de la mână, ei bine, de la mână îşi adună privirea cu greu către umărul şi apoi, abia apoi, într-un târziu, o aşează pe obrazul cunoscut. Al tatălui său. *Oarecum cunoscut*, îşi spune el din nou, pentru că Jenică Tunsu era alb ca peretele, cu pometii obrazului supţi de parcă n-ar mai fi avut carne pe ei şi doar ochii îi mai luceau în cap, ca într-un soi de febră. *O fi din cauza medicamentelor*, se gândeşte Dragoş, alunecând strategic cu privirea sa pe lângă privirea sticloasă a tatălui său şi rostind mai tare decât ar fi vrut:

- Sărut mâna, tată!

- Salut, băiete! ajunge la urechea lui glasul stins al lui Jenică. Ce faci, dragă, cine te-a anunţat atât de repede?

- Gina m-a sunat pe mobil. Nu-mi venea să cred că ţi se poate întâmpla ţie una ca asta ! Eram la şcoală şi m-am învoit imediat, nici nu ştii cât de speriat am fost… I-am spus şi lui Iulică: tata e la reanimare, e groasă rău… Îmi venea să plâng, ditamai omul şi să mă jelesc ca o babă…

- Dragoş, băiete, respiră naibii ! Ce tot vorbeşti ca o moară stricată?! zâmbeşte moale domnul Tunsu. Pune mâna pe mine! Uite, sunt bine, n-am dat încă ortul popii…

- Cum poţi vorbi aşa, tată? Zău că m-am speriat, nici n-am apucat să o sun pe mama…

-Păi, nici să nu suni. Să faci bine şi să te duci personal acasă ca să-i spui, că n-am nevoie de încă una pe cap care să mă jelească. Te duci frumuşel şi-i zici că m-ai văzut, că sunt întreg şi că mai stau pe aici o vreme. Ca să mă odihnesc, că mă supără ceasul. Domnul Tunsu îşi duce demonstrativ mâna la care nu avea perfuzie în partea stângă a pieptului. Trebuie să-l întoarcă puţin domnul doctor, mai spune el cu un zâmbet stins în colţul buzelor.

Jenică se răsuceşte apoi cu un geamăt către uşa rezervei pentru a-l lua pe doctorul Tripolevici drept martor. Numai că uriaşul se evaporase ca prin minune. După ce l-a introdus pe Dragoş în încăpere, medicul s-a prelins uşurel după uşă, făcându-se nevăzut.

- Ei, probabil că n-am nevoie de bodigard permanent. Ba, e chiar mai bine, băiete, pentru că voiam să-ţi mai zic vreo două. Eu mai stau câteva zile pe patul ăsta, chestie care să ştii de la mine, nu-i nici o bucurie. Da e musai necesar!… Obosit, Jenică se opreşte să-şi tragă sufletul. Numai că, în vremea asta, Gina o să aibă nevoie de ceva ajutor, mamă-ta nu trebuie băgată în chestii din astea, că nu se pricepe. Plus că tu trebuie să pui totul la punct la şcoală, că n-avem timp de prostii…

- Eu, cu şcoala, să ştii, începe să se bâlbâie Dragoş roşu ca racul… tu să nu ai nici o grijă tată, fă-te numai sănătos…

- Măi, tu să ştii de la mine că nu-s fraierul tău, se mânie Tunsu, deodată cu glasul lui dinainte. Ce, crezi că nu ştiu cum stai cu matematica şi cu biologia? Pe toate le ştiu, tontule, că din cauza asta am ajuns eu să întorc banii cu lopata. De deştept ce sunt ! Da, pentru voi sunt bă, pentru tine şi pentru soră-ta, să vă fie vouă mai bine decât mi-a fost mie! Aşa că, să faci ce-ţi spun, că altfel te ia mama dracu'!

- Da, tată, bâiguie Dragoş aproape cu lacrimi în ochi. Îi era o frică cumplită de mânia babacului. Plus că avea mână grea şi memorie de cursă lungă… Cât era de lung, tânărul se împuţină în faţa mâniei părinteşti.

- Ia bani de la Gina şi vezi cum te descurci cu fufa de la biologie, că e tânără şi nu costă mult. La mate, rupe cartea. I-am spus Ginei să-l roage pe Nelu să vorbească cu proful, că sunt cunoştinţe vechi. Dacă nu iese, o scoţi pe mă-ta la înaintare…

- Dumneata ai vorbit cu Iulică?, se miră Dragoş de ce auzea din gura tatălui său.

- Nu face pe prostul, băiete, că nu e momentul. Iulian al tău e sărac lipit, chestie care i-a ascuţit mintea… Sigur că am vorbit cu el, că băiatul îşi ştie interesul…

Jenică închide ochii şi o tăcere adâncă se lăsă peste rezerva alb albastră de spital. Prin minte gândurile îi roiesc precum albinele, cu acul pregătit… Din perfuzie

picură lent lacrimi uriaşe de medicament pompând către încheietura mâinii păroase, cu vene groase, puternice, pe care cateterul se decupează mărunt, aproape neînsemnat… Un fir subţire de sânge închegat desenează o hieroglifă în apropierea cotului, iar pe cearşaful alb şi scorţos o picătura rătăcită de sânge pune punct oricărei discuţii. Urmează o pauză lungă, golită de cuvinte, un vid traversat de băiat în tăcere, cu nodul de aer nerespirat în gât. Din pieptul domnului Tunsu se aude acum un horcăit uşurel, ca un tors mai apăsat de pisică şi Dragoş înţelege că este vremea să plece. Tatăl său doarme dus.

***

Tripolevici coboară, două câte două, scările de la UPU către parcare. Ieşise din gardă. Văduvit de halatul alb, care îi ascundea pântecul uriaş, cu cămaşa ieşită din pantaloni, cu cravata legată strâmb şi pălăria dată pe spate, cu haina de vară atârnată pe un umăr, medicul în faţa căruia tremurau două ture de asistente şi orice bolnav, sau aparţinător cu mintea întreagă, redevenise un om oarecare. Deodată tăcut, chiar gânditor, strecurându-se surprinzător de uşor printre maşinile îngrămădite alături de spital, Virgil Tripolevici scoate cheia maşinii din buzunar şi deschide portiera unui Opel Vectra, prăvălindu-se pe scaunul din faţă. Posteriorul său uriaş turteşte locul, iar burta se reazemă, tresăltând, de volan. În câteva clipe iese în trafic şi ia drumul către casă. Mintea îi este aproape amorţită. *Am avut o gardă grea*, încearcă el să se consoleze. Nu-i vine să recunoască faptul că îmbătrânea şi gărzile astea i se păreau din ce în ce mai lungi şi mai obositoare. *Futu-i!,* înjură el printre dinţi, uitându-se în treacăt în oglinda de sus. Întâlneşte exact ce ştia că va vedea: o faţă ridată, buhăită şi nişte ochi injectaţi, sub care pungile unor cearcăne uriaşe atârnă ca două buzunare pline. *Cum dracu' se mai uită pupezele alea la mine?,* se miră el cu glas tare, amintindu-şi de asistenta pe care a pârlit-o noaptea trecută. Şi tot el se consolează: *Se uită că sunt şef şi de mine depinde soarta lor. Mama lor de curve, că le dau afară pe toate!,* se mânie apoi, inutil. Nu mai ştia cum să-şi demonstreze că e viu, că trăieşte şi că are control asupra propriei lui vieţi. În care făcea pereche cu un rotweiler dacă nu la fel de mare ca el, cu siguranţă la fel de morocănos. Nevasta îl lăsase demult, Liana, fata lui, venea la el mai ales pentru că scotea urgent banul din buzunar şi, în afara unui pocher mic din când în când, numai nopţile astea fierbinţi din gardă îi mai ridicau moralul. *A naibii pupăză Monica asta*, tuşi el lung, căutând cu o mână ţigările în torpedo. *Mi-a tras-o ca la balamuc în câteva minute. KO m-a făcut. Dacă nu mă chema jos la urgenţe, mă luam de gânduri. Parcă ar fi vrut să scape mai repede de mine… Şi e frumoasă de pică! Mă înnebuneşte, nu alta. M-a făcut să-i promit că o bag la facultate. O iau razna la bătrâneţe, mă usuc pe picioare după o pupăză abia trecută de majorat. Şi, la urma urmei, ce dacă, o viaţă are omul şi o gaură undeva. Cât mai pot, fac pe*

dracu' în patru să o ţin lângă mine. Miroase toată a flori de câmp. Are pielea ca mătasea şi miroase a flori de câmp. N-am mai simţit mirosul ăsta de pe când eram student şi făceam dragoste cu nevastă-mea în pădure la Băneasa… Tripolevici cască prelung până îşi aude fălcile trosnind cu zgomot. Conducea numai cu o mână, cu cealaltă fuma repezit, iar volanul stătea parcă înfipt în abdomenul său uriaş.

Prin spital se spunea că le-ar pune pe asistente să-l descheie la pantaloni, pentru că nu-şi vedea şliţul din cauza burţii… La raportul de gardă colegii mai făceau câte o glumă pe seama poziţiilor în care anestezistul ar fi putut să rezolve câte o asistentă mai nurlie, însă Tripolevici, în loc de orice alt răspuns, se oferea să dea cursuri practice celor interesaţi. Plutea în jurul lui un soi de legendă în privinţa asta. Era spurcat la gură, afemeiat, intrigant şi nepăsător, chiar cinic, dar nimeni nu avea nici un dubiu cu privire la posibilităţile sale de mascul feroce. I se dusese buhul. Iar victime care să se fi plâns de contrariul nu existau… Şi nici porfesional nu sufla nimeni în ciorba lui.

O fi vremea, că-i o zăpuşeală sufocantă, de mă doare capul în halul acesta, îşi spune Virgil Tripolevici virând dreapta, ca să intre pe strada unde locuia. Are un gust amar în gură şi, cu toate astea, mai trage adânc încă odată din mucul de ţigară ajuns la filtru. *Numai treaba asta cu fetiţa îmi mai trebuia, după ce că l-am văzut pe nababul Tunsu adus cu targa la mine în gardă. Şi pe senatorul Ion Caisă isterizat de frică să nu-şi piardă puşculiţa. Ce ţie şi cu viaţa asta! Jenică, fantele cu nevastă tânără, cu nervi de oţel, cu afaceri de-a speriat oraşul, are inima în pioneze. Norocul meu că stau bine cu corasonul. La câte reprize prind uneori pe noapte, acum eram oale şi ulcele… Dar, fetiţa venită la prânz mi-a pus capac. Cum naiba de-au adus-o în halul ăla? Boii! Au ţinut-o trei ore pe ventilaţie manuală. S-au învârtit ca găinile în jurul unui copil neajutorat până au pus-o pe năsălie. Şi eu, eu ce mai puteam să fac? Ce mama naibii să mai faci când ţi-o aduc moartă gata?*

Virgil Tripolevici înjură urât, tare, spre surprinderea vecinilor de la doi, care tocmai coborau scările din faţa blocului. Trânteşte portiera maşinii şi trece pe lângă ei, aruncând grăbit un *bună ziua*, care cutremură geamurile uşii de la intrare.

Să vezi ce dilaila iese din chestia asta! Nu face să moară un prunc de trei ani nicăieri în lumea asta şi la mine în secţie nici atât. Parcă o văd pe Liana când era mică. Blondă, cu mânuţele alea subţiri de nu le puteam privi, că mi se făcea frică să nu se frângă, o bucăţică de carne roz, mirosind a lapte. Nici nu aveai pe ce să pui perfuzie, ce să ventilezi la trupuşorul ăla?, inima nu-i mai bătea deloc, era atâta de mică în nenorocitul ăla de pat, că n-aveai ce alege din ea. Boi şi tâmpiţi care zic că-s medici, vai de mama lor!...

Uşa metalică a apartamentului se trânteşte cu vuiet şi două etaje din bloc înţeleg instantaneu că medicul s-a întors acasă. Un lătrat gros, care zguduie până şi geamurile de la balcon, le aminteşte şi de prezenţa rotweilerului, al doilea locatar de la 64.

John, uriaş ca şi stăpânul, cu fălci de ucigaş şi o privire de copil prost, se repede să-l lingă pe medic, suindu-se cu labele din faţă pe burta lui. Tripolevici se trânteşte pe un fotoliu fără săşi scoată pantofii sau cravata strâmbă. Cu o mână mângâie capul pătrat al câinelui şi cu cealaltă ţine deodată un pahar de wischi şi o ţigara aprinsă. *Viaţa asta e o curvă împuţită, măi John! Auzi, o curvă de pe şoseaua de centură, băiete! O să mă îmbăt imediat.*

***

- *Unu, doi, trei, patru…*

- Dacă nu ajungeam la timp în gară, plecai cu trenul, nu-i aşa? Nici nu mai ştiu cum mi-a venit ideea să intru la peron, să văd dacă nu eşti acolo. Când am trecut prin faţa librăriei şi am văzut că nu erai, mi-am dat imediat seama că ceva s-a întâmplat. Nu ţi-am spus că vin să te iau din faţa librăriei? De ce nu m-ai aşteptat? Nici măcar n-am întârziat decât două minute, chiar nu puteai să ai răbdare? Cum ajungeai la Bucureşti?

- *Nouăsprezece, douăzeci, douăzeci şi unu…*

- Răspunde-mi! Spune-mi cum?

- Cu trenul… *Douăzeci şi doi, douăzeci şi trei….*

-Să mă ia naiba dacă înţeleg când ai avut timp să ajungi la gară. Stai! Nu cumva tu chiar te-ai dus direct la tren? Asta e! Nici prin cap nu ţi-a trecut să mă aştepţi pe mine şi să mergem împreună. Fată dragă, chiar că nu eşti zdravănă la bilă. Ce-o fi în capul ăla, de altfel frumos, al tău? De cine ţi-e frică, tu copilă? Că de mine nu cred să-ţi fie…

- *Treizeci, treizeci şi unu treizeci şi doi, treizeci şi trei…*

- De ce nu răspunzi? Nu ai nimic de spus? Ori nu voiai să te vadă vecinii? Ţi-o fi ruşine cu mine! Băi, altele ar sta în cap, să aibă ce ai tu! Eu chiar vreau să te ajut, măi fetiţo! Nu te-am luat eu la Bucureşti? Nu ţi-am găsit slujba asta, deocamdată temporară, la surzii ăia? Nu te-am luat eu în gazdă la hotel, între parlamentari, ce n-a văzut neam de neamul tău, până când găsim ceva serios unde să stai? De ce te fereşti de mine ca de dracul? Uite, am vorbit la minister să îţi găsesc o slujbă într-o şcoala ca lumea…

- *Treizeci şi nouă, patruzeci, patruzeci şi unu…*

- Vorbesc singur, asta e... Am dat un om afară din cameră, ca să ai tu unde sta. Că n-ai vrut să stai cu mine, de parcă te cunoaşte pe tine cineva în hardughia aia de hotel. Oricum, toţi stau care cu cine vrea… Umblu ca prostul după tine, numai să te pot ajuta, te întreb ce vrei şi nu-mi răspunzi, mă aşez în faţa ta şi nu mă vezi. Sunt ditamai omul fetiţo, cât crezi că te mai joci cu mine în felul ăsta?

- *Patruzeci şi şapte, patruzeci şi opt, patruzeci…*

- Nu răspunzi! Păi, de ce să răspunzi? Mă simt de parcă te-aş fi răpit de pe

peronul gării. Noroc că nu te apuci să şi ţipi că te-am luat cu forţa. Taci? Deja am ieşit din oraş. Nu vrei să deschid uşa şi să te las acum să pleci? Nu îţi e frică să mergi cu mine pe drum? Aşa, singuri- singurei… Nu ţi-e frică?

- Nu. *Patruzeci… Nu, cincizeci. Am pierdut şirul. Dacă vorbeşte într-una… Cincizeci şi unu, cincizeci şi doi, cincizeci şi trei…*

- Normal că nu ţi-e frică! Unde mai găseşti tu un fraier ca mine?!… Am albit degeaba. Mă impresionează o mucoasă ca tine, care plângea de se rupea cămaşa pe ea, în birou, la mine. Că tu ai venit la mine. Recunoşti? Tu ai venit. Cică să te ajut…

- *Cincizeci şi şase, cincizeci şi şapte…*

- Să pic eu, Ion Caisă, ca prostul în plasă!… Când te-am văzut acolo, mică şi cu ochii ăia cât cepele din care izvorau lacrimi, mi s-a muiat inima. Parcă nu mai văzusem muiere în viaţa mea, şi să ştii că am pârlit destule… Prima oară nici nu mi-am amintit că tu erai fata în roşu, care a scandalizat balul de la Cameră. Nu vedeam decât ochii tăi plini de lacrimi, mamă, ce mai înotau în lacrimi, de mi se părea că nu o să te mai opreşti niciodată din plâns decât dacă fac eu ceva pentru tine. Şi acum taci aici, aici, în maşina mea, de parcă eu aş vorbi cu mine însumi şi tot eu ar trebui să-mi răspund!…

- *Şaizeci şi trei, şaizeci şi patru, şaizeci şi cinci, şaizeci şi şase…*

- Numai că tu plângeai pentru fratele ăla al tău. Numai el te poate face să vorbeşti, sau să plângi… Fratele tău e singurul care contează pentru tine? Cum ziceai că îl cheamă?

- Daniel. Da, Daniel contează enorm pentru mine. El e jumătatea mea de suflet. Mi-ai promis că mă ajuţi să-l salvez pe Daniel!...

- Proasto! Sigur că o să te ajut. Dar să nu mă mai scoţi din ţâţâni în halul ăsta, că-mi pierd minţile şi te strâng de gât cu mâna mea. Uită-te la mine! Iar ai ochii în lacrimi. Dacă te pui din nou pe bocit, îmi pierd minţile. Ţi-am spus că te ajut. Mâine mă duc la minister, la Casa de asigurări, mai văd eu unde, numai să aranjez de bani pentru operaţie în străinătate. De parcă naş avea destule belele pe cap şi fără treaba asta… Dar mandea e om de onoare, păpuşă! Ce-am promis, promis rămâne! Da să te ţii şi tu de cuvânt. Nu să fugi de mine, de parcă aş fi ciumat. Şi nu mai plânge, că-mi pun ştreangul de gât. Uite, dau drumul la radio în surdină, să nu te deranjeze. Ia pernuţa aia din spate şi culcă-te. Pune capul jos şi dormi. Oi fi obosită, ai venit cu trenul de dimineaţă… Vai de tine, eşti cât o surcică, abia dacă are omul pe ce pune ochiul… Poate şi din cauza asta mi se pune nodul în gât, când te văd. Că eşti şi frumoasă, mama ta! Numai când îmi aduc aminte cum arătai în rochia aia roşie…

- *Unde am rămas? Mai bine o iau de la capăt. Unu, doi trei, patru, cinci…*

- Cum îţi spuneam, trebuie să mă înţelegi şi tu pe mine, că sunt bărbat, nu glugă de coceni… Uite la boul ăsta cum depăşeşte fără să se asigure… Păi, nu-mi vine mie să pun mâna pe tine, când te văd cât de frumoasă eşti? Ce beznă e prin zona asta! Mai bine

o luam pe naţională… Da, eu gentleman, să te protejez, să văd cum te ajut şi numai dacă vrei tu… Şi tu, ce faci? Ai adormit? Vai de mama ta, că altul cine ştie ce-ţi făcea!…

- *Doisprezece, treisprezece…*

***

Într-o vreme, Daniel se îndrăgostise de un copac. Era un nuc tânăr, cu frunze cărnoase, mirosind indecent a proaspăt când le striveai între degete. Avea trunchiul zdravăn, înalt şi întindea îndrăzneţ crengile, încă subţiri, către streaşina casei. Daniel îl încolăcea cu braţele, se lipea cu tot trupul de lemnul cald şi îşi şerpuia pântecul, apoi mâinile, picioarele, către cuibul din frunze. Nu urca, ci se târa pe trunchiul nucului până-i descoperea îmbrăţişarea înaltă, verde umbroasă, unde se oprea legănat între pământ şi cer. Privea printre frunze cum păsări şi avioane treierau cerul, se uita apoi de sus la strada îngustă, fluierând încetişor, a pagubă, când vedea câte un chip trecând prin dreptul porţii. Întoarse către el, feţele trecătorilor, albe, îndepărtate, păreau vapoare pe marea încremenită a trotuarului. Pe când cerul, cerul siniliu, între frunzele verzi, flutura atât de aproape… Fata ar fi putut jura că l-a auzit vorbind cu nucul, recitându-i poezii, fredonând melodii. O singură dată o primise şi pe ea în căuşul verde al palmei de nuc, trăgând-o cu greutate în sus, oferindu-i apoi locul, sărind împreună cu două nuci coapte, dezghiocate din coajă, pe iarba aproape trecută a grădinii.

"Stai acolo!", îi strigase el fetei. *"Să-l văd cum îi şade cu roşu la gât, ca să nu se deoache…"*. De nuc vorbea, de nucul tânăr cu care-i făcuse ei cunoştinţă. Fata purta o rochie roşie, din pânză topită şi pletele negre, împletite în cosiţe, cu bentiţă roşie, îi încununau regeşte tâmplele.

Şi ea, şi Daniel ieşeau încet, pe nesimţite, din copilărie, iubind un nuc şi însemnând cu pas roşu verdele ultimei veri a inocenţei.

***

Stau amândouă, de vreo cinci minute, în picioare, lângă biroul Stelei, de parcă le-ar fi frică să intre dincolo. Gina bate nervoasă cu vârful pantofului în podea şi frământă mânerul unei poşete Wutton de o mie de dolari. Habar nu are proasta asta de secretară ce poşete îi cumpăra ei Jenică şi cum o ţine pe palme, ce bijuterii îi aduce din străinătate şi cum o alintă el!…

Ochii Ginei se umbresc deja de o boare a amintirilor, pe care nu are de gând să le depene cu madam Stela aici, în picioare, lângă biroul din anticamera bietului Jenică, soţul ei personal care zace pe un pat de spital. Ca să-şi înăbuşe emoţiile, Gina Tunsu ridică demonstrativ vocea la femeia din faţa ei.

- Unde umblă, dragă, domnul Chiriţă, de trebuie să-l aştept atâta?

De mai bine de zece ani secretară a domnului Tunsu, plânsă şi ea de dimineaţă, cu gândul la şeful care îi dădea ei pâine să-şi crească fetele, dintre care una era deja la facultate, Stela se repede să tragă din nou scaunul din faţa biroului său, doar, doar o îmbuna-o pe doamna să ia loc. Secretara este o femeie plinuţă, în floarea vârstei, dar care arată încă bine, respectabil, *nu ca fufele alea noi, cu fusta până la fund*, îi trece prin minte Ginei. Stela este îmbrăcată cu un deux pieces crem, la care asortase o bluză verde, gen cămaşă, apretată şi călcată fără nici o cută.

- Dacă nu vreţi să intraţi în birou la şefu', măcar staţi puţin jos, aici! descrie ea larg un cerc în jur, incluzând atât biroul în care se află amândouă, cât şi contabilitatea, unde lucrează de zor vreo trei fetişcane, cu uşa larg deschisă, să se vadă că nu stau degeaba la firmă, nici când a dat necazul peste patron.

- Domnul Demetriade e cu un client şi de aceea întârzie. Dar poftiţi, luaţi loc.

- Nu pot, Stela dragă, nu pot să stau şi pace! N-am stare, cum să stau locului când e atâta treabă de făcut şi Jenică nu se poate ocupa?!…

Nervoasă, Gina Tunsu deschide dintr-o singură mişcare uşa către biroul lui Jenică şi, contrar celor spuse, se trânteşte brusc într-unul dintre cele două fotolii uriaşe care străjuiesc o măsuţă stil, cu picioare arcuite şi placă de marmură roz.

- Însă, dacă tot trebuie să aştept, fă şi tu o cafea să-mi trag sufletul. Dar nu pune zahăr, dragă, că nu mai consum! Sper că ai zaharină, că ţi-am spus să-i dai cu zaharină şi lui Jenică…

Îndată ce-i pomeneşte numele, doamna Gina începe să scoată nişte sunete subţiri, ca nişte sughiţuri reţinute de plâns şi să se scotocească în poşetă după şerveţelele parfumate, ca să-şi tamponeze ochii frumos rimelaţi. Disperată, Stela se retrage cu spatele, bâiguind cuvinte de consolare şi încurajare.

- Nu plângeţi, am auzit că domnul Jenică e mai bine, că nu e grav, Dumnezeu e mare şi le vede pe toate. Uite, fac repede o cafea, să nu vă vadă oamenii aşa, că cine ştie ce-şi mai închipuie!... Şi una-două ies vorbe…

- Ce vorbe să iasă?! se indignează scurt şi la obiect Gina Tunsu din biroul rămas cu uşa deschisă. Nemulţumită de idee, eleganta femeie se ridică imediat din fotoliu, lăsându-şi geanta deschisă larg, fără să-i pese că, din interior, conţinutul se revarsă nestingherit peste marginile ei. Un ruj scump, rezistent la transfer, Clinique, se rostogoleşte de pe fotoliu pe parchetul lamelar, urmându-şi apoi calea către birou, sub care intră lin, aproape fără zgomot.

- Cine să-şi permită să scoată vorbe pe spinarea noastră, tocmai acum, când ni s-a întâmplat una ca asta?! se indignează mai departe doamna Gina, nehotărâtă încă dacă să se aplece după ruj, sau să se ducă în birouaşul Stelei, ca să audă mai bine răspunsul secretarei.

- Vin imediat, o temperează Stela, am cafeaua făcută, numai s-o pun în ceaşcă. Acuma vin…

Resemnată, Gina se apleacă sub birou să vadă încotro a luat-o rujul ei de marcă, ba chiar pune cu grijă un genunchi în pământ ca să repereze mai exact ce se află sub birou şi să-şi recupereze bunul pierdut. În locul rujului, care se pitise deocamdată în cine ştie în ce cotlon, extrage de sub biroul lui Jenică o hârtie albă, micuţă, nici jumătate cât o coală de scris, cu antetul Parchetului. La început nu înţelege despre ce este vorba, apoi vede numele lui Jenică, cu majuscule, scris citeţ. Tremurând toată, fără glas, Gina se îndreptă de spate şi, de data asta, se aşază uşor, abia atingând marginile, pe fotoliul de pe care adună mai întâi geanta. Priveşte înmărmurită când la bucata de hârtie, când la uşa deschisă, pe care trebuie să apară din nou Stela. Şi secretara chiar îşi face apariţia, cu o tavă de inox în mână, tavă pe care tronează, deasupra unui şerveţel colorat, o ceşcuţă delicată, din porţelan, plină cu cafea neagră. Alături de ceaşcă stau două pastile de zaharină şi laptele condensat.

Gina Tunsu aşteaptă răbdător-nerăbdătoare ca secretara să aşeze cafeaua pe măsuţa din marmură roz, să pună alături un alt şerveţel, frumos îndoit, apoi îi face semn să închidă uşa şi să ia loc şi ea. Abia apoi, după ce Stela se aşază comod, netezindu-şi fusta, o întreabă cu glas şuierat:

- Ce naiba e asta? Întinde sub ochii Stelei chitanţa.

- Asta, ce?, se zăpăceşte secretara, uitându-se năucă la petecul de hârtie din mâna frumos manichiurată a doamnei Tunsu .

- Chestia asta pe care am găsit-o sub biroul lui Jenică. Ce naiba e şi când a venit? Cu tine vorbesc, nefericito! Ce caută asta sub birou?

Stela se apleacă deasupra mesei, tremurând toată, şi pune mâna pe hârtie. O citeşte odată, apoi încă odată, ca şi cum nu i-ar fi înţeles din prima conţinutul.

- Era în mapă alaltăieri, de dimineaţă. E o citaţie de la Parchet, văd şi eu. I-am dat-o şefului, odată cu actele, la semnat. Habar nu am cum a ajuns sub birou. De când am auzit de accident, n-am mai lăsat pe nimeni să intre aici. Zău că nu ştiu cum a ajuns acolo. Eu n-am nici o vină. O fi scăpat-o şeful, când a semnat banca…

Ochii femeii se umpluseră de lacrimi şi era evident că nu mai ştia ce să spună. Tremură toată de spaimă sub privirea fixă a Ginei. Din fericire pentru ea, chiar atunci cineva bate apăsat la uşa biroului. Cele două femei tresar la unison.

- Intră!, comandă scurt Gina Tunsu, cu ochii încă lipiţi de faţa secretarei, ca şi cum ar fi vrut să o pironească în fotoliu. Stela oricum nu mişca şi lacrimi uriaşe i se preling de pe obrajii plini pe gulerul scrobit al cămăşii. Îşi lasă învinsă bărbia în piept şi nu mai scoate o vorbă.

Uşa se deschide şi Demetriade Chiriţă, directorul economic al firmei îşi face intrarea. E un bărbat caraghios de înalt, aşa că se apleacă uşor să nu-şi atingă freza de

pragul de sus. Hainele atârnă pe el ca pe un cuier, pentru că, pe cât este de înalt, pe atât este de slab. Are mişcări dezordonate şi o claie de păr care i se răzvrăteşte mereu când se mişcă neîndemânatec în toate direcţiile, vânturând aerul din jur cu două mâini uriaşe precum lopeţile. Cei din firmă îl poreclesc "Cuierul" şi nu e unul care să se poată uita de sus la el.

Ce naiba o fi găsit Jenică la arătarea asta? se întreabă doamna Gina, uitând pentru o clipă de marea sa supărare. *Parcă-i un cal scăpat din pripon. Te aştepţi în orice clipă să o ia rara pe câmpie…*

- Sărut mânuşiţele, stimată doamnă, se apleacă curtenitor Chiriţă către soţia patronului, înşfăcându-i o mână, trăgând-o către el aproape cu tot cu posesoarea, ca să aplice pe ea imediat o ştampilă, frângându-se pentru asta exact în două. Cum se simte domnul Jenică, când credeţi că îl pot vizita? Are voie să primească vizite? mitraliază cu glas mieros directorul economic tăcerea de gheaţă din încăpere.

- Poţi să pleci, o concediază Gina pe secretară, înainte ca Demetriade Chiriţă să-şi dea seama că ceva nu este în regulă cu cele două. Gina nu are de gând să-i spună nimic deşiratului până nu se sfătuieşte cu Jenică, aşa că altele sunt grijile ei acum.

Stela se prelinge imediat din încăpere cu ochii în pământ, trăgând şi uşa după ea. Îi este de ajuns pentru o singură zi. S-a asigurat de o migrenă zdravănă din cauza nebunei… Şi de-o grijă în plus. Cine ştie ce afaceri fac ăştia, să rămână ea fără pâine din cauza lor…

- Domnu' Chiriţă, ce facem, domnule, cu fraţii Poalelungi? Jenică e mai bine, da să ştii că nu se poate linişti de grijă. Aşa mi-a zis să-ţi spun, să iei măsuri, să le faci somaţie, treaba dumitale, numai să nu laşi lucrurile să treneze că e jale. Acum eu tot nu pot să tac, cum dracu de-aţi intrat în clenci cu bandiţii ăştia? Nu puteai să-l ţii pe Jenică departe de ei? De văzut, cred, te lasă mâine să-l vezi, da să ai actele pregătite, plus expertiza de care aţi vorbit. Ştii dumneata… Să nu care cumva să întârzii lucrurile, că e foc şi pară…

- Lăsaţi, stimată doamnă, că nu ne facem noi de băcănie, are Chiriţă ac de cojocul lor! Aşa să-i spuneţi şefului, că dracu îi ia! Să mă scuzaţi, dragă doamnă, da eu nu sunt dus la biserică, mama lor de hoţi! Cum spuneaţi…

- Bine zici, domnu' Chiriţă! se moaie Gina, mai liniştită. Stai jos să discutăm ce mai este de făcut.

***

Fata toceşte sârguincios, cu coatele lipite de ureche, întinsă pe o pătura verde. Poartă o pijama roşie, de fapt numai o bluză de pijama, care abia dacă îi acoperă fundul. Aşa cum stă, pe burtă, cu picioarele unul peste celălalt, cu mâinile în mâneci roşii

acoperindu-i creştetul, pare un mac prăvălit în iarbă. Din cauza pletelor negre, cartea aproape nu se mai vede. Dar ochii ei imenşi, aţintiţi pe foile de hârtie devorează literele, le combină, le încheagă, cu o mirare de copil ce redescoperă lumea, după ce a fost ţinut prea mult în casă. Aşa este ea mereu în faţa cuvintelor scrise, uimită de claritatea cu care dezvăluie sensuri, de misterul care le înşiră unele după celelalte, legându-le logic, conturând înţelesuri, insinuând idei. Citeşte orice cu o aviditate de om bolnav, de însetat. E curioasă şi mereu gata să întrebe, să caute, să afle, să iscodească.

Universul cuvintelor este lumea ei paralelă. Mai bună decât cea în care locuieşte temporar, când glasul i se dezleagă în servitutea vorbirii. Îi plac la nebunie cuvintele de sub fruntea ei, cu rostul şi sensul lor ascuns, cu tăcutele lor înţelesuri. Are caiete întregi în care alătură cuvintele, le răstoarnă, le potriveşte, încercând sentimente. Dacă cineva le-ar citi, ar crede că ea scrie poezie. Dar fata ştie că e numai colecţia ei fără glas, comoara ei de vorbe nerostite.

Acum, pentru că lucrează la o şcoală de surzi, pentru că zilnic în faţa ei stau neajutoraţi şi lipsiţi de bucuria cuvintelor atâţia copii care abia dacă silabisesc câteva sunete, fata se simte datoare să-i cunoască. Să afle cum i-ar putea face părtaşi la comoara ei de cuvinte. Aşa că învaţă pe rupte.. Câtă pedagogie ştie din liceu e puţin, iar aici, la hotel, nu şi-a adus prea multe cărţi. Aşa că răsfoieşte avid ce a împrumutat de la biblioteca şcolii. Nu vrea să piardă nimic. Cu degete subţiri, prelungi, cântă prin paginile cărţilor la fel de îndrăgostită ca şi pianistul de pian.

„Copilul care se naşte surd nu poate acumula bagajul de cuvinte necesar vorbirii, nu-şi formează automatismele nervoase necesare limbajului, în ciuda faptului că filiera buco-faringo-laringiană este morfofuncţional normală. Defecţiunea de vorbire este cu atât mai severă cu cât surditatea copilului se instalează mai precoce, sau este congenitală”. *Oare boala lui Daniel este şi ea congenitală?* Ce strămoş necunoscut şi-a aruncat peste generaţii sâmburele otrăvit către el? *Şi nu cumva o minusculă, neştiută, insesizabilă sămânţă rodeşte şi în mine?*

“Audiţia fiind suportul unei anumite forme de gândire, copiii surzi nu-şi pot forma şi dezvolta gândirea conceptuală, lipsindu-le reprezentarea acustică a cuvintelor vorbite, memorizate în prealabil, pornind de la ureche. Aşa că el, copilul surd, are şi tulburări psihoafective, pentru că are un sentiment acut de izolare. Neavând o reprezentare senzorial auditivă, evenimentele la care asistă i se par incoerente, de neînţeles pentru el, iar anturajul i se pare străin şi ostil…”. O lume netitrată, fără înţeles.

Străin, ostil, asta ştiu, sunt în miezul unor cuvinte pe care le-am aflat de atâtea ori, le-am simţit gustul dulce amărui, am plâns pe urma lor când le-am pierdut înţelesul, pentru că era prea târziu pentru altceva, iar din ele am avut prea mult. Aşa vorbeşte ea cu sine, înlăuntrul său… O clipă, braţul roşu, cu mâneca alunecând către cot, se transformă într-o aripă albă, mlădie. Fata ridică braţul către tavan şi se

rostogoleşte pe spate, cu cartea deasupra ei. Şi cealaltă mânecă i se prelinge către umăr şi încă o mână îi rămâne indecent goală, albă ca laptele şi înduioşător de subţire… *Străin, ostil, ce bine cunosc toate astea! De răul lor, uneori, aş fi vrut să fiu şi eu mută ca un peşte. Sau măcar surdă. Să nu aud şi să am motivul pentru izolare. Însă una fără cealaltă nu se poate.*

„Tratamentul surdităţii copilului urmăreşte, pe de o parte, combaterea prin mijloace specifice a agentului etiologic, iar, pe de altă parte, reeducarea copilului, în sensul reeducării, sau menţinerii limbajului… De problema copiilor surzi se ocupă logopezii şi ortofoniştii."

Eu, oare, ce sunt?, se leagănă ea între cuvinte. *Că logoped nu sunt, poate dacă mă duc totuşi la facultate, ortofonist nu sunt, cine ştie ce sunt eu acolo? Pedagog? Şi, în cazul acesta, trebuie sau nu să fac din copiii surzi cântăreţi de cor sau balerini? Muţi! Pentru că e bizar şi total nesănătos să creşti copii muţi într-o lume a surzeniei şi să speri că i-ai putea învăţa să vorbească. Pardon, să comunice. Cu orice, oricum. La ce le-ar mai folosi? Eu aş fi mult mai liniştită, dacă aş uita să vorbesc. Sau mai fericită uitând să aud. Nu, nu e bine! Nu vreau să pierd cântecul minunat al cuvintelor.*

„Intenţia ortofoniei constă în a crea copilului surd conştiinţa fonologică, prin toate mijloacele posibile, apoi, pornind de la această conştiinţă a limbajului vorbit, să realizeze vorbirea". *Unii care n-au auzit niciodată pentru că erau surzi şi nu au vorbit pentru că, neauzind, nu ştiu cum sună cuvintele, ar putea oare deveni conştienţi… fonologic? Sună la fel de străin pe cât este. Ce limbaj poate înlocui limbajul, când lumea şi-a oprit sonorul pentru tine? Nu tu, muzică, adio şuierat de vânt, ploaia nu sună când loveşte caldarâmul şi apa nu clipoceşte, iar frânele tac, lunecând cu tot cu maşină către prăpastie… Accidente mute trec prin faţa ochilor unui popor surd, un popor vizual şi atât. Pare tentant când eşti în pragul isteriei din cauza zgomotelor. Dar cum poţi ignora cruzimea gesturilor, arma secretă a civilizaţiei, gesturile ascuţite, gesturile otrăvitoare, gesturile care dor fără atingere, de la distanţă? Un popor de vizuali, nu-i aşa? Un popor care ştie prea bine greutatea gesturilor îndrăzneţe, obscene, crude, definitive… Apăsat de povara neauzitelor, nepronunţatelor cuvinte, ca de o lipsă de aer, ca de o nevoie de cer. Necuprinsă.*

„…Pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, metodica educării surdo-muţilor deja se conturase. Pornindu-se de la observaţia că mutitatea este determinată de surditate şi că în aceste condiţii, aparatul fonator nu-şi pierde potenţele funcţionale putând beneficia de învăţare şi exerciţiu, iar posibilităţile intelectuale ale copilului nu sunt afectate, s-a realizat clasarea sunetelor, cuvintelor şi articulărilor, astfel încât învăţarea lor să fie facilitată. Asocierea cuvântului cu ideea, utilizarea intuiţiei, limbajul gestual spontan ca mijloc de contact, lectura labială, interacţiunea vederii şi a tactului fac parte din arsenalul metodic al surdo-pedagogilor." *Bun! Am determinat ustensilele. Evrika! Le putem pipăi*

şi ne putem convinge că există. Cu ele vom cuceri, pe muţeşte, zgomotul.

Să ne întoarcem însă la limbajul gestual. Am vorbit cu ei, cu tăcuţii mei, zilnic, atât de mult, încât mă dor mâinile… Să celebrăm aşadar supremaţia gestului. Franc, direct, sugestiv, atotcuprinzător. Dacă n-ar fi gesturile, nu s-ar naşte ideea. Până nu de mult aş fi băgat mâna în foc că lucrurile stau cu totul altfel. În spiritul unei idei poţi naşte gesturi sugestive, care să o completeze… Ce necuprinsă devine privirea, ce uriaş ochiul şi cât de generoase braţele unei tăceri! Întoarsă înlăuntrul său, fata priveşte adânc în ochii copiilor care o aşteptau dimineaţa. Închişi în colivia tăcerii lor definitive. Erau necuprins de trişti.

Deodată, ca şi cum un arc interior s-ar fi rupt fără veste, fata începe să plângă din tot sufletul. Aruncă deoparte cartea, se ghemuie ca un melc răsucit în sine însuşi în jurul unei perne, o strânge cu putere în braţe şi întoarce lumii dintre cei patru pereţi ai camerei de hotel un spate roşu, zguduit de hohote de plâns. Sub pleoapele ei tremurânde, zeci de copii surzi, cu buzele pecetluite, cu mâinile întinse, cer dreptul la zgomot. Plâng sonor odată cu ea, ţipă printre hohote, strigă de durere. Prin ea, cu sughiţuri, tăcerea lor explodează între pereţii grunjoşi, fumurii, ai camerei de hotel…

TEODOR PARAPIRU

-**Născut** la 6 mai 1949, com. Unirea (Şocariciu), judeţul Călăraşi
-Prozator, eseist, publicist, jurnalist, editor.
- A absolvit Facultatea de Filologie a Universităţii „Al. I. Cuza" Iaşi
- **A debutat** în anul 1969 în revista „Amfiteatru".
- Debut editorial în anul 1979 cu volumul „Medalionul", la Ed. Albatros, Bucureşti.
- Din anul 2001, redactor şef al revistei „Dominus".
- Din anul 2003 conduce Cenaclul „Anton Holban" din cadrul Casei Corpului Didactic Galaţi.
- Membru fondator al Societăţii „C. Negri" şi preşedinte timp de şase luni.
- **A publicat următoarele romane**:
Medalionul, roman, Ed. Albatros, Bucureşti, 1979;
Copacii de cristal, roman, Ed. Junimea, Iaşi, 1981;
Suspiciune, roman, Ed. Albatros, Bucureşti, 1984;
Relief cu metamorfoze, proză scurtă, Ed Junimea, Iaşi, 1985;
Acvariul cu peşti exotici, roman, Ed. Junimea, Iaşi, 1987;
Chintă royală, povestiri, Ed. Alma, Galaţi, 1994;
Domnul Darwin de Veneţia, tablete, Ed. Dominus, Galaţi, 1999;
Operaţie pe geniu deschis, proză satirică, Ed. Dominus, Galaţi, 1999;
Papuciada, roman s.r.l., Ed. Alma, Galaţi, 1999;
Dicţionar Enciclopedic de Expresii Celebre, Ed. Alma, Galaţi, 2002;
Jocurile Olimpice, imagine culturală şi istorică, Ed. Senior, Călăraşi, 2003;
Cetăţeanul Zero, Ed. Senior, Călăraşi, 2003;
Armele luminii, antologie de poezie biblică şi note, Ed. Senior, Călăraşi, 2004;
Adaptarea idolilor, eseuri culturale, Ed. Senior, Călăraşi, 2005;
Detectivul orb, romane de gen policier, Ed. Senior, Călăraşi, 2006;
Călători cu feţe umane, nuvele şi povestiri, Ed. Senior, Călăraşi, 2006;
Mieii tunşi zero, roman, Ed. Senior, Călăraşi, 2007.

Cum n-a murit Ilie Păsărin

Dincolo de nouăzeci de ani, Ilie Păsărin s-a gândit într-o zi, fără multă poftă, nemaivorbind de plăcere şi fără să vrea, în fond, că este timpul să moară. Era iarnă aprigă în Bărăgan şi bătrânul, altfel în putere şi sănătos, ieşise să se uite cum se băteau copiii cu zăpadă. Frigul ascuţit îl răzbea prin cojoc dar Păsărin nu voia să intre în casă, baba Anica şi noră-sa Emilia făceau cozonaci, se apropia Anul nou, şi se împiedicau de el tot timpul. După ce s-a învârtit puţin fără rost prin curte, se aplecă, luă zăpadă, făcu un bulgăre îndesat şi cu o mişcare vioaie îl trimise în căciula unuia dintre copii.

Surprins, copilul s-a uitat într-o parte, în alta, şi înţelegând din râsetele celorlalţi cine îl lovise, îi strigă glumeţ:

– Mai trăieşti, moş Ilie?

A tresărit ca lovit cu biciul. Şi dintr-odată i s-a învârtoşat sângele şi a început să dea cu bulgări în copii şi ăia în el, de se făcuse un chiloman fără pereche. La nouăzeci de ani, Ilie Păsărin se ţinea bine de tot, mai bine decât mulţi de şaizeci, deşi toată viaţa lui nu se ştiuse dându-se înapoi de la ceva, sau poate tocmai de aceea. Atrase de ţipete au ieşit afară baba Anica, sfrijită, mică şi neliniştită şi noră-sa Emilia, gata să se mire cu faţa ei de măr copt. La început n-au putut să scoată un cuvânt de uimire, pe urmă baba a strigat ascuţit, dar nu prea tare:

– Mă, zmeule, lasă copiii, că te fac să-ţi dai duhul la noapte!

Ei, nici vorbă, nu ea avea să-l facă să-şi dea duhul la noapte, trecuse vremea când, baba Anica era mai tânără ca noră-sa Emilia, şi mai subţire, ci copiii care îl vor obosi peste măsură.

Iar s-a oprit tartorul uluit şi furios şi s-a uitat la noră-sa, care se hlizea, cu un fel de ciudă. Le-a zis în râsetele copiilor:

– Hai, hai, băgaţi-vă la cozonaci că vă iau de-o aripă şi vă arunc pe casă!

Femeile repede au intrat, fiindcă ştiau că nu-i de glumit cu bătrânul, mai ales baba Anica. Ea îi zisese, cu vreo zece ani în urmă, că a stat degeaba şi că n-a terminat de tăiat cu fierăstrăul într-o zi, patru căruţe de lemne, iar Ilie Păsărin, care muncise mai tare ca oricând şi mai mult ca altul tânăr şi cu dragoste de tăiat lemne, a luat-o şi nici una, nici scară, fiindcă era înalt şi puternic, a pus-o săltându-se uşor pe vârfuri, sus, pe casă, şi a continuat toată noaptea să lucreze cu turbare. Se strânseseră vecinii, neamurile şi copiii, îl rugau să nu mai taie lemne şi s-o lase pe biata femeie să coboare, dar el, nimic, nu le-a dat voie nici să-l ajute ca să termine mai repede, le-a tăiat singur până pe la cinci

dimineaţa. Pe babă căzuse bruma, dar nu plângea, îl împungea cu vorbe şi îi luceau în ochi lumini. De-al dracului, trăsnitul moşneag îi aruncase şi flanela lui, că din el ieşeau aburi, dar ea n-a vrut să o îmbrace, juca ţonţoroiul să nu moară de frig şi-i tot vorbea, însă minte s-a învăţat, fiindcă nu i-a mai zis nimic, cum nu-i zisese nici până atunci, dar se nimerise ceasul rău, că era marţi.

Acum, Ilie Păsărin a surâs mulţumit văzându-le că intră în casă şi a strigat la copii :

– Ia veniţi, mă, încoa'!

S-au apropiat făcând urme pe zăpadă şi îmbrâncindu-se. L-a ochit pe cel pe care îl lovise cu zăpadă:

– Al cui eşti tu, mă?

– Al lui Vasile Păsărin!

– Cine-i ăsta că parcă-i neam cu mine?

– Ţi-e nepot, e băiatul lui bunicul Andrei, l-a lămurit isteţ copilul.

– Aha! a făcut Ilie Păsărin tacticos, fiindcă ştia el bine. Şi, ia, zi, eu ce-ţi sunt?

– Străbunicul.

– Ei, vezi că ştii? Şi aşa vorbeşti cu ăsta *stră* al tău?

Fără vorbă multă, l-a luat pe puşti, care era prin clasa a treia, şi l-a aruncat cu capul în jos într-un troian de zăpadă, bombănind:

– Ei, mama ta de jarlă!

Pe urmă a mers, a luat lopata şi a început să dea cu îndârjire. Era însă tot timpul spulberată de vânt, uşoară ca răsuflarea, şi i se părea că munceşte degeaba. Nu-i dădea deloc pace nici gândul că până şi ăla micul se gândise că îi trecuse timpul să moară. Înseamnă că ăi mari demult... Mama lor! Ilie Păsărin a aruncat lopata şi a intrat în casă. A apucat-o de un umăr pe baba Anica şi s-a holbat la ea puţin, pe urmă i-a zis:

– *Tu te-ai gândit că trebuie să mor?*

Baba a ţesut de ochii lui o cruce strâmbă şi largă şi s-a mirat:

– Ei, na, omu' lui Dumnezeu! Cum vrei să piară iarba rea? N-ai văzut că de optzeci şi mai bine de ani, în fiecare primăvară, te-ai dus cu sapa, ai tăiat-o şi iar a răsărit?

Păsărin s-a întors la noră-sa care îl privea de când o ştia cu un fel de frică şi a întrebat-o şi pe ea:

– Dar tu?

– Cum, taică ? Cum poţi să crezi aşa ceva ?

Se citea uşor în ochii ei gata să plângă că spunea adevărul şi că nu se gândise niciodată că el o să moară. Dacă ar mai fi fost vreunul pe acasă, în mod sigur, Ilie Păsărin l-ar fi întrebat acelaşi lucru, dar, cum nu era, n-a putut să-şi reverse furia decât asupra celor două femei:

– Dar ce, aţi luat-o razna? Ce, eu nu sunt om? De ce nu vă închipuiţi că o să mor? O s-o fac şi pe asta, ca să vă-nvăţ minte!... Ia spune, Anico, de ce-a murit Marin acum trei ani?

Avusese un fiu, Marin, care murise cu trei ani în urmă, pe la numai şaizeci şi cinci de ani şi atunci plânsese mult baba Anica.

– Parcă tu nu ştii? L-a tras curentul, a răcit şi...

– Unde?

– Păi se dusese să bea la crâşmă cu al lui Vălaru, că se însura nepotul său Ghiţă, cu fata ăluia. Şi la crâşmă, vine unul, iese altul, se deschide uşa, se închide şi... gata!

Ilie Păsărin şi-a scos cojocul şi şi-a lăsat căciula, după care a anunţat cu solemnitate în glas că se duce la crâşmă. Nu era un fapt neobişnuit. Mai fusese el de atâtea ori, dar să te duci iarna pe un frig ca acela, fără cojoc şi căciulă, asta da! Baba Anica l-a ajuns din urmă, afară, şi s-a atârnat de el.

– Ilie, Ilie, vrei să mori? Ia-ţi cojocul şi căciula şi n-ai decât să te duci!

Păsărin a scăpat uşor de ea, dându-i cu zăpadă pe faţă: a râs:

– Ehe, babo, ai uitat de tinereţe!

Şi s-a tot dus la crâşmă mânat de potopul răzvrătit al sângelui său tulburat în ziua aceea de o întâmplare nevinovată, sau două, sau mai multe.

Când Ilie Păsărin a intrat în crâşmă, mulţi au rămas cu gura căscată şi unul, Gheorghe, cu un ochi atins de albeaţă, a venit în grabă să-l întâmpine.

– Ce-i, nene Păsărine, arde undeva?

Moşul l-a împuns în treacăt, cu degetul în burtă, de l-a trimis în braţele a doi bărbaţi, şi i-a răspuns într-o doară:

– Ce, mă, Chiorule, trebuie să ardă undeva ca să vin la crâşmă? Hai, încoace, să bem o ţuică!

Gheorghe Chiorul nu s-a supărat şi au băut împreună nu un păhărel ci mai multe, că le sticleau ochii ca la pisici, după un timp. Pe când beau ei, mai ieşea unul, mai intra altul, şi Păsărin, când îi vedea cum se fâţâie pe uşă, striga vesel la ei:

– Lasă, mă, uşa deschisă, să ne mai răcorim şi noi!

Dar ei se grăbeau să închidă uşa, neînţelegându-l. Un nepot de-al lui, om în toată firea cu trei copii, şi-a scos paltonul şi i-a spus :

– Pune-l, bunicule, că e frig şi răceşti!

Din nou a fost furios Ilie Păsărin, făcând-o pe veselul:

– Dar ce, tu crezi că sunt vreun neam de rahitic, Vasilică?

– Nu-i vorba de asta, dar e mai bine! l-a luat împăciuitor nepotul Vasilică, om cu fire blajină.

– Ce e mai bine, mă, ce e mai bine ? Eu, când eram ca tine, făceam baie în gârlă pe o vreme ca asta. Mai ştii, Gheorghe? 1-a luat martor pe chior.

– Ehe! Cum să nu ştiu? Eram tineri! a aprobat Chiorul cu un oftat de plăcere.

– Şi ce, acum crezi că nu fac? s-a încrâncenat Păsărin atins de băutură.

Ori că nu văzuse semnele nepotului care dădea din mâini disperat, ca să nu-l contrazică pe bătrân, cumva, ori că era beat de-a binelea, Gheorghe dădu din cap în semn de îndoială. Ilie Păsărin sări în picioare.

– Hai la gârlă! Aşa numeau ei braţul izbucnit al Dunării lângă Călăraşi.

Împleticindu-se, Gheorghe Chiorul înţelese primejdia.

– Măi nene, stai cuminte, este îngheţată apa trei metri la mal!

– Chiar dacă este bocnă toată, facem o copcă! a găsit răspunsul Păsărin.

Câţiva, care o luaseră în glumă, acum nu mai zâmbiră. Căutară să-l liniştească pe năbădăios care nu vroia să audă de aşa ceva. Nu puţini bănuiră că a înnebunit.

Ilie Păsărin a început să înjure şi să vrea să iasă din crâşmă. Săriră vreo cinci şi-l imobilizară şi mai mult pe sus l-au dus acasă. Veniseră între timp cei patru fii pe care îi mai avea şi se învârteau în jurul lui cu vorbă bună, să-l potolească. Când a aflat, baba Anica, s-a cam speriat de formă, dar fiindcă îl cunoştea ea bine şi ştia că, după ce pleacă toţi, omul ei la apă se opreşte, îşi zise că e mai bine să se scalde şi să fie cineva pe-aproape, decât să o facă singur, pe furiş, şi chiar în miezul nopţii, că era în stare...

– Ce-aveţi cu el, creştinilor? Dacă vrea să facă baie, lăsaţi-l să facă!

Celorlalţi parcă le căzură braţele. Năzdrăvanul, a izbucnit în râs, o luă pe baba Anica, o ridică câteva palme de la pământ şi o sărută pe obraji zicându-i vesel: „Aşa, femeie, aşa!”

Apoi, a pornit spre apă, urmat de o mulţime de oameni uimiţi, curioşi, îngrijoraţi. Vestea s-a lăţit ca fulgerul, bătătorind zăpada cu paşii celor ce se alăturau. Veneau de-a valma fii, nepoţi, strănepoţi, vecini şi alţi săteni...

Când a ajuns pe malul apei, Ilie Păsărin şi-a luminat ochii privind îndelung de jur împrejur. Zăpada era de-o albeaţă orbitoare în depărtare, sub licărul soarelui abia mijit, ca un vârf de ac într-un car cu nori alboşi-aurii. Şi-a zvârlit flanela, apoi cămaşa şi pantalonii, rămânând în izmene. Se cutremurau de frig cei care îl priveau.

– Dacă n-aţi fi voi, măi căcăcioşilor, m-aş dezbrăca în pielea goală, că tare-aş avea poftă să fac aşa! s-a vitejit în faţa tuturor, râzând.

S-a aruncat în apă şi a început să înoate. S-a dus zece, cincisprezece metri, apoi a început să bată apa cu picioarele şi le-a strigat apropiindu-se de mal:

– *Parcă sunteţi la teatru, mă!* că fusese Ilie Păsărin o dată la un spectacol când se dusese la oraş şi-i plăcuse cum stăteau oamenii pe scaune, cuminţi şi cu ochii puţin holbaţi.

A ieşit din apă dârdâind întrucâtva.

– Ce caldă este apa!...

A pus un cojoc pe el, i-l adusese nepotu-său Vasile, şi s-a urcat în căruţa adusă

de Dinicu, un sătean. Ajuns acasă, fără grabă, a intrat înăuntru, a luat o sticlă de ţuică şi a golit-o pe jumătate.

– Ei, Anico, *acum sunt bun să mor*!

Baba Anica nici nu s-a uitat la el când i-a zis:

– B*a întâi să stăm la masă, balaure!*

Şi a pus de mâncare. Venise şi fiul cel mic de cincizeci de ani, şi copiii lui, aşa că se aranjară la masă. Ilie Păsărin a mâncat cu multă poftă în ziua aceea.

A treia zi, s-a îmbolnăvit. Grav de tot. A venit şi doctorul şi toată ziua neamurile veneau să-l vadă. Din patul unde stătea lungit îi lua în primire de cum deschideau uşa:

– Vă grăbiţi să mâncaţi colivă, ai? Femeile îşi făceau cruci mai mari, mai mici, şi bărbaţii erau serioşi, iar copiii râdeau. Păsărin poruncise babei să-i lase pe toţi care veneau la el. Şi nu cu puţini se cinstea cu un păhărel cu vin, că ţuică îi interzisese doctorul cu desăvârşire, deşi îi zisese scurt:

– *Neamţule*, când eu aveam nepoţi, tu nu ştiai ce-i aia *siringă* şi acum mă înveţi pe mine ce să beau?

Cu copiii se juca, vorbea şi se înveselea, dar se posomora când îi vedea pe cei vârstnici cum se uitau la el.

– Ce staţi ca blegii şi vă uitaţi aşa? Lasă, că nu vă stric eu sărbătorile, mor cel puţin după Anul Nou, că, fără mine, *ce vă faceţi de Revelion*?

Şi când zicea „revelion" râdea cu poftă.

Într-o zi de miercuri, înainte cu două zile de sărbători, l-au vizitat cam mulţi şi se îmbătase Ilie Păsărin, bolnavul.

Nu, că el vrea muzică, îi zise lui strănepotu-său Aurică, fugi, muceo, şi adu cutia cu muzică, să ascult ceva „*populară*", ăştia de la radio cântă simfonice şi mă trage la somn. Băiatul a adus casetofonul şi Ilie Păsărin a ascultat câteva cântece de i-au mers la inimă. Ba unul a urcat şi la ochi, că i-au dat lacrimile. Şi când au început de acele săltăreţe, odată s-a înviorat Ilie Păsărin şi a tras-o pe baba Anica de mânecă.

– Babo, facem o bătută?

Emilia, nora sa, se uita la el cu un aer tâmp şi el a strâns-o de nas. Fără să facă nazuri, baba s-a ridicat de pe scaun şi au tropăit zdravăn timp de vreo zece minute, că duduia casa, nu altceva!

Când s-a terminat cu jocul, Păsărin a căzut pe pat răsuflând greu. Baba Anica a venit sprintenă la el.

– Ce ai, Ilie?

– Ce vrei să am ? a întrebat-o scorţos. Aş mai juca, dar s-a terminat cântecul! a zis întretăiat.

Seara, când toţi se uitau la el ca la tămâie, încă o dată le-a spus:

– Mă, nu fiţi proşti, n-aveţi nici o grijă, că porcul îl mâncăm împreună.

*

În ziua de Crăciun, bătrânul s-a simţit atât de întărit că a ieşit pe afară şi, din când în când, îi spunea lui fiu-său ce şi cum să facă porcului tăiat, ba chiar a pus mâna de câteva ori pe cuţit şi a răzuit porcul pârlit.

A trecut Anul Nou şi Ilie Păsărin *a băgat de seamă că uitase să moară*. Dar prin ianuarie spre sfârşit a căzut din nou la pat şi de astă dată rău de tot, că abia putea să mai vorbească. Şi iarăşi veneau rudele, neamurile, vecinii şi sătenii să-l vadă şi Ilie Păsărin, cum putea, le spunea :

– Aţi venit să mă plângeţi, smiorcăiţilor! dar îi plăcea să stea de vorbă cu ei şi să audă cum este câmpul sub zăpadă.

– Mă, dacă şi dincolo este tot aşa de frumos ca la noi, nu-mi pare rău că mă duc!...

Baba Anica stătea mereu pe aproape. Ochii luminoşi îşi pierduseră strălucirea de când omul ei se îmbolnăvise a doua oară. Nu plângea, dar îl privea sfâşietor de trist şi mulţi dintre cei care veneau izbucneau în plâns la plecare, amintindu-şi cum mâinile ei se frângeau în poala rochiei negre.

Şi, într-o seară, când se strânseseră toţi copiii lui şi din nepoţi şi strănepoţi care încăpeau, Ilie Păsărin s-a uitat la ei lung.

– Ce vrei, tată? L-a întrebat fiul mai mare cu lacrimi în ochii zbârciţi.

– Proşti sunteţi! a vorbit greu. Să nu mai plângeţi, asta vreu! *Eu nu mor, voi nu înţelegeţi*?...

Dar ei stăteau trişti, în tăcere şi se mişcau ca umbrele de colo-colo. Una dintre nevestele nepoţilor a aprins şi o lumânare. De supărare, Ilie Păsărin nu a mai vrut să le vorbească, ci doar se uita la ei aspru şi, uneori, pe furiş şi cu neobişnuită teamă, la baba lui, care, trebuie spus, zâmbea blând, privindu-l, în seara aceea.

Şi, când bolnavul a închis ochii, fiindcă i se făcuse de un somn nesfârşit, noră-sa Emilia, crezând ea ce-a crezut, a început să bocească înăbuşit, tulburându-l:

– Aoleu, tăticule, cum te chinui tu şi ţi-e frică şi te doareee...

Şi se smiorcăia.

Ilie Păsărin s-a răsucit cu trupul lui de bour şi a pironit-o cu flăcări rele.

I-a zis gâfâit:

– Taci, fă! *Eu nu...*

Şi, deşi nu se cuvenea, străduindu-se, a murit tocmai atunci.

Scrisoare de acasă

Un vânt blând aduce miresme de pământ răscolit. Soarele topeşte harnic petele albe ale câmpiei şi un fior de viaţă însufleţeşte satul. Apele se adună tulburi în matcă, pline de gunoaie şi mâl. Doar cerul este albastru, albastru şi înalt, de parcă o cupolă uriaşă a luat foc albastru.

***

Bătrâna îşi legă broboada neagră sub bărbie şi făcu spre noră-sa Emilia un gest destul de nelămurit, după care ieşi din casă, privi în jur blând şi, uşor înclinată, porni cu paşi mărunţi spre poartă. În casă, fiul mai mic, Ilie, o urmărea cu privirea.

– Ce are? o întrebă pe Emilia.

Aceasta ridică din umeri nedumerită.

– Nu ştiu. Mai bine te-ai duce după ea. Când a murit bătrânul părea că amuţise, dar după două săptămâni a vorbit ca înainte, doar mai rar. De trei, patru zile pare că-i pe altă lume. Primăvara... o fi având ceva pe suflet...

Ca prin sită, lumina de afară se cernea în geamul aburit.

– Unde s-o fi ducând?

– Nu ştiu, nu mi-a spus nimic.

Bărbatul păru că ezită dar, după câteva clipe, începu să se îmbrace. Cum termină, plecă încruntând sprâncenele a suferinţă amarnică: „Mama, săraca mama, pe unde o fi umblând? *Nu poate să-l mai învie*...”

„...Şi poate am uitat să-i spun că iarna asta a fost zăpadă multă, ori că mugurii dau în floare. Poate că vrea să ştie în ce zi suntem, sau dacă am tăiat nucul plin de omizi şi păianjeni vara. Şi mai voia să dreagă cuşca porumbeilor, să cumpere un miel alb, să-l audă behăind, să-i mângâie blana. Nu i-am spus că se topeşte zăpada şi e umed pământul şi e moale şi neauzit pasul. Au venit şi rândunelele, au venit şi trebuia să-l mint, să-l mint şi să-i spun că s-au mirat că nu l-au găsit, dar n-au putut să întrebe, unde-i omul acela înalt şi voinic, unde-i, babă Anico? Multe am uitat să-i mai spun, o să-i spun şi din gură, *poate omul nu uită*...”

Poarta scârţâi jalnic când bătrâna o împinse. Din casă ieşi o femeie tânără. Veni gravă în întâmpinarea ei. Nu părea nici veselă, nici tristă, nu părea nici că se bucură, nici că-i pare rău că o vede pe bătrâna ori, poate, din toate acestea nu era cuviincios să arate ceva. Baba Anica o privi atent.

– E adevărat, Florico?

Femeia tânără apucă cu stânga un colţ al basmalei. Avea un tremur uşor în voce când răspunse:

– E adevărat. Trage să moară…

Bătrâna avu un zâmbet absent, pesemne cu gândul aiurea. Intrară în casă. Întins în pat, învelit cu grijă până sub bărbie, zăcea Gheorghe Chiorul. Mai erau acolo două femei în vârstă şi un moşneag. Pe masă, sub un ziar, baba Anica zări o lumânare şi un chibrit şi fără rost se găsi gândind: „Ce le-o fi trebuind? Au doar lumină electrică."

Se aşeză pe un scaun lângă pat. Rămase în tăcere. Într-un timp, când soarele răzbi în dreptul ferestrei, nemişcarea se sparse de un fior care zgudui trupul Chiorului. Ochiul lui cel neatins de albeaţă se lumină.

– Am auzit că mori. Mori, Gheorghe? îi vorbi baba Anica în şoaptă uşor şuierată şi hârâită puţin.

Ai fi crezut că-i arde de glumă Chiorului văzându-l cum închide ochiul, de parcă ar fi făcut ştrengăreşte cu el, dar nu, fiindcă greu îl deschise.

– Mă recunoşti, Gheorghe? Ochiul iarăşi se închise leneş, dureros.

– Vrei să-ţi vorbesc, sau te obosesc?

Privirea deveni sticloasă a supărare. Celelalte bătrâne păreau că dormitează alături. Baba Anica se uită la ele dar, hotărâtă, se întoarse spre Gheorghe.

– *Vreau să-ţi dau o scrisoare.*

Faţa celui culcat arăta multă uimire şi atât cât ridurile pielii uscate şi subţiate se mai puteau destinde, i se destinseră. Fusese poştaş Gheorghe Chiorul de când se ştia şi nimeni nu avusese vreodată a se plânge că n-a primit o scrisoare sau altceva. Ba în timpul războiului, scria chiar el unor femei care nu ştiau nimic de bărbaţii lor. Le dădea unor oameni în trecere prin sat şi când acele scrisori soseau din cele mai neaşteptate locuri, uneori chiar din teritoriul inamic, Gheorghe clipea uluit din ochiul sănătos şi din glasul său răzbătea numai mirarea:

– Ia te uită unde i-a dus cu unitatea, dom'le!...

Şi apoi comenta în faţa femeii:

– Aşa-i la război. Se fac manevre. Îi mai duce pe ai noştri la inamic, pe inamici la noi, *până se termină războiul.* Nu te mai smiorcăi, femeie, că vine Vasile, ăsta, cel puţin, vine sigur, n-avea nici o grijă, se întoarce!...

Rămăsese de pomină în sat o întâmplare de când venise din război, reformat, fusese rănit şi la aceasta se adunase şi un început de miopie. Stătuse două, trei zile acasă, năvăliseră oameni din sat să-l întrebe de-ai lor, de la război, doar Maria, nevasta prietenului lui cel mai bun, Stan, nu venise. Şi Gheorghe vroia mai mult decât oricine să vină ea, ce fel dar, să se ducă el şi să-i spună că murise Stan în braţele lui? Asta-i veste de vizită? Dar îşi luase inima în dinţi şi, după ce se gândise mult, se îndreptase spre casa văduvei. Intrase, luase loc neinvitat şi femeia îi adusese o cană cu vin. Îi spusese zicându-şi că-i roşu, roşu ca sângele:

– Am venit să te văd, Marie!

– Mie mi-a fost teamă să vin să te întreb, Gheorghe. Şi acum mi-e teamă. Mai bine nu-mi spune nimic decât să-mi spui că i s-a întâmplat ceva lui Stan!...

Era frumoasă de tot Maria, dar oricât ar fi fost de frumoasă, Gheorghe nu putea să uite că Stan, prietenul lui, îl rugase să-i spună, să-i spună totul cum fusese.

– Ei, femeie, ce ai cu gândurile astea negre? Stan este sănătos şi voinic, cum îl ştii.

Faţa femeii se luminase.

– Ce făcea când ai plecat?

– Asta nu ştiu, că eu m-am despărţit de el acum opt zile. Să vezi ce-i trece prin cap lui bărbatu-tău, eram în tranşee amândoi...

– Ce? întrebase nerăbdătoare femeia.

– *Un glonte*, îi spusese şi sorbise preocupat din vin, rostogolind privirea ochiului său blând şi liniştit prin încăpere.

Femeia adusese de mâncare şi încă o cană cu vin.

– Ce ziceai, Gheorghe, că i-a trecut prin cap?

– E, mai nimic. *Un glonte*, ziceam.

Abia acum înţelesese Maria. Fusese o clipă de încremenire, Îi privise şi ochii i se albeau văzîndu-l cum sorbea vinul.

– Şi *a murit*?

– Numai la asta te gândeşti, Marie! Cum să moară *imediat*? Abia a doua zi l-am îngropat, când am revenit pe poziţii.

Lăudase vinul, mâncarea, se ridicase şi plecase.

În omul acesta, baba Anica avea încredere şi i-o spuse:

– Gheorghe, eu am făcut mai demult scrisoarea. Cred că ştii tu pentru cine... Popa a scris-o. Mi-a zis că-s păcătoasă, dar la anii mei poate să zică ce vrea. I-am scris lui Ilie. Îţi aduci aminte de Păsărin?...

Chiorul avu un început de zâmbet. Îşi aducea aminte foarte bine.

– Să nu te superi, Gheorghe, şi să mă ierţi! Scrisoarea asta n-am vrut s-o trimit prin nimeni, doar s-o duc eu sau tu, şi-am aşteptat, dar văd că tu ai drum mai repede decât mine. I-am scris şi eu de una, de alta, de ce mai este pe acasă de când a plecat. Scrisoarea asta trebuie să ajungă neapărat la el. Cât era de urs, de mine asculta. Şi i-am spus multe pe care le uita şi de care avea nevoie.

Ochiul acela leneş părea neîncrezător. Bătrâna vorbi mai departe, stăruitor, cu şoaptă fierbinte.

– Nu te uita aşa la mine! Eu l-am iubit pe Ilie cum nimic pe lume n-am iubit şi îl ştiu bine de tot. Când se aşeza la mâncare şi băutură nimeni nu-l mai oprea. I-am spus să fie mai atent, că acum este bătrân, nu mai este ca în tinerreţe. Şi de îmbrăcat nu se îngrijea. Că de-asta a şi murit. Cel mai bine este, i-am spus eu, să se odihnească, să stea

la soare, că-mi dau eu seama că este bine; să nu mai muncească, că nu putea să rabde să stea locului. Toată ziua umbla şi făcea câte ceva. I-am spus la început că-s bine sănătoasă şi că-i doresc şi lui sănătate şi pentru asta să şi-o păzească, omul dacă este sănătos trece peste orice greutate. „*Draga Ilie, pe unde umbli, ai grijă de tine, că nouă ne este dor de tine şi am fi împăcaţi de-am şti că te păzeşti.*" Vezi tu, Gheorghe, eu i-am mai scris când era în armată, acum îi scriu a doua oară, şi atunci cam tot aşa i-am scris, decât că atunci îi spuneam că-l aştept nerăbdătoare şi acum el mă aşteaptă. Îi scriam amintiri în colţul paginii, le aflam de la fete şi le schimbam pentru el, şi-i spuneam popii, de nu scrii aşa, părinte, când vine, îl pun să-ţi dea foc casei, că ţineam la el ca la ochii din cap.

Aşa-i scriam în colţ şi făceam şi o floare roşie: „Găinuşă pestriţă / Du vestea lui Iliuţă / Veste din inima mea / Aşteptarea este grea", sau „ Of, leliţă, of, cumnată / Mult am inima uscată / Uscată de tot şi mor / După tine că mi-e dor". Dar lui Ilie i-a plăcut o amintire pe care o făcuse la rugămintea mea, Sichilimandra, fata notarului Nicolaie Manea, ce fusese la şcoli pe la oraş: „De Ilie mi-este dor / De Ilie cu capelă / Sufăr înfiorător / După inima lui *belă*." Când a venit Ilie din armată, m-a strâns de umăr, de-am uitat cum mă cheamă şi mi-a strigat: „Aşa, ai? Eu am inimă slabă?" L-a lămurit Sichilimandra şi pe urmă mereu îi plăcea să-şi amintească de asta.

L-am pus pe părintele să scrie şi *o adeverinţă*, prin care eu, subsemnata, nevasta lui Ilie Păsărin, răposatul, îl iert de toate păcatele şi spune-le ălora că, dacă îl chinuie pentru ceva prin care ar fi vinovat faţă de mine, să se ferească, o să vin şi eu şi va fi vai de capul lor, că Ilie poate să facă minuni, şi e de ajuns să-i arăt cu degetul pe vinovaţi şi-i strânge de gât cât ai clipi. I-am spus că se poartă bine copiii cu mine, au grijă de mine iar eu caut să le fiu de folos, dar nu-mi place să vorbesc, fiindcă eu nu vorbeam mult nici când trăia el, îmi plăcea să-l aud pe el vorbind, să-l văd încruntând sprâncenele şi să-l aud râzând de zăngăneau geamurile. Acum, când vorbesc, parcă mai vorbeşte cineva cu mine în acelaşi timp şi mă chinuie tare...

Bătrâna îşi trase răsuflarea şi continuă mai rar, căutând cu ochii încercuiţi de două oglinzi lucitoare, semne că muribundul ascultă: Este a doua primăvară de când nu-i aici, şi i-am scris că toate sunt la fel: soarele răsare tot la răsărit şi apune la apus. Doar că, *pe unde păşea el, este gol locul şi scaunul lui rămâne gol la masă, totdeauna*. Aşteptarea este dureroasă, nu doar el aşteaptă, aştept şi eu, dar numai eu mă pot duce la el. Şi, i-am zis, dacă ai pe acolo prieteni, *fă o căsuţă mică, mică de tot, în care să trăim amândoi, când o să vin şi eu*. Să găsească un loc aşa cum este aşezată casa noastră, nici în mijlocul satului dar nici în margine, să nu fie departe de apă, că-mi trebuie să spăl rufele şi se ducea şi el să dea la peşte uneori, dacă este departe, oboseşte până acolo. Să avem soarele în faţă dimineaţa, şi seara să se facă cerul roşu în spatele casei.

Şi i-am scris ce fac copiii noştri toţi, neamurile, vecinii, prietenii lui. I-am spus că Sandu lui Movilă mi-a zis într-o zi când mă duceam la cimitir că a fost om vrednic şi că de mult l-a iertat că l-a bătut cândva, fiindcă, el, Sandu fusese vinovat; şi al lui Craiu mi-a zis de bine, când m-a văzut şi eu alunecasem, el m-a sprijinit şi a mers până acasă cu mine şi mi-a vorbit de el.

„Şi, dragă Ilie, îţi mai scriu că a murit Costache al lui Creţu şi Floarea lui Marin Mutu şi *acum moare Gheorghe Chiorul*, care a fost prieten cu tine şi cu acest prilej îţi trimit scrisoarea aceasta. Gheorghe a fost poştaş, aţi fost prieteni, este un om bun, îl ştiu de când am primit pe vremea războiului mare trei scrisori de la tine, toate scrise de el, mi-am dat seama abia pe urmă, când te-ai întors şi când am adus vorba şi te uitai la mine ca la una care nu ştie ce vorbeşte şi m-am prefăcut că glumesc. Aş fi putut eu să înţeleg mai demult, că pe una dintre scrisori mi-a dat-o chiar mie s-o pun la cutie, fiindcă mă duceam la oraş, şi se murdărise într-un colţ de negreală, dar atunci nu avea nici un rost şi mai bine că nu am înţeles, ori poate am înţeles, dar m-am prefăcut că nu înţeleg, pentru că aşa era timpul de atunci şi voiam să cred în ce trebuia să nu înţeleg. Şi ţie nu ţi-am spus, să nu crezi cine ştie ce, dar Gheorghe este un om tare bun şi cumsecade şi ţie ţi-a fost mereu prieten bun”!

Şi la urmă mi-am luat rămas bun de la el şi i-am spus că plâng şi am plâns şi acolo sunt vreo două vorbe nedesluşite că au căzut lacrimi pe hârtie când scria popa.

Poate că am uitat din ce i-am scris, poate nu ţi-am spus tot, Gheorghe, nici nu pot să-ţi spun tot, că eu atunci stăteam de vorbă cu el, popa scria şi-mi spunea să vorbesc mai rar, doar atât, dar ce, *poţi spune inimii cum să bată*? Vrei, Gheorghe, să-i duci scrisoarea?

Gheorghe Chiorul o ascultase tot timpul şi în lumina singurului său ochi luceau ape tulburi de amintire. Clipi des şi răspunsul veni greu:

– *Da...*

Şi mai este ceva, Gheorghe, ce am uitat să-i scriu şi vreau să-i spui tu. *Spune-i că am cumpărat un miel alb şi-mi place să-l aud behăind şi să-i mângâi blana, că nucul cel bătrân a rămas cum îl ştie, plin de omizi şi păianjeni vara, că s-a făcut mai gros sau doar aşa mi se pare mie. Nu uita să-i spui că se topeşte zăpada şi este umed pământul şi e moale şi neauzit pasul..*

***

Târziu în noapte, bătrâna adormi şi visă că vremea frumoasă de primăvară se înăsprise dintr-odată şi căzu o ninsoare de două, trei palme. Mai visă că murise Gheorghe Chiorul o dată cu ninsoarea aceasta târzie şi, într-o străfulgerare de gând, îşi aminti că Ilie Păsărin nu ştie să citească. Se trezi sloi de gheaţă, de spaimă, rămase astfel câteva

minute, apoi greu se ridică din pat.

Privi afară şi aproape că o orbi strălucirea cioburilor de lună din curtea ninsă argintiu alb, cu bucle pufoase pe scândurile gardului.

Prietenul din copilărie

Becurile chioare le lungeau umbrele zgribulite cu boccele în mâini, cocoaşe în spinare gloduroasă şi picioare nesigure care lăsau zgârieturi de gloanţe în stelele nopţii îngheţate pe jos.

– Ţine-te, mă copile, de cojoaca mea, până mi-o lua tac-tu un palton ca la cucoane, ţine-te bărzăune că-ţi spargi capul!

– A dracului noapte, umblăm ca-ntr-o pisică neagră, da' aşa-i, am venit să-ţi văd neamurile! Lasă copilul, cade, se ridică, să se-nveţe aşa-i viaţa, aluneci pe ea...

– Ţie nu ţi-e frig că ai băut ca un spart! de ce să cadă băiatul? ai grijă de tine să nu aluneci pe viaţă că eşti beat şi umbli printr-o pisică neagră, auzi ce-i trece prin cap, om cu copii la casa lui, câţi ani ai tu, Vasile?...

– Nu ţi-e ruşine, fă? mă-ntrebi de la obraz! ce, m-ai făcut tu? ţi-aş zice eu una, da' e copilul ăsta cu noi şi doar am plecat de la mă-ta, măcar ştiu c-am mâncat şi-am băut bine, că pe frigul ăsta faci şi în pantaloni vătuiţi, ăla micu'... i-or fi îngheţat vorbele în gură, zi cu tata ceva! A dracului iarnă fără zăpadă!

– Nu te da în altă vorbă, mai bine spune câţi ani mai ai tu, Vasile?...

– Taci, fă, că îţi pun piedică, azi statu' vă ocroteşte şi vă dă cu linguriţa, nu mai are bărbatu' pe cine bate, dar măcar o piedică tot îţi pun şi iese apa unde-oi cădea şi eu mă mir „ce ai păţit, ce făcuşi, babo, ai căzut?! ...

– Babă e mă-ta, eu sunt mai tânără ca tine cu patru ani şi am treizeci şi unu!

– Nu fi proastă, uite autogara, ochi de pisică, am mai vorbit şi noi şi ne-am încălzit, da' nu mai spune câţi ani ai, că se prinde lumea că eşti de la ţară!

– Fir-ai să fii de firoscos! mie nu mi-e ruşine cu anii mei, eşti beat, vezi să nu ţi se facă rău în maşină, mai bine du-te după colţ şi bagă două deşte-n gură să dai otrava aia afară!

– Ce otravă? taci din gură că nu-ţi mai iau bilet şi vii pe jos acasă!

– N-am spus eu că te-ai îmbătat? numai de-oi adormi în maşină să nu mai faci vreo prostie! Nu mai ies eu din casă cu tine o sută de ani!

– Ai vrea să te prefaci că trăieşti o sută de ani imperialişti, da' n-apuci, că-ţi faci vilă de-o groapă să te plimbi pe loc!

– Vasile, nu cobi, rea limbă ai! ţi-a pus gaz pe ea când erai mic şi de-aia nu mai

e în lume! Freacă-l pe Gheorghiţă!

– A-nţepenit, mânca-l-ar tata!

– Lasă Gheorghiţă, să nu te mănânce, că e beat! mai bine să ia bilete... Du-te mă şi ia, că se trezeşte pisica aia din capul tău, se face albă şi pleacă maşina...

*

Cotul femeii se propti în coastele bărbatului:

– Nu mai sforăi, Vasile, ţi-am spus să nu bei atât că te faci de râs?! Glasul ei înfundă vorbele în urechile lui Vasile căruia i s-au lipit şuviţe de păr pe frunte. Are capul rezemat de scaunul de piele, omuşorul stă ca un cioc de găină mirată, şi sforăie, iar femeia bombăne cu invidie:

– Doarme şi în cui dacă îl agăţi, acum e şi beat, da' se uită lumea la noi şi s-a făcut ziuă... Vasile, mai încet, mă! omu' beat! e greu! şi nebunul de frate-meu să-i dea atâta de băut!...

– De ce mă înghionteşti? se miră năuc Vasil. Stai, că stai pe moale, du-te şi dă la găini şi adu şi mie o cană cu apă, că am o baltă cu mâl în burtă...

– Ai pe dracu! vezi că suntem în maşină şi te-aude lumea şi râde!

Vasile se uită mândru în jur: Ce dacă râde? las-să râdă, cine râde e om bun dacă nu-i rău, eu sunt Vasile Boncu din satul Ogor şi nu mai pot, îmi pare bine de cunoştinţă!

– Să fii sănătos şi să trăieşti o sută de ani! zice un bătrân cu ochii mijiţi în zâmbet.

– Vorba asta am mai auzit-o, dar era noapte, aşa că rămâne pe-a matale! Şi dumneata să trăieşti, să ne-ntâlnim peste o sută de ani tot în maşina asta!

Trezirea lui Vasile a înviorat autobuzul, dar femeia lui nu se bucură: Taci din gură, omule!

– De ce să tac? se miră Vasile.

– Cât ai dormit, ai sforăit, acum vorbeşti!

– Ba nu te cred!

– Poţi să-ntrebi pe cine vrei!

– Nu-ntreb pe nimeni! *eu am dormit şi tu ai sforăit*! Râd mulţi de isteţimea lui Vasile care se ridică în picioare pe culoar şi se întinde:

– Se făcu ziuă, frate! aoleu, da' am o ameţeală! Se-aşază lângă nevastă: Auzi tu, zice el bolborosit, eu îl cunosc de undeva pe-ăla de pe rândul din spate de pe partea ailaltă!...

– Care, mă? ai grijă! eşti beat!

– Nu fi proastă, uită-te la el, ăla din spate, are pălărie şi fular...

– De unde să-l cunoşti? N-ai de unde! Ăsta e vreun ministru, nu vezi ce palton

are? Stai în banca ta că eşti beat!

– E-te-te la ea! la Ogorul vezi numai miniştri, ca să ştii ce e ăsta că are şi el un palton... Eu îl cunosc bine de tot!

– Vasile, ne facem de râs şi-ţi mai dă şi vreuna peste ochi de-ai să umbli numai prin pisici!

– Cum să-mi dea, femeie?... Ăsta e prietenul meu din copilărie, cel mai bun prieten din copilărie! Vasile îşi dă drumul la gură şi se ceartă eu nevasta spre deliciul celorlalţi care, la început, nu ştiu cauza.

– Ce? se răţoi spăimos el la biata femeie care tace mâlc, ce, dacă are palton, care, dacă încă nu ţi-am luat ţie da' îţi iau la anu', zici tu că e de ministru, ce? asta înseamnă că nu-i prietenul meu cel mai bun din copilărie? Eu îl cunosc şi trebuie să mă cunoască şi el, că noi am fost mereu prieteni, nu-i aşa, taică?

– Da, zice moşul cu ochi mijiţi, ca să-l împace pe Vasile, voi aţi fost prieteni!

– Da' ştii de cine zic?

– Dar ce? vrei să ştiu şi de cine zici?! ... deschide ochii nedumerit moşul şi soarele luceşte auriu printre genele lui. Femeia găseşte putere să-l roage: Nu-i mai zice şi dumneata nimic, că-l vezi cum e!

– *Eu nu sunt beat!* anunţă Vasile şi oamenii se uită amuzaţi la el. Eu mi-am cunoscut prietenul cu care am copilărit, pe Victor Manole, e ăsta cu palton, cu pălărie şi fular, nu ştiu de ce se face că nu mă cunoaşte, da' el e prietenul meu din copilărie şi îi zic sictir dacă nu vrea să se pupe acum cu mine de bucurie! ... Vasile scutură nărăvaş din cap, bătrânul îi zice:

– *Poate nu-i el! nu trebuie să te legi de om...*

– El este, taică!

– Arată-mi-l şi mie!

Vasile e năpădit de necaz: Noi, moşule, am fost prieteni cum n-au fost mulţi! m-a salvat de la înec, nu mai mergeam acum cu maşina şi nu mai trăiam suta aia de ani de la dumneata... Ţineam la el ca la un frate! În urmă cu cinşpe ani a plecat în străinătate la o specializare. A ajuns mare inginer, crede-mă, taică, a ajuns prima-ntâi pe la sonde, cel mai bun şi mai curajos şi acum nu mai vrea să mă cunoască pe mine, fiindcă eu am rămas *ţăran*? Da' să ştie că ţin la el ca atunci în copilărie! Şi dacă lui îi e ruşine cu mine că sunt beat, mie nu mi-e ruşine cu el, că mi-a fost ca un frate! Aşa, Victore! Aşa! ...

Lumea e curioasă, şoferul se uită în oglindă şi se gândeşte că a dus multă lume, dar un caz ca ăsta n-a mai întâlnit, uite ce îl face *situaţia* pe om! Vasile povesteşte din copilărie ce năzbâtii făceau împreună, el cu Victor, cum au trăit frăţeşte iar el, Vasile, i-a trimis bani la facultate, e drept că i-a dat mai târziu banii înapoi. Femeia îl trage de mânecă, el se smuceşte răguşit:

– Lasă-mă să-mi spun toată durerea!

– Mai încet, omule, că eşti beat, de dimineaţă ţi se părea că umbli printr-o pisică neagră, ai uitat? Îl cunosc şi eu pe Victor, dar omul ăsta nu e el, nu vezi că are şi mustaţă?

– Şi-a lăsat mustaţă! tu nu-l cunoşti pe Victor cum îl cunosc eu, erai o mucoasă! Ăsta e Victor! ... Bătrânul nu mai rabdă, se ridică şi se priveşte cercetător în autobuz, şi alţii făcuseră la fel, acum iarăşi căutau toţi fără să se ferească, întâlneşti şi asemenea oameni în viaţă, *măcar să te uiţi la ei*... Se citea pe feţele lor cumsecade, dezgustul şi un fel de curiozitate fără margini, ca a copiilor la grădina zoologică... Vasile îl arătă cu degetul:

– *Ăla de colo este, ăla cu palton verde-închis, cu pălărie şi fular, ăla care stă pe bancă alături de ăla cu faţa boţită în cicatrice şi cu un singur ochi. Ala e Victor, cel mai bun prieten al meu pe care-l iubesc, fiindcă mi-a fost ca un frate!...*

Nu este ochi în tot autobuzul care să nu fie îndreptat asupra omului acela. Vecinul lui se trage lângă fereastră. Faţa lui fusese tocată de un accident şi ochiul sănătos rămăsese de veghe, ca să clipească acum îngreţoşat şi el. Victor se ridică buimac în picioare, toţi se holbau la el, înţelesese ceva dar nu tot, numai că omul ăla beat zicea că-l cunoaşte...

– Nu înţeleg, eu nu vă cunosc! Oamenii strâng genele, *o face pe nebunul*? *i-o fi ruşine că i-a fost ruşine*? Nu v-am mai văzut niciodată... se dezvinovăţeşte omul. *Şi nu mă cheamă Victor, pe mine mă cheamă Petre!*

– Ba minţi şi te cheamă Victor Manole şi noi îţi ziceam „meştere Manole”! îl contrazice Vasile cu o siguranţă fanatică.

Câţiva sunt în cumpănă, e simpatic Vasile, dar o fi beat şi i se năzare şi căşună pe om, damblagii sunt unii la beţie, deşi s-ar putea să aibă dreptate, *dacă o fi copilărit cu ăsta care o face pe nevinovatul*?...

Femeia îl roagă: Stai liniştit, omule! nu te mai lega de el! nu vezi că nu te cunoaşte? Nici eu nu-l cunosc... *nu e Victor*!

Oamenii sunt şi mai îndoiţi a cui e dreptatea, ăla cu palton pare a avea conştiinţa curată, dar poţi să bagi mâna în foc pentru ce-i în mintea lui?... Vasile îşi sprijină capul în mâini şi îl imploră pe Victor:

– De ce ţi-e ruşine cu mine, Victore? Ce dacă eu sunt *ţăran* şi tu *ai şcoală*? N-am alergat noi prin praful uliţei împreună? De ce vrei să-ţi uiţi viaţa aia? Că, orice-oi fi, copilăria aşa îţi rămâne, oricât de erou şi viteaz şi specialist eşti tu! Nu te face că nu mă cunoşti, or să creadă ăştia că sunt beat, nu te-am văzut de cinşpe ani dar te recunosc, că mi-ai fost drag şi mi-ai rămas... Oamenii se uită la ei pe rând, fiecare încearcă să-l ghicească pe farsor. Victor articulează greu:

– Vasile, eu nu sunt Victor de care spui, eu sunt Petre Ariciu şi nu te cunosc, nu te-am văzut în viaţa mea, să n-am parte să mă dau jos din maşină, dar dacă vrei să te pup, eu te pup cu dragă inimă! Uite, aici, în servietă, am trei sticle de şampanie, mă duc ia o aniversare, dar or să ajungă şi două, aşa că o să beau una cu tine că-mi eşti drag, dar

n-ai dreptate în ce-mi spui, fiindcă eu nu sunt Victor, prietenul tău din copilărie!

*

– Auzi, Victore? zice Vasile, dar o drege, chiar dacă nu eşti Victor, tot Victor eşti, că ai inimă ca a lui, iar faţa lui este exact a ta şi părul tot aşa îl poartă... *n-am să pricep toată viaţa cum de nu vrei tu să mă recunoşti pe mine*! ... *De tine te-oi fi plictisit şi nu mai vrei să te recunoşti în fiecare zi, dar eu...*

Autobuzul merge, oamenii îşi amintesc în ultima clipă când trebuie să coboare şi coboară nelămuriţi şi lasă vorbă la câte un cunoscut, *să-mi spui ce o să se întâmple*, *or să se recunoască până la urmă*? *or să se bată*? *or să se îmbete*? Cei doi beau şampanie.

– Eu m-am gândit mereu la tine, Victore! am fost mândru că ai ajuns aşa om valoros, dar nu mi-am închipuit vreodată c-o să se întâmple aşa ceva... Să n-ai grijă, n-am să spun nimănui de chestia asta, m-ar durea sufletul să te vorbesc de rău!

– Măi Vasile, îi zice omul încălzit de şampanie, aşa om căpos ca tine eu n-am văzut în viaţa mea! De ce să nu recunosc? Dacă aş fi copilărit cu tine, de ce să-mi fie ruşine? că omul care vrea să-şi uite copilăria înseamnă că a îmbătrânit peste măsură. Uite, la aniversarea la care mă duc o să ajungă şi o singură sticlă, hai s-o bem şi pe-asta, îmi pare rău că nu-s prietenul tău din copilărie!

Şi dopul plesni cu bufnitură surdă stropindu-i pe cei din jur care râdeau de întorsătura lucrurilor.

– Am fost la neamurile femeii, povesteşte Vasile, am stat două zile cu sărbătorile astea, l-am luat şi pe copil, am dus-o bine... Da' mă-ntunec când mă gândesc că beau cu tine şi mă priveşti ca pe un străin, chiar dacă te prefaci bine! De ce, mă Victore, tu, pentru care mi-aş fi dat viaţa, te porţi aşa? Nu ţi-au spus ai tăi că nu a fost zi să-i întâlnesc fără să întreb de tine?... Ca fraţii am fost noi! Şi acum eu nu pot să-ţi spun, ca unui prieten, hai, omule, la mine, să mâncăm şi să bem de bucurie că ne vedem! tu nici nu vrei să mă cunoşti, măcar că-mi dai să beau şampanie!

Celuilalt îi sclipeau scântei de furie în ochi.

– Eşti cel mai nebun om din câţi am văzut şi cel mai prost, dacă încă nu pricepi că eu nu sunt Victor de care zici! Fie ce-o fi! am să scot şi ultima sticlă în cinstea prostiei tale, eşti atât de prost, că-mi vine să te bat şi să ştii că am făcut box la viaţa mea şi cu un pumn te-aş adormi destul timp, ca să-l visezi pe *Victorul* tău cu care faci lumea să se uite la mine ca la urs. Uite, îţi dau să crăpi şi sticla asta cu şampanie, să fiu euăl păcălit dacă asta ai vrut, dar eu nu-s un ticălos, că mă costa mai puţin să zic, *te cunosc Vasile*, *boule*!

Vasile asculta supus şi clătina capul!

– A dracului viaţă, uite ce-i omul! prietenul meu pentru care mă durea când se

rănea... Cum poţi să spui asta, Victore? Chiar dacă n-ai fi Victor, tu, care semeni cu el ca două picături de apă, nu trebuie să crezi că am vrut să-ţi beau şampania, că eu nu ştiam că tu ai şampanie şi aş fi băut acum şi otravă de necaz şi inimă rea! Eh! ce tot îţi spun?! ... Am ajuns în satul nostru, ai tăi s-au mutat la oraş, acolo te duci şi tu! N-am vrut să-ţi beau şampania, tu poţi să ai motive să nu vrei să te recunosc eu sau alţii, dar nu poţi să ne împiedici, fiindcă ne-ai fost drag la toţi şi ne eşti! Dar aşa vrei tu să fie, şi crezi că treci mai departe şi uiţi de toate şi nu-i bine!...

– Măi Vasile, când mai pleci la drum, să-ţi iei mereu nevasta şi copilul, dacă nu-i aveai cu tine acum, îţi crăpam capul cu o sticlă de-asta de şampanie, de-aia am zis prima dată s-o bem, ca să ţi-o sparg goală, să nu ne pară rău de băutură! ... ce s-ar fi întâmpla, s-ar fi întâmplat! *Eşti un ticălos*, *eu nu sunt Victor Manole*, *iar tu eşti prea beat ca să înţelegi şi ai nevastă şi copil, ca să-ţi crăp capul cu sticla*!...

*

Femeia bodogăne:

– Asemenea nebunie nu s-a mai pomenit! de râsul lumii ne-am făcut! *o să se afle pe toată linia*! o să aibă lumea ce povesti! Om nebun şi beat!

Vasile merge băţos, încleştează fălcile şi priveşte sticlos înainte. Intră în casă şi se trânteşte pe pat cu faţa în sus, iar femeia întârzie să le spună bătrânilor că Vasile e beat şi că a băut şi în maşină. Vine în casă şi, înainte de toate, aprinde focul, ia paltonaşul copilului şi pe el îl trimite la bătrâni, până avea să se încălzească. Dogoarea focului începe să se facă simţită, dar Vasile rămâne în pat cu picioarele încălţate, murdărind cuvertura cu noroi. Femeia îl descălţă şi-i aruncă pe rând picioarele pe margine. Bombăne duioasă: *Ce om eşti şi tu, Vasile!* Ai tăbărât pe bietul ăla care habar n-avea! *Să ştii că nu era el Victor, nu era bietul om, el e un om cinstit şi a cheltuit cu tine trei sticle de şampanie!* ... Întoarce capul să se minuneze de omul ei şi-i vede ochii plini de lacrimi care alunecă calde spre tâmple. Se sperie: Vasile, mă omule, ce ai? de ce plângi? nu te mai zbate! nu era Victor, că doar şi eu îl cunosc bine pe Victor, oricât de mucoasă eram atunci... Îi şterg urmele de lacrimi şi-i clătină capul, ca să-l scoată din nemişcare, să nu se mai uite cu privirea aia încremenită în tavan: *Nu te chinui, Vasile, nu era Victor!...*

Vasile se întoarse pe-o rână, cu spatele la ea, nu vrea să vadă şi să audă nimic, vrea să doarmă şi să se odihnească, dar mormăie gânduri:

– Proştilor, voi toţi, să ştiţi că era Victor Manole, prietenul meu din copilărie, ăla care a ajuns inginer şi ăl mai prima specialist... şi pe care îl iubesc ca pe un frate, şi cu care am copilărit... *El era, dar n-a vrut să mă recunoască, fiindcă a avut un accident şi faţa lui e o rană toată şi nu mai are un ochi...*

CORIOLAN PĂUNESCU

- **Născut** la 1 noiembrie 1945

- 1999-2005 Lector universitar (doctor în management) la Universitatea ”Danubius” din Galaţi ; 1998-1999 Asistent universitar asociat la Colegiul de administraţie publică al Universităţii Danubius Galaţi; 1995-1999 Corespondent special al Agenţiei Naţionale de Presă ROMPRES şi şef de secţie la săptămânalul “Acţiunea” din Galaţi (1995-2000); 1990-1995 Redactor de rubrică, mai apoi publicist-comentator, la ”Realitatea Românească” Bucureşti; 1989-1990 Redactor de rubrică la “Viaţa liberă” din Galaţi; de fapt, noua titulatură a Ziarului “Viaţa nouă”; 1987-1989 Redactor principal la ziarul ”Viaţa nouă” din Galaţi; 1984-1987 Inspector principal şi inspector judeţean în administraţia publică (probleme de economie agricolă) la Consiliul Popular al judeţului Galaţi; 1981-1984 Inginer principal la Regionala CFR Galaţi şi director al Centrului de Calificare şi Perfecţionare CFR Galaţi; 1980-1981 Redactor pr. la Ziarul “Delta” din Tulcea (1980-1981), de unde pleacă, prin transfer, la Regionala CFR Galaţi, în calitate de inginer principal şi, mai apoi, de director al Centrului de Calificare şi Perfecţionare a Cadrelor CFR Galaţi; 1976-1980 Redactor pr. la Ziarul “Viaţa nouă” din Galaţi; 1969-1976 Redactor şi redactor pr. la Ziarul “Vremea nouă” din Vaslui; 1963-1964 Profesor suplinitor la Şcoala Elementară de 7 ani din comuna Brăneşti-Galaţi;

- scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1994; de asemenea, este membru fondator al Societăţii Scriitorilor „C. Negri” din Galaţi din anul 1990, precum şi al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România din anul 1990. Recent, The American Biographical Instiute (ABI) i-a conferit titlul de *Research Board Of Advisors.*

***- A publicat mai multe cărţi de poezie, proză şi reportaj literar*:**
„Iarbă solară" (poezie), Editura Junimea, Iaşi, 1982; „Adresa mea, prezentul" (reportaj), ed. Albatros, 1985; „Dimineaţa din cuvinte"(poezie), Editura Junimea,1987; „Intâlnirea de sub stele" (proză), Editura Albatros, 1989;
„Joc alb"(poezie), Editura Porto-Franco, Galaţi, 1990; „Drumul zimbrului"(proză), Editura Porto-Franco, Galaţi,1993;
„Carte cu ştrengari" (poezie pentru copii), Editura Porto-Franco, 1995; „Iubito, suntem în pericol" (poezie), Editura Geneze pentru Literatură şi Artă, 1995; „Pridvor de lut" (poezie), Editura Geneze pentru Literatură şi Artă Geneze,1997;
„Poduri peste apele lumii" (pozie), Editura Fundaţia ROMPRES,1998; „Cumplitul joc de-a poezia" (pozie), Editura Scriptor, Galaţi, 1999; "Iarnă cu ştrengari" (pozie pentru copii), Editura Arionda, Galaţi, 2000; „Vânătoare de umbre" (pozie), Editura Scorpion, Galaţi, 2002; „Trupul meu de poezie" (pozie), Editura Sinteze, Galaţi, 2005.
15. „Taifas la Şapteape" (proză), Editura Fundaţia Academice Danubius,2006

Taifas la Şapteape

De când îi plecaseră copiii pe la casele lor, bătrânul Ioan Stăvar rămăsese doar cu femeia lui, Leonora, cu care, de-o seamă fiind, cutreierase cândva satul şi pădurile, pe când erau numai de-o şchioapă; adică numai atâtica, cum arată dânsul de la pământ către centura lui militărească. „Eram aşa, până la brâul meu, de astăzi, doi copilaşi nedespărţiţi, crescuţi parcă din aceeaşi tulpină. Şi chiar eram din aceeaşi tulpină a satului ista, întins peste şapte dealuri, cu tot atâtea ape şi văi, care i-au şi împrumutat numele lor de poveste", prinde a depăna bătrânul Stavăr firul unei poveşti. Stătea aşezat haiduceşte sub salcia mare şi scorburoasă din marginea lui Şapteape, comună mare, cu drumuri lungi şi oameni vechi, coborâtori din răzeşii Sfântului Ştefan, care, pentru vecie le juruise obcini şi sate, pentru faptele lor de arme împotriva năvălitorilor. „Pe atunci îi primeam cu plumbi pe străini, azi le oferim avutul nostru pe tavă. Şi ne luăm în râs, zicându-ne că nu ne vindem ţara: de fapt, ne rugăm de ei, doar-doar ne-o vor lua de pomană, pentru că noi tot nu mai avem ce să facem cu produsele fabricilor, câtă vreme mai marii lumii dau ordin să nu ni le mai cumpere nimeni (....)" adăugă bătrânul în timp ce o umbră neguroasă se aşterne încet, ca o perdea nevăzută peste fruntea-i înaltă şi ochii lui, ca florile de „nu mă uita".

- Ei, da, eram numai atâtica arată bătrânul Ion Stavăr, reluându-şi povestea de unde o lăsase, pentru a-şi aprinde luleaua maronie, „din lemn de cireş", pentru ca, mai apoi, să filtreze fumul albăstrui prin vârful mustăţilor arcuite ca o semilună, peste buzele nu prea groase ale gurii, aşa cum făcea el , când era bine dispus şi avea chef de vorbă.

„Numai atâtica" la bătrânul Ion, însemna aşa, ca la vreo şapte-opt anişori acolo, iar bine dispus trebuie tradus neapărat „cu voie bună" şi un dor cumplit de a povesti oamenilor din cele văzute şi trăite la Şapteape ca şi în prizonieratul lui din Siberia ori din alte locuri, neştiute de cei tineri, şi chiar de cei cam deodată cu dânsul. In nici-un caz, bine dispus nu înseamnă după un pahar, cumva, cum s-ar mai putea crede. E drept, oamenii satului, chiar cei mai bătrâni, „nu duc nici ei la ureche", cum se spune şi, firește, prind drag de vorbă după ce, mai întâi, se întorc din gârliciul beciului, unde dau repede de duşcă câte o moşoicuţă din vinul vârtos, pe care vara îl ascund de ochii femeilor prin locuri umbroase şi reci. Doar de dânşii ştiute. Numai că lui, bătrânului Ion Stavăr, nu-i

trebuie vin ca să povestească, ci numai chef de taifas, aşa cum are el astăzi. Nu că nu ar fi bună ori că nu i-ar plăcea licoarea asta, ca sângele Domnului, dar – zice el – îşi are şi vinul rosturile lui. El, spune bătrânul, nu se bea oricând, ca apa de toate zilele. Vinul îşi are un anume dichis. Se bea numai atunci când omul are un motiv serios; bunăoară, când sărbătoreşte ceva ori când îţi intră musafirii în casă, când e hramul bisericii, de ziua numelui ori a celui de naştere. In sfârşit, de Paşti ori de Crăciun, dar şi de alte sărbători, atât de multe în calendarul nostru şi în familia noastră de români. Şi se mai bea când omul se aşează la masă, câte un pahar acolo. Altfel, este beţivăneală curată. Iar dumnealui, Ion Stavăr, nu-i stă în fire un asemenea lucru, cum nici bătrânilor săi, înaintaşilor adică, nu le-au stat în caracter asemenea fapte, de care s-ar fi ruşinat printre oameni. Nu-i vorbă, spune bătrânul, vinul se mai bea şi când trebuie să-ţi mai prinzi puterile, dar numai cât e nevoie pentru un asemenea lucru; altfel, tot ce-i mult strică. Aşa cum stricătoare sunt toate ce se fac şi se înghit acu fără noimă, fără simţire de om care ştie ce-i cumpătul.

Si aşa, pentru că la vin, mai spune bătrânul, nu se umblă toată ziua, şi încă primăvara, pentru că se trezeşte. Se face, după ce capătă aer, ca un borş maroniu, după care se bălăceşte. Însă, zice el, ce ştiu, despre toate astea, alde Creţu ori alde Focea sau Vărzaru. Ăştia fac ce fac, şi dau iama la beci, de unde se întorc roşii ca sfecla ori ca racul la fiert. Bătrânul reînnoadă povestirea tocmai când unul, dintre cei amintiţi, sentorcea dinspre cuibul cel dulce al vinului.

- Da, reluă bătrânul, eram nedespărţit de Leonora. Avem, unul către altul, o chemare, curată, fără gânduri din cele urâte. Eram, cum s-ar spune, nevinovaţi. Ne jucam împreună, păzeam vitele împreună, culegeam flori tot împreună. Si, când nu eram unul lângă celălalt parcă nu avem stare. Să fi fost asta, încă de pe atunci, iubire? Ori începuturile ei? Într-o vreme, părinţii noştri, văzându-ne nedespărţiţi, s-au luat săracii de gânduri. Au încercat ai săi, dar şi părinţii mei, fireşte, să ne facă să înţelegem că, la vârsta noastră, băieţii se joacă cu băieţii, iar fetele numai cu fetele. Noi însă, tot împreună eram, pentru că toloaca satului, dealurile şi viile, dumbrăvile şi pădurile se aflau acolo, dinaintea şi la îndemâna noastră. Eram fermecaţi de trilurile clare, întortocheate ale păsăretului din crânguri, dar şi de culorile galbene şi ruginii ale toamnei, ca şi de verdele acela mai special al primăverii. Toate acestea, aveau pentru noi un fel de nelinişte. O anume chemare. Era, poate, un fel de nevoie a cunoaşterii. Am fost, da, nedespărţiţi până când am devenit şcolari, şi încă dintre cei silitori, care învăţau acasă, dar şi din clasă, sorbind cuvintele învăţătorului. Acesta, Doamne, părea desprins dintr-o carte de istorie. Ni se părea un scriitor sau un inginer din cei mari, fiind îmbrăcat precum era Traian Vuia sau Aurel Vlaicu, pe care-i tot vedeam noi prin cărţile de şcoală. Uneori, învăţătorul semăna cu Avram, Iancu şi ne mândream că aveam, zi de zi, un astfel de domn înaintea ochilor. Purta mereu un costum alb, cravată pestriţă şi în colţuri precum Craiul Moţilor, vestă şi cămaşă albă, scrobite de mâinile doamnei, care venise, aici, în satul nostru, cu o mobilă ciudată ce scotea, în valuri, sunete prelungi, mişcătoare. Târziu,

aveam să aflu că era vorba de o pianină. Un instrument muzical cu clape, precum pianul cel mare şi greu, pe care aveam să-l cunosc târziu, ca soldat rătăcind prin Rusia, după ce un atac al inamicului ne spulberaseră pe toţi în cele patru vânturi. Mergând pe jos, sute de verste, nimerisem undeva în spatele frontului rusesc, sovietic cum i se spunea atunci. Ajunsesem la o şcoală din care, în plină noapte, răsunau acordurile grave ale unui pian maiestos, negru ca o pajură mare şi grea. M-am căţărat cum am putut, pe ziduri, şi am privit pe fereastră. O doamnă frumoasă, cu părul de aur şi cu faţa rotundă şi albă, într-o rochie simplă, vaporoasă, făcea să se zguduie clădirea cu mâinile ei, terminate cu nişte degete lungi, ca nişte şerpi subţiri, din care păreau să iasă sunete când aspre, când mângâietoare, ca apele unui pârâu lunecând printre sălcii. Mi-am amintit de doamna învăţătoare şi de învăţătorul nostru, de melodiile lor din pragul înserării. Ascultam pianul călare pe buza ferestrei şi, cu toate că în sat prinseseră a răsuna fluiere de alarmă, am continuat să ascult înfiorat puzderia de note grave şi subţiri, ca sunetul unui cristal într-un policandru de biserică. Nici n-am simţit, când cineva mi-a înfipt ţeava unei puşti în coastă.

- Hei, stoite! Idi siuda, vino încoace, adică. M-am supus ca un mieluşel. Am coborât încet, în braţele a doi vlăjgani în rubăşti şi cizme scurte, cu bonete uşoare din cele fără cozoroc. Erau soldaţi din miliţia lor. M-au scotocit prin buzunare, dar n-au găsit nimic, Nici revolver, nici cuţit sau baionetă. Aşa am devenit prizonier într-un sat din Ucraina, iar de acolo până în satul siberian Pokrovskoe nu m-am mai oprit nici-o clipă. Am mers cu trenul, laolaltă cu alţii, dar şi cu autocamioane mari, acoperite, în care puteam să murim la început de căldură, apoi de frig, dacă nu ne-ar fi venit în minte, pe măsură ce înaintam „na Sibir" să ne înghesuim unii în alţii, făcând cu rândul pe marginile vălătucului de trupuri, mai mult ori mai puţin îmbrăcate. Tot drumul m-am gândit la apariţia aceea blondă, la femeia pe care o descoperisem în sala aceea de clasă, probabil o profesoară ce-şi trecea dorul cântând la pian, pentru că şcoala era închisă din pricina războiului.Îi auzeam muzica şi acolo, în roata aceea de oameni înfriguraţi, iar de la un timp părea că-i simt chiar trupul alb, delicat şi cald, precum trebuia să fi fost în noaptea aceea de vară. Îi vedeam ochii albaştri, speriaţi când şi-a dat seama că se petrece ceva ciudat, dincolo de fereastră. Am apucat, între cei doi vlăjgani, s-o mai văd odată, uitându-se afară printre mâinile sprijinite de geamuri şi, nu ştiu de ce, mi s-a părut că nu era o rusoaică, mă rog o ucraineancă oarecare, ci chiar doamna noastră, pe care o ascultam cântând, la Şapteape, alături de domnul învăţător, până ce, într-o anume zi, vioara şi pianina au tăcut pentru totdeauna. Atunci, şi niciodată până atunci, ori mai târziu, nu am mai văzut pe cineva cântând la pian, decât în filmele pe care, cândva, aveam să le vedem la căminul cultural, transformat astăzi într-o sală mare, de discotecă, cum aud că-i spun cei tineri, deprinşi cu moda oraşelor şi a destrăbălării venite din depărtări. Bătrânul Ion Stăvar tăcu. Oamenii, aşezaţi turceşte şi trăgând, la rândul lor, din câte o ţigară îl priveau numai ochi şi urechi, cu un fel de nelinişte. S-o fi supărat, cumva, bătrânul? Fără să-şi trădeze bănuielile îl priveau pe sub gene cercetându-l de la distanţă. Şi, în

sfârşit, răsuflară uşuraţi când citi pe chipul său, înseninat de aduceri-aminte, dorinţa de a merge mai departe; de a vorbi cu glasu-i domol, uniform, ca şi când ar citi dintr-o carte ori le-ar fi depănat pe şoptite, taine numai de el ştiute.

- În zilele acelea, când eu şi Leonora eram doar atâtica, copii ce mai, ascultam ceasuri întregi sub ceardacul domnilor învăţători, de aici, de la Şapteape, muzica, lor parcă venită din ceruri. Sub fereastra larg deschisă, în nopţile cu lună, ascultam izbucnirea aceea de sunete, când năvalnică, când lină, ca o curgere îndepărtată de izvor, minunându-ne, când eu, când Leonora, că pot exista, în lumea noastră, a satului adică, oameni atât de frumoşi şi plini de harul cântecului cum era familia aceea de învăţători, sosiţi din oraşul pe care,pe atunci, îl credeam un ghem mare de lumini, în contrast cu satele noastre noroioase şi pline de întuneric; că, pe atunci nu erau becurile astea spânzurate de stâlpii de pe marginea drumurilor, cum sânt acum, de ţi-i mai mare dragul să te plimbi în nopţile dumnezeieşti ale verii. Doamne, ce drumuri rele mai aveam prin anii de după război. Uneori căruţele astea, care din nou au prins să apară azi, ca nişte umbre din străvechime, se împotmoleau când ajungeau în lutăria lui Trache ori pe la groapa lui Zang. Te opinteai cu patru boi, şi cu oameni la fiecare mănuşă de car, şi abia, abia le scoteai din noroaie. Ion Stavăr tăcu iar. Se vedea, după încordarea chipului, că îşi caută cuvintele, tocmai el care, niciodată, nu s-a temut să spună ce gândeşte. O fi fost, porni a spune, socialismul acela cum o fi fost, că a fost şi amar pentru mulţi dintre noi, dar numai drumurile să le fi asfaltat, şi tot ar trebui pomeniţi în cele biserici. Pe lângă relele de care sunt traşi la răspundere, astăzi, bag seamă eu, om simplu ce sunt, că au făcut şi multe lucruri bune, de care cei de azi, în vălmăşagul care i-a cuprins, au uitat sau nu vor să-şi mai aducă aminte.

Nu-i vorbă, prin sate au stricat ei multe rosturi, dar au dat la iveală, mai ales în oraşe, multe noi întocmiri de care mulţi dintre ai noştri s-au folosit, şi încă se folosesc în aceste vremuri, când doctorii au început să ne coste prea mult, iar şcolile oraşului par a se şterge din memoria ţăranilor ca nişte amintiri îndepărtate. Nu mai sunt burse, pentru cei tineri, nu mai sunt locuri de muncă, nu mai sunt bani pentru agricultură şi şcoli, totul s-a dus pe apa sâmbetei!

- Ei, moşule, cam sări de la una la alta! Lasă naibii asfaltul, că mi s-a urât de el. Vorbeşte mai departe despre învăţătorii aceia, care cântau seara, după caldele ploi ale verii. Spune-ne, aşa cum ai început, ce oameni erau ei, ieşiţi din şcolile vechi ale burgheziei! - interveni brusc al lui Trifan, un molâu care, acum, făcea cu totul altă politică, după ce el şi ai săi, comunişti de prin partea locului, dar şi de prin alte coclauri fuseseră vajnicii constructori ai socialismului. Bătrânul Ion Stavăr tăcu, privindu-l calm printre gene, pe acest om făţarnic, care îşi dăduse foc demonstrativ la carnetul lui de partid, când Ceauşescu fusese răpus de gloanţe într-o cazarmă de la Târgovişte. Atunci dăduse el foc carnetului, răcnind pe uliţele satului cât îl ţineau plămânii, că el unul a terminat cu politica. Însă, iată că nu o terminase. Făcea mai departe politică şi încă cu aceleaşi arme; adică ale intoleranţei,

strivindu-i cu vorba pe cei care, nici acum nu gândeau în spiritul vremurilor în schimbare. Îl priveau cu toţii, neliniştiţi, sub salcia mare, care prinsese a se pleoşti, la auzul cuvintelor lui de om prefăcut. Cu toţii gândeau că mâine, de-ar fi să vină comuniştii la putere, va striga cu totul şi cu totul alte lozinci. „După vreme şi vânturi" îşi spuse bătrânul, care se ridică uşor, chiar sprinten, deşi lumea ştia că-l cam dor oasele de „reumatism". Clocotul lăuntric îi dădea pesemne forţe noi, de care părea că se miră şi dânsul. Avea chipul încruntat, şi oamenii, ştiindu-l cum reacţionează la supărare, se dădură în lături; de fapt, bătrânul Ion Stavăr nu era violent, dar în astfel de împrejurări te fulgera din priviri cu o duritate fără seamăn, încât, instinctiv, omul din faţa lui făcea un pas îndărăt, ca şi când asupră-i urma să cadă o lovitură de trăsnet. Celălalt, Trifan, rămase locului aşteptând încordat deznodământul. Se simţea că bătrânului îi veniseră câteva vorbe pe limbă, pe care era gata să le rostească năprasnic. Dar se abţinu cu tărie. Nu făcea să ajungă în gura oamenilor, pentru un oportunist cum li se spune ăstora. In minte, gândul îi fugise departe, în alte vremuri, pe când era flăcău, iar tatăl "nărodului ăsta", cu care fusese prieten, îi apăru cotonogit şi plin de sânge, aşa, cum îl văzuse el, cândva, la o votare de dinainte de război, evident tot democratică. Un primar pare-se liberal îl pocnise în văzul lumii, pentru că nu-l mai votase, iar oamenii candidatului îl pârâseră după ce-i spionaseră toate mişcările. Pe chestia asta, în timpul comuniştilor, îşi amintea bătrânul, mai toţi ai lui mâncaseră o pâine albă, măcar că bătrânul Trifan a şchiopătat de-atunci toată viaţa lui de un picior. „Iar el nărodul, iată, se ridică împotriva celor ce i-au dat o pâine mai albă. A uitat, când el şi taică-su, Dumnezeu să-l ierte, acolo unde este, îi bătuseră la poartă, silindu-mă să mă trec la colectiv. Ba, un frate mai mare de-al ăstuia, Aron parcă, mă îmbrâncise de pe prisma casei. Noroc că m-a prins taică-su, bătrânul Trifan, altfel cădeam cu şira spinării de o cotigă rămasă acolo decuseară. Şi, Doamne, cine ştie ce mai era de mine, după o asemenea lovitură. Orice s-ar spune îşi mai zise bătrânul Ion Stavăr, tatăl lor era altfel de om. Cu totul altfel...„

- Ştii ceva, măi Trifane cu mine să nu-ţi dai aere, se hotărî, în cele din urmă, să rupă bătrânul Stavăr liniştea, ce pă-rea calmul dinaintea furtunii. Ştiu eu, mai bine,cum stau lucrurile în lumea voastră de prefăcuţi. Asfaltul de care vorbeam, blocurile şi locurile acelea de muncă, pe la uzinele şi fabricile înălţate cândva au fost şi sunt o realitate, măi omule. Nu le puteţi voi, cei care săriţi mereu dintr-o barcă în alta, să le negaţi. Să le ascundeţi, aşa cum vă este vouă felul, dintotdeauna. N-o fă chiar tu, care te-ai înfruptat din binefacerile socialismului, pe victima, pe năpăstuitul ori pe apărătorul nostru, al tuturor. Noi, ăştia, bătrânii adică, ştim bine cât au fost comuniştii de vinovaţi. Ştim şi unde au greşit, ştim şi cu cine s-au înhăitat. Nu ne învăţa tu cum se treieră lumea! Tocmai tu, care ai făcut-o pe secretarul de partid, pe la şantierul naval, iar acum ne vinzi nouă gogoşi, dându-te drept cine n-ai fost niciodată. Lasă-i pe alţii, mai curaţi şi mai sinceri.

- Cine oare, dacă nu fii tăi, se lăudau pe la şedinţele lor de pionieri, cu bunicul lor, ilegalistul lui peşte. Când el, săracul, nu avusese habar, pană a veni comuniştii, de politică.

Si nu te-ai repezit tu, cu neamurile tale, să împânzeşti oraşul? N-o fă pe nebunul, tocmai tu, care ai avut cinci fraţi (cinci, mă, nu unul!) tot prin miliţie şi securitate, pe care tare i-aş întreabă eu, acum, cu ce se îndeletniceau ei, demult, când se arestau aşa-zişii chiaburi pentru cotele nedate statului? Ţi-ai schimbat, cumva, părul? Văd însă că năravul de-a acuza pe alţii, de a-i arăta pe alţii cu degetul, nu ţi l-ai schimbat. Şi ca tine, măi Trifane, sunt mulţii Dar va veni vremea când partidele s-or curăţa de fariseii lor, şi-or deveni curate şi adevărate, nu umflate cu ţăghia. Tu, Trifane, să nu mă confunzi cu povestitorii tăi de meserie. Şi să nu cârteşti când vorbesc eu!...

- Dar faci mereu comparaţii, îndrăzni a lui Trifan să taie vorba bătrânului, pe care îl privea cu o ură greu de imaginat.

- Fac, mă, da, fac. Pentru că am cu ce face. Văd ce se face astăzi pentru om, şi am văzut ce au făcut ceilalţi. Ridicaţi-vă voi deasupra celorlalţi, şi vă promit că eu, Ion Stavăr, vă voi proslăvi. Vă voi ridica în slăvi. Până atunci însă, terminaţi-vă opera de vânzare a tot ce au făcut cei pe care îi huleşti, după ce le-ai sărutat picioarele, cu tot neamul tău de tembeli. Că au făcut multe mă, dovadă că într-un deceniu şi jumătate, vânzarea economiei nu s-a terminat încă! Aceia, da. Au făcut multe, poate prea multe. Şi acum, fă bine şi şterge-o de lângă mine! Lasă-i pe cei care sunt cuviincioşi, şi îşi cunosc lungul nasului, să asculte. Pe tine, nu vreau să te mai văd niciodată!

- Adică, dacă am fost comunist, nu am voie să mă schimb? deschise iar gura al lui Trifan.

- Ai, cum să nu. Omul îşi poate schimba oricând convingerile. E dreptul lui. Dar când eşti boit, nu ieşi ca păduchele în frunte. Nu te da victimă, cum aud că faci. S-o iei aşa cătinel-cătinel, nu cu zbirul cum ai fost învăţat de ceilalţi, şi de foştii de ieri. Fii, dacă vrei, politician adevărat, de profesie. Si lasă oamenii să vorbească ce vor. Doar Constituţia proclamă, între altele, libertatea de opinie. Nu-mi închide gura, ci dimpotrivă, respectă-mi părerile, că de aceea au luptat oameni în decembrie. Nu vă schimbaţi doar părul, schimbaţi-va esenţa gândirii. Aşa face, acum, şi unul din ziariştii ăştia, de la oraş. Se declară democrat, dar când un altul este de altă părere, se apucă să strige, să-l intimideze. Şi ăsta e o lichea, care se dă drept victimă, deşi taică-su, venind cu Divizia „Tudor Vladimirescu", şi-a încălcat jurământul faţă de rege şi neam. Ieri, desigur, a profitat de acest fapt. Astăzi, pentru că ştie s-o întoarcă ca la Ploieşti, o face pe victima şi profită din nou. A suferit, zice, că taică-su a fost ofiţer, şi că socrul i-a fost popă, deşi el divorţase înainte de 1970. Îi arată, acum, pe alţii cu degetul. Şi pe deasupra, mai fură şi ziarul vechiului partid, înstăpânindu-se pe nemeritate. Da, din ăştia îmi sunteţi, oameni buni. Din ăştia, şi nimic mai mult. Vă căţăraţi pe nefericirea altora. Dar o să vă bată Dumnezeu, dacă sunteţi lacomi, hoţi şi fără de minte. Aşa cum i-a bătut şi pe ceilalţi, pentru faptele lor rele, potrivnice învăţăturii creştine. E drept, fabricile au fost făcute sub comunişti dar cu banii noştri. Acum, pe noi, cei care le-am clădit ne-au dat la o parte, etichetându-ne proşti şi săraci. Nouă, ni s-a întors,încă odată, spatele. Încă odată, mă,

aşa să ştii. Bătrânul tăcu brusc, de undeva un clopot mare şi greu, bătu rar şi prelung. Oamenii îşi scoaseră pălăriile şi, înfioraţi, îşi făcură semnul crucii, cu o simplitate ritualică,

- A murit Deceanu, baba Casandra îi ţinea lumânarea încă de dimineaţă, anunţă un ins negricios, Pandele pe numele lui.

- Păcat, era un om bun. Măcar că fusese primar comunist şi nu era din partea locului, spuse bătrânul Stavăr, sfredelindu-l pe Trifan cu ochii, ca un laser. Acesta îşi fieri privirea, apoi, cumpănind parcă lucrurile, se desprinse de grup, lunecând către casă. Nu era în apele lui. Nemulţumirea i se citea pe chipul înnegrit de arşiţa verii.

- Iaca, mă duc moşule, dacă aşa ţi-e voia, vorbi el, după vreo zece paşi. Dar să nu crezi c-am să uit vreo iotă din ce mi-ai spus. Niciodată, niciodată scrâşni Trifan îndepărtându-se. Cât priveşte povestea acelor învăţători, să ştii că o ştiu de la tata. Voiam s-o aflu de la matale, pentru că ştiu că, pe nesimţite, îi adaugi cu meşteşug tot felul de înfloriturі, precum se face la poala unei rochii. În rest, s-auzim de bine! Numai de bine, moşule!

Bătrânul Stavăr îi întoarse spatele. Vorbele cu două tăişuri nu-i căzuseră bine. În aer, simţea o bătaie de aripi, îndepărtată şi grea, ca o ameninţare. Omul acesta, spuse, se va întoarce, cearta cu el nu s-a terminat. Intr-o zi, va ticlui o poveste pentru cei de-o teapă cu dânsul. Si mă va arăta cu degetul, în loc s-o fac eu cu fiinţa lui lunecoasă şi rea, care nu are habar ce-i, cu adevărat, democraţia. Da, da nu-i timpul de vorbe sincere, adevărate. Trebuie să te camuflezi, aşa cum o făceam şi în comunism. Să nu spui nimănui ce gândeşti cu adevărat. Şi-atunci, mă întreb, care dintre politici sunt mai aproape de om? se întreba bătrânul Stavăr. Oamenii ceilalţi, câţiva la număr, priveau tăcuţi, fără măcar să îndrăznească să se mişte de pe un picior pe altul. Neluat în seamă, al lui Trifan plecă direct spre gârliciul beciului, acolo unde o balercă de vreo şapte, opt deci îl aştepta resemnată.

- Am petrecut cu Leonora mai multe veri, mai multe toamne şi primăveri, timp în care oamenii şi învăţătorii îşi urmară destinul lor, iar noi pe al nostru, începu bătrânul, de parcă nimic nu i-ar fi întrerupt cursul poveştii. Într-o zi, însă, ferestrele nu s-au mai deschis, iar muzica pianinei şi a viorii s-a întrerupt. Noi, adică eu şi Leonora, i-am aşteptat zadarnic ivirea, iar doamna a căpătat, dintr-o dată, obiceiul de a nu mai veni pe la şcoală. Acel înger, pe care nu-l vedeam decât aplecat asupra pianinei sale, se îmbolnăvi şi de tuberculoză. Vestea căzu, în tot satul, ca un fel de surpare. Visele mele, ale Leonorei şi ale tuturor copiilor din clasa a treia primară, se năruiseră fără nici-un fel de prevestire. Boala aceasta, pe atunci, secera mii de vieţi. Nu-i dăduse nimeni de capăt. Îşi avea originea, desigur, în traiul greu al oamenilor şi, desigur, în uşurinţa cu care se transmitea de la un om la altul; era, cum am spune noi, astăzi, extrem de contagioasă. Din păcate, reluă bătrânul după o clipă de tăcere, după ani şi ani, în care mai toţi am crezut-o plecată pe cele pustii, tuberculoza a reapărut. Violentă, turbată chiar; ceea ce înseamnă că, din nou, lumea trăieşte greu la limita subzistenţei. Si unii, iată, ne vorbesc despre noi vremuri,

de care trebuie să ne bucurăm în tăcere, să facem cu toţii temenele străinilor şi politicienilor, mai marilor zilei. Şi lui Trifan ăsta, învăţat să sugă mereu de la două oi ori mai multe. Da, să mulţumim că avem iarăşi tuberculoză, pelagră, cerşetori în porţile bisericilor, vagabonzi fără casă. Şi, desigur, pentru pământul nostru strămoşesc, pe care iată nu-l putem munci, pentru că nu avem bani să-l arăm, să-l semănăm. Să ne rugăm, din nou, să vină cei din afară ca să ni-l cumpere pe nimic,cum ne-a mai fost cumpărat sau luat în atâtea rânduri. Ei, oameni buni, trăim vremuri tulburi; prea tulburi.

Bătrânul tăcu, de data aceasta nu din proprie iniţiativă. Îl trăsese Pandele de mânecă, arătându-i, pe cărarea dinspre sat, un ins care venea agale, păşind rar, ca şi cum şi-ar feri pantofii de niscaiva noroaie sau de cine mai ştie ce. Era Ioan Abrudan, un individ străin de sat, dar cunoscut oamenilor, pentru că era deputatul lor, de la formarea primului Parlament; acum era, cum s-ar zice în circumscripţia sa electorală, luând cunoştinţă de păsurile oamenilor. A mai venit şi altădată, şi-a notat câte ceva într-un carnet, dar de pe urma lui niciodată nu s-a văzut vreun câştig. Oamenii, când îl întâlneau, îi dădeau bună-ziua şi atât. Nu se mai opreau, dar nici el nu se întindea la vorbă cu dânşii. Acum se apropia de salcia sub care se afla Ion Stăvar şi ai săi. Venea special sau trecea înspre casa primarului? Sau mergea către directorul şcolii cu care se înrudea de departe? Călca încet, grav, conştient de importanţa lui, de măreţia funcţiei pe care oamenii aceştia, din partea tacului, i-o acordaseră, indiferenţi, în atâtea rânduri.

- Ziua bună, oameni buni. Ce lucruri mai puneţi la cale? Ia zi, moş Stavere, ce lucruri te mai frământă. Am auzit că ne critici, şi că faci mereu comparaţii cu ce-a fost. Nu e bine, moş Stavere, nu e bine deloc. Ce a fost, a fost; de acum, înainte, numai înainte, moşule.

Surprinşi, oamenii se uitară unul la altul, apoi la bătrânul Ion Stavăr. Aşadar, informarea de natură politică merge mai departe. Se ştie totul, despre fiecare. Absolut, totul - spuneau ochii bătrânului. „Da, aşa e libertatea. Mai rămâne să fim, iată, traşi la răpundere pentru vorbele noastre ori pentru alte pretexte” îşi spuse.

- Când aveţi nedumeriri, îndoieli sau, în sfârşit, doriţi să mai ştiţi câte ceva, veniţi pe la mine. Ştiţi unde să mă găsiţi. La primărie, la directorul şcolii sau la Trifan, pe la dânşii iau masa şi dorm când mă aflu în deplasare. E bine să mai vedem împreună ce şi cum stau lucrurile. Nu trebuie să exagerăm. E păcat, mare păcat, moş Stavere, mai zise deputatul. Apoi, salutând cu zâmbetul lui numai miere şi lapte, porni mai departe, încet, sigur pe dânsul, convins că le mai dăduse oamenilor o lecţie, dar şi o dovadă de bunăvoinţă. Oamenii, de sub salcia mare, scorburoasă, simţiră că, brusc, cineva le tăiase cheful de vorbă, măcar că bătrânul Ion Stavăr nu-şi isprăvise povestea. Începură a se desprinde unul de altul, fiecare îndreptându-se către casă. Astăzi, ziua nu le priiseră. Fusese cu ghinion, cum nu li se mai întâmplaseră demult, tare demult. Bătrânul Ion Stavăr socotea că, începând din acel moment, farmecul şi rostul întâlnirilor s-a sfârşit. Oamenii nu vin doar ca să asculte o vorbă ori o poveste, acolo, ci ca să aibă ce spune mai marilor, poate

celor plătiţi pentru asta. Mâine, poimâine, te poţi trezi tras la răspundere pentru părerile tale. Da, urâte obiceiuri mai avem unii de prin partea locului. Urâte de tot. Ei nu ţin cont că omul, la necaz, se mai revoltă, mai spune şi el câte o vorbă, în răspăr cum se spune. Câteva secunde bune, bătrânul nu se mai gândi la nimic, ci doar la cărarea pe care trebuia s-o apuce, la Leonora lui care, probabil, sughite de atâta pomenire. Si, barem, de-ar fi putut termina povestea. Dar şi eu, îşi zise bătrânul prea mă reped la multe, şi vreau să le spun pe toate, dacă s-ar putea dintr-o suflare. Iată, însă, că nu se poate. Mereu vine cineva să-ţi abată gândul, şi să te zădăre, ca pe un câine cu nuiaua printre şipcile gardului. Şi dintr-o dată, clopotul porni să bată din nou. Încet, fără grabă, ca şi când lumea trebuia să aibă, mereu, o atitudine pioasă, plină de înfiorări şi durere. Nu ştiu, îşi zise bătrânul Stavăr, nici astăzi, de unde venise Deceanu ăsta şi, mai ales, cine îl adusese. Dar parcă-l văd tânăr, subţire, cu ochii mari, buni şi întrebători. Purta o şapcă cu cozoroc, americănească. Şi mă întrebam, atunci, cum de nu-i fac mai marii lui observaţie, cum de nu-l critică în şedinţele de pe la primărie, cum de nu-i poruncesc s-o lepede. A purtat-o mult timp, pana încoace, când şi-a făcut şi primul costum de haine, în locul salopetelor şi pufoaicei albastre, din care prinsese a ieşi vatelina. Da, pe atunci nu erau oamenii prea fudui, şi nici bani nu prea se găseau în buzunarele celor cinstiţi, cum era Deceanu ăsta, Dumnezeu să-l ierte!

- Dumnezeu să-l ierte! îşi ziceau oamenii, făcându-şi semnul crucii, privind înspre casa mortului aflată chiar în spatele bisericii. Dinspre pădure, amurgul îşi flutura valtrapurile negre, sporind atmosfera de mister şi de cumpănă. Era linişte, ici-colo câte o gospodină îşi chema păsările la mâncare. In aer, plutea un miros fraged de lapte fiert, de mămăligă scăpată pe plită, ceea ce îl făcu, pe bătrânul Stăvar, să iuţească pasul. Acasă, Leonora turna în castroane, ştiind că tovarăşul ei, din copilăria lor îndepărtată, urmează să dea grăbit poarta de perete, cătând din ochii lui mari, albaştri, către uşa bucătăriei, unde ea se află acolo, de-o viaţă.

- Baang! Baang! face clopotul cel mai şi greu, clopotul adus tocmai de la Reşiţa, prin mijlocirea acestui Deceanu, pe când era primar. Moş Stavăr făcu semnul crucii, şi un gând pios, de recunoştinţă, trimise prin aer sufletului celui dispărut, pe care-l simţi, undeva, privindu-l trist şi îngândurat. „Încurcate mai sunt, Doamne, căile tale!" mai zise bătrânul, deschizând uşa de brad a bucătăriei. Femeia îi zâmbi, bucuroasă, de parcă nu l-ar fi văzut de-o lună, iar el s-aşează cuminte şi sprinten, pe scaunul lui „de stăpân", cum deseori îi spunea Leonora, cătând spre dânsa din ochii lui mari, de culoarea cerului.

DAN PLĂEŞU

- **Născut** în Galaţi, 25 octombrie 1941;
- A absolvit Universitatea Bucureşti, Facultatea de Limbă şi Literatură Română -1960-1965, conducătorii lucrării de licenţă: Nicolae Manolescu şi George Ivaşcu; Facultatea de Ziaristică Bucureşti, curs post-universitar de un an, 1981-1982;
- Filolog, profesor, ziarist profesionist, membru al U.Z.P., vechime în presa locală din anul l966; director al Teatrului Dramatic Galaţi în anii 1971-1972.
- **Debut literar în presă**: l968 - revista „Ateneu" Bacău şi ziarul local „Viaţa nouă" Galaţi (poezie)
- **Debut în teatru** (pe scenă profesionistă): l979, piesa „Semnat indescifrabil: Mitică", Teatrul Dramatic Galaţi (peste 150 de reprezentaţii);
- Debut în volum: l983, „Colecţionarul de excepţii", fantezii satirice, Editura Junimea Iaşi;
- Scriitor, membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul l994, iniţial în cadrul Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti, în prezent, la Filiala Galaţi-Brăila. Membru cotizant al Fondului Literar din anul l979.
- **A publicat** povestiri în „Viaţa Nouă" şi suplimentul „Dunărea" Galaţi, „Flacăra", „Convorbiri literare"şi „Cronica" Iaşi, „Urzica"şi „Perpetuum comic", „Tomis" Constanţa, „Pagini Dunărene"şi „Viaţa Liberă" Galaţi, „Înainte" şi „Libertatea" Brăila , „Dominus", „Dunărea de Jos", „Porto-Franco", toate din Galaţi, "Contemporanul", „Astra" Braşov, „Vremea nouă" Vaslui ş.a., scheciuri şi piese de teatru la Radio Bucureşti şi Radio Iaşi
- A obţinut următoarele premii: Premiul al doilea pentru fabule la ediţia din anul 1980 a

Festivalului Umorului „Constantin Tănase" de la Vaslui; preşedintele festivalului, Valentin Silvestru; preşedintele juriului, Ion Băieşu.
- Membru fondator şi preşedinte al Cenaclului literar de umor „Verva" (l977); membru fondator al Cenaclului Galaţi al Uniunii Scriitorilor din România (l986)

A publicat următoarele cărţi:

- *Colecţionarul de excepţii*, fantezii satirice, 1983, Editura Junimea, Iaşi;
- *Veghea*, roman, 1985, Editura Junimea, Iaşi;
- *Lucrare de control la istorie*, roman, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1989;
- *Gând de arici liber,* fabule sexy, 1995, Editura Hypatia, Galaţi;
- *Muntele personal*, teatru, comedii, 2oo5, Editura Pax Aura Mundi, Galaţi;
- *Crocodil-show*, fabule cu fitil, 2oo7, Editura Pax Aura Mundi, Galaţi.

Lucrări dramatice reprezentate pe scene profesioniste:

Semnat indescifrabil: Mitică, 1979, Teatrul Dramatic "Fani Tardini" Galaţi;
Pământul după ora zece şi cinci, 1981, Teatrul Dramatic „Maria Filotti" - Brăila;
La început a fost peştele, 1982, Cenaclul de dramaturgie al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti şi revistei Teatrul (în lectura unui colectiv al Teatrului Giuleşti);
Octombrie cu ghiocei, 1989, Teatrul Dramatic "Fani Tardini" Galaţi şi altele.

Piese reprezentate pe scene profesioniste (detalii)

Semnat indescifrabil: Mitică - 1979, Teatrul Dramatic "Fani Tardini" Galaţi.
Pământul după ora zece şi cinci - 1981, Teatrul Dramatic „Maria Filotti" Brăila.
Octombrie cu ghiocei - 1979, Teatrul Dramatic "Fani Tardini" Galaţi.

Piese reprezentate radiofonic

Puncte cardinale - Radio Bucureşti - 1981; Radio Iaşi - l982.

Piese în lectură profesionistă

La început a fost peştele - 1982, Cenaclul de dramaturgie al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti, în lectura actorilor Teatrului Giuleşti.

Piese reprezentate pe scene de amatori

Dreptul cel sacru al luptătorului - 1983, formaţia de teatru a Uzinei Furnale-Aglomerare, Combinatul Siderurgic Galaţi.
Jocul sau Războiul nevestelor - 1985, formaţia de teatru a Institutului de Cercetări şi Proiectări pentru Produse Plate şi Acoperiri Metalice - ICPAM Galaţi.

Piese publicate în reviste

Sfârşitul lumii începe azi - comedie ciudată, fragment, revista Dominus, 2002
Măscărici în alb- negru şi oranj - comedie cinică, fragment, revista Dominus, 2006

Piese în concurs

Aer condiţionat - scenariu cinematografic, acceptat de Casa de Filme Unu, în urma unui concurs organizat de CCES; proiect nefinalizat – 1986.

Piese propuse la radio

O zi, o noapte şi încă o zi - Radio Bucureşti - 1989; nefinalizat.

Vieţi în întârziere - Radio Iaşi - 1983; nefinalizat.

Alte piese trimise către diverse teatre din ţară

În căutarea dopului pierdut, Nu staţi de vorbă cu necunoscuţi, Zi de vară până-n seară, Efectul Mişu, Dincolo de start, Cosmos la discreţie, Fericirea conjugală a cucului, Revolta îngerilor, Muntele personal, Crima din sufragerie, Cine arde gazul?, Măscărici în alb-negru şi oranj, Always Ion, Sfârşitul lumii începe azi, Bărbatul şi fluturele, Portretul din tinereţe, Ceaiul englezesc, Ultimul proprietar, Ce i-a făcut o stripteuză unui fost secretar de partid şi altele.

CONSULTING & LOVE

VIOL DIN PLICTISEALĂ ÎN CARAIBE

N-aş putea spune că în firma noastră chiar se moare de plictiseală. Nicidecum. Pentru că n-a sucombat nimeni până acum din pricina asta. Suntem cu toţii tineri, frumoşi şi vânjoşi, iar excese de supra-muncă nu s-au văzut. Cu ce ne ocupăm noi? Păi, exact-exact n-aş putea spune. Firma are profil de consulting; pentru dotare tehnică, scule de tot felul; sunt pline birourile, iar noi operăm fel de fel de lucrări pentru a ne justifica leafa. Nu se dă în gât, să fim serioşi. Nici patronul nu ne-o cere, nici noi n-avem asemenea iniţiative, doar muncim atât cât să ne luăm banii. Iar banii sunt aşa şi aşa... De aceea muncim cu pauze, evident. Multe. Chiar ne miră situaţia asta, cum de nu ne ia careva de urechi, că de lucrat în dorul lelii se lucrează, de stat la poveşti se stă, iar toate astea se văd. Câteodată chiar şefii ne acompaniază la taclale. Vorbeam cu fetele nu demult pe chestia asta - nu ştiu ce ne venise - iar una dintre ele avea părerea că firma e făcută doar pentru a spăla bani. Ei şi ce? am întrebat-o pe aia cu ideea. Dacă din banii ăştia spălaţi ne dă şi nouă, care-i supărarea? Şi totuşi, este.

Starea în care ne aflăm, plictiseala asta cronică ne creează o stare de disconfort, un ce lăuntric greu de definit. Până la urmă şi puturosul e om, nu? Are şi el un suflet, tinde şi el către ceva, are aspiraţii. Doar nu trăieşte doar pentru a respira şi mânca. Are şi alte nevoi pe dinăuntru. Nu ştiu ce mi-a venit cu nemulţumirea asta, fetele spun că sunt puţin ţicnită, că mi se trage de la viaţa sexuală anapoda pe care o am, de parcă există vreo legătură între bărbaţii pe care-i întâlnesc sau nu-i întâlnesc, mai mult nu, şi plictiseala de care vorbeam. Tot fetele mi-au adus aminte, apropo de ţicneala ce mi se pune în cârcă, de o scenă de tot hazul: eram pe hol la o cafea şi o ţigară, ca de obicei, când femeia tânără din mine, neumblată cu bărbaţi de ceva vreme a urlat: Băi, voi ştiţi că mie nu mi-a mai pus-o vreunul de şase luni? Dar n-am zis-o chiar aşa, cu fereală, ci de-a dreptul, pe româneşte. Or, în secundele alea s-a întâmplat ca şefu' să treacă pe acolo. M-a auzit, asistenţa pregătită să hăhăie a rămas cu hăhăiala în gât, iar eu m-am uitat tântă spre dumnealui, de parcă dintr-acolo aşteptam un răspuns. Firesc, omul, finuţ, s-a făcut că nu aude şi a trecut mai departe. Cam asta-i cu ţicneala mea.

Chestia curioasă este că ţin cu adevărat la firma noastră. Păi, unde-aş mai găsi eu o aşa pleaşcă: să muncesc din când în când şi să mă plătească lună de lună? Partea

nasoală este că mai şi gândesc, adică, nu sunt chiar nesimţită, am nemulţumiri, insatisfacţii, nu doar sexuale, sunt şi din alea, dar parcă nu dintr-acolo mi se trage. De la o vreme m-am apropiat de un tip, coleg de-al meu, şi el încercând o stare asemănătoare cu a mea. Îl cheamă Nelu - Bă, tu ai nume de lăutar, îi tot spun când vreun să-l necăjesc - dar băiatu' e finuţ, manierat, nu pune mâna unde nu trebuie, că mai sunt şi dintr-ăştia, cum te hlizeşti din greşeală la ei se simt datori să-ţi umble prin organe. Nu, Nelu e la locul lui, poate prea face caz de asta, în fond, aşa, o mână aşezată unde trebuie din când în când ne-ar face bine amândorura, dar băiatul mă consideră colegă şi basta, cu el n-am nicio şansă. Măi, fată, îmi zicea deunăzi, tu ar trebui să fii ori promovată ori dată afară. Depinde în mare măsură de ce se întâmplă pe bune în fabrica asta. Fiindcă în caz că afacerile de aici sunt pe bune, tu chiar doreşti binele firmei şi locul tău e mai sus, iar de muncim cu toţii pentru acoperirea vreunei porcării, devii pericol public şi trebuie să fii lichidată. Aşa mi-a zis el şi recunosc era ceva logică în spusa lui. Dar eu, nu şi nu, o ţineam pe a mea cu plictiseala, că asta nu-i viaţă, că o să murim de spleen, iar asta n-o s-o descopere nicio anchetă din lume, că e de datoria noastră, ca tineri, fiindcă înafară de şefi toţi suntem cruzi, să facem ceva pentru a se auzi de noi.

Ideea a fost a mea. Într-o dimineaţă, la o cafea, pe hol, l-am înghesuit pe Nelu, de nu mai ştia băiatul ce să creadă. Am dat ochii peste cap şi i-am propus o întâlnire. Nu mai pot, Neluţu, nu mai pot! i-am şuierat la ureche. Individul a rămas mut. Şi a zăcut în starea asta până când i-am repetat mai insistent propunerea. N-a avut loc de întors, a spus da, eu stabilind pe loc şi data şi locul: deseară la mine. Pe parcursul zilei m-a evitat, pur şi simplu, n-a mai vrut să dea ochii cu mine, ceea ce m-a determinat ca, înainte de a ne despărţi să-i şoptesc languros şi ameninţător totodată: Să dea Dracu' să nu vii... El a îngăimat ceva, m-a salutat dând din cap şi a întins-o buimac. Seara a venit. Încurcat, cu nişte buruieni în mână, ca un puştan aflat la prima lui întâlnire. Doamne, mi-am zis în gând, dar dacă o fi ceva cu băiatul ăsta, iar eu îl bag în belea? Pentru o fracţiune de secundă mi-a venit să renunţ, apoi ideea de a o face a fost mai puternică şi am mers mai departe. L-am servit cu ceva, am scos şi băutură, am făcut conversaţie ceva timp pentru a-l lăsa să-şi revină, apoi am atacat dur: Mă, băiatule, tu ai mai fost vreodată la femei? Ştii ce au astea în chiloţi? Neluţu meu nu se aştepta la o astfel de conversaţie, şi-a dat seama probabil că riscă să devină penibil şi a încercat s-o dreagă. Evident, s-a lăudat câteva minute cu multele lui cuceriri. L-am oprit cu propunerea fermă de a face sex, zisă de-a dreptul cum îmi place mie să vorbesc uneori. Omul meu s-a oprit ca trăsnit din conversaţie şi a intrat iar în starea aia de muţenie pe care deja i-o cunoşteam. Da, da, ce te miri atât? O facem şi gata! Aici şi acum! Iar tăcere. Am intrat la gânduri. Mă, cu ăsta o fi ceva organic, nu-i normal ori e gay. Şi iar m-am gândit să renunţ la idee.

M-a încurajat să continuu chiar el. Fiindcă băiatul s-a trezit, a băgat ochii în mine, a observat că-s femeie, şi încă una frumoasă, sexy, gata să-i cadă pleaşcă în braţe.

Or, în subconştientul lui masculin o voce i-a şoptit că aşa ceva nu se refuză. Au urmat clipe confuze din partea mea: băi, fată, mi-am zis, ca să-i propui ce ai în cap nu-i musai să te culci cu el. Ajunge să vă mozoliţi puţin, cât să vă simţiţi bine amândoi, rămânând apoi să-l convingi de justeţea ideii tale. Zis şi făcut. Ne-am dat jos o parte din ţoale, iar printre pupături şi alte alea eu i-am vândut pontul: Neluţu, vreau să mă violezi! Da' nu acum, ci mâine, la birou. Omul a reacţionat tâmpit: Cum, adică? Şi de ce? a îngăimat. M-am bucurat că şi-a desmorţit creierul, l-am mai pupăcit pe ici, pe colo, continuând să-i divulg planul: Ceea ce-ţi propun eu este spre binele firmei noastre. Odată întâmplată chestia se va auzi şi de noi în oraş, în ţară, în lume, fiindcă nu-i de colo ca doi angajaţi să şi-o pună la locul de muncă, nu? S-a gândit el un pic, s-a mai desprins din pupăturile mele şi s-a interesat absolut egoist: Da' dacă mă bagă la puşcărie pentru viol? Cine mă mai scoate? Întrebările lui m-au pus în gardă: exact, trebuie să fiu foarte atentă la amănunte, altfel îl înfund pe bietul copil. Stai cuminte că am eu grijă de toate, l-am asigurat. Şi am pornit din nou la atac. Numai că insului îi trecuse şi bruma de chef de mai înainte, s-a pleoştit de tot, aşa încât mi-am dat seama că treaba din seara aia se terminase. Ce trebuia să-i spun îi spusesem, rămânea doar ca ideea mea să prindă viaţă a doua zi.

Şi a prins.Era într-o miercuri. Hotărâsem ca fapta să se întâmple către prânz, în toaleta de la etaj. În prealabil am sunat la vreo două televiziuni şi trei, patru ziare, atrăgându-le atenţia asupra unui act criminal pus la cale la firma noastră.Toţi au înţeles că-i vorba de vreo bombă, aşa că m-au luat în serios. La ora fixată l-am luat de mânuţă pe Neluţu şi l-am băgat în toaletă. Tipul n-a apucat să se dezmeticească, nici să înţeleagă ce-o să se-ntâmple, fiindcă eu am şi început să ţip ca o apucată: Săriţi, mă violează! Săriţi, mă violează! Colegii mei, aflaţi ca de obicei la o ţigară pe hol, au reacţionat imediat dând buzna în toaleta, pe care nici o încuiasem. Odată cu ei, presa. Camerele de luat vederi erau pe mine. Ca să vadă ce? Pe una, cam răvăşită, cu ţoalele evident şifonate, alături de un tinerel, total tâmpit, care nu ştia ce să facă. A venit şi şeful, a încercat să discute cu mine, dar eu eram, desigur, şocată, nu voiam să zic nimic altceva decât ce spusesm la început: că mă violează. Şi cu asta basta. A apărut şi poliţia şi salvarea, într-un cuvânt circul a fost perfect, iar eu m-am simţit tare mulţumită. Am vrut să-i împărtăşesc starea asta şi lui Neluţu, să ne felicităm pentru reuşita acţiunii noastre, dar n-am avut cui: pe săracul băiat îl umflaseră.

*

Ce a urmat e de scris în romane. M-au umflat şi pe mine. Nu le-am văzut feţele şi nici nu-mi aduc aminte când anume s-a întâmplat. Şi nici unde, adică, de unde m-au luat. Sigur este că m-am trezit într-o cameră, hai să nu-i zic tocmai celulă, dar nici departe de asta nu era, loc în care aveam tare puţine chestii de confort la îndemână. Să nu intru în amănunte, fiindcă neştiind nici acum cine erau domnii care mă „invitaseră" pe sus acolo, aş risca pronunţând nişte chestii. O vreme am şezut în pat, puteam să şi

dorm, fiindcă nu mă durea nimic, nici răni ori urme de bătăi nu descoperisem, deci, puteam spune că-mi era bine. Încă. Or, uneia căreia-i merge bine poate să se şi odihnească. Numai că eu, de regulă, nu prea am somn, poate doar atunci când dau în pat de vreun nenorocit care nu ştie ce să-mi facă, poate doar atunci să mă apuce căscatul, însă numai după ce dau cu individul de pământ. Dar asta-i altă poveste. Bun. Deci, în locul unde mă aflam chestia cu somnul se putea pune numai în lipsa altui lucru mai bun de făcut. Şi chiar n-aveam altceva în minte. Să-mi amintesc cum am ajuns acolo nu puteam. Filmul se rupsese în toaleta de la etaj şi nimeni nu mă ajuta deocamdată să-l leg de realitatea imediată. Deci, hai să dorm! Închid ochii şi număr oile.

Ajung eu undeva cu îndeletnicirea asta somniferă când aud mişcări la uşă. Sar în capul oaselor, mă aranjez cât de cât - sunt totuşi, femeie! - şi aştept. Se deschide uşa şi apar trei indivizi. Unul pirpiriu şi ceilalţi - namile. Şeful şi bodyguarzii, mi-am zis. Ăla mititel mă salută reverenţios - hait, îmi face curte, mi-am zis, imediat gândindu-mă, tot feminin, dacă la vreun eventual control corporal aş trece examenul. N-am apucat să-mi răspund mie însămi, deoarece tipul m-a întrebat mieros dacă ştiu ce-i aia spălare de bani. Hodoronc-tronc, mă gândesc. Ce-mi trece mie prin cap şi ce vrea ăsta. Evident, îi răspund aşa şi aşa. Insul insistă, dar eu nu mă las, nu prea aveam habar să-i explic în adâncime cum stă chestia cu spălarea aia. Tipul trece mai departe şi mă chestionează în legătură cu Caraibele. Dacă am auzit de aşa ceva şi ce-i aia. Am bănuit doar că-i de geografie, dar eu la şcoală n-am fost tare decât la muzică, aşa că am cedat repede terenul în favoarea adversarului, care ghicindu-mă prostuţă în domeniu - nici nu ştiţi ce mă enervează când un bărbat, fie şi aschimodie ca ăsta, gândeşte aşa despre mine - s-a apucat să-mi explice el ce şi cum. După ce a terminat m-a luat altfel: că să plec cu el în insulele alea. Într-o excursie? l-am întrebat. Desigur, se poate interpreta şi aşa, mi-a răspuns omul.

Eu am stat şi m-am gândit, este adevărat nu prea mult, că omul voia un răspuns, dar eu nici nu pofteam să i-l dau aşa pe loc, proastă-proastă, dar măcar să mă prefac că gândesc. Şi am acceptat. Însă nu înainte de a-l ruga frumos să-mi spună şi mie, dacă se poate, ce mi s-a întâmplat de când s-a rupt filmul în toaleta de la etaj. De soarta lui Neluţu nu îndrăzneam să-l întreb şi nici despre părerea şefului meu de la firmă. Omul nu s-a opus cererii mele şi mi-a explicat că de când am fost adusă la ei - care ei?! - au încercat să afle ce-i cu mine. Păi, să vă spun eu, am sărit imediat. Însă pirpiriul mi-a explicat că nu părerea mea îi interesează, ci a celor pentru care lucram. Atunci, i-am răspuns: Întrebaţi la firma noastră. Dar nici aici n-am nimerit-o, deoarece nu la cei de acolo se gândea mititelul, ci la alţii. Poate vreţi să ni-i spuneţi chiar dumneavoastră, mi-a cerut cu multă dulceaţă în glas. În secunda aia mi-a picat fisa. Hopa! Să ştii că aştia mă cred vreo spioană. Şi ca să-mi fie bruma de lumină din cap complet pulverizată, insul a şoptit aproape tandru: Să ştii că Neluţu ne-a spus tot. E de-al nostru. Nu cred că bănuiai asta.

M-am uitat la el cât de demnă puteam eu să fiu în acele momente şi i-am mărturisit deschis că mi-e foame. Voiam să câştig timp. Eu gândesc adânc atunci când vreau, dar să nu mă ia cineva prea repede. Iar ăsta micu' înaintase mult prea iute pe teritoriul meu. Omul s-a luminat, şi-a cerut scuze pentru impoliteţea de a nu mă fi servit cu nimic până atunci şi i-a comandat unuia dintre vlăjgani de mâncare. Când am văzut platoul cu haleală m-am liniştit şi am ştiut că voi accepta toate propunerile ăstuia. Dar să n-o mai lungesc. Cine mă va contacta pentru amănunte - în caz că se va face un scenariu din întâmplările astea - le va primi. Să spun doar foarte pe scurt că am fost cu pirpiriul în nişte insule - Caraibe, Necaraibe nu ştiu, nici nu mă interesează - omul mi-a spus multe chestii profesionale, am făcut şi exerciţii specifice - n-am voie să spun de care - iar în finalul finalului (după mai multe seri de amor, că tipu', mic-mic, dar de zglobiu era zglobiu) m-a slobozit de unde mă luase, adică, în holul de la etaj, cu misiunea de a fi eu însămi cea din totdeauna, dar să mă şi achit conştiincios de sarcinile primite. Nu spun care, că n-am voie. Doar că trebuia să fiu drăgălaşă tare cu Neluţu - asta pot să zic. Şi să nu accept avansurile şefului. Asta ar fi tot. Dacă-l mai văd pe pirpiriul? Nici asta n-am voie să spun. Hai că v-am tras-o! Credeţi ce vreţi din toată sporovăiala mea, doar un singur lucru e foarte sigur: după toate astea m-am vindecat de plictiseală, iar viaţa mea a căpătat un rost. Iar abureala asta e scrisă pentru ce-i care au chef s-o citească. Şi s-o creadă...

*

Hei, fată! Ieşi din budă! Că s-a făcut coadă la uşă...Se dau bonuri de ordine. Hei, fată! Ce-i cu tine? Ai adormit? Hai, băieţi, să facem ceva! I s-o fi făcut rău, că a intrat de vreun sfert de oră înăuntru... Hărmălaia asta m-a trezit. M-am frecat la ochi, nu prea înţelegeam ce mi se întâmplă, chiar eram pe budă, mi-am aşezat ţoalele la locul lor şi am deschis uşa. Cea dintâi mutră pe care am văzut a fost cea a lui Neluţu. În toată nebunia produsă de ieşirea mea din budă, tipul şi-a găsit vreme să se strecoare pe lângă urechea mea, avertizându-mă ferm în şoaptă: Să nu le spui că te-am violat în Caraibe! Atunci am izbucnit în plâns. Fiindcă nu-nţelegeam ce mi se întâmplă. Nu mai înţelegeam nimic. Şi-mi era ciudă din cauza asta. Că proastă nu-s... Doar că uneori neuronii ăştia nenorociţi ai mei sunt mai leneşi.

Asta-i tot! Dacă are careva părerea că poate ieşi ceva, vreun film, vreun roman din aiureala asta, e liber să-l facă. Da' să-mi dea şi mie de-o cafea din ce-o să câştige. Măcar atât...

MAXIMILIAN POPESCU

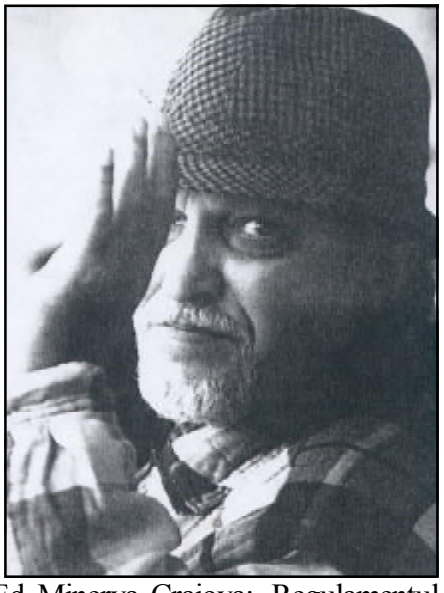

DAN VALDAN - VELLA
- **Născut** la 21.01.1942, Corabia, judeţul Olt
- A terminat: Şcoala de Ofiţeri Fluviali pentru Marina Comercială - Galaţi (1968-1972)
- Comandant instructor fluvial - INF Navrom Galaţi; realizator şi scenarist filme, prozator
- **A debutat:** 1970 la „Viaţa Nouă“ cu reportaj literar
- În 1973 Premiul III pentru literatură Galaţi acordat de Viaţa Nouă;
- **A colaborat:** ziarul marinăresc „Vânt Bun“ înfiinţat în anul 1990; cotidianul „Viaţa Liberă“; colaborări la Centrul Cultural „Dunărea de Jos“, „Porto-Franco, „Antares“, „Doi“, „Ziarul“, „Actualitatea pe Dunăre“ ş.a.
- **A publicat:**„Norme de protecţia muncii“,1985 Ed, Minerva, Craiova; „Regulamentul serviciului la bordul navelor“, 1986, Ed. Porto-Franco, Galaţi; Istoria N.F.R. - Pagini de istorie, 1990, Ed. Porto-Franco, Galaţi; „Nave cu statut special“, 1993, Ed. APDM; „…Coşava - povestiri mai mult sau mai puţin marinăreşti“, 2004, în revistra Centrului Cultural „Dunărea de Jos“;„Film pe pâine“, 2005 în revista Porto-Franco; „Dimineţile de cretă“, 2006, în revista „Doi“; „Al treilea spirit“, 2006, în revista „Actualitatea pe Dunăre“; „Soldaţii şi tranşeele ideologice“, 2006, în jurnalul „Ziarul“

FILM PE PÂINE

Prima IMAGINE?

De câte ori venea de la drum, tata aducea acasă daruri. Nu ştiam atunci această minune dată omului, dar urmăream cum pe masa mare din sufragerie două perechi de mâini, despachetau cu încetineală, atingându-se şi zăbovind mult timp cu palmele prinse una peste alta, o cutie mare roşie, legată cu o bandă albastră şi dungi albe. Tata, **Dulciule**, cum îi spunea mama, plecase la începutul lui noiembrie pe front şi acum de sărbători era acasă. O schijă de şrapnel se înfipsese în muşchiul piciorului stâng. Nemişcarea palmelor m-a nedumerit, nerăbdător ridicând ochii. Capetele părinţilor erau apropiate şi cred că atunci eram lăsat în paza îngerilor. Hohote de râs, plouau pe deasupra mea şi mâinile viguroase ale tatei mă svârliră în tavanul înalt, din odaia cu sobă boierească de teracotă. Era îmbrăcată cu ţagle lucioase, albe verzi pline de grifoni. O rafală de vânt, cu zăpadă viscolită se lovi de geamul dublu al casei. Tata, îmi văzu norul de frică şi mă strânse cu blândeţe la piept. O clipă, în camera cu îngeri se lăsase liniştea, dar clinchetul de clopoţel, râsul Mamei, se răspândi alb spre noi. Mama, desfăcu pachetul şi din el ridica în aer, ca într-un joc, linii albastre, vagoane roşii şi o locomotivă neagră strălucitoare. Atât pe tren cât şi pe vagoane se conturau zvastici albe ce dădeau nu ştiu ce atracţie jucăriilor. Tata, scoase din pachet o cheie albă şi întoarse arcul. Garnitura plecă, rotindu-se cu iuţeală pe liniile înguste. Cred că era multă uimire şi entuziasm pe faţa mea, pentru că izbucniră în râs tineresc, alungător de spaime şi griji. Oare îngerii se fac oameni mari? Acum, când garnitura se oprise nu ştiam ce să fac. Mă uitam cum îşi zâmbeau cu dragoste. Mâna tatălui se odihnea pe pântecele mamei. Peste câteva luni, la începutul anotimpului Luminii se va naşte fratele meu Cristian. Cred că îl aşteptam cu nerăbdare. Ochii se uitau la lume de aproape.

A doua IMAGINE?

Nişte cruci strălucitoare plutind pe un cer albastru de vară, însoţite de un zumzet uniform. Priveam, printre suporţii spetezei unui scaun, cu capul aproape dat pe spate şi ochii mijiţi de strălucirea zilei. Ceilalţi, Mama, Bunicul, vecinii erau spre mijlocul beciului într-o semiobscuritate albastră-violacee. Ştiam, că nu nu am voie să trec de scaunul pus de Bunicul. Era limita… Scaunul, înalt, din lemn era aidoma cu cel din biserica unde duminica stătea bunul. Speteaza dreaptă, rigid verticală, cu fundul scurt, pentru a sta corpul arc, când faci cruce sau mănânci. Din crucile, acum argintii, cădeau pamblici de

culori roşii metalizate, împrăştiindu-se în lumina soarelui, pe deasupra capului meu. Când a venit vremea, am aflat că a fost o formaţie de bombardiere britanice ce survola oraşul, în drum spre rafinăriile ploieştene. Doream să ies din beci, dar scaunul era barierea… LIMITA.

4.04.1944, mi-a spus mama mai târziu, mult mai târziu.

A treia IMAGINE?

Un rotund imens de fier, cu un miez de culoarea sângelui închegat, de sub care ieşea fuiori subţiri de aburi fierbinţi. Stăteam nemişcat, cu chipul imobil, lângă roată, fascinat de căldura ce o degaja şi de aburul risipit în mii de particule unsuroase pe faţă şi costum. Parcă făceam baie îmbrăcat. Am tresărit brusc, când două sunete diferite dar parcă la fel de puternice mi-au săgetat urechile. Primul, un şuierat înspăimântător, plecat de undeva din faţă … urmat de al doilea: "Uite-l". Un strigăt săpat definitiv în mine. Era şi disperare şi bucurie şi dragoste. Era Mama. O mână puternică şi nervoasă m-a cules din faţa roţii, tocmai când aceasta începuse să se pună în mişcare. Tata, cu mine în braţe, se depărta repede de locomotiva, ce îşi scutura caii-forţă pregătindu-se de drum. Atunci, cred, am rămas cu un ceva pe retină. Depărtarea cu viteză de un obiect. "Am vrut să văd trenul cu vagoane" mi-a fost răspunsul, când Mama mă mângâia cu ochi visători, privind auriu spre Tata.

A patra IMAGINE?

Degetele, prelungi cu unghiile rafinat lustruite, mirosind a trandafir, răsuceau linguriţa de argint având spre capăt, încrustate linii torsionate întreteiate din loc în loc. Cupa mică, plină de miere galbenă aurie, chihlimbar curat cu miros de vară şi câmp se aplecase destul de tare, ca să lase o picătură, o rază de soare, chiar era o rază de soare topită, se aduna colac, în cercuri din ce în ce mai mici, începând să curgă râuleţ firav de-a lungul bumbului sânului drept şi arămiu. În următoarea clipă, faţa îmi fu acoperită de o piele catifelată, iar în gură simţi zbaterea nerăbdătoare a sfârcului plin de miere. Mama mă lăsase pentru câtev ore în grija unei vecine tinere. Ce gust avea mierea?

A cincea IMAGINE?

Crengile, aplecate până spre pământ, mă îmbiau să culeg fructele roşii aurii. Era o livadă de piersici pitici dintr-un soi adus de Bunciul de la Sulina. Primise asigurarea de la căpitanul unei corăbii persane, că puieţii sunt un soi aparte şi fructele se numesc *Obrajii Prinţesei*, îi îngropase cu entuziasm, la adâncimea potrivită, în urmă cu trei ani, înainte de a mă naşte. În gură curgea lapte de soare, iar ochii râdeau cu valuri de albastru scânteietor spre minunile orientale.

A şasea IMAGINE?

Această imagine poate fi şi prima. Când am început să descopăr lumea, ochii rămâneau ore în şir pe un tablou "Veneţia noaptea". În planul depărtat, Palatul Dogilor şi alte clădiri, luminate de o lună abia ieşită dintre nori. Prim planul era ocupat de o galeră cu pânzele fâlfâind moale sub briza mării. În tribord, spre prova, un felinar mătura cu lumina slabă, puntea şi apa. Planul al doilea era plin de corăbii mai mici, pline cu felinare de vânt. Era noapte în lagună. Veneţia dormea, marea respirând linişte. După naşterea lui Cristian, am avut camera noastră. Noaptea veneţiană îmi lipsea, dar adormeam repede când strângând pleoapele, aduceam liniştea nopţii marine în mine. Pe buze, simţeam sarea depusă de vânt, odată cu valurile mici ale apelor lagunare.

A şaptea IMAGINE?

Speriat de furtună, am coborât din patul spartan, plecând spre dormitorul părinţilor. Holul imens care despărţea camerele era luminat la intervale aproape egale de lumina alb-albastră-galbenă a fulgerelor. Înspre răsărit, sub icoane, cu capul plecat, Mama se ruga cu voce mică, cerându-i lui Dumnezeu viaţă pentru Tata. Abia vindecat, plecase din nou pe front. Mama m-a simţit, s-a ridicat în picioare şi a revenit în faţa icoanei. Privea candela, şi ruga devenise din ce în ce mai fierbinte. Mă linişteam încetul cu încetul, adormind într-un nor alb, în braţele calde. Când m-am trezit, furtuna trecuse. Mama mă strângea la piept privind icoanele domnului Iisus, domnului Eminescu şi Tatălui. După iar o lună, Tata a fost rănit, şi a venit definitiv acasă. Războiul se încheiase pentru el. Fusese decorat….

Fiecare etapă din viaţa primară mi-a fost marcată de imagini, pete de culoare. Un clişeu colorat în care se regăseau toate cele şapte cadre, esenţa lor sau crâmpeie…

Vagoanele roşii, locomotiva neagră,
Cruci, pe un cer albastru de vară,
Miezul roşu, aburii, strigătul mamei,
Zbaterea sfârcului, culoarea mierii,
Obrajii Prinţesei, râsul uimit,
Galera, luna, noaptea veneţiană,
Iisus, Eminescu, tata.

SIMŢURILE? Au înregistrat momentele trăite. Cele mai multe datorită văzului (vagoane roşii, cer albastru, luna, candela), auzului (strigătul), pipăitul (zbaterea sârcului), gustului (piersicile). Mai târziu, aveam să îmbrac imaginile cu slove, cuvintele dând consistenţă şi sens acestora. OARE? Caleidoscop?

Câţi ani aveam Mamă? Doi spre trei, băiete.

Şi nu rămâne nici măcar atât. O zvastică roşie pe fond alb. Cruci pe cer. Miezul

de sânge. Picătura de miere. Piersicile. Luna din lagună. Chipul de Madonă. Mama. Iisus. Eminescu, Tata. Toate imaginile privite în plonge, de undeva din dreapta cadrului. Şi nici aceastea nu sunt feţele adevărului. Vagi imagini, pete fără sens căpătând contur prin povestirile mamei, pe care le-am personalizat odată cu vârsta.

Tocika.

MARKED!

Un cuvânt pe care aveam să-l aud de mai multe ori, m-a sâcâit un timp. Era spus şi repetat ferm de vocea Bunicului: *Nazad*. M-am trezit în urlete şi rafale de armă. Am coborât din pat, întredeschizând speriat uşa dormitorului. Peste hol, plutea, în valuri, un fum înecăcios, de mahorcă şi transpiraţie de oameni nespălaţi. Se vorbea într-un grai neânţeles, pentru mine, dar uimit ascultam vocea Bunicului, care răspundea în aceea limbă, calm şi hotărât. Dintr-o dată, glasul deveni puternic şi ferm:

Nazad. Eta dom ofiţerov. Cunoscător a şapte limbi, printre care şi rusa, Bunicul obţinuse cu aproape un an în urmă, o *bumaşkă* prin care casa din strada Gării numărul 68, era în exclusivitate destinată ca loc de cartiruire a ofiţerilor superiori din Armata Roşie, învingătoare. Imaginea chipurilor fără faţă, a soldaţilor ruşi, parcă păpuşi dintr-un teatru de marionete, se bălăbăneau periculos deasupra capului meu. Mama, cu Cristian în braţe, în genunchi se ruga tăcută, lângă picioarele Bunicului, în faţa animalelor fără inimă şi chip. *Pieta*.

…….

N-am ştiut niciodată, la câte festivaluri de film am participat şi nici câte premii am cules din pomul gloriei. Cert că voi afla la terminarea acestui roman dedicat unor nebuni a căror pasiuni nu se exprimă decât una, FILMUL. În primul rând fratelui Cristian - Ermei Popescu-Halmirys (îi plăcea să semneze şi cu acest nume cărţile), plecat la Dumnezeu în Postul Crăciunului din anul Sfârşitului de Mileniu, al doilea după Naşterea Mântuitorului. *Să-l odihneşti în pace Doamne şi dacă a păcătuit trece-mi păcatele lui şi lasă-l să se odihnească, că grea viaţă a avut*. În această carte mă va însoţi permanent. Cristi Cercel, Jorj Angheluţă, Ştefan Mihalache, Minas Constandinidis, Mitică Başchir, Gabi Gutâie, Ion Tofan ş.a. care vor apare la locul potrivit.

Cele ce urmează, ar trebui să fie printre ultimele capitole, dar cum povestea este coaptă, o voi aşterne pe răbdătoarea hârtie. Cu o seară înainte, Magda şi Mica bunele mele surori, însoţite de Aurel, cumnatul meu, au sosit de la Bucureşti unde au dat o mână de ajutor Puşei pentru pomana de patruzeci de zile, făcută prietenului Gimi, plecat la ceruri. Sunt chemat în strada Română împreună cu Viorica. Aici, surorile mai fac o pomană şi la cafea se petrece lucrul de care mă temeam. Se împart după tradiţie hainele mortului. Puşa stabilise încă de la Bucureşti ce lucruri să primesc eu şi ce Aurel. Stăteam,

fără să mişc, pe fotoliul din sufragerie, prins în piroane, fetele probând din ochi, hainele bietului Gimi. Aveam aceiaşi senzaţie, jenă, greaţă, teamă, ca în urmă cu zece ani, când după moartea unchiului Biica, fratele cel mai mare a mamei, s-a făcut parastasul obişnuit. Am primit haina, dar deşi aveam numai un sacou, n-am purtat-o. Parcă l-aş fi dus în spate pe unchiul Biica. Am plecat ameţit de durere, le-am refuzat, dar Viorica le-a adus la *chambre*.

Se zice că-i de bine când visezi morţii. Mai ales pe aceia care în viaţă ţi-au fost apropiaţi. Îl visez pe Gimi care îmi spune că am nevoie de ele la drum. Adică de haine. Ne sculăm cu noaptea-n cap şi parcă în transă mă îmbrac cu o cămaşă şi un hanorac primite pentru sufletul lui Gimi. Fac cruce, zic bogdaproste, *să-i fie ţărâna uşoară*.

Plecăm cu taxi, - aveam aparatura de filmat şi bagaje - ajungând devreme în autogara domnului Gheorghe Dumitru. Oră de dimineaţă, cu lume tristă, preocupată, îngrijorată de drum şi de necazuri. De Viorica se *lipeşte* o tânără guralivă, frumoasă şi bucuroasă că a găsit cu cine să stea de vorbă. Este croitoreasă, merge la Iaşi, la un frate internat într-o clinică de neurologie, ca urmare a unei bătăi soră cu moartea, primită de la nişte necunoscuţi, în scara blocului. Stau rezemat de un felinar şi aud, aşa ca prin ceaţă alte şi alte amănunte. Că ea, Catrina Fosu a plecat de mică dintr-un sat de pe marginea Prutului. "*Nu se mai pute, eram cu toţi vreo şinşpe. Ghiata mămuca nu ştia ce să ne mai dea să mâncăm. Am vinit la Galaţi, şi mi-o plăcut croitoria. Ce te uiţi matale, nu-s măritată. Bărbaţii îs golani. Am strâns paralii să fac nuntă cu popă, dar era cât pe şe să-i dau unui vagabond. Ce ştii matali, era frumos. Rupt din soare. Dar de dat i-am dat ceva. Feşioria. Dar, să fi matali sănătoasă, nu-mi pari rău. Şe-s, proastă. Am rămas cu toţi banii. Amu, trebue să-i dau pentru fratele Costică, sireacul, că rău l-or bătut tâlhari, trăznira-i să-i trăznească Ăl de Sus…*"

Apare microbuzul. A întârziat cu o jumătate de oră. Şoferul, radios şi proaspăt. Să tot aibă ca la 40-45 de ani. Odată cu el, coboară la o ţigară, o fătucă în blugi. Conu' Fani, şoferul nostru până la Iaşi, nu o pierde din ochi. O doamnă trecută de toate tinereţele bodogăneşte. Conu Fani nu o ia în seamă, dar deodată îi sare muştarul: *Da' dumneata n-ai fost tânără?* După o clipă de linişte, căzută brusc, se porneşte un râs cu sughiţuri vezi matale, eu mi-s om tânăr nu ca… Conu Fani îşi dă seama de gafă şi râde cu poftă, co ochii alergând - lup, după fetişcană. Plecăm pe vechi drumuri moldave.

Adorm privind spre Viorica. Are capul făcut toacă de Catrina Fosu.

Mă trezesc proaspăt, după un pui de somn. Sunt singur în microbuz. Neştiind care-i scaunul neocupat, în uşa maşinii stă cuminte un moşneguţ cu ochii veseli. Intrăm în vorbă despre una despre alta şi dintr-o dată timpul îşi pierde consistenţa. AM REGĂSIT TIMPUL PIERDUT.

Întâlnisem un *solomonar*. Începuse să povestească. Pornesc febril pe bunul meu *Hitachi, înregistrând imaginea bătrânului vrăjitor. Dar mai ales vocea*

inconfundabilă cu o rezonanţă aparte. Şi au curs râuri de povestiri ca într-un film de-adevăratălea.

DETURNAREA

Casa era chiar la intrarea dinspre Bârlad. Pe dreapta, lângă gospodăria lui Moş Mitru. Ca mai toţi din satul prutean pierduse în lungul război trei fii. Unul lângă Sevastopol şi altul în '42 la Cotul Donului. Despre al treilea nu ştia nimic. Nici că-i mort, nici dacă trăieşte. Întrebase la Primărie şi pe don' Jenică şeful postului de jandarmi. Nici el nu-i putuse spune mai mult. *Eu să tot fi avut 12-13 ani, îl mai ajutam pe moş Mitruţ, îndemant de maică-mea: Măi copile i-a du-te la moşutu' Mitruţ de-i cară câteva găleţi. Mai dai ceva boabe la găini câte i-or fi rămas şi sparge şi nişte lemne, că-i prăpădenie cu frigul ista*, zicea , îmbujorată de aerul rece viscolit.

Pe drum trecea, urcând spre Galaţi, şiruri de care trase de boi şi căruţe rechiziţionate de la oameni atât în Basarabia, şi mai apoi de la noi de dincoace de Prut. În aceea zi norocul ne ocoleşte. Folteştiul este invadat de tot felul de vehicule pe patru sau două roţi. O brişcă fragilă, încărcată ochi cu hrişcă, ducea pe saci un soldat rus beat criţă. Dintr-un sac găurit printre scândurile depărtate cădeau boabe aurii. Un cal negru, costeliv, în ultimul hal de oboseală, trăgea cu eforturi disperate o bihuncă plină de bidoane şi garniţe. Ninsoarea se îndesa, dar nu mă înduram să mă despart de spectacolul uliţei. Minuni de trăsuri boiereşti treceau pe lângă casa noastră. Mama, încă coz, cu broboada peste ochi, mă trase repede în curte punând de-a latul porţii, un drug din lemn de fag. De sub şalul bătrânesc, plin de tarţamuri nu se vedeau decât ochii mari, calzi, numai ape de smarald"

"Copil prost"., îmi zise cu dulceaţă în glas.

M-am întors la poartă, privind fascinat printre ostreţele gardului. Uitasem de vârful cuşmei care se vedea bine de pe uliţă. Acum trecea o cabrioletă cu cal şarg, încărcată cu raniţe mari, kaki. Beli ochii cât cepele tuşei Didina, când prin faţă defilă un ditamai chervan tras de patru mârţoage. Plină până la refuz de saci cu crupe, bulgur şi fasole mănăstirească. Mulţi saci deslegaţi revărsau la fiecare hop valuri de produse. Caravana era condusă de băietani, nu mai mari decât mine. Poate cu doi trei ani. Îmbrăcaţi în pufoaice murdare şi rupte, tineri soldaţii dormeau din picioare. Toţi purtau pe hainele jegoase, pe piept, în partea stângă, medalii lucitoare. Când se trezeau buimaci, unii dintre ei aveau grijă să le şteargă cu gingăşie. Erau singurele lucruri curate în toată mansearda. "Primesc una când intră în Krasnia Armia şi apoi alta că au intrat", avea să ne spună mai târziu Boris Mihailovici un rus basarabean. Pe lângă ochiul meu avid treceau cu urlete, ţipăte, zbierete şi un cortegiu de cotigi, cupeuri şi docare. Două faetoane cu patru roţi încărcate cu fân pentru caii ofiţerilor păreau gata să se răstoarne la fiecare holm întîlnit. Lictorii drumului, erau nişte

puştani mândri de nu se poate. Pocneau din bice în stânga şi dreapta, strigând din toţi bojoci "iamaimânaţimăiiii". După fiecare răcnet şi plesnitură se porneau pe un râs demenţial. Văzuseră dincolo de Prut prin sfârşitul de decembrie, obiceiul uratului. Care îi fascinase. Pe lângă căruţele şi celelalte mijloace de transport sau cum s-or fi numit, mocoşoneau bătrâni cu bărbi mari şi frunţi îngândurate.

În cuhnă, mama pregătea de ojină. Anume semne mă îndemnau să părăsesc scena cu părere de rău, când, un mal de om mă ridică ca pe o pană, trecându-mă peste gard în uliţă. Am început să mă zbat, ca peştele în plasă, spre veselia rusului care îmi zise vorbe în moldovenească noasră cea de toate zilele:

- Ghinişor băiete, ghinişor că n-au dat tătarii. Au venit ai noştri, dracu să-i ia.

- Mamă, strigai rupt de spaimă.

Maica ieşi val-vârtej, strigând de la uşă: "Lasă copilul, arză-te focul să te arză… Las'…

Matahala mă depuse uşurel pe pământ, moment când, porni din puşcă spre braţele mămuchi.

- Ziua bună femeie. Aici ni s-a spus că vom rămâne peste noapte. Încartiruiţi care va să zică, până mâine dimineaţă, spuse domol omul.

- Eşti român?

- Nu chiar. Basarabean rus. Nu vă temeţi. Boris Mihailovici iubeşte românii. Sunteţi oameni de inimă.

Îşi făcu cruce, strigând scurt:

- Vanca, *hadisuda*.

De după gard, apăru un slăbănog de vreo şaptesprezece ani cu rubaşcă plin de medalii şi căciula pe-o parte. Pistruii răspândiţi peste tot, ochii albaştri, spălăciţi, capul acoperit cu păr galben spic, dădeua chipului un aer de nu ştiu ce nedumerire şi ciudă.

- *Şto? Eta rumânschi?*

- *Da.*

O umbră de dispreţ, trecu ca un nor peste faţa rusului. Boris Mihailovici vorbi timp de câteva minute cu tânărul soldat. Pe măsură ce se discuta tot mai aprins, chipul celovecului se întunecă. Cu ochii scăpărând de ură zise repezit: Niet!

Boris Mihailovici izbucni în râs spre nedumerirea noastră.

- Femeie, prostul ăsta nu vrea să tragă căruţa în curte, de frică să nu-l omorâţi.

Mama îşi făcu speriată semnul crucii.

- Doamne fereşte, omule. Se poate una ca asta. Noi suntem creştini. Români.

- Eu ştiu, dar ăsta este departe de biserică. A fost crescut fără să fie botezat. Dumnezeul lui este Stalin. Cu chiu cu vai, îl convinseră pe nătâng să bage căruţa în ogradă. Înainte de a deshăma caii, mama aduse pe o tavă veche două ulcele mici plină ochi cu ţuică de prăştină, însoţite de o bucată mare de pâine de ţest şi sare. Obiceiul

pământului. Vanca părea că se deschide, dar ochii îi alergau-iepure prin toată incinta. O clipă nu lăsă puşca din mână.

În casă, masa de ojină era pregătită. Boris Mihailovici se aşează pe scaunul arătat de mama, făcându-şi cruce odată cu noi. Vanca se încruntă strângând buzele. La al doilea pahar, îi spuse pistruiatul să dea grăunţe şi apă la animale. Fără tragere de inimă, moleşit de căldură şi vin, soldatul cu adolescenţa pierdută pe stepele războiului părăsi cuhna. Boris Mihailovici îl privi, parcă cu o părere de rău… Îngândurat, bău din ulcea o gură de vin, se şterse pe mustaţa şi barba stufoasă.

"După moartea lui Lenin, parcă prin '25, ba nu prin '24, Tătuca s-a gândit să-l scoată pe Dumnezeu din capul ruşilor pravoslavnici". Aici, Boris Mihailovici făcu o pauză, bău ulcica până la fund, se închină cu evlavie, cerându-şi parcă scuze Bunului pentru ce avea să ne povestească. Cu dosul mânecii de la cămaşa înflorată, mângâie mustaţa căzăcească şi barba ca o mătură.

Mujicii, a căror speranţă rămăsese numai Dumnezeu… după câţiva ani de colhoz, erau adunaţi în ţarcuri sau hambare acoperite, construite în grabă cu destinaţia de *săli de cinematograf*. Tavanurile erau mobile. Serile de vară nu puteau răci tabla încinsă de soarele de peste zi. Deschiderea tavanului aducea o undă de răcoare peste mujicii adunaţi să vadă filme despre marile realizări staliniste. În a treia sau a patra seară colhoznicilor li se interzicea să mai plece la bordeie. Ţinuţi în picioare, crăpând de sete şi înnebuniţi de căldură (între timp se închisese tavanul), ţărani erau îndemnaţi să se roage lui Dumnezeu pentru a fi salvaţi. După două ore de rugă neîntreruptă bieţii oameni amuţeau. *Nekavediştii* aprindeau farurile maşinilor şi cu automatele pe şold îndemnau pe sărmani să reia rugăciunile de la început. Geaba… Dumnezeu nu era acasă… Spre dimineaţă se ivea un tânăr propagandist, cu părul în vânt şi ochii strălucitori. Ţinea o pâlnie electrică în mână.

V-a ascultat Dumnezeul vostru? *Bojî, zavtra tojî* i-a rugaţi-vă lui Tătuca Stalin.

Oamenii obosiţi, nemâncaţi, însetaţi dar mai cu seamă speriaţi începeau să se roage cu lacrimi fierbinţi şi voci frânte. *Dă-ne nouă drumul acasă, Tătucă. Dă-ne apă şi pâine, Tătucă. Şi ne iartă greşelile noastre şi nu ne pedepsi Tătucă.*

Tavanul mobil se deschidea încet, foarte încet lăsând să pătrundă lumina difuză a zorilor. De sus odată cu aerul curat, ploua cu bidoane de apă, pâine, slănină, şi saci de hrişcă. Minunea se înfăptuise. Dar canaliile nu ştiau un lucru. Mujicii se duceau acasă şi înainte de a se apuca de băut sau mâncat, sărutau icoanele străvechi, luându-le de martor la faptele ticăloase ce li se întâmplase. Când erau chemaţi din nou la hambar, propagandiştii auzeau de departe rugăciuni ferbinţi adresate *cu inima şi sufletul Tătucului*. Primeau ce îşi doreau cel mai mult, hrana pentru familiile lor. În toate satele Marii Uniuni oamenii se căsătoreau, botezau şi îngropau morţii într-un loc unde puterea roşie nu avea acces: *cimitirul*. Ei, mujicii s-au apărat cum au putut mulţi fiind duşi în Siberia sau adesea murind de glonţ. *Dar erau şi duraci ce credeau în Tătuca.*

Boris Mihailovici a plecat a doua zi de dimineaţă. Înainte de a părărsi curtea mi-a dat o iconiţă rotundă, din lemn de cireş pe care era zugrăvit chipul Maicii Domnului.

Când a trecut timpul? Solomonarul mi-a povestit *dintr-o dată*, poveştile spuse, că au fost mai multe le-am primit aşa ca o gură de aer proaspăt *dintr-o dată. Pe casetă nu era înregistrată nici măcar o fotogramă. Dar a rămas scenariul.*

Cobor din miniautobuz, uitându-mă după soţie. Este la o cafea, împreună cu Catrina Fosu, conu Fani şi codana în blugi. Mai spre sfârşitul călătoriei, la un alt scurt popas, conul Fani cu miere în suflet şi-n glas se adresează fătucii: *Tu pui mic, Doina dragă ne mai vedem*? Doina, avea faţa întunecată. Ochii verzi, luminoşi mai tot timpul, erau opaci, de culoarea apei stătute. Privea din dealul umbros Iaşul. Plătise cursa, oferind bărbatului o clipă de falsă iubire, un sbucium scurt, chinuit, pe o masă dintr-un atelier de reparaţii auto. Când maşina s-a oprit, vis-ŕ-vis de Gara Mare, Doina a coborât rapid, fără să schiţeze vreun gest. Conu Fani, privea cuprins de vrajă fata ce se pierdea în mulţime. *Poate te alegi şi cu Sida. Că se poartă*, spuse în timp ce cobora, doamna trecută de toate vârstele. Zâmbet fugar, ironic. Mai adăugă. În timp ce se îndepărta surprinzător de agilă: *Ce ţi şi cu tinereţea asta!*

Septembrie este pe la mijloc. Popasul, **La trei cuci**, se află chiar lângă marginea şoselei naţionale - Într-o zi se poate trezi cu un TIR de toată frumuseţea - Ferească Dumnezeu! Dealurile sunt pline de mirişti dar şi de pământ arat de curând. Bate un vânt de sud, semn că vara încă îşi mai plimbă, farmecele pe plajele de la vecini. Pe sus, cerul albastru, admiră hârjoana unor nori, vată de zahăr. Rămân la fel de extaziat ca şi altădată, copil fiind, priveam ore întregi la cer, la apele verzi - smarald ale Dunării, uitând că şcoala începuse de câteva zile. Mai în josul apei, Cristian, Nuţu şi Marian sunt concentraţi. Dau la peşte, păstrând regula de aur, sau mă rog una din regulu, tăcerea. Se credeau ca şi mine de altfel, încă Vacanţa Mare. Zâmbesc amintirii apoi pufnesc în râs văzând figura unui malac de ţigan ce se holba nedumerit. Un om serios râzând nitam-nisam. Mă aşez comod pe scaun hotărât să culeg toată imaginea locului cu mine. Renunţ şi după ce fac câţiva paşi iau de la un chioşc o pungă de Bake Rolls cu aromă de usturoi. Alături de iaurt, ceapă, miere, usturoriul este cel mai complex medicament din lume. În a sa **Bioterapie**, Virgil T. Geiculescu afirmă că, usturoiul este vermifug, fortifiant, laxativ, diuretic, antiseptic, rezolutiv, bactericid, expectorant, febrifug, tonic, vascular, hipotensor, antireumatismal, antiasmatic şi chiar afrodisiac.

Toate bune şi frumoase, dar cred că don' Virgil nu, sau rar a mâncat un peşte ori găină rasol cu usturoi. Rod Bake Rolls-ul, admirând peisajul de început de toamnă. Nu îmi dau seama imediat de privirea insistentă a unei doamne. Când realizez, sunt cuprins de jenă. Crănţănitul pesmeţilor cu parfum de usturoi, o scosese din fire şi în fiecare clipă eram ucis de privire. Tensiunea este spulberată de o tânără desprinsă parcă din reviste pentru adulţi. Înaltă, cu sâni siliconaţi, blondă platinată, duduca dădea tare din gură trăgând

o geantă de voiaj din mâinile unui bărbat pirpiriu. Fără efort, smulge obiectul şi pleacă în trombă într-un lan de porumb. Pantofii cu toc cui o incomodau evident. Se apleacă spre deliciul bărbaţilor, descoperind două pulpe zdravene şi scoate, mai bine spus îşi asvârle imineii plecând apăsat printre porumbii foşnitori. Redevenise fiica ţărânii.

Pe deasupra popasului, cerul toamnei albastru-franc, ne îndeamnă la drum. Ajungem la Bârlad şi impresia cimentată de-a lungul anilor nu se schimbă. Acelaşi oraş prăfuit, fără personalitate, dezvoltat urban în interesul industriei. De ce sigla heraldică a localităţii mai este reprezentată de trei peşti?

Spre ora 14, privim de pe dealul Buciumului, cetatea albă a Iaşilor. Pe la 1461 domnitorul Vasile Lupu cumpără şi aduce în târgul Ieşilor moaştele Sfintei Paraschiva. Pe acest drum nici măcar o lună, Moldova şi toată ţara, îşi va trimite pelerinii ce vor cere Sfintei ajutorul. Coborâm panta, trecem pe lângă plopii Poetului şi în curând poposim lângă Gara Mare.

Impunătorul edificiu este tot în recostrucţie şi efort de cosmetizare de mai bine de zece ani. Căutăm un taxi neştiind în acea clipă în ce nebunie intrăm. Şoferul nu părea beat. Şi nici nu era. Avea un aer rătăcit, greşind mereu străzile. Nu ne-a fost greu să credem că vrea bani mai mulţi lungind călătoria. Dar aveam să constatăm că peste 90% din şoferii de taxi din Iaşi, habar nu au unde se află strada Abrahamfi. Aşa că odată ajunşi în *dulcele târg*, cereţi şi harta oraşului şi lămuriri. *Spunem: Toma Cozma 47*. Aude şi Vasile Strâmbeanu, taximestritul nostru. *Dar unde naiba or fi?* Zice. Era prea mult. Coborâm şi plecăm, târând greoaiele bagaje. Constatăm că ne aflăm pe Toma Cozma. Strada poartă numele unui primar de marcă din istoria adminsitraţiei municipale ieşene. Uliţa pe care era bojdeuca unchiului nostru, celebrul profesor de drept administrativ Stelian Ciurea, are o istorie frumoasă, plină de pitoesc. Pe la jumătatea secolului al XVIII-lea se afla în partea de nord vest a târgului fiind cam la marginea cetăţii. Aici într-o căsuţă mai mult decât modestă, noi i-am spune *cocioabă* îşi ducea zilele farmacistul, mai degrabă spiţerul Abrahamfi. Era cunoscut ca un om bun cu teamă de Allah şi Profetul său Mohamed. Oamenii din *mahalalele şi maidanele* din acea parte a oraşului veneau ba să-şi scoată vreo măsea sau să-şi coasă carnea ruptă de muşcătura unui câine înfometat. Dar mai ales pentru leacurile ce vindecau multe boli. De cele mai multe ori, acestea erau date gratuit, cu osebire oamenilor nevoiaşi. Când Allah l-a chemat la sânul său, oamenii i-au spus uliţei Abrahamfi stradă ce îşi găseşte locul astăzi aproape de centrul municipiului. Născut la Vârlezi, dintr-o familie de ţărani gospodari, numiţi mai târziu *chiaburi* (?), profesorul universitar Stelian Ciurea, locuieşte pe strada Abrahamfi de trei sferturi de veac. A scos destui şi detoinici apărători ai dreptului civil. Când unul dintre ei a ajuns primarul Iaşului, l-a rugat să pietruiască şi umila lui uliţă,. Aşa se face că astăzi păşim pe un loc plin de istorie, despre care nu se mai ştie nimic. Unchiul Stelian, la cei 94 de ani, trăieşte o idilă cu o colegă de la facultatea de matematici, o "puştoaică" trecută cu puţin

peste… jumătate de veac! Nicoletta Creangă pe numele ei şi celebră în toată Europa şi nu numai, pentru lucrările de matematică şi informatică. *Toţi studenţii sunt luaţi la pachet de NASA* (Sâc!). Afară că este o admiratoare statornică a vajnicului nostru unchi, Nicoletta Creangă este şi o vestală de încredere a bunului şi veselului Dionysos. Aveam să ne convingem în noaptea adâncă în care am svântat ceva, ceva din proviziile Unchiului. Şi de frumoasele poveşti olenologice spuse cu voce rotundă şi clară **ex-cathedra**, sub arcurile de viţă de vie din curtea de pe strada Abrahamfi. Las bagajele şi pe Viorica în seama unchiului şi o tai în oraş la Muzeul Literaturii Române. Zi de septembrie, caldă, cu promisiuni de toamnă lungă. *Casa Pogor* domină locul, deşi a început să fie strâmtorată de tot felul de construcţii. Sub un copac uriaş, întregul personal de specialitate şi nu numai *stătea la o pauză de - o ţigară şi cafea*. Îl caut şi îl găsesc pe Liviu Apetroaie unul din custozi muzeului. Nu ne-am mai văzut de la începutul lunii septembrie 2004, când la Galaţi *s-au ţinut* Zilele revistei Porto-Franco. Manifestare prestigioasă organizată sub egida Scriitorilor Costache Negri, personal de Stelian Vicol, poet de marcă şi preşedintele acesteia. Mi-am adus contribuţia la reuşita manifestării botezând după tradiţia marinărească participanţi la bordul unei mari nave fluvilale, AFDJ Semnal - 4. Botezul Marinăresc s-a bucurat de aprecieri, mai ales că s-au dat şi certficate însoţite şi de un permis de acces în Clubul Internaţional al Marinarilor. Sunt la Iaşi şi filmez în Casa Pogor un reportaj cu Liviu Apetroaie care îmi este şi ghid. El şi ceilalţi sunt nobilii paznici ai Casei Fără de Preţ. O vie emoţie mă cuprinde cînd, la etaj, păşesc în sala unde Junimea îşi ţinea şezătorile literare. Aici au venit de nenumărate ori Poetul şi Badea din Humuleşti. Parcă aud şi văd timpul de atunci... Înainte de a mă despărţi de Liviu, dăruiesc pentru muzeu *Istoria Navigaţiei Fluviale* Române şi un volum de poezie Pulbere de stele, creaţie a fratelui meu Critian Ermei Popescu-Halmirys. Plec spre strada Abrahamfi filmând din diferite unghiuri statuia Poetului Mântuirii Noastre. Încă din prin 1957, când am scris povestirea Toamna statuile vorbesc pe faleza cazinoului constănţean, dorinţa mea secretă a fost să realizez un documentar despre monumentele, străzile, casele ridicate întru cinstirea marelui Eminescu. Dar filmul este un izvor ce îşi creşte puterea. *Când crezi că gata acum putem să începem montajul mai apare de undeva informaţia, mai este o statuie, stradă, casă care trebuie filmată… Şi uite aşa trecuta-au ani…*

De curând, Unchiul a dăruit prin notariat căsuţa unui nepot, Vasile din Cornii din josul Moldovei. Acum mare proprietar de luciuri de apă unde creşte industrial peşte de tot soiul pentru pieţile Iaşului. Pentru menţinerea sănătăţii Unchiul, pescarul Vasile din Corni umple zilnic frigiderul cu soiuri de ştiucă, crap, şalău, caras, lin şi alte soiuri pe care le *cultivă* cu ştiinţă de câţiva ani buni. Aşa se face că noi abia plecaţi de lângă malul Dunării ne-am apucat (cu plăcere) de facerea unui borş, rasol şi plachie ca la Galaţi, a unei mămăligi pescăreşti şi cremă de usturoi, bună pentru bioterapie. La care s-a potrivit ca o mănuşă Frâncuţa de Cotnari, adusă cu alinturi de duduca Nicoletta. Din tainice

cămări, cu voia Unchiului, vestala lui Bachus vine cu solara băutură care de sute de ani nu vrea să crească decât pe dealurile Cotnarului. Stăm cu toţi pe cerdac, în jurul unei mari şi late mese din lemn. Plouă şi din nucul bătrân cad cu zgomote seci nucile acestui an… Apare cu veselie şi mişcări repezi doamna profesoară inginer doctor Aurica Scarlat care se prezintă ca verişoara Unchiului şi specialistă în ştiinţa despre buruieni. Gurile rele spun că este o contra candidată la inima frumosului Unchi. Mă rog… Este întâmpinată cu aplauze şi cei prezenţi constată că le este din nou foame. Masa se ia de la capăt, cu laude la adresa Vioricăi care a preparat minunat peştele. Fluidu', *cu o aromă neutrală, cu extract moderat şi aciditate redusă* după cum l-a caracterizat doamna Creangă, curge prin organism cu blândeţe dând vorbei duh şi gândului inimă. Doamna Aurica, aflată la cei optzeci şi cinci de ani dă tonul unor cântece savuroase, uşor picante şi de mult şi de mult uitate.

Plouă peste blânda noapte de toamnă ce ne îndeamnă cu grijă spre ore de somn. La lumina becului, nu prea voios, de pe tavanul pridvorului, chipurile comesenilor erau luminate de un nu ştiu ce aer de tinereţe din neuitata studenţie.

L-am mai văzut de atunci o singură dată pe unchiul Sterian. A venit spre sfârşitul anului, la Vârlezi dorind să comemoreze la biserica comunală, douăzeci şi cinci ani de la moartea fratelui, preotul paroh Dumitru Ciurea, dar şi în memoria lui Decebal nepot bun şi decedatul soţ al Vioricăi. Preotul paroh Gheorghe Boldeanu ţine o *frumuseţă* de slujbă şi în *cuvânt* îl prezintă pe unchiul Stelian ca un *remarcabil profesor universitar, fiu al comunei noastre ce ne-a făcut cinste. Aşa cum aici, la Vârlezi bunul preot paroh Dumitru Ciurea a onorat profesiunea noastră în ultima clipă a vieţii sale*. (Când a împlint şaptezeci de ani, preotul Ciurea a ţinut ultima liturghie în lăcaşul Domnului în care păstorise nu mai puţin de jumătate de veac. Plecînd din uşa bisericii spre mijlocul uliţei, un atac de inimă îl trimite la Bunul). Pătruns de solemnitatea clipei savantul Sterian Ciurea dă glas unui emoţionant cuvânt. *M-am născut pe aceste meleaguri acum nouăzeci şi patru de ani, fiind ultimul după cei trei fraţi şi o soră. Pentru că îmi plăcea cartea, părinţii mă protejau netrimiţându-mă la grele munci ale ogorului părintesc. M-am întors, după două decenii şi jumătate să aduc semn de recunoştinţă părinţilor, fratelui* şi neamurilor mele chemate la Dumnezeu. Dar şi învăţătorului meu, omul ce m-a învăţat să-mi iubesc Ţara. Căci, onorată asistenţă dacă nu erau învăţătorii nu deveneam o naţiune independentă în '77 şi nici nu se făcea Reîntregirea neamului românesc în 1918. Învăţătorii au învăţat pe ţărani să iubească glia şi să-i formeze ca o mare conştiinţă naţională…" Filmam chipul răvăşit de durere dar şi de boală admirând glasul ferm, puternic, răspicat, o lecţie de patriotism ţinută într-o bisericuţă de ţară ca într-o aulă plină de studenţi… În anul următor la început, într-o zi fastuoasă de ianuarie, Unchiul Sterian a murit, singur în bojdeuca din strada Abrahamfi. *Fie-i ţărâna uşoară!* Prin urbea Galaţilor, memoria profesorului universitar *Stelian Ciurea poate fi păstrată de doi din emineţii săi studenţi, Rectorul universităţii Danubius, profesor Benone Puşcă şi o distinsă profesoară, doamna Ana Călin*.

ION POTOLEA

- **Născut** la 18 noiembrie 1955 - Bereşti, judeţul Galaţi
- **A colaborat** la reviste precum: Luceafărul, Convorbiri literare, Tomis
- **A debutat** în 1991 cu volumul de versuri „Domn cu joben”
- **A publicat** : „Privirea ghepardului”, 2007; „Domn cu joben” - ediţie revizuită şi adăugită

Privirea ghepardului
(fragment)

Autobuzul opri scrâşnind din frane in locul numit ,,La moara“. În gălăgia iscată la coborâre se distinse un glas răgusit:

Vergino!... Tu, Vergino!... şi restul se îneca în gâtul acelui bărbat, fratele mamii, care venise ,,La moară“ să ne întâmpine şi, mai departe, el îşi lipi pumnii lui mari, de dulgher, de pomeţii butucănoşi ai obrajilor. Drumul urca drept, în faţa noastra, desfundat de paraie. Nouri la joasă înălţime fugeau spre răsărit pe deasupra satului.

- Haideţi odată... Sandule! Costică! - striga una din cumnate - luaţi şi geanta aia... şi noi ascultători ne înşiruiram toţi, pe cărarea zvântată de sub gardurile de nuiele ale gospodarilor. ,,Cui duc ei pâinile astea?“ mă tot întrebam, ca prima dată, când le descoperisem parcă în mâinile mele şi mă izbise culoarea lor aurie. În spate se auzeau vorbele celorlalţi dezlânate..., ,,dar ce-a făcut aia a lui Patrichi? aa... da’ ăsta al Joiţii pe unde-o fi, ce nu l-am vazut?...“ întrebari puse alîturi ca şi privirile lor ce evitau să se-ntâlnească. Mama urca anevoios, începuse să gâfăie şi, când am întors capul, i-am văzut pe fraţii ei sprijinind-o de braţe la mers. Ogrăzile erau cele de toate zilele, cu căte-o femeie trebăluind printre oratănii, fiinţa ce se apropia de poartă când vedea pe aceşsti străini şi ieţea în drum, puţin într-o parte, parcă să mai lase pe cineva să vină pe-acolo deşi nu mai venea nimeni.

- Vă duciţi la Jănică! - rostea câte una fără să-şi dea seama pentru că ştia unde ne ducem şi altele ca ea se mulţumeau să se uite la noi şi să ne salute.

Încet, aproape cu migală, trecurăm noroiul frământat de copitele vitelor din dreptul cişmelei, apoi de dâmbul alunecos de lângă biserica părăsită. Călcam cu fereală potrivind pantofii noştri curaţi numai în locuri uscate. Nu mai vorbea nimeni, tăcerea ne învinse definitiv şi s-auzea numai chifteala noroiului sub tălpi.

De la casa arătoasă încă de pe vremea copilăriei mele, a lui Modiga, eu, care înaintasem prea grăbit în faţa celorlalţi, am mers mai încet. Nu mai era mult. Se vedea peste gard de-acum streaşină de stuf a casei bunicului. Porţile mari ale ogrăzii erau larg deschise şi nefiresc, pentru că păreau să aştepte vreun car şi bunicul nu mai avea car de vreo şase ani. Mama se desprinse de noi aplecându-se uşor înainte şi am văzut-o deodată

alergând la vale prin ograda înclinată, fluturându-şi mâinile prin aer.

-Taatăăăăăâă...ăăă....!

Bunica se oprise, rezemată de portiţa grădinii, cu aceeaşi privire mioapă şi flămândă îndreptată spre noi, din alte daţi, să vadă mai de-aproape care mai suntem, dac-am mai crescut şi după asta numai îşi clătina capul, parcă într-o tânguire de ea singură înţeleasă şi spunea:

- Apoi... dragii mămucuţâi!...

Şi-apoi tăcea brusc parc-ar fi spus totul cu asta. Aşa spuse şi-acum. Noi ne pierduserăm în odaia mortului.

*

Ce mă împinge nevăzut în faţa acestor pagini deşi nu sunt scriitor? De ce acolo, departe, pe ţărmul pierdut al copilăriei mele, se sting şi se-aprind şoapte, voci, imagini? Cred că voi descoperi acolo, în urmă, ceva ce mă va face fericit acum? Nu cred. Din locul acela am fost izgoniţi pentru totdeauna, oricât am vrea noi să arătăm celorlalţi şi nouă că aşa şi pe dincolo.

Am în faţă o fotografie veche: un bărbat şi o femeie ţinând de mână un copil. Bărbatul poartă o haină închisă la culoare cu reverele mari, cu marginile croite în unghi drept, cam ponosită şi pantaloni de o nuanţă puţin mai deschisă, largi, burlăniţi şi cu stofa roasă. În picioare ghete. Este vizibil şi gulerul unei cămăşi. în contrast cu hainele, fruntea senină şi obrazul prelung luminate de un surâs liniştit. Ochii puţin micşoraţi, îngustaţi de participarea la acest surâs. Un om „ce râde cu ochii“. Părul şaten deschis, pieptănat, probabil, cu degetele spre ceafă eliberând fruntea şi tâmplele. în stânga lui o femeie cam de aceeaşi statură dar vizibil mai tânără căreia i se distinge mai puţin chipul. Privind mai atent, dincolo de expresia copilăroasă a feţei dai de o feminitate aspră a trăsăturilor: sprâncenele negre, stufoase, gura şi nasul puternic conturate, părul negru, bogat, lăsat liber să curgă într-o parte şi alta a capului. Este îmbrăcată modest, într-o „flanelă“ cu bată şi manşete elastice, închisă în faţă cu nasturi, o fustă cu două pliuri acoperind bine genunchii. Are pantofi şi şosete albe cu dungi, poate încă de pe vremea când era domnişoară.

Bărbatul şi femeia ţin de mână, între ei, un copil în bluziţă albă şi pantaloni scurţi cu bretele prinse în diagonală.

În spatele lor se vede o parte a unei case rudimentar construite, cu pereţi din argilă, acoperită cu ţiglă, cu frontonul podului din scândură şi cu un „geamuluc“ (cuvântul nu-i tot atât de frumos ca realitatea pe care-o exprimă), însoţind-o pe toată lungimea ei. „Şi ce-i cu asta?“ - veţi spune. „Şi noi avem o astfel de fotografie!“. Dar... într-o carte polemică, un scriitor drag mie spunea aşa: „aventura conştiinţei mele a început într-o zi de iarnă când...“ şi începe să povestească acel moment. De unde ştia că acel moment

însemna începutul unei aventuri şi nu altul? Momente revelatorii sunt în toată copilăria noastră, o dovedeşte şi Creangă. Atunci, acel moment este de fapt ales pentru a susţine o demonstraţie făcută după aceea. Eu pot spune că aceste momente le-am trăit în mine, în ignoranţa mea, în realitatea mea interioară, lipsită de contradicţii, când sufletul meu era una cu casa pe care v-am descris-o, cu bărbatul şi femeia din fotografie, cu gardul ţaţei Lisaveta, pe care-l credeam etern, cu praful de pe drum, cu grădina, cu prunii din ea, cu oamenii care intrau la noi în ogradă. Ce puteam eu spune despre norii albicioşi pe care, întins pe spate în iarba crudă îi tot asemuiam cu caprele sau vaca scoase de mine la păscut? Jocul acesta era încă în mine. Conştiinţa lui a venit mai târziu, încet şi dureros. Pot spune că am fost fericit? Dacă fericirea adevărată există numai atunci când există şi conştiinţa ei, atunci sigur nu. Mai mult, spre această seninătate veneau semnele unei lumi dominate de instincte şi legi tulburi. Într-o dimineaţă cu reflexele roşietice ale răsăritului pe geamurile coridorului şi pe frunzele agudului din curte, am descoperit, spânzurate de gard, gâştele noastre, cu aripile desfăcute şi picioarele spre înapoi de parcă-ar fi fost gata să zboare spre cer. În noaptea aceea fuseseră otrăvite şi spânzurate acolo pentru a fi văzute. Să fie acest prim fior de teamă în faţa lumii „trezirea conştiinţei mele“ cum spune Scriitorul? Sau e altceva cu mult mai tragic, un adevăr pe care mi-e frică să-l rostesc.

În alt moment, mai îndepărtat ca primul, într-o seară, aud voci ridicate-n odaie. Vocea dură, puternică, probabil nemiloasă a tatălui, şi cea mai lină dar învinsă de plâns, a mamii. E ciudat că nu le ţin minte chipurile de-atunci, sau nu le ţin bine minte, fiind mai mult amintirea unor senzaţii auditive. Mama m-a ridicat în braţe în felul cum ridici un copil adormit să-l muţi dintr-un pat în altul şi a plecat cu mine în cealaltă cameră. În camera aceea potrivit obiceiului casei nu intra nimeni niciodată. Nici musafirii nu erau primiţi vreodată acolo. Doar prin întredeschizătura întâmplătoare a uşii se poate să fi încercat uneori să privesc acolo. Şi iată că dintr-o dată în această realitate misterioasă, de dincolo, ce mi se refuzase până atunci, eram aruncat prin jocul dulce, dar neînţeles, al întâmplării. Tavanul din scânduri lăcuite, învăluit de umbre, icoana mare în colţ cu chipul ferecat de o ramă argintată, masivă, aplecată parcă spre mine, covorul lung, de perete, ţesut în război cu fire întunecate şi, printre ele, alte fire roşii şi galbene închipuind desene ciudate, perdeaua albă strecurând lumina târzie a serii, toate astea văzute în timp ce simţeam cu sufletul strâns în mine atingerea cearşafurilor reci în care nu dormise nimeni, niciodată, şi pieptul fierbinte al mamii tresărind rar în suspinele unui plâns înăbuşit.

Acum vin secundele de miracol ale copilăriei mele: un val de sunete scurte ca un semnal al altuia care va veni mai puternic şi care chiar vine odată cu vâjâitul vântului printre crengi. Pe urmă linişte. Se aud paşi pe drum. Pe urmă încă un val mai lung, dând senzaţia că-n geamul acela se năştea c muzică numai din atingeri, înaintând şi dezvăluind alte lumi Erau merii, ah, merii care mai bat şi acum în geamu singurătăţii mele cu crengile

lor neliniştite. Întunericul si unduia deasupra mea dându-mi iluzia că aerul curgea îi odaia aceea spre ungherele ei tainice şi foşnitoare.

Oare atunci, în seara aceea, am luat în primire lumea-? Oare atunci, în mod fatal, prin această întâmplare, ca printr-o spărtură, am pierdut paradisul meu cu huidiţe şi garduri cu lanuri de porumb şi vii nesfârşite pe unde hălăduiam toată ziua fără grijă, cu câinele meu mare şi alb după mine?

*

Somnul te poate cuprinde în apele lui curgătoare luând cu el zgura zilnică şi astfel să te pregătească pentru o nouă zi când vei coborî în stradă cu sufletul proaspăt, curat, păstrând pe faţă un halou de nevinovăţie, întocmai cum soarele, după ce trece de orizont, lasă un rest de lumină pe cer. Dar în sufletul tău pot exista întrebări sau obsesii insolubile, stări apăsătoare de care nu te desprinzi nici în somn. Despre un hoţ ce nu se putea dezbăra de furat, de la noi din sat, tata spunea sentenţios: „aşa-1 îngroapă popa".

Adică nu putem deveni mai buni? Adică ceea ce e neîmplinit în noi să rămână neîmplinit până la capăt? Cum vine asta? De unde această lege? Pe mine nu mă interesează dacă viaţa, în general, are vreun sens ci dacă eu nu cumva trăiesc în gol, dacă gesturile mele zilnice nu sunt hainele strălucitoare ale unor zei ce-au murit de mult. Concret, ce valori propun timpului în care trăiesc? Existenţa mea vă spune ceva? Sigur, sigur, aş fi vrut ca existenţa mea să vă spună ceva! Dar vă spune? Într-o dimineaţă după ce în somn, ceva aproape fizic se răsucise chinuitor în mine, m-am trezit cu gura arsă, ochii iritaţi ca de un fum şi trupul, mâinile prinse de o durere apăsând spre exterior în pereţii vaselor mele de sânge. Am rămas câteva clipe aşa cu mâinile sub cap, blocându-mi voluntar orice gândire şi aşteptând efectele acestei anestezii însă am tresărit când am auzit un foşnet în pătuţul copilului. L-am auzit prinzând cu mânuţele bara de fier a pătuţului şi strigându-mă cu nuanţa lui interogativă, pentru că aşa mă striga el întotdeauna pe mine, parcă întreba -Tata? Tata?

L-am luat în pat lângă mine şi el parcă regăsindu-m după zile lungi de căutare, mă prinse repede de gât cu braţele moi şi calde şi-şi îngroapă nasul cu tot cu obraz în adâncitura claviculei mele.

- Tata! Tata! Spunea el altfel, acum, cuvântul, de la un ton ridicat spre unul mai coborât, mai stins, astfel că semăr întâmplător cu o dojana.

*

Pe-atunci abia ajungeam la mânerul negru al broaştei. Boc! Boc! Boc! Tata lucra dincolo, în atelier. Îl ascultam prin uşa spălăcită. Îi ştiam pe de rost mişcările. Hârşti, mai lung - trăgea cu robancul, hârşti, mai scurt - cu dublu. Liniştea însemna că mângâia cu palma netezimea lemnului şi îl ridica în dreptul ochilor să-i vadă linearitatea.

Bocănitul mai subţire era potrivirea penei şi cuţitului în rindea, mai gros - fixarea bacurilor. Acesta era zumzetul unui schweizig la tăierea florăriilor pentru streşini. Când intram la el mirosea a clei proaspăt la încheieturile cercevelilor iar pantalonii lui erau albiţi veşnic de rumeguş. O grămadă de talaş cald îi ascundea gleznele.

Am deschis ochii în obiectele uimitoare ale atelierului său: vinclu, cumpăna cu bulă de aer, zgâriacul, gura de broască, fucşfanţul, metrul galben împăturindu-se minunat în buzunarul de la spate al pantalonilor...

În curtea uşor denivelată, mereu asaltată de buruieni, se afla şi un circular acţionat manual printr-o maşinărie cu roţi dinţate. Volanta imprima mişcarea de rotaţie a circularului printr-o curea lată de transmisie. O roată mare de fier cu manivelă era învârtită de unul din ucenici, iar ceilalţi împingeau scândura în foia circulară cu dinţi ascuţiţi. Tata umblase în tinereţe pe la nişte meşteri unguri şi saşi în Arad şi Braşov, învăţase bine meseria lor şi acum, venit în satul lui, primea de peste tot comenzi, cărora, ca să le facă faţă, îşi luase nişte ucenici. A ridicat multe case în vremea aceea în satul lui şi-n cele din împrejurimi, unele din ele rezistând bine şi astăzi, după aproape treizeci de ani. Şi casa noastră fusese ridicată de el, singur muncise zile şi nopţi la rând, după cum povestesc mai mulţi, şi zidăria şi tâmplăria şi pe urmă tot el o acoperi cu ţiglă cumpărată de la târg. După ce bătu şi duşumeaua o aduse pe mama, o fată de nouăsprezece ani care uimise pe toţi cu hotărârea ei de a se mărita cu un bărbat de treizeci şi trei. Povestea dragostei lor, deşi am auzit-o spusă de mai multe din rubedenii, un frate de-al mamii, nanul meu şi chiar bunica, a rămas pentru mine în unele locuri misterioasă şi imposibil de dezvăluit în enigma ei. Despre asta voi povesti mai târziu. Acum casa arăta bine, dispusă într-un „L“ mic cu două camere pe latura lungă şi o cameră mai mare pe latura scurtă, transformată de tata în atelier. Cu faţa spre grădină şi pe partea interioară a „L“-ului, camerele erau însoţite de un coridor, „geamuluc“ i se spunea, pe care-l ţin minte tot timpul inundat de lumină. În nopţile de iarnă când tata ieşea afară cu o făclie aprinsă să gonească lupii de la chiler, mama mă ridica în braţe la sticla acestui geamuluc, să văd acel lup, şi eu, deşi nu ştiu dacă-l vedeam, trăiam intens excitaţia evenimentului: hămăiturile câinilor, huiduielile oamenilor huoo, hooo, niee, niee, şi umbrele lor în fosforescenţa discretă a zăpezii. Viaţa în casa aceea de la marginea satului era liniştită în curgerea ei, deşi pentru mine nu exista o curgere. Timpul era static atunci, sau nici nu exista. Zilele veneau una după alta la fel, deosebindu-se doar prin întâmplări, grădina era mereu aceeaşi cu gardul de boz şi de cătină, drumul cu trombele de praf de pe el, când dracul sufla de undeva de sub pământ, căruţele care se opreau seară de seară în dreptul porţii noastre şi gospodarii puneau piedica roţii să poată coborî drumul abrupt spre şosea, urma vânătă lăsată mereu de roata împiedicată... În serile de răgaz, tata scotea dintr-o valiză de carton, un acordeon în ape verzui care reflecta uneori lumina petromaxului şi tata-şi mişca degetele pe clapele de sidef, albe şi negre, cântând valsuri sau tangouri pe care mama le fredona a doua zi

prin casă. Luase acordeonul de Ia un fiu de popă căruia îi lucrase nişte stupi şi tata nu a primit banii, cerându-i, în schimb, acel acordeon nou, marca „Weltmeister", era chiar scris pe el cu litere albe în relief, adus tocmai de la „Bucureşti". „Bucureşti" era mai mult un nume, o mitologie a copilăriei, lumea terminându-se pentru mine undeva, dincolo de pădurile dealurilor, unde, dacă ajungeai, puteai cădea în gol, la nesfârşit, fără să te opreşti vreodată. Lumea însemna pentru mine numai cea pe care-o vedeam, nimic mai mult şi satul acela mic, între dealuri, rupt de orice geografie, era pentru mine, totuşi, imens, nemărginit chiar. Impresia asta, pe care o mai păstrez şi acum ca singura puritate rămasă din copilărie, mi-o dădeau copacii care se înălţau mari, drumurile lungi, câmpiile cu lanuri imense, fântânile nespus de adânci, frunzele ce mi le lipeam pe răni, nesfârşit de verzi. În încercările mele de poezie de mai târziu, după cum mărturiseam şi unor prieteni am urmărit să refac dimensiunea acelei lumi aşa cum o vedeam atunci. Dar iată că lumea de-atunci nu era numai cea pe care-o vedeam! într-o seară mă întorceam acasă cu oile de pe dealul Lupuşorului. Aveam vreo şase ani. Dealul era mai mic decât cele dimprejur, dar mai abrupt şi necultivat, cu câteva pâlcuri de salcâmi şi lăstari pe el. Era în asfinţit, ceilalţi copii plecaseră înaintea mea. Mânam oile cu o nuia. Liniştea avea ceva stăpânitor, se apropia de mine dinspre pădurile Codreanului şi Bâzanului, curgând în amurg printre ierburile umede şi reci. O cumpănă înnegrită încremenise departe-ntr-o margine cu tufe. Ajuns la poalele Lupuşorului am trecut repede albia pârâului. Îmi era frică să nu iasă vreun dezertor dintre malurile destul de înalte, îmi era frică de dezertori, se spunea că stau ascunşi şi mănâncă oameni şi chiar cai, în ascunzătorile lor. Apoi grăbit am început să urc panta celuilalt deal, pe drumul care ducea printre vii direct spre casă. Nu ştiu de ce, poate dintr-o frică sau dintr-o bucurie, m-am întors cu faţa spre dealul Lupuşorului şi am strigat. Un „e" sau un „u" lung, nu mai ştiu. După mai multe clipe (ca şi cum un copil rătăcit prin văgăuni ar fi chemat nişte părinţi pierduţi) am auzit acel strigăt rostogolindu-se în salturi spre umbrele pădurii.

Eeeeee... eeeeeeeeeeeee... eee... !

Uuuuuuuuu... uuuuuuuuuuu... uuuuuuuuuuu... !

Şi ecoul mă repeta mai lung şi mai răsunător în aerul limpede ca o oglindă care ţi-ar arăta brusc un chip pe care nu-l recunoşti, cum se întâmpla uneori în ochiurile fântânilor. De-atunci este insinuată în mine senzaţia că lumea este şi altceva decât vedem că este şi ecoul ei, iar ecoul a început pentru mine, o dată cu întâmplarea aceea de pe dealul Lupuşorului.

*

În anul 1963, pe la sfârşitul lui octombrie, în sud, toamna era încă blândă. Nu dăduse frigul, nici ploile nu începuseră. Dar la drum trebuie să te îmbraci bine, nu se ştie... unde rămâi... când te întorci...

La ora aceea de seară, peronul din spatele gării Galaţi zumzăia înţesat de lume: soldaţi cu valize de lemn, muncitori în pufoaică, ţărănci cu fuste groase de lână, cu bundă din cojoc, îmbrobodite cu bertă, învârtindu-se printre papomiţe cu găini legate de picioare, damingene cu gărdinarul de nuiele pătat de vinul roşu, abia stat din fiert. Şuvoiul călătorilor abia coborâţi din vagoane se subţia înspre ieşirea insuficient de largă, ca apoi să se desfacă precum un evantai şi mulţimea să se împrăştie fantomatic spre rampa de tramvaie.

Un bărbat îmbrăcat într-un raglan verde-kaki, cu două genţi atârnate de umăr şi o valiză mare în mână, se opri, apoi se învârti în loc, părând să caute pe cineva prin mulţime. Pe faţa încordată de efort se citea îngrijorarea.

- Neluţu! Mariana! Spirică! Unde sunteţi, măi? răcni el deodată.

Un băieţel, cam de vreo opt ani, ieşi năucit printre picioarele trecătorilor. Mătăhăia o ţoşcă prea grea pentru el. Căciula îi stătea suită pe cap.

- Neluţu, aici, strigă bărbatul când îl văzu. Băiatul se apropie uitându-se uluit la strada cu lumini umblătoare. Câteva taxiuri „Pobeda" plecau şi veneau unul după altul pe lângă peron.

- Stai aici, la bagaje. Nu căsca gura... Ai grijă de ele..

- Mă, tu auzi? strigă omul din nou la copilul care nu-şi mai dezlipea ochii de pe un tramvai care-şi ridica pantograful.

Bărbatul pieri în aglomeraţia gării şi curând se întoarse cu alte valize. O femeie aproape la fel de înaltă ca el î însoţea ducând în braţe o fetiţă şi de mână un băieţel.

După toate aparenţele, erau una din acele famili emigrante care, în timpurile noastre, puteau fi văzută câteodată prin gări, cu şiruri lungi de bagaje, plăpumi perne, cuverturi, fainã, fasole, cartofi, mutându-se, îi general, de la sat la oraş, cu totul. Cazul era destul de rar pentru că, cei mai mulţi nu se desprindeau de tot, veneau la oraş numai unii din familie, ceilalţi rămâneau acasă să aibă grijă de pământ şi de vite.

- Tată, tată! chemă băiatul, parcă descoperind ceva senzaţional.

- Ce e, mă? zise el în timp ce lega două bagaje între ele cu o curea de pantaloni.

- Uite-acolo, fulgeră...

- Unde fulgeră, mă?

- Acolo... deasupra... la maşina aia cu sârms deasupra... sus.

- Ăla-i tramvai, tată.

- Hai să ne dăm cu el, începuse copilul să se alinte, crezând că tramvaiul e o jucărie şi gara aceea un bâlci cu bărci şi lanţuri, ceva mai mare şi mai complicat decât cel de la Bereşti, târgul de lângă satul lor.

- Hai, hai, Neluţu mamă, să nu-ţi rup eu urechile- acuma, interveni femeia aşezând copiii cei mici pe bancheta din spate a Pobedei. Dă ţoşca încoace.

- Bună seara!

S-au întors cu toţii. Un străin îi salutase. Bărbatul se albi la faţă.

- Intraţi în maşină, zise el către femeie, cu glasul pierit.

- Bună seara, camarade! Vrei să te-ajut cu ceva? repetă străinul.

Era îmbrăcat într-un balonzaider negru, îşi ţinea mâinile în buzunare.

- Nu tovarăşe, nu-i nevoie, ne descurcăm.

Bărbatul urcă în faţă, lângă şofer. Pobeda demară greu. Prin lunetă, copilul îl văzu pe străinul în balonzaider rămas în picioare pe peron, urmărind maşina din priviri. Băiatul citi pe frontonul clădirii, care se îndepărta de el, nişte cuvinte, silabisându-le greoi, din pricină că erau scrise cu litere prea mari: TRĂ-I-ASCĂ RE-PU-BLICA PO-PU-LARĂ ROMÂNĂ.

Apoi gara pieri în vârtejul luminilor sclipitoare şi când luminiţele se stinseră în urma Pobedei se aşternu uniform, întunericul. Maşina ieşise deja din oraş.

De ce eram noi în maşina aceea? Unde ne duceam? De ce părăsisem casa noastră, unde ne simţeam stăpâni şi liberi? De ce-l lăsasem pe Pufi, un câine mare şi alb, singur, acolo în ogradă? Iată nişte întrebări pe care mi le puneam dar nu simţeam chiar atât de acut nevoia răspunsului, pentru că, la urma urmei, tot ce mi se întâmpla era frumos: să mergi cu un tren despre care-ai crezut, ani de-a rândul, că nu e adevărat, că vine aşa, uruind, dintr-un tărâm ideal şi că iar se întoarce să-l vezi tu, de pe dealul unde păşteai caprele, crezând că-n zările de după dealuri nu mai e nimic, numai cer şi apă, mări albastre şi dintr-o dată să te vezi chiar în trenul acela, să pretinzi insistent locul de la fereastră şi să descoperi cu uimire că lumea nu se mai sfârşeşte niciodată, apoi oraşul cu atâtea lumini, să te întâmpine cu maşinile lui cu ochi sclipitori, şi cutia aceea minunată, cu multe ferestre, în care oamenii se urcau şi ea pornea de pe loc, fulgerând şi clopotând. Desigur, părinţii mei păreau mai puţin încântaţi de această călătorie şi din feţele lor imobile şi din privirile lor rătăcite-n goluri înţelegeam că nici ei nu aveau un răspuns la aceste întrebări.

LICĂ RUGINĂ

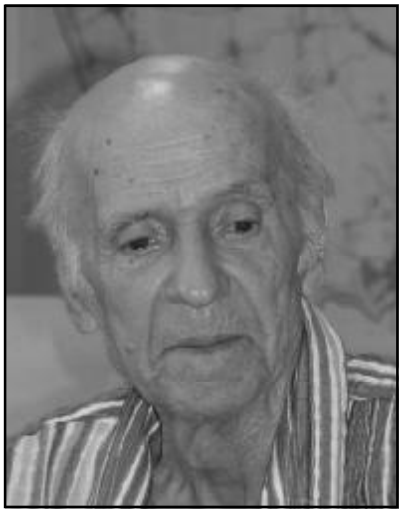

- **Născut** la 28.03.1934, sat Bursucani, judeţul Galaţi;
- A absolvit Universitatea Al. Ioan Cuza din Iaşi. Facultatea de Litere si Filozofie în perioada 1953-1957;
- studii de perfecţionare la Facultatea de Jurnalism Ştefan Gheorghiu în anul 1974 :
- **A publicat**: Povestire „Poveste de Crăciun“, editura Alma , 2000;
Povestiri „Vasile cel neluat în seama “ , editura Poto Franco, 1991;
Povestiri „Sarea la vremea ei“ , editura Cartea Românească , 1985;
-Publicaţii literare (povestiri nuvele, eseuri, articole de critica literara) în revistele Luceafărul, Ateneu, Convorbiri Literare si Orizonturi , în perioada 1971-1989;
-Membru al Uniunii Scriitorilor din 1993 şi în prezent;
-Ziarist la Viaţa Liberă Galaţi în perioada 1971- 1991 ;
-Profesor de limbă română la Liceul Militar, Liceul Al. Ioan Cuza , Liceul nr 10 (în prezent Sf Măria), liceul Mihail Kogalniceanu în perioada 1957- 1971 ;

A obţinut următoarele premii:
-Diploma de Cetăţean de Onoare al municipiului Galaţi în 2005
-Premiul Uniunii Scriitorilor filiala Galaţi - Costache Negri în anul 2004 ;
-Premiul Revista Porto Franco - în anul 2004 ;

DIMINEŢILE EVEI (fragment)

Toţi ştim de ce sunt aşa de mulţi bărbaţi la biserică astăzi. Ei îs primii care o spun cu voce mare. „Auzi dumneata ce le poate tuna prin minte. Să-ţi bată în poartă să te trimită la cîmp! Că pînă acum noi nu ne-am dus la câmp până nu ne-au îndemnat ei.“... „Şi cine? Tocmai de-al de Rafail Brusture, care o viaţă întregă a dormit până a putrezit prisma sub el... „Da, domnule, a dat hărnicia în Brusture“, „Şi ce-i, mă, dacă-i sărac trebuie să-1 luaţi în râs? îi răspunde Enache Prisecaru. Dacă-i pe cea dreaptă, a muncit şi el. Că nu prea s-a lipit munca de el, că a avut gâtul mai larg, e adevărat... Dar voi îl forfecaţi ca şi cum n-ar fi ieşit în viaţa lui de sub umbră...“ „Dar ce-i ţii partea Enache. Or vrei să te faci ajutor de primar?” îl ia în primire hâtru a lui Balşoi. „Să nu fii măgar că-ţi trăznesc o bleandă de-ai să zici c-a dat calul cu copita“...,. Ei, Enache, sare altul, dacă nu-i asta cu ajutorul de primar, poate vrei să te bagi la tovarăşi şi tu. ...“. Sau ţie să nu te ia tovarăşii cu maşinuţa la vreme de seară“. „Să te ducă la umbră, să te mai odihneşti şi tu“. „Pe mine?“ se minunează Enache... „Da, pe tine“. „Hai sictir, bădie Gheorghe, eşti om bătrân şi fără pic de obraz...“ „ Ba, tu n-ai obraz“. „Eu?“ „Da, da după ce s-a întâmplat cu Firiţa ce s-a întâmplat, îl mai şi aperi pe tovarăşul Brusture“. „De ce nu te duci să şi munceşti. Să te vadă dom’ primar că tu nu ţii duminica şi că ţi-i drag să te laude dumnealui“. „Ce tot blotocăreşti aici, întreabă Enache. Ce-i cu Firiţa, ce-i cu Rafail?“. „Întreabă-ţi femeia, nu mă întreba pe mine“.

Enache îl ia pe ăla de guler şi… apare părintele şi intră în biserică. Şi oamenii după el.

Slujba a fost scurtă şi părintele fără vlagă. Femeile, ieşeau cu lacrimi în ochi. A zis şi acum „Şi încă ne rugăm“, dar oamenii l-au auzit, cruciţi, spunând ca „ne rugăm pentru sănătatea lui Iosif Stalin şi a vitezei Armate Roşii şi a majestăţii sale, Regele Mihai“.

Oamenii se uitau prostiţi unii la alţii şi de la aceasta la Gavrilă Talabă (care făcea şi pe dascălul) încercând să înţeleagă de la aceasta ceva acum, în sfârşit, admiteau că poate fi mai deştept decât ei. Dar tocmai acum nu fu în stare decât să strige: „Veşnica lor pomenire / Veşnica lor pomenire“.

Şi, după ce s-a mai liniştit, a început, cu un timbru de bas, foarte nepotrivit cu statura lui, să cânte: „Şi mai am şi eu o boală / Să-mi cânte Marcel Budală / Şi Măria Lătăreaţa / Că şi ei i-a plăcut viaţa“. „Tată, 1-a ţinut noră-sa de rău, ne tăcem de râsul

lumii. Nici nu s-au stins lumânările pe mormântul lui Petru şi noi o dăm în melodii? Măcar de domnul Şandru să te ruşinezi“. Mă redescoperă şi iar mă sărută: „Măi băiete, măi băiete“...

Când a reuşit să mă găsească soţia lui Petru, eram iarăşi foarte ocupaţi la ziar. Se produsese un incendiu puternic pe marea platformă, chiar la obiectivul la a cărui inaugurarea participasem şi eu şi trebuia „să fim şi noi pe fază“. Scoteam zilnic foi volante şi umpleam paginile ziarului cu problemele mai gingaşe din viaţa acestui puternic colectiv de muncă. Eram constituiţi pe mici echipe care analizau „Preocuparea pentru coeficientul de scoatere la metal”, descopeream aspecte ale dezordinii în depozitarea utilajelor, materialelor, materiilor prime şi produselor (finite ori semifinite), „Carenţe în propaganda vizuală“, „Lipsa de grijă pentru gospodărirea judicioasă a timpului productiv“, „Insuficienţa colaborării între constructor şi beneficiar în efectuarea reparaţiilor curente şi capitale“, „Nerespectarea graficelor acţiunilor politico-educative”, „Lipsa continuităţii în pregătirea formaţiilor pentru Festivalul naţional *Cântarea României*“, „Caracterul formal în desfăşurarea discuţiilor individuale“ etc, etc. Totul analizat şi înfăţişat într-o hotărâtă lumină critică. Un singur şi firesc embargo: nici un cuvânt despre avaria care determinase afluirea atâtor forţe pe platformă.

***

Tăindu-se teii din oraş trotuarele şi străzile au devenit mai largi, mai puţin provinciale, căci în felul acesta casele şi mai ales blocurile - lungi şi destul de înalte - n-au mai trebuit să îndure aerul de intimitate, de apropiere catifelată, domestică pe care îl dau copacii, mai ales teii şi au căpătat rigoare, solemnitate, o austeritate vehement opusă oricărei moliciuni.

Încât, împreună cu întărirea ritmului de ridicare a noilor clădiri - mai impozante, mai moderne, cum s-a spus, - cuprinzând acest ritm şi o demolare mai masivă a caselor vechi, iniţiativa înlăturării teilor apărea ea un triumf al urbanismului asupra corpilor străini, asupra prelungirilor rusticismului, ca o expresie, dacă vreţi a întâietăţii dobândită de cultură asupra naturii.

Mestecenii care se înălţau la Zambilica, subliniau şi ei tot impresia de biruinţă a oraşului în efortul definirii sale. Pentru că mestecenii - cu trunchiurile lor zvelte, alburii ca peronul, cu scările şi egali, asemeni colonetelor, din frumosul zid ce-i înconjoară, iar cu trecerea anilor, sugerând vigoarea şi graţia coloanelor unui pridvor de conac de stepă - nu constituiau o insinuare pe căi lăturalnice a naturii în cultură în opera exclusiv umană, care tinde să devină oraşul, dacă va izbuti să se armonizeze perfect cu Zambilica. De altfel, mestecenii de aici sunt mai apropiaţi de mineral decât de vegetal. Cu toate că tăierea teilor nu m-a bucurat, pentru că drept să spun nu am prins chiar de la început semnificaţiile mai subtile ale împrejurării, până la momentul accidentului nu am făcut

legătura între punerea copacilor şi pustietatea străzii. Nici mai înainte, nici cât vorbisem cu Petru nu-mi tresărise în suflet vreo nostalgie cât de vagă după arborele ce constituie mai de mult de o notă specifică, a oraşului şi căpătase prin Eminescu, o regalitate somptuoasă în sensibilitatea noastră. Abia în clipele când urmăream maşina dezertoare am avut revelaţia singurătăţii totale în care rămăsesem. Pustietatea geometrizată a străzii a accentuat răvăşeala şi golul sufletesc în care m-a catapultat moartea atât de neaşteptată, de absurdă a lui Petru. întrebarea neroadă: „Cum să n-am dreptate?“ pe care le-am rostit în momentul acela s-a ridicat tocmai din acest strat unde uluirea, neputinţa, revolta, imposibilitatea de cuprindere a acestei catastrofe s-au învălmăşit toate dintr-o dată în sufletul meu care făcea relaţii atât de bizare între realităţile din afară, cum e cea pe care am amintit-o deja: interdependenţa între dispariţia teilor şi absenţa oamenilor de pe stradă.

Şi ceea ce mi se pare cu deosebire ciudat e că o asemenea legătură, cu toate că nu are temei real, nu se rarefiază prin lucidizarea presupusă de trecerea timpului. Dimpotrivă. Moartea lui Petru este atât de împletită, în mintea, în inima mea cu pustietatea străzii, încinsă, ca şi pereţii din beton de căldura care ne copleşea, deşi mai era până la miezul zilei, încât parcă ne-am fi aflat - eu şi cu Petru viu, cu Petru mort - într-un cavou uriaş răsărit ori rămas într-un deşert imens. Dacă s-ar fi zărit măcar fluviul, aşa cum se vedea din punctul acesta, când mi se păruse că din barca ce se îndrepta spre malul celălalt mă strigase Caragina, şi Petru Creangă mă zorise să întărim pasul fiindcă, de abia mai avem timp de-o halbă, poate că nu m-aş fi simţit atât de singur în clipele acelea năpraznice şi fără de sfârşit, în clipele când singur, îngenuncheat la marginea bordurii, durut până în rărunchii sufletului, îl prohodisem pe patul de asfalt muiat de fierbinţeala zilei, între zidurile din fier şi beton ale altarului din care se ridicau spre tării şi se întorceau pe raze asudate, mirosurile de gudron şi îi ţinusem dreapta cu mâinile amândouă şi-mi dădusem seama că pe strada-lungă şi largă numai simt tei şi nici oameni, şi plânsesem tăcut, cum plâng bărbaţii ajunşi în neputinţă, încât pe tânărul ofiţer nu-1 lăsase inima să curme, cu vorbe şi griji străine, tăcerea aceea grea, materială ca însăşi pierderea pe care o îndurasem.

Fiindcă moartea lui Petru era pentru mine mai mult decât o durere, era şi pierdere. Încrederea lui în mine - pe care o formulase o singură dată, destul de timid, de decent cum stă bine unui bărbat care vorbeşte altui bărbat - era atât de deplină şi dezinteresată că mi se lumina inima de câte ori îl vedeam. Petru era dintre acei oameni - puţini - care chiar dacă nu-ţi sunt prieteni, mai mult: chiar dacă nici nu-i cunoşti, îţi întreţin gândul frumos, un suport sufletesc solid, numai prin faptul că ştii că există. „Se poate trăi îţi spui gândindu-te la asemenea oameni - în cinste, în curăţie deplină, iară a te ruşina de lume, de tine însuţi pentru că ai făcut sau ai zis ceea ce nu trebuia tăcut ori zis“.

Şi chiar dacă sunt mai rari ca semincerii într-un lăstăriş (eu nu am mai cunoscut pe nimeni afară de Petru), ei tot te deprind cu falnicia. Şi această deprindere te poate

ajuta, dacă sufletul nu-ţi este biruit de pântece, să râvneşti a fi, a ajunge tu însuţi. Speranţă la care, văzându-i, ştiindu-i că există, simţi că ai dreptul. Ba şi dacă ai pe conştiinţă - ca mine - vreun moment când te-ai lăsat dominat de vechiul, puternicul, justificantul instinct de conservare şi ai săvârşit „cu vorba ori cu fapta“ un lucru ruşinos de care, bineînţeles, nu prea-ţi place să-ţi aduci aminte, tot dinspre partea asta vine speranţa mântuirii. Fără ca măcar ei s-o ştie, s-o urmărească, fiindcă adesea ei nici nu sunt conştienţi (ce se potrivea de minune lui Petru) de lumina pe care o revarsă aşa cum lampa ce licăreşte în geam pe o noapte înfricoşată nu are nici cea mai vagă idee că este o salvare miraculoasă pentru rătăcitul biruit de spaimă şi deznădejde.

De aceea şi dispariţia lor este atât de dureroasă, creează un gol atât de mare - sufleteşte vreau să spun.

Pentru mine moartea lui Petru e o pierdere mai grea decât a fost - cu toate că eram doar un adolescent extrem de sensibil la autosugestii - plecarea Caraginei şi, apoi întâlnirea atât de dezamăgitoare cu o Caragină „lucrată“ de timp şi conjucturi; mai grea decât simt că va fi moartea tatei, când va fi aceasta; mai grea decât orice pierdere am îndurat sau voi îndura; aş spune chiar; mai grea decât pierderea propriei vieţi dacă aş fi sigur că nu voi mai face vreodată ceva care să mă dezmintă în mod violent, să-mi arate că o asemenea vorbă e prea mare pentru alcătuirea mea.

De aceea m-au şi supărat atât de tare vorbele scăpate (sper că „scăpate“) dimineaţă - noroc, mare noroc de intrarea lui George în birou - de biata, îndurerata soţie a lui Petru.

***

Vizita inginerului Cocu nu spun că mă deranja, dar „nu-l aranja“ pe el - mai ales în această nouă postură de soţ al „tovarăşei Cocu“, postură prin care raporturile dintre noi ajunseseră la faza iniţială conferindu-i un vag rol de protector, m-a deconcertat prin chiar împrejurarea că s-a produs. Şi a declanşat vălmăşagul acestor amintiri de fapte recente care se amestecă foarte aiurea cu întâmplări de acum aproape trei decenii. încât anevoie pot pune oarecare ordine între relaţiile mele cu Hulubaş, cu Petru, cu Caragina, cu Georgiana ş.a.m.d. Mai potrivit ar fi să spun că îmi dau silinţa să pun oarecare ordine, pentru că de reuşit.

Cât despre obiectul vizitei lui Cocu, fiindcă a avut şi un „obiect“ cu toate că acum îl ştiu, tot nu-i pot prinde resorturile. S-a înfiinţat la câteva minute după ce-mi telefonase, indiciu clar că mă sunase de la postul instalat la farmacia din apropiere, şi mimase -altă aiureală! - rolul omului „la curaj“. M-a făcut că nu bag de seamă şi a renunţat de bună voia să-şi mai continue „numărul“. Era şi cazul să renunţe.

Am scos o sticlă de „Ovidiu“, căci băutură mai de soi nu se prea mai găseşte, i-am pus şi lui la îndemână o scrumieră iar el a început a-mi lăuda biblioteca pentru

numărul şi calitatea cărţilor, cu ceva ironie când a descoperit colecţia „Idei contemporane“ care a şi facilitat închegarea unei conversaţii cât de cât rezonabile, fiindcă de asta ne tot foiam - şi unul şi altul - prin garsonieră: nu găseam nota „La“.

Snobismul este foarte cuprinzător, a zis arătând cărţile cu pricina. Nu iartă pe nimeni: la noi „tehnico-ştiinţificii“ ai să găseşti cu certitudine dacă nu „Eliade“, un Blaga, (vorbesc de filosofie), un Noica, măcar un Călinescu, un Vianu pe care îi ţinem la vedere (Când să-i citim?); la voi - „umaniştii“ iată-i pe alde Lupaşcu, Altusser et co., tot aşa, ca să se prindă de veste. Nu?

Ia şi taci, fac oferindu-i coniacul şi ne aşezăm pe cele două buturugi, care îndeplinesc rolul de fotolii lângă măsuţa scunda. Astea, „fotoliile” îi dau alt subiect de comentariu ironic.

Ne rafinăm, ne rafinăm. întoarcerea la natură.

Asta înseamnă că sunt consecvent în snobism, parez eu. ...De altfel, snobismul e în multe privinţe benefic, după părerea mea.

Aşa!... mă îngână. Ia să auzim părerea unui ins avizat în materie de snobism. Şi pune pe masă, după ce îşi aprinde o ţigară, îmbiindu-mă, cu aerul acela de dezinvoltură protectoare pe care îl observasem, când îl găsisem la el pe Stăniceanu, să „mă servesc“ după pofta inimii. Dau urmare îndemnului şi continui.

Păi dacă ne amintim câte ceva din biografia noastră - ca să nu apelăm şi la alte celebrităţi, e simplu. Când am citit primul roman, fiindcă nu dădusem peste un profesor ca mine care să ia asupra sa păcatul snobismului obligându-mă să citesc acest roman ori altul, deci când am citit tomul cu pricina, n-am făcut-o fiindcă nu-mi găseam linişte, dacă nu-l citeam (de altfel bănuiesc că era o carte foarte oarecare, nu-i mai ţin minte decât titlul), ci pentru că voiam să citesc şi eu un roman! Să birui o carte întreagă. La fel s-a întâmplat şi mai târziu, când m-am dus la primul concert, la primul spectacol de operă, în prima expoziţie de pictură...

Încât dacă extind această situaţie - şi cred că o pot face liniştit, pentru că-mi închipui că lucrurile se petrec cam la fel cu toţi adolescenţii, doar eventual cu excepţia ta, cred că aş putea risca un aforism: Cultura se întemeiază, cel puţin în punctul ei iniţial, pe snobism.

De ce spui: „Aş risca“?

Fiindcă mi-e teamă că acest aforism este o tautologie amărâtă, atât de exact de la îndemâna oricui îl socotesc. Ei şi aici s-a produs ‚jocul tare“ al inginerului Cocu. Ori intrarea, deranjul acestui joc. De câte ori mă gândesc la momentul acela şi o fac destul de des oricât de cinstit şi de înverşunat mi-aş căuta o greşeală, a clipă de spontaneitate, în exces de uşurătate, de infatuare ceva, dar care să nu fie simplu exerciţiu de autoflagelare, ci o „cădere“ limpede, care să poată fi probată şi veştejită în mod logic, nu-mi găsesc nici o vină. Şi asta mi se pare cu totul insuportabil. Cum să nu fiu - şi dacă

sunt cum să mi-o iert - luat prin surprindere şi manevrat cu ultimul papă-lapte?

Să mă comport lamentabil, fără să-mi pot oferi mie explicaţia că sunt cinic, sau măcar un ins mărunt sufleteşte? Şi asta numai pentru că domnul Cocu „a jucat tare". Bineînţeles, dacă iau în considerare doar această secvenţă. Dacă însă abordez problema puţin mai dialectic, dacă iau în calcul unele realităţi ca: devenirea, determinismele de tot felul, adevărul rostit de bunul cărturar despre vreme şi „bietul om".

În fine, imponderabilele care au influenţat antenele sufleteşti ale tatei, ale bunicilor şi tresăririle cărnii lor, problema s-ar mai putea nuanţa. Dar fără importanţa palpabilă pentru cum s-au desfăşurat „ostilităţile". Aşa că n-are rost să insist asupra lor, decât dacă ţin cu tot dinadinsul că nu mă mai pretind un om care îşi asumă riscurile lucidităţii, iar luciditatea e ca şi curajul: cu cât lipseşte mai clar, cu atât o râvneşti mai puternic, ba te şi autosugestioneazi că o deţii. Şi, pe cât posibil, te comporţi ca atare, încât nu te lasă inima să decretezi - fie şi numai în faţa ta însuţi: „Eu nu am, sau nu mai vreau să am curaj, luciditate", după situaţie.

În orice caz, rămâne stabilit că tot timpul, cât am dezvoltat mica mea teorie despre snobism, reabilitându-l, Cocu m-a urmărit cu interes real. Am observat, cu secretă plăcere, cum pe măsură ce pledoaria mea se rotunjea, luminiţele ironice din privire pâlpâiau tot mai firav. Aşa că în clipa în care i-am dat răspunsul să mă tem pentru aforismul meu să nu fie cumva un truism, o tautologie amărâtă şi el, schiţând, cu ceşcuţa de coniac gestul de a ciocni (mi se pare că a şi zis: „Noroc!"), m-a întrebat abrupt: „Ce urmăreşti cu Ceangă ăla?", m-am simţit, timp de câteva secunde bune, ca îmbrâncit pe trapa avionului, fără paraşută.

Nu de frică (n-avem de ce mă teme), nu de emoţie - de stupoare. Am sperat, când mecanismul care ne ţine în legătură cu ambianţa s-a pus din nou în mişcare, că e o glumă - deplasată, însă glumă. Dar nu, Cocu mă privea inchizitorial şi el însuşi mirat de parcă m-ar fi surprins pipăindu-l, din impulsuri perverse. Am îngăimat un zâmbet, descoperind că în ultimul timp şalele i se mai lăţise, iar pectoralii - mai adipoşi - se cam lăsau în jos.

Nu-i nimic de râs, m-a repezit ca pe un mucos, ia şi semnează ici.

Mi-a întins o coală de hârtie, pe care era bătută la maşină declaraţia mea asupra accidentului în care murise Petrică. Eu o dădusem manuscris. Tot din nedumerire am citit-o. Se păstra începutul iar spre final, mimându-mi-se „stilul", se spunea că Petra, fiind beat, a călcat în gol şi, dezechilibrându-se, a căzut în faţa maşinii, când aceasta din cauza distanţei mici şi surprizei („surpriză" era tăiat cu creionul) n-a mai putut fi stopată în mod eficace.

Cine dă „Declaraţia" asta mârşavă, eram singur cu Petru pe toată strada - ţin bine minte - cine e atât de ticălos? Să nu folosim cuvinte tari, nu ne aranjează. Ar fi mai mare ticăloşia dacă am nenoroci un om cu trei copii de crescut, când tot nu se mai poate

face nimic pentru mort. Se întoarce de la groapă. Ceangă al tău, dacă intră bezmeticul ăsta la pârnaie? Nu. Atunci, de ce să te ţii de capul lui? Răzbunarea este un impuls urât, o ştii doar... Era de aşteptat ca tu s-o moderezi şi pe văduvă, care, în suferinţa sa, e normal să fie mai pornită, mai pătimaşă, mă moralizează el, probabil pentru a-mi tace şocul mai suportabil. Face pauze anume ca să intru în vorbă, şi văzând că nu dau urmare, vorbeşte el - ca să umple timpul, ca să menţină cursivitatea precară a demersului său.

Îmi reproşează că nu sunt „rezonabil“, că în ciuda experienţei mele de viaţă care ar fi trebuit să mă facă „mai tolerant“, nu mi-am înfrânat tendinţele urâte, „cu care ne naştem toţi“, ca: invidia, plăcerea de a face rău, spiritul cârcotaş, vizibil şi în scrisul meu, fiindcă, la cea mai sumară analiză, s-ar putea constata că articolele mele mai „scânteietoare“ sunt cele care conţin critică - nu totdeauna obiectivă - referitoare la unele aspecte ale activităţii oamenilor muncii etc, etc.

Mă acuză chiar că, de fapt, am făcut rău şi familiei decedatului, care „fără sfaturile tale ar fi obţinut o sumă de bani destul de frumoasă. Nu i-ar fi vindecat durerea, dar oricum”.

- Bine, zic eu cu ton şi privire de pârjol - singur mi-a creat posibilitatea de a-l umili, tratându-l ca pe cel mai năclăit tarabagiu - daţi banii şi semnez.

- E târziu, bătrâne, răspunde candid, trebuia să ajungi mai înainte la gândul ăsta bun.

- Cum târziu? Mă minunez prosteşte.

- Aşa, femeia, mai ales după ce a venit la tine, a fost intratabilă. Or, are şi omul demnitatea lui, prea l-a jignit, ca să-şi mai deschidă punga...

- Da? Fac eu pentru prima dată amuzat, însă amuzament e un fel de a spune, zâmbetul are culoare de cucută. Are demnitate omul, ai? Ei, să faci bine dumnealui să-mi paseze mie - care nu l-am jignit, nu-i aşa suma aia frumuşică.

Şi, văzându-l enervat, ar fi în stare să mă suprime, nu-i cunoşteam expresia asta, vin cu încă o precizare.

- Dar fii atent: vreau toată suma, adică şi partea văduvei şi cea destinată mie - vă pricepeţi la adunări, sper.

Şi-i rânjesc cu satisfacţie brutală, rea, privindu-l în albul ochilor. (N-are decât să mă spună tovarăşei Cocu şi să constate amândoi că sunt gros de obraz).

- Da, face el, ne pricepem: adunarea, scăderea, înmulţirea şi împărţirea se învaţă în clasele primare. Ne pricepem, repetă şi pune mâna pe telefon şi cere, prin centrala judeţului primăria din satul meu. O obţine imediat. Nu e prima dată, când constat că realitatea propune scenarii de o precaritate deprimantă, cu nişte coincidenţe şi probe de prost gust care ne obligă să fim mai circumspecţi cu „făcăturile“ artistice de duzină, pe care le considerăm ca atare. Aşa e cazul şi cu această secvenţă pe care, dacă nu ar fi adevărată până în cele mai mici detalii, nici n-aş avea curajul s-o cuprind aici, prea e

„ca la carte“ sau „ca în filme“, ca să nu pară suspectă, de gust îndoielnic.

- După ce a obţinut legătura, Cocu s-a interesat dacă primarul e acolo şi mi-a pus receptorul în mână. „Al, zic, Şandru la telefon“. „Să trăiţi, tov. Şandru e bucluc mare, acum tocmai încercam din nou să iau legătura cu dumneavoastră. S-a întâmplat o dandana mare cu nea Toader, Vine imediat să vă explice ei. Uitaţi a şi venit. Să trăiţi, tov. Şandru. Şi aud în aparat cum îl încurajează pe tata: „L-am găsit, nea Toadere, vezi că ai avut noroc? Vorbeşte cu tov. Şandru, Şi din „discuţia“ cu tata aflu că bătrânul a fost prins cu nişte ştiuleţi de păpuşoi, furaţi şi că-i arestat. „Era din lotul muncit de mine şi de mă-ta, Ionică, îmi spune poticnindu-se, tata. Cică mă judecă la urgenţă. Iartă-mă şi tu...“. Şi a pus receptorul în furcă. Cocu gustă din coniac şi mă priveşte alb - tară mânie, fără satisfacţie, fără ranchiună.

- Ai văzut ce necaz pe bietul bătrân? Trebuie neapărat să blocăm cercetările, până nu e prea târziu. Altfel, cum îl cunosc eu pe nea Toader, moare de ruşine... Ce-i de făcut? întreb concentrat exclusiv pe acest subiect. Semnează panarama asta, îmi zice cu acelaşi ton neofensator, întinzându-mi declaraţia.

Şi nici după ce am semnat nu a avut vreo undă de triumf grosolan în privire sau în ton, când mi-a spus că se grăbeşte să oprească aiureala aia cu nea Toader, îndemnându-mă să dorm fără grijă...

Îndemnându-mă să dorm fără grijă, îmi amintise din nou de dimineaţa despărţirii de Hulubaş. Ba şi de cea următoare, din faţa cancelariei. Ceea ce leagă între ele întâmplări şi persoane atât de diferite - chiar dacă sunt la distanţa de decenii unele de altele ori contemporane în cel mai strict înţeles al cuvântului - este totală lipsă de legătură dintre ele. În societatea contemporană, referirile se limitează bineînţeles la cea română - chiar dacă s-ar admite şi o extensie mai largă - s-a realizat o nemaiîntâlnită până acum libertate a individului. Ştiu, cei influenţaţi de concluziile contrare, scoase de diferiţi analişti de primă mână ai fenomenului, ni-ar putea taxa pe oportunism cinic. În realitate, nu fac altceva decât să atrag atenţia asupra unui adevăr atât de vizibil, atât de la îndemâna oricui, încât, dacă nu am fi deprinşi cu forţa opacizantă a prejudecăţilor, nu ne-am mai reveni din uimire că nu a fost sesizat mai din vreme. Acest adevăr trebuia să ajungă până acum o simplă banalitate, atât de evident este. Cu o singură condiţie: de a nu ceda prejudecăţilor, oricât de prestigioasă ar fi sorgintea lor.

Una dintre ele, în ordinea de idei pe care o propunem în aceste rânduri, e cunoscută propoziţie hegeliană, potrivit căreia „Libertatea este necesitatea înţeleasă“ atât de scumpă dialecticii, mai ales propagatorilor ei lipsiţi de har, care au, astfel ocazia liniştitoare pentru orgoliul lor de a se înfăţişa drept inşi dedulciţi la subtilitate. „Aha, sare analistul (de bună intenţie, căci numai ăsta merită atenţia!) înfruptat ori nu din aserţiunea kantiană „omul e un scop în sine, a cărui finalitate îşi ajunge sieşi“: va să zică libertatea este trunchiată de „necesităţi“. Şi cine stabileşte „necesitatea?“ Un alt ori alţi oameni, nu? Cu ce drept al

forţei, al imposturii etc. etc. Şi astfel se acumulează analizele, dezbaterile - iară a se mai observa că problema este din capul locului, greşit pusă - şi dintr-o atare eroare se nasc frustări adevărate; sincere vreau să spun. De fapt însă, lucrurile sunt cum nu se poate mai limpezi. Raporturile omului (ca individ) cu societatea, cu cosmosul chiar s-au aşezat într-un mod extrem de raţional şi au o claritate cristalină. Singura exigenţă reală care se ridică astăzi în faţa individului, este aceea de a supravieţui. Restul, toate „necesităţile", „obstrucţiile", „restricţiile", „îndatoririle" care face să curgă atâta cerneală să încrucişeze în eter atâtea sunete şi imagini - fie susţinându-le, fie veştejindu-le - nu au, pentru această cerinţă, o importanţă mai mare decât ornamentaţia de pe mânerul secerii pentru rodul grâului.

Există libertate mai mare pentru individ, decât aceea în care i se cere un singur lucru, şi atât de firesc aşa cum este supravieţuirea? Înlăturând toată puzderia de oprelişti pe care le ridică religia (aţi văzut câţi de „Nu" sunt acolo!) familia, şcoala, tradiţia, istoria, cultura etc. reintegrând - în exclusivitate individul condiţiei lui biologice, societatea contemporană a făcut cel mai hotărât pas în direcţia regăsirii individului ca individ. Având de răspuns acestui unic imperativ - supravieţuirea - individul capătă privilegiul de a se dezvolta exclusiv pe cont propriu, adică fără a trebui să facă faţă unor ocazii ce i-ar perturba instinctul de conservare. Faimoasa, dar meschina formulare a lui Guijot: „Îmbogăţiţi-vă!" ne sugerează una mai fecundă şi mai omenească: „Supravieţuiţi!" Simplificându-se atât de drastic relaţiile sale cu cosmosul, reacţiile individului câştigă de asemenea în preciziune. Libertatea, când se afirmă, ca în această situaţie, plenar, introduce, în mod oarecum paradoxal, o ordine strictă, în reacţii, o repetabilitate a acestora - în cazuri de indivizi şi împrejurări fără cea mai vagă asemănare - mult mai frecventă, vecină cu stereotipia. Dar o stereotipie fecundă, care proclamă ordine, nu una indicând sărăcie.

Acesta şi nu capriciile afective ale memoriei mele constituie fundamentul apropierii între Cocu şi Hulubaş. De cum am intrat în clădirea din care până acum nu văzusem decât partea ei de sus ce se putea observa peste gardul din beton înalt, gard pe care, de câte ori trecusem pe lângă el, ca pieton, îl observasem doar „pe furate", să nu cumva să trec drept un ins prea curios în faţa celor care te puteau pândi de pe acoperiş sau ştiu şi eu, prin cine ştie ce orificiu perfid practicat în zidul cenuşiu, rece şi ameninţător, de cum am intrat în clădire, spun, adică pe holul lung şi luminos, am crezut că am pătruns într-un univers foarte agreabil. Mergeam alături de Hulubaş şi nu-mi venea să cred că în zilele noastre poţi întâlni atâţia oameni bucuroşi, comunicativi, dornici să iniţieze o şuetă plăcută, cât de mică; fie şi numai să-ţi întindă mâna şi să-ţi zâmbească şi să-l întrebe" pe însoţitor: „Sănătos, sănătos?" O fi tot din cauza evenimentului, îmi ziceam, şi unele frânturi de conversaţie îmi întăreau bănuiala „Nea Hulubaş, ce înseamnă USA?" „Nu ştiu", răspundea însoţitorul, făcându-mi cu ochiul. Adică: „Fii atent, să vezi ce trăsnaie scoate ţicnitul ăsta

acum“. „Uniunea sovietică ailaltă“, se grăbea ăla bucuros dinainte că va fi la înălţimea efectului aşteptat. „Ţine minte chestia asta de la mine!“ „Şi care-i pontul aici?“ tăcea Hulubaş în continuare pe naivul. „Păi, cum care-i pontul, nea Hulubaş“ sărea cu gura un tip cam bătrân, de vreo cinci zeci de ani, cu o burtă imensă care nu putea fi decât plutonier major, „nu ştii ce a spus tovarăşul Ghegame când l-au întrebat: Dar ce căutaţi dumneavoastră în America?...“ „Habar n-am cine-i Ghegame ăsta al dumneata“. „Gheorghe Gaston Marin!“ A sărit un băiat tânăr, mai tânăr decât Hulubăţ şi a roşit cu o secundă înainte ca ceilalţi să izbucnească în râs. Căzuse cadetul, luase plasă intrase în flagrant de erudiţie şi nu-i mai rămânea decât să îndure batjocura tovarăşilor „unşi cu toate alifiile“, care se exersaseră în a se bucura în asemenea situaţii.

Şi altceva m-a mai impresionat plăcut cât am traversat holul acesta extrem de ospitalier: nu exista nici urmă de crispare, din aroganţă şi umilinţă cazonă care artificializează relaţiile între oameni. Făceau impresia unei armate moderne, civilizate, alcătuită din oameni însufleţiţi de un ţel comun, şi care au încredere unul în altul, şi se preţuiesc reciproc, fără a fi stingheriţi în relaţiile lor de elemente eterogene - grad, funcţie etc. Singurul lor mod de a se adresa, cu anume politeţe diferenţa era acel „Nea“ din faţa numelui.

IOAN RUSU

- **Născut** la 23 august 1939
- A absolvit Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, Facultatea de Filologie
- Profesor de limba şi literatura română
- **A debutat** în 1968, în revista „Pagini Dunărene" şi colaborează la Viaţa Nouă, Partener, Acţiunea, Antares
- Debutul în literatură cu un volum de eseuri „Dacic şi romanic", ed. pt. Literatură şi Artă „Geneze", Galaţi 1997
- **A publicat**: „Nu există nuntă în cer"- roman, ed.pt.Literatură şi Artă „Geneze", Galaţi 1999; „Confesiunile unui afemeiat" – aforisme, ed. pt. Literatură şi Artă „Geneze", Galaţi 2000; Fişe de personal"- proză scurtă, ed. pt. Literatură şi Artă „Geneze", Galaţi 2001; „Maiola" (sau lupta sinelui cu eul)- roman, ed.„Şcoala gălăţeană", Galaţi, 2004;

Paralele Inegale
(fragment)

Aproape întotdeauna, în aşteptarea unei călătorii, deveneam neliniştit, mai ales că plecam pentru prima dată cu Vica spre locuri pe care le văzusem de atâtea ori cu Malena. Nu pregătirea cât neprevăzutul situaţiei mă transpuneau într-o stare neobişnuită. Mă frământam, adormeam foarte greu, stăteam ore întregi cu ochii în tavan şi refaceam lungi etape din existenţa trecută. Cu toate că prezenţa Vicăi mă trăgea, aproape cu violenţă, în lumea reală, eu parcă îmi căutam refugiu într-altă lume, în cea din mine. Lumea reală înseamnă ea, cu frumuseţea şi farmecul ei, cu tinereţea şi pofta de viaţă caracteristice vârstei, în vreme ce lumea mea încă însemna un trecut mort pentru totdeauna, doar *amintirile // imaginile loc din ce în ce mai vagi puceau să-mi* trezească vreun interes şi acela destul de palid. Comparând acest voiaj cu cele anterioare, căutam similitudini şi deosebiri, încercam descifrarea unor semnificaţii care mi-au scăpat sau se întrezăresc în actuala conjunctură, încercam să adaug un spor de înţelepciune la învăţămintele pe care le-am desprins sau le voi căpăta cu o pură şi simplă plăcere în actuala situaţie. Şi în această noapte, în pat cu faţa în sus, dibuiam un punct de sprijin în trecut care, cu cât era mai îndepărtat, cu atât îmi apărea parcă mai clar şi mai viu. Acest punct era Malena. în ceea ce priveşte viitorul, acest punct îl putea reprezenta Vica, dar el îmi apărea neclar şi confuz pentru că era o experienţă inedită. Mă confruntam cu un paradox: ceea ce era viu era învăluit în ceaţă. Amintirile legate de lungile deplasări cu monotonul tren, călătoriile de noapte în compania unor indivizi dubioşi care, navetişti fiind, jucau cărţi şi beau vodka puturoasă, nu se comparau cu un scenariu în care maşina oferea tot confortul, noi fiind cei care-şi puteau trăi povestea de iubire nestingheriţi.

Mulţi bărbaţi cred că a iubi o femeie înseamnă a o poseda ori iubirea e un sentiment iar posesia un act. Şi, apoi, mai uşor e să te strecori în patul unei femei decât în inima ei. Vica era una dintre acele femei pe care mulţi bărbaţi le-ar dori dar nu îndrăznesc să se apropie de ele. Par de neatins, de neînţeles precum Sfynxul. Ea era o credincioasă care însă nu realiza că Dumnezeu poate umple golul din oameni, dar niciodată aşa cum o face iubirea. Vica nu-şi dădea seama că datorită faptului c-o iubesc, ea era pentru mineun Dumnezeu pe care fiindcă l-am descoperit, îl remodelez după propria mea dorinţă. Era însă o deosebire esenţială: nu mă închinam ei, dar mă plecam în faţa ei, pentru că în iubire numai bătrânii pot fi fanatici, tinerii, neavând ce pierde, se comportă normal.

Dimineaţa era senină, un soare enorm îşi revărsa razele generos peste pământ, maşina pregătită de seara ne aştepta cuminte. Vica, îmbrăcată cu un pantalon alb şi un pulovăr roşu, s-a instalat pe bancheta din dreapta mea, jucându-se cu o minusculă pilă de unghii. Avea un aer uşor teatral, vrând să-şi ascundă emoţia, fapt ce-i conferea un anume farmec, înfrigurarea, determinată de plecare, fusese depăşită; aveam să refac cu ea un drum pe care îl străbătusem de n ori cu Malena, dar fără îndoială, senzaţia va fi alta, iar trecutul, oricât ar fi rămas în urmă, mă va însoţi pe tot parcursul drumului şi, de ce nu, chiar viitorul, dacă e adevărat că psitronii, aceste particule invizibile, aduc informaţii din viitor. N-aveam nici un dubiu că şi ea simţea ceva pentru mine dar, ca orice femeie, îl masca: să vândă cât mai scump? din naivitate? Nu puteam să-mi dau seama. Rulam cu o viteză moderată, citind în întreaga ei atitudine o bucurie, pe care însă nu o exterioriza, că va revedea, până la un anumit punct, locuri care-i erau familiare, iar în marele oraş, de la poalele Pietricicăi, va regăsi câţiva prieteni. Aici petrecuse o parte din adolescenţa sa, aici deprinsese tainele artei naive, aici a avut posibilitatea să-şi dezvăluie atributele personalităţii, să nu cedeze ispitelor, de nici un fel, care ar fi putut-o arunca în hăul celei mai cumplite degradări, fiind singură şi neprotejată. îşi formulase un cod etic personal, nu dirijată, nu ocrotită sau înconjurată de ai săi ci descoperind zilnic, din propria-i experienţă, învăţând din mici experimente, trăgând concluzii din eşecuri.

Maşina gonea pe şosea cu doi pasageri, eu şi ea, fiecare „torcându-şi" propriile gânduri, discret, precum torsul motorului maşini. Poziţia, nu atât în plan fizic cât în cel al trăirilor interioare, ne menţinea la o distanţă care rămânea constantă, constituindu-se în două paralele, dacă ne gândim că, trăindu-şi viaţa în subteran, ele nu se vor întâlni niciodată, decât, doar dacă, aplicăm şi gândurilor teoria relativităţii. Două paralele ar putea fi cele două sensuri de mers ale şoselei, despărţite de axul drumului, altele ar putea fi cele două perechi de roţi, faţă-spate; a treia pereche, şi cea mai interesantă, ar fi gândurile noastre. Toate trei sunt în corelaţie, chiar dacă au „viteze" şi planuri de referinţă diferite: şoseaua stă dar e planul fizic în care se mişcă roţile, mişcare vizibila, roţi care „duc" cu ele gândurile noastre care au, fără îndoială, viteze diferite de evoluţie. La Bacău oprim, luăm micul dejun după care ne-am continuat drumul spre Piatra Neamţ. înainte de Săvineşti am trecut prin Doina, satul fostului coleg Grig, eroul pariului, sat aşezat pe malurile Crăcăului, sat cu nume neaoş românesc, frumos ca şi oamenii care-1 locuiesc. Mama lui Grig mi-a ieşit în cale cu cunoscuta expresie: Şi mai faşiţi, domnule? A rămas puţin surprinsă că nu mai eram însoţit de cea pe care o ştia, dar, după câteva replici, s-a edificat. Am gustat puţin din liniştea acelor locuri, ne-am răcorit cu un pahar de lapte bătut, după care ne-am continuat drumul.

Ajunşi la Bălţăteşti, Vica şi-a adus aminte de povestea de dragoste a Adelei şi a doctorului Codrescu.

- E un peisaj care te îndeamnă, într-adevăr, să fii romantic.

- Dar, nu numai peisajul poate s-o facă, depinde şi de indivizi.

- Aşa este, totuşi, aceste dealuri, livezile, natura în totalitatea ei, te predispune la visare.

- Te simţi bine?

- Extraordinar! Nu mi-aş fi putut închipui niciodată că pot fi atât de fericită.

- Vica, tu-ţi poţi închipui cât de mult însemni pentru mine?

- Ştiu eu! N-am trăit niciodată un asemenea sentiment de împlinire. Nu pot să-mi dau seama ce înseamnă să fii iubită şi chiar... să iubeşti.

Ne apropiem de Văratic şi deja mă încercau fiorii aducerilor aminte: mănăstirea, chiliile maicilor, mormântul Veronicăi Micle, unde Vica a realizat asemănarea dintre ea şi eroina lui Eminescu, tot ceea ce vedea o încântau şi-i transmiteau un fior aparte. Am părăsit locul, îndreptându-ne prin pădure la Agapia. Aici avea Vica să-şi dezlănţuie întreg entuziasmul. Albul imaculat în noianul de verde al pădurilor ce o înconjoară, liniştea de mormânt, covorul de flori care desfată privirea dar, mai ales, pictura interioară au lăsat-o fără cuvinte. A încremenit ca o stană de piatră minute în şir, timp în care n-am deranjat-o din contemplare. S-a aşezat apoi succesiv pe scaun, admirând chipul celor doi sfinţi care sunt într-adevăr apogeul artei lui Grigorescu. Auzise, văzuse fotografii dar nu-şi putea imagina că, acest artist, încă insuficient format, putea rivaliza cu Rafael, Tizian, Leonardo da Vinci, Rembrandt. Era, pentru ea, încă un argument că, acolo unde este talent autentic, nu se poate să nu se afirme. A privit de jur împrejur munţii, a băut o cană de apă, s-a recules puţin la umbră pentru a reveni în interior. N-am mai însoţit-o, pentru a nu o tulbura. Eu am rămas afară, pe o bancă, depănându-mi gândurile care mă duceau cu mulţi ani în urmă când am venit pentru prima oară la Agapia, pentru ca apoi să-mi fac un obicei de a mai veni în fiecare toamnă, măcar pentru câteva zile, simţind că-mi încarc bateriile, că mă umplu de har duhovnicesc.

Simt uneori o nevoie imperioasă să am alături un prieten, un apropiat sincer şi devotat. Nu mi-am dat seama până acum dacă l-am găsit sau nu. Ar putea fi Vica fiinţa care să răspundă la această întrebare? Nu ştiu de ce, am impresia că am alergat după el toată viaţa, că aş putea alerga mult timp în această viaţă şi în cele viitoare care potrivit Cronicii Akaşice sau teoriei reîncarnării, ar putea exista, şi tot nu-l voi putea întâlni. începusem să devin sceptic cu privire la posibilitatea de a întâlni un asemenea om. Suntem „descoperiţi" chiar de la începutul Bibliei care spune că la început a fost cuvântul prieten, dar evoluţia evenimentelor a demonstrat că el a rămas gol în faţa trecerii timpului. Poate că, scriind tot ceea ce am trăit şi am simţit, voi reuşi să cunosc cât de cât universul uman, în toate componentele lui sau, de ce nu, măcar pe mine însumi. Oare ar fi posibil aşa ceva? Oamenii sunt alţii mereu, omenirea a evoluat: momentul, împrejurările, interesele declanşează noi atitudini, determină alte abordări. Egali şi inegali lor înşile, cine ar putea pretinde că a surprins esenţa „condiţiei umane". Erau gânduri care puseseră stăpânire

tiranic pe mine, cât timp Vica a intrat a doua oară în mănăstire, îmi aminteam de numeroasele drumeţii la Secu, Sihăstria şi Sihla pentru a mă întoarce la Agapia Veche unde-mi plăcea să mănânc delicioasele ciorbe şi urzicile cu orez gătite de minunatele măicuţe. Mă simţeam alt om. Cum să nu îndrăgească aceste locuri pline de sfinţenie, încărcate de istorie, marii noştri înaintaşi? Salba întreagă de mănăstiri din Moldova vorbeşte de secole întregi de smerenie şi pioşenie, în ele, meşteri anonimi, adevăraţi Meşteri Manole, au pus ceva din sufletul şi viaţa lor, pentru a lăsa mărturie, celor ce vor veni, a geniului creator al poporului nostru. Eram peste măsură de absorbit de aceste gânduri când Vica ieşi din mănăstire complet transfigurată. A plâns. Spunea că, privind picturile minute în şir, a simţit că o învăluie sentimente contradictorii, că şi-a dat seama cât de mică şi neînsemnată este, că nu va putea niciodată să atingă aşa un nivel. Am liniştit-o, încercând s-o aduc la starea de normalitate. Era explicabilă reacţia ei în faţa capodoperelor, dar acesta nu era un motiv de disperare. Celebritatea nu-i atinge pe toţi la aceeaşi vârstă şi în aceeaşi măsură. Şi apoi, este ştiut că cine aleargă după glorie n-o ajunge niciodată. Humor, Moldoviţa şi Suceviţa au fost locuri de simplu pelerinaj, de adâncă meditaţie. Impresia de la Agapia era prea puternică pentru a o putea şterge aşa de uşor. Interesante frescele bizantine, imaginile cu asediul Constantinopolului, picturile anonimilor din sec. al XVI-lea, dar ce se poate compara cu geniul lui Grigorescu. Cred că abia la Voroneţ Vica şi-a mai venit în fire, având chiar chef de vorbă, ceea ce nu se mai întâmplase de la Agapia. Nu mă mai intriga faptul că nu comunica. Era dreptul ei să-şi sondeze şinele, să frământe în mintea ei zecile de întrebări care îşi găseau sau nu răspuns dar, lucru cert, o asaltau din toate părţile. Şi apoi în aceste momente chiar eu nu-i puteam spune nimic. Poate ea a contemplat un drum de ţară, o cumpănă de la numeroasele fântâni întâlnite pe drum, zborul razant al vreunei păsări toate antrenând-o într-un dialog mut care, fără nici un dubiu, putea fi mai plin de substanţă decât dialogul cu mine. Ea, răscolindu-şi şinele, îşi întorcea pe toate feţele propria existenţă şi, probabil, aici descoperea inepuizabila sursă de iluzii şi deşertăciuni. Era femeie şi avea şi ea aceeaşi uşurinţă de a aborda subiecte grave ca şi subiecte insignifiante în orice moment şi oriunde.

Avea să se convingă de ce acest locaş, ctitorit de Ştefan cel Mare, e supranumit Capela Sixtină a Orientului. Marea frescă de Apoi, îndreptăţeşte această denumire. A uimit-o albastrul, considerat a fi unic în lume şi care, pe bună dreptate a fost comparat cu roşul lui Rubens sau verdele lui Veronese.

Punctul terminus al călătoriei noastre a fost Putna poate cea mai puternică şi vie mărturie a devotamentului unui neam pentru credinţa lui. Bogăţia amintirilor, legendele, evocă secolul de glorie care a văzut-o înălţându-se. împrejurimile, zidurile, pietrele, totul aici vorbeşte despre marele Ştefan.

Un aforism spune că legenda este mai adevărată decât mărturiile cărturarilor.

Am cerut găzduire în sat la un gospodar care, suspicios ca orice ţăran, s-a interesat

cine suntem, cu ce ocazie pe aceste meleaguri, care erau raporturile dintre noi? L-am liniştit că suntem nişte oameni paşnici, că ne place să călătorim, că mănăstirile din nordul Moldovei au constituit totdeauna o atracţie pentru noi, că Vica este pictoriţă şi vrea să se documenteze, ocolind cu eleganţă esenţialul: ce raport există între noi. Nici *gazda.,* surprinsă de atâtea detalii, n-a insistat, făcând probabil impresia că suntem serioşi. Când ne-am retras în cameră să dormim Vica a făcut o grimasă însoţită de replica:

- Ce lume curioasă!...

- Totuşi parcă şi pe mine m-ar interesa care e raportul?

S-a uitat într-un fel, făcându-mă să înţeleg că asta avea mai puţină importanţă acum. Făcusem acest tur de forţă într-o singură zi. Vica încă era copleşită de ceea ce văzuse aşa că am adormit imediat. Dimineaţa un soare blând juca printre ochiurile perdelei. Vica a deschis un ochi, apoi pe celălalt, s-a cuibărit lângă mine şi m-a întrebat dintr-odată:

- Astăzi încotro o luăm?

- Mergem într-un loc unde există un cartier cu numele Galaţi.

- Unde?

- În Vrancea, la Lepşa, suntem invitaţi să stăm câteva zile.

Ne-am echipat, ara gustat ceva şi am făcut cale întoarsă. După amiază intrasem deja în Focşani iar de aici am pornit către Lepşa. Crestele munţilor se profilau pe cerul senin ca într-o pictură naivă. înşiraţi la linia orizontului, cât vedeai cu ochii, înalţi şi severi, cu păduri de brad de un verde bătând spre negru, îţi întăreau ideea că sunt de nepătruns. Şoseaua, prin pădure, se strecura prin zone luminoase sau prin întunericul unor desişuri, fiind aproape imposibil să vezi grohotişurile aduse de ploi pe şosea. Se apropia seara şi golurile dintre văi erau cuprinse într-o voluptuoasă ceaţă albăstruie. Un indicator ne anunţă sec direcţia spre mănăstirea Lepşa. Hotărâm să ne abatem de la şosea s-o vizităm. întotdeauna vizita la o mănăstire trezea în mine nedumeriri:

- Ce caută aceste femei tinere, unele dintre ele frumoase, unele cu facultate, poate şi deştepte, între aceşti pereţi, canoane şi frustrări?

Vica se uită puţin la mine, cu un fel de suspiciune. Eu, încercând să o provoc mai mult, avansez o ipoteză:

- Cred că o mare dezamăgire în viaţă le-a îndreptat paşii pe calea Domnului.

- S-ar putea, dar nu cred că numai asta. In mănăstire n-ai tentaţiile de afară şi atunci este mai directă şi sigură comunicarea cu Dumnezeu.

- Părerea mea e că mai degrabă îţi probezi tăria morală luptându-te cu ispitele, decât, ocrotit de zidurile mănăstirii, să crezi că le-ai învins.

- Sunt multe care au venit şi din cauze materiale. Dacă pe vremuri boierii îşi dădeau fetele la mănăstire pentru a rămâne averea băieţilor, în lumea nesigură şi falsă, fără nicio perspectivă, mănăstirea oferă acestora un loc sigur şi liniştit.

- Totuşi, nu te-ai întrebat de ce mai mult tinerele caută adăpost în mănăstire?

- Poate sufletul feminin e mai mult înclinat spre evlavie, spre smerenie, spre statornicie. Am ajuns la mănăstire, o construcţie tipică de munte, cu alei îngrijite, flori multe şi în diferite culori, atât pe alei cât şi la ferestre, pe terase în jurul clădirii. Mănăstirea este aşezată, ca mai toate mânăstirile, într-un cadru natural mirific, un adevărat colţ de rai, slujită de aproape douăzeci de măicuţe care se învârteau chiar ca nişte albine, trebăluind fiecare la rostul ei. O maică bătrână ne sfredelea cu o privire nu prea pioasă în care se putea citi un fel de revoltă a unei femei care, prin gestul ei de demult, de a îmbrăca haina monahală, a rupt poate orice echilibru şi armonie din existenţa ei şi chiar a lumii. în ciuda faptului că era îmbătrânită şi smochinită de asceza vieţii mănăstireşti, în sufletul ei, probabil, s-a produs involuntar o revoltă căreia se abţinea să-i dea glas cu voce tare. Am părăsit mănăstirea şi, după o bună bucată de drum, sălbăticia locurilor ne invită să poposim la o cascadă. Zgomotul naturii sălbatice e tulburat de o muzică a noii generaţii care nu cruţă nici decibelii, nică bunul gust. Ignorăm impietatea şi admirăm cursul vijelios şi sinuos al apei, irizările care proiectează la o anumită înălţime un curcubeu ce o încântă pe Vica. Citesc pe chipul ei o satisfacţie ce vine din interior şi pe care încearcă să mi-o transfere. O strâng în braţe, având vag sentimentul că aş putea-o scăpa în apă. Sentimentul era accentuat şi de faptul că până aici văzusem dezastrul produs de viiturile violente dar şi de prezenţa unei cruci care parcă ne avertiza de iminenţa unui pericol. Dar Vica era în braţele mele, vie, fremătătoare şi numai crucea mă ducea cu gândul la Malena. Trăiam acut senzaţia că eu eram liantul care legam trecutul cu viitorul; prin prezenţa mea niciunul nu pierdea nimic din actualitate, chiar dacă primul exista doar pentru mine, în mintea şi inima mea, alături de cel de-al doilea care îmi arunca o nouă provocare.

PAUL SÂMPETRU

- **Născut** la18.03.1936, Galaţi
- A absolvit Facultatea de Medicină Bucureşti (1961-1967)
- Medic medicină generală: Neamţ, Prahova, Dâmbortă, CSG (1976 - 1994) Moreni, Oancea, Vlădeşti, Măstăcani, Cudalbi (în prezent)
- **A debutat:** Revista Viaţa Studenţească, 1962 (Red. M. Sorescu / Volum Urme - Espla 1969 (Mircea Ciobanu)
- Debutul, primirea în Uniunea Scriitorilor (oct. 1978), premiul Cornel Coposu la concursul de poezie NIHIL SINEDED, Braşov
- **Reviste la care a colaborat:** Luceafărul, Cronica, Ateneu, Convorbiri Literare, Axioma etc 1997
- **Volume publicate** Urme: Espla 1969 ,Poeme, Ed. Eminescu 1975 , Pământ de bun venit, Ed. Cartea Românească 1976 ; Cumpăna soarelui, Ed. Eminescu, 1981 ; Anotimp, Ed. Junimea, 1985 ; Ed. USIS, Bucureşti 2002; Mersul pe fulger, Ed. Cartea românească, 2003 , La limita şansei, Proză scurtă, Ed. Cartea Românească, 2004 ; Rugă pe harpă compoziţii muzicale corale, a cappella, Ed. Zappy's, Câmpina, 2005

CERC RĂSUCIT ÎN FORMA INFINITULUI

Şarpele avea ochii lunecoşi, aproape prelinşi, ca două picături (de păcură verde. îşi lepădase pielea de prea multe ori ca să se mai ştie câţi ani avea, şi acum se zbătea în cea din urmă; era slăbit de tot încât simţea cum îl părăsesc puterile, parcă le şi vedea scurgându-i-se din trup ca unui nufăr când îi scad apele. Căldura soarelui, doar ea îi mai ţinea alcătuirea solz lângă solz şi-1 ajuta să se mai mişte abia ca o adiere peste grohotişul ce-şi tremura dogoarea până spre genunchii arşi ai răchitelor abia despletite de vânt. într-un anume târziu îşi descoperi coada! începu să şi-o înghită ca un ceas ce-şi devoră orele dindărătul secundelor. Simţi atunci de-a lungul trupului cum îi gâlgâie din nou puterile ca pe nişte albii regăsite, aşa cum şedea el făcut covrig de nu se mai termina niciunde.

Prin apropiere undeva, Străinul mai şovăia la o răspântie, (temător să nu rătăcească poteca; oricum, trebuia să o ia într-o parte sau în alta, a luat-o, iarba se arăta tot mai viguroasă către luminiş, semn că se apropia de o mlaştină. A tresărit când a văzut şarpele cu gura plină de propria-i prelungire pe care el, trecătorul nu o mai vedea. Reptila nu-1 băgă în seamă, era prea mult preocupată de ceea ce (re) descoperise, regăsirea de sine, şi iar năvala în viaţă prin uitarea şi înstrăinarea de sine. Trecu mai departe tulburat până-n înaltul cerului său, năucit de revelaţia indusă de ideea autodeglutiţiei dinspre coadă a târâtoarei adunată acum cu lăcomie în strâmtoarea unui cerc. De fapt, aceasta nu era o revelaţie, ci mai mult o aducere aminte a unei chei ce-o sugerează pe cea potrivită, precum şi-o avea pe a lui acest şarpe încovrigat în sine perpetuu născându-se din sine. Cheia lui însă trebuia să deschidă poarta propriei migrări spre pântecul unei anume femei, apoi către al alteia, când va fi simţit că i-a venit şi lui vremea vidului de puteri.

Femeia care îl născuse (întotdeauna pe ultima şi-o amintea), n-a uitat niciodată să-i spună, în clipe ca de ritual şi cu solemnitate de jurământ: „...Tu nu vei cunoaşte mărginirea, ci numai pendularea între proaspăta plămadă şi răscoptul anilor; alege bine „cuptorul", să creşti în el, dar dogoarea lui în tine, niciodată, ca să nu te prefaci în cenuşă, apoi perpetuă pildă însuţi să-ţi fii; eu, doar martoră pildei tale, că aşa a fost, că aşa trebuie să fie şi mai departe".

Străinul se depărta de taina şarpelui în adâncul luncii cu gândurile întoarse in sine din mari depărtări extatice. „Câtă fatală şi continuă amnezie mă aştepta pe cealaltă potecă din răscruce unde sigur nu aş fi dat peste un asemenea şarpe care să mă scoată din resemnare de care suferea şi el în clipa aceea." Îşi trecu mâna prin păr ca şi cum ar

fi avut nişte degete de oglindă şi îşi văzu tot mai multe fire albite. Doar ochii îi avea lucioşi ca două prelingeri de clei căprui de cireş dezgheţat. Simţea că ar putea face totul, dar ca pentru ultima oară: să danseze, să bea un urcior cu vin, să cutreiere o noapte cu femeia nopţii cu tot... Poteca trecea prin râpa nisipoasă cu salcâmi, deşi răcoarea creştea cu fiecare pas coborât şi se prelingea într-un pui de fântână din fundul râpei. Străinul aplecă spre apă capătul milostiv al cumpenei, îşi răcori gâtlejul şi faţa, apoi îşi turnă peste picioare restul de apă luminată şi rece. Ieşi, o apucă pe drumul viilor ce dă spre pădurea Bâzanului. Dintr-un nuc se auzea o toacă - desigur, ca-ntotdeauna, o sapă ştirbă legată de-o creangă - iar sunetele ei iodate îmbălsămau Drumeţului auzul. Acolo sus, într-un patul de haragi şi iarbă uscată se zărea printre frunze pendulate o fată bătând fierul cu două beţe de corn. Sări pârleazul cu stavilă de mărăcini şi năpădit de movul întâmplător al florilor nemuritoare.

„Bună vreme, fată frumoasă!“ Fata nu-i răspunse. „Ia te uită ce patul zdravăn ţi-ai făcut aici! Poţi să tragi şi-un pui de somn acolo sus. Şi ce faci tu acolo? „Păzesc la vie...băteam toaca să se ştie că e cineva aici“. „Şi să-şi ia gândul de la furat, nu? Iar eu care tocmai de asta am venit...” „Da nu vă cunosc, de ce-aţi venit?!“

„Păi nu ţi-am spus? Că dintr-o vie nepăzită înseamnă că aş fi furat, dar de aici unde este un paznic aşa ca tine, aş putea să cer. Dar până atunci cred că ar fi bine să ne cunoaştem. Eu sunt Străinul...“ „Străinul, aşa vă cheamă?! Pe mine...“

„Ba nu! Pe ţine te chemă Ina, de la Străina. Eu numai aşa pot să-ţi spun. Vin şi eu sus?“ Numele ce i-1 pusese ca un Adam după facerea lumii, şi pe care ea cu supunere îl primise, avu în clipa ceea un efect magic asupra amândoura. Patului de haragi legaţi cu mlajă şi îmblânzit cu iarbă cosită le dădu senzaţia clipelor ce li se întâmplă păsărilor pe marginea cuibului. Acolo şi-au trăit trupurile doar un apus de soare între cer şi pământ, ei între ei, Străinul şi Ina, Ina şi Străinul. Apoi, el nu s-a mai văzut coborând, doar ea, cu o clipă rămasă în trup ca o virgulă, o virgulă din el care să-i continue rostirea fără sfârşit, rostirea în creştere, în scădere şi întoarcere în rostire.

În prundişul dintre mlaştini, şarpele cu ochi prelinşi ca două picături de păcură verde, îşi continua în spasme autodevorarea , revigorându-se, şi în zbaterea lui de întoarcere în sine, cercul izbutit i se răsucise uşor, aşternut într-un opt, ca doi ochi ai nesfârşitului reluat.

De fiecare dată, de câte ori şi-n cât răstimp?, când Străinul îşi simţea pe aproape ultimul drum, trecea prin locurile acelea mlăştinoase pentru a avea din nou revelaţia salvatoarei aduceri aminte, ca un cais care l-ar vedea pe un altul cu prima lui floare la încheietura unei ramuri, şi-abia atunci şi-ar putea aminti şi el ce are de făcut primăvara.

Nimeni nu ştia ca el este mereu acelaşi, alipit de fiecare dată altei generaţii şi chiar de-ar fi ştiut cineva n-ar fi văzut nici un motiv ca tocmai el să aibă acest har, n-ar fi bănuit cauza privilegiului când el n-a purtat niciodată laurii de poet, nu elaborase

principiul nici unei formule de inventator, marile Curţi nu-i comandaseră nici o pânză, nici vreo partitură festivă. Ştia doar el că de fiecare dată (şi nu-şi putea aminti de când) el nu e altceva decât purtătorul de inspiraţie sublimă al fiecăruia dintre marii titani, ca un soare inspirând viaţa pe întinsul pământului, dar în sinea lui astronomică n-o putea tolera, îi era neîncăpătoare şi trebuia s-o împartă altora. El era norul de acumulări al inteligenţei, influenţând benefic şi cu discreţie „solurile" receptive. Nu-i păsa de vanitatea titanilor care se infatuau în iluzia propriilor merite exclusive, intrinseci, aşa cum narcisismul copleşeşte fiinţele lipsite de fapt, de orice merit personal. El însă era toate marile frunţi la un loc, putea să se autocontemple, singur, doar deţinând taina identităţii şi conştiinţa importanţei lui. El era doar unul din puţinii posesori ai „biletului dus-întors" pe viaţă, iar viaţa aceea era nemărginită; condiţia era doar de a nu-şi dărui sufletul uneia dintre cele care trebuiau să-l renască şi apoi de fiecare dată să păstreze taina.

Îl ajunse din nou acea istovire finală, iar momentul îl surprinsese mult mai departe de tărâmul haşurat cu mlaştină verde. Era în preajma muntelui. îl urcă. în cabană, cu penelul pe pânza unui şevalet, o femeie cu ochii mari şi verzi ca mugurii de castan, momea una câte una casele din vale şi orizontul muntos, doar arătându-le paleta cu pigmenţi de ispită şi toate veneau acolo pe pânză ca vieţuitoarele perechi în corabia lui Noe.

„Bună ziua, Ina! Eu sunt..."

„Bună ziua! Dar eu nu sunt..."

„Ba eşti. Nu te chemă, dar eşti"

„Şi dacă eu nu cred...poate semăn cu cineva..."

„Nu, pentru mine toate femeile sunt Ina"

„Te rog, nu te grăbi prea mult cu semnul egalităţii!"

„Bine, Ina, ce semn preferi atunci?"

„Semnul infinitului...uite, pe pânza asta poţi vedea o parte"

„Şi nu vrei să-ţi fiu eu cealaltă?"

„Sigur, dacă te-ncumeţi...De-atâta timp mă lupt cu el, cu infinitul, şi niciodată nu-l înving, nu i-am găsit cealaltă parte. Vrei să-mi pozezi drept el?"

„Dacă te-ncumeţi..." „încerc. Iată, voi face aici un nor luminos, cu capul ieşit mult dintre umeri şi cu picioarele pierdute puţin de-a lungul cerului. Cum spuneai că te cheamă?"

„Nici nu spuneam, n-am apucat. Străinul mă cheamă".

„Bine, cât încă îmi eşti străin voi şti că aici sus eşti tu, Străinul înnorat".

„Iar tu, Ina?"

„Eu aici la poalele munţilor, soră cu pământul şi cuminţenia lui".

„Aşa, foarte bine! Spune-mi Ina, ai putea să pictezi un şarpe care-şi înghite

coada? Aşa ca un covrig moale, eventual răsucit ca un mucenic“.

„Desigur. Practic, uşor de realizat, însă greu de acceptat ca idee, dar poate abia atunci aş avea impresia infinitului de care vorbeam”.

„Crezi că e absurd? Atunci, hai să aducem absurdul la el acasă. Hai să ne recuperăm infinitul pierdut şi-abia atunci vom vedea că nu e absurd. Tabloul l-aş vrea la mine acasă, mare cât tavanul“.

„Ai reuşit să mă tulburi, Străinule. Fără să vrei?“

„Nu fără“.

„Şi totuşi mă străduiesc din răsputeri să bănuiesc cine eşti, de unde vii”.

„Degeaba. Ăsta e un lucru care nu se spune. Are vreo importanţă majoră pentru tine? încearcă să te mulţumeşti cu ceea ce se vede acum şi aici. Ştii ceva, nu vrei să pornim aşa, încotro ne-or duce paşii?“

„Numai dacă mergem în jos către izvor, Străinule. Mi-e tare sete”.

Spre mlaştină, un şarpe cu ochi lunecoşi, aproape prelinşi ca două picături de păcură verde trecea pe lângă izvor abia, abia, cu puterile împuţinate de zilele multe. El văzu un amestec îmbrăţişat de Stră-Ina, unul cu altul şi aşa îşi aduse aminte, ca un schimb pasiv de revelaţii de întoarcerea lui în covrig ce nu se mai termină niciunde şi începu să şi-o redobândească înghiţindu-se dinspre coadă.

Străinul rămase cu Ina tot lângă izvor în rostogoliri tandre, gârbovind ierburile înalte sub căldura şi greutatea trupurilor, uitând însă că nu trebuia să-şi dăruiască şi sufletul într-o asemenea clipă spre care trebuia să-şi continue rotirea tainelor perpetuării de sine.

Femeia se aplecă spre răcoarea izvorului, iar el se făcu nevăzut îngroşând pe cer norul acela ce se depărta acum ieşind din cadrul mărginit al pânzei unde-l întruchipase ea. Nu s-a mai întors niciodată, iar această din urmă Ina nu l-a mai putut renaşte, însă copila lui creştea şi-i era cât mai dor de tata, mai ales când privea pe perete norul acela cu capul mult ieşit dintre umeri şi cu picioarele prelungite puţin de-a lungul cerului.

TAINA

Omul nu mai dormea în casă lângă nevastă-sa ci în podul înfundat cu fân, să fie acolo la moment când cornutei i se vor fi slobozit durerile facerii. Luna ca un melc ieşit cu tot mersul din găoace îi urca peste urechi şi-i urla, dar el n-o auzea, peste gura deschisă, dar nu intra, că abia ieşise la păscut pe senin, îi urca peste nări, dar n-o mirosea, apoi peste pleoape şi abia atunci se simţi luminat pe dinăuntru unde s-a închis cu ea, cea care-i şoptea şi-i ajuta să facă fără greş tot ce-i spunea. Coborî pe scara fanarului ca o

pisică şi se porni la vale printre grădini. Ajunse la malul apei, dar parcă n-o observa, iar mersul îi deveni înot, fără abrupţii, ci ca o continuitate, ca o alunecare de voie, firească, poate de sorginte ancestrală. Ajunse de partea cealaltă: din nou ceva ca o trecere lejeră de frontiere, de la orizontalul fluid la întinsul uscat, dar simţind duritatea pietrelor colţuroase, făcu drumul întors. Era iar în culcuşul foşnitor, nu se mai zvârcolea acum de căldură, dormea liniştit mai departe, dar un muget îl trezi şi-ncepu să asculte cu capul puţin ridicat, semne, sau nu, de soroc, de ochi blânzi şi muget subţire de bun-găsit. „Pesemne tare mi-a fost cald, uite, mi s-a lipit şi cămaşa, fânul sub mine e jilav...Greu i-o mai fi şi bietului animal să fete pe căldura asta! De-ar veni o ploaie să se mai răcorească puţin! Şi adormi mai departe. A doua zi, nevastă-sa îl întâmpină căinându-1: „Vai de capu' tău, amărâtule! Ai de gând şi la noapte să te chinui tot aşa?"

„Hei, unde nu dă Dumnezeu să fie numai la noapte! Parcă mă tem că ne-o apuca şi toamna tot fără lapte...Auzi tu, eu am visat azi-noapte că mă scăldam când în lac şi când în ploaie...ba în ploaie, ba în lac; da nu ştiu cum că parcă era o lună plină şi parcă de pe-acolo ploua, dacă nu din lac. Mă ploua numai pe mine, ca la duş mă ploua, iar când mă slăbea, mă scăldam eu ca acolo în lacu' nostru. Ei, ce zici, femeie, poate n-o fi ceva rău. Poate că am dat eu cu mâna pe cămaşa asudată, că doar nu i s-a rupt vacii apa peste mine. Da uite că acu' mai că-mi vine să fac o baie". „Ia mai vezi-ţi tu de treabă, adu mai bine o găleată de apă să ţi-o torn eu în cap, şi-ai să te răcoreşti cât ai zice peşte. N-ai văzut că a crescut lacu'? ştii mai an când era să te duci ca toporu' lafund...

„Ai dreptate, de-atunci m-am răcorit numai acasă în copaie; nu mai am eu curajuri din astea". A doua zi era duminică şi, ca pe la munte, femeile, parte-n parte cu bărbaţii la ciocnit halbele. Ioana, nevastă-sa şi e^a. „Fa, Ioană", o trase una mai la o parte, „ia dă oleacă urechea, las' că ei îs cu vorba lor, iar noi cu a noastră...îţi spun ceva da' să nu se-audă c-apăi dă bărbatu-meu de vreo belea. Auzi tu, a meu s-a dus as' noapte să pună şi el o vârşă la peşte, şi tocmai când să intre în apă vede ceva bălăbănindu-se pe dunga lunii. Şi-a zis că e vreo dihanie din pădure care-o dat de-a scăldatului şi-a fugit după un copac. A aşteptat să ajungă dihania la mal şi când acolo ce crezi, era un om!"

„Doamne fereşte...nu cred fa! I s-a părut lui de frică".

„Frică, poate, da' să i se pară nici vorbă, că a fost şi el curios să vadă cine-ce era. A aprins lanterna de după

„Copac şi a apucat să-i vadă cămaşa aia kakie soldăţească, de uită s-o mai lepede de pe el".

„Vrei să spui că... Hai sictir, mincinoaso, şi nu mai mânca...!"

„Iaca, întreabă-1 pe el şi gata! Că doar nu s-a-necat, c-a luat-o-napoi de parcă l-au fript pietroaiele la tălpi". „Eşti nebună! Cum poţi să spui, când al meu se culcă în fân de păzeşte vaca de-atâtea nopţi şi haramul nu mai, fată..." „Las' că

nu-i scot eu vorbe, ţi-am spus numai ţie să vezi ce faci cu el, ş-apoi nici eu n-am chef să-mi întoarcă ăştia casa pe dos după scule dacă află că al meu bântuie de-a peştelui". „Bine, şi de ce nu 1-a strigat să vorbească cu el?" „Pentru că nu-i bine să-1 trezeşti!"

„Cum adică să-1...Ia mai bine trezeşte-te tu, nu vezi că ai început să vorbeşti în dodii? Şi la urma urmei, al meu nici nu ştie să înoate..."

„Atunci ştia. Tu n-ai auzit că luna asta când e plină se mai bagă prin minţile noastre şi ne scoate din ele şi se amestecă în visele noastre? Poate că e şi ea lunatică, sau pământul o face aşa, când munţii ei se amestecă noaptea cu ai noştri şi până la ziuă se aşează la locul lor, tot aşa cam în potcoavă. Ce ştii tu, fa!..." Nevastă-sa îşi aminti că el îi pomenise de un vis cu o asemenea scaldă, dar nu-i spusese dacă în vis era o zi cu soare sau soarele era chiar lanterna pescarului care îl „ploua" când ieşea la mal şi-1 mai slăbea când îl „ploua" din lac. Simţea acum nevoia să se scalde pe soare auzind hărmălaia ce-o făceau flăcăii cu săriturile şi tumbele lor teribiliste. El îi tot spunea nevestei că omul acela e cam plecat cu sorcova, iar nevastă-sa ţine şi ea aproape. Voia să se răzbune pe el, să-1 toarne la miliţie, dar cum să reconstituie el toată tărăşenia, când nu văzuse şi nu ştiuse nimic nici din propria-i „incursiune" şi nici atât de-a altuia. Ce să caute el pe-acolo la miezul nopţii! Să intre şi el sub bănuiala de braconaj când n-a avut nicicând asemenea pasiuni... în cele din urmă se lăsă convins, nu de boala lui, ci de nevastă-sa, ceea ce era cam tot una, şi plecă la oraş mai mult ca s-o scoată pe ea nebună. Doctorul nu mai avusese de multă vreme o asemenea „monedă" cazuistică în colecţia lui şi tot căutând să-i explice omului pe înţeles, găsi în cele din urmă că este cu neputinţă să-i fie accesibilă explicaţia. Ar fi vrut măcar să-i spună că după propria-i părere intuită ad-hoc, toate animalele au fost lunatice la început, ignorând mai degrabă pericolul apelor de teama altuia mai mare, când ieşeau la vânat carnivorele în haite; mărturie, cele care au supravieţuit şi care ne umilesc cu performanţele instinctelor lor lunatice. Dar s-a gândit că atâta-i trebuie când şi-o găsi astfel ţăranul, asemănarea cu toate dobitoacele şi orătăniile lui din ogradă! Şi-apoi cum să-1 mai îmbuneze spunându-i că de când e lumea, există pretutindeni un dram de materie visătoare şi că ea ajunge mai devreme sau mai târziu acolo unde a visat. Şi de fapt, cui să-i spună, de la el în jos toate astea ca să fie înţeles, şi cui, de la el în sus, ca să nu fie suspectat drept victimă a unor efecte profesionale morbide, scos apoi la pensie aşa pretimpuriu.

Pe omul acela totuşi 1-a internat o vreme în secţia lui, sub observaţie poate va uita nopţile cu lună, poate va uita înotul ancestral activat de nebunia lunii şi visele în care se ajung performanţe posibile numai în ţara lor tot mai îndepărtată, ţara unor tărâmuri de mult părăsite.

TIMBRUL CLOPOTELOR

Copilandrul îl privea cu jind şi bătrânul simţise asta pe când se urca în turlă să tragă clopotele. Bătrânul dădea uşor în mintea copiilor, în mintea clopotelor, în mintea a toate şi a tot ce-i era drag. I-a spus să stea mai la o parte că asta nu-i o treabă uşoară. Şi-a dat o frânghie după o mână, o alta după cealaltă, iar vârful piciorului drept şi 1-a proptit într-un laţ ce atârna deasupra podelei.

Frânghiile au pornit să se mişte încrucişat şi mut, din ce în ce mai tare până ce limbile clopotelor începură să atingă arama intrând fiecare în ordine într-un anume fel în împletitura sunătoare ce smintea auzul băietanului; dar el tocmai de aceea învăţase pe de rost toate sărbătorile - ca să fie pe-aproape atunci când bătrânul se va pregăti să urce zig-zagul scărilor - sperând că şi el într-o zi...Dar până atunci voia să afle totul despre clopotele acelea, iar bătrânul îşi găsise chiar azi răgazul să-i povestească.

..."pentru că le iubeam aşa de mult treceam uneori seara de la câmp şi urcam în clopotniţă. Le trezeam ciocănindu-le cu degetul, ele îmi răspundeau în şoaptă, iar eu râdeam de vorbă cu ele mulţumit că ne auzim doar noi între noi. Uite, ăsta mare m-a rugat odată să rămân cu el până la răsăritul stelelor. De ce pân-atunci? Ca să mă facă să-mi închipui mai uşor cum el cândva a fost Marele Clopot al cerului, să mă facă chiar să aud cu închipuirea cum îi veneau stelele sub poală şi-1 atingeau răsunându-1 milioane de nopţi până ce l-au ros şi-au dat pe-afară risipindu-se, cum din urma de pulbere a lui s-a mai putut aduna el într-un asemenea clopot ce-mi povestea acum ca să mă ademenească drept stăpân.

Clopotul cel mic îmi şopti că e adevărat, că însuşi el pe când era o lalea galbenă, într-o dimineaţă a simţit că-1 apasă ceva, a crezut că e rouă de toate dimineţile, dar se văzu îmbrăcat într-o pulbere fină venită de sus, o pulbere de bronz care-1 creştea, iar stăpânul grădinii 1-a găsit în aceeaşi zi drept clopot ascuns în iarbă de cineva şi 1-a adus întru pomenire aici la clopotniţă, adică şi el este fiu adevărat al Clopotului cel Mare. Doar mijlociul le era străin, era pământean vechi, dar o peşteră tot fusese şi el, o boltă de piatră în care limbile stalactitelor n-au bătut niciodată; ape, zăpezi şi vânturi aşa ce l-au ros pe dinafară, că oamenii l-au găsit clopot chircit între munţii cei tineri.

Vezi de aceea le sunt eu aşa: cer cu stele, peşteră cu stalactite, lalea din grădina minunii, şi iar: cer,. Peşteră, lalea...

Dar vezi tu casa aceea de după nuc? Acolo sade Toma Surdu. A surzit aici. Satul era lung (acum e mai mult lat)şi el era vânjos, trebuia să tragă în disperare de sforile astea să audă toate babele surde duse de-a lungul şoselei ca să fie oamenii mulţumiţi, şi erau din ce în ce mai mult cu cât surzea el mai tare. Târziu şi-a găsit un doctor care i-a dat auzul înapoi; l-au pus paznic să nu se fure morţii cu morţii, viii cu morţii sau ştiu eu

mai cum. Dar la scurtă vreme s-a dus înapoi la el şi în loc să-i mulţumească 1-a luat la rost că i-a stricat liniştea - „că toţi oamenii vorbesc tare de parcă se ceartă, căruţele hodorogesc chiar şi pe ploaie cu glodul până la butuc, iar turme şi cirezi au dat toate în patima tălăngilor şi a zurgălăilor, nourelu' mamii lui de ţigan care le-a adus la iarmaroc!". Dar mai ales clopotniţa asta care 1-a nenorocit şi care i-adusese liniştea cu care oricum, se împăca mai bine...Sigur că doctorul n-a avut ce-i mai face, dar nici el lumii, căruţelor şi tălăngăriilor. Doar baba Floarea era să aibă de suferit după ce-a închis ochii: când m-au îmbiat să dau de veste am lăsat toate baltă şi-am venit. Mi-am potrivit frânghiile şi am început să trag. Mă odihnisem mai bine şi-mi păreau clopotele ceva mai uşoare, dar când m-am uitat mai cu băgare de seamă nici unul nu mai avea limbă. Le furase Toma Surdu pe toate - asta am bănuit-o cu tot păcatul, dar n-am mai spus-o la nimeni. Până la îngropăciune mai era, aşa că m-am dus la oraş, ştiam eu pe unul de umblase toată ţara prin turle de mănăstiri şi biserici de-a înregistrat glasul a o mie de clopote. M-a pus şi pe mine să ascult câteva role - am dat fără să ştiu un fel de examen, l-am luat - da, am recunoscut şi clopotele mele mi le-a trecut pe altă rolă, am luat-o şi m-am întors în sat la vreme. Toţi mă căutau, le-am spus că voi fi negreşit acolo, cum mi-au zis, pe la ora prânzului, dar eu m-am dus cu mult mai devreme, am instalat difuzorul sub jerestruica deschisă, (ce dacă voi bate clopotele altui mort) oricum îngropăciunea nu se putea fără dangăt, cum nu se cade să mori fără lumânare - nimeni şi nimic nu lăsa vreo bănuială pentru că toţi m-au văzut urcând la locul meu. Mi-am dat toată silinţa: o funie după o mână, o alta după cealaltă, cu vârful piciorului drept proptit în laţul ce atârna deasupra podelei, m-au văzut toţi muncind, transpirând (sau cui îi mai ardea să mă privească pe mine?) de fapt la nişte clopote oarbe şi surde, în timp ce limbile lor şedeau mănunchi în cine ştie ce pod sau grajd din ograda Surdului. Cu ochii pe ferestruica mea, l-am văzut apoi în toiul praznicului, m-a văzut şi el - poate singurul care mă privea, dar înnebunit de nedumerire - venise la pomană, sau să vadă minunea clopotelor care bat fără să aibă cu ce; am scos şi eu limba la el, mi-a răspuns făcându-şi o cruce mare şi repezită după care mi-a întors spatele şi s-a pierdut în mulţime. Când mi-am isprăvit treaba, mi-am liniştit clopotele, l-am bătut cu palma pe cel mare ca pe un cal viteaz şi am coborât. încălzit cum eram, m-am dat la umbră în spatele clopotniţei. în iarba înspicată m-am împiedicat de ceva, da, erau trei limbi de clopot aruncate la întâmplare pe ascuns.

Vezi cum se leagă cu poveştile lor oamenii cu oameni, pământul cu lucruri şi cu oamenii? Iar dacă într-o zi eu de-aici o să cobor de tot, tu să te înalţi, şi ai grijă- nu trebuie să le baţi prea tare dacă ştii să le împleteşti sunetul; atunci ele se ajută singure şi toţi vor nemulţumiţi. Nu vor mai zice: „bat clopotele!", ci „ascultaţi, parcă se-aud clopotele!" şi atunci toţi vor fi atenţi să le audă şi fii sigur că meşteşugul tău cu frumuseţe cu tot va ajunge la inima lor. Şi mai vezi, fereşte-te de Surdu".

SUITA PENTRU FLUTURE ŞI ORCHESTRĂ

Nu-l văzuse niciodată zburând. Era un fluture greoi şi pântecos cu aripi scurte agitând stratul de praf de pe Bluthnerul compozitorului - o părere de aripi, o părere, pentru că vibrau continuu fără să li se mai distingă arborizaţia nervurilor şi simetria desenului colorat. Şedea numai acolo pe bucăţica lui de pistă, îi plăcea poate vibraţia lemnului în rezonanţă preluată şi sincronizată de aripile pe care doar el şi le auzea cântând după partitura aceea nemaiauzită de nimeni până atunci.

Compozitorul puse o coroană de prelungire pe nota finală şi închise portativul cu o bară îngroşată. Mai cântă odată de la capăt, sigur, putea să-şi lase capul în voia pernei, mulţumit, şi pe-ntuneric iar îşi depănă în minte sunetele gândite, se convinse că într-adevăr îi place urma lăsată de augurii buni ai imaginaţiei. A doua zi rupse foaia din caiet şi plecă spre corul lui de copii, nu mai înainte de a-şi face transcripţia pentru orchestra lui de mandoline. îşi aprecie cu satisfacţie testul reuşitei după modul copiilor de a recepta melodia: da, o fredonau în timp ce se risipeau pe uşa sălii de repetiţie. Plecă şi el către casă încălzit de gândul de a-i face o pereche pe măsură acestui succes. Aşezat pe scaunul pianului, se răsuci cu el de câteva ori, apoi deschise stiloul, îşi luă caietul cu portative şi-l aşeză pe pupitru. Cu ochii aţintiţi pe caiet se îndreptă brusc de spate: de-a lungul celor cinci linii ale unui portativ gol, observă zeci de ouă de fluture înşirate în zig-zag lipite pe liniile albăstrui, între, deasupra şi dedesubtul lor. Se apucă să cânte după ouăle germinate în câteva variante ritmice, adăugându-le câte un steguleţ sau două, ori câte un simplu bastonaş. Transcrise apoi melodia ce semăna a fluture, sau mai mult a zbor de fluture, numai că acesta dispăruse fără s-o mai audă; îl găsi târziu, mort între perete şi pian, cu pântecul supt şi uscat. Rupse foaia cu partitura semănată cu ouă şi o duse afară în grădina cu flori, iar cu copia alergă a doua zi la corul de copii. Unul din ei avu ideea să se cânte fluturând din mâini, aşa era cum nu se putea mai bine, le era şi mai drag cântecul, şi-au legat repede glasurile de el, pentru că, spuneau ei "...este compus de un fluture". După ce-au ieşit cu el în public l-au preluat şi alte coruri de copii cu povestea lui cu tot. De-atunci compozitorul a rămas în tentaţia permanentă de a descifra aşezarea lalelelor - mai joase şi mai înalte - răsfirarea cireşelor pe ramură, puzderia luminilor oraşului sau a cerului senin: era destul să tragă peste ele cele cinci linii imaginare pe care cădeau, sau între care cădeau lalele şi cireşe şi lumini ca să poată cânta apoi melodii semănând a lalele, a cireşe, a stele şi a străzi. Dar tot mai drag îi era cântecul acela al corului fluturător de mâini. într-o seară îi veni dor să-l mai cânte la pian; îl ştia bine pe de rost, deşi îşi mai urmărea din când în când degetele, dar deodată începu să nu mai vadă clapele decât ca printr-o ninsoare ce venea de undeva pe geamul deschis. Un roi de fluturi atraşi din inima grădinii (nu neapărat de lumină) dansa peste mâinile lui, survolau

clapele, se mai aşezau, el se ferea să nu-i strivească cu buricele degetelor şi se gândea la pântecele lor care poate în curând vor fi şi ele pline; va trebui atunci să lase pe pian multe portative şi-apoi să scrie o suită pentru fluturi şi orchestră.

REFRACŢIE ÎN FUGĂ

Prea mare acuitate a simţului pusă în nasul unui câine atunci când el umblă zăpăcit pe câmp sau prin pădure: ba miroase a dropie, ba a prepeliţă, ba miroase a vulpe, ba a iepure, şi el torturat de olfacţii începe zeci de drumuri şi nu le mai termină ca şi cum l-ar striga cineva din trei în trei secunde din direcţii diferite. Dacă mirosul ar fi în ochi, i-ar închide, dar aşa, rămâne cu simţul mereu descoperit oricărei adieri colorate halucinându-1 cu tot felul de imagini zoomorfe. Dar aşa, el este obiectul unei permanente agresiuni multicardinale pe poteca prea subţire a unui singur simţ, şi asta îl chinuie; descoperă în tufă ceva în loc de altceva, dar în faţa stăpânului se face că aceea a vrut să descopere (ştie că de dragul puştii el vânează orice), mai ştie că un câine, fie el şi de vânătoare, nu se prea laudă cu vederea, oricum, poate măcar cu urechile, dacă nu i-ar fi tot bufnit în ele praful de puşcă prea zelos şi prea de aproape toată vara...şi dacă n-ar mai fi şi foşnetul broaştei de pădure şi cel al conului rostogolit şi-atâtea altele pe care, cum să le mai deosebeşti şi cum, aşa de repede să ştii ce ai de făcut în secunda următoare?

„Ia! Bate vântul sau se mişcă ceva la umbra aceea?...Nu-i nimic dacă nu-i un bursuc..A, uite, doi iepuri!..." Câinele şi-a relaxat urechile, mirosul nu-i mai ajungea până la spoveditul sub poala creierului, dacă nu i-a scăpat din ochi pe speriaţii fugari înseamnă că-i alerga egal pe amândoi, dar până când aşa? îi privea cu ochi de fugă când pe unul, când pe celălalt - atât cât au sprintat ei aproape înjugaţi - apoi despărţirea lor într-o parte şi în alta, prefăcută într-un triunghi ameninţător, atingând pieptul câinelui cu vârful cel mai ascuţit, despicându-1 în lung, picioarele drepte despărţindu-i-le de cele stângi, un ochi pentru unele, un altul pentru celelalte, să le poată conduce-n asaltez.

Două jumătăţi de câine alergau acum după tot atâţia iepuri, încrucişându-şi fuga de nu mai ştiai care-i câinele drept şi care-i cel stâng...şi doar când unul din iepuri a sărit într-o fântână am putut să mai văd un câine care alerga după un iepure.

AUREL STANCU

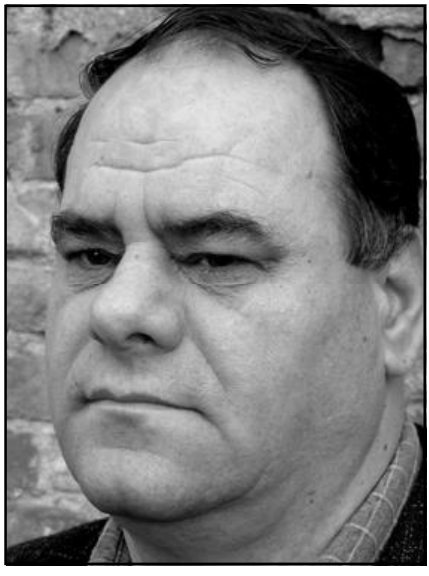

- **Născut** la 4 mai 1954 în comuna Folteşti, judeţul Galaţi
- **Debut** editorial cu romanul: „Când moare o pasăre albă”, apărută la Galaţi, Editura Porto-Franco,1995
- **A mai publicat**:

„Mâna de nisip”: versuri, Galaţi, Editura Alma, 1996

„De cealaltă parte a fericirii”: reportaje, Galaţi, Editura Alma, 1999 (coauthor), împreună cu Katia Nanu

„Un million de lumânări”: roman, Galaţi, Editura Arionda, 2000

„Lecţia de uliu”: poeme, Galaţi, Editura Alma, 2002

„Ploi primitive”: versuri, Ediţie trilingvă: română-italiană-engleză, Călăraşi, Editura Senior, 2006

„Pretorul”: proză scurtă, Călăraşi, Editura Senior, 2007

Trei portocale

Filozofia de viaţă a soţilor Nina şi Titi era una veche de când lumea: trăieşte-ţi clipa. Obişnuiţi să câştige uşor banul, numai din comerţ, cei doi defilaseră victorioşi prin evenimente. Avuseseră parte de drum lin, pe vreme blândă, indiferent de anotimp. Ajunseseră să creadă că zeii i-au îndrăgit definitiv.

- Eu aşa sunt. Dacă am pe masă trei portocale şi dacă am chef să le mănânc pe toate trei, asta fac. La ce bun să mă abţin, ca să am în dimineaţa următoare ce mânca? Dacă mor în somn, peste noapte şi vine un vecin, să mă vegheze, nu? şi vede portocalele pe masă, ce crezi că zice? „Uite, mă, prostul ăsta a murit şi n-a apucat să-şi mănânce portocalele", zice el şi înfulecă o portocală. Şi vine alt vecin şi zice: „Săracul, a murit şi portocalele i-au rămas", şi umflă şi el una. Aşa că le mănânc eu pe toate trei, înainte de a mă culca şi în dimineaţa care vine mă descurc, dacă o apuc, explica el prietenilor felul său de a vedea lucrurile.

- La ce-mi foloseşte să trăiesc umil? Şi-aşa mor! îi ţinea Nina hangul soţului ei.

- Voi vă purtaţi de parcă vă pregătiţi să daţi colţul înainte de vreme, le-a spus un prieten într-o seară, la cărţi.

- Uite, ştii ceva? Nu ştii tu încă de ce sunt în stare, i-a sărit ţandăra Ninei, care era iute la mânie şi spurcată la gură. Îmi bag şi-mi scot în tot ce e serios pe lumea asta. Regula e că nu e nici o regulă. Cheltuiesc tot ce am, mănânc tot ce poftesc şi fac tot ce vreau. Asta sunt şi îmi place!

- Pentru atitudinea asta e nevoie şi de bani, altfel regula devine dură şi finalul e trist, le-a spus acelaşi prieten.

- Nu banii mă fac pe mine. Eu îi fac pe ei! a răspuns Titi, cu glas solemn şi sigur pe el.

Cei doi soţi făceau o pereche potrivită, atât temperamental, cât şi fizic. Aveau feţe rotunde, părul creţ natural, castaniu la culoare, iar din cauza traiului bun, se îngrăşaseră evident. Nina etala un fund mare instalat bine pe picioare zdravene care plecau din gleznele îngroşate. Sânii îi plesneau de dorinţă de afirmare, la fel, pielea fină, ochii negri, mari, dar nu bulbucaţi, care când vroia, ştiau să arunce un zâmbet de cinema. Departe de a fi o femeie fatală, părea mai degrabă un fruct copt ce stârnea pofta de a muşca din el.

Treptat, anii îl învăluiseră pe Titi, într-un strat de grăsime pufoasă care sugera o sănătate prosperă. Făcea parte din categoria oamenilor ascultători şi zâmbitori. Blândeţea lui l-a ţinut lângă nevastă fără nici un seism serios în cei şapte ani de căsnicie. Mai mult, părea a fi bărbatul unei singure femei.

- M-am îndrăgostit de nevastă-mea de mai multe ori, încât nu mai ţin minte când a fost ultima dată, îşi explica el statornicia.

- Asta pentru că ai avut mai multe iubite şi nu mai ţii minte cum a fost cu fiecare, îl stârnea ea cu surâs dulce.

- O femeie îşi aminteşte mai uşor prima dragoste. La ele, mereu e prima dată...

- Nu mai spune că devii filozof!... Cine e de obicei grăbit? Şi în plus, noi trăim în altă intensitate...

- In-ten-si-ta-te... zici?

Era un joc şi ea arunca după el cu tot ce apuca, mimând supărarea. Nina nu se lăsa copleşită de nimic, găsea o soluţie salvatoare în ultima clipă. Gura o strica şi o făcea de temut. Dacă se enerva, vorbea continuu. Isteaţă, cu umor, îşi spunea replica spontan. Paradoxal, faţă de aciditatea exprimării, inima ei se mărea pentru oricine. Dărnicia îi ajunsese proverbială în rândul prietenilor fără număr, al vecinilor şi al necunoscuţilor care cereau ajutor. În zilele de sărbătoare religioasă, făcea pachete-pacheţele, pe care le ducea la biserici, la spitale, la azile şi la orfelinate.

Titi era de zece ani şeful pieţei centrale şi asta explica în bună parte averea sa. Funcţia o ocupase şi şi-o menţinuse prin adeziune politică, fiind pregătit, dacă era cazul, să schimbe partidul la miezul nopţii, dar să rămână acolo. Sigur, de ochii lumii, dăduse un concurs pentru post, dar fusese unul aranjat, fără nicio şansă pentru restul concurenţilor. După ce a ajuns şeful pieţei, bărbatul nu s-a pus imediat pe îmbogăţit şi apoi pe odihnă. S-a ocupat serios şi cu talent de muncă. În jumătate de an, piaţa a arătat altfel. Era bun organizator, se pricepea la afaceri şi se purta cu omenie. Îşi trăgea partea de profit în mod discret, inteligent, cu măsură. Pentru el erau multe primejdii, fiindcă mulţi vânau scaunul, şi de la putere, şi din opoziţie.

- Poate că altul, în locul lui, ar fi făcut partidul de ruşine, dar el nu! spunea categoric preşedintele filialei municipale.

După atâţia ani în acelaşi post, Titi părea să rămână veşnic şeful pieţei centrale şi, evident, coordonatorul celorlalte pieţe pe care le avea în subordine. Meseria sa de bază era de cea inginer piscicol şi chiar lucrase vreo zece ani prin tot felul de ferme de unde venea la oraş doar în week-end. În zilele de odihnă nu voia să vadă apă curgătoare sau baltă.

- Hai la Dunăre, la un grătar! îl invitau prietenii.

- În week-end, mă curăţ de mirosul de peşte. Nu vreau să aud nici un murmur de ape, plescăit de lopeţi de barcă, vreau să trag în piept aer de eşapament de maşină!

Să simt că locuiesc la oraş, îi refuza el pe amici.

S-au cunoscut în biroul său din piaţa centrală. Nina nu strălucise la şcoală, pentru că fusese leneşă. Abia a terminat liceul, şi asta datorită tatălui ei, om sever, care a ţinut-o din scurt. Căuta un spaţiu, să-şi deschidă o gogoşerie sau un mic fast-food. A fost imposibil să găsească unul şi cineva a sfătuit-o să se ducă la şeful pieţei, pentru că i se dusese vestea că este un tip cumsecade.

- Am auzit că mai e şi suflet pe lumea asta şi am venit să văd unul, i s-a adresat ofensivă ea în prima clipă, lăsând-o interzisă pe secretară. Şi închide uşa! s-a răstit apoi la biata făptură.

- Dumneavoastră ştiţi ce e ăla suflet? a făcut ochii mari bărbatul, care se aştepta la o scenă de mită, cum i se întâmpla adesea.

- E o chestie abstractă, de care nu ne amintim decât în ultima clipă. Eu am o astfel de clipă. Cică atunci când mori, răsuflarea aia de pe urmă cântăreşte între 15 şi 23 de grame. Ăla ar fi sufletul. Al meu, acum cântăreşte o tonă şi îl pun pe tot pe biroul dumneavoastră.

- La aşa greutate, îmi faceţi praf biroul, a zâmbit Titi, cucerit de atitudinea ei.

Lucrurile s-au rezolvat operativ, Nina obţinut spaţiul fără să fie nevoită să dea şpagă. Dar a acceptat într-o seară o invitaţie la cină, într-un restaurant cunoscut. Cu alte cuvinte, după prima lor întâlnire, Nina se alesese şi cu gogoşeria, şi cu promisiunea unei cine romantice. El a căutat-o la telefon, a doua zi.

- N-ai vrea să luăm cina în piaţă?

- În care piaţă? a întrebat nedumerită, gândindu-se că a dat peste un nebun.

- Piaţa San Marco din Veneţia...

- Aha, a înghiţit ea în sec.

Titi şi-a dorit o aventură romantică şi atât. Nina şi-a dorit să vadă Veneţia. Amândoi au fost pasionali, numai că Nina depăşea imaginaţia. În momentele fierbinţi, femeia începea să ţipe şi, dacă nu ar fi fost într-un hotel străin, bărbatului i-ar fi fost ruşine să facă dragoste şi a doua oară. La cei 32 de ani pe care îi avea atunci, nu cunoscuse încă o femeie care să se piardă complet în pat, şi s-a gândit că, poate, îşi găsise perechea. Diferenţa de zece ani, nu conta. Întorşi în ţară, s-au căsătorit în două săptămâni.

- Nu am realizat ce se întâmplă sau dacă procedez bine. dar se întâmpla ceva de care aveam nevoie, s-a destăinuit el.

- Te-am adunat, că erai împrăştiat şi cu gândul, şi cu penisul. Te-am făcut om la casa ta! i-a spus ea odată, când avea chef să-i dea o lecţie.

- Măi, dar m-ai luat din drum?

- Nu, măi, de pe drumuri...

Într-un an, şi-au ridicat o casă cu cinci dormitoare. Deja lumea începea să murmure: fura, altfel de unde? Curând, Titi a renunţat să se mai ocupe de pieţe,

luându-i pe toţi prin surprindere şi s-a lansat în afaceri.

- Zece ani, slujbă la stat, cu borcanul de miere pe masă, e suficient! Am dat o probă de competenţă şi de stăpânire de sine, o iau pe cont propriu! i-a zis el soţiei.

- Eu am încredere în tine, a fost ea de acord.

La patru ani de la căsătorie au avut-o pe Doina. Din acel moment, în casa lor s-a instituit o regulă nouă: se dădeau des petreceri pentru zilele de naştere, zile onomastice, însă cheful de pomină se dădea de Constantin şi Elena, în cinstea bărbatului, care era înregistrat în buletin cu prenumele Constantin.

La distanţă de trei ani, a venit şi cel de-al doilea copil, tot o fată, Petrica. Acum aveau două fete, una de trei ani şi una de câteva luni, pe când se pregăteau de petrecerea de Constantin şi Elena.

Dacă în tot timpul anului domnea risipa de bunuri, în această zi, lucrurile o luau razna. Nina, bucătăreasă ingenioasă, inventa şi surprindea pe toată lumea. Se desfăşura un ospăţ exagerat, cu muzică asurzitoare, într-o atmosferă fără limite, cu o mare de oameni care participa entuziasmată. În viaţa lor, totul mergea şnur, mai ales după ce el a părăsit slujba de la stat şi a luat-o pe cont propriu. Ani de zile, îi plăcuse să facă dragoste cu nevastă-sa aproape în fiecare noapte, comportamentul ei stimulându-l pentru o zi întreagă însă, de când îşi conducea propria afacere, se întâlneau în dormitor doar în week-end. Aveau prea multe şi prea mari planuri de viitor. Voiau să asigure zestre mare ambelor fete, să le pună la dispoziţie câte o casă, iar ei să se mute într-o vilă de lux. Puneau profitul înainte de orice. Banul se aduna peste alt ban. Singurul lucru la care nu au renunţat era petrecerea de ziua lui.

- Munceşti de parcă ai avea de hrănit un regiment, i-a spus ea. Măcar o dată pe an să uităm de muncă şi de planuri. Să ne distrăm până cădem din picioare!

- Asta ca să trăim cu senzaţia că nu ne-am schimbat, nu?

- Să trăim, pur şi simplu! Nu ziceai tu că mănânci toate trei portocale o dată?

Şi anul acesta, petrecerea tradiţională se desfăşura formidabil chiar dacă sărbătoritul lipsea. Plecase în zorii zilei la Constanţa, unde avea o întâlnire importantă de afaceri, şi încă nu se întorsese. Cu nici un chip nu vrusese să renunţe la rezolvarea situaţiei care promitea un profit foarte mare. În casă, cheful se aprinsese în aşa hal, că nimeni nu-şi mai amintea de faptul că tocmai Titi lipsea. Ca de obicei, lumea era în extaz. Singura care zâmbea şi se distra reţinut era Nina.

- De data asta mă supăr, i-a spus unei prietene. Îl omor, nu alta. Trebuia să muncească şi de ziua lui?...

Trecuse de ora zece seara. Telefonul mobil al bărbatului tăcea încăpăţânat. Probabil se afla într-o zonă fără semnal. În şapte ani de căsătorie nu se mai întâmplase aşa ceva. Cineva a spart un pahar şi a venit să-şi ceară scuze.

- Nu te necăji pentru atâta lucru, l-a liniştit Nina pe invitat. Uite! i-a făcut ea o

demonstraţie spărgând şi ea, intenţionat, un alt pahar.

Lumea a aplaudat. Surescitată, Nina a strigat:

- Să spargem paharele! iau altele, nu contează, banii îi face Titi. Fir-ar ai naibii de bani!...

S-a declanşat o nebunie, musafirii dându-şi drumul la instincte, în timp ce Nina a trebuit să se ocupe de fata cea mică, trezită de zgomot şi înfometată.

- Hai, puiul mamei, nu mai plânge, tata s-a dus să-ţi aducă un munte de zestre. Nu vezi cât întârzie? Hai, iubitule, acasă! murmura femeia în timp ce-şi hrănea puiul.

De pe la 11 noaptea, Nina nu a mai vrut să dea nici o explicaţie despre soţul său, sărbătorit în absenţă. Şi a luat-o cu băutura. La un moment dat, adunarea a început să creadă că, de fapt, ea era sărbătorita. A început să se comporte ca şi cum aşa ar fi fost. Cu câteva minute înainte de miezul nopţii, tocmai când se desfăceau şampaniile dintre cele mai scumpe, a zbârnâit soneria de la poartă, iar câinele-lup a început să latre furios.

- Doamne, în sfârşit, a venit Titi! O să-i torn şampania în cap să-l lecuiesc de afaceri, chiar de ziua lui. Îl învăţ eu minte! a promis Nina invitaţilor şi s-a dus să deschidă poarta.

În stradă aştepta un ofiţer de poliţie. A salutat regulamentar şi politicos, întrebând-o dacă este soţia lui Titi.

- Soţul dumneavoastră a avut un accident de maşină pe podul de la Hârşova, pe când se întorcea acasă.

- E mort? a întrebat calm şi cu sânge rece Nina, lăsându-l pe poliţist interzis.

- Da. Un autoturism condus de un puşti care a furat cheile de la tatăl lui şi a plecat să se plimbe a intrat în maşina soţului dumneavoastră. Îmi pare rău...

Nina l-a lăsat pe poliţist în stradă, a închis poarta cu zgomot şi s-a întors cu zâmbetul pe buze la musafiri.

- Titi nu vine în seara asta, a spus ea, zâmbind fermecător. Ne-a transmis să ne distrăm cum putem mai bine, în cinstea lui!

Toţi au aplaudat frenetic.

S-a dus în camera copiilor şi şi-a privit fetele care dormeau îmbrăţişate.

- Cât de mici sunteţi! a şoptit înfiorată.

S-a întors la petrecere şi s-a prins năucă în lanţul de oameni care coborau în şir indian din casă, cântând „La mulţi ani!”...

***

Cincisprezece ani mai târziu, Nina se transformase într-o femeie rea şi morocănoasă. Faţa i se buhăise şi trăia într-o relativă sărăcie, bătându-se pentru fiecare bănuţ. De mulţi ani, se mutase într-un apartament cu două camere. Doina, fata cea mare, se îndrăgostise de un hoţ şi plecase în Spania. Petrica, fata cea mică, învăţase să

fie şmecheră şi prefăcută. În această stare de confuzie, domnea marea linişte a paharului.

- E bun şi ăsta, după trei portocale! murmura Nina, turnându-şi singură. Apoi golea paharul cu ură şi îl spărgea de podea.

Tigru şi înger

Noapte calmă, caldă, bună pentru autovindecare. Elena şi Grigore făcuseră dragoste ocnaşă. Privind prin fereastra larg deschisă la cerul nopţii, bărbatul mângâia încet, delicat, sânii mari, cărnoşi, înfioraţi, ai iubitei lui. Fascinată de spectacolul stelelor, Elena suspina uşor, aidoma unei ape care cădea într-o cascadă minusculă. După o asemenea îmbrăţişare radioactivă, în locul păcii interioare, o mare tristeţe le săpa caverne de peşteră în suflete. Disperare şi extaz...

- Nu voi lăsa pe nimeni să ne pună dragostea la zid...

- Suntem ca într-un vis, Grigore! a murmurat femeia, înfiorată de momentul jurămintelor definitive. Nu lăsa pe nimeni să-l destrame!...

- Şi tigru şi înger păzitor voi fi, a venit răspunsul, şoptit.

Din prima căsnicie, bărbatul de 48 de ani, echilibrat, la locul lui şi de treabă, îşi aducea aminte că fusese prost, neexperimentat, copil teribil. Apoi, a mers la şcoala de meserii. A făcut liceul la seral, după care, timp de doi ani, a urmat un curs de maiştri. Mai târziu a regretat că nu a avut curaj să încerce o facultate, mai ales după ce a suportat mizeriile şefului său, un inginer mediocru şi nevertebrat dar cu diplomă universitară. Ani de zile, a locuit într-o cameră dintr-un cămin de nefamilişti. A făcut foamea pe toată perioada şcolii profesionale şi, parţial, în liceu, când a scăpat la salariu. S-a căsătorit, după o dragoste la prima vedere, cu o dactilografă de pe şantier, şi a crezut că a dat lovitura vieţii sale. Cinci ani sterpi, fără copii, fără emoţii deosebite, timp în care au reuşit să se mute într-o garsonieră. Ea îl considera pe el necopt, el o găsea femeie în toată regula. Sentimentele ei rămâneau în seif, dar umbla zvonul obraznic şi ticălos că trăia cu un inginer şef.

Cineva povestea o întâmplare ciudată. Deschizând într-o dimineaţă, la şef, să-i facă ordine, femeia de serviciu a văzut o scenă uimitoare. În faţa ochilor i-a apărut un fund mare şi gras (inginerul-şef era un bărbat enorm), care se mişca sacadat, acompaniat de miorlăiturile unei mâţe de femeie înşirate pe birou. Femeia de serviciu a fost invitată să iasă afară, inginerul şef făcându-i semn cu mâna să plece, fără să se oprească din activitate, sau să întoarcă măcar privirea. Tot femeia de serviciu ar fi văzut, un sfert de oră mai târziu, că din biroul şefului ar fi ieşit nevasta lui Grigore.

- Eşti o proastă, dacă nu ştii cum s-o faci fără să intri în gura lumii, i-a spus soţul incredibil de calm.

- E o poveste inventată de oameni care mă urăsc şi care vor să-ţi facă ţie rău,

s-a apărat soţia, sigură pe ea, dar mai ales pe el.

- Poate te urăsc, că ai ajuns secretară. Multe vorbesc din experienţa lor. Dă-le dracu' de ştoarfe! a încheiat el discuţia pe un subiect care ar fi putut să le frigă sufletele, dacă l-ar fi luat în serios. Şi a rămas doar o bârfă a lumii.

Nu pentru că ar fi fost rea de muscă, ci de la avere s-a despărţit Grigore de soţia sa. Tatăl ei era cioban şi avea oarece bani. Bătrânul a vrut să-i cumpere fetei un apartament şi nu ştia cum să facă, fără să-l implice şi pe ginere. Aşa că, simplu de tot, nevastă-sa a plecat de acasă, a deschis divorţ, iar el a minţit la Tribunal, recunoscând că era violent, că îşi bătea soţia des, că nu aducea banii acasă şi că întreţinea relaţii cu alte femei. Adică lucruri pe care nu le făcuse niciodată.

- Ai venit nimeni şi pleci tot nimeni! i-a zis fosta soţie, cu satisfacţie, după ultima înfăţişare la Tribunal.

- Mai bine să beau fierea acum, decât peste ani, după ce îmbătrâneam lângă tine.

- Mi-ai făcut un bine cu divorţul tău! nu i-a rămas dator nici el, zâmbind ca un om liber.

Cu a doua soţie, a trăit 20 de ani, fiind uneori fericit, alteori un om aşezat, drum lin. Nici frumoasă, nici urâtă, femeia nu ieşea în evidenţă, nu îl făcea de râs. Au avut doi copii, băiat şi fată, acum, studenţi amândoi. La un moment dat, cea de-a doua nevastă s-a îmbolnăvit şi a fost operată de cancer genital. Cinci ani s-a luptat cu boala, care a avansat fără milă. Nu s-a putut face nimic. Finalul a fost groaznic. A purtat amintirea anilor petrecuţi împreună cât timp a trăit.

Elena s-a măritat pe la 19 ani, cu un consătean mai mare decât ea cu vreo patru ani şi imediat au venit la oraş, unde soţul s-a făcut marinar. Când era mireasă, avea trup robust şi faţă luminoasă. Marinarul nu a lăsat-o să-şi ia serviciu, aşa că, în viaţa ei, a lucrat numai la ea în casă. Au venit patru copii, unul după altul, anul şi copilul, după care s-a oprit, pentru că erau greu de crescut. Căsnicia i-a domolit înverşunarea din ziua când, mireasă fiind, a dat prima cu piciorul în găleata cu apă, la ieşirea din biserică, semn că vrea să-şi ţină ursitul sub papuc. La început, soţul a făcut voiaje mici, de până la trei luni, pe urmă, nevoile au crescut şi marinarul a început să rămână pe apă şi câte şase luni. În primele voiaje, despărţirile astea lungi s-au resimţit şi femeii îi era greu de tot să stea singură. Cu fiecare an, Elena a început să-şi suprime dorinţele, să-şi înece visurile, să-şi uite idealurile. Era mamă şi gospodină de nădejde şi cam atât. A început să se îngraşe, alunecând treptat în bulimie. Acum se făcuse un munte de femeie, cu sâni cât căldarea şi cu un fund masiv. Cutremura pământul când mergea. Marinarul era tot mai mulţumit de soţia sa, pe de o parte îşi închipuia că, la felul cum se transformase, nu mai atrăgea atenţia bărbaţilor, iar pe de altă parte, pentru el devenise uşor de făcut dragoste. Ea ajungea repede la orgasm şi, apoi, adormea prima. „În porturi am timp, să mă duc la

femei adevărate", gândea el, întors acasă, ca să se odihnească, după luni de muncă pe vapor.

Elena şi Grigore erau vecini de palier încă de când se dăduse blocul în folosinţă. Ca vecini, s-au înţeles bine. Nu s-au vizitat prea des, dar au convieţuit civilizat. Copiii s-au împrietenit repede, mergând la aceeaşi şcoală şi având preocupări comune. Au fost copii cuminţi, nu deosebiţi, dar în banca lor. După pierderea soţiei, Grigore a luat obiceiul să bea câte o cafea pe la vecini şi, uşor, uşor, s-a ataşat de Elena. Nimic anormal sau bătător la ochi. Niciunul nu îşi amintea când a început cu adevărat povestea lor. Nu şi-au declarat cu vorbe nimic, credeau că se comportă normal, numai că întâlnirile lor deveniseră tot mai dese, iar discuţiile la cafea, tot mai lungi. Amândoi erau vulnerabili, el nu avea nicio femeie în viaţa lui, ea avea soţul plecat departe. Ceea ce s-a întâmplat între ei a fost posibil în acest context.

În dimineaţa aceea, pe la zece, Grigore abia se trezise. Lucrase de noapte, dormise trei ore şi, ca un robot, venise la cafea. Întoarsă cu spatele, aplecată uşor peste masă, Elena căuta cutia cu cafea în rafturile suspendate. Brusc, bărbatul a prins-o în braţe pe la spate, i-a desfăcut capotul şi a pătruns-o, în timp ce ea a acceptat ce i se întâmplă, întinzându-se peste masă. Au făcut dragoste pe tăcute, fără să se privească, ca şi cum ceea ce se consuma era inevitabil, peste puterea lor să reziste. Pe urmă, s-au dezlănţuit, în dormitor.

- Nu suntem nici femeie, nici bărbat. Ai să vezi ce o să se întâmple cu noi! i-a promis el, la sfârşit.

- Abia aştept, a răspuns femeia, incitată de vorbe nemaiauzite şi neînţelese de ea, dar care promiteau o mare provocare.

De la atracţia fizică, au ajuns să-şi piardă luciditatea. Destul de repede, au fost descoperiţi de copii şi a ieşit un scandal monstru. Şi-ai lui, şi-ai ei s-au unit împotriva lor. Şi urma să se întoarcă marinarul acasă. Deja telefonase dintr-un port din Turcia...

- Mamă, vin, mi-e dor de tine! îi spusese soţul, la telefon, pe când Grigore o săruta pe gâtul puternic.

Fericirea lor de vreo cinci luni, era acum traumatizată. Şi nu înţelegeau de ce lumea nu le accepta iubirea. Atitudinea copiilor le făcea probleme.

- Am învăţat să mă uit în jurul meu şi să tac. Contează mult să nu intri în viaţa omului cu judecata. Or fi ei familia noastră, dar să îşi vadă de-ale lor! a comentat Grigore.

- Să nu-i laşi, Grigore, să ne distrugă relaţia! Numai tu poţi să le ţii piept!...

***

A doua zi, pe la prânz, Grigore a apărut în combinat, însă nu la Furnal, unde muncea el, ci la Oţelărie, unde nu îl cunoştea nimeni. Se îmbrăcase elegant, ca pentru un eveniment special. A urcat pe platformă şi a nimerit tocmai când maşina de turnat oţel

era trasă la capătul halei, pentru revizie. Oţelarii nu au avut timp să se întrebe cine e necunoscutul şi ce voia el. Omul s-a oprit pe marginea pasarelei, şi-a scos haina, a împăturit-o frumos pe balustradă, şi s-a aruncat, din senin, într-una dintre oalele încărcate cu oţel lichid. Gestul său i-a împietrit pe toţi. În loc să dispară în vaporii bolborositori ai oţelului proaspăt turnat, bărbatul a început să se prăjească pe pojghiţa subţire, dar dură, care se formase deja la suprafaţa oalei. Scenă de coşmar. Sinucigaşul urla de durere, muncitorii alergau bezmetici, încercând să facă ceva şi să-l recupereze din lingotiere. Mirosea cumplit, a carne arsă. Până la urmă, s-a venit deasupra calei cu o macara, doi oţelari bine echipaţi au reuşit să-l ridice pe braţe şi să-l scoată de acolo. Salvarea a venit ca fulgerul şi, pe când se ducea în mare viteză spre spital, Grigore şi-a dat sufletul.

În cariera sa, procurorul Nicoliţă întâlnise tot felul de nenorociri şi orori, dar o sinucidere ca asta, niciodată. Oamenii nu îl cunoşteau şi nici nu prea ştiau ce să povestească, fiindcă toată scena se derulase cu repeziciune. A rămas haina elegantă a furnalistului şi, în buzunarul de la piept, au găsit o scrisoare de adio. În rânduri simple, omul povestea cum i se schimbase viaţa datorită Elenei, vorbind de o dragoste numai bună să inspire romanţe înlăcrimate şi să îmblânzească inimile de piatră. Hotărârea sinuciderii au luat-o amândoi, târziu, noaptea, după ultima îmbrăţişare. „Iubirea noastră e ca diamantul neşlefuit, iar familiile noastre nu ne îngăduie să dăm diamantului feţele strălucitoare, scria Grigore. Fără iubita mea nu mai pot face nici măcar umbră pământului. Suprema dovadă a dragostei noastre e că am hotărât să murim la aceeaşi oră. Eu, înghiţit de oţelul lichid, ea, după ce va fi înghiţit otravă. Dacă nu ne putem trăi iubirea, măcar o salvăm prin moarte".

Toţi cei care luau parte la anchetă au simţit un fior şi, în mare viteză, au demarat spre locuinţa Elenei.

- Sunt curios cum arată o femeie care poate inspira aşa gest, a comentat Nicoliţă, în maşină.

- Cum se poate recunoaşte o aşa femeie dacă o vezi pe stradă? a întrebat un anchetator tânăr.

- Cred că facem o greşeală, ne gândim numai la trup, vedem numai plăcerea fizică, a răspuns Nicoliţă. Buzele fierbinţi, aroma sânilor, pielea netedă şi catifelată ca petalele de trandafir, răsfăţ total. Nu e puţin! Şi sufletul...

- Poate nu e puţin, domnule procuror, a insistat bobocul, însă trăim într-o lume a vitezelor! O astfel de sinucidere ne aruncă în secolul trecut, al romanelor de citit la pension. Poate că am întâlnit o iubire extraordinară!...

- Numai să ajungem la timp! a spus îngrijorat procurorul.

Erau hotărâţi să spargă uşa apartamentului. Totuşi, întâi, au sunat insistent. Le-a deschis o femeie cu ochii cârpiţi de somn, într-un capot clasic de gospodină. Poliţiştii au privit-o intrigaţi.

- Sunteţi doamna Elena? a întrebat procurorul Nicoliţă, aşteptând o negaţie.

- Da, s-a întâmplat ceva? a răspuns femeia cu glas încă somnoros.

Procurorul ar fi vrut să întrebe de ce nu e moartă. O privea siderat:

- Vecinul dvs. s-a sinucis azi, în combinat, şi a lăsat o scrisoare în care spunea că şi dvs. veţi face acelaşi lucru. Aţi luat cumva otravă?

- Nu, domnule, abia m-am trezit. Am trimis copii în treaba lor şi m-am culcat la loc, că eram obosită...

Respiraţia anchetatorilor era sacadată.

- Ştiţi de ce s-a sinucis vecinul dvs.? El a scris că şi dvs. aveţi acelaşi gând...

Femeia s-a încruntat surprinsă:

- Eu? Niciodată. Bâiguia el ceva despre sinucidere, era romantic, aşa, ca în telenovele. M-am făcut că îl cred. Chiar a fost aşa de prost? Eu îmi aştept bărbatul de pe mare... Am să-i povestesc ce-a păţit vecinu', că erau prieteni. Aşa-i dragostea! Săracul, Dumnezeu să-l ierte!...

Glasul îi era încărcat de inflexiuni compătimitoare.

ELENA MARIA STARA

Elena Maria Chiaburu (după soţ)
- Născută la 30.08.1942, Arad
- A absolvit Facultatea de Medicină Veterinară din cadrul Institutului Agronomic "Ion Ionescu de la Brad" din Iaşi, 1970
- A profesat la I.A.S. Şendreni Galaţi până în 1994

Cetatea

Era început de iunie şi multă lumină. Drumul se înălţa între cele două văi până la poarta arcuită din fier. Cetatea tăcută părea mai pustie şi mai solitară decât oricând.

Aşternută până departe iarba se unduia ca o mare verde sub bătaia vântului. Dintr-un imbold irezistibil am coborât în vale. Priveliştea era minunată. Mă simţeam gâtuită de emoţie. Căutam locul unei cruci. Am rămas câteva clipe privind şi ascultând vântul. Crucea era acolo, mică aproape ca o jucărie. Brusc m-am întors şi am suit drumul bătut şi lustruit de atâţia bocanci soldăţeşti. La poartă, un singur stejar se înălţa ca o santinelă nemişcată bătrân ca vremea şi uriaş, cum îl făcuse trecerea ei. Printre frunzele zdrenţuite se vedea cerul albastru şi limpede, dar mie mi se părea că plânge ca un ochi deasupra cetăţii. Aerul după amiezii se revărsa cald din zidurile ei. În urmă aluneca un miros fin de ţigară stinsă, respirat de mine cândva. Am închis puţin ochii aducându-mi aminte de atâtea, dar i-am deschis repede şi am privit sus spre coama zidului. Acolo într-un colţ înflorea o tufă de maci, singura floare de vară plânsă de sufletul meu.

Am rămas privind zidurile Nu mai fusesem aici de prea mult timp, într-adevăr dar zăbovind o clipă m-am simţit copleşită de amintiri. Au trecut atâţia ani. M-am lăsat furată de vârtejul propriilor gânduri.

“Ce s-a întâmplat cu timpul? A zburat pe lângă mine atât de repede“. Am impresia că parcă ieri mai trăia şi mă striga AMAA!…

Mi s-a părut aproape auzibil sunetul goarnei, rupând pentru o clipă tăcerea, aducându-i pe toţi în faţa mea, stârnind în aer o rumoare cu zăngănit de arme şi şoapte puternice.

Era aceeaşi cetate, pe a căror ziduri bătute de vremuri, smocuri de iarbă crescută în voie, atârnând printre crăpăturile lăsate de cărămizi. În mijlocul ei nişte vieţi pline de vitejie îşi trăiau viaţa paşnică. Pentru mine erau cei mai grozavi soldaţi din lume.

Când poarta cetăţii s-a deschis încet ca la porunca unui “SESAM“ dezvăluind comorile trecutului, o tristeţe puternică, dar şi o emoţie vie îmi tăia respiraţia şi inima mi se umplu de acea veche durere.

Cărămida albă

Soarele îşi răsfrângea razele în zidul cetăţii O pace adâncă şi sinistră se ridica din solitudinea ei. Când uşa din tablă s-a deschis cu un scârţâit ruginit ne-a învăluit un aer

de mucegăială macabră. Ne aflam în prag. O clipă i-am privit îngrozită Faţa îi era veselă şi plină de îndrăzneală. Ne-am strâns mâinile. Era pentru prima dată când ne ţineam de mână. Împinşi parcă de cineva în câteva minute dispăream în semiîntuneric, într-un tunel lung cu despărţituri identice, mirosind a mucegai. Deasupra noastră zăceau cărămizile întunecate, strivindu-ne asemenea unor fantome triste şi reci. Pânze de păianjen atârnau de pereţi, groase şi grele, zdrenţuite ca nişte dantele vechi, înveşmântate în aura tăcerii, bântuite de stafiile celor morţi care se arătau sub chipul cutiilor goale de gamele, de caschete turtite, resturi de prelate şi chiar un bocanc amestecat printre oasele nepieritoare ce zăceau peste tot asemenea făpturilor din erele preistorice. Acum, noi le tulburam liniştea.

Pe măsură ce înaintam, aerul strâns în locul acela scund şi înfrigurat era prea dens să mai poată fi respirat, era ca un fel de mâzgă nevăzută. Atunci mi-am dorit cu o intensitate insuportabilă să ies la lumină. Şi ca şi cum ne-am fi înţeles reciproc, amândoi ne-am oprit exact în aceeaşi clipă, întorcându-ne automat. Când am ieşit din acea îngrămădeală am clipit des în razele soarelui şi am respirat adânc aerul curat şi cald.

- De data asta nu am avut noroc. Şi am împins încet uşa la locul ei.

Eram înspăimântată dar nu chiar atât de tare, ca să renunţ.

Aşteptam o nouă incursiune. AD continua să mă viziteze, dar nu a mai pomenit nimic despre acea vizită subpământeană.

Seara priveam zidul întunecat dar nu tăcut, acum însufleţit de stafiile plutitoare, a căror glasuri triste fără speranţă se pierdeau ca o chemare în hrubele reci.

Zilele erau luminoase pline de soare. Când şi când câte un nor alb şi pufos mai plutea pe cerul de azur.

Era o după-amiază ca de obicei liniştită şi caldă. Păşeam încet pe coama zidului. De unde eram, priveam cerul infinit mai albastru şi mai aproape. Soarele îşi revărsa razele peste ziduri şi peste vale. De un verde viu, şerpuia de jur împrejurul cetăţii, întreruptă ici colo de pâlcuri de flori şi buruieni mai înalte ca o pajişte, unde oamenii cartierului îşi mai aduceau din când în când animalele la păscut, iar copiii se jucau pe furiş de-a soldaţii şi războiul până când erau alungaţi de santinele.

Cetatea se scufundase într-o aţipeală aurie a soarelui de după amiază târzie şi valea era cuprinsă într-o linişte parcă de rău augur, când de undeva a apărut o siluetă măruntă, parcă ieşită din zid. Îmbrăcată în kaki însoţită de un câine. O santinelă de serviciu, îşi făcea rondoul. Când câinele a început să alerge în salturi mari, l-am recunoscut imediat. Era lupul AZAR, iar silueta soldatul AD. Îi urmăream cu plăcere. Deodată AZAR zvâcni rapid în două labe şi-i atinse umerii, dezechilibrându-l mai să-l trântească, dar trupul zvelt reuşi să absoarbă lovitura. Porniră apoi în fugă spre deschizătura din zid.

În liniştea deplină au răsunat o serie de detunături izbindu-se de ziduri ca un

ecou. Explozia fulgerătoare îi lovise din plin. Într-o fracţiune de secundă îi desfăcuse aruncându-i în sus, risipindu-i oriunde prăbuşindu-le apoi pe iarba arsă, rămăşiţele, într-o împroşcare surdă.

A fost ca o ambuscadă ca şi cum cineva ar fi luat cu asalt cetatea. Pe urmă totul s-a oprit într-o linişte şi aşteptare dureroasă. Apoi toţi de prin toate părţile au dat buzna.

Neavând putere să fac nici o mişcare, o clipă am rămas ca paralizată holbându-mă uluită. Fusesem martora unei scene îngrozitoare. Ochilor nu le venea să creadă ce văzuseră. Dându-mi seama brusc de ceea ce se întâmplase, fără să mai privesc înapoi, smulgându-mi cu greu picioarele înţepenite locului, am fugit. Nu mai eram în stare să îndur să mă uit. M-am oprit în camera mea, acasă. Aici mă aflam în siguranţă.

Cu ochii măriţi de groază, m-a întâmpinat mama. M-a pipăit şi dacă a văzut că sunt întreagă, nu m-a întrebat nimic. M-a lăsat singură să mă liniştesc.

Încă mai simţeam un tremur intern, când tata s-a apropiat de patul meu. Era deja seară. Într-un ultim sunet de trompetă mi-a strâns mâinile în palmele lui puternice şi ocrotitoare.

- AMA, lucruri îngrozitoare se pot întâmpla şi în timp de pace, nu numai în timp de război.

Nu mai îndrăznesc să părăsesc casa. Aşezată pe pragul ei, privesc zidul. De aici de jos, mă luptam cu tristeţea lui, cu tristeţea mea. După acea zi, nu l-am mai urcat, spre liniştea mamei, ştiindu-mă lângă ea. Singur sunetul prelung al goarnei mă trimitea în casă. Era întuneric în încăpere şi mama mă credea adormită, dar eu priveam luna pe fereastră. Apărea ca un glob suspendat deasupra zidului. Ardea mocnit cu o strălucire ştearsă şi dureroasă. Nu mă gândeam la nimic, dar aici sufeream. Nimeni nu a mai pomenit niciodată de teribila încercare prin care trecusem.

Zisul, el se înălţa rezistând tăcut faţă de tot ceea ce fusese în inimile tuturor atunci: deznădejde, nefericire, spaimă şi durere. Rămăsese risipit, undeva sus în văzduh, fără ca nimeni să-l plângă, să-l cânte. Un destin atât de crud îl trimitea alături de părinţii lui.

În dimineaţa aceea pe când îmi scoteam pijamaua ochii lui căzură pe uniforma mea. Zăcea de o săptămână pe scaun. Aştepta să o îmbrac. Nici pe ea nu o mai voiam. Am tras-o de pe scaun cu gândul să i-o dau tatei să o ducă înapoi. Un fâsâit uşor şi degetele pipăiau buzunarul de sus al jachetei. Un petic de hârtie împăturit de două ori, impregnat cu miros de ţigară îmi amintea de drumul prin hrube până la CĂRĂMIDA ALBĂ.

Un vis bântuit de fantome sau poate o legendă legată de cetate?

Trebuia să-l ştiu liniştit oriunde s-ar afla.

Hotărâtă că pot eu să încerc să o fac, m-am apropiat de uşa pe care o ştiam.

O ţeavă lucioasă era pusă de-a curmezişul. Am ridicat-o cu grijă. Era rece la pipăit. Uşa s-a tras singură într-o parte scârţâind uşor. În prag m-am oprit cu sfială frânându-mi primul impuls de spaimă. Atunci i-am văzut faţa veselă şi plină de îndrăzneală. Inima îmi bătea tare şi repede pasul nesigur orbecăia prin semiîntuneric, stârnind praful într-un nor de umbre. Toate se năpusteau rostogolindu-se peste mine, dar eu înaintam prin aceste umbre groteşti.

Din mers am atins peretele cu mâna. Am simţit-o udă ca de sânge. Frica creştea în tăcere simţindu-mă prinsă în afara timpului, într-un labirint singuratic. Tunelul se lungea mai departe coborând uşor. Înaintam împinsă de curajul unei dorinţe disperate, a cărei şansă era CĂRĂMIDA ALBĂ. Nu puteam să dezertez acum.

Un foşnet de picioare goale mă însoţea. Îmi simţeam propria respiraţie, dar şi pe a lui. Ştiam că e el. Nu mă înspăimânta prezenţa celui ce trecuse dincolo de moarte şi acum se întorsese, eliberat de legăturile timpului şi a trupului ca să-mi arate drumul, alergând pas în pas cu mine.

În acest haos împresurat de chipuri, întortochiat de umbre în nişa umbrită de lâncezeală, pe lespedea vâscoasă, strălucea CĂRĂMIDA ALBĂ. O ţesătură fragilă de pânze şi praf îi acoperea ca o paloare albeaţa. Apărată de orice mişcare şi orice sunet, aştepta în pustietatea ei să fie găsită. Am apucat-o deodată cu amândouă mâinile. Fugeam. În urma mea, forme şerpuitoare tremurau lipindu-se de pereţi. Un sentiment neplăcut, dar fascinant pentru ceea ce reuşisem să fac.

Respiraţia lui m-a urmărit tot drumul, apoi s-a transformat într-un murmur. Nu înainte de se pierde de tot am simţit o îmbrăţişare uscată şi ţeapănă ca de fantomă.

Un curent proaspăt de aer venea dinspre uşa lăsată deschisă de la capătul tunelului. Afară am rămas nemişcată strângând cărămida la piept. Vibraţiile unui glas străbăteau prin zidurile cetăţii, mai clare ca nicicând, strigându-mă, AMAA!… amintindu-mi că mai am încă ceva de făcut. Să văd ce taină ascunde în ea.

Mi-am desprins mâinile şi am lăsat-o să cadă. După ce s-a rostogolit odată şi încă o dată, a crăpat exact în două ca despicată de lama unui cuţit. O biblie în miniatură ferecată în coperţi de aur, lucea cu licăriri de rubin. Am deschis-o încet cu grijă. Hârtia era albă şi subţire cu tipărituri arhaice vizibile.

Închisă ermetic se păstrase perfectă, sfidând timpul.

Câştigasem îndeplinirea unei dorinţe a lui atât de mare dar şi misterioasă. De fapt pentru mine, pentru el, era un vis împlinit. Cred că înţelegeţi de ce am făcut asta. Nu voiam să plec împăcată.

Deznădejdea plutea deasupra zidurilor pustii, unde nu mă mai aştepta nimeni şi nimic, doar soarele deasupra tuturor. Ştiam că locul meu nu mai era acolo în acea cetate pe care aşteptam cu disperare să o părăsesc şi să scap pentru totdeauna de fantomele acelea vechi ale curajului, din hrubele reci, cândva pline de glorie

şi inutile acum.

Uram pământul acela pe care călcam, pământ neînduplecat şi amenințător şi fiecare fir de iarbă pe care îl vedeam de parcă ar fi fost un duşman viu.

Vara se destrăma încet, încăpăţânată întârzia să plece parcă dinadins din pustietatea zidurilor, dar acum ca într-o ultimă vâlvătaie lăsase zorii toamnei să vină peste ea pe neaşteptate, odată cu plecarea noastră.

Timpul a trecut. Atunci aveam doar treisprezece ani. Durerea acelei detunături persistă ca un ecou trist. O cruce luceşte în soarele târziu de vară. Un mormânt unde nu era nimeni îngropat. Furat de vânt, un suflet zdrenţuit s-a spart într-un suspin prelung, spulberat de cer.

M-am lăsat încet pe vine, la rădăcina stejarului şi mi-am cuprins genunchi cu braţele. Respiram iubirea de copilă. O şoaptă caldă, cântată în vânt la căpătâiul florilor de maci, amestecată cu miros de ţigară stinsă, plină de lacrimi şi cer.

Am plecat înconjurată de acea linişte apăsată de nefericire. O prezenţă mută şi invizibilă mă însoţea ca o iluzie.

De încheietura braţului mi se agăţase o frunză. Am vrut să mă duc cu mine, dar ea s-a desprins încet şi a căzut la pământ.

DAN STARCU

- Născut la 7.09.1959, Bucureşti
- A absolvit: Facultatea de Aviaţie; Institutul Internaţional de Limbă Engleză; Colegiul Universitar de Informatică "Dunărea de Jos"
- A debutat: 1988, cu versuri, la rubrica poetei Constanţa Buzea în revista Amfiteatru; în 1990 a debutat cu povestiri şi nuvele în revistele Atlantida şi Partener, apoi ca prozator în 1991 (decembrie) prin romanul istoric "Întemeierea"
- În 1991 a devenit director al editurii Porto Franco, iar în 1995 al editurii Coresi Bucureşti.
- **A colaborat:** Porto Franco, Expres Magazin, Atlantida, Start spre 2001, Cotidianul, România liberă, partenerul, Acţiunea, Viaţa Liberă, Forum, Niculescu, Mondocart, Tedit, Globus, Albatros, Corint, Olimp
- A publicat următoarele volume: Exilat din Univers, Ed. Alma, 1993; Cavalerii Ordinului Galactic, Ed. Albatros, 1995; Istoria Pirateriei, Ed. Coresi, 1996; Limba engleză prin texte, Ed. Niculescu, 1996; Secretul piramidei, Ed. Alma, 1993; Attractive English, Ed. ZZ, 1998

Poarta Invaziilor

Introducere

În secolul al IV-lea, asupra Europei se întindea umbra acvilei romane, iar în codrii Carpaţilor şi pe malurile neîmblânzite ale Dunării răsunau încă urletele lupilor daci, după mai mult de două secole de la înfrângerea marelui lor rege Decebal şi căderea Sarmisegetuzei în stăpânirea imperiului. Deşi legiunile dominau Occidentul şi Orientul, din îndepărtatele Spania şi Britania până în Egipt şi Persia, ţinând în lanţuri Grecia, Macedonia, Tracia, Moesia, Grecia, Germania, Fenicia, Mesopotamia, Palestina, Siria, Libia, pacea era tulburată de neamurile războinice coborâte din nord şi dinspre Scandinavia, de vizigoţi, ostrogoţi, taifali, vandali, gepizi, longobarzi, burgunzi care, fie prin înfruntări directe cu împăraţii, fie ca un fel de aliaţi ai lor, obţinuseră regate întinse în centrul şi răsăritul continentului. Lor li se adăugau alanii, viteji călăreţi în zale din Iran şi carpi, dacii liberi, ce înfruntau necontenit puterea generalilor şi a legiunilor instruite şi temute. Constantinopole, ridicat de curând pe ruinele vechiului Bizantyon grecesc, ameninţa cu măreţia sa de atunci cetatea eternă.

Dinspre nesfârşita Asie avea să vină însă cea mai cumplită primejdie de până atunci, în faţa căreia imperiul bicefal avea să se clatine din temelii: hunii! Dar, pentru a izbi cetatea eternă, sângeroşii cuceritori ai Orientului trebuiau să treacă mai întâi prin Dacia, adevărată Poartă a Invaziilor, aflată sub influenţa puternicilor neamuri germanice vandalo-gepido-gotice şi, mai ales, a legendarului rege Athanaric.

Poarta Invaziilor (fragment)

Partea întâi
Comoara victoalilor

Motto:
“Nu cerceta aceste legi
Că eşti nebun când le-nţelegi!
Din codru rupi o rămurea,
Ce-i pasă codrului de ea!
Ce-i pasă unei lumi întregi
De moartea mea!”
(G. Coşbuc - Moartea lui Fulger)

*

Râul avea ape repezi şi înspumate, dar de îndată ce cotea şi ieşea în câmp deschis se liniştea, curgând leneş printre sălciile pletoase care îl însoţeau. Codrul cel des avea hotarul până la cotul acela şi câmpia, acoperită cu ierburi înalte, mărăcini, copaci izolaţi, ascundea multe capcane. Soarele nu răsărise de mult şi o ceaţă deasă stăpânea ţinutul. Aceasta ascundea mlaştinile pe care meandrele râului le năştea în locurile unde te aşteptai mai puţin. Prin ceaţă răzbăteau contururile unor stejari şi ale unor fagi risipiţi pe acel spaţiu vast, dar pe măsură ce soarele se ridica, aburii se împrăştiau, dezvăluind un drum îngust şi un pod de lemn putrezit parcă în întregime. Nechezatul unui cal răzbătu în liniştea începutului de zi. Armăsarul, negru şi ud de rouă, bătu sălbatic din copită. Se afla la marginea codrului şi respiraţia i se amesteca imediat cu aburii care învăluiau copacii umezi. Frâul îl ţinea legat de un fag, ceea ce explica nervozitatea lui. La rădăcina fagului zăcea o blană de urs din care ieşeau două picioare acoperite cu iţari albi, iar în partea opusă lor se revărsa un păr bogat şi negru.

- Linişte, Zal! Se auzi un glas bărbătesc, cu o rezonanţă plăcută, tinerească.

În loc să se astâmpere, calul bucuros probabil că îşi auzise numele, necheză din nou, mai tare, şi bătu cu copita în pământ, în vreme ce trăgea năvalnic de frâu, gata să-l rupă.

Zgomotul şi nerăbdarea armăsarului sfârşiră prin a-l trezi pe omul ce dormea învelit cu blana de urs. Greoi, acesta se întoarase cu genunchii în sus şi se întinse din toate mădularele. Căscă apoi prelung şi se ridică în picioare. Era un tânăr înalt şi bine legat, care purta cămaşă albă şi iţari strânşi bine pe picior. Pieptarul din piele bătută era întărit pe mijloc cu un disc de metal ce-i proteja inima.

- Ei, bine am mai dormit zise tânărul.

Îşi aminti apoi că blana în care îşi petrecuse timpul de somn o jupuise de pe primul urs pe care îl vânase singur, în urmă cu doi ani. De atunci mai omorâse vreo trei, doar cu arcul şi sabia. În urma acelor fapte se alesese cu o cicatrice lungă cât braţul stâng, pe care i-o făcuse una dintre fiare când fusese în primejdie să-şi piardă mâna…

- Şi aşa, eşti nerăbdător să alergi, nu mă laşi să mă odihnesc când n-ai chef să stai pe loc, i se adresă el calului. Ei, lasă că te satur eu de alergat!

Ceaţa se risipise bine şi soarele inunda câmpia şi codrul de lumină. Căldura începea să ia locul umezelii.

Tânărul aruncă blana de urs pe spinarea armăsarului, o împături într-un fel anume şi o prinse pe sub burta acestuia cu nişte sfori. Se întoarse apoi la fag, de unde luă o centură de care era prinsă o sabie lungă şi dreaptă. Le prinse de şold, apoi ridică de pe pământ un arc bine întins şi o tolbă cu săgeţi. Şi le trecu în spate, luă toporul greu de jos, îl atârnă de ciudata lui şa cu ajutorul sforilor, după care îşi fixă pumnalul curb la cingătoare.

În sfârşit, potrivi suliţa lungă pe burta calului, cu vârful în spate, puţin ridicată, apoi urcă pe bidiviu şi-l făcu să pornească la trap. Nu merseră însă prea mult şi îşi duse mâna la stomac.

- Ah! Ce foame mi s-a făcut! Cât de bună ar fi o bucată de carne prăjită…

Zicând acestea către cal, băgă mâna în dreapta centurii, unde avea un săculeţ, şi scoase o bucată de pită uscată pe care o zdrobi între dinţi şi o înghiţi mai mult nemestecată.

"Parcă e mai bine", îşi spuse. "Hai, e timpul să ne aşternem ca lumea la drum".

Îşi îndemnă bidiviul la trap vioi prin câmpie, pe lângă râu, iar el începu să îngâne un cântec.

Se opriră însă la pod.

"Ia te uită! Dacă aş fi ştiut că aşa de aproape de mine, pe mal aş fi înnoptat. Nu l-am putut vedea însă pe întunericul acela, cu atât mai mult cu cât credeam că m-am rătăcit prin codru…"

- Vezi, Zal, zise cu voce tare, aici trebuie să-i aşteptăm pe ticăloşi. Nimeni n-a trecut pe drumul ăsta de multe zile, nu se văd nici un fel de urme. Să-i aşteptăm! Vom avea de dat o luptă grea. Să ne ajute Cerul să scăpăm cu viaţă!

Chipul lui mai păstra încă trăsături copilăreşti. Cu toate acestea, ochii mari şi sprâncenele frumos arcuite, barba scurtă ce-i acoperea o parte din chip, îi dădea un aer matur şi nobil. Gura mică şi nasul, mai puţin pronunţat, îi trădau vârsta în jur de optsprezece sau nouăsprezece ani. Fruntea sa înaltă era acoperită, în parte, de plete răzleţe.

"O să-i aştept aici chiar de-ar fi să stau mai multe zile! O să-i aştept şi o să mă răzbun!"

Tânărul coborî de pe cal, pe care îl lăsă ca să pască lângă pod. Cât privi în zare nu văzu nimic mişcător. Soarele începea să ardă.

Îşi luă arcul, scoase o săgeată din tolbă şi o fixă în coardă. Porni cu grijă spre codru. Armăsarul se mişca în voie lângă piciorul podului de lemn, pe malul râului, unde iarba era mai grasă. Stăpânul său se îndreptă spre un pâlc de fagi înconjurat de mai multe tufişuri, o adevărată pădurice în câmpie. Arcul era le fel de încordat ca şi omul. Acesta se deplasa aproape fără zgomot. În curând se pierdu printre frunze şi crengi.

Între timp, norii albi se iviră undeva, departe, pe cerul senin. Soarele, a cărui arşiţă devenea supărătoare, fu temperat de un vânt răcoros, ce adia dinspre codru. Din când în când se auzea nechezatul calului ce tulbura liniştea. În afara bidiviului, doar păsărelele şi gâzele dădeau viaţă acelui ţinut aparent pustiu.

Trecuse aproape un ceas până când tânărul, cu arcul în spate, aducând un braţ de lemne mai uscate, reapăru din pădurice. Pe centură îi atîrna un iepure cenuşiu, din burta căruia se mai scurgea puţin sânge. Tânărul părea mulţumit şi destul de vesel în timp ce se îndrepta spre locul unde îşi lăsase calul. În curând, iepurele se perpelea pe foc.

Masa fu îndestulătoare şi vânătorul, lingându-şi buzele, se aplecă pe nişte pietre pentru a sorbi cu nesaţ unda rece a râului. Tocmai îşi trăgea sufletul şi îşi potrivea respiraţia agitată, când tresări.

O cutie din lemn, de dimensiuni reduse, plutera la vale pe apă, întorcându-se de pe o parte pe alta. Tânărul nu ezită nicio clipă. Pătrunse în râu până când apa îi ajunse la brâu şi, din prima încercare, prinse cutia de îndată ce aceasta ajunse în dreptul său. Observă încrustaţiile. Pe fiecare parte era sculptat un soare cu două coarne de bour. Lucrătura dovedea măiestrie şi o simetrie perfectă. Încuietoarea era uşor de distrus. Ce ascundea oare cutia adusă de ape?

Calul necheză scurt. Tânărul se întoarse fulgerător şi privi în direcţia în care animalul îşi ridică botul. În zare, nişte călăreţi stârneau colbul ce ducea spre pod. Erau ei pe care-i aştepta?

Sări repede prin apă şi ajunse la mal. Îşi încălecă bidiviul într-o clipă. Cutia o puse într-o deschizătură a blănii de urs, în speranţa că nu va cădea cât îşi va mâna armăsarul. Nechezând, acesta porni, prin iarba înaltă, spre un pâlc de fagi din dreapta drumului. Ajuns în dreptul acestora, dispăru imediat în frunziş. Călăreţul luă o săgeată, încordă arcul şi aşteptă.

Ceilalţi veneau destul de repede. Erau patru. Cel care-i conducea purta un coif lucitor şi o apărătoare metalică de piept. Călărea un bidiviu sur, viguros. Doi războinici cu pieptare de alamă şi cu părul în vânt veneau după el, în timp ce ultimul, mai voinic decât toţi, în cămaşă albă, purta suliţa în mână, iar în spate era apărat de scutul său rotund.

Cei patru veneau spre pod, cu gândul de a trece râul. Bidivii, în spume, se zbăteau în frâu în trapul rapid ce le era impus.

Săgeata zbârnâi doar o clipă înainte de a se înfinge în gâtul celui mai voinic oştean. Sângele ţâşni stropindu-i pe cei din jurul său. Nici nu apucă să priceapă bine ce se întâmplase şi războinicul uriaş, îngrozit, se zbătea la pământ într-o baltă roşie. Caii nechezară speriaţi, în vreme ce restul oamenilor, cu ochii scoşi din orbite, muţi de spaimă, priveau neputincioşi la cel care-şi dădeau sufletul lângă ei.

Tânărul ieşi din tufişuri.

- De când te aştept, Marus! i se adresă conducătorul acelui grup. Ucigaşule! Tu şi blestematul de Arht mi-aţi răpus mişeleşte părintele. A venit şi ziua să plătiţi!

- Tatăl tău era un vierme care nu mai merita să trăiască! Şi nu am decât un singur regret, că nu te-am prins şi pe tine atunci Lexis! Te-aş fi zdrobit ca pe un şarpe veninos, ţi-aş fi despicat pieptul cu pumnalul meu şi ţi-aş fi scos inma să ţi-o dau la câini!

Ceilalţi doi războinici porniră spre călăreţul singuratic, în timp ce Marus trecea cu prudenţă podul ce pârâia sub greutatea armăsarului său.

- Întotdeaua ai fost un laş, ucigaşule! îi strigă Lexis. Iar voi doi nu vă amestecaţi, dacă vreţi să trăiţi!

- Pe el! le zise Marus celor doi războinici ai săi. Smulgeţi-i limba din gură! Jupuiţi-l de piele!

Tânărul îşi mână calul spre pod. În faţa lui apărură însă războinicii lăsaţi de cel care ajunsese deja pe malul opus. Lexis vru să mai scoată o săgeată, dar o sabie uşoară suieră pe lângă el, gata să-l despice în două. Abia reuşi să se ferească. Îşi trase repede sabia. Lamele se izbiră violent.

Pe malul celălalt, Marus se opri să vadă sfârşitul luptei.

- Ticălosule! O să te prind chiar dacă vei merge până la capătul lumii!

- Speri să mai scapi din mâna vitejilor mei? Eşti ca şi mort!

Al doilea luptător ridică un topor uriaş. Acoperindu-se cu scutul pătrat, ataca pe la spate.

Lexis pricepu pericolul şi, în timp ce îl înfrunta cu sabia pe celălalt, îşi roti calul ca să-i aibă în faţă pe amândoi. Dar unul se afla în stânga şi altul în dreapta. Înţelese că ăla era meşteşugul lor şi că se învârteau în jurul lui pentru a-l surprinde din poziţii diferite.

Toporul se coborî fulgerător, dar nu întâlni decât golul. Armăsarul tânărului făcuse la timp un salt într-o parte.

Toporul izbi iar, de data asta în plin. Lexis parase cu sabia şi lama îi zbură, făcută bucăţi.

Dădu cu călcâiele în burta lui Zal, ca să fugă de lângă pod. Se retrase pentru a avea timp să-şi folosească, la rândul său, toporul.

- Clipele îţi sunt numărate, năpârcă! îi strigă Marus.

- Pleacă, omule, nu muri pentru a apăra un nemernic! Îi zise Lexis celui care îl ataca iar.

De abia pară lovitura pe care, în plină viteză, i-o dădu războinicul cu pieptar de lamă, că-şi simţi trupul vibrând sub puterea ei. În timp ce duşmanul său îşi întoarse bidiviul spre a-l ataca iar, cu mâna stângă, tânărul îşi apucă suliţa.

Adversarul înţelese manevra. Nu se mai apropia în viteză, cum făcuse până atunci. Veni încet, cu toporul ridicat şi scutul pregătit.

Deodată, Zal sări furios înainte. Prea târziu! Al doilea războinic îl lovise cu sabia pe la spate. Armăsarul simţise pericolul şi evitase ca stăpânul său să fie ucis mişeleşte, dar lama duşmanului îi tăiase pulpa destul de adânc. Sângele ţâşni imediat.

- Ticălosule! gemu Lexis.

Calul său necheză dureros şi se ridică în două picioare. Tânărul se lăsă ca să lunece din şa, în timp ce bidiviul se lansă, şchiopătând, într-un galop sălbatic spre codru.

Lexis abia reuşi să evite lama scânteietoare ce încercase să-i străpungă gâtul, fulgerător, izbi cu toporul. Arma sa întâlni sabia celui ce-l atacase pe la spate şi o făcu bucăţi. Ricoşând, toporul îl lovi în umăr pe duşman, zdrobindu-i oasele şi înroşindu-i de îndată hainele. Cu un urlet înfiorător, războinicul se prăbuşi la pământ.

Lexis se învârti în loc, spre călăreţul care mai rămăsese. El venea în viteză, cu arma ridicată şi cu scutul pregătit. Suliţa tânărului se frânse în pavăza de metal a duşmanului. Toporul celuilalt îl sili să se arunce la pământ.

Departe de înfruntare, Marus zâmbea mulţumit.

- Ultimele clipe sunt şi cele mai lungi, năpârcă! îi strigă tânărului.

Lungi, într-adevăr. Îşi scoase pumnalul de la centură. Cu toporul într-o mână şi cuţitul în cealaltă, aştepta următorul atac. Ştia că de jos se apăra foarte greu de loviturile năpraznice ale călăreţului. În timp ce evită să fie trăsnit de arma adversarului, aruncându-se la pământ, războinicul trecu prin faţa sa, apoi îi oferi spatele ca o ţintă sigură pentru pumnal. Rostogolindu-se prin iarbă, Lexis aruncă lama cu putere şi aceasta se înfipse în spinarea celuilalt, deasupra şoldului său stâng. Omul se scutură cu vigoare, dar nu căzu. Sângele îi înroşi hainele. Cu pumnalul înfipt în spate, îşi întoarse calul şi, mânios, îşi ridică toporul.

Lexis înţelese că sfârşitul îi era aproape. O sudoare rece îi acoperi fruntea. Un fior îi străbătu trupul.

Celălalt veghea asupra sa cu arma ridicată, urlând plin de ură. Părea imens pe calul său uriaş. Durerea îi întreia puterile. Toporul fulgeră de sus în jos. Lexis pară cu al său, care se sfărâmă, împroşcându-l cu bucăţi de fier în timp ce se arunca la pământ. Tăişul duşmanului îl izbi, în trecere. Simţi că se înmoaie ca o cârpă sub forţa loviturii. Ceva mai încolo, călăreţul se prăbuşea cu arma sa, dezechilibrat de efortul propriu.

De pe malul opus al râului, Marus asistase la la întreaga luptă. Trupurile acelea însângerate nu mai prezentau nici o însemnătate pentru ei. Ar fi vrut să-şi implânte sabia în inima lui Lexis, dar, din teamă ca nu cumva tânărul să se ridice cu ultimele puteri şi să-l atace, preferă să se îndepărteze. Oricum, avea să moară datorită rănilor prin care pământul îi înghiţea sângele, îşi zise el. Porni mai departe, în galop.

Soarele ardea necruţător peste câmpie. Liniştea se coborâse iar, suverană, peste locul teribilei încleştări.

*

Cetatea care se înălţa pe coama dealului era construită pe coama dealului din pământ, piatră şi lemn. Avea creneluri destul de înalte, ridicate din bolovani aduşi din râu. Două turnuri de veghe, dintre care unul din lemn, erau în supravegherea oştenilor. Zidurile, groase şi rezistente, făcute din valuri de pământ şi din piatră, închideau două curţi concentrice, în cea interioară aflându-se câteva construcţii. Dacă primul zid, mai masiv, avea două porţi, celălalt, mai subţire şi mai înalt, avea doar una, însă şi un grilaj metalic ce proteja intrarea în curtea mică.

Acolo se distingea mai ales o clădire cu pereţi din lemn şi acoperiş din şindrilă. În jurul acesteia forfoteau o mulţime de oameni. Hainele multicolere dădeau de înţeles

că erau războinci, negustori şi ţărani.

Alte construcţii din lemn şi piatră se ridicau în curtea interioară. O piaţă îngustă, pavată cu destul meşteşug, acoperea suprafaţa rămasă liberă. Acolo se odihneau câteva care încărcate. Zgomotul şi forfota animau zidurile, dând viaţă cetăţii.

Curtea exterioară era ocupată de mai multe case, printre care şerpuiau două-trei uliţe înguste. Dincolo de zidurile cetăţii, la mică distanţă sau chiar lipite de acestea, mai multe locuinţe formau un sat destul de mare, în care lumea forfotea, venind de la munca atât de obositoare a câmpului.

Pe creneluri moţăiau câţiva arcaşi, în vreme ce câte o ceată de războinici intrau sau ieşeau pe porţile cele mari. Lungi convoaie de care încărcate cu poeme urcau anevoie drumurile pe dealul unde se aflau cetatea şi casele din jurul ei.

CONSTANTIN TĂNASE

- **Născut** la 26 februarie 1951 în Galaţi
- A absolvit Facultatea de Drept Bucureşti în 1980, doctorat în drept 2001-2004, doctor în drept - octombrie 2004
- **A debutat** în anul 1969 în ziarul „Viaţa Nouă" din Galaţi
- Membru al Societăţii Scriitorilor „Costache Negri"; participare la manifestările acesteia
- **Reviste de specialitate, coordonate ori la care a colaborat:** „Dunărea de Jos", „Porto Franco", „Tomis", „Dominus", „Pax Aura Mundi"
- **Volume publicate sau la care a colaborat:** „Taina şarpelui", Editura Ministerului de Interne, Bucureşti, 1996; „De la Cotul Pisicii la Otopeni", Editura Pax Aura Mundi, Galaţi, 1999; „Mogoşoaia - ultima cursă", Editura Arionda, Galaţi, 2000; „Taina şarpelui" (ediţia a II-a), Editura Arionda, Galaţi, 2001

SILUETA ALBASTRĂ

De când se ştia, Cristian Paladi a avut mereu câte ceva de ascuns. Era un fel de manie generată, după unii, de o stare civilă precară. La paisprezece ani, primind buletinul de identitate, a văzut, fără surprindere, că la rubrica unde ar fi trebuit să fie scrise numele părinţilor săi, erau două linii subţiri ca două ace. Imaginea lor îi confirma o bănuială mai veche, anume aceea că realitatea se putea ascunde foarte uşor.

- Cum adică! s-a mirat cineva. Este posibil ca un om să nu aibă părinţi?

Nu, i s-a răspuns. Ei sunt doar necunoscuţi.

Adică „neştiuţi" sau poate „ascunşi". Aşa îşi explica el înclinaţia de a disimula mai tot timpul un fapt, un detaliu sau o împrejurare, chiar dacă la prima vedere nu exista vreo motivaţie plauzibilă pentru o asemenea comportare. Prima fiinţă care i-a observat ciudatul obicei a fost doamna profesoară Ortansa Manoilescu. În fond era vorba de nişte minciuni, la vremea aceea nevinovate, dar cu timpul situaţia se putea complica. Însă doamna profesoară nu i-a spus nimic şi când a rememorat toate acestea în celula sordidă a închisorii, a înţeles că ea a vrut să-l protejeze şi să-l vindece printr-o terapie pe bază de afecţiune. Altfel nu se putea traduce expresia ei de bun-rămas la părăsirea orfelinatului. I-a spus atunci cu glas tremurat de adolescentă că se va găsi o femeie care s-ăl iubească; să aibă grijă de ea că altă şansă nu va mai fi. Şi tot la o ultimă şansă au făcut referire, în decembrie 1989, soldaţii cu brasarde tricolore când l-au arestat pe motiv că avea în buzunar o mie de dolari americani şi nu-i putea justifica nicicum.

- Ultima ta şansă este să mărturiseşti cui urma să predai valuta.

S-o predea? Abia o suflase de sub nasul unui partener de nemernicii. De ce credeau băieţii în uniforme vetuste că i-ar fi trecut prin cap să „predea" cuiva banii?

- Pentru că aşa fac teroriştii: finanţează acţiuni criminale.

Înţelegînd cum stăteau lucrurile, a încercat s-o scalde cu „libertatea câştigată", cu „drepturile fundamentale", dar nu i-a mers. L-au dat în primire autorităţilor, însă acestea, ocupate cu probleme cruciale, l-au zvârlit în puşcărie fără alte formalităţi. Acolo ar fi avut destul timp să mediteze asupra multor împrejurări din viaţa lui ticăloasă dacă tovarăşul său de celulă n-ar fi plâns şi nu s-ar fi zbuciumat într-una.

- Sunt nevinovat, se lamenta el. M-au adus aici din eroare. Nu m-au întrebat nici măcar cum mă chiamă şi nu vor să audă că n-am vreun amestec în toate poveştile astea.

A încercat să-l potolească şi s-ăl consoleze, dar n-a fost chip. Zile şi săptămîni la

rînd s-a chinuit fără întrerupere până când, într-o dimineaţă a văzut că murise. Înainte de a înştiinţa gardienii şi-a adus aminte de doamna profesoară Ortansa, cum i-a cultivat pasiunea cititului până acolo încât a trebuit să-l tempereze ca să poată promova anii şcolari, căci neglija învăţătura din cauza romanelor de aventuri. „În orice situaţie vei fi, îi spunea profesoara, înţelepciunea dobândită din cărţi te va ajuta." Nu mai dormise vreodată cu un mort în aceeaşi încăpere şi nu se mai trezise în vreo dimineaţă cu tovarăşul de celulă mort ca toţi morţii, prin urmare nu ştia precis ce era de făcut. După ce a ajuns dincolo de porţile închisorii şi-a spus că a procedat aşa cum trebuia. Mai întâi a rememorat unele scene din „Monte Cristo " şi, în consecinţă, a buzunărit cadavrul luîndu-i singurul lucru de interes: portofelul. Apoi a strigat gardienii şi le-a spus că a murit un deţinut.

- Care din ei? a întrebat şeful de secţie.

- Cristian Paladi, a răspuns el şi zgomotul zăvoarelor a acoperit orice alte explicaţii s-ar fi putut da.

În următoarele zile i-au cerut să semneze mai multe hârtii întrucât mortul, aşa zisul Cristian Paladi, s-a dovedit a fi singur pe lume şi trebuia înhumat pe cheltuiala sratului. Apoi, simplu, fără vreo nuanţă protocolară cum poate s-ar fi cuvenit, i-au comunicat că nu există nici un temei să-l mai ţină la închisoare pe numitul Emilian Cudriţescu. Aşadar i-au dat drumul.

Din păcate portofelul adevăratului Emilian Cudriţescu nu conţinea nici un ban ci doar acte şi cîteva însemnări. În lipsa unei variante mai atractive s-a hotărît să sune la un număr de telefon notat pe un petic de hârtie sub care era scrisă menţiunea: " ofertă de serviciu". A răspuns un bărbat.

- Sunt Emilian Cudriţescu, a zis el făcând o pauză înainte de a se interesa dacă oferta mai era de actualitate. Da, era, şi bărbatul i-a spus că îl aşteaptă. În jumătate de oră a ajuns la adresa ce i s-a indicat. Era o casă înconjurată cu gard de zid. Pe o placă metalică scria: „Doctor Maxenţiu Stamatoiu".

- Bună ziua, domnule doctor, i s-a adresat celui care îl aştepta în uşa aproape monumentală. Părea un ins trecut de patruzeci şi cinci de ani, iar ochelarii cu lentile rotunde îi dădeau un aer de naivitate. După ce au ajuns în salon şi s-au aşezat pe scaune, bărbatul i-a spus că de fapt el, Teodor şi sora sa, Valeria, erau fiii fostului doctor Stamatoiu. Deşi tatăl lor murise demult, n-au demontat placa de la poartă considerînd că aşa se cuvenea căci el construise casa. După aceste succinte lămuriri, domnul Teodor a precizat că slujba pentru care a dat anunţul era în legătură cu sora lui, că în pricipiu ar fi fost mai potrivită o femeie, dar nici una din cele care s-au arătat interesate n-a rezistat mai mult de o săptămînă ori nu au vrut să reziste, aşa că a trebuit să accepte, la o adică şi un bărbat.

- E vorba de serviciul de însoţitor, s-a grăbit să adauge domnul Teodor văzând neliniştea de pe chipul celui care se pretindea a fi Emilian Cudriţescu. Pentru celelalte

servicii avem o menajeră, dar ea nu poate să fie şi însoţitoare. Apoi a tăcut aşteptând răspunsul sau reacţia celuilalt. Emilian a dorit să afle condiţiile.

- Cazare, masă şi salariul lunar.

- De acord, s-a pronunţat el şi a strîns mîna domnului Teodor. Acesta, la rîndul său, a cerut câteva referinţe, aşa, cât de cât. Fără a clipi, Emilian şi-a informat proaspătul patron că are studii universitare, a fost funcţionar public până la Revoluţie când şi-a pierdut serviciul şi locuinţa. A amintit episodul închisorii, justificând cu persecuţia politică. Era singur şi nu avea obligaţii. Domnul Teodor nu credea o iotă, însă părea mulţumit şi a decis că sosise momentul să i-o prezinte pe Valeria. S-au ridicat de pe scaune şi s-au privit ca şi cum ar fi plecat într-o călătorie spre locuri necunoscute. Au străbătut un hol până la o uşă în care domnul Teodor a bătut cu un fel de sfială. Deşi nu s-a auzit vreun răspuns, a apăsat mânerul şi i-a făcut semn lui Emilian să intre. Camera spaţioasă, inundată de lumină, i s-a părut goală şi s-a întors derutat către domnul Teodor. Uitându-se încă o dată, a observat lângă fereastra imensă, cât aproape jumătate din perete, o făptură ca o fetiţă în rochie albastră. Privea grădina din spatele casei şi n-a schiţat nici un gest când cei doi au intrat şi nici când domnul Teodor a făcut prezentările. Nemişcarea şi statura ei l-au decumpănit pe Emilian abătîndu-i gândurile de la rosturile lor. Aşa a descoperit că zidul împrejmuitor se întindea doar pe trei laturi. A patra lipsea, grădina contopindu-se cu pajiştea şi câmpul de dincolo de ceea ce ar fi trebuit să fie marginea curţii. I se adeverea astfel că ajunsese printr-un tipic joc al întâmplării, într-o casă de la marginea oraşului, la adăpost de orice posibilitate de a fi descoperit, în eventualitatea că l-ar fi căutat cineva. Un sentiment de siguranţă l-a invadat, astfel încât nu i s-a părut o îndrăzneală prea mare a se apropia şi a privi fata nemişcată de lângă fereasrtă. Atunci a văzut că avea ochii la fel de albaştri ca rochia şi a înţeles că el şi domnul Teodor nu mai aveau nici un motiv să rămână acolo.

S-au întors în salon şi s-au aşezat pe aceleaşi scaune contaminaţi de tăcerea Valeriei. La capătul acelei muţenii, domnul Teodor i-a spus că sora lui, Valeria, măsura un metru şi doisprezece centimetri, se afla în al patruzeci şi doilea an al vieţii şi era întreagă la minte. Tatăl lor a făcut tot ce a fost posibil ca să compenseze handicapul inexplicabil din punct de vedere medical. Numai că Valeria n-a rezistat până la capăt presiunii exercitate de ceea ce se chiamă "normalitatea" umană şi a abandonat facultatea. A fost un gest previzibil şi doctorul a căutat cu înfrigurare alte raţiuni de echilibru. La douăzeci şi cinci de ani s- a măritat cu un bărbat pitic de la circ. Dar singura compatibilitate, aceea fizică, n-a putut contrabalansa multiplele nepotriviri şi la scurt timp a pus capăt neinspiratului mariaj. Toate indiciile analizate şi interpretate de doctorul Maxenţiu şi de fiul său, Teodor, au arătat că între cei doi n-a fost vorba de afecţiune şi că Valeria nu s- a ales cu urmări în această privnţă. Totuşi, lucrurile nu au mers tocmai bine, iar după moartea doctorului, domnul Teodor a sesizat noi motive de îngrijorare. De aceea

şi-a zis că prezenţa unui însoţitor era oportună şi dintre toţi, Emilian promitea cel mai mult. Cum însă, o prezumtivă ezitare născută după ce a văzut-o pe Valeria submina încrederea domnului Teodor, acesta s-a văzut obligat să clarifice situaţia.

- Nu trebuie decât să o însoţiţi când iese din casă, a spus el cu o evidentă însufleţire. Sau să-i ţineţi de urât dacă va avea chef.

Emilian l-a liniştit asigurându-l că nu are nici cea mai mică intenţie de a reveni asupra înţelegerii. Apoi a vizitat camera ce i se pregătise, baia, bucătăria şi celelalte. Până seara a stat la taifas cu menajera şi neavând vreo solicitare din partea celei în serviciul căreia fusese angajat, s-a dus la culcare. A adormit aproape instantaneu datorită oboselii, dar şi aşternuturilor curate, cum nu mai avusese de mult. Spre ziuă s-a trezit când tocmai se stingea zgomotul unor paşi furişaţi pe la uşa lui. A adormit din nou şi a visat o pată mare de culoare albastră mişcându-se ca bătută de vânt, iar din mişcarea unduitoare au apărut contururile rochiei şi ochii Valeriei.

În ziua aceea ca şi în celelalte care s-au succedat cu o asemănare epuizantă, a stat mai mult la bucătărie şi în salon aşteptând în zadar să fie chemat pentru a- şi îndeplini slujba. Se simţea inutil şi abandonat. Pe domnul Teodor îl vedea rar, fiind ocupat cu afacerile, iar când îşi putea îngădui un răgaz îl saluta cordial întrbându-l cum se simte şi dacă totul era în regulă. După o lună de inactivitate au început să- i încolţească diferite gânduri, însă le-a strivit înainte de a se dezvolta, el fiind un om obişnuit să aştepte. Totuşi, cum în toate există o limită, ideea unui sfârşit de o asemenea manieră îl neliniştea.

Până la urmă domnişoara Valeria a trimis vorbă prin menajeră că a doua zi, după micul dejun, voia să iasă la plimbare. Martie era pe sfârşite, grădina, pajiştea şi câmpul degajau un freamăt de înoire, speranţă, încredere, poate chiar bucurie. La ora stabilită, domnişoara Valeria a apărut dinspre camera cu fereastră imensă, îmbrăcată în costumaş albastru de catifea.

- Bună dimineaţa, a zis Emilian cu entuziasm, iar ea a răspuns cu o vagă înclinare a capului şi a ieşit grăbită pe uşa dinspre grădină. El a urmat-o docil încercând zadarnic a încropi o conversaţie. Au păşit în tăcere pe covorul de iarbă crudă până ce n-au mai văzut casa, grădina şi curtea.

- Să ne întoarcem, a fost de părere Emilian. Ea s- a conformat fără a rosti vreun cuvânt şi astfel totul părea lipsit de sens. În felul acesta s-au consumat mai multe excursii prin împrejurimi, toate într-o tăcere desăvârşită, Emilian pierzându-le şirul. Dobândise un fel de automatism: plecarea de dimineaţă, parcurgerea aceluiaşi traseu într- un sens şi în altul, culoarea albastră a vestimentaţiei, comunicare prin intermediul menajerei.

Domnul Teodor apărea din ce în ce mai rar pretextând că afacerile îl sileau să cutreere ţara în lung şi în lat, iar când Emilian încerca să-i facă vreo „dare de seamă" se eschiva cu abilitate lăsând lucrurile într-o calmă ambiguitate. Apoi solicitările domnişoarei au încetat. I s-a părut un prilej bun pentru a croi planuri. Dacă totul mergea bine, într-un

an, un an şi jumătate va acumula destui bani pentru a încerca şi el ceva. În ciuda aparentei claustrări, prinsese unele zvonuri despre unii şi alţii pe care îi ştia, îmbogăţiţi de pe urma noilor rânduieli. A cumpănit îndelung şi a ajuns la concluzia că putea să facă la fel, sau chiar mai bine decât alţii. Pentru asta avea nevoie de bani. Dacă n-ar fi pierdut mia de dolari la Revoluţie, n-ar mai fost nevoit să suporte hachiţele piticaniei. Era destul de cătrănit că trebuia să-şi ducă traiul cum nici nu-şi închipuise vreodată, dar asta n-avea legătură cu domnişoara şi cuvântul din urmă i s-a părut nesăbuit. Adevărat că statura îi era pipernicită. În acelaşi timp nu putea să nu-i recunoască lumina misterioasă a ochilor. De multe ori privirile ei erau mai elocvente decât o pălăvrăgeală plictisitoare. În unele ocazii a trebuit să i le evite căci îl sfredeleau pătrunzându-i până în cele mai tainice ascunzişuri. Şi nu numai ochii, ci întreaga figură parcă deţinea o forţă hipnotică de care prinsese un fel de teamă, nemărturisită până atunci când a rostit cuvântul acela ofensator. Aşa ceva nu se cuvenea. „E o femeie stilată", s-a trezit îngăimând şi, luându-şi seama, a pus capăt acelor frământări.

La cină, menajera l-a anunţat că domnişoara Valeria dorea a i se citi câteva pagini ca să adoarmă fără a mai înghiţi somnifere.

- Unde va fi asta? s-a interesat Emilian şi i s-a răspuns cu destulă ironie că în dormitorul domnişoarei, ea neobişnuind să doarmă în altă parte.

De cum a intrat, l-a copleşit culoarea albastră. Tapetul, lenjeria de pat şi cămaşa domnişoarei erau albastre. Reconfortantă în sine, datorită abuzului, culoarea aceasta blajină risca să devină supărătoare. Ocolindu-i privirea, a luat cartea de pe noptieră, s-a aşezat pe taburetul cu husă albastră şi a început lectura. Din întâmplare sau intenţionat, Valeria alesese „Marile speranţe". Astfel Emilian şi-a amintit de doamna profesoară Ortansa Manoilescu. Îl mustra cu blândeţe că uita să lucreze la geometrie din cauza domnului Dickens, deşi chiar ea îi furniza cărţile ademenindu-l de fiecare dată cu întrebarea seducătoare: „Pe asta ai citit-o?" Desigur că nu, pentru că doamna profesoară îi aducea altele şi altele. Zâmbea, chicotea ca o soră mai mare, intuindu-i ambiţia de a putea răspunde într-o zi: „Da, am citit-o!"

După cincizeci de pagini s-a oprit, însă Valeria a schiţat o răsucire sub cuvertură dându-i de înţeles că voia să continuie. A citit până în zori şi abia atunci Valeria a adormit. Ajunsese aproape la sfârşitul cărţii. A închis-o şi a pus-o cu grijă la loc. Valeria se dezvelise şi cămaşa ca de copil i se ridicase mai sus de genunchii miniaturali. Imaginea ce i se înfăţişa l-a tulburat şi, năuc, o înveli cu precauţie ca să nu-i întrerupă somnul.

În următoarele nopţi a parcurs pentru auzul Valeriei: „Ana Karenina", „Enigma Otiliei", „Doamna Bovari", „Dama cu camelii",„Departe de lumea dezlănţuită", „La răscruce de vânturi" şi altele asemenea parcă anume recomandate de doamna profesoară Manoilescu. Apoi, pe neaşteptate, Valeria a vrut ca pentru seara următoare să aleagă el cartea. Surprins că, în sfârşit, a rupt tăcerea, a întrebat-o dacă are vreo

preferinţă, dar nu a primit răspuns. Îşi imaginase că o dată şi o dată va vorbi, îşi imaginase, de asemenea şi cam ce îşi vor spune. Însă modul în care s-au petrecut lucrurile nu făcea parte din presupunerile lui. Tot timpul a avut încredinţarea că prima lor conversaţie avea să fie memorabilă. În realitate, ea s-a consumat în câteva cuvinte mai mult decât banale. Aproape deziluzionat, s-a dus în camera de lucru a domnului Teodor, a ales o carte şi s-a înfăţişat în dormitorul Valeriei. A venit cu zece minute mai devreme şi ea nu-şi isprăvise toaleta de seară. Îşi peria cu gesturi măsurate buclele arămii, sârmoase şi l-a întrebat ce carte a adus.

- „Adela", a zis şi neputând rezista tentaţiei, a adăugat: Aţi citit-o?

- Ce crezi?

- Că ar fi bine să închidem televizorul.

- Te deranjează?

- Sigur.

- De ce? s-a interesat ea abia stăpânindu-şi un zâmbet şiret, căci pe ecran se desfăşura un film erotic. Te jenează? a insistat.

Răsfoind cartea, Emilian a răspuns că se vor suprapune lectura şi filmul, în final neînţelegându-se nimic.

- Închidem numai sonorul, a propus Valeria.

- Imaginile ne vor distrage atenţia.

A închis televizorul şi i-a făcut semn să înceapă. Asculta cu luare aminte cântărind, parcă, fiecare cuvânt. Uneori îi cerea să revină asupra câte unui pasaj ca şi când i-ar fi scăpat vreun amănunt ori ar fi voit să şi-l întipărească mai bine în minte.

- Mi se pare cam sterilă iubirea acestor nefericiţi, s-a pronunţat ea când Emilian trecuse de jumătatea poveştii.

- Nu cred că îi putem numi astfel.

- Ba da. Amorul lor e o adevărată dramă.

- Nefericiţi sunt cei care nu au parte de o asemenea dramă.

Privirea ei ca un torent albastru s-a revărsat din plin asupra lui, dar nu i-a mai indus teamă ca altă dată ci parcă ambiţia pe care i-o provoca în copilărie zâmbetul şăgalnic al doamnei profesoare. I-a susţinut cu un fel de dârzenie lumina năvalnică a ochilor până ce ea a izbucnit într-un râs zgomotos.

- De ce mă priveşti aşa?

N-a ştiut ce să-i răspundă.

- Mă uimeşte lipsa de curaj la bărbaţii din ziua de azi, a spus ea deschizând televizorul. Emilian şi-a revenit din încremenire când minutul acela, ca de panică, trecuse. Înainte de a părăsi dormitorul a auzit-o pe Valeria spunându-i că mâine dimineaţă vor merge la plimbare.

A fost ultima însoţire a domnişoarei în periplurile ei prin grădină, peste pajişte şi

câmp, dar prima acompaniată de conversaţie. Fiecare aserţiune, întrebare sau răspuns scotea la iveală din ce în ce mai mult spiritul ei cultivat, puterea de înţelegere, deprinderea de a folosi cu pricepere numai acele idei accesibile interlocutorilor, simţul umorului şi al măsurii. Înmănuncherea unor asemenea bogăţii sufleteşti o înfrumuseţa şi Emilian a înţeles totul pe deplin. La sfârşitul plimbării, Valeria l-a întrebat dacă mai credea în dramatismul iubirii. I-a răspuns că autorul „Adelei" avea un asemenea punct de vedere sau poate s-a gândit, numai, la aşa ceva. S-au privit cu intensitate, cum făcuseră cu o seară în urmă şi păreau stăpâniţi de aceeaşi dorinţă. Ea a făcut un pas către el şi i-a cerut să o sărute. A sărutat-o cu patimă cum nu sărutase nici o altă femeie până atunci. Erau la marginea grădinii şi au parcurs aleea ca într-o plutire.

În noaptea aceea, Emilian s-a zbuciumat până târziu şi abia în zori a căzut răpus de oboseală. Dimineaţa, menajera i-a înmânat trei mii de dolari, leafa pe zece luni, informându-l că domnişoara Valeria a plecai într-o călătorie neprevăzută cu domnul Teodor.

- M-au concediat?

- Nu, domnule.

- Atunci, cum?

- Domnul Teodor m-a împuternicit să vă aduc la cunoştinţă că angajamentul dumneavoastră rămâne valabil. Se suspendă doar şi numai pentru cât lipseşte domnişoara.

- Când se va întoarce?

- Nu ştiu.

Doamna profesoară Ortansa Manoilescu a avut dreptate. Trebuia să fi avut mare grijă de şansa ce i s-a oferit. A trecut pe lângă ea şi nu a băgat de seamă la timp.

Emilian s-a întors la viaţa lui de dinainte, mai exact la viaţa cea adevărată a lui Cristian Paladi. Cu trei mii de dolari la el s-a dus la prima sală de jocuri. A privit aparatele şi jucătorii şi când s-a considerat suficient de bine pregătit să trişeze, a mizat totul şi a câştigat. Au urmat la rând alte săli de jocuri şi alte câştiguri. Nimeni nu-i putea ţine piept şi nu-l putea dovedi. Cei păgubiţi au tocmit bătăuşi şi într-o seară l-au încolţit în parcarea unui restaurant. A trebuit să se apere şi doi dintre potrivnici au căzut sub lama şişului mânuit cu iscusinţă. Ceilalţi au fugit şi s-au întors cu patrula poliţiei municipale.

La proces, procurorul şi avocaţii părţilor civile au cerut să fie băgat la închisoare pe viaţă, pentru că a ucis cu premeditare, cu sânge rece şi nu avea nici o remuşcare. Sala de judecată fremăta. S-a uitat la acei spectatori necunoscuţi şi i s-a părut că distinge, în rândurile din spate, o siluetă firavă, albastră.

„Doar ea m-ar fi putut salva!" şi-a zis şi a recunoscut toate învinuirile ce i le aduceau.

IOAN TODERIŢĂ

- Născut la 2.05.1943, comuna Tulucești, județul Galaţi
- A absolvit Institutul Pedagogic de 3 ani Galaţi (1962-1965); Facultatea de Matematică - Universitatea Bucureşti, Facultatea de Matematică-Mecanică (1966-1970)
- Profesor de matematică la diferite şcoli (1965-1974); inspector de matematică la Inspectoratul Şcolar Judeţean (1974-1980); profesor de matematică la Liceul economic (1990 - în prezent)
- A debutat: poezie - în revista literară „Amieze de cântec" Galaţi 1973
Proză - „Fântâni în arhetipuri" în 1999
- membru al Cenaclului *Noduri şi semne*
- A publicat: Poezie: „Sume finite", Ed. Mims, Galaţi, 1996; „Sume infinite" (1997), „Sume algebrice" (1998), „Lacrima din punct" (2000), Ed. Alma, Galaţi; „Poemele tăcerilor prea pline", Ed. Sinteze, Galaţi, 2006;
Proză: „Amintiri de la capăt de vis", „Fântâni în arhetipuri", „Cumpene de vis", „Ciutura de cristal" (1998-2001);
Romane autobiografice: Îngerul de marmoră, Ed. Alma, (2002), Livada de oţetari, Ed. Scorpion, 2003; Lunga vamă a tăcerii, Ed. Pax Aura Mundi, 2005; Casa fără ferestre, Ed. Alma Galaţi, 2006

Fântâni în arhetipuri

„Înălţimea firului de iarbă este mai adâncită în aer decât glezna în pământ. Cei care nu au atins-o cu genele nu şi-au simţit inima bătând, nu au simţit mirosul verdelui însângerat de talpa copiilor de uriaşi desculţi, învăţând să meargă în vârfuri, netulburând înţelepciuni eonice şi simetrii de mit.

Memoria unui popas la fântână şi a unui somn în câmp este tot aşa de trează ca şi memoria unui copil de un an şi trei luni. Mulţi mi-au spus că nu au văzut tancurile ruseşti pe şoseaua ce atingea gardul ogrăzii părinteşti cu memoria acelei vârste, şi că, ce cred eu despre chestia aia cu războiu ar fi o imaginaţie recursivă, zidită de filmele cu ruşii şi nemţii, ce mi-au bântuit copilăria la cinematograful satului, din peretele cu faţa la lună a lui Vasile Mândru, soţul lui Aristiţa crâşmăriţa.

Eu însă mi-aduc foarte bine aminte cum băgam capul pe gaura de la poartă printr-o scândură ruptă şi cum eram mângâiat pe cap de către un nene cu cămaşă pe dinafară şi cu o tărtăcuţă la brâu, mirosind a tutun şi sudoare dinspre Moscova, care îmi spunea în loc de „flăcău lui moşu“, „rebiata“, „rebiatuşka“. Mângâiatul prin gaura porţii devenise o plăcere încât uitam să mai ies din ea, urinând pe cămaşa de hârtie ce o costase ceva pe mama.

Să fi fost cam în toamna lui ’42, la cules de vii, când tata întors de pe front într-o permisie, din disperare pentru întregirea neamului, a îmbrăţişat-o pe mama mai mult decât le permitea vârsta şi sărăcia. Nici prin cap nu le-a trecut că voi veni pe lume după treisprezece ani de la ultimul născut. În timp ce pe dinafară crăpau pietrele de ger şi la Stalingrad cele două armate ruseşti şi germano-române-italiene, deveniseră statui uriaşe, sleite de puteri, eu mă străduiam să-mi aşez vertebrele în coloană, neuronii în ţeastă, neluându-o în seamă nici chiar pe mama care o auzeam deseori:

„Doamne, femeie bătrână, să fac copii“, şi pe soru-mea: “La ce ne mai trebuie unul?“.

Mama avea treizeci şi opt de ani şi femeile de la ţară se cred bătrâne la aşa o vârstă, când spun ele, că e păcatul şi mai mare, că Dumnezeu închide ochii la păcatul facerii omului când eşti tânăr, iar la bătrâneţe să te rogi să fii iertat de negândirea sau pofta cărnii.

Ascultam cu nerăbdare, aceste tânguiri de a fi primit pe lume şi m-am temut ca

nu cumva Dumitra, moaşa satului, să nu o sfătuiască pe mama să mă trimită pe lumea cealalată înainte ca tata să mă bată pe fund la naştere, înainte ca ţiganca Floarea să-mi ghicească ursita, sugând vinul din moşoaică dintr-o înghiţitură, punându-o apoi cu gura pe jos la capul meu, bolborosind ceva ca o ceartă, în şoaptă, cu bulibaşa ei şi repetând exerciţiul cu sânge de poamă, până nu mai ştia dacă alunga din casă îngerii sau diavolii şi nu mai vedea poarta să iasă din ogradă.

Da, mi-aduc aminte de toate, de fuga mamei cu mine în pântec prin leuşteanul şi hreanul îngheţat din grădină, în tranşeia săpată să ne scape de bomba ce ar fi căzut pe casă, fie de la ruşi, fie de la americani.

Aceste plimbări sub luceafăr şi lună plină le făceam când sirenele de la Galaţi vuiau disperate până la Tuluceşti, când tangourile reflectoarelor şi încrucişările lor măcelăreau cerul înainte ca ghiulele antiaerienelor să plesnească în punctele cenuşii aducătoare de moarte.

Mi-aduc aminte cum ziua la prăşit fiind, nenea Radu, pe mâna căruia i-am fost daţi de tata, ne îngrămădea în căruţă şi ne băga în prima râpă ce-i era în preajmă, fugind de bombele ce ne-ar fi căzut din întâmplare în braţe sau pe şina roţii mângâind nefast obezile rotaţiei noastre în timp spre ziua de mâine.

Memoria, memoria e o fiinţă de dincolo de spaţiul terestru, o zestre spirituală şi hipotalamică a unui creier primitiv, anterior, superior raţiunii de a veni pe lume.

Îl auzeam de acolo, din facerea mea, ştiindu-le parcă din carnea mamei comportamentele identice, aspiraţiile, clipa de nelinişte, de bucurie şi tristeţe, mai mult decât simţeau ei, desprinşi de meditaţii interioare odată cu naşterea lor.

„Ce zice? Băiat sau fată? o întreabă Gherghina, o vecină, pe mama. „Nu ştiu, spuse mama ruşinată“.

Adevărul era că nici au nu prea ştiam şi nici nu mă interesa acest lucru, după cum nu mă interesa înfăţişarea mea. Umblam, pe dinăuntru în molecula facerii din celulă în celulă, un fel de oaspete ce asistam într-o brutărie, în cuptor, la creşterea şi coacerea pâinii din covată, de la maiaua mică şi mare, de la câtă sare pui până la câtă flacără să ardă celula pâinii fără ca „doamne fereşte“ să ajungă scrum, numai bună de privit ori de mângâiat. Aşa, parcă, fiecare pâine-celulă era un ceasornic pulsând în spaţii fără formă, eu nefiind decât un asistent neutru la facerea mea, de cineva cu mâini nevăzute, trimis acolo sau eram pedepsit să asist la aceste munci. Ceasurile aveau ritmuri diferite, unul mai puternic decât altul, unul mai grăbit decât altul, şi iar nu ştiu cine le pornise pe o suflare ca de plămân ascultat între coaste, pe un geamăt de durere prelung, continuu, profund. Să fi fost inima, care înainte de a bate cum bate afară, exact, imita o fiinţă supremă ei, o altă inimă de undeva de departe ori chiar comunica cu aceasta, fiindcă mi s-a părut să vorbească cu vorbe omeneşti: „lasă-mă să bat, lasă-mă să bat, doar, doar, doamne, doamne“.

Eu nu credeam atunci în nimic. Numai după naştere am crezut în experienţa de atunci, în vocea pe care am auzit-o şi care nu era a mea; cuvintele mele de acum fiind parcă ale ei, amintirile mele, de acum, despre mine, fiind amintiri despre ea, eu neânţelegând nici atunci nici acum ce am fost, neasumându-mi o identitate proprie, fiind fără forme, iar ceea ce vedeţi voi este numai ceea ce nu văd eu, şi aceasta se întâmpla şi cu mine văzându-vă pe voi şi aceasta se întâmplă cu voi de mine fiind priviţi.

Atunci asistam la facerea a ceva ce aveam să port ca pe o povară acum, când nu ştiu mai mult ce este ceea ce port şi de ce port acest necunoscut ansamblu carnal din afara mea, eu fiind mereu cel dinăuntru lui şi dinăuntrul fiinţei mamei mele, adică înăuntru altui duh superior amândoura.

Oglinzi false, de argint coşcovit, încercau să mă convingă că sunt confundabil cu ce ştiu că nu sunt eu, rugându-l pe cel din afara mea să le confirme că sunt înăuntru, printr-un gest mecanic, mutând în carcasa cu măşti, elemente decorative groteşti; sprâncene, ochi, buze, obraji, sâni, coapse, mâini, mâini foarte lungi pierdute prin silicii, într-un punct astral din care numai prin atingerea lui, mi se comunică: „fie-ţi milă, ajută-l, mângâie-l".

Cumpene pe iris

„- Stinge candela că s-a sfârşit fitilu', o opri tata pe mama din văitare şi din rugă crucificată.

- Las-o baltă, că se stinge singură, şopti mama mai mult pentru ea.

Eu îl auzeam demult prin somn. Ei erau treji pentru mine şi pentru acea parte din ei care mai era de copil, de nelinişte ciudată dinaintea întâmplărilor ce aveau să li se întâmple, în ziua următoare. Întâmplările de dinaintea morţii - o altă întâmplate - extremă ca naşterea, ca botezul, ca măritişul şi înmormântarea, ca praşila, ca tăiatul viei, ca nebuna căutare a peştelui în apă.

Aceasta era viaţa lor şi a mea: o ameninţare cu moartea supremă; judecată a întâmplărilor antecedente a păcatelor supravieţuirii acestor întâmplări de ei şi de mine.

Eu eram la începutul sfârşitului păcatelor, eu învăţam singur păcatul meu de a fi, de a fi fost o parte din cât eram.

Viaţa lor şi a mea, acolo, în câmpul despletit de lumină şi în întuneric, prin univers, prin inconştiinţa lor lăcrimată în lacul Brateş, era o fărâmă de vis, o cumpănă pe irisul „timpului zeu trezit", „cum die" - de cu ziua mereu, în fiinţe şi în lucruri, laolaltă.

Satul era un panaceu al sufletelor mari aşezate într-un trup desculţ, flămând, sărac-ţăranul din Tuluceşti. Viaţa lui era un „cum die" perpetuu, într-un „sine die"

absurd, neînţeles, un „în omne tempus“ - pentru totdeauna, un „în caelum spectare” - a privi spre cer.

Viaţa era o continuă luptă pentru „in mensa ponere“ - a pune pe masă, o veşnică neputinţă de a trece mai departe de spaţii şi de timpi predestinaţi.

O poftă nebună de peşte, pe iarna asta de tochitură arsă, zi de zi, de la Crăciun încoace, îl năpădi pe tata.

- Măi băiete, mâine o să mergemla brişcă!

- Da, tată! Să mergem!

- Da Andone, bine-ar fi să mai poftim, c-o saramură de biban, de la borcanu’ de tochitură.

Conversaţia asta fusese aşternută în liniştea adâncă dintre ei şi pe duduitul monoton al focului din plită, înainte de masă, de parcă mamei i-ar fi fost ciudată că am mâncat atâta din untura ultimului borcan scos din beci.

- Las’ că, de paşti, îl tai pe celălalt!

- Să-l tai că nu mai avem ce le da!

- Ne-au luat tot grâul la batoză, bate-i-ar Dumnezeu de tâlhari, că nu-i mai satură Dumnezeu!

Această chemarea a lacului se judeca în trei în casa noastră. Cei mari ştiindu-i tainele şi comorile ascunse, eu numai încrezător în aşezarea lui polară, mă lăsam târât, târât, ca-ntr-o pădure de ploi pietrificate, cu arbori de ceaţă, ca-ntr-o neînţeleasă fugă în neant, eu o ascultam pe mama în vis. Parcă, ce mai spusese şi uitasem, semăna cu un ins de la consiliu popular ce ne-ar fi aruncat mămăliga din ceaun strigând:

- Să-şi dai toată cota de grâu la stat, măi Roşule, că, de n-o dai, te bag în puşcărie!

- Ai să bagi pe tat-tu, mă, golane! Îl înfruntă tata. Şi ieşi din ogradă, că bag cuţitu în tine.

Parcă îl vedeam în vis pe tata; cu cuţitu în mână, dar nu tăia un om ci beregata unui porc, iar eu ţineam ligheanu cu sare să-i adun sângele. Eram, şi eu şi tata, plini de sânge. Eu, privind în ochii lui albaştrii fără viaţă, priveam prin mine, spre cineva în spatele meu. M-am răsucit în somn înspăimântat şi m-am trezit. Tata mă zgâlţâia de umărul drept.

- Hai, tată! Hai, la brişcă!

Până la lac, nu ştiu pe care uliţă am apucat, ce câini m-au lătrat, ce umbre grăbite ne-au luat-o înainte, ce oameni am lăsat în urmă. M-am trezit dând cu securea în gheaţă, departe de mal, cam la treizeci de împunsături de patină, unde gheaţa era de 15-20 cm şi apa de unu doi metri, cât să nu crape lacul sub noi, cât peştele să ne vadă cum îi dăm să muşte lama galbenă a monedei de aramă; în formă de vierme gras, de libelulă fără aripi, de muscă zburând sub apă - brişca.

Săpam mai mulţi copcile, cu securile spântecând mai întâi ceaşa, apoi sticla

oţelită a apei - gheaţa. Scântei albe, de cristale incadescente, săreau în jur cu plapuma de apă a văzduhului.

Apoi, ca la un semn, se făcu o linişte de piatră. Aşteptarea avea plămâni şi inimă nebună. Acum, acum, sfoara din copcă are să se-ntindă şi trestia se va face bici concav şi plumbul bibanului se va zvârcoli în apă, sub gheaţă, prin gaură, în aer, în traistă, în sus. Primul care a "tras" a fost tata. Avea noroc la peşte şi la copii. Eu fiind copilul lui deaproape, cu trupul chircit pe gura apei înspumate din irisul oval al lacului înjunghiat.

- Hai, mă! Trage şi tu! mă încurajă el privind la deznădejdea mea. Peştele meu, sub gheaţă, ocolea lama galbenă, momeala de alamă, făcându-mi în ciudă, provocându-mă să mă scufund cu tot cu privire, în adâncul lui, asemeni lui, asemeni unei păsări fără aripi.

Un foc de armă plesni dinspre mal, peste noi, până la noi.

- Miliţia! Strigă un moşneag fără patină, călare pe groapa lui de biban, neştiind ce să facă, să fugă sau să se arunce în ea, sub gheaţă.

Nişte umbre albastre-cenuşii, păşeau crăcănat; cu paşi mici, pe lacul îngheţat. Priveam cum una cade şi alta se ridică; neobişnuite să calce gheaţa, acolo de unde veneau, aici, cu bastoane în mâini, cu uniforme aproape ruseşti.

Tata dispăruse în ceaţă, uitând de mine. Un baston de cauciuc îl lovi în ţeastă pe bătrân, peste căciulă mai întâi, apoi căzându-i pe jos, direct pe ceafa-i rotundă şi firavă.

Se clătină sprijinindu-se prin aer de băţul undiţei lui şi, apoi echilibrat, de peştele smuls de sub gheaţă. Atunci, chiar atunci, bibanul hotărâse să se-nfrupte din triunghiul îndoit al banului calp de aramă, în ziua de dinaintea justiţiei umane, în clipa lui de viaţă necesară, de necuviinţă faţă de Dumnezeu, în ziua dinaintea facerii lumii.

- De ce dai în el, mă? Apăru ca din senin un zdrahon de om dinspre baltă, din inima ei nevăzută, de patine de femur de cal în ambele picioare. Şi odată cu vorbele, îl trânti un pumn în gură, peste faţă, peste ochi; aşa de mare îi era pumnul, zvârlindu-l înspre mal ca o surcică pe gheaţă, aşa de mare îi era puterea…Futu-ţi Dumnezeu măti de golan cu epoleţi - mai auzi pe lângă cele văzute - să dai în tata?"

Cultura de cristal

„- Adă şi tu o cană cu vin! Spuse moş Ion, venind cu picioarele pe pământ, uitând de păţania lui, de spovedania lui cu nuci, cu nu ştiu ce nevăzute dependenţe dintre om şi arbori.

- N-a stat! spuse tata.

- Cine? zise prietenul lui.

- Din fiert…

- Aaa!…

- Dar pişcă! spuse din nou tata.

- Cine? zise din nou, Ion Pintilie

- Vinu', mă! Cine altul? Că nu albinele din el, că nu rădăcina nucului din via pe care l-am cules… Că n-au trecut decât trei zile de la stors… Că ploile au stat cât să-mi culeg via, până când o sta el din fiert. Ai să vezi, ai să vezi!….

- Cum mai trece timpul. Ieri era pe rod, mai ieri, întări cele spuse de tata, omul de pe prispă, decojind nucile metodic; nucă de nucă, şi aliniindu-le pentru a fi sparte, spre celălalt capăt de prispă, spre şina de cale ferată din samalâc, spre casa lui de peste grădinile din răsărit.

…Una mie, una ţie, parcă număra „necunoscutul" … Asta, aia…ici, colo…

„Ei" mă ştiau că sunt în casă; la o fereastră, după muşcate, după candelă, şi că o teamă de moarte mă cuprinsese la auzul şoaptelor ordonate ale omului de pe prispă; de sub siliciul vânăt al amurgului, ce bântuia ograda; de jos în sus, din trei colţuri ale lumii.

Parcă a venit şi tata, cu două ulcele în mâini însângerate, de sub streaşina casei mici, în care petreceam iernile; noi şi vitele, noi şi o parte însemnată din alţii care eram mereu a doua zi.

Doamne, cănile îi stăteau ca nişte cuie înfipte în palme. Pintilie râdea ca un diavol, ca un bandit.

- Ha, ha! Şi spui c-a stat din fiert, măi Andone?

- Da, mă! Ia şi bea!

Pintilie îi smulse din mâna stângă cana cu vin.

- Şi mai lasă dracului descântecul ăla al tău cu nucile fără coajă. Mai bine jucam un ţintar…

Eu nu i-am mai auzit, din tindă, de sub acoperişul de stuf al casei mari, al casei curate. O linişte inductivă mă afundă în nord, în nord.

Sala de bal fusese împrejmuită cu hlujani de porumb, cu mănunchiuri de păpuşi şi stuf, iar pe duşumea erau frunze; frunze de tot felul, îmbibate în motorină şi-n pământ urât mirositor bătătorit de şenile, şi de roţi mari de cauciuc. Sala de bal era gătită în atelierul mecanic al S.M.T.-eului. Din tavan, atârnau dovlegi ca nişte ţeşte omeneşti şi ghirlande de viţă de vie; ici colo cu struguri albi, de ceară, picurând pe gudroane, pe oameni, pe semiîntuneric.

Era ca o petrecere bahică, cu liticeni - trâmbiţaşi, învăţând să cânte o horă mare dincolo de lume.

Mulţimea de oameni ameninţa să se strivească, vorbind absurd într-un ecou nemilos de sunete şi lumini pale, de candelabre - umbre mergând pe pământ.

Nu ştiu cine mă strigă "Ioane!" dintre băieţii rătăciţi acolo, prin mulţimea nefirească de oameni şi de himere.

Spaţiul paralelipipedic mă absorbea, neluând în seamă „ordonarea“ elementelor sale; ordinea impusă lor de fiinţele absurde ce-l stăpâneau.

Uneori, liniştea dintre sârbe, chiuituri, aducea cu o curgere de apă într-un râu uriaş. Alteori, liniştea prevestea un cuvânt mai înalt, mai plin de suflare ori pur şi simplu - asta aveam să învăţ în curând - un cuvânt neauzit. Liniştea se făcu lungă, lungă.

Ascultam cu sufletul la gură ca o fărâmă de cuvânt să o spargă, să o împământenească. Felinarele, suspendate, fâlfâiau lumina ca nişte fluturi de noapte fosforescenţi. Un motor îndepărtat genera în infraroşu un bec un singur bec, în hala de reparat tractoare în care mă aflam la bal.

Oamenii priveau fix la un grup negru îndepărtat. Şoaptele erau clare, înalte,

- Aş vrea să dansez cu nepoata asta frumoasă a matale! spuse îmbujorat un flăcău cu un pas desprins de mulţime, spre grupul izolat de mulţime; izolat de cercul în care o frumuseţe de fată privea pretutindeni şi nicăieri, conştientă că e admirată de mulţime, conştientă că-i poate provoca setea, nemărginita-i sete de a privi.

- Nepoata mea nu dansează! îi răspunse cel care părea să-i fie unchi, frate, tată, văr sau iubit.

Supărat, flăcăul, mai îndrăzni un pas, înainte, întinzând mâna să apuce fata de mijloc. Un cuţit fulgeră despicând spaţiul în două. Lama-i de oţel se opri în pieptul flăcăului şi-n inima lui, printre coaste, printr-un adânc oftat al mulţimii.

Cel singur în faţa mâniei; aflat între cercuri exterioare ca un bulgăre de om, îngenunche în faţa frumoasei şi muri pe loc. Deodată, muzica a început să cânte o bătută sau un vals - nu-mi aduc aminte… Această amintire mă bântuie sub muşcate. Moş Ilie Pintilie se contrazicea cu tata sub vişini:

- Ion la omorât, Ion la omorât pe flăcău!

- Păi, ar fi fost în legitimă apărare; spun oamenii, îi răspunse tata.

- Aş, oamenii! Oamenii sunt nişte porcii! Au băut şi au jucat toată noaptea pe locul mortului nepăsându-le pe cine a omorât, cine şi de ce a murit.

- Ion la omorât, Ion la omorât pe Ion! Mai spuse Pintilie şi-n loc de „Amin“ bău din cana de lut însângerat, din mâna lui tata ori din mâna lui - nu mai ştiu, nu mai ştiu…

Era în 195… Ion Brânză îl omorâse pe Ion… Ion Brânză şi cu alţi haiduci din râpa lui Tuluc; favoriţi ai comuniştilor de pretutindeni, ucisese fără remuşcare.

Eu eram prea mic atunci să descifrez naşterea şi moartea, crima şi pedeapsa ei în lume, cu câtă uşurinţă se moare dintr-un cuvânt rostit mai mult. Cu câtă uşurinţă se ucide dintr-un cuvânt înţeles greşit….“

Îngerul de marmură

„Şi şcoala, facultatea vreau să spun? întrebă şi se aşeză într-un scaun scos de sub masă, mătuşa Geo.

Bine, bine! răspunse Ionuţ, puţin surprins de cuvântul „bine“, de cuvinte repetate.

Mătuşa tăcu să nu-i tulbure mărturisirea dinăuntrul vorbelor nerostite de el afară, „binele“ lui atribuit răspuns întrebării ei. Un ventilator porni, tocând mărunt liniştea dintre ei, făcându-i îndepărtaţi în suflete, apropiindu-se să se zdrobească în gânduri, pe lespezile gândurile ascunse la vedere.

Apoi maşina de cernut aburi, de trecut prin site şi cărbuni duhul ierburilor fierte la foc, se opri.

Atunci, se auzi în bibliotecă cum unchiul Io strigă la „copilul oaspete“:

- Pe ce lume trăieşti, mă copile?

- Pe asta! răspunse cineva de acolo.

- Să nu ştii adunarea, adunarea numerelor cu semne contrarii?

- Ba ştiu, domnule, ştiu! se auzi tânguită aceeaşi voce; tânguită de cel întrebat.

- Cum?

- Le scad şi le însemnez ce găsesc cu semnul numărului mai mare în valoare absolută…

- Nu, mă! Le scazi cum e bine să scazi şi pui semnul celui mai mare fără semn, celui mai mare „natural”.

„Aoleu, ce-i face!“, gândi Ionuţ. Şi când ştii că şi pe mine m-a chinuit aşa, cu numerele raţionale şi iraţionale, cu numere naturale însemnate…

La facultate e mai simplu, profesorul vorbeşte singur şi nu eşti obligat să-l asculţi, şi nu eşti obligat să înţelegi ce vorbeşte. Ţi-l aminteşti numai în sesiuni. Numai atunci, ca-ntr-un al cincilea anotimp, îţi umpli neînţelegerea cu înţelesul necesar, cu înţelegerea suficientă…“

- Şi, ai o iubită? continuă mătuşa Geo interogatoriului ei matern.

- Nu!

- De ce?

- Fiindcă mă îndrăgostesc greu, mărturisi el destul de brutal pentru un atât de firesc „de ce“.

Apoi fără a observa reacţia mătuşii Geo, fără a şti unde i-au ajuns vorbele rostite o clipă înainte, gândi: “Doamne, cum mi se zbate inima, ca o pasăre prinsă în om, ca o piatră prinsă de mână care a azvârlit-o, ca un vultur oprit să ucidă…

„…Este „necesar“ să trăieşti ca să-ţi limpezeşti „suficienţa“ trăirii… Nu-i suficient

să rupi o floare din pământ, e „nevoie“ să o sădeşti mai întâi… e „nevoie“ de un altul să ţi-o dorească ruptă, săditǎ… Suficienţa implică necesarul şi invers, necesarul implică suficienţa; condiţia necesară şi suficientă, până la existenţa adevărului absolut. Doamne, ce „semne“ ale gândirii omeneşti, a unui liber arbitru satanic mi-i dorinţa suficientă asupra trebuinţei necesare, mi-i sufletul necesar într-un trup suficient, a unui liber arbitru între două lumi: una care dă şi alta care primeşte, alta care ia şi una care aşteaptă…“

- De ce? repetă întrebarea mătuşa Geo, într-o răsucire neaşteptată spre Ionuţ, cu o lingură lungă de lemn în mâna dreaptă, cu mâna stângă dându-i direcţie spre gura lui; să guste din zeama aburindă a concavităţi ei extreme, să guste din truda focului aprins de om în ape.

Ionuţ deschise gura să răspundă şi lingura poposi pe buze, pe prăpastia vorbelor ce-i stăteau în pragul suflării, în pervazul ochilor pe jumătate închişi în trupul lui, pe jumătate deschişi în sufletul celui privit.

- Suflă! Îl îndemnă mătuşa să uite, să privească, să guste. Suflă uşor, apucând şi el, cu mâna stângă, dreapta cu lingură a femeii plecată peste el. Fu! Fu! se împrăştiară două silabe pe lava legumelor gustoase, pe mireasma lor vulcanică, osmotică în lumină, expansivă în spaţiu. Înghiţi înainte să-şi fi rezemat buza inferioară pe marginea lingurii de lemn, buza superioară pe suprafaţa medicamentului lichid.

- Uf!

- Mai gustă! Mai gustă!

- Uf! Făcu Ionuţ, a două oară, şi se îmbujoră ca un copil prins la dulceaţă, şi se înroşi de parcă fusese sărutat în gând, pe ascuns, de o fată visată să fie cândva a lui, de o fată dorită nepermis.

Mătuşa aştepta un răspuns, aştepta „aprecierea“ celuilalt . Ionuţ o luă înaintea întrebării ei posibile „Îţi place?“, care ar fi umilit-o de ar fi fost rostită, care I-ar fi trădat o proastă participare la „ceremonialul ei vegetal“, la clipa ei magică de comunicare cu el.

- Vai, ce bună e, nănuţă!

De data asta se înroşi naşa, la auzul substantivului, diminutivului „nănuţă“.

- Să înveţi cum să guşti fără să te frigi e o artă, finule, e un har!…

…Ionuţ nu o mai asculta. „Să ştie ea de iubirile lui de până acum? Ca mama? Să-i fi spus oare acest „să înveţi“ cum să iubeşti fără suferinţă, cum să alegi suferinţa iubirii?“…

Uşa se deschise brusc în spaţiul bucătăriei, cu doi oameni rătăciţi în el, cu oameni dispersaţi de lumină într-o prismă de cristal lichid.

- Eu n-am întâlnit în viaţa mea un om pe pământ care să nu înţeleagă ecuaţia de gradul întâi! Până azi. Până azi, când…

- Parcă nu ştia adunarea?! Îndrăzni Ionuţ să-l întrerupă pe unchiul care le-a

stricat - lui şi mătuşii, călătoria galactică în seve, în plăceri coloidale, în amintiri.

- Ei, aş! Nu ştia să separe cunoscutul de necunoscut. Asta nu ştia! Şi m-am obosit să-l învăţ, mereu de la început, regulile separării, regula saltului peste egal, regulile echivalenţei. Ionuţ se ridică să plece.

- Plec! spuse, ocolindu-i pe cei doi împreunaţi, pe cei doi care îi stăteau în cale.

- Unde? întrebă cineva în urma lui.

- Să văd! Vorbi el din uşa de stejar greu, apăsătoare… Cred că mai întâi, sigur, am să-l văd pe tata. „Umple mă sifonul ăla că-i gol de-o viaţă!“… Apoi uşa se închise singură în urma lui, de parcă cineva îl dăduse afară.

Cobora, uitând de trepte, de bucuria trăită a ascensiunii lor în om, ignorându-le numărarea în paşi descendenţi. Căzu în somnul lui, în vegheea umbletului său prin lume. De la o fereastră un câine îl lătra cu un „Am!“ insistent. Îl privi în sus, absent, oprindu-se fără să vrea sub cerdacul teiului săpat de un necunoscut la rădăcina blocului. Ochii albaştri ai mătuşii Geo îl trezi o clipă, cât să ridice o mână spre fereastra din cer. Unchiul Io, nevăzut, mai bolborosea - acolo sus, ceva despre cunoscut şi necunoscut. Paşii, aceiaşi, stăpâni pe numărare, pe înşiruire de om în om, îl rătăciră prin lumea împrăştiată pe trotuar, să umble, să se odihnească în amiaza cenuşie a unui soare de diamant coşcovit. Era toamnă. Plângea în suflet, într-o cadenţă de ploaie cu meteoriţi: „Să ai o iubită!. „Să ai o iubită!“.

Un ceas a bătut de douăsprezece ori în teiul înalt, cât un uriaş bătrân, din fereastra vorbitoare a neantului părăsit“.

CONSTANTIN VREMULEŢ

- Născut la 30 iulie 1940, în comuna Jijila din judeţul Tulcea, actualmente stabilit în Galaţi, fost redactor şef la Editura Porto Franco Galaţi, membru fondator al Societăţii Scriitorilor C.Negri
- **A debutat** în revista „Convorbiri literare".
- În volum debutează în anul 1975, cu „O anumită zi însorită de vară" (povestiri), la editura Junimea.
- **A publicat** „Ziua ploii de purpură" (roman, Ed.Eminescu, 1979), „Falimentul proprietăţii Chistol & Co" (povestiri, Ed.Eminescu, 1981), „Insula" (roman, Ed.Eminescu, 1984), „Vântul de miazănoapte" (roman, Ed.Eminescu, 1987), „Castelul de papură" (roman, Ed.Porto Franco, 1991) şi „Profesoara şi gardianul" (roman, Ed.Porto Franco, 1998). A colaborat sau mai colaborează cu diverse reviste de cultură, în prezent legându-şi numele constant de revista „Dominus". În anul 2007 publică în Almanahul revistei „Dunărea de Jos" un fragment dintr-un roman în pregătire intitulat „Un domn bătrân, înaripat".

A DOUA ÎNFRÂNGERE A LUI IOAN ROTEANU

Bunului meu prieten, Ioan care într-o dimineaţă de vară a copilăriei s-a căţărat în vârful unui copac cu speranţa că de acolo îmi va putea arăta lumea.

Ce înseamnă pentru mine muntele acela pleşuv şi căzut ca sânul unei femei obosite? M-a întrebat în treacăt, şi probabil n-aşteptai niciun răspuns, într-o amiază c-un soare bezmetic, când stăteam tolăniţi ca doi naufragiaţi într-o bărcuţă neagră şi ponosită, purtată de valurile Ghiolului Pietrei într-o derivă ce nu ne interesa, precum susţineai tu că n-ar trebui să ne intereseze vreodată poziţia Nordului, atâta timp cât deasupra fiecăruia dintre noi străluceşte Steaua Polară.

Picioarele tale slăbănoage, deja vlăguite de teroarea asfaltului oraşului acela necunoscut mie, care până la urmă avea să te devoreze, îşi atârnau în apă şi te distrai, cum nu te-am văzut nicicând distrându-te, când urmăreai peşti mici aurii şi de toate culorile cum şi se furişau printre degete, te ciupeau şi te gâdilau cu aripioarele lor străvezii şi îţi aşterneau peste unghii un strat de sidef azuriu, ce ar fi putut fi icrele lor invizibile. Muntele umbrea o parte din apele ghiolului şi tu îl priveai ca şi cum n-ai fi dat niciun preş pe el. De altfel nici nu-l puteai cumpăra.

N-aş exagera dacă susţin că între mine şi el se statornicise, nu-mi dau seama de când, o legătură ciudată, un fel de fluid plin de chemări insolite, de inexplicabile simţiri. De multe ori, mai ales singur fiind mă surprindeam stând de vorbă cu el.

Poate că întrebarea ta ar fi rămas pierdută ca atâtea alte lucruri trecute pe lângă noi fără să ne atingă, dacă n-aş fi vizitat muntele, după atâta timp, în nişte împrejurări mai puţin obişnuite, unde aveam să-l întâlnesc pe Ioan Roteanu.

Cândva ţi-am vorbit de el. Cu totul întâmplător. Un băiat care în urma unui accident fusese nevoit să meargă în patru labe, ca animalele. I se potrivea aşa de bine mersul de câine, încât nici numele de Ioan Roteanu părea să nu fie al lui. Sunt sigur că ţi-am vorbit de el, după cum sunt sigur că nu ţi-a pomenit nimic despre o anumită zi din viaţa acestui băiat, la ale cărei întâmplări am fost martor neputincios şi care se înlănţuie logic de ce avea să se petreacă mulţi ani mai târziu acolo pe vârful muntelui.

Ioan Roteanu era cu şase, şapte ani mai mare decât noi, aştia care în timpul verilor făceam paza de ziuă la bostănăriile şi viile de la poalele muntelui. Când ne întorceam seara în sat, într-o hărmălaie de nedescris, el alerga în urma noastră ca un dulău mare,

fără să se sinchisească prea mult de praful care-l înghiţea stârnit de noi.

Avea un cap mare, leonin, cu părul roşcat, despicat ca o creastă de val şi deşi îi era atât de aproape pământul, faţa lui era nespus de curată, cu ochii mari şi limpezi ca două ape îngemănate. De n-ar fi avut beteşugul, ar fi fost cel mai frumos băiat din sat.

Într-o seară din sfârşitul lui august, multora deja le bolbotea tulburelul în ţeastă, prin şleahta noastră pornită pe drumul satului, trecură în furie doi vlăjgani. Îi ştiam că erau ai lui Iamandi şi mai mult prin grindul Ilenelor dimpreună cu porcii lui tat-su crescuseră. S-au oprit în bâte şi cu lanţuri atârnate de umăr în calea lui Ioan Roteanu. Ce a urmat apoi în seara de atunci a fost ceva îngrozitor, greu de imaginat pentru mine, care abia începusem să dezleg câte ceva din firea omului.

În prima clipă a încercat să se împotrivească. Dar cum i-am prins privirea am înţeles că ştia ce-l aşteaptă, s-au bănuia cel puţin că momentul ăsta va sosi.

Unul dintre cei doi a ridicat băţul şi a lovit. Aşa cum ai lovi un câine, dacă ai inima s-o faci, în silă şi de sus. A lăsat băţul să cadă pe spinarea celui care nu putea să meargă decât ca neoamenii. Apoi i-au aruncat laţurile de gât şi-au început să-l târască prin valurile de praf ale drumului. Am vrut să-i sar în ajutor, însă m-au îmbrâncit cât colo. Nu eram de puterea lor.

Uliţa care dădea dinspre câmp în sat trecea prin faţa matului şi ei acolo s-au oprit. L-au târât pe schilod prin bălţile de lături şi uduri uşurate de beţivi semănate în preajmă ca după o ploaie cu bulboci şi în cele din urmă l-au răstignit pe o piatră de moară din colţul cârciumii, aproape fără suflare şi tăvălit prin tot pământul pârjolit de secetă al Lăcătarului, prin toate scârnăviile lumii.

Unul dintre cei doi, nici nu-i mai ştiu numele, s-a aplecat asupra lui şi rânjindu-i mai rău decât un câine, l-a izbit cu piciorul în josul burţii. L-am văzut cum sub puterea loviturii s-a încovoiat de durere, iar faţa lui frumoasă, care printr-o minune îi rămăsese curată, i s-a albit, străbătură de fulgerele ochilor.

- Na-ţi, mă, primeşte, dacă tot eşti în călduri!

Între timp s-au adunat mulţi, mai toţi beţivi obişnuiţi ai cârciumii, lepădături ale satului, amatori de codoşlâcuri şi bătăi în public. Unul mai rău decât toţi, Mihai Purcică, nume de poreclă, decât de om cinstit, pe atunci primarul satului şi care, în flendurile lui jegoase şi dospite în scârba nopţilor petrecute prin şanţuri, laolaltă cu câinii şi porcii uliţelor, de întâlnea nu pe cei de-o seamă cu el, ci vreun om mai simţit şi gospodar al satului, pus de el pe lista chiaburilor, în loc de bineţe cuviincioasă, cum s-a moştenit din cele mai vechi vremuri păgâne, ridica cracul şi-şi slobozea cu zgomot duhoarea măruntaielor, sughiţând a băutură peste măsură, îşi făcu loc printre ceilalaţi şi întrebă pus pe dreptate, cu voce oficială, ca o autoritate ce se afla peste toţi, despre ce este vorba.

- Păi, ce să fie, nea Mihai, zise unul dintre fraţi. Jigodia asta în patru labe o place pe Domnica şi nu-i dă pace. Îi scrie poezii frumoase şi după ce i le citeşte, soră-mea,

Domnica umblă prin noapte cu basmaua în mână şi părul despletit, ca o zăludă.

Primarul îşi miji spre ei ochii îmbălăşaţi de greaţa băuturii şi clătinându-se, scoase un viţăit ascuţit, semn incontestabil că treaba asta îl înveselea.

Ioan Roteanu îşi înălţă capul cuprins în frânghii şi eu, care mă strecurasem cât mai aproape de el să mă vadă că nu l-am părăsit, am aflat pentru prima dată în viaţa mea, în lumina ochilor lui, cât de cumplită-i arsura ruşinii şi a umilinţei. Abia am desluşit cuvintele lui, venite de acolo de jos, de unde stătea el în patru labe, ca pe un blestem al cerului şi un drept al fiinţei.

- Ce-aveţi, mă, cu mine? O iubesc pe Domnica şi ea mă iubeşte. Numai ea nu vede că-s schilod şi de nimic…

Şi-atunci în hăhăiala celor din jur şi la ideea primarului, unul dintre fraţi fugi, nu ştiu unde, şi cât ai clipi se întoarse târând în lanţ o căţea, pe care la văzul lumii adunate începu să scheaune şi să tragă înapoi. Mai mult spânzurată în lanţ i-au aruncat-o în braţe şi Ioan Roteanu nu s-a ferit. Şi câinele simţind că-i singurul om care nu-i face rău, s-a ghemuit la pieptul lui, ca după o apărare, însă asta i-a întărâtat şi mai mult pe cei doi fraţi, pe primar şi pe toţi ceilalţi din jur, care nu mai puteau de atâta râs şi hârjoană în batjocură. Ţopăiau şi strigau ca nebunii.

- Iacă-ţi, mă, mireasa! Sărut-o! Sărut-o! Ba fă-i şi zece căţei! Sau vrei numai cu popă şi cununie!

- Te place, măi, Ionică! îi tot striga primarul aproape cu duioşie şi lacrimi în ochi. Te place nu glumă! Fă-i câţiva plozi, mă! Zău, mă, că asta nu face nazuri, n-are fustă şi nici chiloţi. Vocea primarului răzbătea peste celelalte ca o rugă fierbinte şi gâfâită, ca o implorare fără seamăn a unui om aproape să cadă în genunchi. Hai, mă, Ionele, pupa-te-ar nenea! Fă-mi şi tu mie plăcerea şi îmbârligaţi-vă oleacă, aici, pe piatra morii!

Şi din râs în râs, presărat de înjurături şi izbituri de picioare, de scuipături, gloata de beţivi se strângea tot mai mult în jurul omului căzut şi a câinelui, le fura cerul, făcând acoperiş de capete deasupra lor.

Căţeaua, simţind primejdie, începu să urle a mort şi a jale, prelung şi fără întrerupere. Oamenii apăruseră pe la porţi şi pârleazuri, însă nu prea le venea să se apropie.

Singurul care-şi făcu drum spre primar a fost Chistol. Niciodată nu l-am văzut mai indignat, mai plin de revoltă. L-a apucat pe primar de umăr şi la tras cu violenţă. Acesta l-a săgetat din priviri.

- Ce-i, mă, neisprăvitule! Mă, golane, ce mă deranjezi?! Nu vezi că-s într-o şedinţă?! Sau nu te mai poţi stăpâni şi vrei să încaleci tu căţeaua! Că şi tu tot un fel de câine-mi eşti!

Chistol nu-i răspunse. Trecu de el, de parcă nici nu l-ar fi văzut. Se aplecă spre cel căzut şi după ce-l eliberă de frânghiile celor doi, îl ajută să iasă din încercuirea beţivilor.

Toţi încremeniseră.

Pe Mihai Purcică îl ştia tot satul de ce-i în stare la beţie, mai ales când cineva îi strică cheful. Era mătăhălos şi puternic, ca un animal mare şi se cunoştea că pumnul lui avea putere de convingere, în strângerea grânelor din hambarele oamenilor până la ultimul bob şi în sechestrul pe zestrea fetelor nemăritate. Însă de data asta nimeni nu ştia ce se întâmplase cu el. Se oprea numai la ameninţări.

- Lasă că te pun eu sub cheie! Te-nhaţ eu la noapte cu duba neagră, de-ai să-mi zici până şi câte ţâţe avea scroafa de mă-ta! Coadă de topor ce-mi eşti! Legionarule! Că numai de ascultat „Vocea Americii“eşti bun şi să bagi în cap când vin americanii!

Din seara aceea nu l-am mai văzut pe Ioan Roteanu. În sat n-avea cine să întrebe de el, că era crescut de o bătrânică, care în scurt timp s-a prăpădit. Doar Chistol ştia unde-i, ce făcuse cu el şi dacă pentru Ioan Roteanu soarele răsărea altfel în altă parte, printre alţi oameni. La câtva timp Chistol a murit şi el între două garduri, ca pe pământul nimănui, doar era şi el un venetic şi-un alungat al satului, însă asta-i cu totul altceva. Cert este că murind a dus cu el secretul lui Ioan Roteanu.

Ei bine, a trebuit să treacă atâţia ani ca să-l reîntâlnesc. Era o dmineaţă frumoasă de toamnă, poate printre ultimele zile cu soare, aşa că m-am dus să-mi văd bătrânii. În sat mare fierbiere.

La noi, în zilele de sărbătoare, oamenii mai stau pe la garduri, curat îmbrăcaţi, în hainele lor cele mai bune, rotunjori în pântec şi rumeni în obraz, sparg seminţe, că mestecatul gumei sau al tutunului nu le-a intrat în obicei, vorbesc despre întâmplări, fac glume numai în zâmbet şi băşcălie, mai ales de când au aflat înaintea teoreticienilor noştri că socialismul e cât p-aci să învingă şi la sate. Şi dă-i şi râzi. Ce treabă ar mai avea toamna? Porumbu-i ca şi strâns, vinul tocmai bun de băut, porcul aşteaptă în coştireaţă sfintele sărbători de iarnă, lemnele puse la adăpost, o găină clocoteşte cu cracii în sus în oală, niscaiva plăcinţele la cuptor şi ce mai trebuie pe timp de duminică? Doar nişte distracţii. Şi iată că în duminica aceea aveau parte şi de ele.

Se auzise că vine unul de la Brăila cu maşina lui, cu toate ale lui, şi-o să zboare de pe muntele Urliga c-un fel de zmeu, cam pe la ora zece.

Şi muntele şi ora erau cât se poate de nimerite pentru zboruri cu zmeul, aşa că m-am hotărât să merg şi eu. În afară de asta mai era şi marea tentaţie să refac, după atâţia ani, drumul de fiecare vară a copilăriei. Ţi-am mai spus paremi-se ce-a însemnat pentru noi luarea de colectivă a bucăţii de vie cu puţinii caişi înfipţi în coasta muntelui. În clipa când m-am hotărât să văd zborul, era mai mult dorinţa de a reîntâlni muntele, de a descoperi palma aceea de pământ. Eram cuprins de frisoanele ce le ai când eşti în perspectiva de a reîntâlni o iubită de demult.

Din sat să tot fie vreo trei kilometri. Încă de la ieşire am văzut un drum alb şi îngust, neştiut de mine, care tăia în două coama lină a muntelui. Altădată drumul ocolea.

Cineva, căci şi la sat s-a încetăţenit obiceiul momentelor festive, agăţase de-a lungul drumului şiruri spălăcite de steguleţe. Muntele era de un gri alburiu şi arăta ca spinarea unui elefant mort. Aşa înzorzonat cu steguleţe, mi se părea trist, dezolant de trist. O mână de oameni, să fi fost vreo douăzeci, mai mult tineret, aştepta deja în vârf. Se ţinuse şi o conferinţă despre pionierii zborului românesc. Asta am aflat-o chiar de la directorul căminului cultural, cel cu steguleţele, un învăţător bătrân, care-şi tot îndesa în buzunarul hainei, filele după care citise oamenilor despre Aurel Vlaicu şi Traian Vuia, cam supărat şi cu o nuanţă de reproş în glas, când m-a întrebat de ce noi ăştia ajunşi la oraş, fii satului cum s-ar spune, nu contribuim mai mult la ridicarea nivelului cultural al foştilor noştri consăteni. Probabil că nu-i prea reuşise conferinţa. Oamenii veniseră la spectacol, nu la cuvinte înşirate.

În copilărie muntele mi se părea măreţ. Acum eram în vârful lui şi mă simţeam ca în vizită la un bătrân. Chiar mirosea a bătrân. Din vârf, în zilele copilăriei mele, limpezi ca şi aceea a duminicii întâlnirii cu Ioan Roteanu, vedeam clar străzile Brăilei, oamenii mişcându-se, prăvăliile. Am privit atent în aceeaşi direcţie spre a descoperi imaginea de demult, însă oraşul nu mai era şi am fost dezamăgit. Pentru o clipă uitasem că eram în vizită la un bătrân, care-şi apropiase prea mult fruntea de pământ. Nici urmă din via noastră sau a altcuiva. Când mă despărţisem pentru ultima dată, lăsasem în urmă doi caişi imenşi, în toată puterea. Nu le-am putut afla locul, nici măcar cu aproximaţie. Doar urmele selurilor din ploi răniseră adânc carnea muntelui. În vale, acolo unde cândva se înodau apele mari ale Ghiolului Pietrei, vreo zece tractoare recoltau un lan fără margini de porumb. Am coborât puţin şi m-am oprit în dreptul unui fir de vie, aproape mumificat.

- Numai butucii ăştia din via lui Chistol au mai rămas. Din rest, nimic…

M-am întors spre cel care-mi vorbise. Un bărbat la vreo patruzeci de ani, rumen la faţă şi predispus îngrăşării, mă privi, zâmbindu-mi:

- Agronomul de la Hamburg, cum îl mai porclea pe aici satul. Te uitai după via moşului? Nu mai este nimic… Doar pârloagă…

Am clătinat din cap că aşa este. Via copilăriei mele o căutam. Bărbatul se apropiase de mine şi-mi arăta cu mâna.

- Cam prin dreptul ăsta aveaţi voi via, apoi veneau alde Gioală, alde Bote şi prin dreptul cotului ăla de drum veneam noi… alde Doagă.

L-am privit şi el îmi simţi nedumerirea.

- De ştiut, mă ştii tu… Suntem şi oleacă de neamuri. Nea Ionică a botezat o vară de-a mea şi noi suntem un fel de cumetri.

- Ah, am făcut eu, fără a mă limpezi deloc la minte.

În schimb i-am zâmbit ca unei vechi cunoştinţe şi ne-am apropiat împreună de grupul curioşilor. Făcându-mi puţin loc, am văzut un bărbat, mai mult tânăr decât bătrân, tot verificând ceva la un fel de aparat, un triunghi de pânză dungată în alb şi albastru,

fixat pe un saşiu de ţevi metalice. Pentru o clipă privirile noastre s-au întâlnit. I-am simţit o anumită licărire în ochi, însă n-aveam să aflu cărei amintiri pâlpâise. Sau poate că numai mi s-a părut. Avea un cap mare leonin, cu un păr roşcat căzându-i în două arcade umbroase deasupra frunţii. Dar ce m-a frapat cel mai mult erau mâinile lui extraordinar de mari, crescute dintr-un tors ce inspira putere, vizibil disproporţionat cu restul trupului. Se mişca nesigur pe picioare şi deseori apela la un bastonaş ce-l avea prins de cingătoare. Deci nu era o extravaganţă, cum gândisem eu.

Omul care-mi arătase unde fusese via tatălui meu şi pe deasupra ne mai şi cumetream, îmi dădu un ghiont amical în spate.

- Ţi-l mai aminteşti? Hai să vedem dac-o ştii şi p-asta!

Parcă până atunci ştiuse ceva. Nu i-am răspuns. Bănuielile mele erau destul de vagi şi nu puteam fi logic, ce-mi trecea prin minte.

- Dar dacă ar sta în patru labe, ţi l-ai aminti?

- Poate…

- Dar de seara aia cu căţeaua, când tu stăteai ceva mai încolo şi plângeai de parcă murise mă-ta?

- Erai printre cei de la mat? l-am întrebat, săgetându-l din priviri. Ai râs şi dumneata de el?

N-aveam oglindă, însă îmi vedeam paloarea chipului în expresia de buimac al celuilalt.

- Şi ce dacă am râs? Eram asupra chefului şi cu râsul nu omori pe nimeni. Şi-apoi n-am făcut scandal, n-am răsturnat mese ca-n alte dăţi, n-am spart geamuri. Toţi au râs atunci…

N-am zis nimic. Vroiam să-l văd mai bine pe Ioan Roteanu, să mă minunez de el, să-i fac un semn de recunoaştere. După ceva timp am simţit din nou în ceafă suflarea fierbinte, de animal domestic, a cumătrului ăla mare al meu.

- Se vede treaba că voi doi aţi ales ziua asta de întâlnire, aici pe Urliga. Prieteni, nu zic, dar din seara aia n-aţi mai ştiut de voi… Eu am fost la spital la el după ce l-au operat la picioare şi i-am dus de-ale gurii. Ioana, nevastă-mea, de câte ori se duce la Brăila, trece şi pe la el, pe acasă. Ba cu nişte ouă proaspete, ba c-o felie de brânză, cu ce dă Dumnezeu… Stă la blocurile alea noi de la Monument. E însurat, are şi-o fetiţă, cam de-o seamă cu a mea. Suntem, un fel de neamuri. Mă-sa l-a ţinut pe unul Ispol, aşa-i zicea satul, care era văr primar cu tata, Dumnezeu să-l ierte, dar tu n-ai de unde şti, că nu prea ai stat pe acasă cu şcolile tale. E sudor şi-i şef de echipă la Progresul. De câte ori ne vedem, ne înţelegem. Da' uite, că şi el abia acuma a venit pe aici. Ti, măi, Cristiane, că neamuri suntem a trebuit să vă daţi întâlnire aici, pe păcătorul ăsta de munte, că nu ştiu ce-aţi fi găsit la el, ca să vă întâlniţi după atâta amar de vreme.

- Nu ne-am dat nici o întâlnire, i-am replicat eu destul de enervat de vorbăria lui,

care aducea mai mult a judecată.

- V-aţi dat, mă, fără să ştiţi cum şi în ce fel, dar pe semne se vede treaba că fiecare a venit să se întâlnească cu altceva, străin unul altuia… Poate…

Stăteam acolo pe coama cea mai înaltă a muntelui, dinspre apus se pornise un vânt uşor, mai mult o zbatere de vârcolac, şi-l priveam pe cumătrul ăsta al meu de-o duminică şi nu reuşeam să-l cuprind. Îl vedeam cum îşi afundă mâna într-un buzunar de la pantaloni şi-mi întinde un pumn doldora de seminţe.

- Ia, că-s prăjite şi-s din anul ăsta. Îşi mai dezmorţeşte limba, că de tăcut tot taci şi mă tot măsori… Ce-o fi făcând şi ăsta de tot încearcă drăcovenia asta? Dacă i s-a făcut frică, de ce-a venit s-o facă pe scamatorul?

Într-adevăr Ioan Roteanu şi cei doi însoţitori ai lui, băieţi tineri şi subţiri în trup, cu picioare firave strânse în cracii blugilor, se arătau cam neliniştiţi şi tot aruncau bucăţi mini de hârtie în sus. Hârtiile erau prinse în pala de vânt, înălţate cu repeziciune, se miceau cât un timbru şi la o anumită înălţime parcă erau smulse de o mână puternică şi nevăzută, prinse într-un vârtej şi apoi trântite cu o forţă uluitoare în hăul muntelui. Ioan Roteanu privea în sus cu luare aminte la micile hârtii dănţuite şi propiindu-se mai mult de el i-am văzut lumina feţei şi ochii duşi pe un drum al neîntoarcerii, şi-am înţeles că întrega lui viaţă, umilită şi betegită, n-a fost până în clipa aceea decât o lungă aşteptare a acelei dimineţi de duminică, acolo sus pe muntele Urliga şi că zborul lui avea să fie mai mult decât un zbor.

Oamenii veniţi ca la scamatorie începuseră să-şi piardă răbdarea îşi tot căutau fundul buzunarelor după seminţe şi care le terminase se împrumuta de la alţii şi vorbeau vorbe, strigându-se între ei pe nume de poreclă, mai râdeau de câte-o amintire de-a lor adevărată sau minţită şi împănată cu înfloriturі. Mai toţi aduseseră cu ei bidonaşe de câte trei litri cu vin şi gâlgâiau cu sete din ele, pe nerăsuflate, cu lăcomie, parcă înadins să nu-i mai rămână celuilalt nici picătură de împărtăşanie.

Cei din vale, văzând atâta lume pe Urliga, lăsaseră remorcile încărcate cu ştiuleţi şi tractoarele fumegânde şi veneau într-o fugă, piepţiş cu muchia pietrei. Când au ajuns sus erau lac de sudoare şi întărîtaţi de greul muntelui îşi făceau loc cu mâinile să vadă şi ei mai bine.

- Ce-i cu voi, măi, împieliţaţilor! le strigă o femeie, nu vă mai arde de păpuşoi?! Ce-o să zică el, preşedintele, că-l lăsaţi aşa pradă ploii?!

- N-avea grijă, ţaţă Chiţă, că tot pământul îl înghite şi la anu' dă altul, da' noi parascovenie de-asta, ca liliacul, n-am mai văzut.

Unul dăduse drumul la un tranzistor, unul din grupul celor cu bidonaşele golite, şi întreg văzduhul muntelui se umplu de „Cât îi Siriul de mare", cântat pe nas şi femeieşte de Benone Sinulescu.

- Dă-l mai tare, s-audă şi dracu' şi să-i pară rău.

- Pui pariu cu mine că după ăsta cântă şi Irina?

- Păi, cum să nu cânte, mă, dacă sunt… şi cel care vorbise făcu un semn anume iar ceilalţi începură să râdă.

Vocea cântăreţului tremura o melancolie şi dor, iar oamenii parcă uitaseră pentru ce au urcat muntele şi se adunau ciotcă în jurul celui cu tranzistorul. Hârtiuţele trimise se afle cerul cădeau rând pe rând săgetate şi neînsufleţite în hăul muntelui. Unul dintre băieţii însoţitori îi zise lui Ioan Roteanu destul de tare să audă toţi cei din jur.

- N-are rost, meştere, să zbori pe aşa curenţi anapoda. Zău că n-are niciun rost…

Melodia încetă, urmată de un buletin de ştiri, aşa că oamenii îi întoarseră spatele celui cu tranzistorul. Mulţi luaseră îndărăt drumul satului şi mergeau ca după petrecere.

Nu prea le păsa că nu văzuseră nimic. Li se mai întâmplase lor de-alde astea. Să se ducă cu secera-n brâu şi să se întoarcă cu sacul în mână. Nu le păsa, dar ca să fie acolo au mai strigat vreo câţiva celor cu zmeul, nişte cuvinte. Aşa în treacăt, să nu se creadă că s-au supărat, de rămas bun sau de bună ziua şi să se afle că ei pleacă.

- Ce faci, măi Ioane, tot nu te-a luat văzduhul?

- Zău, mă, că nu-i treabă de om serios. Faci tu atâta drum, îşi laşi nevasta rece în aşternut, în zi de duminică, timp tocmai bun, când partidul învăţa să faci copii, de parcă noi n-am şti nici de unele, şi stai aici cu cârpa aia vărgată şi te holbezi în sus. Păi, asta pot face şi eu. Iau o pistelcă de-a neveste-mi şi mă urc pe hornul casei…

- Sau pe antena de la televizor, mă, că-i mai sus şi te vede tot satul.

- Mă, Ioane, bătu-te-ar focul, se trezi altul, ştii că am un nepot din căţeaua aia a lui Mihai Purcică? E bătrân, mă, dulăul de-l hrănesc numai cu mămăligă-n terci, dar tot mai jinduieşte la căţele. Pesemne c-o mosteneşte pe bunică-sa, că numai tu ştii ce focoasă era…

Ce i-o fi venit şi ăluia?! N-am mai putut răbda. Am dat să-l găsesc printre ceilalţi, să-l văd cine e şi să-l scuip în faţă, însă omul acela, cumătru, ce mi-o fi fost, m-a apucat de braţ, oprindu-mă.

- Stai, Cristiane, că nu-i de tine. Lasă-i într-ale lor, că altă distracţie n-au. Mai bine hai în sat să golim câte un păhărel. Fac eu cinste… Lasă-l boalelor şi p-ăsta, cu aeroplanul lui, că era om serios, nu se ţinea de-alde de-astea. Şi-acum mai scrie poezii. Aşa cum îl vezi. La vârsta asta. Păi, nu?!

Aş fi vrut, să mă apropii mai mult de cei cu deltaplanul, însă mi-a fost frică. Mi-a fost frică atunci de ceva nedesluşit, de ceva care neapărat trebuia să se întâmple.

În clipele acelea, a căror linişte primejdioasă o simţeam prin toţi porii şi aşteptam să treacă într-un fel, oricum, numai să treacă, fiindcă după vorba ăluia cu căţeaua lui Purcică numai câţiva râseră, mai toţi se împrăştiau ca şi cum n-ar fi auzit nimic, nu s-ar fi spus nimic, în clipele acelea mi-a fost frică să mă uit spre Ioan Roteanu ca nu cumva

să-l văd în patru labe, cum stătuse în seara aceea, înfrânt de lanţurile ţinute strâns de cei doi, de batjocura beţivilor, mi-a fost frică mai tare decât orice că într-un asemenea moment, muntele s-ar fi putut răsturna peste noi toţi.

Am plecat, furişându-mă printre ceilalţi, împreună cu neamul acela al meu, căruia nu-i ştiam nici măcar numele, ascultând fără să înţeleg prea bine părerile lor despre o toamnă ca asta, care întârzie cu ploile, că degeaba ară adânc tractorul, fiindcă grâul de pe dealul Bentului trebuie întors, aşa spunea şi preşedintele, că nu ştiu cui i s-a îmbolnăvit băiatul de gâlci şi tot gazu-i cel mai bun, că „dă, mă, Vasile, aparatu' mai tare, nu te zgârci la baterii, când cântă Dolănescu…".

Şi când să ieşim în drmul Lăcătarului, noi doi rămăsesem mai în urmă, numai ce-mi aud cumătrul din duminica aceea, că-mi zice şi mă trage de mânecă:

- Uite-l!

Mă întorc şi văd vârful gri arămiu al muntelui, despărţit de dunga albă a drumului, iar deasupra lui, în văzduhul limpede ca o apă îndepărtată, sclipind o săgeată albă, de care atârna un om, ca o gânganie neagră, prinsă de nervurile unei frunze spulberate de vânt. Luminat şi despovărat vreau să strig spre oameni, să le arăt şi lor zborul lui Ioan Roteanu, aripa aceea albă, dar îi văd prea îndepărtaţi, mult prea îndepăratate, cu spinările încovoiate, apropiate de mine şi pentru atâta lucru mi-am oprit chemarea în piept.

Săgeata plană maiestoasă câtva timp deasupra muntelui, apoi zvâcni spre înaltul alburiu al cerului, luând drumul hârtiuţelor albe. Se răsuci spasmodic cu vârful în sus, ca un burghiu, care se întâlneşte cu ceva puternic, de nepătruns. Vârful i se turti, iar micul triunghi început să cadă vertiginos, fără niciun control, în viraje scurte, ca o pasăre împuşcată în inimă.

- Cade? am strigat cuprins de panică. Şi fără să-mi dau seama m-am trezit fugind spre munte.

Omul care mă însoţise şi se dădea drept cumătru de-al meu, strigă de câteva ori după mine să mă opresc din fuga mea fără rost, deoarece până ajung eu la locul prăbuşirii, Ioan Roteanu, ajutat de însoţitorii săi, va fi luat drumul spitalului din Măcin, că doar veniseră cu maşina mică. Vocea omului mă ajunse de câteva ori din urmă, ca apoi să n-o mai aud. Fugeam fără să-mi mut o clipă privirea de la locul unde dispăruse zmeul în cădere, deşi aveam atâta nevoie să văd pe unde calc.

Când am ajuns, n-am găsit pe nimeni. Muntele era pustiu şi liniştit, tăcut şi impunător, aşa cum îl ştiam eu dintotdeauna.

SUMAR

Nicolae Arefu - 5
Ion Avram- 15
Nicolae Bacalbaşa- 26
Cristian Biru- 36
Neculai I.Staicu Buciumeni- 53
Nicolae Mihai Cârciumaru- 65
Victor Clincă- 72
Costel Crângan- 81
Mirel Floricică- 88
Apostol Gurău- 101
Cătălin Angelo Ioan- 116
Mircea Ionescu- 126
Violeta Ionescu- 139
Nicolae Itu- 160
Dimitrie Lupu- 171
Radu Macovei- 180
Ion Manea- 185
Katia Nanu- 193
Teodor Parapiru- 208
Coriolan Păunescu- 226
Dan Plăeşu- 237
Maximilian Popescu- 245
Ion Potolea- 258
Lică Rugină- 267
Ioan Rusu- 278
Paul Sân Petru- 285
Aurel Stancu- 296
Elena Maria Stara- 307
Dan Starcu- 313
Constantin Tănase- 321
Ioan Toderiţă- 329
Constantin Vremuleţ- 340

POEZIE
PROZA
ESEU
DRAMATURGIE